

๖๖๖. ๖๐๔๔

๖ ๖๕๓ ก

๗.๓

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่ได้รับการสอนแบบเอริก้ากับการสอนปกติ

ปริญญานิพนธ์

ของ

จุไรรัตน์ เพิ่มสุข

10 ๓.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

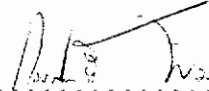
มกราคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

195804

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

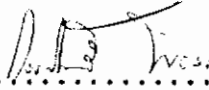
 ประธาน

(รศ.กรรณิการ์ พวงเกษม)

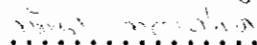
 กรรมการ

(อ.ทัศนาก้องกัคดี)

คณะกรรมการสอบ

 ประธาน

(รศ.กรรณิการ์ พวงเกษม)

 กรรมการ

(อ.ทัศนาก้องกัคดี)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.จันทิมา พรหมโชติกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริสุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๒๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์
กรณีการ พวงเกษม ประธานที่ปรึกษา อาจารย์ทัศนาศ ทอภักดี กรรมการที่ปรึกษา และ
ได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล เป็นกรรมการสอบแต่งตั้ง
เพิ่มเติม ผู้วิจัยขอระลึกในพระคุณของท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์จริย์ สุวดี รองศาสตราจารย์วิญญา
วิศาลาภรณ์ อาจารย์ธนาดี อัครทรรสกุล อาจารย์สุพน ทิมอ่ำ และอาจารย์ศรีสุวรรณ
บุญชัย ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และได้กรุณาให้คำแนะนำ
อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะครู อาจารย์ โรงเรียนวัดลานนาบุญ
โรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการทดลองเครื่องมือ และทำการทดลอง
เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ วิชาเอกการประถมศึกษาทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์อุษณีย์ วรรณจิตต์ อาจารย์เกษร ไช้บางยาง อาจารย์ดุสิต
โกนสันเทียะ อาจารย์ทัศนีย์ เสรีพุทธะ อาจารย์ผ่องใส ห่อทอง อาจารย์สุรพงษ์
ฐิตินันท์ และอาจารย์ตรีทิพย์ ภักตร์ขำ กัลยาณมิตรผู้ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ
ตลอดมา

ประการสุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุวรรณ เพิ่มสุข คุณแม่พิมพ์ภาภรณ์ เพิ่มสุข
ผู้ซึ่งให้ทั้งชีวิต กำลังทรัพย์ กำลังปัญญา และกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้ให้สำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา
มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนในการวางรากฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย

จุไรรัตน์ เพิ่มสุข

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน	33
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเอริกกา	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเอริกกา	74
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ	90
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	92
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	93
ประชากร	93
กลุ่มตัวอย่าง	94
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	94
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	94
วิธีดำเนินการทดลอง	102

การวิเคราะห์ข้อมูล	104
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	105
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	109
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	109
การวิเคราะห์ข้อมูล	109
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	110
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	112
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	112
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	112
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	112
การวิเคราะห์ข้อมูล	115
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	115
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	115
ข้อเสนอแนะ	122
บรรณานุกรม	124
ภาคผนวก	136
ประวัติย่อของผู้วิจัย	500

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง	103
2 การจัดคาบเวลาการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในหนึ่งสัปดาห์	104
3 ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม	110
4 ผลการวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม	111
5 แสดงค่าความยากง่าย (p) แสดงค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เตห์ ฟาน	138
6 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t-distribution) ของแบบสอบถามวัดเจตคติ ต่อการเรียนภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ โดยการแจกแจงแบบที (t-distri bution)	140
7 แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองของ นักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	143
8 แสดงคะแนนเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองของ นักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	146
9 การเปรียบเทียบระหว่างวิธีสอนแบบเอริก้ากับการสอนปกติ	150

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงความสำคัญของทักษะอ่านที่ส่งผลถึงทักษะ ฟัง พูด และเขียน	20
2 แผนภูมิขั้นตอนการสอนแบบเอริกา	41
3 ขั้นตอนการสอนแบบเอริกา ขั้นที่ 1	43
4 แสดงการเขียนแผนภูมิในขั้นตอนการสร้างปริบท	44
5 แสดงโครงสร้างการเขียน ขั้นตอนที่ 1	47
6 แสดงโครงสร้างการเขียน ขั้นตอนที่ 2	49
7 แสดงตารางสำรวจคำศัพท์	51
8 แสดงการใช้วิธีเดาคำศัพท์จากบริบทย่อยในการอ่าน	52
9 โครงสร้างระดับยอด แสดงการบอกรายละเอียดหรือรายการ	62
10 โครงสร้างระดับยอด แสดงปัญหา และข้อแก้ไข	63
11 โครงสร้างระดับยอด แสดงเหตุ - ผล	64
12 โครงสร้างระดับยอด แสดงการเปรียบเทียบ	65
13 แสดงกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษา	67
14 แผนภูมิลำดับขั้นตอนพัฒนาการของเจตคติ	86

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นปัจจัยต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านการศึกษาเล่าเรียน การถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นหนึ่ง ไปสู่รุ่นหนึ่ง เป็นเครื่องมือสำหรับอบรมบ่มนิสัยเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดีและสร้างความสามัคคีที่สืบต่อไป

ภาษาไทยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติไทย เป็นเอกลักษณ์ของชาติและเป็นวัฒนธรรมประจำชาติอย่างหนึ่ง ซึ่งควรที่จะธำรงรักษ (สุจริต เพียรชอบ. 2531 : 2) นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อัจฉรา ชีวพันธ์. 2531 : 1) ดังนั้นหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จึงกำหนดให้ภาษาไทยเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทักษะ เพราะภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และเป็นเครื่องมือแก่ผู้เรียนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ และมีเหตุผล (กรมวิชาการ. 2535 : 7)

การเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษานั้น ผู้สอนต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง สอนให้ผู้เรียนมีทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างสัมพันธ์กัน (อัจฉรา ชีวพันธ์. 2531 : 1) ซึ่งทักษะทั้ง 4 ด้านนี้ การอ่านเป็นทักษะที่ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมและฝึกฝนเป็นลำดับแรก ดังที่ บัณฑิต พกษะวัน (2533 : 1) กล่าวว่า หัวใจของการเรียนภาษาอยู่ที่การอ่าน เพราะการเรียนรู้ภาษาจะสมบูรณ์สามารถใช้ภาษาได้เที่ยงม่นุญย์ปุดน ก็ต้องอ่านเป็น อ่านได้ แล้วจึงจะเรียนรู้เรื่องการเขียนที่มั่นคงต่อไป และสอดคล้องกับที่ ประเทิน มหาพันธ์ (2530 : 3) ให้ความเห็นว่า การอ่านเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะไขไปสู่ความสดชื่นและความสำเร็จใน

ชีวิตตามความมุ่งหมายต่าง ๆ กัน นอกจากนี้ สนม ครุฑเมือง (2528 : 157) ยังได้กล่าวเสริมว่าการอ่านเป็นทักษะที่มีประโยชน์โดยตรง โดยเฉพาะนักเรียน นิสิต นักศึกษา จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าจากตำราเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต้องใช้การอ่านเป็นประจำ ผู้อ่านหนังสือย่อมได้เปรียบ เพราะสามารถเข้าใจเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน

การอ่านจึงเป็นทักษะทางภาษาด้านการรับรู้ที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากการอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ เป็นรากฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ นักเรียนที่อ่านได้ดี มักจะเรียนวิชาอื่นได้ดีตามไปด้วย (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 15)

ดังนั้นการสอนอ่านจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่าน และมีความสนใจต่อการอ่านด้วย การสอนอ่านจึงควรเน้นความเข้าใจในการอ่านให้แก่ผู้เรียน ซึ่งบันลือ พงกษะวัน (2533 : 3) ได้กล่าวว่า การสอนภาษาโดยขาดการเน้นความเข้าใจย่อมพลาดจากเป้าหมายของการสอนภาษาอย่างยิ่ง เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่จะใช้สื่อความให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้สื่อกับผู้รับ เพราะฉะนั้นทักษะแห่งความเข้าใจจึงจัดว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการอ่านของเด็ก เพราะการอ่านของเด็กทุกระดับชั้นต้องประกอบด้วยความเข้าใจเป็นสำคัญ (ประทีน มหาพันธ์. 2530 : 154)

จะเห็นได้ว่า การสอนอ่านภาษาไทยจะต้องเน้นย้ำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายในเรื่องที่เรียนเป็นสิ่งสำคัญ แต่จากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 ระดับประเทศ โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 : 10) พบว่าทักษะที่มีปัญหามากคือ ความเข้าใจในการอ่านจับใจความ มีคะแนนเฉลี่ยเทียบสปีเท่ากับ 5.80 และนักเรียนที่มีผลน่าพอใจจากการประเมินทางด้านการอ่านจับใจความเพียงมีร้อยละ 61 เท่านั้น ส่วนผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 ของจังหวัดนนทบุรี โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี (2535 : 14 - 19) พบว่า คะแนนของนักเรียนในกลุ่มทักษะภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 68.95 ส่วนสมรรถภาพความเข้าใจในการอ่านจับใจความ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 53.50 และมีนักเรียนที่มีผลน่าพอใจจากการประเมินทางด้านการอ่านจับใจความเพียงร้อยละ 63 และในปีการศึกษา 2535 สมรรถภาพความเข้าใจในการอ่านจับใจความมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 64.10 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี 2536 : 19) หากพิจารณาเปรียบเทียบกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 : 24)

นับว่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้มาก กล่าวคือ ในกลุ่มทักษะภาษาไทยได้กำหนดเป้าหมายค่าเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาไว้ร้อยละ 70 จึงควรปรับปรุงการสอนทักษะ การอ่านให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของการฝึกทักษะอ่านวิชาภาษาไทย จะเห็นได้ว่านักเรียนมีปัญหาในด้านความเข้าใจในการอ่าน โดยเฉพาะทักษะการอ่านเพื่อจับ ใจความสำคัญ เพราะมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 50.52 เท่านั้น ซึ่งต่ำกว่าทุกทักษะในการ ประเมินความสามารถทักษะความเข้าใจในการอ่าน (สุภารัตน์ ปิยะมโนธรรม. 2531 : 51) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ ใบกุหลาบ (2535 : 5) ที่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่อ่านแล้วสรุป ใจความข้อคิดจากเรื่องที่อ่านไม่ได้ ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน นอกเหนือจากปัญหา ในด้านผลสัมฤทธิ์ในการอ่านต่ำ รวมทั้งปัญหาจากนักเรียนที่อ่านแล้วสรุปใจความไม่ได้ สาเหตุที่สำคัญมากอีกสาเหตุหนึ่งคือ ครูผู้สอน รวมทั้งวิธีการสอน การจัดกิจกรรมในด้าน การเรียนการสอน ซึ่งสุชาดา ธีรวัฒน์ (2528 : 24) ได้กล่าวถึงปัญหาของนักเรียนในระดับ ประถมศึกษา ที่ไม่สามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้ เนื่องมาจากคำที่ครูนำมาให้อ่านยาก เกินกว่าที่นักเรียนจะเข้าใจ เมื่อไม่เข้าใจความหมายจึงจับใจความไม่ได้ทำให้นักเรียนมีเจตคติ ที่ไม่ดีต่อการอ่านด้วย และจากงานวิจัยของวัลภา ศศิวิมล (2530 : 15) พบว่า การอ่าน ในระดับประถมศึกษาครูมักสอนให้นักเรียนประสมตัวได้ สะกดถูก ออกเสียงถูกต้องมากกว่า การเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร ทรายศ (2534 : 2 - 3) พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังไม่ได้จัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อฝึกกระบวนการอ่านแก่ ผู้เรียน ส่วนใหญ่จะให้นักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกัน จึงทำให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงได้แต่ อ่านจับใจความซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่านยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร จึงควรมีการปรับปรุง หาแนวทางพัฒนารูปแบบการสอนอ่านให้สอดคล้องกับกระบวนการอ่านที่ฝึกให้จับใจความสำคัญของ เรื่อง นอกจากนี้ จันโททัย กลีบเมฆ (2531 : 31) ให้ความเห็นว่า ครูมักใช้วิธีสอนแบบ เดียวกัน คือการบรรยาย หรืออธิบายตลอดชั่วโมง โดยไม่คำนึงถึงความสนใจและความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของเด็ก ครูไม่เข้าใจเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เช่น การอภิปราย รายงาน แสดงละคร โต้เถียง และทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน ปัญหาเหล่านี้จึงส่งผลให้ การเรียนการสอนภาษาไทยไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากวิธีสอนที่ ไม่เหมาะสมของครู

จากสาเหตุดังกล่าวที่ส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาในการอ่าน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงควรตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และรีบแก้ไข สำหรับวิธีการสอนของครูนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการสอนแบบเอริกาน่าจะเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่จะนำมาใช้ในการสอน เพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยให้แก่นักเรียนได้

การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา ซึ่งจะเริ่มพัฒนาทักษะการอ่านไปสู่ทักษะอื่น ๆ อย่างบูรณาการ (ปริญธร พรหมศรี. 2535 : 3) จุดสำคัญของการสอนแบบเอริกา คือการจัดกิจกรรมในการสอนอ่าน เพื่อพัฒนาความเข้าใจโดยเฉพาะ นักหลักทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบซึ่งเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อเนื้อความจากบริบทภาษา (Context) มาใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เนื้อความเป็นที่เข้าใจได้อย่างถูกต้อง ตรงกับความหมายที่ต้องการสื่อสาร (เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. 2536 : 25) ซึ่งสอดคล้องกับที่ ฮอลล์เคย์ (Halliday. 1985 : 5) ได้กล่าวว่าความเข้าใจภาษาจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเรามีความเข้าใจบริบทภาษาซึ่งจะช่วยให้เนื้อความแจ่มแจ้งขึ้น นอกจากนั้นการสอนแบบเอริกายังยึดหลักการเรียนภาษาในแนวจิตวิทยาภาษาศาสตร์ (Psycholinguistics) ซึ่งเน้นสั่งกับเบื้องต้น (Schema) เกี่ยวกับการใช้ประสบการณ์เดิมผสมผสานเข้ากับความรู้ใหม่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ง่ายและเร็วขึ้น ดังนั้นการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) หรือการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพในขอบเขตของเนื้อหา จึงมีลักษณะที่เน้นการใช้ภาษาจากประสบการณ์การเรียนรู้ไปสู่ประโยชน์ของการดำรงชีวิตอย่างแท้จริง (หทัย ตันหยง. 2534 : 46) นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาแสดงความคิดเห็น มีการระดมพลังสมอง วางแผนงานร่วมกัน วิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนรู้จักการสื่อสาร ทางด้านการใช้คำพูดที่เหมาะสม (เนาวรัตน์ นุ่มอุรา. 2534 : 6 ; อ้างอิงมาจาก กัญฉิกา นิลวงศ์. 2530 : 59 - 60) และเมื่อผู้เรียนได้มีส่วนลงมือกระทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันทำให้ผู้เรียนมีส่วนรับผิดชอบต่องานนั้น ๆ แล้วจะเกิดความเข้าใจซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนนั้นด้วย (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2528 : 233) นอกจากนั้นการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) ยังใช้โครงสร้างระดับยอดเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น ซึ่งมาจากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน (เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. 2534 : 32) ด้วยการชี้แจงแสดงโครงสร้างของเนื้อเรื่องซึ่งจะทำให้ผู้อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้เร็วขึ้น และทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ

ในการอ่านได้ดีมาก (Slater and others, 1985 : 190) ผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจที่ประสบความสำเร็จในการอ่าน ส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

มอริส และสจวร์ต ดอร์ (Morris and Stewart-Dore, 1984 : 10) กล่าวว่า การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่ได้ใช้ภาษา ได้คิด และได้นำเสนอสิ่งต่าง ๆ ในการค้นหาความหมายเพื่อที่จะได้เข้าใจถึงสิ่งที่เรียน ผู้เรียนมีโอกาสได้พูดคุย และร่างแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนด้วยตนเองอย่างคร่าว ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้ง่ายขึ้น

จะเห็นได้ว่าการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) สามารถนำมาใช้ในการสอนอ่าน เพื่อความเข้าใจในวิชาภาษาไทยซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความเข้าใจในการอ่านได้ง่ายและเร็วขึ้น เพราะผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอนการสอนอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาทักษะทั้ง 4 ไปพร้อม ๆ กัน ทั้งฟัง พูด อ่าน และเขียน ผู้เรียนเข้าใจโครงการเขียนของผู้เขียน นั่นคือผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ตรงกับที่ผู้เขียนต้องการสื่อสาร จึงทำให้อ่านเรื่องดังกล่าวได้เร็วและเข้าใจเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถประสบการณ์การเรียนรู้จากวิธีการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) ไปใช้ในการดำรงชีวิตในชีวิตประจำวัน คือสามารถเข้าใจชีวิตต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ตรงตามจุดประสงค์ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยโดยใช้การสอนแบบเอริกากับการสอนปกติ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการสอนอ่านเพื่อช่วยให้เกิดประสิทธิภาพด้านความเข้าใจในการอ่านแก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) กับการสอนปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) กับการสอนปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นแนวทางที่เกิดประโยชน์แก่ครูผู้สอนภาษาไทย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการศึกษา ได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนอ่าน รวมทั้ง สร้างเจตคติที่ดีให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน การอ่าน ได้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 150 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รวม 60 คน แล้วใช้วิธีจับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยคัดเลือกมาจากบทความ ข้อความในวารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน (Authentic Materials) โดยพิจารณาถึง ความยากง่าย สำนวน และโครงสร้างทางไวยากรณ์อยู่ในระดับเดียวกับหนังสือแบบเรียน ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และ ในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ใช้เวลา ในการทดลองสอนกลุ่มละ 54 คาบ คาบละ 20 นาที สอนวันละ 3 คาบ สัปดาห์ละ 12 คาบ เป็นเวลา 4 สัปดาห์ กับ 2 วัน

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ การสอนแบบเอริกา และการสอนปกติ

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL - Effective ReadinG In Content Areas) หมายถึง การสอนภาษาไทยแบบเอริกา โดยใช้แนวการสอนของ มอริส และสจ๊วต ดอร์ (Morris and Stewart - Dore) ซึ่งเริ่มต้นพัฒนาทักษะการอ่านไปสู่ทักษะอื่น ๆ อย่างบูรณาการ โดยเน้นการใช้ความรู้เดิมของผู้เรียนเพื่อจับใจความ ทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่านและสามารถสื่อความหมายจากเรื่องที่อ่านไปยังทักษะอื่น ๆ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการอ่าน

ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนเตรียมการอ่าน โดยดึงความรู้เดิมของตนที่มีอยู่มาใช้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ ผูกการสร้างปริบท การสำรวจโครงสร้างตำราเรียน การให้แนวทางในการเรียนรู้คำศัพท์ โดยวิธีเดาความหมายคำศัพท์จากปริบท จากนั้นผู้เรียนจะลงมือปฏิบัติร่วมกันในกลุ่ม เพื่อช่วยกันเรียบเรียงคำอธิบายของตนเองอย่างง่าย ๆ

ขั้นตอนที่ 2 การฝึกให้ผู้เรียนใช้กระบวนการทางความคิด

ในขั้นตอนนี้เป็นการใช้แนวทางในการทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง 3 ระดับ ซึ่งผู้เรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน บอกเหตุผลของเรื่องที่อ่านจากการแปลความ ตีความ ขยายความ วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่า แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่าน โดยใช้กระบวนการกลุ่มช่วยให้เกิดความคิดหลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการอภิปรายร่วมกันรวมทั้งฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้แบบฝึกหัดแบบโคลซ ช่วยสร้างความเข้าใจในการอ่านได้ดียิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การฝึกจับใจความสำคัญและเรียบเรียงข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการฝึกให้นักเรียนจับใจความสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูล โดยใช้เทคนิคโครงสร้างระดับยอดช่วยในการอ่าน ซึ่งโครงสร้างระดับยอด หมายถึงแผน

การเขียนของผู้เขียน ที่ใช้ในการเรียบเรียงใจความของเรื่องแผนการเขียนที่ใช้มากมีอยู่ 4 ชนิด ดังนี้

1. การบอกรายละเอียด หรือรายการ
2. ปัญหา และข้อแก้ไข
3. เหตุและผล
4. การเปรียบเทียบ

ขั้นตอนที่ 4 การถ่ายโยงการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทั้ง 4 ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และเขียนไปในตัวโดยการอภิปรายกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับผู้สอน โดยเน้นจากกระบวนการทางความคิดในกลุ่มอภิปราย แล้วเขียนคำอธิบายเป็นภาษาของตนเองอย่างง่าย ๆ ในลักษณะเป็นการสรุปความ

2. การสอนปกติ หมายถึง การจัดการสอนโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแนวในคู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งแบ่งกิจกรรมการเรียนรู้เป็นตอน ๆ ดังนี้

- กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน
- คำและกลุ่มคำที่ควรศึกษา
- การสอนอ่านในใจ
- การสอนอ่านออกเสียง
- การสอนอ่านทบทวนตนเอง (บางบท บางตอน)
- สรุปบทเรียน (อ่านในใจ ทบทวนเนื้อหาทั้งบท และสรุปข้อคิดจากบทเรียน)
- การประเมินผล

การทดลองครั้งนี้ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้เวลาเรียนในเวลา ซึ่งไม่ใช่ในช่วงโมงที่นักเรียนต้องเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทย และเนื้อหาที่ใช้สอนได้มาจากบทความข้อความ ในวารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

3. ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย หมายถึง ความสามารถของนักเรียน
ในด้านการแปลความ ตีความ ขยายความ และจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ซึ่งวัดได้
จากแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ
และนำไปหาคุณภาพแล้ว

4. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อการเรียน
ภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่าน
การตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ และนำไปหาคุณภาพแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL)
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL)
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL)
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

นักศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางการอ่าน ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

มอริส (Morris. 1984 : 14) กล่าวว่า การอ่านคือ กระบวนการซึ่งผู้อ่านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งถูกเสนอไว้ในรูปรหัสพิเศษ ผู้เขียนเป็นผู้ส่งข่าวผู้อ่านเป็นผู้แปรรหัสเหล่านั้นตามความรู้ และประสบการณ์เดิมของตน อันจะก่อให้เกิดการนำไปสู่เป้าหมายหลักของการอ่านที่ว่า ผู้อ่านต้องคิดเป็น และเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน

เบเนดิโอ (Gbenedio. 1986 : 46) ให้ความเห็นว่า การอ่านเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนต้องอาศัยความสามารถ 4 ประการตามลำดับดังนี้คือ ความเข้าใจในเรื่องของคำ และกลุ่มคำ การรู้ความหมายของคำหรือกลุ่มคำนั้น การมีปฏิกิริยาโต้ตอบในทางความคิดต่อเรื่องที่

อ่าน และความสามารถในการจัดระบบข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตีความเรื่องที่อ่าน
ความสามารถทั้งสี่ประการดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาผสมผสานกันในอันที่จะช่วยให้
เราอ่านเรื่องต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ

คูเปอร์ และคนอื่น ๆ (Cooper and others. 1988 : 13) กล่าวว่า การอ่านคือ
กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับเนื้อหา เพื่อจัดรูปแบบของความหมายโดยอาศัยพื้นฐานจาก
ประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน เป็นกระบวนการในการสร้างความหมายจากเนื้อหานี้

ริเชก และคนอื่น ๆ (Richek and others. 1989 : 7 ; citing Wixon
and others. 1987 : 750) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านคือ กระบวนการของ
การสร้างความหมายผ่านการปฏิสัมพันธ์ที่มีอยู่ตลอดเวลา (Dynamic Interaction) ระหว่าง
ผู้อ่าน เนื้อหา และบริบทของสถานการณ์แห่งการอ่าน (The Context of the Reading
Situation)

ประเทิน มหาพันธ์ (2530 : 13) ให้ความหมายของการอ่านว่า เป็นกระบวนการ
ในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจัดบันทึกไว้ การอ่านที่แท้จริงผู้อ่านจะต้อง
เข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน ซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานด้วย

บันลือ พุกกะวัน (2532 : 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการ
ออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้มุ่งให้สะกดตัวผสมคำอ่านเป็นคำ ๆ ไม่สามารถใช้สื่อ
ความโดยการฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก มุ่งให้อ่านหนังสือได้แตกฉานเท่านั้น
2. การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำ
หรือเป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่านหรือฟังผู้อ่านแล้วรู้เรื่อง
เราเรียกว่า อ่านได้ ซึ่งมุ่งให้อ่านแล้วรู้เรื่องของสิ่งที่อ่าน
3. การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้จากผู้เขียน (ผู้สื่อ)
ถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อ่านย่อมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน โดย
อ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านด้วย
4. การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน
เช่น ใช้การสังเกตจากรูปคำ ใช้สติปัญญา และประสบการณ์เดิมในการแปลความหรือถอดความให้
เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี โดยวิธีอ่านแบบนี้จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน และต่อเนื่อง

(กระบวนการ) อาจต้องใช้ความหมายของการอ่านจากข้อ 1, 2 และ 3 (หรือไม่จำเป็นต้องครบทั้ง 3 ความหมายก็ได้) แล้วสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน และนำผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเป็นแนวคิด แนวปฏิบัติได้ เราเรียกว่า อ่านเป็น

จากการให้ความหมายของนักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญการอ่านดังกล่าวสรุปได้ว่าการอ่านคือ กระบวนการแปลความหมายของสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิดไปสู่ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ซึ่งต้องอาศัยทักษะการวิเคราะห์คำ ถอดความ ตีความ ขยายความ และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

ทฤษฎีการอ่าน

สุมิตรา อังวัตถกุล (2527 : 108 - 110) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านที่เน้นพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง โดยให้การเสริมแรงที่เหมาะสมในขณะที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ดังนั้นการอ่านจึงเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่มีการจัดลำดับไว้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหมายถึงการอ่านต้องประกอบด้วยทักษะเบื้องต้น และทักษะที่มีความซับซ้อน แต่ทักษะที่เป็นพื้นฐานก็จะถูกล้อมรวมเข้าด้วยกัน โดยผ่านกลวิธีการฝึกให้นักเรียนแยกแยะได้ว่าส่วนใดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอักษร และส่วนใดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา
2. การอ่านที่เน้นความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจมีแนวคิดว่า พฤติกรรมทุกอย่างต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ประสบการณ์ในการเรียนรู้ การรู้จักสะสมความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ ดังนั้น ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจจึงเป็นหน้าที่ของสมองส่วนกลางในการตีความตัวแปรต่าง ๆ การเรียนรู้จึงขึ้นอยู่กับการรู้จักเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิม และแสดงออกอย่างเหมาะสม
3. การอ่านที่เน้นทฤษฎีพัฒนาการ มีแนวคิดว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยที่ต้องพึ่งผู้อื่น และจะพัฒนาไปตามความเจริญของแต่ละวัย สิ่งสำคัญที่สุดของช่วงอายุคือ จะมีการเรียนรู้หรือทักษะเฉพาะอย่างในแต่ละช่วงอายุ ถ้าหากในช่วงนั้นไม่เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม พัฒนาการการเรียนรู้ในช่วงนั้นก็จะบกพร่องไป และจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ในส่วนนั้นภายหลัง ดังนั้นการอ่านจึงเป็นกระบวนการรับรู้ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากช่วงพัฒนาการต่าง ๆ ความสามารถที่นักเรียนแสดงออกในการอ่านเป็นเครื่องชี้ให้เห็นระดับพัฒนาการของนักเรียน

จากทฤษฎีการอ่านนี้ จะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้จากการแสดงออก ผู้สอนสามารถนำไปเป็นหลักหรือแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านให้เหมาะสม และเกิดผลดี

จิตวิทยาการอ่าน

การเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านนั้น จะยังเกิดผลดีต่อเมื่อผู้เรียนมีความพร้อมดังที่ ประเทิน มหาพันธ์ (2530 : 45) กล่าวว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านนั้น เป็นกระบวนการแห่งความงอกงาม เช่นนี้จำเป็นต้องมีความพร้อมสำหรับการเรียนอ่าน

ณรงค์ ทองปาน (2526 : 3) ได้กล่าวถึงความพร้อมในการอ่านของนักเรียนว่า เกิดจากปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวเด็ก และปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. ความพร้อมทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความสามารถในการมองเห็น ความสามารถในการฟัง การออกเสียง นอกจากนี้ยังรวมถึงเพศด้วย

2. ความพร้อมทางด้านสมอง ได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้ ความสามารถในการจำแนกความแตกต่างของภาพและเสียง ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาในการเรียนอ่าน

3. ความพร้อมทางด้านอารมณ์ การที่ครูช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่นเกิดความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ จะทำให้เด็กมีความสบายใจ มีความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความพร้อมในการอ่านหนังสือ

4. ความพร้อมทางวิชาการ หมายถึง ความรู้ที่เด็กมีอยู่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ได้แก่ การรู้จักภาพ รู้จักความสัมพันธ์ของภาพ รู้จักวิธีการอ่านจากซ้ายไปขวา การรู้จักคำศัพท์ ออกเสียงได้ถูกต้องหรือสนใจที่จะอ่าน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. อาชีพของบิดามารดา เด็กที่มีสภาพร่างกายปกติ มีบิดามารดาเป็นพ่อค้าหรือข้าราชการ น่าจะมีความพร้อมในการอ่านมากกว่าเด็กที่มีบิดา มารดา เป็นเกษตรกรหรือกรรมกร เพราะอาชีพเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในครอบครัวมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดความพร้อมได้

2. บุคคลแวดล้อม หากบุคคลที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กให้ความรัก ความอบอุ่นด้วยการเทกกลุ่ม พูดคุย เล่านิทานหรืออ่านหนังสือให้เด็กฟังเสมอ ๆ เด็กจะมีประสบการณ์ทางภาษาดี มีความอยากรู้อยากเห็นอยากอ่านมากขึ้น
 3. สภาพสังคมที่เด็กอาศัย เด็กที่อยู่ในสังคมที่เจริญจะมีความพร้อมในการอ่านเร็วกว่าเด็กที่อยู่ในชนบท เพราะสังคมที่เจริญมีสื่อมวลชนมากมายทั้ง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และภาพยนตร์
 4. การสะสมหนังสือ ครอบครัวใดมีบุคคลในครอบครัวเป็นนักสะสมหนังสือประเภทต่าง ๆ เพื่อให้บุตรหลานได้ศึกษาค้นคว้า เด็กก็จะสนใจ และรักการอ่านหนังสือโดยไม่รู้ตัว
 5. การที่ผู้ปกครองจัดประสบการณ์ให้กับเด็กด้วยการพาไปเลือกซื้อหนังสือที่เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก หรือหาเวลาพูดคุยด้วยเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจของเด็ก สิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้เด็กเกิดความพร้อมในการอ่านได้
- ฉะนั้น การอ่านจะมีประสิทธิภาพดี ก็เนื่องจากมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และวิชาการ ตลอดจนความพร้อมทางสภาพแวดล้อม จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้สอน และผู้ปกครองจะช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการอ่านที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา

ความเข้าใจในการอ่าน

คาร์เรลล์ (Carrell. 1984 : 87) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านคือ ความเข้าใจในประโยคหรืออนุเจต (Paragraph) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจในรูปแบบการจัดการหรือการเรียบเรียงเรื่อง เข้าใจในรูปแบบหรือโครงสร้างของข้อเขียน (Rhetorical Organization)

โลโน (Lono. 1987 : 67) ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการอ่าน ความเข้าใจในการอ่านจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้อ่านมีความสามารถในการรับรู้ข้อเท็จจริง รู้ใจความสำคัญของเรื่อง สามารถตีความหรือประเมินความคิดจากเรื่องที่อ่านได้

ชาวล แพร์ตกล (2520 : 134) ได้กล่าวถึง ความหมาย ของความเข้าใจทางการอ่านว่า ความเข้าใจ คือความสามารถในการผสมแล้วขยายความรู้ความจำให้ไกลออกไปจากเดิม

อย่างสมเหตุสมผล ความเข้าใจเป็นสมรรถภาพขั้นต้นชนิดแรกของตัวปัญญา เป็นความพยายามของสมองที่จะคัดแปลง ปรับปรุงความรู้ให้มีรูปลักษณะใหม่ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นที่แปลกออกไป แต่ยังมีอะไรบางอย่างคล้ายคลึงของเดิมอยู่บ้าง ความเข้าใจสามารถแสดงออกด้วยพฤติกรรม

3 ประการ คือ

1. การแปลความ (Translation) คือการแปลงเรื่องราวหรือข้อความเดิมให้ออกมาเป็นคำใหม่ ภาษาใหม่
2. การตีความ (Interpretation) คือการเก็บความคิดเดิมมาบันทึกใหม่ การจัดเนื้อเรื่องใหม่เป็นการมองในแง่ใหม่ ค้นหาเปรียบเทียบทั้งความสำคัญและความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ ภายในเรื่องราวนั้น ย่นย่อจนเป็นข้อสรุปได้
3. การขยายความ (Extrapolation) คือการขยายความคิดให้กว้างไกล โดยอาศัยความสัมพันธ์กับสถานการณ์เดิมที่ได้รับในตอนต้น

สมบุรณ์ ชิตพงษ์ (2527 : 27) ได้กล่าวถึง ความเข้าใจในการอ่านว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นความสามารถทางด้านสมองในการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในด้านการแปลความ การตีความ และการขยายความในเรื่องราว และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต

ประเทิน มหัทธนี (2530 : 154) กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่า ประกอบด้วยความสามารถในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ 1. ความสามารถที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของแนวคิด 2. ความสามารถในการกำหนดความมุ่งหมายของการอ่าน 3. ความสามารถที่จะนำความรู้เก่า ๆ มาหาความเข้าใจกับเรื่องราวที่อ่านได้

สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์ (2531 : 14) ได้กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านนั้น เกี่ยวข้องกับการอ่าน เพราะเมื่อนักเรียนอ่านจากตัวอักษรแล้วจะต้องใช้กระบวนการความคิดเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านว่าเรื่องนั้นกล่าวถึงอะไร อย่างไร และควรปลูกฝังในเรื่องความเข้าใจในการอ่านให้เกิดขึ้นในตัวเด็กตั้งแต่เล็ก ๆ

สายสนีย์ เต็มสินสุข (2535 : 18) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านว่า คือ ความเข้าใจในรูปแบบของการเรียบเรียงเรื่องจากโครงสร้างข้อเขียน รู้ความหมายของคำศัพท์ และประโยค โดยนำมารวบรวมเป็นความคิดเข้าด้วยกัน แล้วเชื่อมโยงความคิดของผู้เขียนเข้ากับความรู้เดิมของผู้อ่าน เพื่อตีสรุปความหมายเกิดเป็นความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน

ความเข้าใจในการอ่านจึงหมายถึง ความสามารถในการเข้าใจในข้อความที่อ่านได้ตรงกับความต้องการของผู้เขียน สามารถแปลความ ตีความ ขยายความ และสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นความเข้าใจในการอ่านจึงจัดได้ว่าเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดในการอ่าน การอ่านสิ่งใดก็ตามถ้าอ่านไม่เข้าใจถือได้ว่าเป็นการอ่านที่ไม่สมบูรณ์

ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ระดับความเข้าใจในการอ่าน เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการอ่าน ซึ่งนักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญในการอ่านได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

คินต์ช และยาร์โบร (Kintsch and Yarbrough. 1982 : 828) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านมี 2 ระดับ คือ ความเข้าใจในระดับแคบ (Microprocesses in Comprehension) คือ เข้าใจ คำ วลี และประโยคกับความเข้าใจระดับกว้าง (Macroprocesses in Comprehension) คือ ความเข้าใจเรื่องทั้งหมดที่อ่าน

บันลือ พุกกะวัน (2533 : 3 - 4) กล่าวถึงระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้

1. ความเข้าใจในข้อเท็จจริงจากเรื่องราวที่อ่าน เป็นความเข้าใจในท้องเรื่อง (Factual Level) โดยให้ผู้อ่านสามารถตอบคำถามใคร หรือกับใคร ทำอะไรกับใคร ที่ไหน เมื่อไร ผู้อ่านก็ตรวจสอบข้อความ ถ้อยคำจากประโยคนั้นโดยตรง (Reading on the Lines) เพราะในเรื่องจะกล่าวถึง และสามารถตรวจสอบคำตอบด้วยการอ่านออกเสียงได้โดยตรง ถือเป็นความเข้าใจระดับต่ำสุด

การตรวจสอบคำตอบโดยวิธีการอ่านออกเสียง ย่อมช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงวิธีการที่จะพบแหล่งการหาคำตอบได้เอง และเป็นอย่างดี

2. ความเข้าใจในเหตุผลของเรื่องที่อ่าน (Interpretive or Inferent Level) โดยผู้อ่านจะต้องใช้การตีความ แปลความจากเหตุผลของท้องเรื่อง เช่น แม่พาลูก ๆ นิ่งเรือไปหายาย ที่บ้านยายมีต้นไม้หลายชนิด... จะต้องเข้าใจได้ว่า บ้านยายจะต้องอยู่ใกล้แม่น้ำ หรือลำคลอง บ้านยายจะต้องเป็นบ้านสวน ยายคงเป็นชาวสวน เป็นต้น การสอนอ่านลักษณะนี้ เราอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Reading Between the Lines ที่ไม่สามารถจะหาคำตอบจากเนื้อหาโดยตรง ต้องคิดหาเหตุผล ตีความ แปลความ จากเนื้อเรื่อง จึงจะได้คำตอบที่มีเหตุผลเป็นเครื่องบ่งชี้ และถือว่าเป็นความเข้าใจในการอ่านที่สูงขึ้นหรือระดับปานกลาง

3. ความเข้าใจที่จะวิเคราะห์วิจารณ์ และประเมินเรื่องราวที่อ่าน (Critical or Evaluative Level) โดยผู้อ่านจะต้องใช้ความเป็นพหุสูตในการตรวจ ประเมิน เช่น ต้นไม้ของยาย ตามข้อ 2 มีลำต้นสูง มีกิ่งกาฝากเกาะ มีกิ่งแห้ง...ย่อมประเมินได้ว่า เป็นต้นไม้ที่ปลุกนานแล้ว ได้รับการเอาใจใส่ดูแลน้อย ย่อมส่งผลผลิตได้น้อย ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับสาเหตุที่ยายสูงอายุน้อยด้วยส่วนหนึ่ง การสอนอ่านลักษณะนี้อาจเรียกว่า Reading Beyond the Lines

ความเข้าใจในการอ่านแบบประเมินหรือวิจารณ์ จะต้องให้การศึกษาเหตุผลค่อนข้างลึกซึ้งกว่าข้อ 2. โดยจะต้องวิเคราะห์ปัญหา ให้ความคิดเห็นในแง่วิจารณ์ คือ พิจารณาหาส่วนที่ชี้ให้เห็นส่วนบกพร่องพร้อมกับแนะนำการแก้ไขปรับปรุงหรือหาวิธีป้องกันไม่ให้ผลเสียเกิดขึ้นได้ การสอนอ่านแบบนี้ถือได้ว่า เป็นความเข้าใจในการอ่านระดับสูง และสูงมาก

นอกจากนี้ สักกัญญา เศรษฐรังสรรค์ (2533 : 19) ได้กล่าวถึงระดับความเข้าใจในการอ่านว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะกำหนดขอบข่าย วัตถุประสงค์ และพฤติกรรมที่ผู้สอนควรจะใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน กล่าวคือ การสอนให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในระดับไหนนั้น ต้องดูความพร้อมของผู้เรียน และความพร้อมด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย

จากที่ศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า ระดับความเข้าใจในการอ่านแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต้น คือ ความเข้าใจในสิ่งที่อ่านตามข้อเท็จจริงจากเรื่อง ระดับปานกลาง คือสามารถคิดหาเหตุผล ตีความแปลความ จากเรื่องที่อ่านได้ และระดับสูง คือสามารถประเมินเรื่องที่อ่านนั้นได้ ดังนั้นในการอ่านจึงควรพัฒนาความสามารถทางการอ่านในแต่ละระดับให้เหมาะสม

องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน

วิลเลียมส์ (Williams. 1986 : 3 - 7) ได้เสนอแนะองค์ประกอบที่จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ความรู้ในระบบการเขียน (Knowledge of the Writing System) ผู้อ่านที่มีความสามารถจะต้องมีความรู้ในเรื่องการผสมคำ และการสะกดคำ เพราะจะช่วยให้เข้าใจ และจดจำคำในภาษาได้
2. ความรู้ในเรื่องภาษา (Knowledge of the Language) ซึ่งได้แก่ โครงสร้างของคำ ลักษณะของคำ และการเรียบเรียงคำ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การอ่านเป็นไปอย่างราบรื่น และเกิดความเข้าใจเร็วขึ้น

3. ความสามารถในการตีความหมาย (Ability to Interpret) ผู้อ่านจะต้องมองเห็นความสัมพันธ์ และการเชื่อมโยงของประโยคในข้อความ และตีความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อออกมาให้ได้

4. ความรู้รอบตัวทั่วไป (Knowledge of the World) ผู้อ่านจะสามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของบทอ่าน และโครงสร้างความรู้เดิมของผู้อ่าน ซึ่งนอกจากความรู้ในหัวเรื่องที่จะอ่านแล้ว ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับประเภทของบทอ่าน ตลอดจนความรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมอีกด้วย เพราะในขณะที่อ่านผู้อ่านจำเป็นต้องดึงเอาความรู้เหล่านั้นไปใช้ประกอบด้วย

5. เหตุผลในการอ่าน และรูปแบบการอ่าน (Reason for Reading and Reading Style) ผู้อ่านที่มีความสามารถจะต้องรู้จักเปลี่ยนรูปแบบการอ่านไปตามจุดมุ่งหมาย หรือเหตุผลในการอ่าน เช่น การอ่านแบบผ่าน ๆ เพื่อกวาดสายตาหาข้อข้อสำคัญ ๆ หรือการอ่านแบบเอารายละเอียดเมื่ออ่านตำราเรียน เป็นต้น

นอกจากนี้ กูดแมน (Goodman. 1987 : 25) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการอ่าน โดยเน้นที่ระบบชี้แนะทางภาษา (Language Cueing System) ว่าประกอบด้วย 3 ระบบ คือ ระบบเสียงตัวอักษร (Graphophonic System) ระบบวากยสัมพันธ์ (Syntax System) และระบบความหมาย (Semantic System) ผู้อ่านต้องการบูรณาการระบบชี้แนะดังกล่าวนี้เข้าด้วยกันเพื่อช่วยในการทำความเข้าใจสิ่งที่อ่าน

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบในการอ่านเพื่อความเข้าใจ จะต้องอาศัยองค์ประกอบอย่างน้อย 2 ประการคือ องค์ประกอบทางด้านภาษา เช่น คำศัพท์ ประโยค เครื่องหมายต่าง ๆ และองค์ประกอบทางด้านอื่น ๆ เช่น ความรู้ความสามารถของผู้อ่าน ประสบการณ์เดิมที่ผู้อ่านมีอยู่ ตลอดจนสภาพแวดล้อมของผู้อ่าน เป็นต้น

จุดมุ่งหมายในการอ่าน

ไวท์ (White. 1981 : 87) แบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) การอ่านเพื่อทราบข้อมูล เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านโฆษณา (2) การอ่านเพื่อพัฒนาสติปัญญา และ (3) การอ่านเพื่อความสนุกสนาน และความบันเทิง

แต่ มิลเลอร์ (Miller. 1982 : 12) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านเป็น 6 ประการ ดังนี้

1. อ่านเพื่อจับใจความอย่างคร่าว ๆ (Scanning Skimming Reading)
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ (Idea Reading)
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียด และจับใจความสำคัญโดยทั่ว ๆ ไป (Exploratory Reading)

4. อ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้ (Study Reading)
 5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามข้อความที่อ่าน (Critical Reading)
 6. อ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่าน (Analytical Reading)
- สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531 : 19) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ 6 ประการดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้
2. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น
3. อ่านเพื่อต้องการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง
4. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า
5. อ่านเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน
6. อ่านเพื่อให้ก้าวหน้าในอาชีพ เพื่อปรับปรุง เพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงาน

รชนีนาถ ทองสุทธิ (2533 : 20) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายในการอ่านว่าเป็นการอ่านเพื่อหาความรู้ อ่านเพื่อความบันเทิง ตลอดจนทั้งอ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อความจากเรื่องที่อ่าน ดังนั้นผู้อ่านจะเกิดความเพลิดเพลินหรือวิเคราะห์ข้อความจากเรื่องที่อ่านได้ ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี

จากข้อความข้างต้น จะเห็นว่าจุดมุ่งหมายในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการอ่าน ดังนั้น ผู้อ่านจึงควรตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้การอ่านบรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ และเพื่อพัฒนาความสามารถให้แก่ผู้อ่านอีกด้วย

ความสำคัญ และประโยชน์ของการอ่าน

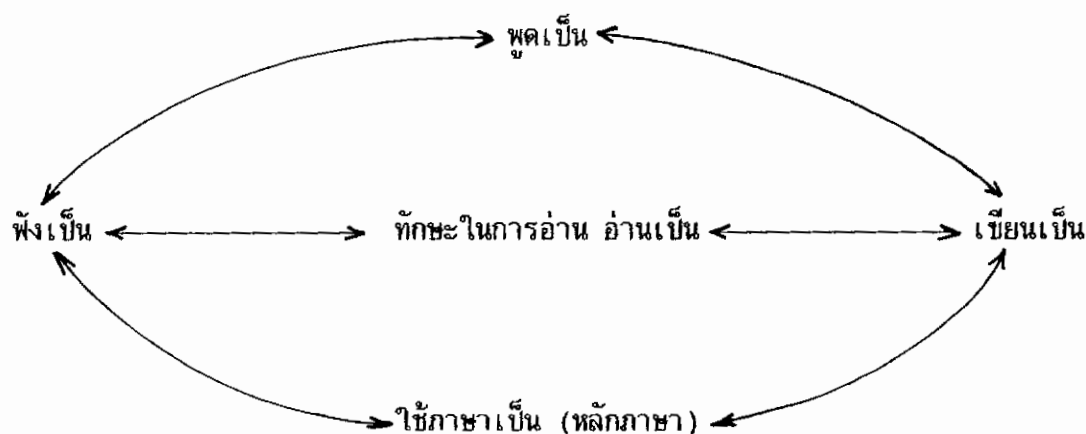
การอ่านมีความสำคัญ และจำเป็นแก่ชีวิตประจำวันมาก เพราะต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

เบเนดิโอ (Gbenedio. 1986 : 46 - 47) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านพอสรุปได้ว่า แม้ปัจจุบันนี้การสื่อสารจะมีความก้าวหน้าอย่างสูง มีการนำเทคโนโลยี

ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยมาใช้เพื่อการสื่อสารมากมายก็ตามสิ่งพิมพ์ยังคงมีความสำคัญในระบบการติดต่อสื่อสารทั่วโลก ถ้าปราศจากสิ่งพิมพ์หรือตำราต่าง ๆ ก็คงจะไม่เกิดความก้าวหน้าทางการศึกษา หรือเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการที่สำคัญ เพราะฉะนั้นการอ่านจึงเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งเพื่อการศึกษาหาความรู้ พัฒนา และเพิ่มพูนประสบการณ์ต่าง ๆ และเพื่อความบันเทิง

สุธีพร ปาเคตี (2531 : 20) กล่าวว่า การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจ และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ดังนั้น การสอนอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

บันลือ พฤกษ์วัน (2533 : 3) กล่าวถึง ความสำคัญของทักษะในการอ่านที่ส่งผลต่อทักษะ ฟัง พูด และเขียน โดยการยึดทักษะอ่านเป็นต้นน้ำหรือเป็นศูนย์กลางของทักษะทางภาษา ซึ่งแสดงได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงความสำคัญของทักษะในการอ่านที่ส่งผลถึงทักษะ ฟัง พูด และเขียน

ส่วนประโยชน์ของทักษะการอ่านนั้น บันลือ พฤกษ์วัน (2533 : 3 - 4) ได้กล่าวว่า

- การอ่านเป็น มีทักษะในการอ่าน ย่อมอ่านมาก มีพื้นฐานประสบการณ์กว้างขวาง สามารถที่จะฟังเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี มีวิจารณญาณในการฟัง

- การอ่านเป็น มีทักษะในการอ่าน ย่อมอ่านมาก สามารถที่จะพัฒนาการพูดได้ดี โดยสังเกตได้ว่า ผู้ได้รับการศึกษาย่อมมีใช้ภาษาพูดได้ใกล้เคียงกับภาษาเขียน

- การอ่านเป็น มีทักษะในการอ่าน ย่อมอ่านมาก จะช่วยให้ผู้อ่านได้รูปแบบการใช้ภาษา ในการเขียน สื่อความคิดความต้องการต่าง ๆ และอื่น ๆ ได้กว้างขวาง และดีขึ้น

- การอ่านเป็น ย่อมอ่านมาก ย่อมช่วยให้ผู้อ่านสามารถใช้ภาษาไม่ว่าจะพูดหรือเขียนได้ ถูกต้อง

การฝึกทักษะภาษาในโรงเรียน ควรถือเอาการฝึกทักษะในการอ่านเป็นศูนย์กลางหรือ หัวใจในการพัฒนาทักษะทางภาษา

นอกจากนี้ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ (2534 : 36) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการอ่านไว้ดังนี้

1. ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ทุกสาขาวิชา และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ แก่ตนเองและสังคม ได้แก่ ความรู้ทางด้านวิชาชีพ ความรู้ทั่วไป ทำให้ผู้อ่านมีสติปัญญาเฉียบแหลม สามารถตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบ และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี

2. ทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินหรือความบันเทิงจากเนื้อเรื่อง เป็นการฆ่าเวลา หรือเพื่อสนองความต้องการด้านอารมณ์ เช่น คลายเครียด หลีกเลี้ยงความเบื่อหน่ายจากการกิจ ประจําวัน เพื่อพักผ่อน ผู้อ่านจะได้รับประโยชน์ทางด้านจิตใจ

จากความสำคัญ และประโยชน์ของการอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่าน ' ความเข้าใจเป็นทักษะที่สำคัญ และมีความจำเป็นมากในปัจจุบัน การที่จะให้เด็กเรียน เมื่อมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการอ่านด้วยตนเองให้ ที่สุด และเกิดความสนุกสนานจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าตนประสบความสำเร็จในการอ่าน ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และรักการอ่านมากขึ้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน

ขั้นตอนการสอนอ่าน

บันลือ พฤกษ์วัน (2533 : 117 - 118) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอน ซึ่ง สอดคล้องกับแนวการสอนที่หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 กำหนดไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ได้แก่ การเตรียมเด็กที่จะสอนนับตั้งแต่เด็กก้าวย่างเข้าโรงเรียนใน วันแรก รวมถึงการปฐมนิเทศเด็ก การพัฒนาความพร้อม และการแก้ไขช่วยเหลือให้เด็กได้เรียน และ ได้เล่นร่วมกันไปด้วย

1.1 การเตรียมการอ่าน ถือว่า จากการเริ่มงานในขั้นการปรับปรุงพื้นฐานภาษาพูด กิริยา มารยาท และระเบียบในการอยู่ร่วมกัน โดยใช้การฟัง การพูด ในการเตรียมตัวเด็ก การสังเกต การเรียกชื่อสิ่งของ สภาพแวดล้อมทั่วไปทั้งในโรงเรียน และที่บ้าน ตลอดจน การเล่าถึงกิจวัตรประจำวัน

1.2 การพัฒนา และตรวจสอบความพร้อมในการอ่าน เช่น การสังเกต ความเหมือน ความแตกต่าง ความสัมพันธ์ของกล้ำเนื้อกับสายตา การฝึกกล้ามมือ การเล่นเกม การขับร้อง การฝึกวาด บิน พับกระดาษ เพื่อนำไปสู่การพูด การฟังได้อย่างกว้างขวาง

1.3 การฝึกอ่าน เริ่มนับตั้งแต่ การฝึกอ่านพจนานุกรมภาพ (พยัญชนะ) พจนานุกรมเสียง (สระ) การฝึกนึกคำที่เริ่มด้วยพยัญชนะต้นหรือเสียงพร้อมกับการช่วยเหลือแก้ไข อย่างใกล้ชิดจากครูผู้สอนไปด้วย

1.4 ฝึกอ่านบัตรคำประกอบภาพ และบัตรประโยคประกอบภาพเรื่องราวหรือนิทานสั้น ๆ โดยฟังจากครูอ่านหนังสือ และเปิดให้ดูภาพไปด้วย

1.5 ฝึกฟังครูเล่านิทาน นิทานพื้นบ้าน เด็กฝึกพูดหรืออ่านตามครู และฝึกให้เด็กผู้ฟังเล่าเรื่องอย่างย่อได้

1.6 ฝึกท่องจำบทประพันธ์ง่าย ๆ คำคล้องจองหรือคำคล้องจองเป็นตอน ๆ

2. ขึ้นเริ่มอ่าน หมายถึง การเริ่มอ่านหนังสือที่เป็นเรื่องราวสั้น ๆ นิทาน กิจวัตรประจำวัน โดยใช้วิธีจำรูปคำ และภาพประกอบ

2.1 ฝึกอ่านคำ และประโยคประกอบภาพ

2.2 ฝึกอ่านประโยค และเรื่องราว โดยอาศัยภาพประกอบช่วย

2.3 ฝึกอ่านนิทานสั้น ๆ หรือเรื่องราวที่ครู และนักเรียนจัดเตรียมขึ้นแต่งขึ้นหรือ แผนภูมิประสบการณ์ที่ช่วยขยายประสบการณ์

2.4 ฝึกให้ใช้การเทียบคำ เทียบประโยค เพื่อใช้ประโยชน์ในการอ่าน

3. ขึ้นอ่านหนังสือแตกหรือมีความก้าวหน้าในการอ่าน ได้แก่ สามารถใช้การอ่านได้ ยาวนานขึ้น โดยสามารถใช้วิธีสะกดตัวผสมคำช่วยในการอ่านคำแปลก ๆ ใหม่ ๆ

3.1 ฝึกอ่านนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์ และกิจวัตรประจำวันที่ใช้คำแปลก ๆ

3.2 ฝึกอ่านนิทานที่ยาวขึ้น และสามารถเล่าเรื่องราว ลำดับเหตุการณ์ได้

3.3 ฝึกอ่านบทประพันธ์สั้น ๆ โดยการใช้จักลงจังหวะสัมผัส

3.4 ฟังอ่านเรื่องราว บทความ และสามารถจับสรุปคำ เทียบคำ สะกดตัว ใช้เทคนิคการเดารูปประโยค และเข้าใจความหมายได้

3.5 ฟังอ่านแบบเก็บหอมความ และสามารถประเมินตัวละคร บทความต่าง ๆ ได้ดี จนนำไปใช้แสดงความคิดเห็น รายงานได้

4. ขึ้นเสริมสร้างนิสัยในการอ่านที่ดี หมายถึง สามารถอ่านในใจได้เร็ว สามารถอ่านเพื่อค้นคว้าหาคำตอบ หาความเพลิดเพลินจากการอ่าน โดยวิธีอ่านคร่าว ๆ

4.1 ฟังอ่านในใจ และมีความสนใจในการอ่าน อ่านหนังสือได้หลายรสหลายประเภท

4.2 ฟังอ่านหนังสืออ่านประกอบเพื่อค้นหาสาระสำคัญหรือสิ่งที่สนใจ

4.3 ฟังอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่สนใจ และเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน ประเมินเรื่องราว และวิจารณ์หนังสือที่อ่านได้

5. ขึ้นอ่านหนังสือได้อย่างกว้างขวาง หมายถึง สามารถเล็งเห็นคุณค่าประโยชน์ของการอ่าน เกิดสปีนในการอ่านหนังสือประเภทใดประเภทหนึ่ง มีความสนใจในวรรณคดี เรียงร้อย และสารคดี จนสามารถหยิบยกส่วนดีเด่นขึ้นอ้างอิง ชักชวนให้ผู้อื่นสนใจในรสของภาษาได้

หลักสำคัญในการสอนทักษะการอ่าน

ในการสอนอ่านนั้น ผู้สอนควรมีหลักยึด เพื่อว่าจะได้ดำเนินการสอนไปอย่างถูกต้องตามความมุ่งหมายในการสอนอ่าน ซึ่งมีผู้เสนอไว้ ดังนี้

สนม ครุฑเมือง (2528 : 175 - 179) ได้เสนอหลักสำคัญในการสอน ทักษะการอ่านไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. สร้างความพอใจ นักเรียนแต่ละคนอาจจะมีความสนใจไม่เหมือนกัน ควรส่งเสริมการอ่านหนังสือหลาย ๆ ประเภท ครูควรมีบทบาทที่จะแนะแนวทางให้เกิดความสนใจ เช่น เลือกกิจกรรมการอ่านให้ถูกใจนักเรียน

2. ต้องเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนแต่ละคนมีพัฒนาการทางสมองในการอ่านไม่เหมือนกัน จึงควรสอนเป็นกลุ่ม ๆ ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการสอนด้วย

3. ก่อนจะให้เด็กเรียนอ่านนั้น ครูควรบอกจุดมุ่งหมายในการอ่านเสียก่อน พยายามส่งเสริมนักเรียนให้มีความพอใจ และปรารถนาที่จะอ่านหนังสือทุกประเภทที่มีประโยชน์

4. ก่อนที่จะสอนการอ่านหนังสือประเภทใด แบบใดก็ตาม ครูจะต้องอ่านเรื่องนั้นมาก่อนจะได้เข้าใจเรื่องราวทั้งหมด เพราะจะได้เน้นในส่วนที่สำคัญ และฝึกกิจกรรมต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

5. การอ่านที่ดี จะต้องเข้าใจความหมาย มิใช่แค่เพียงอ่านได้

6. การอ่านที่ดีต้องมี สมาธิ และตั้งคำถามทบทวนอยู่ในใจเสมอ

7. ต้องฝึกให้นักเรียนอ่านหนังสือที่มีประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ

8. ต้องฝึกอัตราความเร็วในการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านในใจด้วยแล้วต้องอ่านหนังสือได้เร็ว เข้าใจความหมายได้ทันที

9. ต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมในการอ่านอยู่เสมอ

10. ต้องคำนึงถึงลักษณะการอ่านที่ดี เช่น การอ่านในใจต้องอ่านให้เร็ว จับใจความได้

11. ควรฝึกการใช้สายตาให้เป็นประโยชน์ต่อการอ่าน เพราะจะทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

12. การอ่านในระดับขั้นสูง ๆ ควรฝึกให้อ่านตารางกราฟชนิดต่าง ๆ รวมทั้งเข้าใจสัญลักษณ์ที่ใช้ในชุมชนเป็นอย่างดี

13. ต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของนักเรียน เช่น การอ่านข่าวทางวิทยุ โทรทัศน์

14. บุคคลที่จะช่วยส่งเสริมการอ่านให้ได้ผลดีมิใช่จะต้องเป็นครูภาษาไทยเท่านั้น ควรมีหลายฝ่ายช่วยกัน

15. การประเมินผลการอ่านต้องทำอยู่เสมอ ๆ

การสอนอ่านในระดับชั้นประถมปีที่ 5 - 6

กรณีการ พวงเกษม (2533 : 71 - 72) กล่าวถึง การสอนอ่านในระดับชั้นประถมปีที่ 5 - 6 ไว้ว่า เด็กในระดับชั้นนี้ทักษะต่าง ๆ คล่องแคล่วพอสมควร แต่ครูต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของเด็กมาเกี่ยวโยงเพื่อเพิ่มพูนให้เด็ก มีประสบการณ์ และทักษะดียิ่งขึ้น เด็กผู้ชายวัยนี้ชอบอ่านหนังสือประเภทผจญภัย เด็กผู้หญิงชอบนิยายเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ เรื่องความรู้เกี่ยวกับผู้หญิง ควรส่งเสริมการอ่านของเด็ก ไม่มีประโยชน์ที่ครูจะฝืนใจเด็กในเรื่องการอ่าน เพราะจะทำให้เด็กเกลียดการอ่าน ถ้าครูให้คำแนะนำที่ดีจะสามารถแนะนำให้เด็กใช้ประโยชน์จากการอ่านเพื่อการเรียนได้มากขึ้น สิ่งที่ครูจะต้องคำนึงถึงในการสอนเด็กระดับนี้คือ

1. อ่านในใจได้รวดเร็ว เก็บใจความสำคัญได้
2. อ่านเข้าใจข้อความอย่างถูกต้อง ไม่ไขว่เขวหรือสับสน
3. อ่านแล้วจดจำเพื่อหาสาระสำคัญของหนังสือได้
4. รู้จักคุณค่าของสิ่งที่อ่าน
5. อ่านออกเสียงได้ถูกต้องวรรคตอน เข้าใจง่าย
6. อ่านออกเสียงได้เหมือนเสียงพูดธรรมดา
7. อ่านได้น่าสนใจ

องค์ประกอบที่ควรคำนึงในการสอนอ่าน

แฮร์ริส และซีเพย์ (Harris and Sipay. 1979 : 15 - 18) กล่าวถึงองค์ประกอบที่ส่งผลในการอ่านไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางปัญญา (Cognitive Factors) ซึ่งได้แก่ I.Q. ของผู้เรียน การอ่านนั้นสัมพันธ์กับ I.Q. ตั้งแต่ .40 - .50 จนถึง .70 ในแต่ละระดับเกรด 4 ส่วนที่เหลือเป็นเรื่องของเจตคติ (Attitude) คุณภาพของบทเรียน (Quality of Educational Program) และอื่น ๆ
2. องค์ประกอบทางกาย และทางสรีระ (Physical and Physiological Factors) แฮร์ริส และซีเพย์กล่าวว่า ถึงแม้ว่าความบกพร่องทางกายจะไม่ใช่อุปสรรคสำคัญต่อการอ่านโดยตรงก็ตาม แต่ก็ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาการอ่านของเด็กได้เช่นกัน เช่น หากเด็กไม่สามารถฟังแยกเสียงออกจากกันได้ จะมีผลต่อการพัฒนาการอ่านของเด็กด้วย
3. องค์ประกอบทางสังคม และวัฒนธรรม (Social and Cultural Factors) ความก้าวหน้าทางการอ่านของเด็กนั้นขึ้นอยู่กับบ้าน เพื่อนบ้าน สิ่งแวดล้อมที่บ้าน ไม่แพ้กับที่ได้รับจากทางโรงเรียนเลย หากพ่อแม่ทุกคนของเด็กมีการศึกษาดี ชอบอ่านหนังสือหรืออ่านหนังสือให้เด็กฟังมีหนังสือหลากหลายชนิดภายในบ้าน พาเขาไปเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ เล่าเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กฟังให้ดูรายการโทรทัศน์ที่มีประโยชน์ต่อการศึกษา สิ่งเหล่านี้เป็นตัวสนับสนุนให้เด็กนั้นเป็นนักอ่านที่ดีได้ เพราะการทำอย่างนั้นเท่ากับเสริมสร้างพัฒนาทักษะทางภาษา และสร้างนิสัยรักการอ่าน
4. ความพร้อมของผู้เรียน ในด้านตัวเด็กเอง ผู้สอนควรดูว่าวุฒิภาวะของผู้เรียนอยู่ในระดับใดก็หาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม รวมทั้งให้ความสนใจ และคอยสังเกตนิสัย (Style) การเรียนของนักเรียนเพื่อประกอบการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยเสมอ

บันลือ พุทธะวัน (2532 : 27) กล่าวถึงองค์ประกอบแห่งความพร้อมที่ควรคำนึงถึงในการสอนอ่านไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ รูปร่าง ขนาด ส่วนสูง น้ำหนัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตของร่างกาย โดยที่กรมอนามัยโรงเรียน กระทรวงสาธารณสุข กำหนดเกณฑ์เฉลี่ยไว้ นอกจากนี้ยังเน้นถึงการใส่สายตา หู ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อ มีการทรงตัว มีความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ที่จะจับประคองใช้มือลากเส้นเขียนตัวอักษร และอื่น ๆ

2. ความพร้อมทางสมอง ได้แก่ ความสามารถในการจำ การตีความ และแปลความ การอธิบายงานที่ตนทำงานที่เพื่อนทำ เล่าเรื่องราวของตน และผู้อื่นได้ดี เป็นต้น

3. ความพร้อมทางอารมณ์ และสังคม ได้แก่ การมีอารมณ์ร่วมสนุกสนาน การรู้จักระงับอารมณ์ เล่นร่วมกับเพื่อน ไม่แย่งของเพื่อน รู้จักให้หยีบยืมหรือแบ่งปันของใช้ ช่วยเหลือเพื่อน และอื่น ๆ

4. ความพร้อมทางจิตวิทยา ได้แก่ การมีสมาธิในการฟังนิทานหรือเรื่องราวที่มีความสนใจในตนเอง กล้าแสดงออก นากลุ่ม รู้จักลำดับเหตุการณ์ในนิทาน และอื่น ๆ

5. ความพร้อมทางพื้นฐานประสบการณ์ ได้แก่ การใช้ภาษาพูด การตอบคำถาม การมีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว และอื่น ๆ เป็นต้น

จิตวิทยาที่ควรคำนึงถึงในการสอนอ่าน

คาโรลล์ (นฤมล กังวาลไกล, 2534 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Carroll, 1964 : 188) กล่าวถึง จิตวิทยาการอ่านว่ามีหลักสำคัญ ควรยึด 3 ประการ คือ

1. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการวางเงื่อนไขในการเรียนการสอน มีความมั่นคงถาวรในการเรียนอ่าน การฝึกอ่านแต่อย่างเดียวยังอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้เด็กเรียนอ่านหรือจำคำได้ ต้องอาศัยการเสริมแรงด้วย

2. การหยั่งเห็น (Insight) เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยพลันของเด็ก แต่เกิดหลังจากเด็กได้ลองผิดลองถูกมาหลายครั้งแล้ว เช่น เด็กเห็นคำว่า "กิน" มาก่อนแล้วพบคำว่า "บิน" เด็กก็จะอ่านว่า "กิน" แต่เมื่อได้รับการสอนหรือได้ลองสะกดดู เด็กก็จะอ่านคำว่า "บิน" ได้อย่างถูกต้อง

3. ทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ (Piaget) เพียเจต์กล่าวว่า ความรู้ คือ ประสบการณ์ที่ได้รับการสะสม (Cumulative) มาแล้วในอดีต กล่าวคือ เมื่อเด็กมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกแล้ว ได้ผลลัพธ์นั้นไว้ในตัวเมื่อเด็กพบเหตุการณ์เช่นเดิมอีกเด็กจะค่อย ผสมผสาน (Assimilation) ความรู้ใหม่กับความรู้เก่าเข้าด้วยกันกับประสบการณ์ที่จะเกิด ความคิดต่าง ๆ ไปใช้ในการทำปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพบครั้งต่อไป

ดังนั้น การสอนอ่านจึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรจะศึกษาให้เข้าใจ และจะต้องเลือกใช้ให้ เหมาะสมกับสภาพ และวัยของเด็กด้วย โดยครูผู้สอนจะต้องศึกษา และพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลการอ่าน

ในการสอนอ่านนอกจากผู้สอนจะต้องรู้จักเลือกใช้เทคนิคการสอนที่จะช่วยกระตุ้น ความสามารถในการอ่านของผู้เรียนแล้ว ผู้สอนจำเป็นต้องรู้จักเลือกเทคนิคการประเมินผล ความสามารถในการอ่านของผู้เรียนด้วย

เพื่อให้การอ่านของเด็กมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการวัด และประเมินผล ความรู้ความสามารถของเด็กว่า มีความก้าวหน้าในการอ่านเพียงใดอยู่ตลอดเวลา การวัด และ ประเมินผลการอ่านของเด็กจึงมีประโยชน์มากเพราะเหตุผลดังต่อไปนี้คือ

1. จะช่วยให้ครูทราบถึงความสามารถในการอ่านของเด็กได้อย่างถูกต้อง
2. ช่วยให้เด็กมีความสนใจในการอ่านเพิ่มขึ้นเมื่อทราบความก้าวหน้าจากการ ประเมินผลเป็นระยะ ๆ
3. จะช่วยให้ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถได้
4. จะช่วยประเมินผลการสอนของครูด้วยว่ามีความสามารถในการสอนมากน้อย เพียงใด
5. ช่วยให้สามารถวินิจฉัย และทำนายผลเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้

การประเมินผลการอ่าน หมายถึง การพิจารณาตัดสินว่าเด็กมีทักษะหรือความสามารถ ในการอ่านมากน้อยเพียงใด

ในการประเมินผลทักษะการอ่าน ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. เน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงการอ่าน
2. ประเมินผลการอ่านโดยคำนึงถึงประสบการณ์ และลักษณะของผู้เรียน
3. ประเมินผลการอ่านอย่างเป็นระบบที่สัมพันธ์กับการสอน
4. การประเมินผลการอ่านต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
5. ประเมินให้รอบด้านทั้งพุทธิพิสัย ด้านเจตพิสัย และด้านทักษะพิสัย
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการประเมินผล
7. บอกเกณฑ์การประเมิน และแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การบรรลุซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดให้เด็ก

ทราบตั้งแต่เริ่มการสอน

8. ควรจะมีการประเมินผลก่อน และหลังเรียนอ่านเพื่อครูจะได้ทราบว่า ก่อนเรียนอ่านเด็กมีความสามารถแค่ไหน เมื่อเรียนแล้วมีพัฒนาการเพียงใด

เพื่อให้การประเมินผลการอ่านของเด็กถูกต้อง จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือประเมินผลการอ่านต่อไปนี้

1. การใช้ข้อทดสอบ ข้อทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง วัดได้หลายอย่างตามความต้องการของครู เช่น วัดความรู้ ความเข้าใจ ความจำ ความสามารถในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ เรียงลำดับเหตุการณ์ ข้อทดสอบนี้จะแบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ

1.1 แบบอัตนัย เป็นข้อทดสอบที่มักจะทำให้บรรยายความคิด ความเข้าใจ วิเคราะห์ การออกข้อสอบแบบนี้ต้องออกให้ครอบคลุมสิ่งสำคัญตามจุดมุ่งหมายที่นักเรียนรู้อยู่มากที่สุด กำหนดคำตอบให้พอดีกับเวลาสอบ พร้อมทั้งบอกคะแนนกำกับด้วย

1.2 แบบปรนัย แบ่งออกเป็น

แบบเลือกตอบ ในการออกข้อสอบแบบนี้ต้องมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงหนึ่งคำตอบตายตัว เรียงลำดับคำตอบให้ดูง่าย

แบบถูกผิด ข้อสอบต้องใช้ภาษาชัดเจน ข้อความต้องแต่งใหม่ ไม่ควรลอกจากตำราเรียน และใช้ในตอนต้น ๆ ของข้อสอบ

แบบเติมคำ ข้อสอบแบบนี้คำตอบที่ให้เติมต้องเด่น ชัดเจน เว้นช่องว่างให้พอกับคำตอบ

นอกจากข้อทดสอบทั้งแบบอัตนัย และแบบปรนัยแล้ว ครูผู้สอนสามารถทำการทดสอบการอ่านของเด็กด้วยการใช้บัตรคำให้อ่านเป็นคำก็ได้ แต่การทดสอบการอ่านนั้นนิยมให้อ่านเป็นเรื่องมากกว่าการอ่านเป็นคำ

คำถามที่ใช้ในข้อทดสอบเพื่อวัด และประเมินผลการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กควรมีลักษณะดังนี้คือ

(1) คำถามควรจะขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่เด็กอ่านมากกว่าขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของเด็ก เด็กไม่ควรได้ใช้ประสบการณ์เพื่อตอบคำถามนั้น ๆ เช่น ในเรื่องกล่าวว่าอย่างไร เราควรตั้งคำถามจากเนื้อหาที่เด็กอ่านไป เมื่อถามแล้วเด็กสามารถหาคำตอบจากเรื่องที่อ่านมาตอบได้

(2) คำถามประเภทที่จับผิดผู้อ่านหรือคำถามที่ลวงให้หลงไม่ควรนำมาใช้ในการทดสอบ

(3) ภาษาที่ใช้ในคำถามควรเหมาะกับเนื้อหาของเรื่องราวที่ให้เด็กอ่าน

(4) ไม่ใช่คำถามประเภทที่ช่วยให้เด็กนึกถึงเรื่องที่เคยอ่านมาแล้วในอดีตมาตอบ

(5) ควรใช้คำถามประเภทที่ผู้ตอบใช้ข้อมูลที่ได้จากการอ่าน

2. การใช้การสังเกต เพื่อดูความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว จังหวะ ทานองในการออกเสียง อัตราเร็วในการอ่าน เป็นต้น สิ่งที่ควรสังเกตเช่น

2.1 การออกเสียงคำ

2.2 การเว้นวรรคตอน

2.3 การอ่าน (ความชัดเจน ถูกต้อง ความคล่องแคล่ว)

2.4 การทำเสียงได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

2.5 ท่าทางจับหนังสือ

2.6 อัตราเร็วในการอ่านแต่ละครั้งแล้วจับันทักไว้

2.7 ความสนใจในการอ่าน ฯลฯ

3. การซักถามหรือสัมภาษณ์ อาจใช้ร่วมกับการสังเกต เป็นการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ ความสนใจในการอ่าน ความสามารถในการวิจารณ์ ความจำ และความสามารถในการตอบคำถาม และสรุปข้อความสำคัญ สิ่งที่จะสอบถาม เช่น

3.1 ความรู้ ความเข้าใจจากเนื้อหาของบทเรียน

3.2 ให้เล่าเรื่องให้ฟัง

3.3 ได้รับความรู้อะไรบ้างจากการอ่าน

3.4 ขอบอ่านหนังสือเองหรือให้คนอื่นอ่านให้ฟัง เป็นต้น

จากข้อมูลทั้งหมดที่ครูได้จากการสัมภาษณ์หรือซักถามเด็กแล้ว ครูควรบันทึกไว้ สิ่งใดที่ไม่ดีหรือยังไม่ถูกต้อง ครูควรหาทางแก้ไขปรับปรุงเด็กเพื่อให้พัฒนาการในการอ่านมากขึ้น

4. การใช้บันทึก เพื่อความสนใจในการอ่าน ดูพัฒนาการอ่านของเด็กแล้วหาทางแก้ไข วิธีการนี้เป็นวิธีการที่จะทำได้หลังจากมีการวัดผลด้วยวิธีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ครูต้องบันทึกผลของการวัดในแต่ละครั้งไว้แล้วศึกษาหาทางแก้ไขต่อไป วิธีการบันทึกอาจใช้คำถามที่เป็นแนวทางในการบันทึกหรือการใช้การบันทึกเสียงให้เด็กอ่านแล้วบันทึกเสียงไว้ แล้วเอามาเปิดให้เด็กฟัง หาข้อบกพร่อง และจะได้แก้ไขในคราวต่อไป หรืออาจใช้การบันทึกในแบบวัดพฤติกรรม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529 : 401 - 403)

สำหรับวิธีการประเมินผลการอ่านภาษาไทยที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ และแบบทดสอบโคลชแบบมีตัวเลือก โดยใช้หลักการละทุกคำที่ 8 ถึงแม้ว่าแบบทดสอบโคลชชนิดนี้ให้ผู้ทำคิดหาคำมาเติมลงในช่องว่างเอง จะมีประสิทธิภาพสูงในการทดสอบความสามารถของผู้เรียนก็ตาม แต่ก็ควรจะพัฒนาแบบทดสอบชนิดนี้ให้เป็นแบบทดสอบแบบมีตัวเลือก (Multiple Choice) ด้วย เพราะการให้นักเรียนคิดหาคำมาเติมลงในช่องว่างนั้น ความสนใจของนักเรียนจะมุ่งไปที่การคิดหาคำตอบมาเติม ทำให้ความสนใจ ในการอ่านเพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ เช่น อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ อ่านเพื่อเก็บข้อมูลข่าวสาร หรืออ่านเพื่อความเพลิดเพลินลดน้อยลง การสร้างแบบทดสอบโคลชแบบมีตัวเลือกจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้การตรวจให้คะแนนก็ทำได้ง่ายขึ้น มีความเป็นปรนัยมากกว่าและสามารถใช้กับนักเรียนจำนวนมาก ๆ ได้

(Jonz. 1976)

แมดเซน (Madsen. 1983 : 97) กล่าวถึงข้อดีของแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบไว้ดังนี้

1. เป็นวิธีการทดสอบแบบบูรณาการ คือ สามารถถามได้ครอบคลุมเนื้อหาในหลาย ๆ ด้าน
2. มีความเป็นปรนัยโดยเฉพาะการให้คะแนนจะ ไม่มีอคติในการให้คะแนน
3. สะดวก และง่ายในการตรวจให้คะแนน
4. สามารถใช้วัดกับผู้สอบได้เหมาะสมทุกระดับ

จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 19 - 20) ได้สรุปถึงข้อดี และข้อเสียของแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อดี

1. ใช้วัดความสามารถของสมองได้ตั้งแต่ขั้นต้น ๆ จนถึงขั้นสูงสุด ถ้ามีได้ลึกซึ้งกว้างขวางหลายแง่หลายมุม สามารถวัดพฤติกรรมต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้มากกว่าข้อสอบแบบอื่น และช่วยพัฒนาสมองของผู้ตอบด้วย
2. ตรวจง่าย ใช้เวลาตรวจน้อย และสามารถตรวจให้คะแนนโดยใช้เครื่องจักรกลช่วยให้ลดค่าใช้จ่าย เวลา และแรงงานในการตรวจลงไปได้มาก
3. สามารถให้คะแนนได้อย่างยุติธรรม
4. สามารถถามเนื้อหาได้กว้าง ครอบคลุมหลักสูตร ทำให้มีความเที่ยงตรงตาม

เนื้อหาดี

5. มีความเชื่อมั่นสูง สามารถปรับปรุงแก้ไขให้เป็นเครื่องมือวัดที่ดีได้ง่ายกว่าข้อสอบแบบอื่น
6. มีลักษณะที่จะทำให้เกิดความเป็นปรนัยได้มากกว่าข้อสอบแบบอื่น
7. ตรวจสอบคุณภาพได้ง่าย ทำให้การวัดผลมีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น
8. ช่วยให้ผู้ตอบได้ฝึกการคิดในลักษณะแก้ปัญหา และฝึกการตัดสินใจ
9. การฝึกเขียนข้อสอบแบบนี้โดยเฉพาะการเขียนข้อสอบวัดพฤติกรรมระดับสูงกว่าความรู้ความจำจะช่วยให้ผู้เขียนได้พัฒนาสมองของตนเอง รู้จักคิด และสามารถวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี ตลอดจนสามารถใช้วิจารณ์งานวิจัย...

จากข้อต่าง ๆ ข้างต้นของแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบนั้นมีหลายประการ เมื่อเปรียบเทียบกับข้อเสียแล้ว โดยเฉพาะการตรวจให้คะแนนที่มีความเป็นปรนัยสูง อันจะส่งผลต่อการแปลผลของการทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

การประเมินผลความเข้าใจในการอ่านโดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบนั้น มุ่งประเมินผลความสามารถในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ แมคเซน (Madsen, 1983 : 89 - 92) ได้กล่าวแนะการประเมินผลการอ่านเพื่อความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. โครงสร้างประโยค โดยประเมินผลในระดับตีความประโยคหรือข้อความ (Paraphrase) ด้วยการกำหนดประโยคหรือวลีมาให้แล้วให้เลือกประโยคหรือวลีที่มีโครงสร้างแตกต่างจากประโยคที่กำหนดไว้ แต่ยังคงรักษาเนื้อหา และความหมายเดิมไว้

2. ใจความสำคัญ และรายละเอียดสำคัญ เช่น ให้เลือกข้อเรื่องที่เหมาะสมกับข้อความที่อ่านในการประเมินผลระดับนี้ ผู้อ่านจะต้องวิเคราะห์ประโยคต่าง ๆ ที่อ่านมากกว่า 2 ประโยค จึงจะตั้งข้อเรื่องได้

3. ใจความของเรื่องซึ่งปรากฏโดยนัยคือ ไม่ปรากฏโดยตรงในเนื้อเรื่องที่อ่านแต่ผู้อ่านจะต้องตีความหมายได้ถูกต้องตามที่ผู้เขียนเขียนไว้

ฮิวจส์ (Hughes, 1989 : 116 - 117) ได้แนะนำถึงสิ่งที่ควรจะทดสอบเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน ดังนี้

1. ข้อมูลสำคัญในข้อความ
2. รายละเอียดสนับสนุนข้อมูลสำคัญ
3. ความสัมพันธ์ของข้อความโดยพิจารณาจากคำสรรพนามที่ใช้ในข้อความ
4. ความหมายของคำศัพท์โดยการเดาจากบริบท
5. การตีความของข้อความโดยเริ่มตั้งแต่ต้นเรื่อง การดำเนินเรื่องจนกระทั่งสรุปเรื่องในตอนจบ

ดังนั้น การประเมินผลการอ่านเพื่อความเข้าใจ สามารถประเมินความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ได้ ดังนี้ คือ ความหมายของคำศัพท์ในบริบท การแปลความหมายของประโยค ใจความสำคัญ รายละเอียดจากเนื้อเรื่อง ความสัมพันธ์ของใจความในเนื้อเรื่อง และการสรุปตีความใจความของเรื่องที่ไม่ปรากฏข้อความในเนื้อเรื่องโดยตรง

จะเห็นได้ว่า การประเมินผลการอ่านเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากในการสอนอ่านการประเมินผลที่ถูกต้องตรงกับจุดมุ่งหมายของการสอนอ่าน ประกอบกับการจัดทำแบบทดสอบอ่านที่ได้มาตรฐานจะทำให้ผู้สอนประเมินความเข้าใจในการอ่านของผู้อ่านได้ถูกต้อง และสามารถแก้ไขช่วยเหลือผู้เรียนได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน

งานวิจัยต่างประเทศ

สตีเวนส์ (Steven. 1980 : 365 - 367) ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านเรื่องที่สนใจของนักเรียนที่มีความสามารถสูงที่คะแนนเปอร์เซนต์ไทล์ที่ 83 ขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 และ 6 โดยได้สำรวจความสนใจในการอ่านจากรายการ 25 เรื่อง ซึ่งมีระดับความสนใจตั้งแต่ 1 - 7 เลือกเรื่องที่นักเรียนสนใจมาให้อ่าน แล้วทดสอบความเข้าใจในการอ่าน พบว่า เรื่องที่นักเรียนสนใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลทำให้นักเรียนอ่านได้ง่าย และสะดวกต่อการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน นอกจากนี้ยังพบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านจากเรื่องที่สนใจ

เคนดัล เมสัน และฮันเตอร์ (Kendall, Mason and Hunter. 1980 : 233 - 236) ได้ศึกษาเรื่องการใช้เครื่องมือชนิดไหนในการวัดความเข้าใจในการอ่าน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าการเลือกแบบทดสอบ และบทความที่ใช้ในการอ่านจะมีผลต่อความเข้าใจในการอ่านหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 5 จำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นบทความ 4 เรื่อง ให้อ่านแล้วทดสอบโดยใช้แบบทดสอบ 4 แบบ คือ แบบเลือกตอบ (Multiple Choice) แต่ละบทความมีคำถาม 8 - 12 ข้อ แบบระลึกได้ (Recall) คือนักเรียนจะเขียนทุกสิ่งที่จำได้จากบทความที่อ่าน แบบเติมคำ (Cloze) จะเว้นทุก 5 คำ ที่ให้เติม แบบเลือกคำมาเติม (Maze) เว้นทุก 5 คำ และมีคำให้เลือกมาเติมเพียงคำเดียวจาก 3 คำ บทความมีความยาวประมาณ 127 - 142 คำ รูปแบบของเรื่องแตกต่างกัน เขียนแบบเทพนิยาย เรื่องเล่า และอธิบาย ผลปรากฏว่าแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ และเลือกคำมาเติมง่ายกว่าแบบเติมคำ และแบบระลึกได้ เพราะแบบระลึกได้นักเรียนจะต้องเขียนข้อความที่จำได้จากบทความที่อ่าน ส่วนบทความที่เขียนแบบเทพนิยาย เป็นเรื่องที่อ่านง่ายที่สุด บทความแบบอธิบายเข้าใจค่อนข้างยาก ดังนั้นการเลือกแบบทดสอบ และบทความจึงมีผลต่อการฝึกความเข้าใจในการอ่าน

ฮาฟเนอร์ และพาล์มเมอร์ (Hafner and Palmer. 1980 : 34 - 36) ได้ศึกษาผลของการสอนคำศัพท์ และความเข้าใจในการอ่านจากการสอน 3 วิธี สำหรับวิธีแรกเป็นวิธีให้บอกความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญในประโยค วิธีที่ 2 เป็นวิธีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามหลักแห่งเหตุและผล และวิธีที่ 3 เป็นวิธีเรียนคำศัพท์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 9 จำนวนนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีที่ 1 มี 20 คน เรียนวิธีที่ 2 มี 15 คน และเรียนวิธีที่ 3 มี 25 คน โดยทำการทดสอบใน 4 ด้าน คือ การอ่านคำศัพท์ ระดับความเข้าใจในการอ่าน ความเร็วของการเข้าใจในการอ่าน การวินิจฉัยความเข้าใจในการอ่าน ผลการทดลองพบว่า การสอนด้วยวิธีบอกความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญในประโยค และวิธีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามหลักแห่งเหตุและผล ได้ผลดีกว่าวิธีเรียนคำศัพท์ นอกจากความสามารถในการอ่านคำศัพท์เท่านั้นที่การสอนด้วยวิธีให้บอกความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญในประโยคกับวิธีเรียนคำศัพท์ได้ผลไม่แตกต่างกัน และพบว่าไม่มีความแตกต่างกันในด้านผลสัมฤทธิ์ระหว่างเพศ

เพอร์กินส์ (Perkins. 1982 : 3802 - A) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการแปลความ ตีความ และความรู้เกี่ยวกับศัพท์เพื่อความเข้าใจในการอ่าน จุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาว่าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการแปลความ และความรู้เกี่ยวกับศัพท์เพื่อความเข้าใจในการอ่าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 4 จำนวน 91 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบคำศัพท์ 40 ข้อ แบบทดสอบวัดการอ่านแปลความ ตีความ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของความเข้าใจในการอ่าน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน (ที่ใช้คำที่พบเห็นบ่อย ๆ) ขึ้นอยู่กับการแปลความ ตีความ และคำศัพท์ในทางตรงข้าม ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ของนักเรียนมีผลต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ใช้คำที่ไม่ค่อยได้พบเห็นบ่อย ๆ มากขึ้น

แบบส์ (Babbs. 1983 : 174 - A) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้ยุทธวิธีในการตกแต่งเพื่อให้เกิดความเข้าใจในด้านความรู้ที่มีต่อความเข้าใจ และการระลึกได้ในการอ่าน จุดมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการพัฒนาความรู้ของนักเรียนระดับ 4 เกี่ยวกับกระบวนการอ่านและการสอน โดยใช้ยุทธวิธีในการตกแต่งเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 4 ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีความเข้าใจในการอ่าน และการระลึกได้ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม แต่กลุ่มควบคุมมีความรู้เกี่ยวกับวิธีอ่านให้ได้ผลดีอยู่ในระดับต่ำ การใช้บัตรตกแต่งเป็นวิธีการที่มีผลดีในการชักชวนให้นักเรียนเป็นผู้ใช้ยุทธวิธีในการอ่าน

เดลาเนย์ (Delaney. 1985 : 111 - A) ทำการศึกษาผลของยุทธวิธีในการฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจกับนักเรียนระดับ 4 และระดับ 5 โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม โดยฝึกให้นักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องแล้วทำการจดบันทึกเอาไว้ กลุ่มที่ 2 มีนักเรียน 35 คน ฝึกโดยให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องแล้วขีดเส้นใต้ในประเด็นสำคัญ ๆ เอาไว้ แล้วทำการจดบันทึกสิ่งสำคัญเหล่านั้นเท่าที่จำได้ และกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 32 คน โดยใช้วิธีเดิม ผลการทดลองพบว่า คะแนนความเข้าใจโดยเฉลี่ยของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมอย่างเห็นได้ชัด

งานวิจัยในประเทศ

ศิริลักษณ์ สิ้นพัฒนานุกุล (2530 : 28) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาที่ใช้เครื่องขึ้นแบบต่าง ๆ โดยใช้เครื่องขึ้นแบบขีดเส้นใต้ แบบตีกรอบ แบบพิมพ์สีพื้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาหนังสือเรียนที่ใช้เครื่องขึ้นทั้ง 3 แบบ ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เสาวณี คลองน้อย (2530 : 67) ได้ทำการเปรียบเทียบผลการฝึกความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบฝึกหัดกับเขียนสรุปความ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกหัดมีผลการฝึกความเข้าใจในการอ่าน ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มัลลิกา ภักดิ์รงค์ (2531 : 104) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับการสอนปกติ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา มีความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์ (2531 : 108) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับการสอนปกติ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่ม

ทดลองมีความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนคำสูงกว่่านักเรียนในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความคงทนในการจำนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรศักดิ์ กาญจนการุณ (2531 : 85) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมรเป็น ภาษาแม่ โดยรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับการสอนแบบปกติในวิชาภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนเบญจมคาม อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นกลุ่มทดลอง 26 คน กลุ่มควบคุม 26 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษามี ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย การเขียนคำ และความคงทนในการเรียนรู้แตกต่างกับนักเรียน ที่เรียนวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชฎาไพ ไครบุตร (2534 : 105) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบ ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ และพฤติกรรมกล้าแสดงออกในชั้นเรียน ของนักเรียนไทยกะไข่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในเขตอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่ได้รับ การสอนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับวิธีสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจ ในการอ่านในชั้นเรียนของนักเรียนไทยกะไข่ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษาอังกฤษกว่านักเรียนไทยกะไข่ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

รัตนกร สายแก้ว (2534 : 48) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมบทเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือ มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าก่อนการทดลอง นักเรียนที่เรียนโดยมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสริม บทเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมทายปัญหา มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยมี หนังสืออ่านเพิ่มเติมเสริมบทเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่านทั้งใน และต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า ความเข้าใจในการอ่านสามารถฝึกฝนได้ หากรู้จักอุปกรณ์หรือจัดรูปแบบ วิธีสอน และเครื่องมือเพื่อวัดความเข้าใจในการอ่านให้เหมาะสมกับทักษะที่ผู้เรียนมีปัญหา โดยเฉพาะใน เรื่องวิธีสอน นับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่าน

ภาษาไทยได้ค้นพบว่า ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) น่าจะสามารถนำมาใช้ในการสอนเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาได้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเอริกา

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความหมาย

มอริส และสจิวต ดอร์ (Morris and Stewart-Dore. 1984 : 10) กล่าวถึง การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) ว่าหมายถึง การสอนที่ช่วยพัฒนาประสิทธิภาพของทักษะด้านการอ่านให้แก่ผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่มาช่วยในการอ่าน ซึ่งเป็นการเตรียมผู้เรียนในการอ่าน ให้สามารถอ่านเรื่องได้ตรงตามที่ต้องการ

หทัย ตันหยง (2534 : 46) ให้ความหมายว่า ERICA (Effective Reading In Content Areas) เป็นการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพในขอบเขตของเนื้อหา ซึ่งจะนำไปสู่ทักษะของการเขียน การพูด การฟัง โดยมีการอ่านเป็นแกนสำคัญ ERICA จะช่วยให้ผู้เรียนใช้ภาษา จากประสบการณ์การเรียนรู้ไปสู่ประโยชน์ของการดำรงชีวิตในด้านการสื่อสารภาษาได้อย่างแท้จริง

จากความหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) เป็น การสอนที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพขึ้น โดยเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถนำความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ เพื่อให้เกิดการเข้าใจในการอ่านได้อย่างแท้จริง

ความเป็นมาของการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL)

การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) เกิดขึ้นจากการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งแต่เดิมยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะยังยึดโครงสร้างทางภาษาเป็นหลัก มีการวิเคราะห์โครงสร้างของระดับคำ ระดับประโยค ระดับข้อความ และระดับอนุเจต (Bottom up Process) เป็นส่วนใหญ่ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1979 เป็นต้นมา ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมากขึ้น (Brumfit. 1979, Steven. 1981, Stern. 1981, Hutchinson and Water.

1984) โดยเน้นถึงความหมายของเรื่องที่อ่าน ซึ่งอาศัยความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน (Schema) มาเป็นประโยชน์มากที่สุดในการเดาความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยนำเอากระบวนการต่าง ๆ เพื่อสร้างความคิด และใช้หลักการของนักจิตวิทยาเข้าช่วย เช่น ความคิดของ Immanuel Kant ที่ว่าผู้เรียนจะเรียนได้เร็วขึ้น ถ้าได้มีการนำเอาประสบการณ์เดิมมาผสมผสานกับความรู้ใหม่ (Goodman. 1970 ; Smith. 1978 ; Chapman. 1986)

ในปี ค.ศ. 1984 การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL - Effective ReadinG In Content Areas) จึงได้เกิดขึ้นมาจากความคิดของ มอริส และสจวร์ต คอร์ (Morris and Stewart-Dore) ที่พยายามผสมผสานวิธีการสอนภาษาโดยยึดหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับการใช้ประสบการณ์เดิมมาผสมผสานกับความรู้ใหม่ ซึ่งได้แนวความคิดจาก อิมมานูเอล แคนท์ (Kant. 1981) นักจิตวิทยาชาวออสเตรีย และการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) โดยมีการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนในแบบบูรณาการ (Integrated Approach) ที่จะทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะทั้ง คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนควบคู่กันไปตลอดเวลา ทั้ง Morris และ Stewart-Dore ได้กล่าวว่า ERICA MODEL จะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาวิชา โดยผ่านทางกระบวนการอ่าน และผู้ใช้ภาษาที่แท้จริงคือผู้เรียนมีผู้สอน ดังนั้นผู้เรียนจึงได้ใช้กระบวนการทางความคิด เสนอสิ่งต่าง ๆ ที่ได้ค้นหา มาเพื่อความเข้าใจในบทเรียน ครูจะมีบทบาทในการบอคำถามมาเพื่อสร้างปัญหาให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบ โดยคำถามจะเน้นจุดประสงค์ของเรื่องนั้น และทั้งสองยังได้กล่าวต่อไปอีกว่าการเรียนโดยจัดกลุ่มอภิปราย (Discussion) ผู้เรียนจะได้เสาะแสวงหาวิธีค้นหาความหมาย และเข้าใจสิ่งที่เรียนด้วยตนเองได้เร็วขึ้น ในการอภิปรายยังทำให้ความคิดในเรื่องที่จะเรียนขยายวงกว้างออกไป ผู้เรียนมีโอกาสได้พูดคุยและมีโอกาสได้ร่างแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนของตัวเองอย่างคร่าว ๆ เพื่อที่จะนำเสนอเป็นรูปแบบภาษาที่เข้าใจได้ง่าย ทั้งนี้เป็นการตัดปัญหาการคัดลอกของผู้เรียน (Copying from the text) ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อีกด้วย (Initiative Negotiation)

การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) จะเน้นการอ่านเป็นสำคัญ ซึ่งจะมีกระบวนการที่จะนำเสนอ 4 ขั้นตอนด้วยกัน ทั้งนี้จะเป็นวิธีสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น เพราะผู้สอนมีหน้าที่เพียงดำเนินการให้เป็นไปตามวิธีการสอนเท่านั้น จึงต้องพิจารณาว่าผู้สอนจัดกิจกรรมการสอนเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

จิตวิทยาเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL)

1. วิธีสร้างบริบท (Contextualization)

ขั้นตอนแรกของการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) นั้นเป็นการสร้างบริบท (Contextualized Technique) เพื่อเป็นการนำทางไปสู่เรื่องที่จะสอนโดยเริ่มจากผู้สอนใช้คำถามกว้าง ๆ เพื่อต้องการให้ผู้เรียนดึงเอาความรู้เดิมที่มีอยู่ถ่ายทอดออกมา ทากาลา (Takala, 1986) เป็นผู้เชื่อว่า การสร้างบริบทจะต้องคำนึงถึงหลักทางจิตวิทยาการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ด้วย จึงจะทำให้การเรียนรู้ในสัมฤทธิ์ผล ซึ่งเขามีความคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของ แคนท์ (Kant, 1781) นักจิตวิทยาชาวออสเตรีย นอกจากนี้ แนวคิดของ แคนท์ (Kant) มีความเชื่อว่า ธรรมชาติการเรียนรู้ของมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กันกับสิ่งที่เบื่องต้น (Priori) อันเป็นแนวความคิดพื้นฐาน โครงข่ายหรือแผนงาน ตลอดจนเป็นพื้นฐานของความรู้ ความจำ หรือรวมเรียกว่า ความรู้เดิมของผู้เรียน (Schema) และมนุษย์จะเข้าใจเหตุการณ์รอบข้างของตน ก็ต่อเมื่อเหตุการณ์เหล่านั้นสอดคล้องกับสิ่งที่รู้หรือความรู้เดิม ซึ่งมนุษย์มีในสมองอยู่ก่อนแล้ว

สุรภี ทองแสงสม (Tongsiansom, 1986 : 30) ได้กล่าวว่าในการให้บริบทแก่ผู้เรียนนั้นต้องดูปริมาณด้วย เพราะถ้าผู้เรียนได้รับมากเกินไปอาจไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้ อีกทั้งจะไม่เกิดกระบวนการทางความคิด (Thinking Process) แต่จะเป็นการให้ผลรวม (Product) กับผู้เรียน เพราะถ้าเป็นเช่นนั้น การเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้จะไม่เกิดขึ้น ผู้สอนจะต้องใช้วิจารณญาณของตนเองในการเลือกใช้คำถามและอื่น ๆ ในการสร้างบริบทนั้น ๆ ซึ่งอาจทำได้โดยการสังเกตจากการตอบสนองของผู้เรียน (Feed Back) หรือจากการทดสอบก่อนหรือหลังจากระดับของชั้นเรียนด้วย

2. ความสัมพันธ์ของทักษะรับสาร (Receptive Skills) และทักษะส่งสาร (Productive Skills)

เนื่องจากการเรียนรู้ภาษาทั้ง 4 ทักษะ ตามหลักการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) นั้น มีจุดเริ่มจากทักษะอ่าน จึงจำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาพอสังเขป กล่าวคือ ได้มีแนวคิดใหม่ ๆ ในด้านการเรียนการสอนภาษาเริ่มขึ้นหลังจากที่ ชอมสกี (Chomsky) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาษาและการเรียนรู้ภาษา โดยเน้นกระบวนการทางสมองหรือความสามารถในการเรียนรู้ภาษาซึ่งมีอยู่ในทุกคนตั้งแต่เกิด (Innate Ability)

การเรียนรู้ภาษามีใช่เป็นเพราะการวางเงื่อนไขหรือปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกแต่ประการเดียว ดังที่เคยมีความเชื่อกันมา การเรียนรู้ภาษาเป็นพฤติกรรมที่ต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสมองมากกว่าที่จะเป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้า และแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลต่อวิธีการสอนภาษาด้วย กล่าวคือ การสอนภาษาซึ่งแต่เดิมต้องสอนทักษะตามลำดับ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ไม่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เสมอไป ดังนั้น ครูจึงไม่จำเป็นต้องแบ่งแยกทักษะดังกล่าวออกจากกันในการสอน

แนวคิดเรื่องการสอนทักษะทั้งสี่ให้สัมพันธ์กันโดยไม่แบ่งแยกทักษะในการสอนหรือที่เรียกว่า ทักษะสัมพันธ์นี้ (Integrated Skills) เป็นหลักการข้อหนึ่งของแนวการสอนภาษาเพื่อสื่อสารความหมาย (The Communicative Approach)

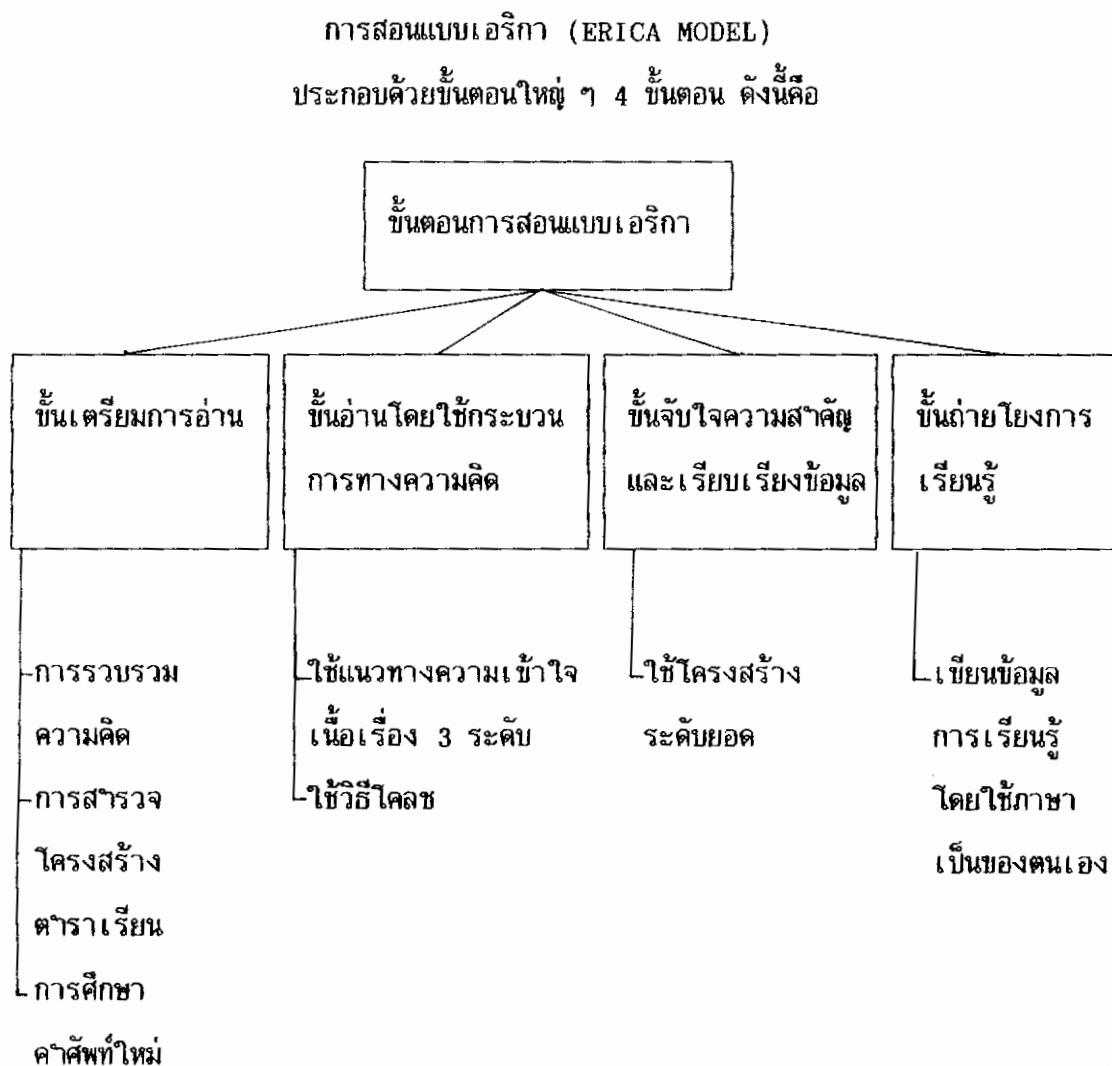
ศุภพร สุบั้ง (2529 : 180) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะรับสารและทักษะส่งสาร ได้อ้างถึง แครชเชน (Krashen, 1982 : 32 - 35) ซึ่งได้กล่าวถึงการนำเสนอลำดับขั้นของทักษะในการสอนภาษา โดยกล่าวถึงการสอนภาษาแบบนี้ไว้ในสมมติฐานเรื่องข้อมูลทางภาษา (The Input Hypothesis) ว่า การพูดนั้นไม่ได้มาจากการสอนโดยตรง การพูดจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนสร้างความรู้ในสมองหลังจากที่ได้รับข้อมูลทางภาษาในจำนวนที่พอเพียงรูปแบบภาษาที่ได้นั้นจะได้มาจากการฟังหรือการอ่านด้วยความเข้าใจ ส่วนการเขียนนั้นจะได้มาจากการสอนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพูด จึงอาจกล่าวได้ว่าแนวคิดของสตีเฟน ดี. แครชเชน (Krashen) นั้นเน้นในเรื่องที่ว่า การสอนควรเริ่มลำดับทักษะจาก การฟัง-อ่าน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ทักษะรับสาร (Receptive Skills) ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ ทักษะการพูด-เขียนหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ทักษะส่งสาร (Expressive or Productive) โดยช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทักษะส่งสารได้เร็วขึ้นหรือช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น กล่าวโดยสรุปคือ ทักษะรับสารมีความสัมพันธ์กับทักษะส่งสาร

จากธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาตามแนวคิดของ แครชเชน (Krashen) ครูผู้สอนจึงสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนภาษา โดยมีจุดเริ่มจากการอ่าน ซึ่งก็เป็นทักษะรับสารทักษะหนึ่ง เพื่อที่ว่าเมื่อผู้เรียนได้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องที่เรียนเพียงพอแล้ว จะสามารถถ่ายทอดการเรียนรู้ไปยังทักษะอื่น ๆ

ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) จึงมีจุดเริ่มต้นจากการอ่านแล้วถ่ายทอดการเรียนรู้ไปสู่ทักษะอื่น ๆ จนครบทั้ง 4 ทักษะ ที่เรียกว่าทักษะสัมพันธ์ เมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูลทางภาษาในทักษะรับสารที่เพียงพอแล้ว จะสามารถส่งผลต่อทักษะส่งสารได้เร็วขึ้นและง่ายขึ้น

การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL)

มอริส และสจวร์ต คอว์ (Morris and Stewart-Dore. 1984 : 45)
ได้จัดขั้นตอนการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิขั้นตอนการสอนแบบเอริกา

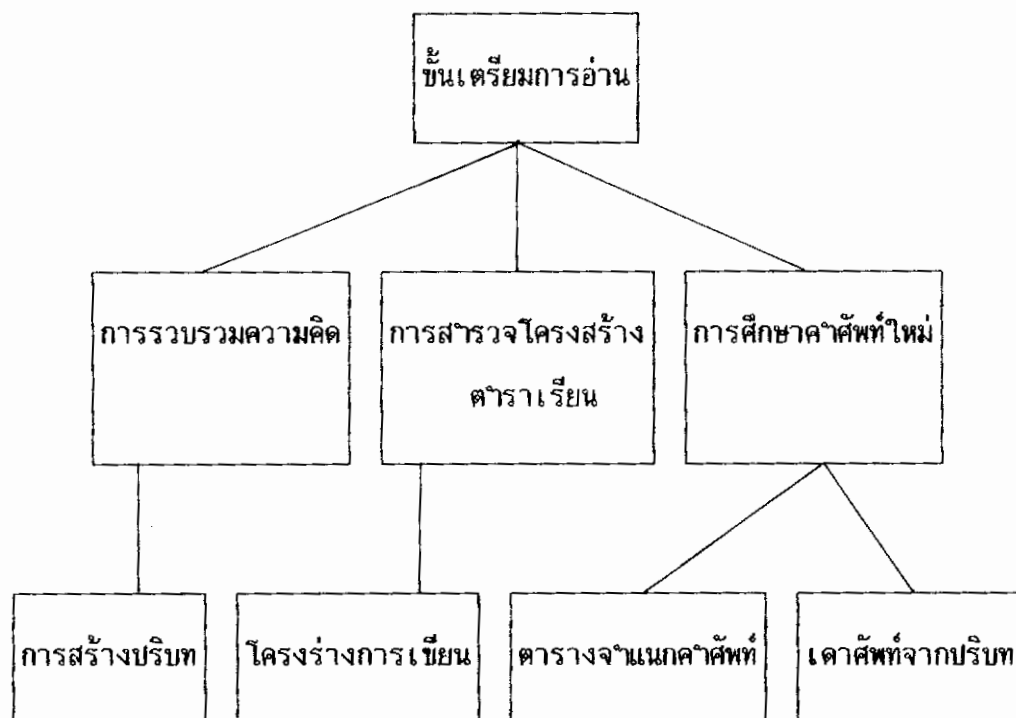
ซึ่งขั้นตอนทั้ง 4 ขั้น จะจัดเรียงลำดับ โดยผู้สอนต้องวางแผนล่วงหน้าว่า ต้องการให้ผู้เรียนได้อ่านอะไร และจะต้องรู้อะไร รวมทั้งจะทำให้เกิดการเรียนรู้โดยลักษณะของการอ่านว่าจะอ่านอย่างไร ผู้สอนต้องเรียนรู้รายละเอียดเบื้องต้น ดังรายการสรุปได้ ดังนี้

พัฒนาการของการสอนแบบเอริกา

ปัญหาที่ครูพบ	ขั้นตอนการสอนตามรูปแบบเอริกา
1. นักเรียนประสบปัญหาในการใช้หนังสือเรียนให้คุ้มค่า	- ขั้นเตรียมการอ่าน
2. นักเรียนสามารถอ่านได้แต่ไม่เข้าใจสิ่งที่อ่าน	- การอ่านโดยกระบวนการคิด
3. นักเรียนลอกมากกว่าแสดงความคิดเห็นโดยใช้คำพูดของตนเอง	- ขั้นฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ
4. นักเรียนไม่สามารถสรุปหรือเขียนได้อย่างชัดเจน	- ขั้นถ่าย โยงการเรียนรู้

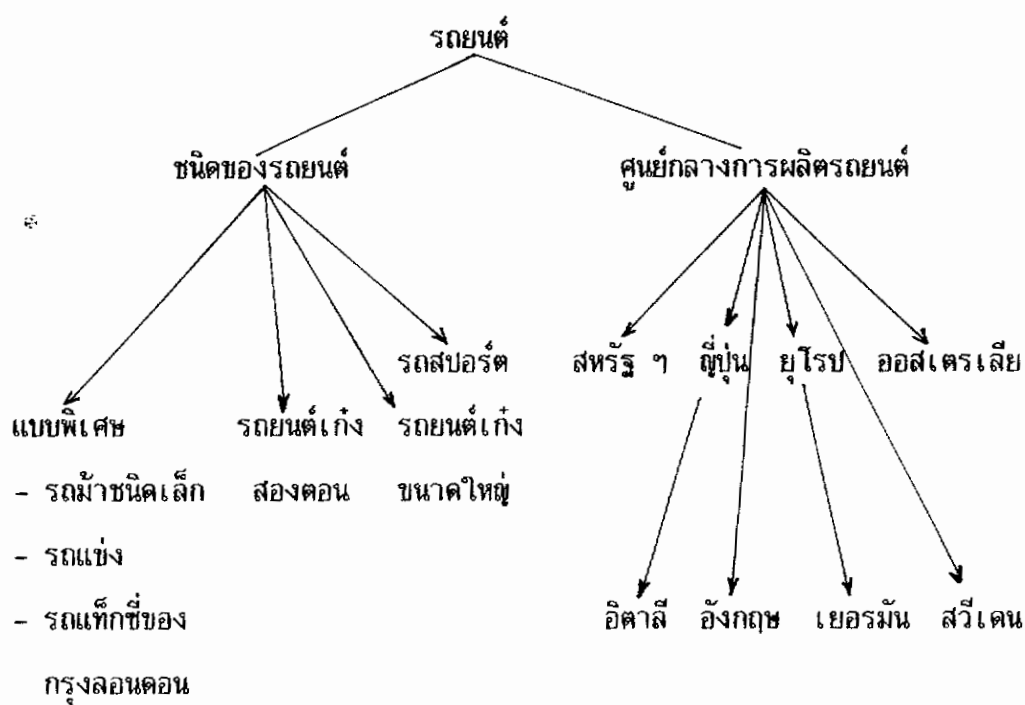
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการอ่าน (Preparing For Reading)

ในขั้นนี้เป็นการเตรียมตัวทั้งผู้เรียน และผู้สอนว่าสิ่งใดบ้างที่จะต้องอ่าน โดยเฉพาะครู ถือว่าการเตรียมการสอนในขั้นนี้เป็นการสร้างบริบท โดยแบ่งออก ดังนี้

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการสอนแบบเอริกา ขั้นที่ 1

1.1 ขั้นการสร้างบริบท ครูผู้สอนจะเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาที่จะทำการสร้างบริบทขึ้น โดยครูจะพยายามดึงเอาความรู้ของผู้เรียนออกมาว่าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนมากน้อยแค่ไหน โดยให้ผู้เรียนทดลองหาแผนภูมิ ไดอะแกรม เชื่อมโยงความคิดของตนเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน เช่น

ภาพประกอบ 4 แสดงการเขียนแผนภูมิในขั้นการสร้างปริบท

ที่มา : มอริส และสจิวต คอว์ (Morris and Stewart-Dore. 1984 : 52)

ในขั้นนี้ผู้สอนต้องศึกษาอย่างละเอียดและเตรียมกิจกรรม โดยการสร้างปริบทอย่างดี เพราะในขั้นตอนนี้ผู้สอนสามารถที่จะนำเสนอปริบทที่ไม่มีในตำราเรียน แต่ปริบทนี้จะเป็นส่วนนำเข้าสู่หัวข้อเรื่อง และเรื่องที่จะเสนอในขั้นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนใช้วิธีระดมพลังสมองของเพื่อน ๆ เข้าช่วย ซึ่งเรียกว่า Structure Overview วิธีการสอนในขั้นตอนนี้มีแนวความคิดมาจาก เอียร์ลี (Earle. 1969) จากวิธีการนี้ผู้เรียนสามารถที่จะทราบหัวเรื่องได้

สรุปแล้วจุดประสงค์ของการสร้างปริบท (Structured Overview) เพื่อที่จะหาใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องที่อ่านโดยใช้คำถามต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนหาคำตอบจากการอ่านให้ผู้เรียนหาข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจว่าเรื่องที่อ่านนั้น ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไร นักเรียนทราบอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านโดยทำโดยเกมสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

1.2 สำรวจโครงสร้างตำราเรียน

การเตรียมในขั้นตอนนี้ต้องการให้ผู้อ่านสามารถที่จะสร้างแผนภูมิสำรวจโครงสร้างเนื้อหาที่สำคัญ (Graphic Outline) เพื่อที่จะพยายามดึงเอาประสบการณ์เดิมของผู้เรียนออกมาให้มากที่สุด อันจะนำไปใช้เรียนรู้ในเรื่องในขั้นนี้ได้แบ่งย่อยออกเป็น 2 ขั้นตอน ซึ่ง มอริส และสจวร์ต คอว์ (Morris and Stewart-Dore. 1984 : 58) ได้กล่าวไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

เป็นการสำรวจที่ต้องการให้ผู้อ่านทราบโดยหลักการกว้าง ๆ ว่า เขากำลังอ่านเรื่องอะไร ซึ่งเป็นความรู้กว้าง ๆ ที่บรรยายอยู่ในเนื้อหา (Recognizing the Organization)

ขั้นตอนที่ 2

เป็นการอ่านลักษณะคล้าย ๆ ขั้นตอนที่ 1 แต่ในขั้นนี้ต้องการให้ผู้รู้รายละเอียดลึกซึ้งกว่านั้น และสามารถนำไปขยายได้อีกด้วย และนอกจากนั้นยังสามารถที่จะทำนายเรื่องต่อไปได้ (Recognizing the Organization and Predicting the Likely Content) ดังนั้นในเบื้องต้นผู้อ่านต้องจำส่วนที่เป็น หัวเรื่อง และหัวเรื่องย่อยของแต่ละเนื้อหาได้ และสะท้อนกลับมาในรูปของความหมาย ในการทำโครงสร้างการเขียนนั้นสามารถที่จะทำออกมาได้หลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการอธิบายโดยใช้ภาพประกอบ ใช้รูปภาพใช้ตารางต่าง ๆ แต่ไม่มีรายละเอียดให้อ่านในการทำเป็นโครงสร้างการเขียนดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง

ตัวอย่าง โครงสร้างการเขียน : ขั้นตอนที่ 1

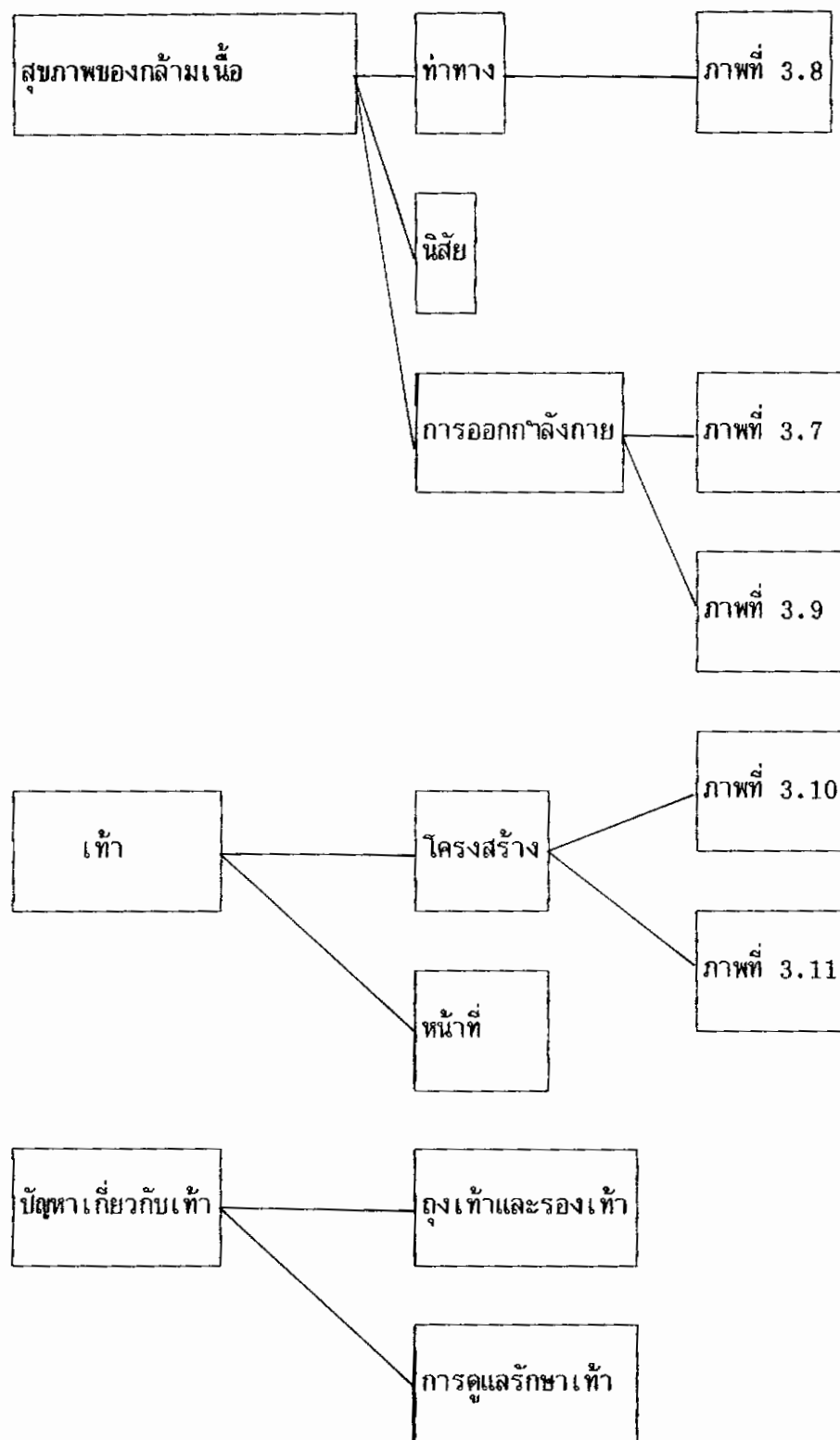
วิชาชีพวิทยา : ชั้นปีที่ 10

กล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหว

ที่มา : วิชาชีพวิทยา : บทที่ 3

Longman 1978.

<u>หัวเรื่อง</u>	<u>หัวเรื่องย่อย</u>	<u>สื่อ</u>
โครงสร้างของกล้ามเนื้อ		ภาพที่ 3.1, 3.2
กล้ามเนื้อทำงานอย่างไร		ภาพที่ 3.3, 3.4
ระบบประสาทสั่งงานกล้ามเนื้อ		ภาพที่ 3.5
เลือดไปเลี้ยงกล้ามเนื้อ		ภาพที่ 3.6
กล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหว		

ภาพประกอบ 5 แสดงโครงสร้างการเขียน ขั้นตอนที่ 1

ที่มา : มอริส และสจ๊วต ดอร์ (Morris and Stewart-Dore. 1984 : 61)

ตัวอย่าง โครงสร้างการเขียน : ขั้นตอนที่ 2

วิชาประวัติศาสตร์ : ชั้นปีที่ 8

หัวข้อที่ 1

หัวข้อย่อย

1. _____

2. _____

หัวข้อที่ 2

หัวข้อย่อย

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

หัวข้อที่ 3

หัวข้อย่อย

1. _____

2. _____

3. _____

ผังการลำดับเรื่อง

1. _____

2. _____

ผังการลำดับเรื่อง

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

ผังการลำดับเรื่อง

1. _____

2. _____

3. _____

สรุปภาพ 1. _____

2. _____

3. _____

ตัวอย่าง โครงสร้างการเขียน : ขั้นตอนที่ 2 (ต่อ)

หัวข้อที่ 1

หัวข้อย่อย

1. _____

2. _____

หัวข้อที่ 2

หัวข้อย่อย

1. _____

2. _____

3. _____

หัวข้อที่ 3

หัวข้อย่อย

1. _____

2. _____

3. _____

ผังการลำดับเรื่อง

1. _____

2. _____

ผังการลำดับเรื่อง

1. _____

2. _____

3. _____

ผังการลำดับเรื่อง

1. _____

2. _____

3. _____

สรุปภาพ 1. _____

2. _____

3. _____

นักเรียนคิดว่าบทนี้เป็นเรื่อง

เกี่ยวกับอะไร

นักเรียนได้อะไรบ้างในบทนี้

ภาพประกอบ 6 แสดงโครงสร้างการเขียน ขั้นตอนที่ 2

ที่มา : มอริส และสจิวต ดอร์ (Morris and Stewart-Dore. 1984 : 62)

1.3 การใช้แนวทางในการเรียนรู้คำศัพท์

ในการสอนศัพท์ ผู้สอนมักมีปัญหาในการสอนศัพท์มาก ดังนั้นผู้สอนควรทำการสำรวจเนื้อหาของบทเรียนที่จะสอนแล้วทำอภิธานศัพท์ (Glossary) ของศัพท์ที่สำคัญ ๆ ไว้ก่อน ในการจะวินิจฉัยว่าศัพท์ใดจะต้องสอน หรือควรสอน ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอน โดยทำเป็นตารางดังนี้

1.3.1 ตารางสำรวจคำศัพท์ (Vocabulary Identification

Chart)

คำศัพท์	หน้า	บริบทที่ปรากฏ	ความสำคัญ			แบบฝึกคำศัพท์ ของนักเรียน	อภิธานศัพท์	หมายเหตุ
			ต้องสอน	ควรจะ สอน	สอนหรือ ไม่สอนก็ได้			
ภูมิประเทศ	150			/				
แก่น	150			/				
ตะกอน	150	/	/			/		
เมล็ด	151	/	/			/		
ภาพประกอบ	151			/				
หินแกรนิต	151	/		/			/	
กรวด	151	/	/			/		
เปลือก	151	/	/			/	/	
หินอัคนี	151		/			/		
แร่	151		/				/	
แร่ควอตซ์	152	/		/				
แร่ไมกา	152	/		/				
โปร่งแสง	152		/				/	
ทึบแสง	152		/				/	

ภาพประกอบ 7 แสดงตารางสำรวจคำศัพท์

จากหนังสือ : ความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์ บทที่ 14 หน้า 150 - 156

โดย มอร์ริส และสจวร์ต ดอร์ (Morris and Stewart Dore. 1984 : 88)

1.3.2 การเดาคำศัพท์จากบริบท (Context Clue)

ในการสอนศัพท์นั้น การใช้บริบทจะช่วยให้ผู้เรียนอธิบายคำศัพท์ใหม่ ๆ เป็น ซึ่งจำเป็นต้องทักษะการอ่านมาก ดังนั้นผู้อ่านที่มีความรู้พื้นฐานเดิมมาก จะช่วยให้ผู้อ่านนั้นถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น ดังนั้นหากครูผู้สอนอธิบายความหมายให้เด็กฟังจะช่วยทำให้ได้ประสบการณ์ทางภาษามากขึ้น และครูผู้สอนจะต้องสอนการใช้บริบทให้แก่ผู้เรียนด้วย

ตัวอย่าง กิจกรรมอิสระ

ชนิด : (หน้า 8 ย่อหน้า 1 บรรทัด 2)

1. ชนิด หรือ ชนิดของสิ่งมีชีวิต
2. สิ่งมีชีวิตทุกชนิดจะอยู่ใน ชนิดต่างกัน, ตัวอย่างเช่น, สุนัข แมว
 - สุนัขพันธุ์ : (หน้า 8 ย่อหน้า 2 บรรทัด 4)
 - การปรับตัว : (หน้า 10 ย่อหน้า 3 บรรทัด 2)
 - ไม้มลุ่ม : (หน้า 10 ย่อหน้า 1 บรรทัด 2)
 - ไม้นั้น : (หน้า 13 ย่อหน้า 1 บรรทัด 3)

ชื่อเฉพาะ	หน้า	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
ชนิด	8 1 2	หรือ ชนิดของสิ่งมีชีวิต	สิ่งมีชีวิตทุกชนิดอยู่ในชนิดต่างกันเช่น สุนัขกับแมว
สุนัขพันธุ์	8 2 4		
ไม้มลุ่ม	13 1 2		
ไม้นั้น	13 1 3		

ภาพประกอบ 8 แสดงการใช้วิธีการเดาคำศัพท์จากบริบทย่อยในการอ่าน

ที่มา : มอร์ริส และสจวร์ต คอรั (Morris and Stewart-Dore. 1984 : 93)

และหลังจากนั้นก็จะเข้ากลุ่มกันเพื่ออภิปรายให้ได้ความหมายที่ชัดเจนขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การฝึกอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด

(Thinking Through Reading)

2.1 การใช้แนวทางความเข้าใจเนื้อเรื่อง 3 ระดับ (Three Level Guides) ในขั้นแรกผู้เรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่านบอกเหตุผลของเรื่องที่อ่าน จากการแปลความ ตีความ ขยายความ วิเคราะห์ วิจัย ประเมินค่า แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่าน โดยใช้กระบวนการกลุ่มช่วยให้เกิดความคิดหลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการอภิปรายร่วมกัน

2.2 การใช้วิธีโคลซ (Cloze) ในการช่วยด้านความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งวิธีการแบบโคลซ (Cloze) ผู้เรียนต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับศัพท์ ไวยากรณ์ บริบททางภาษา บริบททางสังคม ตลอดจนความเข้าใจเรื่องที่อ่านรวมทั้งสามารถสะกดตัว และเขียนได้ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 3 การฝึกอ่านจับใจความสำคัญและเรียบเรียงข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการฝึกอ่านจับใจความสำคัญนั้น นับว่าเป็นขั้นที่ยากสำหรับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการของวิธีการสอนแบบเอริกาแล้ว ผู้สอนก็ต้องเตรียมตอบคำถามที่ว่า

1. เราสามารถที่จะเตรียมผู้อ่านอย่างไรที่จะทำให้เขาสามารถใช้ความรู้จากตำราได้ดียิ่งกว่าเดิม

2. เราจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างไรว่าพวกเขาได้อ่านอะไรบ้าง

วิธีที่จะช่วยการอ่านของผู้เรียนให้จับใจความสำคัญได้อย่างรวดเร็ว ได้แก่ การใช้โครงสร้างระดับยอด (Bartlett. 1980 : 1) ที่ใช้เรียบเรียงใจความสำคัญที่สุดของเรื่องเข้าเป็นรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง

สำหรับโครงสร้างระดับยอด (Top-Level Structure) ที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่

1. การบอกรายละเอียด หรือรายการ (Descriptive or Listing)
2. ปัญหาและข้อแก้ไข (Problem - Solution)
3. เหตุและผล (Cause and Effect)
4. การเปรียบเทียบ (Comparison - Contrast)

ขั้นตอนที่ 4 การถ่ายโยงการเรียนรู้ (Translating Information)

ในขั้นตอนนี้ จะเป็นการบูรณาการการอ่านการเขียนเข้าด้วยกัน (Integrated Reading and Writing Models)

ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนจะมีโอกาสฝึกทักษะทั้ง 4 ของภาษาไปในตัว โดยการอภิปรายกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับผู้สอน โดยจะเน้นจากกระบวนการทางความคิดในกลุ่ม อภิปราย แล้วเขียนโดยการเน้นที่กระบวนการ (Process) มากกว่าผลรวม (Product) กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาถ้อยคำง่าย ๆ ของตนเอง อธิบายความรู้ที่ได้รับจากการเรียน เป็นภาษาของตนเอง โดยอาจเขียนในลักษณะต่าง ๆ กัน ได้ดังนี้

1. การสรุปความ (Summaries)
2. การเขียนโครงร่าง (Note - form Outline)
3. การตอบคำถาม (Answer to Assignment Questions)
4. การพรรณนา (Description of Process and Methods)
5. การรายงาน (Report)

จะเห็นได้ว่า การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) เป็นการสอนที่มีจุดเริ่มจากทักษะการอ่านเป็นการพัฒนาทักษะอ่านซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้เรียน ในการใช้เป็นเครื่องมือสำหรับค้นคว้าหาความรู้ อย่างไรก็ตามวิธีสอนนี้เหมาะสำหรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานทางภาษามatang และวิธีสอนนี้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ทักษะอื่นซึ่งจะเห็นได้จากขั้นตอนที่ 4 ที่กล่าวถึงการถ่ายโยงการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ ทำให้เห็นได้ชัดเจนถึงการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการศึกษการสอนแบบเอริกาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะเด็กชั้นนี้มีพื้นฐานทางภาษามatangพอสมควร ประกอบกับเป็นการสร้างพื้นฐานทางภาษาในด้านการสื่อสารและสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยให้กับผู้เรียน

การสอนแบบเอริกานั้น จะเกี่ยวข้องกับเรื่องการใช้วิธีการโคลซ ซึ่งอยู่ในขั้นที่ 2 ของขั้นอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด เพื่อช่วยด้านความเข้าใจในการอ่านได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการใช้โครงสร้างระดับยอดในขั้นที่ 3 เกี่ยวกับการจับใจความสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างตรงประเด็น และช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพขึ้น ดังนั้นผู้สอนจะต้องทราบถึงวิธีการทั้ง 2 วิธีคือ วิธีการโคลซและการใช้โครงสร้างระดับยอดว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง รายละเอียดของวิธีการทั้ง 2 มีดังนี้

วิธีโคลซ

คำว่า "Cloze" มาจากคำว่า "Closure" ซึ่งเป็นคำที่นักจิตวิทยากลุ่ม Gestalt ใช้หมายถึงความสามารถพิเศษของมนุษย์ที่สามารถเข้าใจและมองภาพรวมได้โดยไม่จำเป็นต้องมีรายละเอียดครบ เช่น สามารถเห็นรูปเรขาคณิตที่สมบูรณ์ได้โดยไม่จำเป็นต้องลากเส้นครบทั้งหมด (กาญจนา ปราบพล. 2532 : 27 - 28)

วิธีโคลซ (Cloze Procedure) เกิดขึ้นโดยเทเลอร์ (สัทพันธ์ สุกมลสันต์. 2530 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Taylor. 1953 : 414) ในปี ค.ศ. 1953 เพื่อใช้วัดระดับความยากง่ายของข้อความที่ใช้สำหรับการอ่าน โดยการเว้นทุกคำที่ 5 ของข้อความ แต่ต่อมาแบบทดสอบโคลซได้รับความนิยมแพร่หลาย จึงมีการเว้นคำที่แตกต่างออกไป และนำไปใช้ในการวัดด้านอื่น ๆ รวมทั้งวัดความเข้าใจในการอ่าน (Reading Comprehension) อีกด้วย หลังจากที่ เทเลอร์ ได้คิด วิธีการโคลซขึ้นมาแล้วเขาได้นำวิธีการโคลซไปทดลองใช้วัดความเข้าใจในการอ่านโดยให้เหตุผลว่า ถ้าผู้อ่านมีความเข้าใจในการอ่านแล้ว เขาควรที่จะมีความสามารถในการเติมคำในแบบทดสอบแบบโคลซได้ถูกต้อง เพราะการที่ผู้อ่านจะเติมคำได้ถูกต้องนั้น ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่าน และสามารถทำนายได้ว่าคำที่หายไปนั้นเป็นคำอะไร (โกวิทย์ ทองอยู่. 2533 : 3 ; อ้างอิงมาจาก พิมพ์พรณ สมหอม. 2517)

ทฤษฎีและแนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับแบบทดสอบแบบโคลซ

สัทพันธ์ สุกมลสันต์ (2530 : 18) ได้กล่าวถึงทฤษฎีและแนวคิดของแบบทดสอบแบบโคลซว่ามีแนวคิดเชิงทฤษฎีสันนิษฐาน 3 แนวคิด คือ

1. หลักของการปิดของนักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Principle of Closure)

คำว่า Cloze มาจากคำว่า Closure ซึ่งตามหลักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์เชื่อว่าในการเรียนรู้นั้น บุคคลสามารถรับรู้ (Perceive) รูปแบบหรือเหตุการณ์ หรือสารสนเทศที่ไม่สมบูรณ์เป็นรูปภาพ เหตุการณ์ หรือสารสนเทศที่สมบูรณ์ได้ โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ ซึ่งจะทำได้มากหรือน้อยแล้วแต่ความสามารถและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เช่น เห็นวงกลมที่ขาดขึ้นโดยไม่ปะติดปะต่อกัน กลายเป็นวงกลมที่สมบูรณ์ขึ้นมาได้ การเติมคำในแบบทดสอบแบบโคลซ อาศัยหลักการนี้ โดยผู้อ่านจะต้องเลือกคำมาเติมลงในช่องว่างแล้วมีความหมายสัมพันธ์กับข้อความที่มีอยู่นั้น

2. ทฤษฎีสารสนเทศ (Information Theory)

การเลือกคำมาเติมในแบบทดสอบแบบโคลชนั้น จะเป็นคำที่มีโอกาสถูกเลือกได้ง่ายหรือยาก ก็ขึ้นอยู่กับช่องว่างว่าสามารถใส่คำต่าง ๆ ได้มากหรือน้อยถ้าเป็นช่องว่างที่จะเติมคำต่าง ๆ ได้มาก ก็แสดงว่าช่องว่างนั้นให้สารสนเทศมากส่วนช่องว่างใดที่มีข้อความประกอบเป็นเชิงบังคับ หรือมีส่วนบอกล่วงหน้าว่าคำที่ตามมาควรเป็นคำอะไรหรือคำชนิดใด ช่องว่างนั้นถือว่าให้สารสนเทศน้อย นั่นคือเกิดข้อความซ้ำซ้อน (Redundancy) จึงทำให้การทายคำที่ถูกต้องตามมาได้ง่าย (จรัญย์ แสงแก้ว. 2518 : 9)

3. ทฤษฎีลำดับชั้นการตอบสนอง (Response Hierarchy Theory)

การเลือกคำมาเติมลงในแบบทดสอบโคลชนั้น จะเลือกตามลำดับชั้นจากความคุ้นเคยต่อแบบแผนการใช้คำนั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ของแต่ละคนที่มีต่อคำนั้น ๆ ในหลักการทางไวยากรณ์ แบบการใช้ที่เกิดจากความเคยชินหรือจากประสบการณ์ที่ผ่านมาในการใช้คำนั้น ๆ กับเนื้อหาที่อ่าน ตัวอย่าง เช่น จากประโยค

"ทุกเช้าฉันได้ยินเสียง_____ ทำให้ต้องรีบลุกจากที่นอน"

คำที่นำมาเติมเราทราบว่าจะต้องเป็นเสียงอะไรสักอย่าง ซึ่งอาจเป็น เสียงไก่ขัน นกร้อง รถวิ่ง ระฆัง แตรรถ หรือเสียงนาฬิกาปลุกก็ได้ การเลือกคำมาเติมก็ขึ้นอยู่กับความเคยชินและประสบการณ์ของผู้ที่มีต่อคำเหล่านั้น (สุพัศน์ สุกมลสันต์. 2530 : 17 ; อ้างอิงมาจากจรัญย์ แสงแก้ว. 2518 : 9)

การทดสอบแบบโคลซ

กาญจนา ปราบพาล (2532 : 27) กล่าวว่า การทดสอบแบบโคลซเป็นการทดสอบแบบรวมองค์ประกอบและทักษะของภาษา ต่างจากการทดสอบแบบแยกองค์ประกอบและทักษะของภาษาเพราะต้องการวัดความสามารถการใช้ภาษาที่อาศัยความรู้เรื่องเสียง ศัพท์ และโครงสร้างไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้การทดสอบแบบนี้ไม่แยกทักษะทางภาษาเป็นการทดสอบการฟัง การทดสอบการพูด การทดสอบการอ่านและการทดสอบการเขียนเหมือนการทดสอบแบบแยกองค์ประกอบและทักษะของภาษา

นักทดสอบแบบรวมองค์ประกอบและทักษะของภาษาเชื่อว่าภาษาเป็นสิ่งที่ไม่สิ้นสุดและสามารถเรียนรู้ได้จากความคิดความเข้าใจ ไม่ใช่จากการท่องจำเพียงอย่างเดียว มนุษย์สามารถ

พูดประโยคใหม่ ๆ ที่ไม่เคยได้ยินมาก่อนได้ เพราะมีความสามารถในการเรียนภาษา ซึ่งติดตัวมาแต่กำเนิด เพราะฉะนั้นการวัดความรู้ทางภาษาจึงไม่ควรวัดจากประโยคที่เคยพบมาก่อนเท่านั้น ถ้าผู้เรียนมีความรู้เรื่องกฎไวยากรณ์จริงควรสามารถใช้กฎไวยากรณ์นั้นในสถานการณ์ใหม่ได้ถูกต้องและกลุ่มนี้เห็นว่าองค์ประกอบของภาษาไม่สามารถแยกเป็นส่วน ๆ และนำมาวิเคราะห์รูปแบบของโครงสร้างได้

นอกจากนี้ภาษาศาสตร์กลุ่มจิตวิทยายังให้ความสำคัญกับความหมายและความคิด แนวความคิดนี้สอดคล้องกับนักจิตวิทยาในสมัยนั้น การให้ความสำคัญกับความคิดแทนการท่องจำ ทำให้แนวการสอนภาษาแบบเน้นการฟัง-การพูด เปลี่ยนมาเป็นแบบเน้นความคิดความเข้าใจ เน้นที่กิจกรรมการแก้ปัญหาและการใช้เหตุผล เมื่อการสอนภาษาเน้นที่ความหมาย การตีความหมายได้ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่อยู่สูงกว่าระดับประโยคเพื่อจัดความกำกวม ลักษณะของภาษาที่นำมาใช้สอนมีความต่อเนื่อง การทดสอบจึงเป็นแบบรวมองค์ประกอบของภาษา

การสร้างข้อสอบแบบโคลซ

มีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญในการทดสอบแบบโคลซได้ให้ข้อคิดเห็นไว้หลายท่าน ดังนี้

เทเลอร์ (สัทพ์ธน์ สุกมลสันต์. 2530 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Taylor. 1953)

ได้เสนอไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. เลือกข้อความที่ต้องการทดสอบมาตัดคำอย่างเป็นระบบ โดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นคำชนิดใด ยกเว้นประโยคแรกและประโยคสุดท้าย
2. แทนคำที่ตัดด้วยช่องว่าง โดยความยาวที่เท่ากันทุกช่อง
3. นำแบบทดสอบนั้นไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากร
4. ให้กลุ่มตัวอย่างเติมคำลงในช่องที่ว่างช่องละ 1 คำ โดยอาศัยเนื้อหาสาระของเรื่องที่เหลืออยู่
5. นำแบบทดสอบนั้นมาตรวจให้คะแนน

ส่วน อ้อยทิพย์ กรมกุล (โกวิทย์ ทองอยู่. 2533 : 20 ; อ้างอิงมาจาก อ้อยทิพย์ กรมกุล. 2524) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างแบบทดสอบแบบโคลซ โดยการตัดคำอย่างเป็นระบบไว้ดังนี้

1. เลือกบทความที่มีความยาวประมาณ 250 - 375 คำ ชนิดและลักษณะของบทความที่เลือกขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการทดสอบ และเนื้อหาวิชาที่จะทดสอบอะไร บทความต้องมีใจความสมบูรณ์ชัดเจนในตัวเอง มีความยาวพอที่จะใช้ตัดคำได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอนว่าจะวัดอะไร และต้องการจำนวนคำที่ถูกตัดออกเท่าใดแต่ไม่ควรเกิน 50 คำ บทความที่เลือกควรเป็นเนื้อหาที่เป็นกลาง ไม่เน้นเนื้อหาเฉพาะเจาะจงในวิชาใดมากเกินไป เนื่องจากผู้ทำจะไม่ได้รับความยุติธรรมเพราะพื้นฐานและความรู้ของแต่ละคนในสาขาวิชาต่าง ๆ ไม่เท่ากัน การใช้แบบทดสอบโคลซที่เน้นเนื้อหาเฉพาะสาขาวิชา จะใช้ได้ก็ต่อเมื่อใช้ทดสอบผู้ทำที่มีประสบการณ์ในสาขาวิชานั้น ๆ เท่านั้น ในการเลือกบทความไม่ควรเลือกในเรื่องที่คลุมเครือ หรือถึงความสนใจของผู้ตอบออกจากเรื่องที่จะทดสอบ หรือเรื่องที่มีข้อขัดแย้งหรือเนื้อหาที่ผู้ทำอาจไม่เห็นด้วยเป็นอย่างมาก เช่น ด้านการเมือง อีกประการหนึ่งคือบทความที่นำมาทำแบบทดสอบแบบโคลซไม่ควรประกอบด้วยเนื้อหาที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่ว ๆ ไป คือไม่ต้องอ่านให้จบก็สามารถตอบได้

2. เมื่อเลือกบทความได้แล้ว ให้นับจำนวนคำทั้งหมด แล้วหารด้วยจำนวนคำที่คิดว่าจะตัดคำในบทความ เช่น จะตัดคำทั้งหมด 40 คำ จากบทความที่มีคำทั้งหมด 320 คำ ได้ผลลัพธ์จากการหารเท่ากับ 8 ดังนั้นให้ตัดคำออกทุก ๆ คำที่ 8 หรือถ้าบทความมีความยาวประมาณ 280 คำ ก็ตัดทุกคำที่ 7 แล้วแทนคำที่ถูกตัดด้วยเส้นตรงที่มีความยาวเท่ากัน (Uniform Length) โดยทั่วไปแล้วประโยคแรก หรือ 2 - 3 ประโยคแรกและประโยคสุดท้ายของข้อความจะไม่มีการตัดคำ เพื่อให้ผู้อ่านมีโอกาสที่จะคุ้นเคยกับเรื่องที่จะดำเนินต่อไป

กาญจนา บราบพาล (2534 : 32 - 33) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบแบบโคลซ ดังนี้

1. การเลือกข้อความ ที่จะนำมาออกข้อสอบ ควรสุ่มมาจากหนังสือเรียนที่ผู้เข้าสอบใช้ที่มีระดับความยากง่ายของภาษาเหมาะสมกับความสามารถของผู้เข้าสอบความยาวของข้อความควรยาวพอที่จะเว้นคำได้อย่างน้อย 50 คำ และควรมีผู้เข้าสอบไม่น้อยกว่า 25 คน และไม่ควรเลือกข้อความที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของผู้เข้าสอบ และควรหลีกเลี่ยงข้อความที่ต้องการความรู้เฉพาะสาขาวิชา หรือข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นส่วนตัว เช่น เรื่องเกี่ยวกับศาสนา การเมือง เป็นต้น

2. การเว้นคำ ในกรณีที่ไม่ต้องการวัดความรู้เฉพาะเรื่อง เช่น วัดความรู้เรื่องรูปแบบของไวยากรณ์ การเว้นคำอย่างมีระบบดูจะเหมาะสมที่สุด วิธีเว้นทำได้โดยนับจำนวนคำของ

ข้อความทั้งหมด ทารด้วยจำนวนคำที่ต้องการเว้น เช่น จำนวนคำทั้งหมดเท่ากับ 250 คำ และต้องการเว้น 50 คำ เพราะฉะนั้นจะเว้นทุก ๆ คำที่ 5 ถ้าข้อความยาว 350 คำ และต้องการเว้น 50 คำก็ต้องเว้นทุก ๆ คำที่ 7 เป็นต้น

3. เวลาในการทำข้อสอบ ปกติข้อสอบที่เว้น 50 คำจะใช้เวลาทำประมาณ 50 นาที นักเรียนเก่งมักจะทำเสร็จเร็วกว่านั้น และถ้าข้อสอบง่ายก็จะใช้เวลาเฉลยลง โดยปกติแล้วข้อสอบโคลงประเภทเว้นคำอย่างมีระบบ มักจะใช้จำแนกความสามารถของเด็กเก่งและเด็กอ่อนได้เสมอ ไม่ว่าระดับความยากง่ายของข้อสอบจะสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เข้าสอบหรือไม่ก็ตาม

การให้คะแนนข้อทดสอบแบบโคลง

การให้คะแนนข้อทดสอบแบบโคลงนี้ มีผู้เสนอแนะวิธีการให้คะแนนไว้ดังนี้

อลเลอร์ (Oller. 1979 : 367 - 374) ได้เสนอวิธีการให้คะแนนของแบบ

ทดสอบโคลงไว้ 4 วิธีคือ

1. ให้คะแนนโดยยึดคำเดิมเป็นหลัก
2. ให้คะแนนโดยยึดคำที่มีความหมายเดียวกับคำเดิม
3. ให้คะแนนโดยกำหนดน้ำหนักคะแนนตามลำดับคำที่มีความหมายเข้ากับเนื้อเรื่องได้
4. ให้คะแนนโดยยึดคำที่อยู่ในประเภทเดียวกับคำที่ถูกตัดเดิม

สัทสัน สุกมลสันต์ (2530 : 19) ได้เสนอแนะวิธีการให้คะแนนไว้ 2 วิธี ได้แก่

1. การให้คะแนนโดยยึดคำเดิมเป็นเกณฑ์ (Exact - Word Method) ได้แก่

การให้คะแนนเมื่อผู้สอบสามารถเติมคำที่เป็นคำเดิมก่อนการตัดคำ ได้อย่างถูกต้อง

2. การให้คะแนนโดยการอนุโลมใช้คำที่อาจยอมรับได้ (Contextually Acceptable Method) ได้แก่ การให้คะแนนคำที่อาจอนุโลม ให้คำอื่นแทนคำเดิมได้ในเนื้อหา นั้น ๆ

จากขั้นตอนการสร้างข้อทดสอบแบบโคลง และการให้คะแนนที่นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยขอสรุปเป็นขั้นตอนในการสร้างข้อทดสอบแบบโคลง ดังนี้

1. เลือกบทความในตอนที่น่าสนใจ มีเนื้อหาเหมาะสมกับระดับความยากง่ายทางภาษาของเด็กที่จะใช้ทดสอบ ความยาวของบทความอยู่ระหว่าง 200 - 350 คำ

2. การตัดคำออก ควรตัดในระหว่าง 5 - 10 คำ โดยตัดอย่างเป็นระบบหรือลุ่ม
ตัดตามชนิดของคำ โดยไม่ตัดประโยคแรกและประโยคสุดท้าย คงไว้เพื่อเป็นความน่า
3. ใช้เส้นขีดแทนช่องว่างของคำที่ตัดออก ด้วยความยาวที่เท่ากัน
4. ให้ผู้เรียนเติมคำลงในช่องว่างช่องละ 1 คำ โดยอาศัยเนื้อหาสาระของเรื่อง
ที่เหลืออยู่
5. นำแบบทดสอบนี้มาตรวจให้คะแนน

การใช้ข้อทดสอบโคลชวัดความเข้าใจในการอ่าน

กฤษ ละมูลมอญ (2535 : 16) ได้กล่าวถึงว่า การใช้แบบทดสอบแบบโคลชเพื่อวัด
ความเข้าใจในการอ่าน เป็นการประยุกต์ใช้ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ซึ่งจากการวิจัยหลาย
แหล่งพบว่า

1. แบบทดสอบไม่ควรตัดน้อยกว่าทุกคำที่ 5
 2. ถ้าแบบทดสอบตัดคำอย่างเป็นระบบ ควรมีจำนวนช่องอย่างน้อย 50 ช่อง แต่ถ้า
เป็นการเลือกคำ ควรมีช่องเพื่อตัดคำอย่างน้อย 25 - 30 ช่อง
 3. การตรวจให้คะแนนใช้วิธีให้คะแนนคำที่ถูกต้องเต็ม หรือคำที่ยอมรับได้
 4. ถ้าเรื่องที่อ่านยาว อาจจะตัดทุกคำที่ 10 - 12 ก็ได้ ผลไม่แตกต่างกัน
 5. ถ้าเลือกตัดคำ ควรเลือกตัดคำตามวิธีการใน 4 ข้อดังกล่าวมาแล้ว
- จะเห็นได้ว่าข้อทดสอบแบบโคลชสามารถนำมาใช้วัดความเข้าใจในการอ่านได้เป็น
อย่างดี

นอกจากการใช้วิธีโคลชในการสอนแบบอเมริกาแล้ว ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้
โครงสร้างระดับยอด ซึ่ง เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2536 : 45 - 47) ได้อธิบายไว้ดังนี้

โครงสร้างระดับยอด (Top - Level Structure)

โครงสร้างระดับยอด หมายถึงแผนการเขียนหรือโครงการการเขียนของผู้เขียน
หรือของข้อความที่ผู้เขียนใช้กันอยู่โดยทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางในการสื่อความแก่ผู้อ่าน หลักการ
ของการใช้โครงสร้างระดับยอดเพื่อช่วยในการอ่านจะได้มาจากทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและ
ผู้เขียน ถ้าผู้อ่านเข้าใจโครงการเขียนของผู้เขียนก็จะทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี และรวดเร็ว

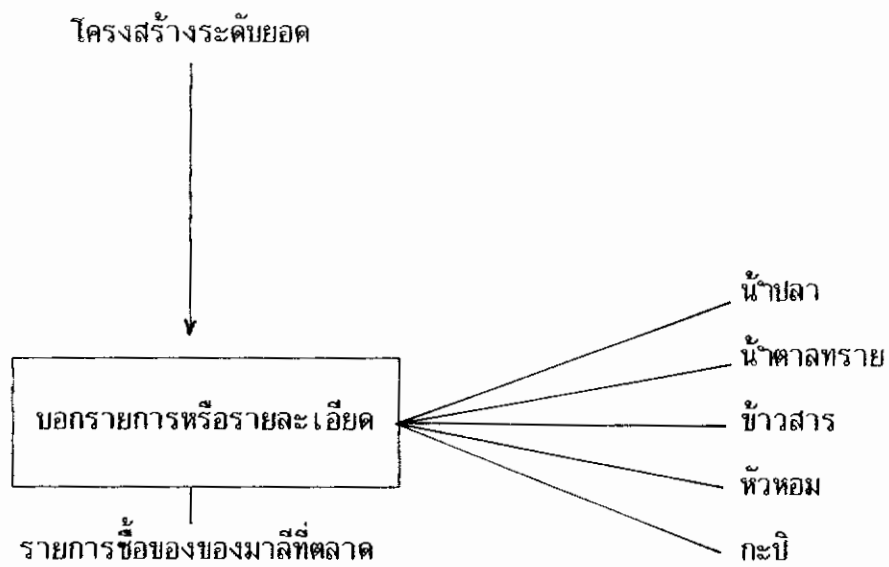
ขึ้น ทั้งนี้เพราะสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้เร็วขึ้น เนื่องจากทราบว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร การใช้ประสบการณ์เดิมในการอ่าน (Schema) อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการอ่าน จะช่วยให้การเดาความและการจับใจความดีขึ้น มีสมาธิในการอ่านหรือมีใจจดจ่อต่อการอ่านอย่างตรงประเด็น จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความสำคัญและจับรายละเอียดของเรื่องได้และในขณะที่เดียวกันจะจำเรื่องได้อีกด้วย การตีความและขยายความก็ย่อมจะทำได้ดีในลำดับต่อมา นอกจากนี้ยังจะช่วยให้การเขียนดีขึ้น เพราะจากประสบการณ์การอ่านและการเข้าใจโครงการเขียนของผู้เขียนมาก เมื่อเราเป็นผู้เขียนเองก็ย่อมมีแนวทางในการวางโครงการเขียนเรื่องได้อีกด้วย ผู้เขียนที่ดีย่อมจะมีโครงการเขียนในการเขียนข้อความต่าง ๆ โครงการเขียนเหล่านี้มีอยู่ด้วยกันหลายชนิดแต่ที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปจะมีอยู่ 4 ชนิดด้วยกัน โครงการเขียนเหล่านี้ ได้แก่

1. การบอกรายละเอียด หรือรายการ (Descriptive or Listing)
2. ปัญหาและข้อแก้ไข (Problem - Solution)
3. เหตุและผล (Cause and Effect)
4. การเปรียบเทียบ (Comparison - Contrast)

การเข้าใจโครงสร้างระดับยอดจะช่วยให้ผู้สอนสามารถใช้คำถามถามผู้เรียนเพื่อช่วยในการหาโครงสร้างของเรื่องที่อ่านได้ชัดเจนและง่ายขึ้น เพราะผู้สอนจะเข้าใจว่าควรใช้คำถามประเภทใดให้เหมาะกับชนิดของโครงสร้างระดับยอดนั้น ๆ การเขียนโครงสร้างจะง่ายขึ้นตามลักษณะของโครงสร้างระดับยอดนั้น ๆ ด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

มาลี โบตลาด มาลีซื้อของหลายชนิด ของที่มาลีซื้อได้แก่ น้ำปลา น้ำตาลทราย ข้าวสาร หัวหอม และกะปิ

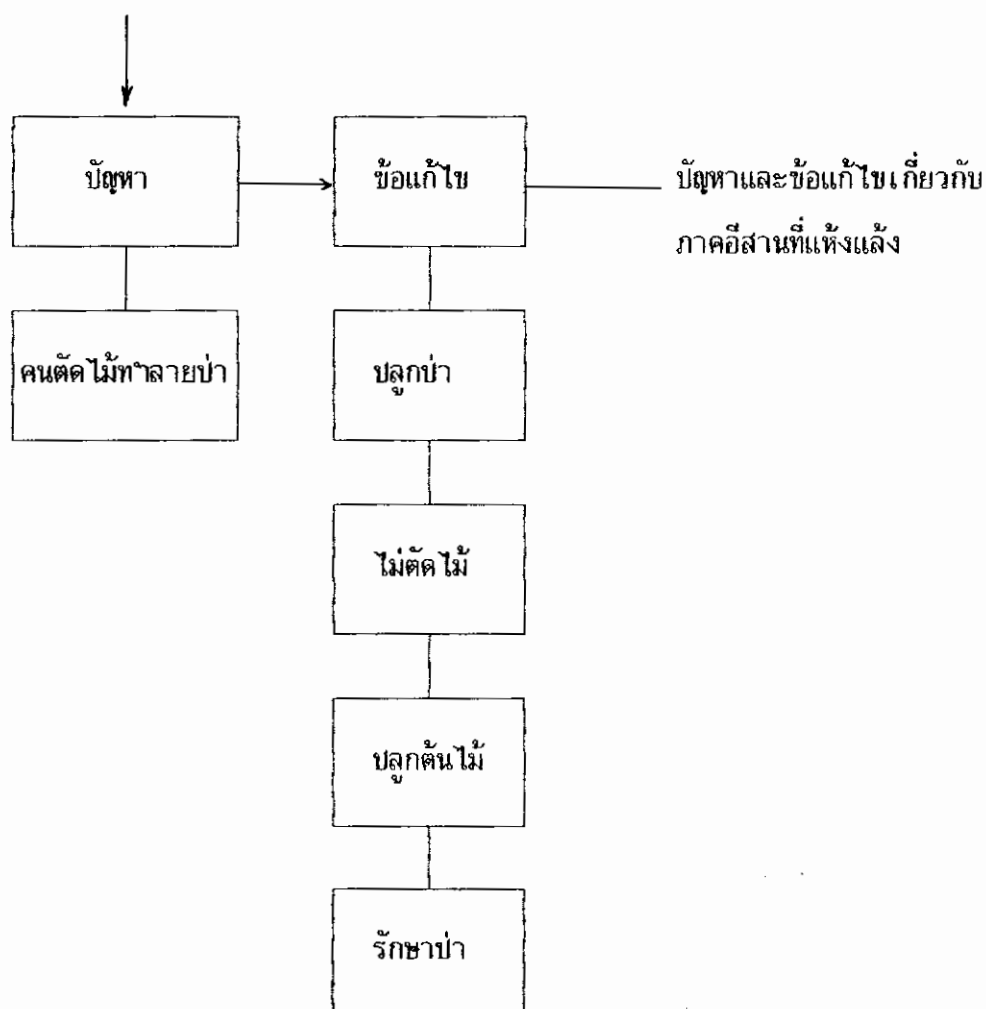

ภาพประกอบ 9 โครงสร้างระดับยอด แสดงการบอกรายละเอียดหรือรายการ

ตัวอย่างที่ 2

ทำไมภาคอีสานจึงแห้งแล้ง ภาคอีสานแห้งแล้งเพราะมีคนตัดไม้ทำลายป่ากันมาก การปลูกป่าจะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ แต่ใช้เวลานาน วิธีที่ดีที่สุด คือ การไม่ตัดไม้ทำลายป่า ช่วยกันปลูกต้นไม้และรักษาป่าที่มีอยู่ให้ดีที่สุด

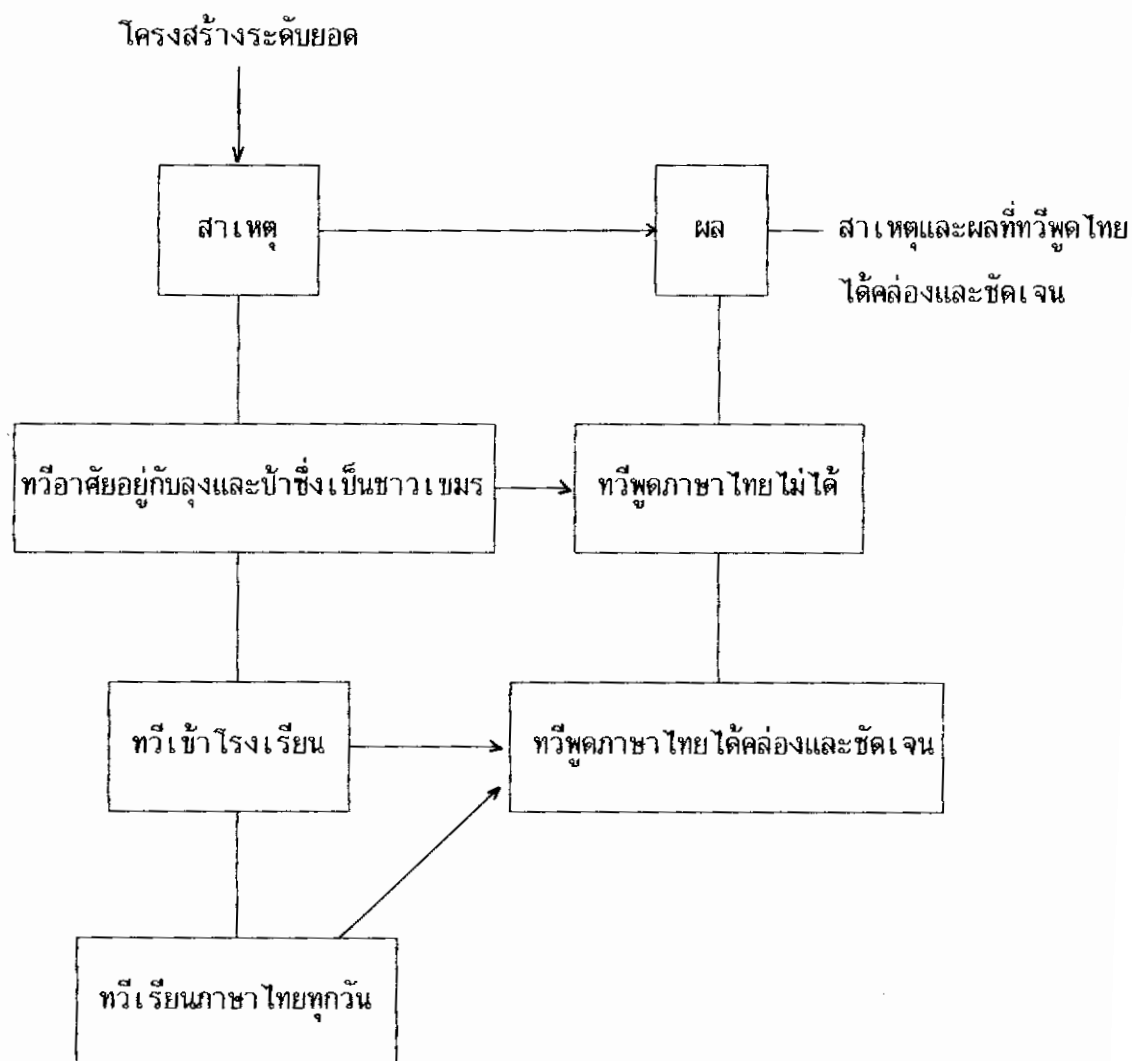
โครงสร้างระดับยอด

ภาพประกอบ 10 โครงสร้างระดับยอด แสดงปัญหาและข้อแก้ไข

ตัวอย่างที่ 3

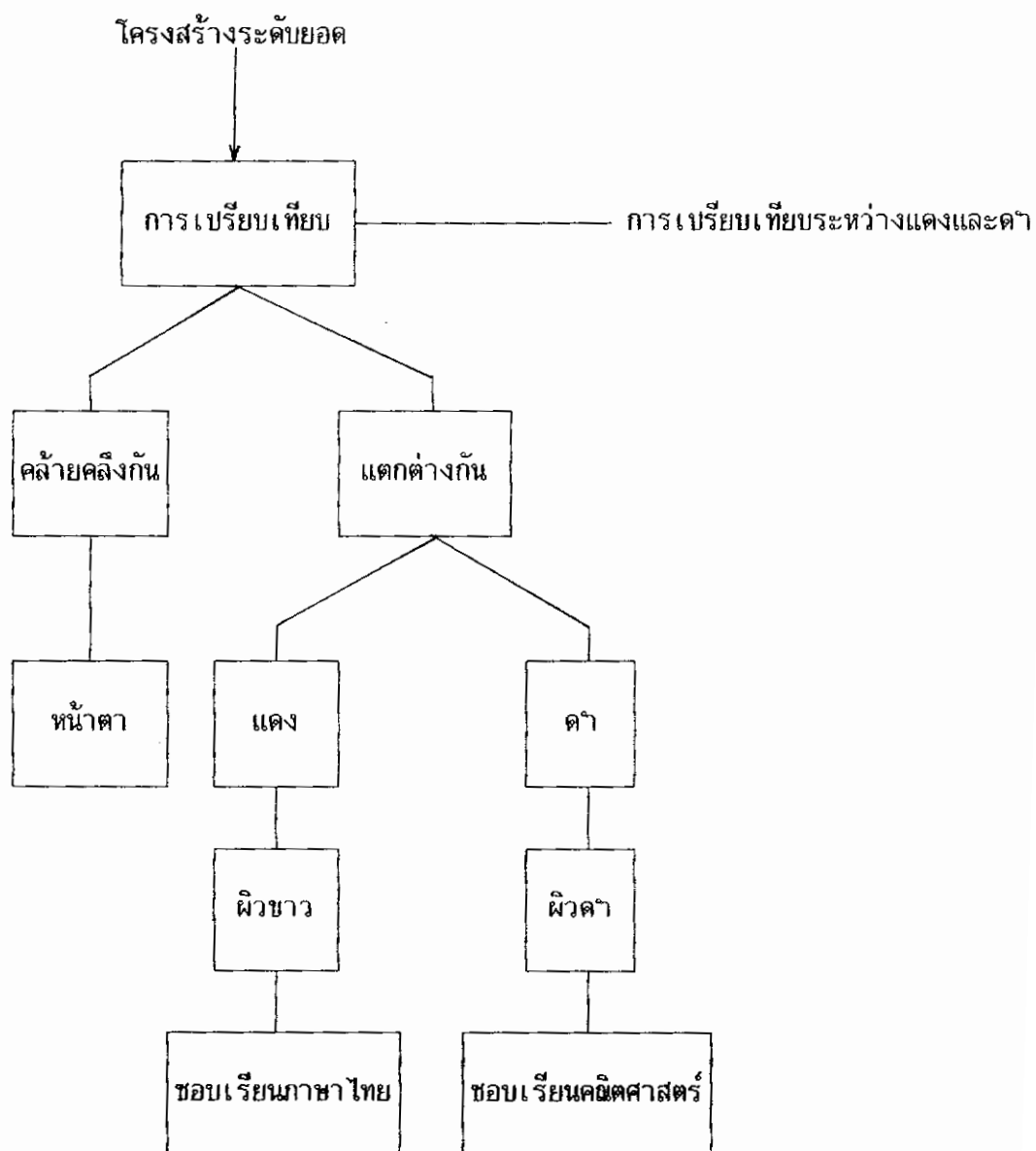
ทวิพูดภาษาไทยไม่ได้ เพราะทวิอาศัยอยู่กับลุงและป้าซึ่งเป็นชาวเขมร แต่เมื่อทวิมาเข้าโรงเรียน ทวิเรียนภาษาไทยทุกวัน เดียวนี้ทวิพูดภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่วและชัดเจน

ภาพประกอบ 11 โครงสร้างระดับยอด แสดงเหตุ - ผล

ตัวอย่างที่ 4

แดงและดำเป็นพี่น้องกัน ทั้งสองมีหน้าตาคล้ายคลึงกันมาก แดงมีผิวขาวแต่ดำมีผิวดำ
แดงชอบเรียนภาษาไทย ส่วนดำชอบเรียนคณิตศาสตร์

ภาพประกอบ 12 โครงสร้างระดับยอด แสดงการเปรียบเทียบ

รูปแบบของการเขียนโครงสร้างระดับยอต้นั้นแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของเรื่องที่อ่าน ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนได้ทราบว่า เรื่องที่ตนอ่านนั้นเป็นข้อเขียนในลักษณะใด เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้เร็วขึ้น ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่าน จับใจความดีขึ้นด้วย

ทฤษฎีและลักษณะที่สัมพันธ์กับการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) ซึ่งเกี่ยวข้องกับ
การเรียนรู้ภาษา และความเข้าใจในการอ่าน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การสอนอ่านโดยใช้การสอนแบบเอริกานั้น มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับทฤษฎีที่สำคัญหลายทฤษฎีด้วยกัน ได้แก่ ทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ ทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร ทฤษฎีการสอนอ่าน (จิตวิทยาเชิงภาษาศาสตร์) ซึ่งเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2534 : 20 - 24) กล่าวถึงประเด็นของแต่ละทฤษฎี ดังนี้

1. แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach)

แนวทฤษฎีนี้ จะเน้นการเข้าใจกระบวนการรับรู้ และเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน เพื่อการจัดลำดับขั้นตอนของกระบวนการเพื่อให้ได้กิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องเหมาะสมแก่ผู้เรียนตามวัย ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวรแก่ผู้เรียนได้

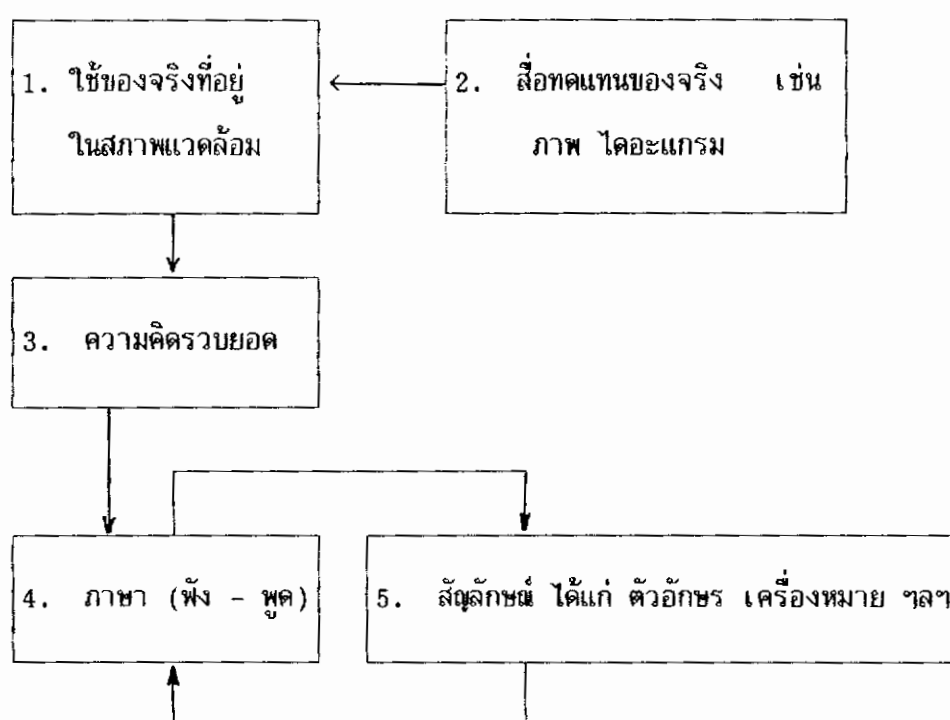
กระบวนการรับรู้และเรียนรู้ดังกล่าว จะเน้นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) แก่ผู้เรียน โดยใช้กระบวนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการรับรู้ทางภาษาของผู้เรียน (Language Acquisition) เป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (Output) จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหมายได้ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อนหรือการพัฒนาความคิดรวบยอดอย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับผู้เรียนพร้อมทั้งคำนึงถึงจิตวิทยา ด้านการให้แรงจูงใจ การลดความเครียด และลำดับการพัฒนาทักษะภาษาของมนุษย์ด้วย ซึ่งจะทำให้การสอนภาษาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นหลักของการสอนแบบธรรมชาตินั้น เกี่ยวข้องกับปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ การพัฒนาความคิดรวบยอด และทฤษฎีสมอง 2 ซีก หรือการรับรู้ทางสมอง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

การพัฒนาความคิดรวบยอด

หลักการพัฒนาภาษาของผู้เรียนโดยทั่วไป โดยเฉพาะกับผู้เรียนในระดับต้น หรือผู้เริ่มเรียนจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาความคิดรวบยอด โดยการให้ตัวอย่างเป็นรูปธรรม และให้โอกาสผู้เรียนได้ค้นคว้า เปรียบเทียบลักษณะภาษาที่คล้ายคลึง และแตกต่างกันในแต่ละสภาพของการใช้ภาษาด้วยตัวเอง ผู้เรียนจะสรุปกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นของตนเองได้ในที่สุด เช่น หลักไวยากรณ์ การสะกดคำ การผันเสียง ฯลฯ

การให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจให้แก่ผู้เรียนทุกครั้งที่เสนอเนื้อหาใหม่ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และเกิดความคิดรวบยอดทางภาษาได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ซึ่งจัดลำดับการสอนได้ดังผังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 13 แสดงกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษา

การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมดังผังภาพ หัวข้อที่ 1 เช่น วัตถุต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเคยเห็นเคยพบ และเคยใช้ อยู่ในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม ถ้าเราจะนำของจริงทุกอย่างมาให้ผู้เรียนได้เห็นคงเป็นไปได้ยาก ดังนั้นการใช้สิ่งทดแทนของจริงเหล่านั้น ได้แก่ รูปภาพ ไดอะแกรม ก็อาจช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ได้เป็นอย่างดี (ดังผังภาพ หัวข้อที่ 2) เพราะผู้เรียนสามารถถ่ายทอดโยงความคิดไปยังของจริงที่ตนเคยเห็นมาก่อนได้ การพัฒนาความคิดรวบยอด (ดังผังภาพหัวข้อที่ 3) จะง่ายขึ้นหลังจากนี้เมื่อผู้เรียนมีโอกาสดูยินได้ฟัง เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เข้าใจมาแล้ว ว่าเขาพูดกันว่าอย่างไร การพัฒนาการฟัง การพูด มาก่อนการถ่ายทอดโยงความคิดรวบยอดก็จะชัดเจนมากขึ้น ซึ่งกระบวนการนี้จะเป็นกระบวนการสำคัญ ในการถ่ายทอดโยงการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตามการรับรู้ภาษาของมนุษย์โดยทั่วไป

การรับรู้ทางสมอง (ทฤษฎีสมอง 2 ซีก)

การรับรู้ทางสมอง ซึ่งเป็นกระบวนการทางธรรมชาติ เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอน จำเป็นต้องเข้าใจกลไกในการทำงานของสมอง เมื่อเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และถาวรได้อย่างเป็นธรรมชาติด้วย

จากงานวิจัยของสเปอรี่ (Asher, 1987 : 19 ; citing Sperry.

n.d.) ศาสตราจารย์แห่งสถาบันเทคโนโลยีแคลิฟอร์เนีย เกี่ยวกับกระบวนการทำงานของสมองมนุษย์ ซึ่งได้รับรางวัลโนเบล ได้แสดงรายละเอียดไว้โดยสรุปว่า สมองมนุษย์จะประกอบไปด้วยเซลล์ (Cell) จำนวนนับพันล้าน ๆ ตัว และมีประสิทธิภาพแตกต่างกันไปตามพันธุกรรมจากบิดามารดา ของแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน สมองส่วนบนของมนุษย์จะทำหน้าที่ในการรับรู้ภาษาอยู่แล้ว โดยธรรมชาติ ซึ่งจะทำหน้าที่แยกออกเป็นสองส่วน โดยมีกระบวนการทำงานที่เป็นอิสระแก่กัน คือ สมองซีกซ้าย และสมองซีกขวา สมองทั้งสองซีกจะถูกเชื่อมด้วยใยประสาท เพื่อให้สมองทั้งสองส่วน สามารถรับรู้การทำงานซึ่งกันและกัน โดยมีประสาทส่วนกลางทำหน้าที่คล้ายเป็นสะพาน เชื่อมโยงสมอง (Corpus Callosum) ทำหน้าที่รับการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์จากการทำงานของสมองทั้งสองข้างนั้น สมองแต่ละซีกจะมีบริเวณรับรู้จากอวัยวะสัมผัสควบคุมการปฏิบัติการเคลื่อนไหวของร่างกาย (Gazzaniga, 1981 : 530) สมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่รับรู้

และสื่อความทางภาษา เช่น การฟัง และการพูด โดยมีความสามารถแยกแยะความคิดเชิงตรรกวิทยา ได้แยกแยะความเป็นเหตุเป็นผลได้ เช่น วิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ สมองซึกขวา จะทำหน้าที่ทางความคิด จินตนาการ การใช้ท่าทาง การเคลื่อนไหว โดยไม่ใช้คำพูด เพื่อสื่อความหมาย

การทำงานของสมองทั้ง 2 ซีก หากมีความสมดุลกันแล้วการเชื่อมโยงการรับรู้เข้าสู่ประสาทส่วนกลางโดยผ่านสะพานเชื่อมโยงสมองจะมีประสิทธิภาพมากการรับรู้นั้น ๆ และจะคงทนถาวรในระยะยาวได้ ทำให้เกิดความทรงจำระยะยาว เช่น การขับรถ การว่ายน้ำ การเรียนโดยการปฏิบัติ หากการทำงานของสมองมีความโน้มเอียงไปแต่เพียงข้างใดข้างหนึ่งหรือซีกใดซีกหนึ่งแล้ว การรับรู้ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นเป็นความทรงจำในระยะสั้นเท่านั้น เช่น การท่องจำศัพท์ (ใช้สมองซีกซ้ายข้างเดียว) การอ่านออกเสียง (ใช้สมองซีกซ้ายข้างเดียว) การจินตนาการแต่ปราศจากการปฏิบัติ (ใช้สมองซีกขวาย่างเดียว)

ด้วยการทำงานของสมองมนุษย์ มีความมหัศจรรย์และช่วยในการพัฒนาการรับรู้ทางภาษาอยู่แล้วในตัวโดยธรรมชาติ หากผู้สอนตระหนักถึงระบบการทำงานที่แยกย่อยนี้แล้ว จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนที่จะเอื้อต่อความเข้าใจของผู้เรียนในระยะยาวได้เป็นอย่างดี

2. แนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Teaching Approach)

แนวทฤษฎีการสอนนี้ จะเน้นการให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายในชีวิตประจำวันได้โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาในบริบท (Context) และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนที่อาจใช้ผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม

กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้ จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเด็นสำคัญในการสร้างกิจกรรมปฏิสัมพันธ์นั้น ผู้สอนต้องให้ออกาสผู้เรียนได้คิดและใช้ความพยายามของตนเอง เพื่อสื่อความหมายที่ตนต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจได้ทั้งการสื่อความหมายด้วยเสียง (การฟัง - การพูด) ด้วยตัวอักษร (การอ่าน - การเขียน) และด้วยการใช้ท่าทาง การให้ผู้เรียนได้ลองผิดลองถูกในการปฏิบัติกิจกรรมทางภาษา โดยมีผู้สอนคอยแนะนำช่วยเหลือและให้กำลังใจจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติในทางบวกในการใช้ภาษาได้

นอกจากนี้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องจัดให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกทางภาษาในลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่อให้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ผู้สอนจะมีหน้าที่คอยช่วยเหลือแนะนำ และแก้ไขการใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การทำงานกลุ่มย่อยเพื่อ การอ่านร่วมกัน การเขียนเรื่องร่วมกัน การโต้ตอบในการฟังพูดร่วมกัน การแสดงความคิดเห็น ร่วมกันในเรื่องที่อ่าน

3. ทฤษฎีการสอนอ่าน (Teaching Reading Approach)

ทฤษฎีการสอนอ่านในปัจจุบันมีอยู่ด้วยกันหลายทฤษฎี ทฤษฎีที่สำคัญ คือ ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์และทฤษฎีทางจิตวิทยา แม้ว่าเป้าหมายของการสอนอ่านจะคล้ายคลึงกัน คือ ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจับใจความสำคัญ ทารายละเอียดของเรื่อง แปลความ ตีความ ขยายความ และมีเจตคติในการอ่านทางบวก เช่น รักการอ่าน สนใจการอ่าน แต่ทฤษฎีทั้งสอง จะมีแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การให้ปัจจัยป้อนแก่ผู้เรียนแตกต่างกันไปบ้าง

การสอนอ่านตามแบบอเมริกัน มีข้อเด่นตรงที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างทฤษฎี การสอนอ่านทั้งทางภาษาศาสตร์ และทางจิตวิทยาอยู่ในตัวอย่างบูรณาการ โดยพิจารณาทั้ง ลักษณะของธรรมชาติทางภาษาศาสตร์ที่มนุษย์พึงรับรู้ และมีประสบการณ์จากวัสดุที่อ่านหรือ สิ่งที่อ่านในชีวิตจริงพร้อมทั้งคำนึงถึงกระบวนการอ่านของมนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสำคัญ ซึ่งจะ เป็นหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) และจะทำให้ผู้อ่านมี เจตคติในการอ่านที่ดีต่อไป

สรุปได้ว่า การสอนอ่านนั้น ต้องอาศัยเทคนิคหลายอย่างที่จะเน้นองค์ประกอบ ของกระบวนการให้แก่ผู้เรียน ซึ่งกระบวนการนั้น ๆ ย่อมต้องมาจากการให้ผู้อ่านได้ใช้ความ คิดรวบยอดจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและทารายละเอียดของเรื่องได้จากประสบการณ์เดิม จากการเดาความแฉะล่อม จากลักษณะและชนิดของข้อความที่ผู้เขียนเขียนขึ้น เป็นต้น ดังนั้น กระบวนการอ่านที่สมบูรณ์แบบ จึงน่าจะใช้กระบวนการอ่านที่ต้องอาศัยการพัฒนาทั้งกระบวนการ บนกลาง โดยพิจารณาความโดยรวมของเรื่องลงสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาในระยะแรก และใช้กระบวนการล่างขึ้นบน เพื่อวิเคราะห์หน่วยย่อยพื้นฐาน โดยพิจารณาคำ ประโยค และโครงสร้างอื่น ๆ ในระยะสุดท้าย กระบวนการอ่านแบบนี้ เรียกว่า กระบวนการอ่านเชิง ปฏิสัมพันธ์ (Interactive) โดยใช้การสังเคราะห์และวิเคราะห์ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านได้ใช้สมอง

ทั้งซีกขวา (กระบวนการอ่านจากบนลงล่าง) และซีกซ้าย (กระบวนการอ่านจากล่างขึ้นบน) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความทรงจำในระยะยาวกับสิ่งที่ตนได้อ่าน

นอกจากนี้ การสอนแบบเฮอร์กายังสัมพันธ์กับหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญของความเข้าใจในการอ่าน 3 ประการ ที่เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์ (2536 : 24) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. โครงสร้างประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิม (Schema)

ประสบการณ์เดิม (Schema) หมายถึง โครงสร้างของความคิดในสมอง ซึ่งมีการจัดกลุ่มข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการคาดคะเนตีความข้อมูลใหม่ ปรับข้อมูลใหม่ ให้เข้ากับข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว และเก็บข้อมูลนั้นไว้ใช้ต่อไป การที่สามารถนำข้อมูลจากประสบการณ์เดิม (Schema) มาคาดคะเนข้อมูลใหม่ได้ จะช่วยให้ผู้เรียนอ่านเรื่องนั้น ๆ ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยยึดสิ่งที่รู้แล้ว หรือความรู้เดิมเป็นหลัก แล้วทดสอบการเดา และการคาดคะเนนั้นในขณะที่อ่านเรื่อง (สาวิตรี ประเสริฐกุล. 2529 : 41)

ประสบการณ์หรือความรู้เดิมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันได้ เนื่องจากความคิดรวบยอดของผู้ที่มีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านจะช่วยให้เกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายและเร็วขึ้น เช่นผู้ที่เคยไปเที่ยวชมเมืองเก่าในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้ว เมื่อมาอ่านเรื่องกรุงเก่าของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็ย่อมจะเข้าใจได้เร็วและดีกว่าผู้ที่ไม่เคยไป ประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิมจึงเป็นหลักการสำคัญที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้เป็นแนวคิดเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้อ่านได้มีโอกาสฝึกใช้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมของตนมาช่วยในการอ่าน รวมทั้งการใช้ทักษะภาษาในด้านอื่น ๆ เช่น การเขียน การฟัง การพูด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อช่วยให้การเข้าใจความหมายของการสื่อสารดีขึ้น

2. อภิปญญา (Meta - Cognition)

ความสามารถของผู้อ่านในการเข้าใจกระบวนการคิดของตนในการตีความและการแก้ปัญหาต่าง ๆ จะช่วยให้ความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น เนื่องจากสามารถใช้ความคิดของตนเองจากประสบการณ์มาใช้ในการจับความ แปลความ ตีความ และขยายความได้ กลวิธีของการใช้อภิปญญามีหลากหลายด้วยกัน ที่สำคัญคือการเดาความ เพื่อแก้ปัญหาความไม่เข้าใจที่ตนประสบในขณะที่อ่านเนื้อความต่าง ๆ ประสบการณ์ของการใช้กลวิธีต่าง ๆ ด้วยตนเองของผู้เรียนในการ

เดาความ และการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองของผู้เรียนจะช่วยให้การเข้าใจการอ่านดีขึ้น เช่น ผู้อ่านใช้บริบท เดาคำศัพท์ที่ตนไม่เข้าใจว่าจะมีความหมายอย่างไร เป็นต้น นอกจากนี้วิธีการที่แต่ละคนใช้ในการเดา การแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบหรือข้อมูลจากการอ่าน ความเข้าใจตนเอง ในกระบวนการที่ใช้ อันเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละคน ย่อมเป็นประโยชน์ต่อความสามารถในการอ่านของแต่ละคนได้ ข้อสำคัญผู้สอนจะใช้กลวิธีอย่างไรที่ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ใช้กับปัญหาของตนมากที่สุด ในการอ่านจับใจความ แปลความ ตีความ ขยายความ ฯลฯ

3. โครงสร้างของเนื้อความ (Text Structure)

ผู้เขียนทุกคนย่อมมีแนวทางในการสื่อความของตน โดยเฉพาะการร่างโครงการเขียนของเขา ซึ่งย่อมมีจุดประสงค์ในการสื่อความที่แตกต่างกัน โครงสร้างของเนื้อความจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะช่วยให้เราเข้าใจเนื้อความในการอ่านได้ดี หากเราเข้าใจการวิเคราะห์โครงสร้างของการเขียนในเนื้อความนั้น ๆ และทราบจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้ เช่น หากเราเข้าใจโครงการของผู้เขียนว่า ผู้เขียนกำลังบอกรายละเอียดของเรื่องเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง สมมุติของเราจะสั่งการให้เราวาดสายตาและคิดหาข้อความที่จะบอกว่า เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องอะไร การอ่านจะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และย่อมดีกว่าการอ่านโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย โครงสร้างของเนื้อความจะช่วยให้การอ่านมีจุดมุ่งหมายเด่นชัดขึ้นว่า จะต้องการหาข้อมูลอะไร กระบวนการทางความคิดย่อมจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพในการจับใจความสำคัญ แปลความ และขยายความในการอ่าน

จากทฤษฎีและหลักการข้างต้น จะเห็นได้ว่า มีส่วนเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับการสอนแบบเอริกาทังสัน เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนทั้ง 4 นั้น จะเริ่มจากธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาผู้อ่านจะต้องใช้กระบวนการรับรู้ในการอ่านเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งต้องใช้ความคิดรวบยอด และการรับรู้ทางสมมุติทั้ง 2 ชัก มาช่วยในการอ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเมื่อเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ก็จะสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างกันและกันได้เป็นอย่างดี ใช้หลักการของทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาที่เน้นในด้านความหมายโดยรวมจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งการที่ผู้อ่านจะเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านหรือสิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย และเร็วขึ้น ย่อมขึ้นอยู่กับความคิดรวบยอดของผู้ที่มีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน มาจัดกระบวนการคิดในการตีความและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยใช้หลักอภิปรัชญาเข้ามาช่วยในการเดาความ และการที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจรายละเอียดของเรื่อง

ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ต้องใช้โครงสร้างของเนื้อหาเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์โครงสร้างของการเขียนนั้น ว่าเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องอะไร การอ่านก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงกับการสอนอ่านแบบเอริกาอย่างแท้จริง

ลักษณะการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL)

มอริส และสจวร์ต ดอร์ (Morris and Stewart - Dore. 1984 : 14)

ได้กล่าวถึงลักษณะการสอนแบบเอริกาว่าเป็นการสอนที่เน้นการอ่านเป็นแกน และถ่ายทอดข้อมูลไปสู่ทักษะการเขียน การพูด และการฟัง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ พัทย์ ต้นหยง (2534 : 46) ได้กล่าวว่า การสอนแบบเอริกาเป็นรูปแบบการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่ทักษะของการเขียน การพูด การฟัง โดยมีการอ่านเป็นแกนสำคัญ และผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจากประสบการณ์การเรียนรู้ไปสู่ประโยชน์ของการดำรงชีวิตในด้านการสื่อสารภาษาได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น ลักษณะการสอนแบบเอริกา จึงมีลักษณะที่เน้นการอ่านเป็นแกนสำคัญที่จะถ่ายทอดไปสู่ทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์และความสำคัญของการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL)

มอริส และเนีย สจวร์ต ดอร์ (Morris and Stewart - Dore. 1984 :

9 - 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการสอนแบบเอริกาไว้ดังนี้

1. ช่วยเตรียมครูในการวางแผนการสอน โดยใช้แหล่งข้อมูลจากตำรา และเอกสารต่าง ๆ มาใช้เป็นส่วนประกอบในการสอน
2. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจับประเด็นความคิดของเรื่องได้ชัดเจน
3. ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสาร และรู้จักการหาความเพลิดเพลินได้จากการอ่าน ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญในการอ่านได้
4. ช่วยให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพทางการเขียนเรื่องได้ดีขึ้น
5. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพูดได้ตรงกับความคิดที่ต้องการจะสื่อ
6. ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนประสบความสำเร็จในการอ่าน

จะเห็นได้ว่าการสอนแบบเอริกา มีประโยชน์และมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะครบทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะทางด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างครบถ้วน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านการสื่อสารทางด้านภาษาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านได้อย่างแท้จริง ทำให้ผู้เรียนรักการอ่าน และก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่านด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเอริกา

งานวิจัยในต่างประเทศ

การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) เป็นการผสมผสานการสอนอ่านแทบจะทุกระดับ ทั้งระดับจุลภาค (Micro Level) และระดับมหภาค (Macro Level) รวมทั้งกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication) เข้าไปแทบทุกขั้นตอนของการเรียน ดังนั้น การสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) จึงไม่มีรายงานการวิจัยในต่างประเทศ สันนิษฐานโดยตรง นอกจากจะศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

การใช้บริบทช่วยในการสอน

คาร์เรล (Carrell. 1984 : 334) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้บริบท (Content Clues) พบว่า การใช้บริบทนั้น เหมาะสมกับผู้อ่านที่ต้องการจะอ่านเร็ว และมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ต่าง ๆ อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับข้อความที่จะอ่าน แต่ถ้าผู้อ่านยังไม่มีความสามารถในการอ่านเพียงพอ การเคาะโดยใช้บริบทก็อาจเป็นสาเหตุให้เคาะผิดได้

การใช้วิธีการโคลซ

คัลเฮน (Culhane. 1970 : 410 - 413) ได้เสนอแนะให้ใช้วิธีการโคลซ มาใช้ฝึกความเข้าใจในการอ่านในชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะแบบฝึกหัดและแบบทดสอบโคลซสามารถสร้างได้ง่าย และประหยัดกว่าแบบทดสอบชนิดอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งง่ายกว่าแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ แบบฝึกหัดโคลซนอกจากจะใช้ฝึกความเข้าใจในการอ่านแล้วยังมีประโยชน์ในการสอนเรื่องของคำนาม และคำกริยา เป็นต้น คัลเฮนสรุปว่าการใช้วิธีโคลซจะเป็นประโยชน์ทั้งฝ่ายนักเรียนและครูด้วย

รินเดอร์ส (Rynders. 1972 : 5676 - 5678) ได้ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของวิธีพัฒนาทักษะความเข้าใจในการอ่านหลายวิธี รวมทั้งวิธีการโคลซด้วย โดยใช้แบบฝึกหัดโคลซและแบบฝึกหัดที่เป็นข้อความสมบูรณ์และมีคำถาม ได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนเกรด 6 จำนวน 189 คน ที่ลุ่มจากโรงเรียนระดับกลาง ย่านชานเมืองอุตสาหกรรมของนิวยอร์ก แบ่งประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง กลุ่มที่สองเป็นนักเรียนหญิงทั้งหมดและกลุ่มที่สามเป็นนักเรียนชายทั้งหมด ผลการวิจัย พบว่า การฝึกหัดด้วยวิธีการโคลซ มีประสิทธิภาพในระดับเดียวกับการใช้คำถามฝึกความเข้าใจในการอ่าน

บิล (Beil. 1981 : 5009 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการโคลซ ในการพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในรัฐฮาวาย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 117 คน ซึ่งได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมโคลซให้นักเรียนเติมคำในข้อความที่มีความยาว 200 - 500 คำ และมีการอภิปรายเกี่ยวกับความหมายของคำที่เติมในข้อความ ผลการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยวิธีการโคลซ มีคะแนนความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรีน (Green. 1982 : 2341 - A) ได้วิจัยเกี่ยวกับวิธีการโคลซที่ใช้เป็นเทคนิคการสอนเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน โดยทดลองกับนักเรียนระดับเกรด 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการโคลซ ได้คะแนนความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกรีนได้ยอมรับว่า วิธีการโคลซเป็นเทคนิคการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง

การใช้โครงสร้างระดับยอด (Top Level Structure หรือ TLS)

บาร์ทเลตต์ (Bartlett. 1978 : 6641 - A) ทดลองสอนการอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอด กับนักเรียนระดับ 9 จำนวน 325 คน ของโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมือง ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ TLS ในการอ่านและในการเขียนบันทึกสิ่งที่เขาระลึกได้หลังจากการอ่าน สามารถทำคะแนนได้สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการสอน นั่นคือ นักเรียนกลุ่มทดลองจดจำเรื่องราวได้มากกว่า และมีความคงทนในการจำได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม

เมเยอร์ และฟรีดเคิล (Meyer and Freedle. 1979 : 200) ได้ศึกษาผลของการสอนโดยใช้โครงสร้างระดับยอแตกต่าง ๆ ที่มีต่อการจำเนื้อหาการอ่าน โดยให้นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย 4 กลุ่ม อ่านบทความที่มีโครงสร้างระดับยอ 4 แบบ คือ ข้อเขียนแบบเปรียบเทียบ ข้อเขียนแบบเหตุ - ผล ข้อเขียนแบบปัญหาการแก้ไข และข้อเขียนแบบบรรยายคุณลักษณะ โดยที่แต่ละกลุ่มอ่านข้อความที่มีโครงสร้างระดับยอแตกต่างกัน หลังจากนั้นทำการทดสอบผลปรากฏว่า กลุ่มที่อ่านข้อความแบบเปรียบเทียบและข้อเขียนแบบเหตุ - ผล จำเนื้อหาที่อ่านได้ดีกว่าเนื้อหาที่มีข้อเขียนแบบบรรยายคุณลักษณะ และข้อเขียนแบบปัญหา - การแก้ไข ผู้วิจัยได้สรุปว่า ความแตกต่างของโครงสร้างระดับยอในข้อเขียนต่าง ๆ มีผลต่อการเรียนรู้และจดจำเรื่อง

เทย์เลอร์ (Tayler. 1980 : 405 - 408) ได้ศึกษาการระลึกเรื่องที่อ่านและความสามารถในการอ่านของนักเรียนระดับ 4 และระดับ 6 แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความสามารถในการอ่านดี ปานกลาง อ่อน และกลุ่มผู้ใหญ่ ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มผู้ใหญ่ระลึกเรื่องที่อ่านได้ดีกว่าทุกกลุ่ม นักเรียนกลุ่มเก่งใช้โครงสร้างระดับยอมากกว่านักเรียนกลุ่มอ่อน นักเรียนที่ใช้โครงสร้างระดับยอจะใช้เวลาในการระลึกเรื่องมากกว่า

บาร์ทเลท ทรูเนอร์ และแมทแธมส์ (Rattanavich. 1987 : 28 ; citing Bartlett Turner and Mathams. 1981) ได้ทดลองกับนักเรียนระดับ 5 ให้รู้จักแผนการเรียบเรียงเนื้อหา วิเคราะห์โครงสร้างระดับยอ และวิธีการเรียบเรียงเนื้อเรื่องเพื่อใช้ในการพูดและเขียนเรื่อง ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนรู้ในโครงสร้างระดับยอสามารถเรียบเรียงเรื่องสำหรับนำไปพูด และวางแผนการเขียนได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนรู้ในโครงสร้างระดับยอ และหลังจากนั้นอีก 3 สัปดาห์ ได้ทดสอบนักเรียนก็พบว่า นักเรียนได้รับประโยชน์จากการใช้โครงสร้างระดับยอ

บาร์ทเลท และอชเชอร์ (Rattanavich. 1987 : 28 : citing Bartlett and Usher. 1981) ได้จัดทำโปรแกรมการสอนโครงสร้างระดับยอแก่นักเรียนระดับ 11 ในออสเตรเลีย โดยเลือกโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ในเมืองและให้ครูที่สอนประจำเป็นผู้สอนใช้เวลาในการสอนสัปดาห์ละ 5 คาบ ผลปรากฏว่า มีการเปลี่ยนแปลงจากที่ไม่เคยใช้โครงสร้างระดับยอมาเป็นใช้โครงสร้างระดับยอ และได้นำไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย

อัทธเชอร์ (Rattanavich. 1987 : 28 ; citing Usher. 1984) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้โครงสร้างระดับยอดเป็นยุทธวิธีในการอ่านกับความสามารถของความสัมพันธ์ระหว่างการใช้โครงสร้างระดับยอดเป็นยุทธวิธีในการอ่านกับความสามารถของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 9 และระดับ 12 โดยแบ่งเป็นกลุ่มสูง 15% กลาง 15% และต่ำ 15% ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มสูงระดับ 12 ได้ใช้โครงสร้างระดับยอดในวิชาภาษาอังกฤษและสามารถระลึกเรื่องในได้ดีกว่ากลุ่มกลางและกลุ่มต่ำ นอกจากนั้นยังสูงกว่านักเรียนที่ใช้โครงสร้างระดับยอดในระดับ 9 และนักเรียนที่ใช้โครงสร้างระดับยอดในระดับ 9 สามารถจำเรื่องราวที่อ่านได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ใช้โครงสร้างระดับยอด

งานวิจัยในประเทศ

ทัศนภรณ์ สอดศรี (2531 : 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเทคนิคของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 สาขาช่างอุตสาหกรรม ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) และวิธีสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยวิธีการแบบเอริกา (ERICA MODEL) กับนักศึกษาที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมอาชีวศึกษา มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเทคนิค และทักษะการฟังการพูด การอ่าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิโรจน์ คล้ายลี (2533 : 116) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเทคนิคและศึกษาความสนใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้การสอนรูปแบบเอริกา (ERICA MODEL) ที่จัดเป็นมินิคอร์ส กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 แผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนเซนต์จอห์นอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2532 ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเทคนิคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองมีความสนใจคิดเป็น 58.14 เปอร์เซนต์ และมีความสนใจมากกว่ากลุ่มควบคุม

เนาวรัตน์ นุ่มอร่า (2534 : 84) ได้เปรียบเทียบความสนใจในการอ่านภาษาอังกฤษและมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบเอริกา (ERICA MODEL) และการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียน

วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
ปีการศึกษา 2533 ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความเข้าใจใน
การอ่านภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน ส่วนมนุษยสัมพันธ์ของทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปริจักษ์ พรหมศรี (2535 : 105) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความ
สามารถทางการเขียน และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้
รับการสอนตามรูปแบบเอริกา (ERICA MODEL) และวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า
นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน
ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) จะเห็นได้ว่า
การสอนแบบเอริกานั้น จะใช้วิธีการสอนหลายอย่างมาผสมผสานกัน เพื่อช่วยให้การเรียนรู้
ของผู้เรียนเป็นไปด้วยดี เช่น การใช้วิธีการโคลซ การใช้โครงสร้างระดับยอด การใช้บริบท
ช่วยในการสอน สำหรับประเทศไทยเรามีนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเอริกา (ERICA
MODEL) ไม่มากนัก และยังไม่มีความโดดเด่นมาใช้ในระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ
ทดลองสอนแบบเอริกา ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน
ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

ความหมายของเจตคติ

คำว่า เจตคติ มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันออกไป เช่น เจตคติ ทศคติ เจตคติ ภาษาอังกฤษ
ใช้คำว่า Attitude เจตคติเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ ได้มีผู้ให้
ความหมายของเจตคติไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 48) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกใน
ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการสนับสนุน หรือคัดค้านสถานการณ์บางอย่าง บุคคลหรือสิ่ง
ใด ๆ เช่น รักเกลียดหรือกลัว หรือไม่พอใจมากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้น ๆ

เคนเลอร์ (Kendler. 1974 : 572) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมแวดล้อม หรือเป็นความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมที่สนับสนุน หรือคัดค้านประสบการณ์บางอย่าง บุคคล สถาบัน ตลอดจนแนวความคิดบางอย่าง การแสดงออกของเจตคติโดยอาศัยพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แสดงออกในลักษณะที่เห็นด้วย พึงพอใจ หรือชอบกับไม่เห็นด้วย ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ

อนาสตาซี (Anastasi. 1986 : 541) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะแสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ๆ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี เชื้อชาติ และสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

สำหรับในประเทศไทยมีผู้ที่ให้ความหมายของคำว่า เจตคติไว้หลายท่าน เช่น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 3) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2529 : 110) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง สภาพการแสดงออกของจิตใจในการตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรู้สึกชอบไม่ชอบ

ศักดิ์ สุนทรเสนี (2531 : 2) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก ความอยาก ความกลัว ความเชื่อมั่น ความลำเอียง ความโน้มเอียงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีการเตรียมตัว หรือความพร้อมในทางที่จะตอบสนอง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2530 (2534 : 149) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ท่าที หรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

จากความหมายของเจตคติที่กล่าวมา พอจะสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสามารถที่จะสร้างให้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้

ลักษณะของเจตคติ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2528 : 87 - 88) ได้แบ่งคุณลักษณะของเจตคติออกได้ ดังนี้

1. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล
2. เจตคติเกิดจากความรู้สึกที่สะสมไว้นาน
3. เจตคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

4. เจตคติสามารถถ่ายทอดไปสู่คนอื่นได้

5. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้

ดังนั้น จะเห็นว่าเจตคติเป็นลักษณะที่เกิดจากบุคคลได้ผ่านการเรียนรู้มานาน นับตั้งแต่วัยเด็ก ประสบการณ์ทั้งมวลที่ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม จะมีอิทธิพลทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับ หรือปฏิเสธ ตามความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ลักษณะของเจตคตินี้สามารถเปลี่ยนไปได้ตามวัยต่าง ๆ

การเกิดเจตคติ

ศักดิ์ สุนทรเสณี (2531 : 4) ได้กล่าวถึงเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนว่าเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไข 4 ประการคือ

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่าง ๆ เช่น เจตคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอน และอื่น ๆ
 2. ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อย ๆ แล้วยังทำให้มีกระสวน (Pattern) เป็นของตัวเองด้วย ดังนั้นเจตคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคลแล้วแต่ พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคน ๆ นั้น
 3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดเจตคติของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบเจตคติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อ - แม่ ครู พี่น้อง และบุคคลอื่น ๆ
 4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมีเจตคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น เจตคติต่อศาสนา สถาบันต่าง ๆ เป็นต้น
- จะเห็นได้ว่า เจตคตินั้นเป็นสิ่งที่สามารถจะสร้างให้เกิดขึ้นได้ สิ่งแวดล้อมทางสังคม ประสบการณ์และการเลี้ยงดูที่ดีจะมีส่วนทำให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ ด้วย

องค์ประกอบของเจตคติ

ศักดิ์ สุนทรเสณี (2531 : 4 - 5) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของเจตคติมี 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านการรับรู้ (Cognitive Component) เป็นเรื่องของการรับรู้ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

ว่ารู้สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นได้อย่างไร รู้ในทางที่ดีหรือไม่ดี ทางบวกหรือทางลบ ซึ่งจะก่อให้เกิดเจตคติขึ้น ถ้าเราารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี เราจะมีเจตคติต่อสิ่งนั้นในทางที่ดี และถ้ารู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางไม่ดี เราก็จะมีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย ถ้าเราไม่รู้จักสิ่งใดเลย เจตคติก็จะไม่เกิดขึ้น หรือไม่มีสิ่งใดในโลก เราก็จะไม่เกิดเจตคติต่อสิ่งใด ๆ เลย

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component or Feeling Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งถูกเร้าขึ้นจากการรับรู้ เมื่อเราก่อการรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว จะทำให้เราเกิดความรู้สึกในทางดีหรือไม่ดี ถ้าเรารู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ไม่ดี เราก็จะไม่ชอบหรือไม่พอใจในสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกนี้จะทำให้เกิดเจตคติในทางใดทางหนึ่ง คือชอบหรือไม่ชอบ ความรู้สึกนี้ เมื่อเกิดขึ้นแล้ว จะเปลี่ยนแปลงได้ยากมาก ไม่เหมือนกับความจริง (Facts) ต่าง ๆ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าถ้ามีเหตุผลเพียงพอ

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มในเชิงพฤติกรรมการกระทำ (Action Tendency Component or Behavioral Component) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ

ในทางใดทางหนึ่ง คือพร้อมที่จะสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือในทางทำลายขัดขวางต่อสู้

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก เป็นผลเนื่องมาจากการรับรู้ของบุคคล หรือองค์ประกอบด้านการรับรู้ อันจะส่งผลไปถึงพฤติกรรมการกระทำของบุคคลต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของเจตคติทางด้านความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทย ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเจตคติแม้ศึกษาเพียงด้านเดียวก็สามารถโยงไปสู่องค์ประกอบอื่นได้

หน้าที่ของเจตคติ

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี (2524 : 227) กล่าวถึงหน้าที่ของเจตคติไว้ดังนี้

1. ท้าหน้าที่เป็นแรงจูงใจให้คนปรับตัว เมื่อเรามีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดเราย่อมเข้าหาสิ่งนั้น และย่อมหลีกเลี่ยง ถ้าเราไม่ชอบสิ่งนั้น
2. ท้าหน้าที่ให้ค่านิยมหรือความชื่นชอบต่อเนื่องไปถึงสิ่งอื่น ๆ เช่น ถ้าเรามีเจตคติว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต้องใช้วิธีสันติ ถ้าเราพบใครมีแนวความคิดเช่นนี้ เราก็ชอบเขาไปด้วย

3. ทำหน้าที่ช่วยให้เราตีความหมายของสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เช่น ถ้าเรามีเจตคติที่ดีต่อพ่อแม่ แม้บางครั้งพ่อแม่จะขัดใจเรา แต่เราก็เข้าใจว่า พ่อแม่ทำกับเราด้วยความหวังดี

4. ทำหน้าที่ป้องกันตนเองหรือรักษาหน้าเอาไว้ เช่น คนที่ไม่ยอมรับความสามารถที่แท้จริงของตนเอง ก็จะสร้างเจตคติว่าตนเองเก่งกว่าคนอื่น ไม่ยอมรับรู้อื่น ๆ ที่ผ่านเข้ามา
ดังนั้น หน้าที่ของเจตคติจึงมีความจำเป็นต่อการปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีในด้านการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลทำให้เรียนวิชาต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 145) ได้เสนอแนะวิธีการเปลี่ยนแปลงเจตคติอย่างเป็นทางการ (Formal Attitude Change Approach) ว่าวิธีการเปลี่ยนแปลงเจตคติอย่างเป็นทางการอาศัยพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้และเชื่อว่ามนุษย์เป็นบุคคลที่มีเหตุผล สามารถคิดสามารถถูกกระตุ้นเพื่อให้เกิดภาวะรับการชักจูงให้สนใจข่าวสารต่าง ๆ สามารถเรียนรู้เนื้อหาของข่าวสารและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติได้ ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติจะเป็นแบบวิธีการที่เป็นทางการ มีการสื่อความหมายที่เป็นทางการและมีรูปแบบมีการวางแผนอย่างรอบคอบ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ใช้วิธีการทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติโดยถือว่าการที่จะเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลให้ได้ผลดีต้องมีการปรับปรุงแหล่งข่าว ข่าว และวิธีการส่งเพื่อให้เหมาะสมกับผู้รับ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2528 : 96) ได้สรุปทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคม (The Social Judgement Theory of Attitude Change) เจ้าของทฤษฎีคือ มูซาเฟอร์ เซอริฟ และ คาร์ล ไอ์โฮเฟแลนด์ (Muzafer Sherif and Carl I. Hoveland) หลักการของทฤษฎีนี้ว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลนั้น จะเกิดขึ้นภายหลังจากที่บุคคลได้เลือกตัดสินใจที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เพราะโดยปกติบุคคลจะใช้สติปัญญาในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเสมอ บางครั้งบุคคลจะปรับตัวเองเข้ากับสิ่งแวดล้อม และบางครั้งบุคคลจะปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตนเองได้ ในกรณีที่บุคคลจะต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยที่เจตคติของเขายังไม่สอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อมหรือสังคม บุคคลนั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงเจตคติเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคมเสมอ

2. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการกระทำ (Active Participation Theory)

เจ้าของทฤษฎีคือ เคอร์ท เลวิน (Kurt Lewin) หลักการของทฤษฎีนี้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลให้เป็นในรูปใด จะต้องให้เขามีส่วนร่วมในกลุ่มบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทฤษฎีความสอดคล้องทางความคิด (Cognitive Consonance Theory)

เจ้าของทฤษฎีคือ ฟรีทซ์ ไฮเดอร์ (Fritz Heider) หลักการของทฤษฎีนี้เห็นว่า ถ้าสมาชิกในสังคมหรือกลุ่มใด ๆ ก็ตาม มีความรู้สึกหรือท่าที่เป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน ก็จะอยู่ด้วยกันได้ต่อไป แต่ถ้ามีความคิดหรือความรู้สึกแตกต่างไปจากสังคมหรือกลุ่ม ก็จะต้องเปลี่ยนแปลงเจตคติให้เหมือนกันหรือสอดคล้องกันต่อไป

4. ทฤษฎีความไม่สอดคล้องทางความคิด (Cognitive Dissonance Theory)

เจ้าของทฤษฎี คือ ลีออน เฟสติงเจอร์ (Leon Festinger) หลักการของทฤษฎีนี้เห็นว่า เมื่อบุคคลเกิดความขัดแย้งขึ้นเป็นสองทาง แต่ละทางไม่ลงรอยกัน ก็จะพยายามขจัดความขัดแย้งให้หมดไป ไม่ว่าจะขัดแย้งกับบุคคล หรือวัตถุ หรือสถานการณ์ วิธีขจัดความขัดแย้งโดยปรับความรู้สึกจากชอบ หรือไม่ชอบ ให้เป็นไปในทางตรงข้ามจะเปลี่ยนแปลงเจตคติได้

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่าเจตคติสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เจตคติเป็นสิ่งที่สามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ บางอย่างอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ยาก แต่ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้

การเสริมสร้างเจตคติ

เจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างให้เกิดขึ้นได้ ดังนี้

อัลพอร์ด (Allport. 1985 : 418) กล่าวว่า การเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน นับว่ามีความสำคัญมาก จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องสร้างความสำเร็จในการเรียนให้เกิดแก่เด็ก

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 233) กล่าวถึง การสร้างหรือการเปลี่ยนแปลงเจตคติในด้านการเรียนเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนสามารถทำได้ดังนี้

1. การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน

1.1 จัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและความสนุกสนาน

1.2 ครูต้องเป็นแบบฉบับที่ดีทั้งทางด้านความคิด ความประพฤติและการมีระเบียบวินัยด้านการเรียนรู้และสังคม

2. การเปลี่ยนแปลงเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน

2.1 ให้ความสำคัญแก่การแนะแนว โดยชี้แนะแนวทางปฏิบัติต่อการเรียนรู้ให้ถูกต้องและเหมาะสม ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่จะตอบสนองในทางบวกต่อสิ่งที่ทำคุณประโยชน์แก่ตนเอง

2.2 พยายามให้การเสริมแรงที่ตรงกับความถนัดและความต้องการของเด็กแต่ละคน เพื่อให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้มากกว่าใช้การลงโทษ

2.3 พยายามให้เด็กได้ลงมือกระทำเอง และมีส่วนรับผิดชอบต่องานนั้น ๆ เช่น การสอนหัวข้อบางอย่างครูควรแบ่งให้นักเรียนค้นคว้าทดลองด้วยตนเอง เด็กจะเกิดความเข้าใจภาคภูมิใจต่อบทเรียนนั้น ๆ ทำให้เจตคติที่ไม่ดีต่อบทเรียนนั้นลดลง และในที่สุดกลายเป็นเจตคติที่ดีไปได้

การเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

บันลือ พุกกะวัน (2532 : 8 - 10) กล่าวว่า เจตคติที่ดีต่อการอ่านเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน ย่อมจะมีนิสัยรักการอ่าน ชอบอ่านหนังสือ ได้หลายประเภท หลายรส และช่วยให้ผู้เรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ นอกเหนือจากการเรียน และการเล่น

ดังนั้นครูผู้สอนจึง เป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้าง เจตคติที่ดีต่อการอ่าน ซึ่งทำได้ดังนี้

1. ในการสอนอ่านจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า สอนอ่านให้อ่านง่าย ให้เด็กผู้เรียนประสบความสำเร็จง่าย เพื่อให้เด็กมีกำลังใจที่จะอ่าน โดยใช้ภาพและเทคนิคการสอนของครู เข้าช่วย

2. ส่งเสริมให้นาสสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์เพื่อให้ผู้เรียนเล็งเห็นประโยชน์และคุณค่าของการอ่าน จากคำที่อ่านได้ไปเรียนรู้เรื่องราวใหม่ได้ ร้องเพลงได้ การเล็งเห็นประโยชน์ และคุณค่าของสิ่งที่อ่าน ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีในสิ่งนั้น ดังนั้นการสอนอ่านเพื่อจะเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่าน จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ของการอ่านนั้นไปเรียนรู้ ซึ่งนอกจากจะช่วยฝึกทักษะได้ดีแล้ว ยังช่วยให้เด็กเล็งเห็นประโยชน์ และก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

3. การเรียนอ่านของเด็ก จะต้องส่งเสริมให้ได้เรียนอย่างสนุกสนาน และเพลิดเพลิน ครูควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

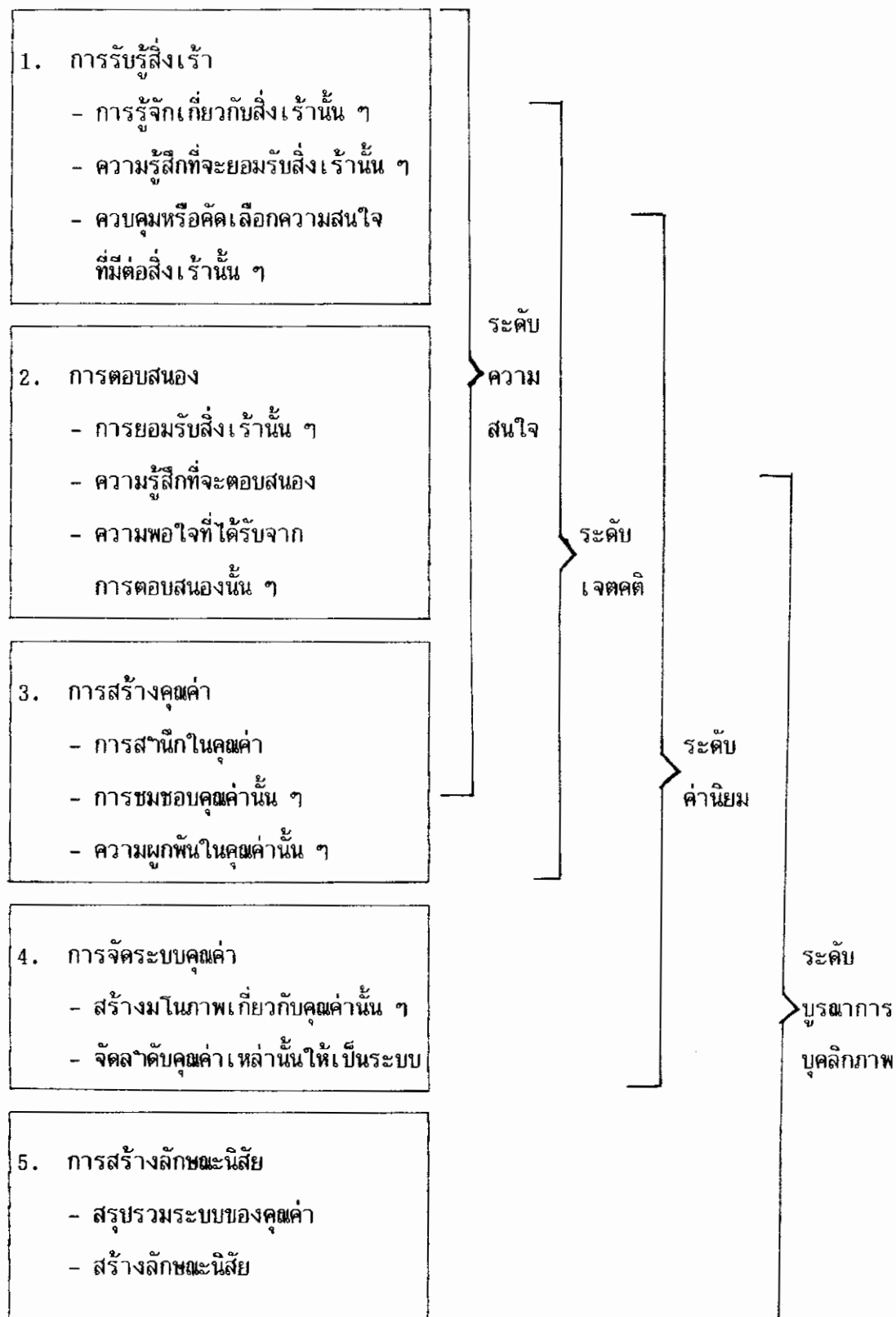
3.1 จำต้องพิจารณาว่า สิ่งที่เรียน (บทอ่าน) ควรสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ลักษณะการเรียนอ่านเป็นความต้องการ เป็นสิ่งท้าทาย ยั่วยุให้เด็กอยากที่จะอ่านมากกว่าบังคับ ยัดเยียดให้อ่าน เพราะการบังคับข่มขู่ย่อมทำให้เด็กเกลียดการอ่าน หากทบทวนถึงสภาพการสอนอ่านที่ผ่านมาแล้ว หลายท่านคงจะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนอ่านเป็นเรื่องของการบังคับ ท้าโทษ ตาหนีให้ท่องจำตามรูปแบบของอักขรวิธีเป็นอันมาก จุดนี้น่าจะเป็นจุดแรกที่ควรแก้ไขอย่างยิ่ง

3.2 ในการสอนอ่านหรือการจัดกิจกรรมการอ่านทั้งปวง จะต้องสร้างบรรยากาศในการสอนให้อบอุ่น สนุกสนาน เช่น ครูมีความเป็นกันเอง ทั้งรักและเมตตาเด็ก คอยให้กำลังใจ หากทางช่วยเหลือและแก้ไข

ดังนั้น การเสริมสร้างเจตคติให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งในด้านการเรียน และการอ่าน จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะครูซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนต้องทำหน้าที่ในการเสริมสร้างเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้วยความรอบคอบและตรงกับความต้องการของผู้เรียนด้วย

การพัฒนาเจตคติ

บลูม และคนอื่น ๆ (เชดคักต์ ไชวาสินธุ์. 2520 : 39 - 40 ; อ้างอิงมาจาก Bloom and others. n.d.) ได้เสนอแนะว่า เจตคติของบุคคลจะมีรูปแบบของการพัฒนาตามลำดับขั้น ดังแสดงในภาพประกอบ

ภาพประกอบ 14 แผนภูมิลำดับขั้นพัฒนาการของเจตคติ

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเจตคติของบลูม และคนอื่น ๆ นั้นสรุปได้ดังนี้

1. มีการรับรู้สิ่งเร้า และทำการรู้จัก ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งเร้า นั้น ๆ
2. มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าไปในทิศทางที่บุคคลนั้นยอมรับ และจัดเรียงลำดับของพฤติกรรมหรือจัดประเภทของการตอบสนองนั้น ๆ ตามลักษณะของความพอใจหรือความนิยมในการตอบสนองนั้นมาน้อยเพียงใด
3. จัดสร้างคุณค่า หรือค่านิยมจากการตอบสนอง โดยมีเงื่อนไขหรือข้อตกลงของสภาวะของสิ่งเร้า เป็นตัวกำหนดลำดับขั้นของแบบแผนในการสร้างคุณค่านั้น
4. จัดระเบียบค่านิยมเหล่านั้นให้อยู่ในระบบของมโนภาพแห่งตน
5. จัดค่านิยมเหล่านั้นมาสร้างเป็นปรัชญาชีวิต หรืออุดมคติแห่งตน ซึ่งภายหลังจะก่อรูปมาเป็นอุปนิสัย หรือคุณลักษณะของแต่ละกลุ่มบุคคล และจะรวมกันเป็นบุคลิกภาพอันเป็นเอกลักษณ์ของบุคคลนั้น

ประโยชน์ของเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 5 - 6) กล่าวถึงประโยชน์ของเจตคติไว้ดังนี้

1. ช่วยทำให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว โดยการจัดรูปหรือจัดระบบสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว
2. ช่วยให้มีการเข้าข้างตนเอง (Self - Esteem) โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีหรือปกปิดความจริงบางอย่าง ซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตัวเอง
3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งการมีปฏิกิริยาโต้ตอบหรือการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปนั้น ส่วนมากจะกระทำในสิ่งที่นำความพอใจมาให้หรือเป็นบำเหน็จรางวัลจากสิ่งแวดล้อม
4. ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่าเจตคตินั้นนำความพอใจมาให้บุคคลนั้น

หลักการวัดเจตคติ

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 147 - 148) กล่าวว่า การวัดเจตคติเป็นสิ่งที่ยุ่งยากพอสมควร เพราะเป็นการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกหรือเป็นลักษณะทางจิตใจ คุณลักษณะดังกล่าวมีการแปรเปลี่ยนได้ง่าย แต่อย่างไรก็ตาม เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ยังสามารถวัดได้โดยอาศัยหลักสำคัญต่อไปนี้

1. การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumption) เกี่ยวกับการวัดเจตคติ คือ

1.1 ความคิดเห็น ความรู้สึกหรือเจตคติของบุคคลนั้นจะคงที่อยู่ช่วงหนึ่ง นั่นคือ ความรู้สึกนึกคิดของคนเราไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรตลอดเวลาอย่างน้อยจะต้องมีช่วงเวลาใดช่วงเวลาที่ความรู้สึกของคนเรามีความคงที่ทำให้สามารถวัดได้

1.2 เจตคติของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรง การวัดจะเป็นแบบวัดทางอ้อม โดยวัดแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกหรือประพฤติอยู่เสมอ

1.3 เจตคตินอกจากแสดงออกในรูปทิศทางของความรู้สึกนึกคิด เช่น สนับสนุนหรือคัดค้าน ยังมีขนาดหรือปริมาณของความคิด ความรู้สึกนั้นอีกด้วย ดังนั้น ในการวัดเจตคติ นอกจากจะทำให้ทราบลักษณะหรือทิศทางแล้ว ยังสามารถบอกระดับความมากน้อยหรือความเข้มข้นของเจตคติได้ด้วย

2. การวัดเจตคติด้วยวิธีใดก็ตาม จะต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคลที่จะถูกวัด มีสิ่งเร้า เช่น การกระทำ เรื่องราวที่บุคคลแสดงเจตคติตอบสนอง และสุดท้ายต้องมีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำ มากน้อย

3. สิ่งเร้าที่จะนำไปใช้เร้าที่นิยมคือข้อความคิดเจตคติ (Attitude Statements) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายคุณค่า คุณลักษณะของสิ่งนั้นเพื่อให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็นระดับความรู้สึก (Attitude Continuum หรือ Scale) เช่น มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

4. การวัดเจตคติต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรง (Validity) ของการวัดเป็นพิเศษ ต้องพยายามให้ผลของการวัดที่ได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคลทั้งในแง่ทิศทางและระดับ

วิธีเขียนข้อความเจตคติ

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 148 - 149) กล่าวว่า มาตรการวัดเจตคติ (Attitude Scale) จะประกอบด้วยข้อคำถาม โดยทำหน้าที่เป็นตัวเร้าให้บุคคลแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกออกมา การวัดเจตคติจะได้ผลถูกต้องและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้อความที่ใช้ถาม การเขียนข้อความเพื่อวัดเจตคติจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องพิจารณา โดยยึดหลักดังต่อไปนี้

1. ใช้ข้อความที่กล่าวถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เป็นปัจจุบัน
2. หลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง ทำให้ไม่ทราบความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคล
3. ข้อความที่ใช้ต้องให้คำตอบที่สามารถแปลตามความหมายได้ คือ สามารถบอกทิศทางและระดับความรู้สึกของบุคคลได้
4. ข้อความนั้นต้องมีความเป็นปรนัย คือ มีความชัดเจน มีความหมายแน่นอน ไม่ใช้ภาษาทวนหรือคลุมเครือ
5. ข้อความหนึ่ง ๆ ควรถามความคิดเพียงอย่างเดียว เพราะถ้ามีหลายความคิดในข้อความเดียวกันจะกลายเป็นข้อความกำกวม ยุ่งยากต่อการเสนอความคิดเห็น เช่น ไม่ควรให้ผู้ตอบสนองความคิดเห็นโดยใช้ข้อความที่ว่า "การสอนแบบบรรยายทำให้เสียเวลามาก ได้ผลการเรียนไม่ดี" ควรแยกข้อความนี้ออกเป็นหลาย ๆ ข้อความ เช่น
 - 5.1 การสอนแบบบรรยายทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย
 - 5.2 การสอนแบบบรรยายทำให้ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. ข้อความที่ใช้ควรมีลักษณะกลาง ๆ เพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นในทางบวกและทางลบ ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำบางคำ เช่น เสมอ ทั้งหมด ไม่เคยเลย เท่านั้น เพียงแต่เพียงเล็กน้อย
7. หลีกเลี่ยงข้อความที่ไม่อาจแสดงความคิดเห็นได้ หรือข้อความที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะพิจารณา เช่น ข้อความที่กล่าวนอกเรื่องที่จะศึกษา

มาตราวัดเจตคติ

มาตราวัดเจตคติที่ใช้ในการวิจัยมีอยู่หลายชนิด พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2533 : 112) กล่าวว่าที่นิยมใช้มีอยู่ 3 ชนิด คือ

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's Method)
2. วิธีของลิเคิร์ต (Likert)
3. วิธีใช้ความหมายทางภาษา (Semantic Differential Scales)

สำหรับมาตราวัดเจตคติที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นมาตราวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

มาตราวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต กำหนดช่วงความรู้สึกรู้สึกของคนเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความที่บรรจุลงในมาตราวัดประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดทั้งในทางที่ดีและในทางที่ไม่ดี โดยมีจำนวนข้อพอ ๆ กัน ข้อความอาจมีประมาณ 18 - 20 ข้อความ การกำหนดน้ำหนักคะแนนการตอบแต่ละตัวเลือก กระทำ ภายหลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูลมาแล้ว โดยกำหนดตามวิธี Arbitrary Weighting Method ซึ่งเป็นที่นิยมใช้มากที่สุด คือ กำหนดคะแนนเป็นตัวเลข 5 4 3 2 1 (หรือ 4 3 2 1 0) สำหรับข้อความทางบวก 1 2 3 4 5 (หรือ 0 1 2 3 4) สำหรับข้อความทางลบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

งานวิจัยต่างประเทศ

แอสคอฟและฟิชแบค (Askov and Fishback. 1973 : 1 - 7) ได้ศึกษาพบว่าเจตคติในการอ่านของนักเรียนเกรด 1 - 3 นั้น เพศและระดับชั้นมีผลต่อเจตคติในการอ่านสูงต่างกัน แต่ไม่มีผลต่อคะแนนการอ่าน โดยเพศหญิงมีเจตคติต่อการอ่านสูงกว่าเพศชาย

โรเอทเจอร์ และคนอื่น ๆ (Roettger and other. 1979 : 138 - 141) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนระดับ 3 - 6 จำนวน 697 คน พบว่า เจตคติต่อการอ่านของนักเรียนระดับ 5 - 6 สูงกว่านักเรียนในระดับอื่น ๆ และยังพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติในการอ่านคะแนนความเข้าใจในการอ่านตลอดจนคะแนนด้านคำศัพท์ และผู้ที่มีเจตคติทางการอ่านสูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงด้วย

ฮาร์จาซุจานา (Harjasujana. 1985 : 388 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของข้อความ สภาพแวดล้อมในการอ่าน เจตคติต่อการอ่านกับความสามารถของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในชาวตะวันตกประเทศอินโดนีเซีย ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของเรื่องที่อ่าน สภาพแวดล้อมในการอ่าน และความสามารถด้านการอ่าน มีผลต่อเจตคติในการอ่านของนักเรียนนอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบเจตคติ ในการอ่านของนักเรียนเป็นตัวแทนถึงระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ

งานวิจัยในประเทศ

มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเจตคติในด้านการอ่านภาษาไทยไว้หลายท่าน ดังนี้

ทะชนันดา พงศ์ยี่หล้า (2530 : 50) ได้ศึกษาเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับการเรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กับการเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู มีเจตคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบว่ามีพัฒนาการทางเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองสูงขึ้นภายหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์ (2531 : 109) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมาที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ทวีศักดิ์ บุญทน (2534 : 58) ได้ศึกษาเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้การสอนแบบโครงสร้างระดับยอดกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัย พบว่า เจตคติต่อการอ่านของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนแบบโครงสร้างระดับยอดกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นฤมล กังวาลไกล (2533 : 98) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับเจตคติดังกล่าวจะพบว่า การที่นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยนั้น เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความสามารถทางการเรียนของนักเรียน รวมทั้งการใช้สื่อการเรียนที่มีประสิทธิภาพ จึงจะส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) มาใช้ในการสอนอ่านเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนแบบเอริกาและการสอนปกติ ถ้าผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ย่อมจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาทางการสอนอ่านให้แก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาในโอกาสต่อไป

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองบุรี จังหวัดนนทบุรี มีจำนวนห้องเรียน 5 ห้อง จำนวนนักเรียนทั้งหมด 150 คน โดยมีเหตุผลในการเลือกโรงเรียนดังนี้

1. เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
2. เป็นโรงเรียนที่มีสถิติการมาเรียนของนักเรียนสูง
3. เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2537 ตั้งแต่ 2 ห้องเรียนขึ้นไป และมีจำนวนนักเรียนอย่างน้อย ห้องเรียนละ 30 คน
4. เป็นโรงเรียนที่จัดห้องเรียนแบบคละโดยมีนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เลือกห้องเรียนโดยสุ่มอย่างง่าย จำนวน 2 ห้องเรียน จากจำนวน 5 ห้องเรียน
2. จากกลุ่มตัวอย่างห้องเรียน 2 ห้อง เลือกโดยจับฉลากอีกครั้งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการสอนอ่านของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
2. แผนการสอน
 - 2.1 แผนการสอนกลุ่มทดลอง เป็นแผนการสอนอ่านที่ใช้การสอนแบบอเมริกา จำนวน 54 คาบ
 - 2.2 แผนการสอนกลุ่มควบคุม เป็นแผนการสอนปกติ จำนวน 54 คาบ
3. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ
4. แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. เรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการสอน
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหา จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในการสอนอ่านกลุ่มทักษะภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และคู่มือการสอนอ่านภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
 - 1.2 ศึกษาลักษณะขั้นตอนการสอนแบบอเมริกา ตามแนวการสอนของมอริส และสจิวต์ ดอร์ (Morris and Stewart-Dore. 1984 : 45 - 168) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอน และการคัดเลือกเนื้อหา

1.3 ศึกษารายละเอียดและคัดเลือกเนื้อหาจากหนังสือทั่วไป วารสาร นิตยสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน โดยพิจารณาเนื้อหาให้มีความชัดเจน เหมาะสม กับวัย และความสนใจของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 เรื่อง ดังนี้

- 1.3.1 ช้างป่า ช้างเอเชีย
- 1.3.2 งู
- 1.3.3 ธงชาติไทย
- 1.3.4 ตึกตาทไทย
- 1.3.5 นนทบุรี
- 1.3.6 ว้าวไทย
- 1.3.7 การแยกขยะ
- 1.3.8 ผีเสื้อ
- 1.3.9 ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง
- 1.3.10 วิกฤตการณ์น้ำ
- 1.3.11 ภัยหาน้ำเสีย
- 1.3.12 ภัยจากการขาดแคลนน้ำ
- 1.3.13 การรณรงค์วัฒนธรรมไทย
- 1.3.14 โฆษณาเครื่องดื่มชูกำลังคงสมการอนุรักษ์
- 1.3.15 จะป้องกันเด็กจากควันทบหรี่ได้อย่างไร
- 1.3.16 ภัยธรรมชาติ
- 1.3.17 ควันทบหรี่ทำร้ายเด็ก
- 1.3.18 นิทานคติ เรื่อง บาป...กรรม
- 1.3.19 เลี่ยมเขาควายให้ชนกัน
- 1.3.20 หมี่หมา หรือหมั่นคน
- 1.3.21 โลกมหัศจรรย์ของปลวก
- 1.3.22 อูฐ และลามะ
- 1.3.23 ทำไมคนเราจึงมองเห็น
- 1.3.24 น้าแม่มากกว่าน้าแม่วัวอย่างไร

1.4 นำเรื่องที่คัดเลือกไปให้ครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คือ อาจารย์ธนวัติ อธิภัทรสกุล อาจารย์ศรีสุวรรณ บุญชัย และผู้เชี่ยวชาญคือ รองศาสตราจารย์จริย์ สุวัทธิ ประเมินความเหมาะสมของเรื่อง โดยใช้แบบประเมินตามที่ กำหนดให้ (ภาคผนวก จ) ซึ่งคัดเลือกได้ทั้งหมด 9 เรื่อง ดังนี้

- 1.4.1 ตักดาไทย
- 1.4.2 วิกฤตการณ์น้ำ
- 1.4.3 คำนบุหรืทำร้ายเด็ก
- 1.4.4 ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง
- 1.4.5 งู
- 1.4.6 การรณรงค์วัฒนธรรมไทย
- 1.4.7 เสียมเขาควายเป็นชนกัน
- 1.4.8 ว่าวไทย
- 1.4.9 อูฐ และลามะ

จากนั้นนำเรื่องเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญยานิพนธ์ พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

1.5 นำเรื่องที่ได้รับการพิจารณาไปจัดทำแผนการสอนสำหรับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

2. แผนการสอน

2.1 แผนการสอนกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาความมุ่งหมายของหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในการสอนอ่านกลุ่มทักษะภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และการสอนอ่านใน คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2524 : 26 - 38)

2.1.2 ศึกษาและสร้างแผนการสอนโดยใช้แนวการสอนของ มอริส และสจ๊วต ดอร์ (Morris and Stewart - Dore. 1984 : 45 - 168) ซึ่งมีขั้นตอน การสอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการอ่าน (Preparing for Reading)

1.1 การสร้างบริบท (Contextualization) ในขั้นตอนนี้ให้ผู้เรียนฝึกการสร้างบริบท โดยให้แบ่งกลุ่มปรึกษากัน ร่วมกันคิดและพยายามดึงความรู้เดิมของคนที่มีอยู่มาใช้ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน และช่วยกันเขียนออกมาเป็นลักษณะการทำแผนภูมิ เชื่อมโยงความคิดของตน (Concept Web of Ideas) แล้วจึงอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม

1.2 สํารวจโครงสร้างตำราเรียน (Surveying Materials) ให้ผู้เรียนช่วยกันสำรวจโครงสร้างเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน เมื่อผู้เรียนทราบว่า ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง แผนภูมิและภาพประกอบ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ผู้เรียนจะสามารถดึงความรู้เดิมของตนออกมาใช้เป็นการทำนายเรื่องราวได้อย่างรวดเร็ว

1.3 ให้แนวทางในการเรียนรู้ศัพท์ (Vocabulary) ครูผู้สอนทำการสำรวจคำศัพท์ที่ควรสอน และคำศัพท์ทั่วไป (General Vocabulary) โดยให้ผู้เรียนรู้จักการใช้วิธีเดาคำศัพท์จากบริบท (Context Cues) แล้วจึงให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติร่วมกันในกลุ่มเพื่อช่วยกันเรียบเรียงคำอธิบายของตนเองอย่างง่าย ๆ

ขั้นตอนที่ 2 การฝึกให้ผู้เรียนใช้กระบวนการทางความคิด (Thinking Through Reading)

ในขั้นตอนนี้เป็นการใช้แนวทางความเข้าใจเนื้อเรื่อง 3 ระดับ (Three Level Guide) ซึ่งผู้เรียนจะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน บอกเหตุผลของเรื่องที่อ่านจากการแปลความ ตีความ ขยายความ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่าน โดยใช้กระบวนการกลุ่มช่วยให้เกิดความคิดหลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการอภิปรายร่วมกัน รวมทั้งฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้แบบฝึกหัดแบบโคลซ ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่านได้ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การฝึกอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้โครงสร้างระดับยอด (Top Level Structure - TLS) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ และสามารถบอกได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้นมีลักษณะอย่างไร ใน 4 ชนิด ดังนี้คือ

1. การบอกรายละเอียดหรือรายการ (Descriptive or Listing)
2. การเสนอปัญหาและวิธีการแก้ไข (Problem - Solution)

3. เหตุและผล (Cause and Effect)

4. การเปรียบเทียบ (Comparison - Contrast)

ขั้นตอนที่ 4 การถ่ายโยงการเรียนรู้ (Translating Information) ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะเรียบเรียงคำอธิบายจากการบันทึกย่อโดยอาศัยโครงสร้างระดับยอด (Notemaking Using Top Level Structure) แล้วเขียนอธิบายเป็นภาษาของตนเองอย่างง่าย ๆ เช่น ในลักษณะดังต่อไปนี้

1. การสรุปความ (Summaries)

2. การเขียนโครงร่าง (Note - form Outline)

3. การตอบคำถาม (Answer (Both Short and Long) to Assignment Questions)

4. การพรรณนา (Description of Process and Methods)

5. การรายงาน (Report)

2.2 แผนการสอนกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา และจุดประสงค์ การเรียนรู้วิชาภาษาไทยของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และศึกษาการสอนอ่านจากหนังสือคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2524 : 26 - 38)

2.2.2 ศึกษารายละเอียดและคัดเลือกเนื้อหาที่พบในชีวิตประจำวัน จากหนังสือสารานุกรม นิติสาร วารสาร หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เป็นภาษาไทย โดยคำนึงถึงความยากง่ายของคำให้สอดคล้องกับคำที่นักเรียนได้เรียนรู้จากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวสามารถจำแนกตามลักษณะโครงสร้างของการเรียน 4 รูปแบบด้วยกัน คือ การบอกรายละเอียดหรือรายการ ปัญหาและข้อแก้ไข เหตุและผล และการเปรียบเทียบ

2.2.3 เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สัมพันธ์กับเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละครั้ง

2.2.4 สร้างแผนการสอนโดยใช้ขั้นตอนการสอนตามที่กำหนดไว้ในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2524 : 1) ซึ่งแบ่งกิจกรรมการเรียนรู้เป็นตอน ๆ ดังนี้

- กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน
- คำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษา
- การสอนอ่านในใจ
- การสอนอ่านออกเสียง
- การสอนอ่านทำนองเสนาะ (บางบท บางตอน)
- สรุปบทเรียน (อ่านในใจ ทบทวนเนื้อหาทั้งบท และสรุป

ข้อคิดจากบทเรียน)

- การประเมินผล

2.3 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นทั้ง 2 ชุด เสนอคณะกรรมการควบคุมปฏิญาณพันธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ จรรย์ สุวัคคี
2. อาจารย์ ธนวิทย์ อธิภัทรสกุล อาจารย์สอนภาษาไทย โรงเรียน

สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

3. อาจารย์ ศรีสุวรรณ บุญย่าย อาจารย์สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดบรมยทิภาวาส จังหวัดนนทบุรี

คณะกรรมการควบคุมปฏิญาณพันธ์จะพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรม ความเที่ยงตรงของเนื้อหาวิชา ภาษา และสื่อการเรียนรู้ที่ใช้สอนในแต่ละครั้ง

2.4 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์ ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับเวลาที่ใช้สอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการเรียนรู้

2.5 นำแผนการสอนที่ทดลองมาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องเพื่อเตรียมจัดทำแผนการสอนที่สมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้ทดลองสอนเพื่อการศึกษาวิจัย

3. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาการสร้างและวิธีการเขียนข้อสอบจากหนังสือของ ชวาล แพร์ติกุล

(2520 : 1 - 407) หนังสือเครื่องมือวัดผลตามจุดประสงค์ ป.02 กลุ่มทักษะภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2532 : 1 - 35) แบบทดสอบตาม
จุดประสงค์ วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของ จันทรแรม เจริญวงศ์ และคนอื่น ๆ
(2533 : 98 - 138) การทดสอบและการประเมินผลสำหรับครูสอนภาษาของกาญจนา
ปราบพาล (2532) และหนังสือการเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทยของ จันทิมา พรหมโชติกุล
(2529 : 110 - 125)

3.2 วิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหา ความคิดรวบยอด และจุดประสงค์ของเนื้อหาที่
ใช้ทดลองเพื่อใช้ในการเขียนข้อสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

3.3 สร้างแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหา
และจุดประสงค์ที่ได้วิเคราะห์แล้ว

3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทาง
ด้านเนื้อหา จำนวน 4 ท่าน ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ วัลยา วิชาลาภรณ์ ภาควิชาวัดผลและวิจัยทาง
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์ ธนวัติ อธิภทรสกุล อาจารย์สอนภาษาไทย โรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. อาจารย์ สุพน ทิมอำ คีษานิเทศก์ฝ่ายพัฒนากลุ่มทักษะภาษาไทย
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
4. อาจารย์ ศรีสุวรรณ บุญชัย อาจารย์โรงเรียนวัดปรมย์ยิกาวาส
จังหวัดนนทบุรี

3.5 นำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
วัดลานนาบุญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เป็นรายข้อ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้
0 คะแนน จากนั้นนำไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)
ของข้อสอบแต่ละข้อโดยใช้เทคนิค 27% ของจุ่ง เคห์ ฟาน (ล้วน สายยศ และอังคณา

สายยศ. 2536 : 179 - 188) ได้ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง .22 - .79 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .20 - .70 ได้ข้อสอบจำนวน 30 ข้อ ซึ่งแสดงผลในภาคผนวก ก หน้า 138

3.6 นำแบบทดสอบที่วิเคราะห์ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกแล้ว จำนวน 30 ข้อ ไปทดสอบเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดลานนาบุญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 50 คน แล้วนำผลมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR - 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 168) ได้ค่าความเชื่อมั่น .70 ดังแสดงผลในภาคผนวก ก หน้า 139

4. แบบสอบถามวัดเจตคติ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามวัดเจตคติตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2533 : 112 - 115) และศึกษาแนวการสร้างแบบสอบถามเจตคติในการเรียนภาษาไทย ของ นฤมล กังวาลไกล (2534 : 127 - 129)

4.2 สร้างแบบสอบถามวัดเจตคติวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 หน่วย ของ ลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 50 ข้อ และให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ วัฒนา วิศาลาภรณ์ อาจารย์ธนวดี อธิภัทรสกุล อาจารย์ สุพน ทิมอ่ำ และอาจารย์ ศรีสุวรรณ บุญชัย ตรวจสอบความเหมาะสมในด้านการใช้ภาษา

4.3 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนวัดลานนาบุญ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 100 คน

4.4 นำแบบสอบถามจากข้อ 4.3 มาตรวจให้คะแนนความคิดเห็นที่มีต่อข้อความในแต่ละข้อดังนี้

	ข้อความที่เป็นบวก	ข้อความที่เป็นลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน	5 คะแนน

4.5 นำผลจากการตรวจให้คะแนนของแบบสอบถามวัดเจตคติมาหาค่าอำนาจจำแนก โดยการแจกแจงแบบที (t - distribution) (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 185 - 186) ได้ค่าอำนาจจำแนก 3.52 - 5.68 จำนวน 20 ข้อ แสดงผลในภาคผนวก ก หน้า 140

4.6 นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วจำนวน 20 ข้อ ไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนวัดลานนาบุญ ตำบลตลาดหวัด อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 50 คน แล้วนำผลมาตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 170 - 172) ได้ค่าความเชื่อมั่น .84 แสดงผลในภาคผนวก ก หน้า 141

วิธีดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแบบสุ่ม มีการสอบครั้งแรกกับสอบครั้งหลัง (Randomized Control Group Pretest - Posttest Design) (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 216) แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E R	T ₁	X	T ₂
C R	T ₁	-	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

T₁ แทน การสอบก่อนที่จะจัดกระทำการทดลอง

T₂ แทน การสอบหลังจากที่ได้จัดกระทำการทดลอง

X แทน การจัดทำ หรือการให้ตัวแปรทดลอง

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองกระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้ง 2 กลุ่ม การทดลองแต่ละกลุ่มใช้เวลาทดลองวันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที สัปดาห์ละ 4 วัน เป็นเวลา 4 สัปดาห์กับ 2 วัน รวมเวลาทำการสอนทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 54 คาบ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 การจัดคาบเวลาการสอนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในหนึ่งสัปดาห์

วัน	เวลา	8.30 - 9.30 น.	10.30 - 11.30 น.
จันทร์		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
อังคาร		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
พุธ		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
พฤหัสบดี		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง

3. ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจทางการอ่านและแบบสอบถามวัดเจตคติวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองสอนแบบเอริกา (ERICA MODEL) ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การสอนปกติ เวลาในการสอนกลุ่มละ 54 คาบ
3. ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมที่ใช้ก่อนการทดลอง
4. ตรวจสอบผลการทดสอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test แบบ Independent ในรูปของ Difference Score

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หาค่าความแปรปรวน (Variance) ของคะแนนคำนวณได้จากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 63)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. สถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เทห์ พาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 186 - 188)

2.2 พาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้สูตร KR - 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (ลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 168 - 170)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ $1 - p$

2.3 พาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนโดยใช้วิธีการแจกแจงที (t - distribution) (ลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 185 - 186)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

s_H^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

s_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติในการเรียน โดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 170 - 172)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนความเข้าใจในการอ่านและคะแนนเจตคติในการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองและควบคุม โดยใช้สถิติการแจกแจงที (t - test แบบ Independent) ในรูปของ Difference Score (Scott and Wertheimer, 1962 : 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{s_{MD_1 - MD_2}}$$

$$s_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{s_D^2}{n_1} + \frac{s_D^2}{n_2}}$$

$$s_D^2 = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน ค่าที่ใช้พิจารณา t - distribution
	s_D^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่าง การทดสอบหลังเรียนและก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง
	D_1	แทน ผลต่างของคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลอง
	D_2	แทน ผลต่างของคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มควบคุม
	MD_1	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนเรียน และหลังเรียนของทุกคนในกลุ่มทดลอง
	MD_2	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนเรียน และหลังเรียนของทุกคนในกลุ่มควบคุม
$s_{MD_1 - MD_2}$		แทน คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของ ค่าเฉลี่ยระหว่าง MD_1 และ MD_2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน
MD	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียน และก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง
S_D^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียน และก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอตามลำดับความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริกา กับการสอนปกติ
2. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริกา กับการสอนปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริกา กับการสอนปกติ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t-test แบบ Independent ในรูปของ Difference Score ปรากฏผลในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 การเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	S_D^2	t
กลุ่มทดลอง	30	15.100	19.733	4.633	6.381	4.360**
กลุ่มควบคุม	30	15.233	17.500	2.266	2.406	

$$t_{.01 (58)} = 2.660$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 ปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเอริกา มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

2. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริกา กับการสอนปกติ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t-test แบบ Independent ในรูปของ Difference Score ปรากฏผลในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 การเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	S_D^2	t
กลุ่มทดลอง	30	75.933	82.766	6.833	12.144	4.413**
กลุ่มควบคุม	30	78.933	82.233	3.300	7.044	

$$t_{.01 (58)} = 2.660$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 ปรากฏว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเอริกา มีเจตคติต่อการเรียนสูงากว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริก้ากับการสอนปกติ ซึ่งพอจะสรุปขั้นตอนและผลของการศึกษาได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริก้ากับการสอนปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริก้ากับการสอนปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริก้ากับการสอนปกติแตกต่างกัน
2. เจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริก้ากับการสอนปกติแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 150 คน
กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 60 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย และสุ่มอีกครั้งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้การทดลอง

2.1 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

2.1.1 เรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการสอนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ได้มาจากการคัดเลือกเรื่องจากการอ่านหนังสือทั่วไป วารสาร นิตยสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน จำนวน 24 เรื่อง ซึ่งเรื่องดังกล่าวได้มีวิธีการคัดเลือก โดยศึกษาจากหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหา จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในการสอนอ่านกลุ่มทักษะภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และคู่มือการสอนอ่านภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยเนื้อหาที่มีความชัดเจนเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของเรื่อง ได้ทั้งหมด 9 เรื่อง ดังนี้

- 2.1.1.1 ตู๊กตาไทย
- 2.1.1.2 วิกฤตการณ์น้ำ
- 2.1.1.3 ควันบุหรืทำร้ายเด็ก
- 2.1.1.4 ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง
- 2.1.1.5 งู
- 2.1.1.6 การรณรงค์วัฒนธรรมไทย
- 2.1.1.7 เสียมเขาควายให้ชนกัน
- 2.1.1.8 ว้าวไทย
- 2.1.1.9 อูฐ และลามะ

2.2 แผนการสอน

2.2.1 แผนการสอนกลุ่มทดลอง เป็นแผนการสอนที่ใช้การสอนแบบเอริกา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวการสอนของ มอร์ริส และสจวร์ต ดอร์ (Morris and Stewart Dore. 1984 : 45 - 168) ซึ่งได้ผ่านการตรวจแก้ไขในด้านความถูกต้อง และความเหมาะสมของเนื้อหา จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขจำนวน 54 คาบ

2.2.2 แผนการสอนกลุ่มควบคุม เป็นแผนการสอนปกติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวการสอนในหนังสือคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2524 : 11) ซึ่งได้ผ่านการตรวจแก้ไขในด้านความถูกต้อง และความเหมาะสมของเนื้อหา จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไขจำนวน 54 คาบ

2.3 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความเข้าใจในการอ่านในด้าน แปลความ ตีความ ขยายความ และจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านโดยใช้แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และแบบทดสอบชนิดโคลซ (Cloze) ซึ่งใช้เกณฑ์การเว้นคำทุกคำที่ 8 จำนวน 50 ข้อ และนำไปหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .22 - .80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .22 - .79 จำนวน 30 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .70

2.4 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดเจตคติของผู้เรียน โดยใช้วิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 หน่วย จำนวน 50 ข้อ และนำไปหาค่าจำแนก (t-distribution) และค่าความเชื่อมั่นได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 3.52 - 5.68 จำนวน 20 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .84

3. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 เป็นเวลา 4 สัปดาห์ กับ 2 วัน สัปดาห์ละ 12 คาบ รวมเวลาการสอนทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 54 คาบ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

3.1 ก่อนการทดลอง ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

3.2 ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองใช้การสอนแบบเอริกา ส่วนกลุ่มควบคุม สอนตามปกติ ใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 54 คาบ

3.3 หลังจากสิ้นสุดการทดลองแล้ว ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Independent ในรูปของ Difference Score
2. เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Independent ในรูปของ Difference Score

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การสอนแบบเอริกา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การสอนแบบเอริกา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ มีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริกา กับการสอนปกติ จากผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริกา กับการสอนปกติ

จากผลการทดลองปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเอริกา กับนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเอริกา สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ได้รับการสอนปกติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

- 1.1 การสอนแบบเอริกา เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความเข้าใจในการอ่านแก่ผู้เรียนทุกขั้นตอน ซึ่งเริ่มต้นจากขั้นตอนที่ 1 ของการสอนจะเป็นการสร้างปริบท เพื่อดึงเอาความรู้เดิม หรือประสบการณ์เดิม (Schema) ของผู้เรียนมาผสมผสาน

กับความรู้ใหม่ นับว่าเป็นการสอนที่ใช้แนวคิดของทฤษฎีโครงสร้าง ประสบการณ์เดิม ที่เน้นการจัดเตรียมประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน และให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เดิม กับความรู้ใหม่ได้เป็นผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ซึ่งบาร์ทเล็ทท์ (Bartlett, 1985 : 99) กล่าวว่า ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมช่วยให้นักเรียนเดาความ ตีความ ขยายความ จับใจความสำคัญ และเรียงลำดับข้อความหรือเนื้อหาในการสื่อสารได้ดี ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน นอกจากนี้ในขั้นตอนที่ 2 จะพัฒนาความคิดของผู้เรียนในการตอบคำถามเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่าน และค้นหาคำตอบมาเติมแทนที่คำที่ถูกตัดออกไป ซึ่งผู้เรียนต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ เนื้อหาที่อ่าน จึงจะเชื่อมโยงความคิด ความหมายของสิ่งที่อ่านทั้งหมดเข้าด้วยกันอย่างมีเหตุผล และต้องมีความเข้าใจตัวชี้แนะในบริบทจึงสามารถเติมคำ ๆ นั้นได้ (Culhane, 1970 : 43) โดยอาศัยวิธีการโคลซ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปริยฉัตร พรหมศรี (2535 : 106) ที่ว่าวิธีการโคลซ เป็นวิธีการอ่านที่เหมาะสมและสอดคล้องกับองค์ประกอบพื้นฐานของความเข้าใจในการอ่าน ทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านการอ่านเกิดความชำนาญ สามารถสร้างความหมายจากสิ่งที่อ่าน และประสบความสำเร็จในการอ่านได้ตามต้องการ ส่วนในขั้นตอนที่ 3 ของการสอนแบบเอริกา จะใช้โครงสร้างระดับยอช่วยในการอ่าน เป็นการสอนที่ยึดหลักของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน ซึ่งเน้นให้ผู้อ่านเข้าใจโครงการเขียนของผู้เขียนจึงทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีและรวดเร็วขึ้น ทั้งนี้เพราะสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้รวดเร็ว เพราะทราบว่าเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับอะไร ซึ่ง บาร์ทเล็ทท์ (Bartlett, 1985 : 99) กล่าวว่า โครงสร้างระดับยอช่วยให้รำลึกเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ดี และผู้อ่านจำเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2536 : 45) ได้กล่าวว่า โครงสร้างระดับยอจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจโครงการเขียนของผู้เขียน ทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี และรวดเร็วขึ้น เพราะทราบว่าเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับอะไร ผู้สอนก็สามารถที่จะตรวจสอบได้ว่า ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่อ่านมากน้อยเพียงใด และไม่เข้าใจตรงจุดใด ด้วยการตรวจสอบจากการทบทวนภูมิหรือโคอะแกรม แสดงโครงสร้างการเขียนในแต่ละชนิด คือ การบอกรายละเอียดหรือรายการปัญหา และข้อแก้ไข เหตุและผล และยังเกี่ยวกับการเปรียบเทียบสิ่งที่แตกต่าง ผลจึงทำให้ผู้สอนสามารถช่วยเหลือ และเสริมความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนได้ถูกต้อง และในขั้นตอนที่ 4 ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้าย จะเป็นการถ่ายทอดข้อมูลการเรียนรู้ โดยเริ่มจากทักษะการอ่าน ไปสู่ทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร

ที่เน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้ทุกทักษะในทุกสถานการณ์อย่างถูกต้อง ผลที่ได้ก็คือ ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาได้ทุกทักษะ ซึ่งเป็นผลดีต่อผู้เรียนที่สามารถนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันซึ่งต่างจากกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนปกติ อันเป็นการฝึกอ่านโดยให้คำอธิบายเกี่ยวกับคำศัพท์ ฝึกให้ผู้เรียนอ่านในใจ ถามคำถามและให้ผู้เรียนตอบคำถาม ฝึกอ่านออกเสียง และทบทวนเนื้อหาทั้งหมด การเรียนในลักษณะนี้ทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาเท่าที่ควร เป็นผลให้ผู้เรียนไม่สามารถลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องที่อ่านได้ และที่สำคัญคือ ผู้สอนไม่สามารถตรวจสอบได้ว่า ผู้เรียนเข้าใจหรือไม่เข้าใจในเรื่องที่อ่าน ทำให้ผู้สอนไม่สามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ และแก้ไขได้ตรงที่ผิดพลาด จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

1.2 การสอนแบบเอริกา ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนใช้กระบวนการทางความคิด เน้นในเรื่องการอ่านเพื่อทำความเข้าใจต่อเรื่องราวต่าง ๆ ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน ได้แลกเปลี่ยนแนวความคิดจากประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนอยู่ ทำให้เกิดความเข้าใจได้รวดเร็วขึ้น ซึ่ง มอริส และสจวร์ต คอว์ (Morris and Stewart-Dore. 1984 : 31) ได้กล่าวถึง กระบวนการเรียนการสอนแบบเอริกาที่สอนโดยให้ผู้เรียนจัดกลุ่มร่วมกันอภิปรายว่า ผู้เรียนจะสามารถเสาะแสวงหาวิธีการที่จะทำให้ตนเข้าใจความหมายในสิ่งที่ตนเรียนได้เร็วขึ้น ทั้งยังทำให้ความคิดในเรื่องที่จะเรียนกว้างออกไป ซึ่งสอดคล้องกับที่ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2534 : 31 - 32) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มซึ่งยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน มีครูเป็นผู้คอยแนะนำ ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นการฝึกทักษะเพื่อการสื่อสารทั้งในด้านการฟัง-พูด การอ่าน-เขียน ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบเอริกา มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม เนื่องจากผู้เรียนในกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนปกติจะมีลักษณะการจัดการเรียนการสอนโดยครูให้คำอธิบาย ชักถามและให้ตัวอย่าง ผู้เรียนจะได้รับการบอกแนวทางการเรียนรู้ และทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง (เนาวรัตน์ นุ่มอุรา. 2534 : 87) ดังนั้นโอกาสที่จะฝึกพูดอภิปรายร่วมกลุ่มจึงมีน้อยกว่ากลุ่มทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับที่

กรณีการ ขาดมนตร (2533 : 141) ได้กล่าวว่า การสอนตามปกติมีการจัดกิจกรรมกลุ่มน้อย และเป็นกิจกรรมกลุ่มที่ไม่ต่อเนื่อง มีผลทำให้ผู้เรียนไม่ได้ฝึกกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ขาดการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในเรื่องที่อ่านด้วยกระบวนการทางความคิด ทำให้ไม่สามารถ พัฒนาการอ่านได้ดีเท่าที่ควร จึงส่งผลให้ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม

1.3 การสอนแบบเอริกา เป็นการบูรณาการทางภาษา ซึ่งพัฒนาจากทักษะการอ่านไปสู่ทักษะอื่น ๆ อย่างบูรณาการ ได้จากทักษะการฟังจากการสนทนา ทักษะการพูดจากการอภิปราย ทักษะการเขียนด้วยการสรุปเรื่องจากข้อมูลที่ได้อ่าน โดยใช้ความคิดในการใช้ถ้อยคำ สำนวนเพื่อนำมาอภิปราย ซึ่ง มอริส และสจวร์ต คอว์ (Morris and Stewart-Dore, 1984 : 14) ได้กล่าวว่า การสอนโดยการถ้อยคำข้อมูลจากการอ่านไปสู่ทักษะการเขียน การพูด และการฟัง จะส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ หทัย ต้นหยง (2534 : 46) ได้กล่าวว่า การสอนแบบเอริกา เป็นรูปแบบการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่ทักษะของการเขียน การพูด การฟัง โดยมีการอ่านเป็นแกนสำคัญ และผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจากประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตทางด้านการสื่อสาร ได้อย่างแท้จริง ผลที่ได้ก็คือ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการสื่อสารซึ่งกันและกัน สำนวนการใช้ภาษาได้ดี และเหมาะสม มีความคิดสร้างสรรค์ มีเหตุผลในการเลือกใช้คำใน สถานการณ์ต่าง ๆ เป็นอย่างดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนที่เรียน โดยใช้การสอนแบบเอริกามีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม เนื่องจากการสอนแบบเอริกานี้ ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาได้อย่างครบวงจร ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย แต่ผู้เรียนในกลุ่มควบคุมไม่มีโอกาสในการฝึกทักษะการใช้ภาษาเท่าที่ควร ดังนั้นผู้เรียนในกลุ่มควบคุมจึงขาดประสบการณ์ทางภาษา การพัฒนาทางด้านความคิดไม่กว้างไกล นั่นคือ ขาดการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนไม่เข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องที่นำมาสอน สิ่งทีกล่าวนั้น ก็คือ การจัดบริบททางภาษาที่ใช้กันในชีวิตประจำวันซึ่งนักเรียนได้พบได้ยิน และได้ฟังมา นำมาใช้เป็นสื่อการสอนหรือบทเรียน แต่ในกลุ่มทดลองที่ใช้การสอนแบบเอริกาจะจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นไปตามธรรมชาติของการพัฒนาทักษะภาษาได้อย่างบูรณาการ และครบวงจร นั่นคือ การเริ่มให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย หรือได้ความคิดรวบยอดในการสื่อสารจาก

ปรับภาษาก่อน จากนั้นจึงให้โอกาสผู้เรียนถ่ายทอดความคิดของตนเป็นภาษาพูด ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการฟัง และการพูด และถ่ายทอดความคิดเป็นภาษาเขียน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 22) และเมื่อผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องกัน จึงส่งผลให้ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

2. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริกา กับการสอนปกติ

จากผลการทดลองปรากฏว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเอริกา กับนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเอริกาสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้รับการสอนปกติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

2.1 การสอนแบบเอริกา มีลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างทฤษฎีภาษาศาสตร์ และทฤษฎีทางจิตวิทยาเข้าด้วยกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาระบวนการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางความคิด ซึ่งสอดคล้องกับที่มอริส และสจิวต์ ดอร์ (Morris and Stewart-Dore. 1984 : 10) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ใช้ภาษา ได้คิดและได้นำเสนอข้อต่าง ๆ ในการค้นหาความหมาย เพื่อที่จะได้เข้าใจถึงสิ่งที่เรียน ผู้เรียนมีโอกาสได้พูดคุย และวางแผนคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนด้วยตนเอง ทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้ง่ายขึ้น และเป็นไปโดยธรรมชาติของการสื่อความหมาย ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน นอกจากนี้การสอนแบบเอริกายังใช้โครงสร้างระดับยอด เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านยิ่งขึ้น ซึ่งมาจากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่าน และผู้เขียน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 32) ด้วยการใช้แผนผังแสดงโครงสร้างของเนื้อเรื่องที่จะทำให้ผู้อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วขึ้น จึงทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในการอ่านได้ดีมาก (Slater and others. 1985 : 190) และมีผลทำให้ผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจที่ประสบความสำเร็จในการอ่าน ด้วยเหตุผลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จจากการอ่าน และเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนปกติอันเป็นการสอนที่ผู้เรียนฟังคำอธิบายตอบคำถามจากการอ่านหรือสรุปเรื่องราวที่อ่านด้วยการพูด หรือการเขียน

ซึ่งให้ผู้เรียนมองไม่เห็นภาพของการอ่าน และไม่สามารถสื่อสารสิ่งที่อ่านได้ออกมา เพราะไม่มีวิธีที่จะแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน ผู้เรียนไม่สามารถจับประเด็นสำคัญ และให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ทำให้เกิดความสับสนในเรื่องที่อ่าน เกิดความรู้สึกว่า การอ่านเป็นเรื่องเข้าใจยาก ทำให้ไม่สนใจที่จะอ่านเป็นผลให้เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยกลุ่มควบคุมต่ำกว่ากลุ่มทดลอง

2.2 การสอนแบบเอริกา เน้นการเรียนการสอนในรูปของกระบวนการกลุ่ม ในทุกขั้นตอนการสอนโดยใช้วิธีแบ่งกลุ่มปรึกษากัน ช่วยกันคิด ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้กระบวนการทางความคิดอย่างต่อเนื่อง มีการอภิปรายเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มย่อย ดังนั้นกระบวนการกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย ซึ่งส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน จึงทำให้มีบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับที่ อัลพอร์ต (Allport. 1985 : 418) ได้กล่าวว่า เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องสร้างความสำเร็จในการเรียนให้แก่เด็ก เพื่อเป็นการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน และที่ แครชเชน (Krashen. 1981 : 23) ได้กล่าวว่า เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อชั้นเรียนในกลุ่ม และครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับการเรียน กล่าวคือเมื่อผู้เรียนมีความรู้สึกว่าการเรียนในชั้นเรียน เมื่อได้ร่วมกันคิด และร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มจะได้รับความสนุกสนาน และได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงทำให้มีความรู้สึกชอบผู้สอน เป็นผลให้ผู้เรียนใช้ความพยายามในการเรียนมากขึ้น ซึ่ง ราตรี เชื้อบ่อคา (2531 : 72 - 73) ได้พบว่าการใช้กิจกรรมกลุ่มช่วยในการดำเนินการเรียนการสอน นักเรียนได้ร่วมกันทำกิจกรรม นักเรียนที่เรียนเก่งมีโอกาสขยายความรู้ความคิดให้เพื่อนฟัง และยังช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนอีกด้วย การที่ผู้เรียนได้มีส่วนลงมือกระทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันจะทำให้ผู้เรียนมีส่วนรับผิดชอบต่อสิ่งนั้น ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนนั้นด้วย (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2528 : 233) ซึ่งต่างจากกลุ่มควบคุมที่เน้นการเรียนแบบบรรยาย และท่องจำคำศัพท์ (แรมสมร อยู่สถาพร. 2535 : 15) เป็นผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่ชอบการเรียนการสอน บรรยากาศในการเรียนไม่สนุกสนาน ก่อให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาที่เรียนและผู้สอน ดังนั้น กิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับจากการสอนแบบเอริกาจึงช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย

2.3 การสอนแบบเอริกา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา ซึ่งจะพัฒนาทักษะการอ่านไปสู่ทักษะอื่น ๆ อย่างบูรณาการ ดังที่ มอริส และ สจีวิต ดอร์ (Morris and Stewart-Dore. 1984 : 14) ได้กล่าวถึง ลักษณะการสอนแบบเอริกาว่า เป็นการสอนที่เน้นการอ่านเป็นแกน และถ่ายโยงข้อมูลไปสู่ทักษะการเขียน การพูด และการฟัง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษามากขึ้น ซึ่ง เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2534 : 22) ได้กล่าวว่า การเรียนภาษาจำเป็นต้องพัฒนาทักษะทั้งสี่อย่างครบวงจร โดยเริ่มให้ผู้เรียนรู้จักคิด และใช้ความคิดสื่อสารเป็นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จึงจะนับว่าผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับที่ บูลล็อก (Morris and Stewart - Dore. 1984 : 37 ; citing Bullock. 1975 : 237) ได้กล่าวว่า ครูผู้สอนภาษาทุกคนควรจะยอมรับว่าความสามารถทางการอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง ของผู้เรียนจะพัฒนาได้ ครูผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนฝึกทักษะอย่างสม่ำเสมอ ในการสอนของกลุ่มทดลองที่ใช้การสอนแบบเอริกาได้จัดกระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติของการพัฒนาทักษะภาษาได้อย่างบูรณาการ และครบวงจรในกระบวนการ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย เกิดความคิดรวบยอดในการสื่อสารจากบริบทภาษา และถ่ายทอดความคิดเป็นภาษาพูดจากการอธิบาย ทักษะการฟังจากการสนทนา และถ่ายทอดความคิดนั้น ๆ เป็นภาษาเขียน ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ อย่างครบถ้วน และเป็นธรรมชาติ ดังหลักการที่สำคัญในการสอนเพื่อการสื่อสารคือ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้ทุกทักษะในทุกสถานการณ์ได้ถูกต้อง และเมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในการสื่อสารนั้น ๆ ผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนในการสื่อสารอีกด้วย ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีผลให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่าน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยมากขึ้นซึ่งต่างจากกลุ่มควบคุมที่ขาดการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในการเรียนภาษาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมาก เมื่อผู้เรียนไม่ได้มีความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ และไม่ได้เรียนรู้จากบริบท จะทำให้การถ่ายทอดความคิดจากบทเรียน เพื่อสื่อความหมายนั้นไม่ชัดเจน สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุผลสำคัญที่มีผลทำให้เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของกลุ่มควบคุมต่ำกว่ากลุ่มทดลอง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การสอนแบบเอริกา ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่าน และมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้าต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 จากผลของการศึกษาครั้งนี้พบว่า การสอนแบบเอริกามีผลดีต่อผู้เรียนทั้งในด้านความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ดังนั้นครูผู้สอนภาษาไทยจึงควรพิจารณาเอาการสอนแบบเอริกามาใช้เป็นแนวทางในการสอนภาษาไทยต่อไป

1.2 การนำวิธีการสอนแบบเอริกามาใช้ ผู้ที่จะนำไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของแนวการสอน กระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการเตรียมการเรียนการสอน ผู้สอนต้องเข้าใจการสอนเป็นอย่างดีเสียก่อน โดยศึกษาทำความเข้าใจกับขั้นตอนการสอนแต่ละขั้นตอนให้เข้าใจชัดเจน เพื่อจะทำให้จัดการเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนด้วยความถูกต้อง

1.3 ลักษณะของเนื้อเรื่องหรือข้อความที่จะนำมาสอน ต้องเหมาะสมกับระดับชั้นและเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวันจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร สารานุกรม และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันด้วยและนอกจากผู้เรียนจะได้รับความรู้ที่กว้างขวางแล้ว ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเกิดความสนใจในเรื่องที่อ่านด้วย

1.4 ในการเรียนการสอนช่วงคาบแรก ๆ นั้นการนำเสนอบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับขั้นตอนการสอนแบบใหม่ได้เร็ว และเข้าใจง่าย ครูผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่สัมพันธ์กับกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนการสอน และมีคำใบ้ที่ชัดเจน

1.5 การสอนแบบเอริกา เป็นการสอนที่เน้นกระบวนการที่ทำงานเป็นกลุ่มและการคิดเป็นระบบ โดยมีระดับขั้นตอนซึ่งครูผู้สอนควรระมัดระวัง ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทำด้วยตนเองให้มากที่สุด การช่วยเหลือผู้เรียนควรกระทำอย่างระมัดระวังเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางความคิด และการทำงานเป็นกลุ่มที่ถูกต้องต่อไป

1.6 การสอนแบบเอริกา มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาได้อย่างครบถ้วน ซึ่งต้องใช้เวลามาก ดังนั้นผู้สอนควรใช้สื่อ เช่น แผนภูมิ บัตรคำ ภาพประกอบการอธิบายมาช่วย จึงจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนได้รวดเร็วขึ้น และสอนได้ตรงตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาทดลองการสอนแบบเอริกา ในระดับชั้นต่าง ๆ

โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาตอนต้น แต่ไม่ควรต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพราะจะมีพื้นฐานทางภาษาอยู่พอสมควร

2.2 ควรมีการศึกษาทดลองกับตัวแปรอื่น ๆ เป็นต้นว่า ความสามารถทางการเขียน การเขียนแบบสร้างสรรค์ ความคงทนในการเรียนรู้ และความสนใจ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
เดชา, 2528.

กรรณิการ์ ชาคิมนตรี. การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ
และมนุษยสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

กับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม.ป.ป. อัดสำเนา.

กรรณิการ์ พวงเกษม. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2533

กฤษ ละมุลมอญ. การเปรียบเทียบคุณภาพของแบบทดสอบแบบโคลซที่ตัดชนิดของคำแตกต่างกัน
ในการวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขต

จังหวัดสุรินทร์. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี. จิตวิทยาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ศิลปบรรณาการ, 2524.

กาญจนา ปราบพาล. การทดสอบและการประเมินผลสำหรับครูสอนภาษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

โกวิทย์ ทองอยู่. การเปรียบเทียบคุณภาพแบบทดสอบแบบเลือกตอบและแบบโคลซในการวัด
มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน
กลุ่มทักษะภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง

พ.ศ. 2533). เอกสารกองวิชาการ ลำดับที่ 22/2536. กรุงเทพฯ :

คุรุสภาลาดพร้าว, 2536

. รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศ

ปีการศึกษา 2534. เอกสารกองวิชาการ ลำดับที่ 4/2535. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.

จันทร์แรม เจริญวงศ์ และคนอื่น ๆ. หนังสือเสริมประสบการณ์ ระดับประถมศึกษา

กลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2533.

จันทิมา พรหมโชติกุล. การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2529.

จันทิมา กสิณเมฆ. "สอนภาษาไทยอย่างไรดี," ประชาศึกษา. 38(6) : 31 ;
มีนาคม 2531.

จิราพร ทรายคำ. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5
ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอกับการสอนอ่านตามคู่มือการสอน
ภาษาไทย. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2534. อุดมศึกษา.

จรัสย์ แสงแก้ว. การใช้แบบฝึกหัดชนิดโคลซเพื่อฝึกความเข้าใจในการอ่าน สำหรับนักศึกษา
วิทยาลัยครูปีที่สอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2519. อุดมศึกษา.

ชวาล แพทย์กุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภา, 2520.

_____. เทคนิคการเขียนคำถามเลือกตอบ. กรุงเทพฯ : กิ่งจันทร์การพิมพ์, ม.ป.ป.

_____. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญการพิมพ์, 2518.

ชญ์ญ์ ไครบุตร. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ
และพฤติกรรมกล้าแสดงออกในชั้นเรียน ของนักเรียนไทยกะใช้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ในเขตอำเภอสุเมสาลัย จังหวัดสกลนคร ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์
ภาษากับวิธีสอนปกติ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อุดมศึกษา.

เชิดศักดิ์ ไชวสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา
และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ณรงค์ ทองปาน. การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาคพัฒนา
ตำราและเอกสารวิชาการ ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2526.

ทวีศักดิ์ บุญทน. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้การสอนแบบโครงสร้างระดับยอ
กับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อุดมศึกษา.

- ทัศนารมย์ สอดศรี. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความสนใจที่มีต่อ
การเรียนวิชาภาษาอังกฤษเทคนิคของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 สาขาช่าง
อุตสาหกรรมที่ได้รับการสอนโดยวิธี Erica Model และวิธีสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
กับกรมอาชีวศึกษา. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- นฤมล กังวาลไกล. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียนและ
เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- เนาวรัตน์ นุ่มอร่า. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและมนุษยสัมพันธ์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบเอริกา (ERICA)
และการสอนตามคู่มือครู. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. วิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา
- คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.
- บันลือ พุกกะวัน. "การสร้างและการสอนประสบการณ์ภาษาของมนุษย์," เอกสารประกอบ
คำบรรยาย. ๗ สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่
- 25 พฤษภาคม 2533.
- _____. "แผนภูมิประสบการณ์ หัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษา," เอกสารประกอบ
คำบรรยาย. มหาวิทยาลัยนเรศวรพิษณุโลก, 2533. อัดสำเนา.
- _____. มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.
- _____. อุปสรรคการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา แนวบูรณาการทางการสอน.
 กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2533.
- _____. "เอกสารหมายเลข 21 แบบเรียนในระดับการอ่านชั้นก้าวหน้า," เอกสารประกอบ
การประชุมปฏิบัติการผลิตแบบเรียน ป.5 ในโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยด้วย
วิธีสอนแบบ มปก. (CLE). ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษาโดยความร่วมมือ
- ระหว่างมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ และมูลนิธิโรตารีของโรตารีสากล 15 ตุลาคม
- 2533 จังหวัดระยอง.

ประเพิน มหาพันธ์. การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.

ปริยจักร พรหมศรี. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียน และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนตามรูปแบบเอริกา (ERICA MODEL) และวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินุณานิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

อค์สำเนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทักษะทางภาษา 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2534.

มัลลิกา ภักดิ์รงค์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนและทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมาที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อค์สำเนา.

รัชนิภา ทองสุทธิ. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อค์สำเนา.

รัตนกร สายแก้ว. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อค์สำเนา.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2530. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2534.

- ราตรี เชื้อบ่อคา. การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและ
การระลึกสิ่งที่เห็นได้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยวิธี
วิเคราะห์คำที่เป็นปัญหา และการสอนอ่านตามคู่มือครู. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- วัลภา ศศิวิมล. "การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านขึ้นต้นความก่อนและหลังการใช้
แบบฝึกทักษะการอ่านขึ้นต้นความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6," วิจัยสนเทศ.
79 (เมษายน - พฤษภาคม 2530) : 15 - 20.
- วิโรจน์ คลายสี. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเทคนิคและศึกษา
ความสนใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพแผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์ โดยวิธี
การสอนตามรูปแบบเอริกา (ERICA) ที่จัดเป็นชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามแผน
ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. เจตคติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2531.
- ศิริลักษณ์ สันพัฒนานุกุล. ความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาที่ใช้เครื่องขึ้นแบบต่าง ๆ.
ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530. อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2532.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- _____. รายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนระดับประเทศทางภาษาของนักเรียนชั้น
ป.1 - 6 ปีการศึกษา 2534. เอกสารกองวิชาการ ลำดับที่ 4/2535.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.

- ศุภพร สุปัน. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษในด้านทักษะสื่อสาร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต,
2528.
- สนม ครุฑเมือง. การสอนทักษะการใช้ภาษาไทย การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน.
พิษณุโลก : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2528.
- สมบัติ ชิตพงษ์. "การประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย," เอกสารประกอบวิชาการ
การวิจัย 521 วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- สายสุณีย์ เต็มสินสุข. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและการเขียน
ภาษาอังกฤษ และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- สาวตรี ประเสริฐกุล. "วิธีสอนอ่านโดยใช้หลักของความรู้เดิม," ภาษาปริทัศน์. 7(1) :
40 - 48 ; ภาคต้นปีการศึกษา 2529.
- สุกัญญา เศรษฐรังสรรค์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการ
เขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีโคลซ
และการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. การส่งเสริมการอ่าน. ปทุมธานี : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์, 2531.
- สุโขทัยธรรมมาราช, มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. การสอนกลุ่มทักษะ 1
(ภาษาไทย) หน่วยที่ 1 - 8. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์,
2529.
- สุจริต เพียรชอบ. การพัฒนการสอนภาษาไทย. โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

- สุชาดา ถิรวัฒน์. "ปัญหาเด็กอ่านหนังสือไม่ออก," วิทยาจารย์. 83(5) : 24 ; พฤษภาคม 2528.
- สุภารัตน์ ปิยะมโนธรรม. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. อัดสำเนา.
- สุธามาศ สังขลาโพธิ์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน คำและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับแบบปกติ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุธีพร ปาเคตี. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน และการระลึกสิ่งที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุพัฒน์ สุกมลสันต์. "แบบทดสอบโคลซและการประยุกต์ใช้," วิทยาการวิจัย. 2(2) ; พฤษภาคม - สิงหาคม 2530.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. เอกสารการสอนภาษาไทย 5 - การสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประชาชน, 2527.
- สุรศักดิ์ กาญจนการุณ. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมร เป็นภาษาแม่ที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีสอนแบบปกติในวิชาภาษาไทย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุวัฒน์ ใบกุหลาบ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535. อัดสำเนา.
- เสาวณี คลองน้อย. เปรียบเทียบผลการฝึกความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบฝึกหัดกับเขียนสรุปความ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

เสาวลักษณ์ รัตนวัชร์. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2.

โครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

_____. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 3. โครงการ

พัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.

หทัย ตันหยง. แนวคิดและหลักการพัฒนาคณิตสัณฐานแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

หะซันน่า พงศ์ยี่หล้า. การศึกษาค้นคว้าการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินซ์นิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

อัสสาเนา.

อัจฉรา ชีวพันธ์. ศาสตร์ของการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและ

เอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

Allport, Gordon. "Attitude," in C. Murchison, ed. Handbook of Social Psychology. Massachusetts : Clark University Press, 1985.

Anastasi, Anne. Psychological Testing. 5th ed., New York : Macmillan Co., 1986.

Askov, Funice, and Thomas J. Fishback. "An Investigation of Primary Pupils Attitude Towards Reading," The Journal of Experimental Education. 41 : 1 - 7 ; 1973.

Babbs, Patricia Joan. "The Effects of Instruction in the Use of a Metacognitive Comprehension Monitoring Strategy Upon Fourth Grader's Reading Comprehension and Performance," Dissertation Abstracts International. 44 : 174 - A ; December, 1983.

Bartlett, Brendan J. "So This is Main idea : Where use of and Author's Top - Level Structure Help a Reader," Paper Presented at the eighth World Congress in Reading. Manila. Phillipine. August, 1980.

_____. "Text Organization : A Base for Strategic Reading," in Reading Curriculum-Reader ECT 412. Deakin University Press : Geelong, 1985.

_____. "Top - Level Structure as an Organizational Strategy for Recall of Classroom Text Doctoral Dissertation, Arizona a State University," Dissertation Abstracts International. 1978.

- Beil, D. "A Study of the Effectiveness of the Cloze Procedure in Developing Reading Comprehension," Dissertation Abstracts International. 42 : 5009 - A, 1981.
- Carrell, Patricia L. "The Effects of Rhetorical Organization of ESL Reader," TESOL Quarterly. 18(3) : 334 ; September, 1984.
- Carrell, Patricia L. and J.C. Eisterhold. "Schema Theory and ESL Reading Pedagogy," TESOL Quarterly. 17 : 239 - 268 ; December, 1983.
- Carrol, John B. Language and Thought. New Jersey : Prentice - Hall The Boobs - Merrill Company, 1964.
- Cooper, David J. and others. To What and How of Reading Instruction. 2nd ed. Ohio : Merill Publishing Company, 1988.
- Culhane, Joseph W. "Cloze Procedure and Comprehension," The Reading Teacher. 23(5) : 410 - 413 ; February, 1970.
- Delanay, Norma Mc Luckie. "The Effect of Strategy Training on Comprehension of Implicit and Explicit Information in Familiar and Unfamiliar Expository Text," Dissertation Abstracts International. 46(01) : 111 - A ; July, 1985.
- Fan, Jung Teh. Item Analysis Table. New Jersey : Reproduced in Thailand Permission of Educational Testing Service Priceton, 1952.
- Gazzaniga, M.S. "Language Comprehension in the Right Hemisphere With Prolonged Laterlized Assessment Procedures," American Psychologist. 528 - 536 ; May, 1981.
- Gbenedio, U.B. "Two Methods of Teaching Reading in Nigerian Primary Classes," ELT Journal. 40 : 46 - 51 ; January, 1986.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd. ed., New York : McGraw - Hill Book Company, 1973.
- Goodman, Yetta M. and Burke. Carolyn Reading Miscue Inventory. New York : Macmillan, 1972.
- _____. "Reading for lite : The Psycholinguistic Base," in Reading : Implementing The Bullock Report. eds Elizabeth Hunter-Grundin and Hans U. Grundin London : Ward lock Educational, 1987.
- Green De Waundee C. "The Effectiveness of the Cloze Procedure as an Instructional Technique for Improving Reading Comprehension and Enhancing Divergent Production," Dissertation Abstracts International. 44 : 2341 - A ; February, 1982.

- Hafner Lawrence, E. and Barbara C. Palmer. "The Differential Effects of Three Methods of Teaching on Reading Comprehension and Vocabulary of Ninth Grade Students," Journal of Education Research. 1 : 34 - 36 ; September - October, 1980.
- Haliday, M.A.K., and R. Hasan Language, Context and Test Aspects of Language in a Social - Semiotic Perspective. Victoria : Australia, Deakin University, 1985.
- Harjasujana, Ahmad S. "Relationships among Reading Modles, Environments, Attitudes, and Abilities of the Junior High School Students in West Java Indonesia," Dissertation Abstract International. 45 : 388 - A ; August, 1985.
- Harris, Albert J. and Edward R. Sipay. How to Teach Reading. New York : Longmans, Inc., 1979.
- Hughes, Arthur. Testing for Language Teachers. New York : Cambridge University Press, 1989.
- Jonz, Jon. "Improving on the Basic Eng : The M.C. Cloze," Language Learning. 26(2) : 225 - 265 ; 1976.
- Kendall, Janet R., Jana M. Mason and William Hunter. "Which Comprehension? Artifacts in the Measurement of Reading Comprehension," Journal of Education Research. 72 : 233 - 236 ; March - April, 1980.
- Kendler, Howard H. Basic Psychology. 3rd ed. Menlo Park Calif : N.A. Benjamin, 1974.
- Kintseh, Walter and I Graig Yarbrough. "Role of Rhetorical Structure in Text Comprehension," Journal of Educational Psychology. 74(6) : 828 - 834 ; 1982.
- Krashen, Stephen D. Inquiries Insights : Second Language Teaching. Harward, Calif : Alemany, 1985.
- _____. Principles and Practice in Second Language Acquistion. New York : Pergamon, 1982.
- Lono, Luz Paredes. A TESOL Professional Anthology : Listening, Speaking, and Reading. Illinois : Volunteer Publishers, 1987.
- Madsen, Harold S. Technique in Testing. New York : Oxford, 1983.
- Miller, Bonnie L. "Reading and Writing : Is There a Connection," Education Resources Information Centre. 44 ; June, 1982.
- Morris, A. and N. Stewart - Dore, Learning to Learn From Text. Singapore : Addison - Wesley Publishing Company, 1984.

- Oller, John W. Language Tests at School. London : Longman Group, 1979.
- Perkins, P.G. "Decoding Skill and Vocabulary Knowledge in Reading Comprehension," Dissertation Abstracts International. 43 : 3802 - A ; May - June, 1982 - 1983.
- Rattanaovich, Saowaluk. The Effects of Using Top - Level Structure Instructional Modules and Tradition teaching Method in Teaching to Thai Students. Project Report SEAMED - RELC Fellowship Grant - November, 1987.
- Richek, Margaret Ann., Lynne K. List and Janet W. Lerner. Reading Problems Assessment and Teaching Strategies. 2 nd ed. New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1989.
- Roettger, Doris and Others. "Validatrion of a Reading Attitude Scale for Elementary Student and an Investigation of the Relationship Between Attitude and Achievement," The Journal of Education Research. 72 : 138 - 147 ; January - February, 1979.
- Rynders, Peter. "Use of the Cloze Procedure to Develope Comprehension Skill in the Intermediate Grades," Dissertation Abstracts International. 32(10) : 5676 - 5678 - A ; April, 1972.
- Scott, William A. and Wertimer Michael. Introduction to Psychological Research. New York : John Willy and Sons, 1962.
- Slater, W.H. "Teaching Eypository Text Structure with Structure Organizers on Ninth - Grade Students' Comprehension and Recall of Four Patterns of Expository Text," Reading Research Quarterly. 20(2) : 189 - 200 ; Winter, 1985.
- Steven, Kathleen S. "The Effect of Topic Interest or the Reading Comprehension of Higher Ability Students," Journal of Educational Research. 6 : 365 - 367 ; July - August, 1980.
- Tayler, Barbara M. "Children's Memory for Expository Text After Reading," Reading Research Quarterly. 15 : 399 - 411 ; 1980.
- Tongsiensom, Suraphi. "Contextualization as a Technique for Handling Technical Information in Clãss," KMIT 's EST Bulletin. 4(1) : 30 ; June, 1986.
- White, Ronald V. "Reading," In Communication in the Classroom : Application and Methods for a Communicative Approach. pp. 87 - 92. Edited by Keith Johson and Keith Morrow. Harlow Essex : Longman, 1981.
- Williams, Eddie. Reading in the Language Classroom. London : Macmillan Publisher Ltd., 1986.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
- แสดงค่าอำนาจจำแนก (t -distribution) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

ตาราง 5 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เตห์ ฟาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 178 - 188)

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	.73	.32	16	.48	.44
2	.71	.26	17	.77	.35
3	.79	.57	18	.44	.24
4	.73	.32	19	.65	.56
5	.46	.34	20	.44	.24
6	.69	.22	21	.32	.41
7	.52	.30	22	.22	.59
8	.80	.43	23	.32	.62
9	.57	.27	24	.50	.48
10	.30	.59	25	.48	.44
11	.74	.79	26	.41	.23
12	.75	.28	27	.38	.36
13	.73	.55	28	.56	.46
14	.42	.42	29	.60	.71
15	.73	.55	30	.54	.48

การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 168 - 170)

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} \quad s_t^2 &= \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N^2} \\
 \text{แทนค่า} &= \frac{50 \times 19180 - (952)^2}{50 \times 50} \\
 &= \frac{959000 - 906304}{2500} = \frac{52696}{2500} \\
 &= 21.08
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} \quad r_{tt} &= \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\} \\
 \text{แทนค่า} &= \frac{30}{30-1} \left\{ 1 - \frac{6.71}{21.08} \right\} \\
 &= \frac{30}{29} \left\{ 1 - 0.32 \right\} \\
 &= 1.03 \times 0.68 \\
 &= 0.70
 \end{aligned}$$

แสดงว่า แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .70

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t-distribution) ของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ โดยการแจกแจงแบบที (t-distribution)
(ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 185 - 186)

ข้อที่	ค่า t-distribution	ข้อที่	ค่า t-distribution
1	3.79	11	3.55
2	3.66	12	5.06
3	4.57	13	3.93
4	4.87	14	3.57
5	3.71	15	4.61
6	3.68	16	5.24
7	3.92	17	4.00
8	3.83	18	4.66
9	3.80	19	5.68
10	3.52	20	5.44

การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 170 - 172)

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} \quad s_t^2 &= \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N^2} \\
 \text{แทนค่า } s_t^2 &= \frac{50 \times 329769 - (4031)^2}{50 \times 50} \\
 &= \frac{16488450 - 16248961}{2500} = \frac{239489}{2500} \\
 &= 95.80 \\
 \text{สูตร} \quad \alpha &= \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\} \\
 \text{แทนค่า} &= \frac{20}{20-1} \left\{ 1 - \frac{18.77}{95.80} \right\} \\
 &= \frac{20}{19} \left\{ 1 - 0.20 \right\} \\
 &= 1.05 \times 0.80 \\
 &= 0.84
 \end{aligned}$$

แสดงว่า แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84

ภาคผนวก ข

- แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยระหว่าง ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
- การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย หลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
- แสดงคะแนนเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยระหว่าง ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
- การเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย หลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ตาราง 7 แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยระหว่าง ก่อนและหลังการทดลอง
ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ที่	กลุ่มทดลอง		ที่	กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	18	27	1	17	21
2	18	25	2	17	17
3	13	15	3	10	12
4	14	17	4	14	18
5	18	20	5	14	14
6	20	24	6	10	13
7	15	21	7	9	10
8	15	17	8	20	21
9	19	26	9	20	24
10	20	24	10	12	14
11	14	17	11	10	14
12	21	29	12	18	23
13	18	27	13	19	20
14	15	22	14	17	18
15	13	19	15	21	23
16	20	21	16	16	20
17	14	16	17	14	14
18	15	20	18	15	16
19	10	14	19	22	23
20	9	15	20	14	16

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	กลุ่มทดลอง		ที่	กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		ก่อนเรียน	หลังเรียน
21	11	13	21	14	14
22	18	23	22	12	15
23	19	25	23	21	25
24	10	15	24	12	15
25	21	21	25	14	15
26	18	18	26	13	17
27	11	16	27	14	16
28	8	13	28	15	20
29	11	19	29	15	17
30	7	13	30	18	20
รวม	453	592		457	525
เฉลี่ย	15.10	19.73		15.23	17.50

การเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ก่อนและ
หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติการแจกแจงของที (t-test
แบบ Independent) ในรูปของ Difference Score (Scott and Wertheimer.
1962 : 264)

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร } s_D^2 &= \frac{\sum(D_1 - MD_1)^2 + \sum(D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 + 2} \\
 \text{แทนค่า} &= \frac{185.06 + 69.78}{30 + 30 - 2} = \frac{254.84}{58} \\
 &= 4.3937931 \\
 \text{สูตร } s_{MD_1 - MD_2} &= \sqrt{\frac{s_D^2}{n_1} + \frac{s_D^2}{n_2}} \\
 \text{แทนค่า} &= \sqrt{\frac{4.3937931}{30} + \frac{4.3937931}{30}} \\
 &= \sqrt{.2929194} \\
 &= 0.5412202 \\
 \text{สูตร } t &= \frac{MD_1 - MD_2}{s_{MD_1 - MD_2}} \\
 &= \frac{4.63 - 2.27}{0.5412202} = \frac{2.36}{0.5412202} \\
 &= 4.3605172
 \end{aligned}$$

เปิดตาราง t, 60 ที่ระดับ .01 ได้ = 2.660

ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 แสดงคะแนนเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียน
กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ที่	กลุ่มทดลอง		ที่	กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	72	78	1	73	79
2	63	74	2	80	86
3	79	84	3	87	94
4	75	81	4	76	79
5	83	89	5	83	84
6	75	85	6	84	85
7	76	80	7	78	82
8	81	90	8	80	87
9	84	88	9	85	85
10	84	90	10	87	88
11	79	85	11	81	89
12	78	83	12	85	88
13	83	89	13	72	76
14	67	79	14	77	79
15	81	88	15	82	83
16	74	83	16	82	83
17	69	78	17	77	85
18	79	79	18	81	81
19	65	74	19	77	78
20	72	77	20	81	84

ตาราง 8 (ต่อ)

ที่	กลุ่มทดลอง		ที่	กลุ่มควบคุม	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		ก่อนเรียน	หลังเรียน
21	79	80	21	70	71
22	84	94	22	64	69
23	82	93	23	71	79
24	65	65	24	82	84
25	80	81	25	85	86
26	75	81	26	78	84
27	62	74	27	75	77
28	72	81	28	73	75
29	82	94	29	83	88
30	78	86	30	79	79
รวม	2278	2483		2368	2467
เฉลี่ย	75.93	82.77		78.93	82.23

การเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ก่อนและหลัง
การทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติการแจกแจงของที (t-test แบบ
Independent) ในรูปของ Difference Score (Scott and Wertheimer.
1962 : 264)

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร } s_D^2 &= \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2} \\
 \text{แทนค่า} &= \frac{352.18 + 204.30}{30 + 30 - 2} = \frac{556.48}{58} \\
 &= 9.5944827 \\
 \text{สูตร } s_{MD_1 - MD_2} &= \sqrt{\frac{s_D^2}{n_1} + \frac{s_D^2}{n_2}} \\
 \text{แทนค่า} &= \sqrt{\frac{9.5944827}{30} + \frac{9.5944827}{30}} \\
 &= \sqrt{0.639632} \\
 &= 0.7997699 \\
 \text{สูตร } t &= \frac{MD_1 - MD_2}{s_{MD_1 - MD_2}} \\
 &= \frac{6.83 - 3.3}{0.7997699} = \frac{3.53}{0.7997699} \\
 &= 4.4137695
 \end{aligned}$$

เปิดตาราง t, 60 ที่ระดับ .01 ได้ = 2.660

เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาคผนวก ค

- ตารางการเปรียบเทียบระหว่างวิธีสอนแบบเอริกา กับการสอนปกติ
- แผนการสอนกลุ่มทดลอง (สอนโดยใช้การสอนแบบเอริกา) จำนวน 18 แผน
- แผนการสอนกลุ่มควบคุม (สอนโดยใช้การสอนปกติ) จำนวน 18 แผน

ตารางการเปรียบเทียบระหว่างวิธีสอนแบบเอริกา กับการสอนปกติ

การสอนแบบเอริกา	การสอนปกติ
1. กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน	1. กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน
2. การเตรียมการอ่าน	2. คำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษา
- ผูกการสร้างปริบท	- สืบค้นคำและกลุ่มคำที่ไม่เข้าใจความหมาย
- สืบค้นโครงสร้างการเขียน	- อภิปรายความหมายของคำและกลุ่มคำ
- การศึกษาคำศัพท์ใหม่	- ค้นหาความหมายที่ถูกต้องจากพจนานุกรม
3. ผูกการอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด	3. การสอนอ่านในใจ
- ใช้แนวทางความเข้าใจเนื้อเรื่อง 3 ระดับ	- อ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องตามที่ครูกำหนดให้
- ทานแบบฝึกหัดโคลซ	- ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน
4. ผูกการอ่านจับใจความสำคัญและรวบรวมข้อมูล	4. การสอนอ่านออกเสียง
- ใช้โครงสร้างระดับยอด	- ผูกการอ่านออกเสียงให้ชัดเจนเป็นรายบุคคล
5. การถ่ายโยงการเรียนรู้	5. การสอนอ่านทำนองเสนาะ (บางบทบางตอน)
- บูรณาการทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกันทั้งในด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน	
6. สรุปบทเรียน (ทบทวนเนื้อหาทั้งหมด จับใจความสำคัญของเรื่อง สรุปข้อคิดจากบทเรียน)	6. สรุปบทเรียน (ทบทวนเนื้อหาทั้งหมด จับใจความสำคัญของเรื่อง สรุปข้อคิดจากบทเรียน)
7. การประเมินผล	7. การประเมินผล

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มทดลอง

เรื่อง ตีกลองไทย

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ตีกลองไทย เป็นสิ่งที่ประดิษฐ์ไว้สำหรับงานในพิธีกรรมต่าง ๆ รวมทั้งเป็นของเล่นสำหรับเด็กด้วย
2. ตีกลองไทย มีคุณค่าทั้งในด้านการแสดงให้ เห็นถึงวัฒนธรรมที่ดำรงมาแล้วยังให้ ความสุขใจ และความพึงพอใจแก่คนทั่วไปด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถจัดประเภทของตีกลองแต่ละชนิดได้อย่างถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ตีกลองไทย

น้อยหน้าคิดว่าเพื่อน ๆ คงชอบเล่นตีกลองกันทุกคน เพื่อน ๆ ทราบไหมคะว่าแต่เดิมนั้น เราไม่ได้ตั้งใจประดิษฐ์ตีกลองให้เป็นของเล่นของเด็กหรอกค่ะ ตีกลองไทยในยุคแรกถูกประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีฝังศพ หรือบรรจุในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ ต่อมาเมื่อมีคนไปพบเข้าจึงนำกลับบ้านไปฝากเด็ก ๆ เมื่อเห็นว่าเด็กชอบ ผู้ใหญ่จึงประดิษฐ์ตีกลองให้เด็กเล่นโดยตรง ตีกลองในยุคแรกมักทำขึ้นอย่างง่าย ๆ จากวัสดุใกล้ตัว เช่น ดิน ฟ้า ไม้ เปลือกหอย ทางมะพร้าว และรังไหม เป็นต้น

ตีกลองไทยแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ตุ๊กตาที่ใช้ในพิธีกรรม เช่น ตุ๊กตาศาลพระภูมิ เป็นตุ๊กตาคนรับใช้ชายหญิง และช้างกับม้า ตุ๊กตาชนะสีเหลืองใช้ในพิธีทอดผ้าป่า เป็นต้น
2. ตุ๊กตาสำหรับเด็กเล่น มักประดิษฐ์จากวัสดุที่หาได้ใกล้ตัว เช่น ตุ๊กตาที่ทำจากผ้าแถบของผู้หญิงหรือผ้าขาวม้าของผู้ชาย ตุ๊กตาปั้นจากดิน และตุ๊กตากระดาษ เป็นต้น
3. ตุ๊กตาฝีมือ ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อแสดงฝีมือทางศิลปะอันละเอียดอ่อน เช่น ตุ๊กตาชาววัง ตุ๊กตาบางกอกคอลล์ และตุ๊กตาชาวบ้านอยุธยา เป็นต้น
4. ตุ๊กตาตามความเชื่อพื้นบ้าน ประดิษฐ์ขึ้นง่าย ๆ ด้วยฝีมือชาวบ้าน เช่น ตุ๊กตาเสียกบาล ตุ๊กตานางกวัก เป็นต้น

ในบรรดาของเล่นต่าง ๆ ที่เพื่อน ๆ มียู่นั้น ตุ๊กตาคูเหมือนจะเป็นของเล่นชิ้นโปรดที่สุดใช้ไหมคะ การเล่นตุ๊กตานั้นนอกจากจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ตุ๊กตายังมีคุณค่าในด้านต่าง ๆ อีกมากมาย ดังที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสทรงนิพนธ์ไว้ในหนังสือ "พระประวัติตรัสเล่า" ตอนหนึ่งว่า

"...การเล่นตุ๊กตาก็ให้ความรู้ได้เหมือนกัน เล่นตุ๊กตาตัวใหญ่ เรารักตุ๊กตาเป็นลูก เราได้ความรู้ดีกว่าผู้ใหญ่ของเราทำนุรักเราอย่างไร นี่เป็นกตัญญู เราเอาอย่างผู้ใหญ่ทำให้แก่ตุ๊กตา หรือจักทำให้แก่คนภายหลังนี้เป็นบุญการ และยังรู้จักเย็บผ้า ผสมสีย้อมผ้า เครื่องแต่งตุ๊กตา และอื่น ๆ อีก เล่นตุ๊กตาตัวเล็ก ๆ ทำให้เราสังเกตวิธีจัดเหี้ยมเรือนหรือจัดการงานของผู้ใหญ่เพื่อจำเอามาเล่นตุ๊กตา..."

โรสแมรี่ วอร์เนอร์ และอลารี ฟิลลิปส์ก็เขียนถึงคุณค่าของตุ๊กตาไว้เช่นกัน ในวารสาร "สวัสดี" ของ บริษัท การบินไทย จำกัด ฉบับเดือนมกราคม ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2521

"ตุ๊กตาเป็นสิ่งสากล ให้ความสุขใจ เป็นเพื่อน เป็นความพึงพอใจและภาคภูมิใจของคนจำนวนหลายพันคนทั่วโลก ไม่ว่าผู้เยาว์หรือผู้ใหญ่ล้วนแต่รักตุ๊กตา ผู้สะสมตุ๊กตามีตั้งแต่สมเด็จพระราชินีจนถึงคนสามัญ จนถึงผู้รักและซาบซึ้งในความน่ารักของตุ๊กตาน้อย ๆ หลายเผ่าพันธุ์ และจนถึงเด็กหญิงน้อย ๆ ที่แสนจะตื่นเต้นเมื่อโอบกอดตุ๊กตาสุดที่รักอย่างแสนสุข โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การแต่งกาย และราคาค่าของของมัน"

นอกจากคุณค่าดังที่กล่าวมาแล้ว ตุ๊กตายังให้ความรู้ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนในอดีตอีกด้วย เช่น ตุ๊กตาชาววังให้ความรู้เกี่ยวกับคนไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตึกดาไทยแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน ตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมพื้นบ้านที่น่าพอใจอย่างยิ่ง

เมื่อเพื่อน ๆ ทราบแล้วว่าตึกดามีคุณค่ามากเพียงใด น้อยหน้าจึงอยากขอรับรองให้เพื่อน ๆ เล่นตึกดาอย่างทะนุถนอม ถ้ามีตึกดาที่เล่นไม่ได้ก็ควรซ่อมอย่างระมัดระวัง เพื่อตึกดาจะได้ไม่แตกหักเสียหาย เราจะได้มีตึกดาไว้ชื่นชมนาน ๆ ใจคะ

(จากวารสารสู่โลกกว้าง มีนาคม 2537 หน้า 24 - 25)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ใช้กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้เกม ทายคำ และภาพปริศนา

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 การเตรียมการอ่าน โดยครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังจะเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท เรื่อง ตึกดาไทย โดยครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามช่วยชี้แนะ ประธานกลุ่ม จะซักถามประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียบเรียงคำตอบด้วยการเขียนเป็นแผนภูมิหรือไดอะแกรม เชื่อมโยง รายละเอียดให้ครอบคลุมเรื่องที่ครูถาม และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน หลังจากนั้นครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. สืบหาโครงสร้างคำราเรียน เรื่อง ตึกดาไทย โดยให้นักเรียนพิจารณาขั้นตอนการเขียนว่ามีหัวข้อเรื่องของแต่ละย่อหน้าที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 จะพิจารณาเฉพาะหัวข้อสำคัญ ๆ ของเรื่องว่ากล่าวถึงเรื่องใดบ้าง และสื่อในเนื้อเรื่องมีอะไรบ้าง

ขั้นตอนที่ 2 จะพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละหัวข้อย่อย และสรุปภาพในเนื้อเรื่องของแต่ละหัวข้อ

3. ฝึกการเดาความหมายคำศัพท์จากปริบท โดยฝึกให้นักเรียนรู้จักความหมายของคำ ๆ นั้น พิจารณาความหมายด้วยการอาศัยคำหรือข้อความที่แวดล้อมอยู่รอบ ๆ เพื่อจะได้เข้าใจความหมายของคำที่เป็นปัญหา พร้อมกับให้นักเรียนตรวจสอบความหมายที่แท้จริงจากพจนานุกรมอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 2 การอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ผูกการอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด โดยตั้งเป็นคำถามให้นักเรียนตอบ รวม 5 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อจะประกอบด้วยคำถาม 3 ระดับ ดังนี้

1.1 คำถามที่ให้นักเรียนตอบโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน โดยสามารถตรวจสอบคำตอบได้ในเนื้อเรื่อง

1.2 คำถามที่นักเรียนต้องบอกเหตุผลของเรื่องที่อ่าน โดยการแปลความตีความ ขยายความ จากเนื้อเรื่อง จึงจะสามารถตอบได้

1.3 คำถามที่นักเรียนต้องวิเคราะห์ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด และนำมาอภิปรายหาข้อสรุป จึงจะสามารถพิจารณาหาคำตอบได้

2. ผูกการใช้ข้อทดสอบแบบโคลซ โดยใช้น้ำเรื่องจากที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่วันละบททุกครั้งที่ 8 ให้นักเรียนเลือกคำถามมาให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 การฝึกจับใจความสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการใช้โครงสร้างระดับยอด ชนิตบอกรายละเอียดหรือรายการครูจะใช้คำถามช่วยชี้แนะในการค้นหาคำตอบของนักเรียน และอธิบายถึงลักษณะการเขียนคำไข พิจารณาใจความหลัก รวมทั้งรายละเอียดของเรื่อง ให้นักเรียนฝึกการปฏิบัติด้วยการใช้โครงสร้างระดับยอดชนิดนี้ร่วมกันกับครูก่อน หลังจากนั้นให้นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไข ให้อธิบายและเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 การถ่ายโยงการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้ครูแจกเนื้อเรื่อง ตีตกตาไทย ทั้งหมดให้แต่ละกลุ่มอ่านแล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย และเขียนสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านมาส่งครู

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดประเภทของตีกตาชนิดต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้ และวาดรูปตีกตาไทยที่นักเรียนชอบ ระบายสีให้สวยงาม พร้อมกับเขียนชื่อภาพตีกตาที่วาดไว้ด้านล่างด้วย

สื่อการเรียน

1. ภาพการ์ตูนรูป ปู, หนอน, หอยทาก, ปลา และลา ซึ่งมีคำปริศนาให้นักเรียนเติมดังนี้ "ต-า-ท-" (เฉลยตีกตาไทย)

2. รูปภาพตุ๊กตาชนิดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่
 - 2.1 ภาพตุ๊กตาในศาลพระภูมิ (คนรับใช้ชายหญิง, ช้างกับม้า)
 - 2.2 ภาพตุ๊กตาปั้นจากดิน
 - 2.3 ภาพตุ๊กตาชาววัง
 - 2.4 ภาพตุ๊กตาชาวบ้าน
 - 2.5 ภาพตุ๊กตานางกวัก
 - 2.6 ภาพตุ๊กตาทำจากผ้า
3. ตุ๊กตาของจริง ได้แก่
 - 3.1 ตุ๊กตากระดาษ
 - 3.2 ตุ๊กตาเด็กเล่น
4. กระดาษแผนภูมิ
5. เนื้อเรื่องตุ๊กตาไทย จำนวน 15 แผ่น
6. ภาพตุ๊กตา จำนวน 5 ตัว (รางวัลสำหรับนักเรียนที่ตอบได้ถูก)
7. กระดาษวาดเขียนแผ่นใหญ่ 5 แผ่น
8. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
9. ปากกาเมจิก
10. ข้อทดสอบแบบโคลซ จำนวน 30 แผ่น
11. บัตรคำ ซึ่งได้แก่คำว่า
 - 11.1 ตุ๊กตาไทย
 - 11.2 ตุ๊กตาที่ใช้ในพิธีกรรม
 - 11.3 ตุ๊กตาสำหรับเด็กเล่น
 - 11.4 ตุ๊กตาฝีมือ
 - 11.5 ตุ๊กตาตามความเชื่อพื้นบ้าน
12. ภาพปริศนา (ตุ๊กตาเด็กผู้หญิงใส่ชุดไทย)
13. แผนภูมิโครงสร้างระดับยอด
14. กระดาษวาดเขียน จำนวน 5 แผ่น
15. สีไม้

การประเมินผล

1. การสังเกต

1.1 การตอบคำถาม

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำแผนภูมิ
การทำข้อสอบแบบโคลซ การทำแผนภูมิโครงสร้างระดับยอดหรือโคอะแกรม

1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน

2. ตรวจสอบฝึกหัด

2.1 ตรวจสอบข้อสอบแบบโคลซ

2.2 ตรวจสอบแผนภูมิโครงสร้างระดับยอด

2.3 ตรวจสอบการเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ตีตกตาไทย

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง
บันทึกการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
จำนวน 54 คาบ สอนครั้งละ 3 คาบ

สัปดาห์ที่ 1

ครั้งที่ 1 (เรื่องตีกาไทย)

บันทึกคาบที่ 1 - 3

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด ตีกาไทย เป็นสิ่งประดิษฐ์ไว้สำหรับงานในพิธีกรรมต่าง ๆ รวมทั้งเป็นของเล่นสำหรับเด็กด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถจัดประเภทของตีกาแต่ละชนิดได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

ตีกาไทย

น้อยหน่าคิดว่าเพื่อน ๆ คงชอบเล่นตีกากันทุกคน เพื่อน ๆ ทราบไหมคะว่าแต่เดิมนั้น เราไม่ได้ตั้งใจประดิษฐ์ตีกาให้เป็นของเล่นของเด็กหรอกค่ะ ตีกาไทยในยุคแรกถูกประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีฝังศพ หรือบรรจุในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ ต่อมาเมื่อมีคนไปพบเข้าจึงนำกลับบ้านไปฝากเด็ก ๆ เมื่อเห็นว่าเด็กชอบ ผู้ใหญ่จึงประดิษฐ์ตีกาให้เด็กเล่นโดยตรง ตีกาในยุคแรกมักทำขึ้นอย่างง่าย ๆ จากวัสดุใกล้ตัว เช่น ดิน ฟ้า ไม้ เปลือกหอย ทางมะพร้าว และรังไหม เป็นต้น

ตีกาไทยแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ตีกาที่ใช้ในพิธีกรรม เช่น ตีกาศาลพระภูมิ เป็นตีกาคนรับใช้ชายหญิง และช้างกับม้า ตีกาชะนีสีเหลืองใช้ในพิธีทอดผ้าป่า เป็นต้น

2. ตุ๊กตาสำหรับเด็กเล่น มักประดิษฐ์จากวัสดุที่หาได้ใกล้ตัว เช่น ตุ๊กตาที่ทำจากผ้าแถบของผู้หญิงหรือผ้าขาวม้าของผู้ชาย ตุ๊กตาปั้นจากดิน และตุ๊กตากระดาษ เป็นต้น

3. ตุ๊กตาฝีมือ ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อแสดงฝีมือทางศิลปะอันละเอียดอ่อน เช่น ตุ๊กตาชาววัง ตุ๊กตาบางกอกดอลล์ และตุ๊กตาชาวบ้านอยุธยา เป็นต้น

4. ตุ๊กตาตามความเชื่อพื้นบ้าน ประดิษฐ์ขึ้นง่าย ๆ ด้วยฝีมือชาวบ้าน เช่น ตุ๊กตาเสียดบาล ตุ๊กตานางกวัก เป็นต้น

ในบรรดาของเล่นต่าง ๆ ที่เพื่อน ๆ มียู่นั้น ตุ๊กตาคูเหมือนจะเป็นของเล่นชั้นโปรดที่สุดใช้ไหมคะ การเล่นตุ๊กตานี้ นอกจากจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ตุ๊กตายังมีคุณค่าในด้านต่าง ๆ อีกมากมาย ดังที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสทรงนิพนธ์ไว้ในหนังสือ "พระประวัติศรีเสลา" ตอนหนึ่งว่า

"...การเล่นตุ๊กตาก็ให้ความรู้ได้เหมือนกัน เล่นตุ๊กตาตัวใหญ่ เรารักตุ๊กตาเป็นลูก เราได้ความรู้สึกว่าผู้ใหญ่ของเราทำนุรักเราอย่างไร นี่เป็นกตัญญู เราเอาอย่างผู้ใหญ่ทำให้แก่ตุ๊กตา หรือจกทำให้แก่คนภายนอกเป็นบุพการี และยังรู้จักเย็บผ้า ผสมสีย้อมผ้า เครื่องแต่งตุ๊กตา และอื่น ๆ อีก เล่นตุ๊กตาตัวเล็ก ๆ ทำให้เราสังเกตวิธีจัดเหี้ยมเรือนหรือจัดการงานของผู้ใหญ่เพื่อจำเอามาเล่นตุ๊กตา..."

โรสแมรี่ วอร์เนอร์ และอลารี ฟิลลิปส์ก็เขียนถึงคุณค่าของตุ๊กตาไว้เช่นกัน ในวารสาร "สวัสดี" ของ บริษัท การบินไทย จำกัด ฉบับเดือนมกราคม ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2521

"ตุ๊กตาเป็นสิ่งสากล ให้ความสุขใจ เป็นเพื่อน เป็นความพึงพอใจและภาคภูมิใจของคนจำนวนหลายพันคนทั่วโลก ไม่ว่าผู้เยาว์หรือผู้ใหญ่ล้วนแต่รักตุ๊กตา ผู้สะสมตุ๊กตามีตั้งแต่สมเด็จพระราชินีจนถึงคนสามัญ จนถึงผู้รักและซาบซึ้งในความน่ารักของตุ๊กตาน้อย ๆ หลายเผ่าพันธุ์ และจนถึงเด็กหญิงน้อย ๆ ที่แสนจะตื่นเต้นเมื่อโอบกอดตุ๊กตาสุดที่รักอย่างแสนสุข โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การแต่งกาย และราคาค่างวดของมัน"

นอกจากคุณค่าดังที่กล่าวมาแล้ว ตุ๊กตายังให้ความรู้ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนในอดีตอีกด้วย เช่น ตุ๊กตาชาววังให้ความรู้เกี่ยวกับคนไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตุ๊กตาไทยแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน ตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมพื้นบ้านที่น่าพอใจอย่างยิ่ง

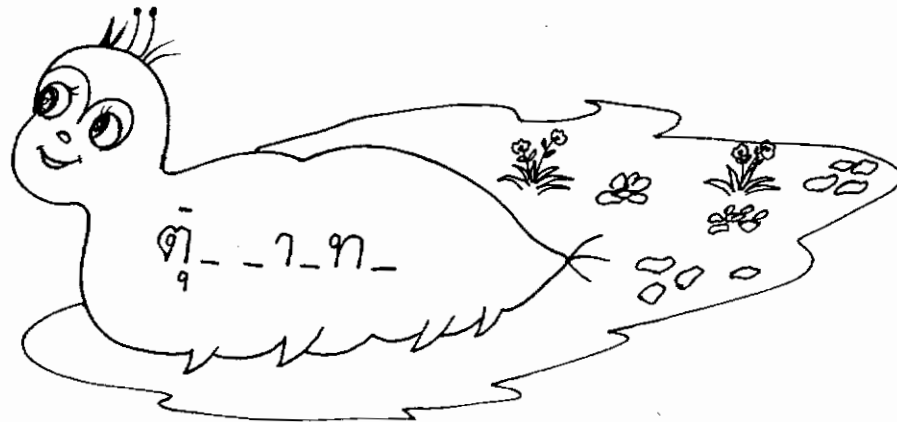
เมื่อเพื่อน ๆ ทราบแล้วว่าตุ๊กตามีคุณค่ามากเพียงใด น้อยหน้าจึงอยากขอร้องให้เพื่อน ๆ เล่นตุ๊กตาอย่างทะนุถนอม ถ้ามีตุ๊กตาที่เล่นไม่ได้ก็ควรซ่อมอย่างระมัดระวัง เพื่อตุ๊กตาจะได้ไม่แตกหักเสียหาย เราจะได้มีตุ๊กตาไว้ชื่นชมนาน ๆ ใจคะ

(จากวารสารสู่โลกกว้าง มีนาคม 2537 หน้า 24 - 25)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน โดยให้มีการเลือกประธาน 1 คน เลขา 1 คน และนอกนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่มอีก 4 คน ประธานกลุ่มออกมาจับภาพการ์ตูนที่มีคำปริศนาไว้ให้นักเรียนเดิคำ กลุ่มใดเติมตัวอักษรลงในช่องว่างเป็นคำที่ถูกต้องว่า "ตุ๊กตาไทย" ได้ก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ เช่น

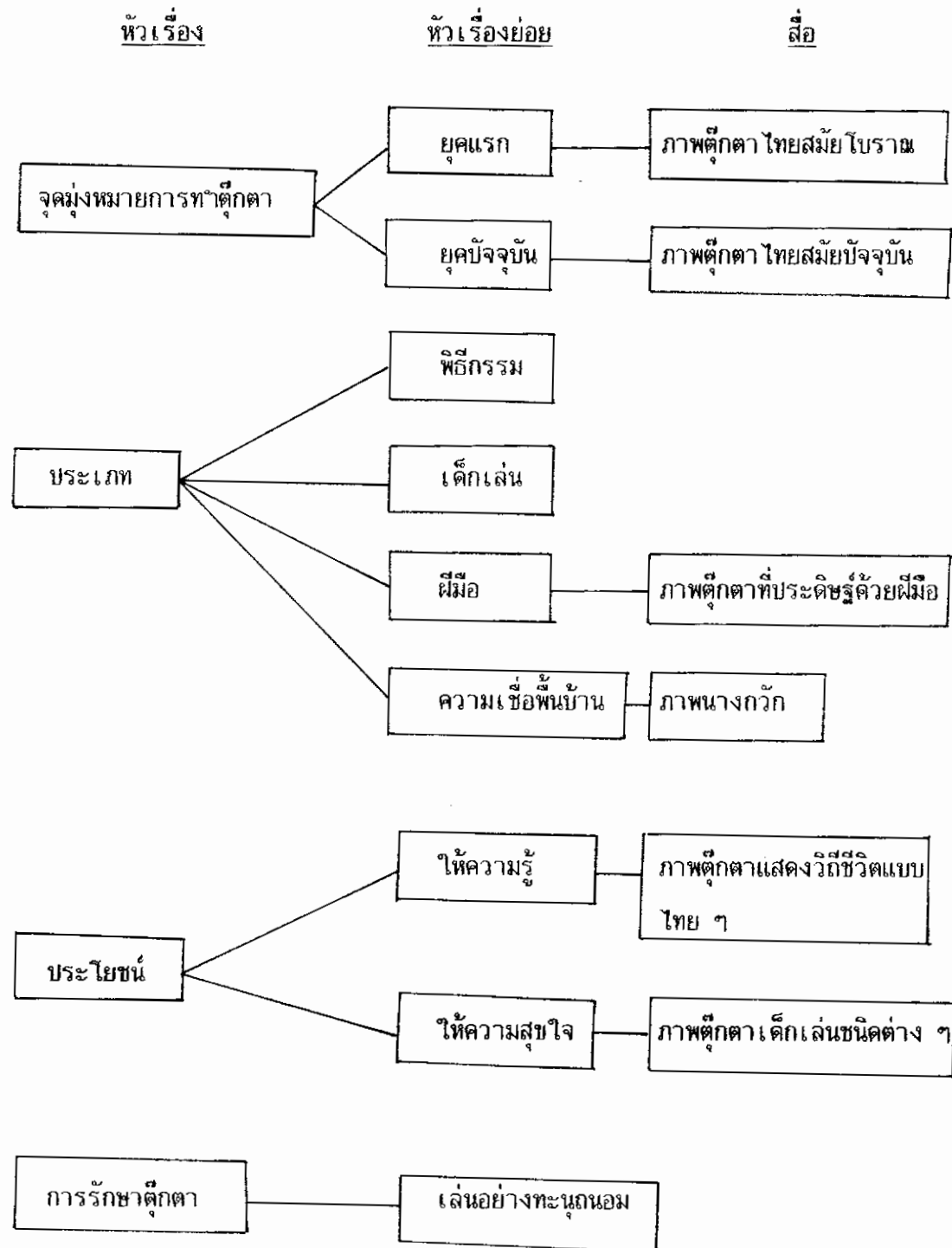

ขั้นสอน

1. การเตรียมการอ่าน เรื่อง ตุ๊กตาไทย ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับตุ๊กตาในสมัยก่อนกับปัจจุบันที่นักเรียนรู้จักว่ามีแบบใดบ้าง และจุดประสงค์ของการผลิตตุ๊กตาแต่ละชนิดแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไรบ้าง ครูจดคำตอบของนักเรียนลงบนกระดานดำ

2. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท เรื่อง ตุ๊กตาไทย โดยครูแจกกระดาษแผ่นกลมให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น ประธานกลุ่มซักถามประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคน โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ และใช้คำถามช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความคิดได้กว้างมากขึ้น โดยนักเรียนสามารถใช้คำตอบบนกระดานดำจากที่ได้เคยตอบมาช่วยในการเรียบเรียง แสดงเป็นแผนภูมิ โดยจัดให้เป็นหมวดหมู่ จากนั้นให้ส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

3. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องตุ๊กตาไทย เพิ่มเติม โดยใช้ภาพและของจริงประกอบ
 4. ครูและนักเรียนช่วยกันเรียบเรียง และทำแผนภูมิ เรื่องตุ๊กตาไทยร่วมกัน
 5. ครูให้นักเรียนอ่าน เรื่องตุ๊กตาไทย และแนะนำสำรวจโครงสร้างการเขียน
- ขั้นตอนที่ 1 จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันสำรวจโครงสร้างการเขียนบนกระดานดำ ดังนี้

6. ให้นักเรียนสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 2 โดยครูแจกกระดาษให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น แล้วอธิบายขั้นตอนการสำรวจให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ให้นักเรียนส่งผลงาน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งรูปแบบที่สำรวจแล้วจะมีลักษณะดังนี้

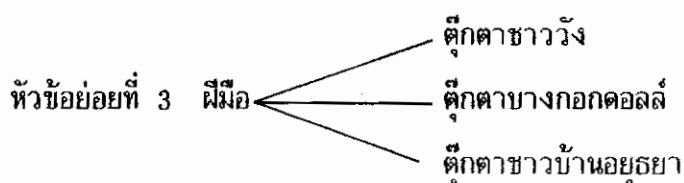
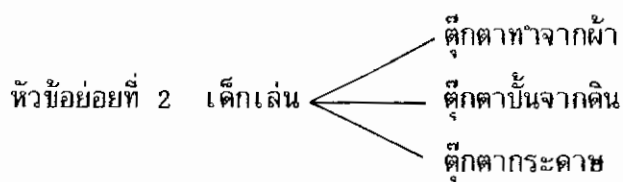
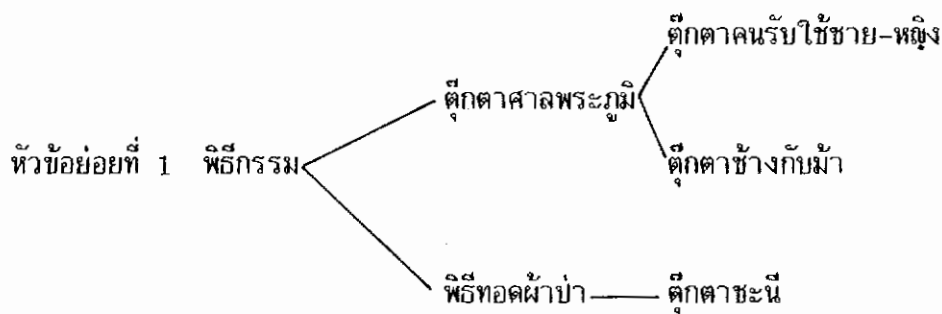
หัวข้อที่ 1 จุดมุ่งหมายการศึกษา

หัวข้อย่อยที่ 1 ยุคแรก ——— ใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ

หัวข้อย่อยที่ 2 ปัจจุบัน ——— เป็นของเล่นสำหรับเด็ก

สรุปภาพ ภาพตุ๊กตาสสมัยโบราณ และปัจจุบัน

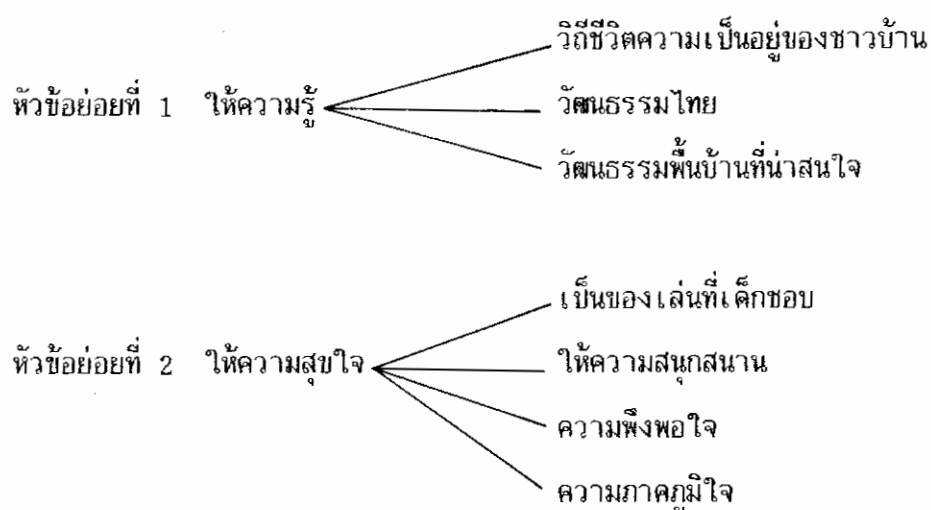
หัวข้อที่ 2 ประเภท

สรุปภาพ ภาพตักตวงประดิษฐ์ และภาพตักตวงนางกวัก

หัวข้อที่ 3 ประโยชน์

สรุปภาพ ภาพตักตวงแสดงวิถีชีวิตแบบไทย ๆ และภาพตักตวงเด็กเล่น

หัวข้อที่ 4 การรักษาตักตวง

7. ผูกการเดาศาสตร์จากปริบท ครูแนะนำการใช้ปริบทในการเดาศาสตร์ให้นักเรียน โดยการทำตารางสำรวจศาสตร์ที่ต้องสอน ซึ่งมีดังนี้คือ

1. ประดิษฐ์ (หน้า 24 ย่อหน้า 1 บรรทัด 2)
2. พิธีกรรม (หน้า 24 ย่อหน้า 1 บรรทัด 3)

3. ศักดิ์สิทธิ์ (หน้า 24 ย่อหน้า 1 บรรทัด 4)
4. เสี่ยกบาล (หน้า 24 ย่อหน้า 2 บรรทัด 18)
5. บุพการี (หน้า 24 ย่อหน้า 4 บรรทัด 28)
6. ภาคภูมิ (หน้า 25 ย่อหน้า 6 บรรทัด 36)
7. เผ่าพันธุ์ (หน้า 25 ย่อหน้า 6 บรรทัด 36)
8. วิถีชีวิต (หน้า 25 ย่อหน้า 7 บรรทัด 47)
9. ประเพณี (หน้า 25 ย่อหน้า 7 บรรทัด 48)
10. วัฒนธรรม (หน้า 25 ย่อหน้า 7 บรรทัด 48)

ชื่อเฉพาะ	หน้า	ย่อหน้า	บรรทัด	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
ประติษฐ์	24	1	2	ยุคแรกถูก <u>ประติษฐ์</u> ขึ้น	จัดทำขึ้น
พิธีกรรม	24	1	3	<u>พิธีกรรม</u> ต่าง ๆ เช่น พิธีฝังศพ	การบูชา
ศักดิ์สิทธิ์	24	1	4	สถานที่ <u>ศักดิ์สิทธิ์</u> ตาม ความเชื่อ	เป็นสถานที่ที่มีความขลัง
เสียบบาล	24	2	18	ตุ๊กตา <u>เสียบบาล</u>	ตุ๊กตาที่ใส่ภาชนะแล้ว นำไปทิ้งที่ทางสามแพร่ง หรือลอยน้ำ
บุพการี	24	4	28	เอาอย่างผู้ใหญ่ทำให้แก่ ตุ๊กตาหรือจกให้แก่คน ภายนอกเป็น <u>บุพการี</u>	ผู้ที่อุปการะมาก่อน บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด
ภาคภูมิ	25	6	36	เป็นความพึงพอใจ และ ความ <u>ภาคภูมิ</u> ใจของคน จำนวนหลายพันคน	ความมีสง่า
เผ่าพันธุ์	25	6	36	ตุ๊กตาน้อย ๆ หลาย <u>เผ่าพันธุ์</u>	เชื้อสาย

ชื่อเฉพาะ	หน้า	ย่อหน้า	บรรทัด	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
วิถีชีวิต	25	7	47	แสดงให้เห็นวิถีชีวิตของ ชาวบ้าน	ความเป็นไปในการ ดำรงชีวิต
ประเพณี	25	7	48	แสดงให้เห็นวิถีชีวิตของ ชาวบ้าน ตลอดจน <u>ประเพณีวัฒนธรรมไทย</u>	สิ่งที่ประพาศสืบต่อกัน มาเป็นแบบแผน
วัฒนธรรม	25	7	48	<u>วัฒนธรรมพื้นบ้านที่</u> น่าสนใจ	สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงาม แก่หมู่คณะ

8. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายของคำศัพท์ จากนั้นให้นักเรียนเปิดพจนานุกรมเพื่อค้นหาความหมายที่แท้จริง นำมาใส่ในช่องคำอธิบาย

9. ฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการทางความคิด โดยใช้แนวทางความเข้าใจเนื้อเรื่อง 3 ระดับ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง ตึกตาไทย ภายใน 10 นาที จากนั้นให้ตัวแทนออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้ว ให้นำมาอภิปรายภายในกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที เลขาคัดบันทึก และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้เสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งคำถามมีดังนี้

- 9.1 ตึกตาไทยแบ่งออกเป็นกี่ประเภท ได้แก่อะไรบ้าง
- 9.2 ตึกตาให้คุณค่าหรือประโยชน์แก่เราอย่างไรบ้าง
- 9.3 ทำไมคนโดยทั่วไปจึงชอบตึกตา
- 9.4 สาเหตุที่ทำให้รูปแบบของการผลิตตึกตาเปลี่ยนแปลงไป คืออะไร
- 9.5 เหตุใดเด็กมักเล่นตึกตาแล้วซำหุ่รุดเสียหาย ถ้าเป็นนักเรียนจะมีวิธีการเล่นและดูแลอย่างไร

10. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับข้อทดสอบแบบโคลซที่ครู ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้รับข้อทดสอบเท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม ครูอธิบายขั้นตอนในการทำให้เข้าใจ จากนั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ภายในเวลา 10 นาที

11. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจและแก้ไข หลังจากให้นักเรียนทำข้อทดสอบแบบโคลซเสร็จแล้ว

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับของบนโต๊ะ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้ภาพตุ๊กตาประเภทต่าง ๆ ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดจัดประเภทของตุ๊กตา และแข่งขันออกมาตีความภาพให้ตรงกับบัตรคำที่ครูคิดไว้ กลุ่มใดจัดได้เสร็จและถูกต้องก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพการ์ตูนรูป บู, หนอน, หอยทาก, ปลา และลา ซึ่งมีคำปริศนาให้นักเรียนเดิมนั้น "ค-ู-า-ท-" (เฉลยตุ๊กตาไทย)
2. รูปภาพตุ๊กตาชนิดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่
 - 2.1 ภาพตุ๊กตาในศาลพระภูมิ (คนรับใช้ชายหญิง, ข้างกับม้า)
 - 2.2 ภาพตุ๊กตาขะนึ
 - 2.3 ภาพตุ๊กตาปั้นจากดิน
 - 2.4 ภาพตุ๊กตาชาววัง
 - 2.5 ภาพตุ๊กตาชาวบ้าน
 - 2.6 ภาพตุ๊กตานางกวัก
 - 2.7 ภาพตุ๊กตาทำจากผ้า
 - 2.8 ภาพตุ๊กตาบางกอกดอลล์
3. ตุ๊กตาของจริง ได้แก่
 - 3.1 ตุ๊กตากระดาษ
 - 3.2 ตุ๊กตาเด็กเล่น
4. กระดาษแผ่นภูมิ

5. เนื้อเรื่องตุ๊กตาไทย จำนวน 15 แผ่น
6. ภาพตุ๊กตา จำนวน 5 ตัว (รางวัลสำหรับนักเรียนที่ตอบได้ถูก)
7. กระดาษวาดเขียนแผ่นใหญ่ 5 แผ่น
8. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
9. ปากกาเมจิก
10. ข้อทดสอบแบบโคลซ จำนวน 30 แผ่น
11. บัตรคำ ซึ่งได้แก่คำว่า
 - 11.1 ตุ๊กตาไทย
 - 11.2 ตุ๊กตาที่ใช้ในพิธีกรรม
 - 11.3 ตุ๊กตาสำหรับเด็กเล่น
 - 11.4 ตุ๊กตาฝีมือ
 - 11.5 ตุ๊กตาตามความเชื่อพื้นบ้าน

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำแผนภูมิ
- การทำข้อสอบแบบโคลซ
- 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจข้อสอบแบบโคลซ

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

ตุ๊กตาเป็นสิ่งสำคัญ ให้ความสุขใจ เป็นเพื่อนเป็นความพึงพอใจ (1) ภาคภูมิใจของคนจำนวนหลายพันคน (2) ทุกมุมโลกไม่ว่าผู้เยาว์ และ (3) ล้วนแต่รักตุ๊กตา ผู้สะสมตุ๊กตา (4) ตั้งแต่สมเด็จพระราชินี จนถึงคน (5) จนถึงผู้รักและซาบซึ้งในความ (6) ของตุ๊กตาน้อย ๆ หลายเผ่าพันธุ์ และจน (7) เด็กหญิงน้อย ๆ ที่แสนจะตื่นเต้น (8) โอบกอดตุ๊กตาสุดที่รักอย่าง (9) โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การแต่งกาย (10) ราคาแพงของมัน

1. ก. ความ	ข. กับ	ค. โดย	ง. และ
2. ก. ทั้ง	ข. ใน	ค. ต่อ	ง. เนื่องจาก
3. ก. เด็ก	ข. ทั่วไป	ค. ผู้ใหญ่	ง. ผู้ชรา
4. ก. รวม	ข. มี	ค. นั้น	ง. ส่วนมาก
5. ก. ผู้ใหญ่	ข. ทั่วไป	ค. ยากจน	ง. สามัญ
6. ก. น่ารัก	ข. งาม	ค. ตื่นเต้น	ง. สวย
7. ก. กระทั่ง	ข. ถึง	ค. กว่า	ง. นั้น
8. ก. ค่อย ๆ	ข. มักจะ	ค. เมื่อ	ง. จะ
9. ก. สนุกสุข	ข. สบาย	ค. สดชื่น	ง. สดใส
10. ก. รวมทั้ง	ข. รูปร่าง	ค. ตลอด	ง. และ

เฉลย

1. ง. และ
2. ก. ทั่ว
3. ค. ผู้ใหญ่
4. ข. มี
5. ง. สามัญ
6. ก. น่ารัก
7. ข. ถึง
8. ค. เมื่อ
9. ก. แสน่สับ
10. ง. และ

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

ครั้งที่ 2 (เรื่องตุ๊กตาไทย)

บันทึกคาบที่ 4 - 6

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด ตุ๊กตาไทย มีคุณค่าทั้งในด้านการแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่สั่งงามแล้วยังให้
ความสนใจ และความพึงพอใจแก่คนทั่วไปด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ตุ๊กตาไทย

แต่เดิมนั้นเราไม่ได้ตั้งใจประดิษฐ์ตุ๊กตาให้เป็นของเล่นของเด็กหรอกค่ะ ตุ๊กตาไทย
ในยุคแรกถูกประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีฝังศพ หรือบรรจุในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์
ตามความเชื่อ ต่อมาเมื่อมีคนไปพบเข้าจึงนำกลับบ้านไปฝากเด็ก ๆ เมื่อเห็นว่าเด็กชอบ ผู้ใหญ่
จึงประดิษฐ์ตุ๊กตาให้เด็กเล่นโดยตรง ตุ๊กตาในยุคแรกมักทำขึ้นอย่างง่าย ๆ จากวัสดุใกล้ตัว
เช่น ดิน ไม้ เปลือกหอย ทางมะพร้าว และรังไหม เป็นต้น

ตุ๊กตาไทยแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ตุ๊กตาที่ใช้ในพิธีกรรม เช่น ตุ๊กตาศาลพระภูมิ เป็นตุ๊กตาคนรับใช้ชายหญิง และ
ช้างกับม้า ตุ๊กตาชะนีสี่เหลียงใช้ในพิธีทอดผ้าป่า เป็นต้น
2. ตุ๊กตาสำหรับเด็กเล่น มักประดิษฐ์จากวัสดุที่หาได้ใกล้ตัว เช่น ตุ๊กตาที่ทำจาก
ผ้าแถบของผู้หญิงหรือผ้าขาวม้าของผู้ชาย ตุ๊กตาปั้นจากดิน และตุ๊กตากระดาษ เป็นต้น
3. ตุ๊กตาฝีมือ ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อแสดงฝีมือทางศิลปะอันละเอียดอ่อน เช่น ตุ๊กตา
ชาววัง ตุ๊กตาบางกอกดอลล์ และตุ๊กตาชาวบ้านอยุธยา เป็นต้น
4. ตุ๊กตาตามความเชื่อพื้นบ้าน ประดิษฐ์ขึ้นง่าย ๆ ด้วยฝีมือชาวบ้าน เช่น ตุ๊กตา
เสียกบาล ตุ๊กตานางกวัก เป็นต้น

(จากวารสารสู่โลกกว้าง มีนาคม 2537 หน้า 24)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น ป็นนำ

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน จากนั้นให้นักเรียนแข่งขัน
ทายภาพปริศนา (รูปภาพตึกตามผู้หญิง) ครูตีคภาพปริศนาบนกระดานดำ และให้นักเรียนแต่ละ
กลุ่มตั้งคำถาม เพื่อหาคำตอบให้ได้ว่าเป็นภาพเกี่ยวกับอะไร โดยถามได้กลุ่มละ 1 ข้อ และ
ให้เวลาคิดหาคำตอบจากคำถามที่ถามทั้งหมด กลุ่มใดตอบได้ก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ และได้มาเปิด
ภาพปริศนา พร้อมทั้งเขียนชื่อภาพ

ขั้น ป็นสอน

1. ครูแจกเนื้อหา เรื่อง ตึกดาไทย โดยตัดตอนช่วงประเภทของตึกดาไทย ใ้
นักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่น ครูซักถามนักเรียนจากเรื่องที่อ่านดังนี้

- 1.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 1.2 จุดมุ่งหมายในการประดิษฐ์ตึกดาไทยในยุคแรก และปัจจุบันแตกต่างกัน

หรือไม่ อย่างไร

- 1.3 ตึกดาไทยแบ่งเป็นกี่ประเภท ได้แก่อะไรบ้าง
- 1.4 ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร
- 1.5 ผู้เขียนบอกรายละเอียดอะไรบ้าง

2. ครูอธิบายลักษณะการเขียนโครงสร้างระดับยอชชนิดบอกรายละเอียดของเรื่อง
ซึ่งแผนการเขียนชนิดนี้ มีคำไข (Key Words) คือคำว่า เช่น ได้แก่ เป็นต้นว่า คือ ดังนี้
 ฯลฯ

3. ครูแจกแผนภูมิโครงสร้างระดับยอชชนิดบอกรายละเอียดให้นักเรียนกลุ่มละ
1 แผ่น ให้นักเรียนอ่านข้อความเรื่อง "ตึกดาไทย" แล้ววิเคราะห์เรื่องโดยใช้โครงสร้าง
ระดับยอชชนิดบอกรายละเอียด ให้เขียนแผนภูมิที่เป็นใจความหลัก รายละเอียดของเรื่อง
คำไข โดยนำคำตอบที่ได้จากการตอบคำถามไปเติมลงในช่องว่างในแผนภูมิ แล้วออกมา
รายงานหน้าชั้น

4. หลังจากรายงานแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

5. ฝึกการถ่ายโยงการเรียนรู้ โดยครูแจกเนื้อเรื่อง ตึกดาไทยทั้งหมดให้แต่ละกลุ่ม
อ่าน ให้ร่วมกันอภิปรายและเขียนสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านมาส่งครู

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนมารับกระดาษ สี สำหรับวาดรูปตุ๊กตาไทยที่นักเรียนชอบกลุ่มละ 1 ตัว โดยให้แต่ละกลุ่มวางแผนร่วมกัน และช่วยกันวาดภาพระบายสี พร้อมกับเขียนชื่อใต้ภาพนั้นด้วย

สื่อการเรียนรู้

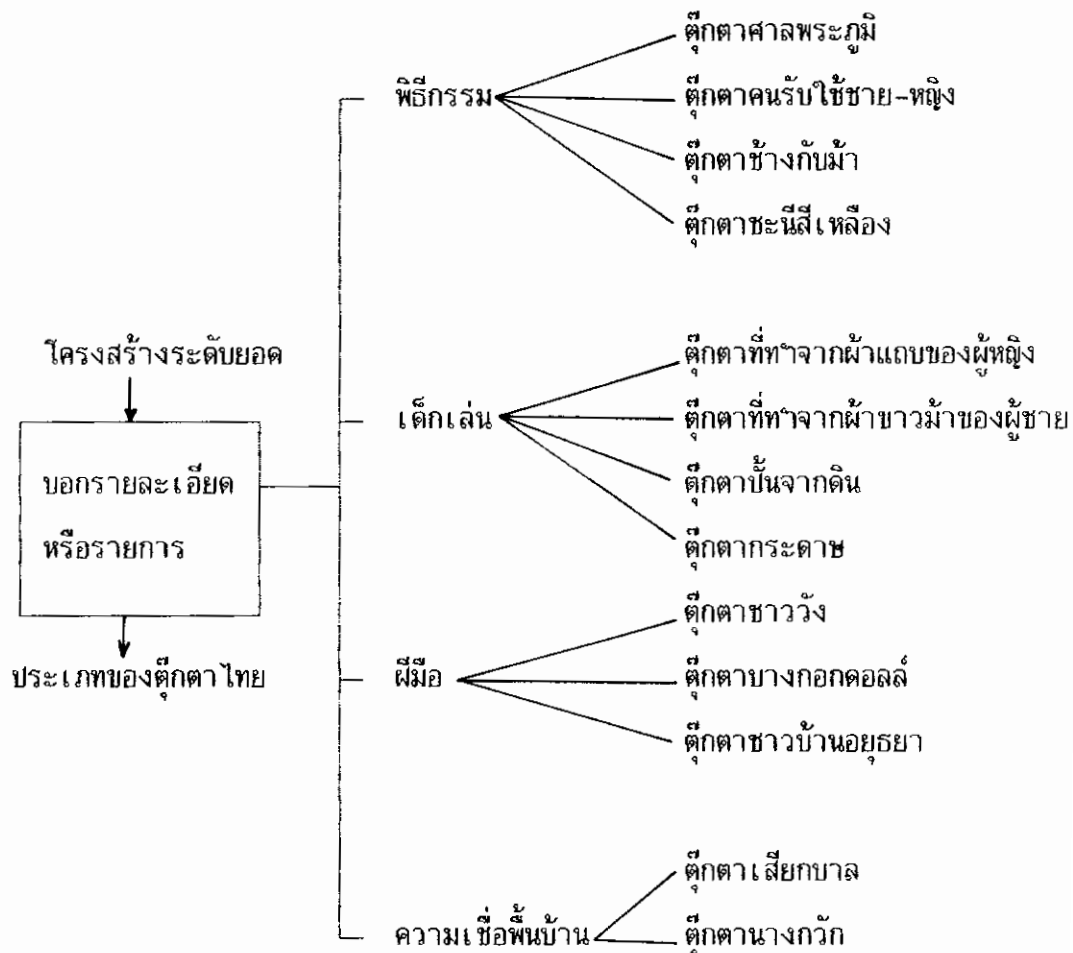
1. ภาพปริศนา (ตุ๊กตาเด็กผู้หญิงใส่ชุดไทย)
2. เนื้อเรื่อง "ตุ๊กตาไทย" จำนวน 15 แผ่น
3. แผนภูมิโครงสร้างระดับยอด
4. กระดาษวาดเขียน จำนวน 5 แผ่น
5. สีไม้

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การรายงานหน้าชั้น การอภิปราย การทำแผนภูมิโครงสร้างระดับยอด หรือไดอะแกรม
2. ตรวจสอบแฟ้ม
 - 2.1 ตรวจสอบแผนภูมิโครงสร้างระดับยอด
 - 2.2 การสรุปใจความสำคัญ

เฉลย

ไดอะแกรม

โครงสร้างระดับยอด คือ การบอกรายละเอียด

ใจความหลัก คือ ประเภทของตุ๊กตาไทย

บอกรายละเอียด คือ ประเภทตุ๊กตาที่ใช้ในพิธีกรรม ตุ๊กตาสำหรับเด็กเล่น
ตุ๊กตาฝีมือ และตุ๊กตาตามความเชื่อพื้นบ้าน

คำใบ้ที่ใช้คือ คำว่า เช่น เป็นต้น ดังนั้น

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มทดลอง

เรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. น้ำมีความจำเป็นต่อชีวิตทุกคน เมื่อประสบกับปัญหาน้ำขาดแคลน ย่อมส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของคนทุกฝ่าย เราทุกคนจึงควรร่วมมือกันประหยัดน้ำตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป
2. น้ำมีความสำคัญต่อชีวิตของเราเป็นอย่างมาก จึงควรที่จะร่วมมือกันรักษาน้ำ และใช้น้ำอย่างประหยัด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเรียบเรียงคำต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้เป็นข้อความที่ได้ใจความได้อย่างถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถเขียนรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
6. นักเรียนสามารถเขียนสรุปเรื่องย่อเกี่ยวกับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
7. นักเรียนสามารถเขียนคำขวัญการประหยัดน้ำได้ถูกต้อง

วิกฤตการณ์น้ำ

เรื่อง นวลพรรณ วังษ์

ภาพ ขวัญ ธรรมเนียมจัด

คงจะไม่มีใครปฏิเสธว่า น้ำมีความสำคัญต่อชีวิตของเราเป็นอย่างมากพอ ๆ กับ อากาศที่เราหายใจอยู่เลยที่เดียว นอกจากเราจะใช้น้ำในการอุปโภค บริโภค แล้วน้ำยังเป็น สิ่งสำคัญสำหรับเกษตรกรชาวไทยอีกด้วย โดยเฉพาะเกษตรกรที่ทำนา (นาปรัง) ซึ่งใน ปีหนึ่ง ๆ มีการทำนากันระหว่าง 55 - 60 ล้านไร่ ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ชลประทานที่มีระบบน้ำ อุดมสมบูรณ์เพียง 20 ล้านไร่เท่านั้น

ในขณะนี้ประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาวิกฤตการณ์น้ำที่มีปริมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ฯลฯ และมีแนวโน้มว่า การขาดแคลนน้ำ จะทวี ความรุนแรงเพิ่มขึ้น ๆ จากการที่เคยทำนาปรังกัน ก็ต้องหันมาปลูกพืชฤดูแล้งแทนเพื่อเป็นการ ประหยัดน้ำ โดยปลูกพืชอื่นที่ใช้น้ำน้อยกว่าแทน เนื่องจากปริมาณน้ำเก็บกักในอ่างเก็บน้ำตาม เขื่อนต่าง ๆ ที่สำคัญของประเทศมีปริมาณน้อยนั่นเอง โดยเฉพาะเขื่อนภูมิพลที่ จ.ตาก และ เขื่อนสิริกิติ์ที่ จ.อุตรดิตถ์ อันเป็นหัวใจของการเกษตรในภาคเหนือ และภาคกลางที่ใช้หล่อ เลี้ยงชีวิตชาวไทยมากกว่า 20 ล้านคน ใน 22 จังหวัดรวมทั้งกรุงเทพมหานครด้วย นอกจากนี้ ยังเป็นที่ผลิตกระแสไฟฟ้าขนาดใหญ่ป้อนเข้าสู่ระบบผู้บริโภคร้อนประเทศ

สภาวะการขาดแคลนน้ำที่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนอย่างเห็นได้ชัด เป็น การขาดแคลนน้ำในปี 2535 และปี 2536 เป็นช่วงที่มีความแห้งแล้งรุนแรงที่สุดเท่าที่ปรากฏมา ถ้าใครติดตามข่าวก็คงจะทราบว่า ในปี 2535 ได้มีปัญหการขาดน้ำอุปโภค บริโภคในเขต อ.สามชุก อ.ดอนเจดีย์ และ อ.อุทุมพร จ.สุพรรณบุรี การขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในเขต อ.องครักษ์ จ.นครนายก อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา และแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำยัง ทำให้ปริมาณความเค็มในบริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำท่าจีนขึ้นสูงมาก ประมาณ 8.7 กรัม/ลิตร ซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่สวนผลไม้ในฝั่งธนบุรี รวมทั้งยังเกิดปัญหาน้ำเน่าเสียใน เขตภาษีเจริญอีกด้วย เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นในปี 2535 ส่วนในปี 2536 ตั้งแต่ เดือนมกราคมเป็นต้นมา เกิดเหตุการณ์ขาดแคลนน้ำดิบเพื่อผลิตน้ำประปาที่ จ.ฉะเชิงเทรา เนื่องจากสภาพน้ำตามคลองต่าง ๆ แห้งหมดยกเว้นคลองใหญ่ที่พอน้ำในอนคลองอยู่บ้างเล็กน้อย

และได้เกิดปัญหาน้ำเค็มรุกล้ำเข้าไปทางปากแม่น้ำบางปะกง แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีน เร็วกว่าปกติส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ทำงานในบริเวณนั้นเป็นอย่างมาก

หลายคนอาจสงสัยว่า จากน้ำที่เคยมีใช้กันอย่างอุดมสมบูรณ์ ทำไมถึงได้ขาดแคลนได้ ย้อนไปเมื่อ 4 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2532 - 2535) ได้เกิดสภาวะความแห้งแล้งขึ้นใน ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, เขื่อนสิริกิติ์ และทางภาคกลางในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยามีปริมาณฝน รวมทั้งปีน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 โดยมีปริมาณฝนรวมทั้งปีประมาณ 1,100 มิลลิเมตร จึงส่งผลให้น้ำในเขื่อนสิริกิติ์ และเขื่อนสิริกิติ์มีน้อยกว่าปีก่อน ๆ แต่เมื่อเกิด วิกฤตการณ์ภัยแล้งในปี 2535 เกษตรกรยังคงต้องการน้ำในการทำนาเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึง ตัดสินใจปล่อยน้ำออกจากเขื่อนทั้งสองลงมาช่วยจนน้ำเกือบหมดอ่างเพื่อมิให้ต้นข้าวได้รับความเสียหาย และอีกสาเหตุหนึ่งก็คือ สภาวะฝนแล้ง ดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าปริมาณฝน น้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 เมื่อไม่มีฝนความชุ่มชื้นก็หายไปเนื่องจากป่าไม้ถูก ทำลายลงมามากนั่นเอง

ในการใช้น้ำนั้นเราต้องรู้ว่าน้ำมีใช้อย่างจำกัดอย่างไร ที่มีจำกัดเพราะผู้คนที่มากขึ้น เรื่อย ๆ มาทำลายต้นน้ำลำธาร บุกรุกไปตั้งถิ่นฐานทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดน้อยลง เมื่อไปทำลายป่าทำให้ดินไม่มีโอกาสได้รับน้ำมากเหมือนในอดีต

ถึงเวลาหรือยังที่ต้องหาแหล่งน้ำมาเสริมให้กับการใช้น้ำจัดหาระบบกับเก็บน้ำพัฒนา แหล่งน้ำขึ้นมา เพื่อนำน้ำมาใช้ในการเกษตร การประปา อุตสาหกรรม และที่กำลังอยู่ในภาวะ ขาดแคลนอยู่ในขณะนี้เมื่อฝนตกลงมาจะปล่อยให้น้ำไหล ลงทะเลไปหมดโดยเปล่า ประโยชน์ เพราะไม่มีที่กักเก็บน้ำ ในอีก 10 ปีข้างหน้า พวกเราคงจะไม่มีน้ำกินน้ำใช้เพื่อการ เกษตรและอื่น ๆ อย่างอุดมสมบูรณ์เท่าทุกวันนี้ มาสร้างจิตสำนึกในการประหยัดน้ำ และการใช้ น้ำใกล้ตัวให้เหมาะสมให้เป็นประโยชน์มากที่สุดเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องกระทำเพื่อแก้วิกฤตการณ์ น้ำให้ได้...ถึงเวลาแล้วหรือยัง...

(จากวารสารเยาวชน ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม 2536 หน้า 13 - 15)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงปัญหาที่สำคัญ ๆ ที่เกี่ยวกับการขาดแคลนน้ำจากความคิดเห็น ของนักเรียน และจากข่าววาสาร หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหา

ชั้นสอน

ชั้นที่ 1 การเตรียมการอ่าน โดยครูสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของน้ำสาเหตุและวิธีการแก้ไขการขาดแคลนน้ำ

1. ฝึกให้นักเรียนเขียนปริบท เรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ โดยครูจะเป็นผู้ตั้งคำถาม ประธานกลุ่มจะซักถามประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียบเรียงคำตอบด้วยการเขียนแสดงเป็นแผนภูมิหรือไคอะแกรม เชื่อมโยงรายละเอียดให้ครอบคลุมเรื่องที่ครูถาม ครูให้นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนช่วยกันเรียบเรียงและทำแผนภูมิร่วมกัน

2. สืบหาโครงสร้างคำารเรียน เรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ โดยให้นักเรียนพิจารณาขั้นตอนการเขียนทั้ง 2 ขั้นตอน สำหรับขั้นตอนที่ 1 จะพิจารณาส่วนที่เป็นหัวข้อเรื่องสำคัญ ๆ และสื่อในเนื้อเรื่องมีอะไรบ้าง ส่วนขั้นตอนที่ 2 จะพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละหัวข้อย่อย และสรุปภาพในเนื้อเรื่องของแต่ละหัวข้อ

3. ฝึกการเดาความหมายคำศัพท์จากปริบท โดยฝึกให้นักเรียนรู้จักความหมายของคำ ๆ นั้น พิจารณาความหมายด้วยการอาศัยคำหรือข้อความที่แวดล้อมอยู่รอบ ๆ เพื่อจะได้เข้าใจความหมายของคำที่เป็นปัญหาหรือไม่เข้าใจ พร้อมกับให้นักเรียนตรวจสอบความหมายที่แท้จริงจากพจนานุกรมอีกครั้งหนึ่ง

ชั้นที่ 2 การอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ฝึกการอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด โดยตั้งเป็นคำถามให้นักเรียนตอบรวม 5 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อจะประกอบด้วยคำถาม 3 ระดับ ดังนี้

1.1 คำถามที่ให้นักเรียนตอบโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน โดยสามารถตรวจสอบคำตอบได้ในเนื้อเรื่อง

1.2 คำถามที่นักเรียนต้องบอกเหตุผลของเรื่องที่อ่าน โดยการแปลความตีความ ขยายความ จากเนื้อเรื่อง จึงจะสามารถตอบได้

1.3 คำถามที่นักเรียนต้องใช้ความคิดวิเคราะห์ วิจัย แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด และนำมาอภิปรายหาข้อสรุป จึงจะสามารถพิจารณาหาคำตอบได้

1.4 ฝึกการให้ข้อทดสอบแบบโคลซ โดยใช้เนื้อเรื่องจากที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ เว้นระยะทุกคำที่ 8 ให้นักเรียนเลือกคำตอบมาให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 การฝึกจับใจความสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการใช้โครงสร้างระดับยอชชนิดปัญหาและข้อแก้ไข ครูจะใช้คำถามช่วยชี้แนะในการค้นหาคำตอบของนักเรียน และอธิบายถึงลักษณะการเขียน คำไข่ พิจารณาใจความหลัก รวมทั้งรายละเอียดของเรื่อง ให้นักเรียนฝึกการปฏิบัติด้วยการใช้โครงสร้างระดับยอชชนิดนี้ร่วมกันกับครูก่อน หลังจากนั้นให้นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 การถ่ายโยงการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนคำขวัญเกี่ยวกับเรื่องการประหยัดน้ำ

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนเล่นเกมตอบัตรูปหัวใจ เรียงข้อความให้เป็นใจความที่สมบูรณ์ และสรุปโครงสร้างระดับยอชชนิดปัญหา และข้อแก้ไข

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิฝึกการเขียนปริบท จำนวน 5 แผ่น
2. เนื้อเรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ
3. แผนภูมิฝึกการสำรวจโครงสร้างการเขียน จำนวน 5 แผ่น
4. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. ข้อทดสอบแบบโคลซ
6. บัตรรูปหัวใจ จำนวน 10 ดวง
7. ข้อความจากวารสาร หนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาน้ำที่

ขาดแคลน

8. แผนภูมิโครงสร้างระดับยอชชนิด ปัญหา - ข้อแก้ไข
9. กระดาษสี
10. สีเมจิก
11. บัตรคำได้แก่คำว่า ชลประทาน วิกฤตการณ์น้ำ นาบั้ง น้ำดิบ จิตสำนึก
12. กระเป๋าน้ำ

การประเมินผล

1. การสังเกต

1.1 การตอบคำถาม

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำแผนภูมิ

การทำข้อสอบแบบโคลซ การสำรวจโครงสร้างการเขียน

1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน

2. ตรวจสอบฝึกหัด

2.1 ตรวจสอบข้อสอบแบบโคลซ

2.2 การเขียนแผนภูมิโครงสร้างระดับยอดชนิด ปัญหา - ข้อแก้ไข

2.3 การเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการประหยัดน้ำ

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

ครั้งที่ 3 (เรื่องวิกฤตการณ์น้ำ)

บันทึกคาบที่ 7 - 9

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

น้ำมีความจำเป็นต่อชีวิตทุกคน เมื่อประสบกับปัญหาน้ำขาดแคลนย่อมส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของคนทุกฝ่าย เราทุกคนจึงควรร่วมมือกันประหยัดน้ำตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเรียบเรียงคำต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้เป็นข้อความที่ได้ใจความได้ถูกต้อง

เนื้อหา

วิกฤตการณ์น้ำ

เรื่อง นวลพรรณ วิวงศ์

ภาพ ขวัญ ธรรมเนียมจัด

คงจะไม่มีใครปฏิเสธว่า น้ำมีความสำคัญต่อชีวิตของเราเป็นอย่างมากพอ ๆ กับอากาศที่เราหายใจอยู่เลยทีเดียว นอกจากเราจะใช้น้ำในการอุปโภค บริโภค แล้วน้ำยังเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเกษตรกรชาวไทยอีกด้วย โดยเฉพาะเกษตรกรที่ทานา (นาปรัง) ซึ่งในปีหนึ่ง ๆ มีการทานากันระหว่าง 55 - 60 ล้านไร่ ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ชลประทานที่มีระบบน้ำอุดมสมบูรณ์เพียง 20 ล้านไร่เท่านั้น

ในขณะนี้ประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาวิกฤตการณ์น้ำที่มีปริมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ฯลฯ และมีแนวโน้มว่า การขาดแคลนน้ำ จะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ๆ จากการที่เคยทานาปรังกัน ก็ต้องหันมาปลูกพืชฤดูแล้งแทนเพื่อเป็นการ

ประหยัคน้ำ โดยปลูกพืชอื่นที่ใช้น้ำน้อยกว่าแทน เนื่องจากปริมาณน้ำเก็บกักในอ่างเก็บน้ำตาม
เขื่อนต่าง ๆ ที่สำคัญของประเทศมีปริมาณน้อยนั่นเอง โดยเฉพาะเขื่อนภูมิพลที่ จ.ตาก และ
เขื่อนสิริกิติ์ที่ จ.อุตรดิตถ์ อันเป็นหัวใจของการเกษตรในภาคเหนือ และภาคกลางที่ใช้หล่อ
เลี้ยงชีวิตชาวไทยมากกว่า 20 ล้านคน ใน 22 จังหวัดรวมทั้งกรุงเทพมหานครด้วย นอกจากนี้
ยังเป็นที่ผลิตกระแสไฟฟ้าขนาดใหญ่ป้อนเข้าสู่ระบบผู้บริโภคร้อนประเทศ

สภาวะการขาดแคลนน้ำที่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนอย่างเห็นได้ชัด เป็น
การขาดแคลนน้ำในปี 2535 และปี 2536 เป็นช่วงที่มีความแห้งแล้งรุนแรงที่สุดเท่าที่ปรากฏมา
ถ้าใครติดตามข่าวก็คงจะทราบว่า ในปี 2535 ได้มีปัญหการขาดน้ำอุปโภค บริโภคในเขต
อ.สามชุก อ.ดอนเจดีย์ และ อ.อุทุมพร จ.สุพรรณบุรี การขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในเขต
อ.องครักษ์ จ.นครนายก อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา และแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำยัง
ทำให้ปริมาณความเค็มในบริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำท่าจีนขึ้นสูงมาก ประมาณ
8.7 กรัม/ลิตร ซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่สวนผลไม้ในฝั่งธนบุรี รวมทั้งยังเกิดปัญหาน้ำเน่าเสียใน
เขตภาษีเจริญอีกด้วย เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นในปี 2535 ส่วนในปี 2536 ตั้งแต่
เดือนเมษายนเป็นต้นมา เกิดเหตุการณ์ขาดแคลนน้ำดิบเพื่อผลิตน้ำประปาที่ จ.ฉะเชิงเทรา
เนื่องจากสภาพน้ำตามคลองต่าง ๆ แห้งหมดยกเว้นคลองใหญ่ที่พ้อมีน้ำนอนคลองอยู่บ้างเล็กน้อย
และได้เกิดปัญหาน้ำเค็มรุกไล่เข้าไปทางปากแม่น้ำบางปะกง แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีน
เร็วกว่าปกติส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ทำงานในบริเวณนั้นเป็นอย่างมาก

หลายคนอาจสงสัยว่า จากน้ำที่เคยมีใช้กันอย่างอุดมสมบูรณ์ ทำไมถึงได้ขาดแคลนได้
ย้อนไปเมื่อ 4 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2532 - 2535) ได้เกิดสภาวะความแห้งแล้งขึ้นใน
ภาคเหนือ เหนือเขื่อนภูมิพล, เขื่อนสิริกิติ์ และทางภาคกลางในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยามีปริมาณฝน
รวมทั้งปีน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 โดยมีปริมาณฝนรวมทั้งปีประมาณ
1,100 มิลลิเมตร จึงส่งผลให้น้ำในเขื่อนภูมิพล และเขื่อนสิริกิติ์มีน้อยกว่าปีก่อน ๆ แต่เมื่อเกิด
วิกฤตการณ์ภัยแล้งในปี 2535 เกษตรกรยังคงต้องการน้ำในการทำนาเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึง
ตัดสินใจปล่อยน้ำออกจากเขื่อนทั้งสองลงมาช่วยจนน้ำเกือบหมดอ่างเพื่อมิให้คันข้าวได้รับความ
เสียหาย และอีกสาเหตุหนึ่งก็คือ สภาวะฝนแล้ง ดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าปริมาณฝน
น้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 เมื่อไม่มีฝนความชุ่มชื้นก็เสียไปเนื่องจากป่าไม้ถูก
ทำลายลงมามากนั่นเอง

ในการใช้น้ำนั้นเราต้องรู้ว่าน้ำมีใช้อย่างจำกัดอย่างไร ที่มีจำกัดเพราะผู้คนที่มากขึ้นเรื่อย ๆ มาทำลายต้นน้ำลำธาร บุกรุกไปตั้งถิ่นฐานทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดน้อยลง เมื่อไปทำลายป่าทำให้ดินไม่มีโอกาสได้รับน้ำมากเหมือนในอดีต

ถึงเวลาหรือยังที่ต้องหาแหล่งน้ำมาเสริมให้กับการใช้น้ำจัดหาระบบกักเก็บน้ำพัฒนาแหล่งน้ำขึ้นมา เพื่อนำน้ำมาใช้ในการเกษตร การประปา อุตสาหกรรม และที่กำลังอยู่ในภาวะขาดแคลนอยู่ในขณะนี้เมื่อฝนตกลงมาจะปล่อยให้ไหลลงทะเลไปหมดโดยเปล่าประโยชน์ เพราะไม่มีที่กักเก็บน้ำ ในอีก 10 ปีข้างหน้า พวกเราคงจะไม่มีน้ำกินน้ำใช้เพื่อการเกษตรและอื่น ๆ อย่างอุดมสมบูรณ์เท่าทุกวันนี้ มาสร้างจิตสำนึกในการประหยัดน้ำ และการใช้น้ำใกล้ตัวให้เหมาะสมให้เป็นประโยชน์มากที่สุดเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องกระทำเพื่อแก้วิกฤตการณ์น้ำให้ได้...ถึงเวลาแล้วหรือยัง...

(จากวารสารเยาวชน ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม 2536 หน้า 13 - 15)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงปัญหาสำคัญ ๆ ที่ประเทศไทยกำลังประสบอยู่ในขณะนี้และว่ามีปัญหาอะไรบ้างต้องรีบแก้ไขโดยด่วน

ขั้นสอน

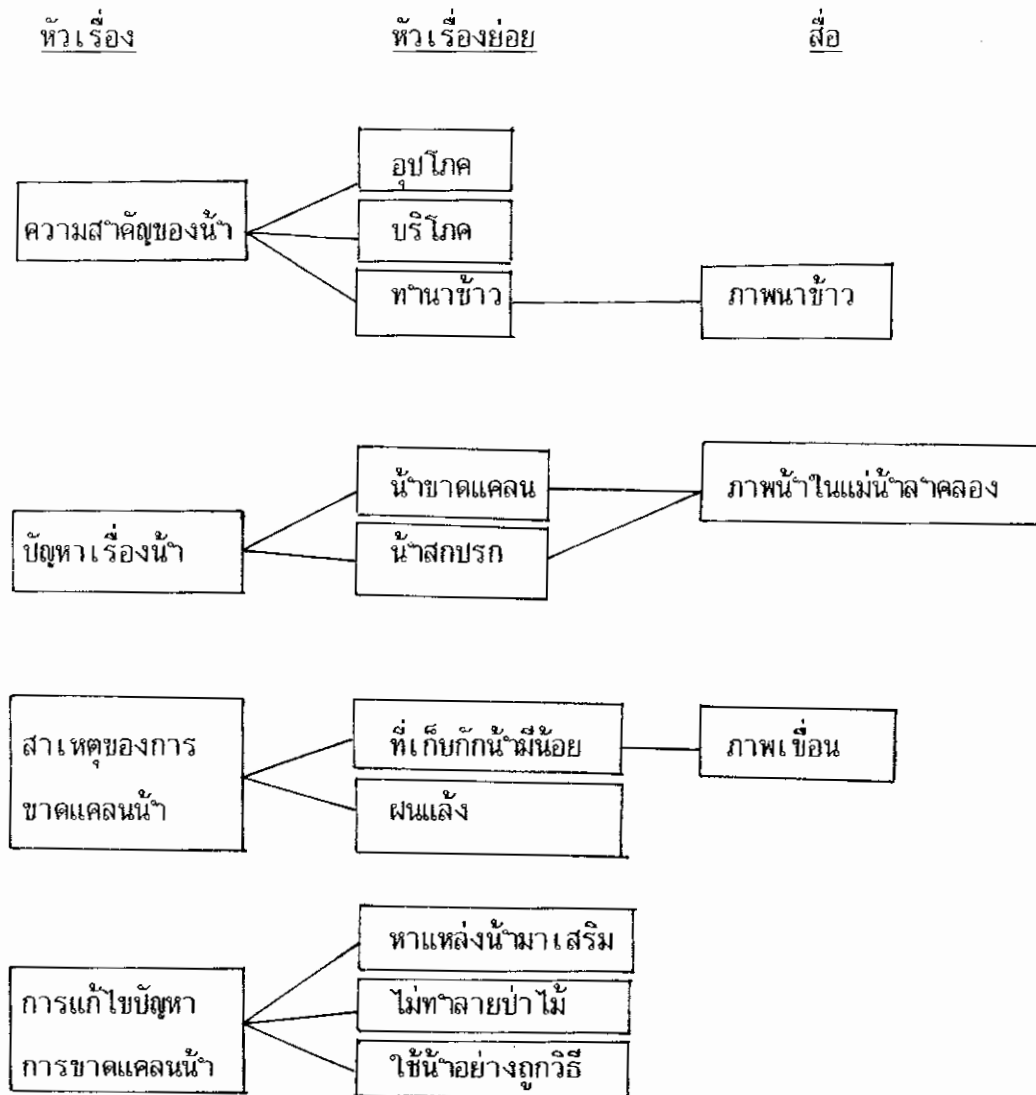
1. การเตรียมการอ่าน เรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ โดยครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของน้ำต่อสิ่งที่มีชีวิต สาเหตุที่ทำให้ขาดแคลนน้ำ รวมทั้งวิธีการแก้ไขให้ถูกต้อง

ครูจดคำตอบของนักเรียนลงบนกระดานดำ

2. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท เรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ โดยครูแจกกระดาษแผ่นภูมิให้กลุ่มละ 1 แผ่น ประธานกลุ่มซักถามประสบการณ์เดิมของแต่ละคน โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ และใช้คำถามช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความคิดมากขึ้น นักเรียนสามารถใช้คำตอบบนกระดานดำจากที่ได้เคยตอบมาแล้วช่วยในการเรียบเรียงจัดให้เป็นหมวดหมู่โดยแสดงเป็นแผนภูมิ จากนั้นให้ส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไข

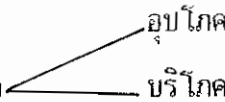
3. ครูและนักเรียนช่วยกันเรียบเรียง และทำแผนภูมิเรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ ร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง

4. ครูแจกเนื้อเรื่อง วิฤตการณ์น้ำ ให้นักเรียนอ่าน และสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 1 ครูจดคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ ดังนี้

5. ให้นักเรียนสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 2 โดยครูแจกกระดาษให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ให้นักเรียนส่งผลงาน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งรูปแบบที่สำรวจแล้วจะมีลักษณะ ดังนี้

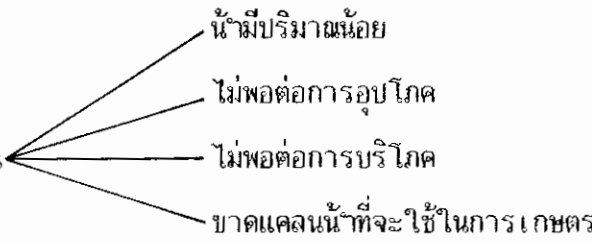
หัวข้อที่ 1 ความสำคัญของน้ำ

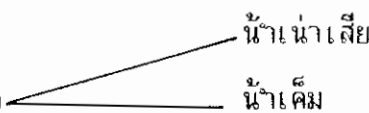
หัวข้อย่อยที่ 1 ความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต

หัวข้อย่อยที่ 2 การเกษตร _____ การทำนาข้าว

สรุปภาพ ภาพนาข้าว

หัวข้อที่ 2 ปัญหาเรื่องน้ำ

หัวข้อย่อยที่ 1 น้ำขาดแคลน

หัวข้อย่อยที่ 2 น้ำสกปรก

หัวข้อที่ 3 สาเหตุของการขาดแคลนน้ำ

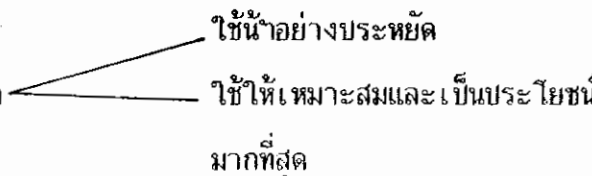
หัวข้อย่อยที่ 1 ที่เก็บกักน้ำ _____ มีไม่เพียงพอ

หัวข้อย่อยที่ 2 ป่าถูกทำลาย _____ ฝนแล้ง

หัวข้อที่ 4 การแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำ

หัวข้อย่อยที่ 1 สร้างที่เก็บน้ำ _____ เขื่อน

หัวข้อย่อยที่ 2 ป่าถูกทำลาย _____ ไม้ตัดไม้

หัวข้อย่อยที่ 3 วิธีกรใช้น้ำ

สรุปภาพ ภาพเขื่อน

6 ผักการเคาะคำศัพท์จากปริบท โดยการหาตารางสำรวจคำศัพท์ที่ต้องสอน ซึ่งมีดังนี้

1. ชลประทาน (หน้า 13 ย่อหน้า 1 บรรทัด 7)
2. วิกฤตการณ์ (หน้า 13 ย่อหน้า 2 บรรทัด 9)
3. นาปรัง (หน้า 13 ย่อหน้า 2 บรรทัด 10)
4. น้ำดิบ (หน้า 14 ย่อหน้า 3 บรรทัด 31)
5. จิตสำนึก (หน้า 15 ย่อหน้า 6 บรรทัด 67)

ชื่อเฉพาะ	หน้า	ย่อหน้า	บรรทัด	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
ชลประทาน	13	1	7	มีการทำนา...ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ชลประทานที่มีระบบน้ำ...	การท่อน้ำ และระบายน้ำเพื่อการเพาะปลูก
วิกฤตการณ์	13	1	9	ประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาวิกฤตการณ์น้ำที่มีปริมาณน้อย	เหตุการณ์ขึ้นอันตรายน้ำร้ายแรง
นาปรัง	13	2	10	จากที่เคยทำนาปรังกันก็ต้องหันมาปลูกพืชฤดูแล้งแทน	การทำนาในฤดูแล้งนอกฤดูทำนา
น้ำดิบ	14	3	31	ขาดแคลนน้ำดิบเพื่อผลิตน้ำประปา	น้ำที่ยังไม่ได้ต้ม

ข้อเฉพาะ	หน้า	ย่อหน้า	บรรทัด	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
จิตสำนึก	15	6	67	มาสร้างจิตสำนึกในการ ประหยัดน้ำและการใช้น้ำ	รู้ได้ คิดได้ด้วยตนเอง ที่จะปฏิบัติต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง

7. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายของคำศัพท์ จากนั้นให้นักเรียนเปิดพจนานุกรมเพื่อค้นหาความหมายที่แท้จริง แล้วนำมาใส่ในช่องคำอธิบาย

8. ฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการทางความคิด โดยใช้แนวทางความเข้าใจเนื้อเรื่อง 3 ระดับ แล้วครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านบทพจนเรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ ภายในเวลา 10 นาที จากนั้นให้ส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้ว ให้นำมาอภิปรายภายในกลุ่ม ในเวลา 5 นาที เลขาคัดบันทึกและส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้เสนอแนะเพิ่มเติมคำตอบที่ไม่ชัดเจน คำถามมีดังนี้

- 8.1 เหตุใดจึงต้องปลูกพืชฤดูแล้ง แทนการทานาปรัง
- 8.2 สาเหตุที่ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำ มีอะไรบ้าง
- 8.3 มีวิธีการแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำอย่างไรบ้าง
- 8.4 นักเรียนมีวิธีการปฏิบัติในการใช้น้ำในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง
- 8.5 ผลกระทบที่เกิดจากการขาดแคลนน้ำ ทำให้เกิดความเสียหายแก่

ประชาชน และประเทศชาติอย่างไรบ้าง

9. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารับข้อทดสอบแบบโคลซที่ครู ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้ข้อทดสอบเท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม จากนั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ภายในเวลา 10 นาที

10. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจและแก้ไข หลังจากให้นักเรียนทำข้อทดสอบแบบโคลซเสร็จแล้ว

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับบัตรรูปหัวใจ กลุ่มละ 2 ดวงที่โต๊ะครู พร้อมกับกระดาษสีขาว คนละ 1 แผ่น ให้อ่านคำที่จับได้ และติดบนกระดานดำ หลังจากที่ทำกลุ่มติดเสร็จ ครูบอกกติกาดังนี้

"ให้นักเรียนนำคำเหล่านี้ มาเรียงให้เป็นข้อความที่อ่านแล้ว ได้ใจความสมบูรณ์ถูกต้องตรงกับบัตรข้อความที่ครูจะเฉลย ให้คิดภายในเวลา 3 นาที กลุ่มใดสามารถเขียนในกระดาษที่ครูแจกให้เสร็จก่อนให้มายืนเรียงต่อกันไป และให้อ่านทีละกลุ่ม กลุ่มที่เขียนได้ถูกต้องตรงกับที่เฉลย และเสร็จก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ" กลุ่มที่ชนะจะได้รับรางวัลรูปดาว บัตรรูปหัวใจ ทั้ง 10 ดวงนั้นดังนี้

เฉลย

ประหยัด น้ำ ตั้งแต่ วันนั้น ก่อนที่ จะ ไม่มี น้ำใช้ ใน วันหน้า

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิฝึกการเขียนปริบท จำนวน 5 แผ่น
2. เนื้อเรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ
3. แผนภูมิฝึกการสำรวจโครงสร้างการเขียน จำนวน 5 แผ่น
4. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. ข้อทดสอบแบบโคลซ
6. บัตรรูปหัวใจ จำนวน 10 ดวง

การประเมินผล

1. การสังเกต

1.1 การตอบคำถาม

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำแผนภูมิ

การทำข้อสอบแบบโคลซ

1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน

2. ตรวจสอบฝึกหัด

2.1 ตรวจสอบข้อสอบแบบโคลซ

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

ถึงเวลาหรือยังที่ต้องหาแหล่งน้ำมาเสริมให้กับการใช้น้ำ จัดหาระบบกักเก็บน้ำพัฒนา
 (1) น้ำขึ้นมาก เพื่อน้ำน้ำมา (2) ในการเกษตร การประปา อุตสาหกรรม และ
 (3) กำลังอยู่ในภาวะขาดแคลนอยู่ใน (4) นี้ แทนที่เมื่อฝนตกลง (5) จะปล่อยให้
 ไหลลงทะเล (6) หมดโดยเปล่าประโยชน์ เพราะไม่มี (7) กักเก็บน้ำ

ในอีก 10 ปีข้างหน้า พวกเรา (8) จะไม่มีน้ำกินน้ำใช้ (9) การเกษตร และ
 อื่น ๆ อย่างอุดมสมบูรณ์ (10) ทุกวันนี้ มาสร้างจิตสำนึกในการประหยัดน้ำ และการใช้น้ำ
 ใกล้เคียงให้เหมาะสมให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

1. ก. กัน	ข. แหล่ง	ค. ต้น	ง. กัก
2. ก. ใช้	ข. เพื่อ	ค. เสริม	ง. ไว้
3. ก. เมื่อ	ข. แม้ว่า	ค. ถ้า	ง. ที่
4. ก. ตอน	ข. ช่วง	ค. ขณะ	ง. เวลา
5. ก. มา	ข. แล้ว	ค. ไป	ง. ทะเล
6. ก. ให้	ข. ไป	ค. จะ	ง. เมื่อ
7. ก. โอกาส	ข. ภาวะ	ค. การ	ง. ที่
8. ก. นั้น	ข. ทุกคน	ค. คง	ง. เห็น
9. ก. เพื่อ	ข. ใน	ค. สำหรับ	ง. แล้ว
10. ก. จน	ข. เหมือน	ค. ถึง	ง. เท่า

เฉลย

1. ข. แผลง
2. ก. ใช้
3. ง. ที่
4. ค. ขณะ
5. ก. มา
6. ข. ไป
7. ง. ที่
8. ค. คง
9. ก. เพื่อ
10. ง. เท่า

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

สัปดาห์ที่ 2

ครั้งที่ 4 (เรื่องวิกฤตการณ์น้ำ)

บันทึกคาบที่ 10 - 12

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

น้ำมีความสำคัญต่อชีวิตของเราเป็นอย่างมาก จึงควรที่จะร่วมมือกันรักษาน้ำ และใช้น้ำอย่างประหยัด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถเขียนรายละเอียดของเรื่องได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนคำขวัญการประหยัดน้ำได้ถูกต้อง

เนื้อหา

วิกฤตการณ์น้ำ

เรื่อง นวลพรรณ วังษ์

ภาพ ขวัญ ธรรมเนียมจิต

ในการใช้น้ำนั้นเราต้องรู้ว่าน้ำมีใช้อย่างจำกัดอย่างไร ที่มีจำกัดเพราะผู้คนที่มากขึ้นเรื่อย ๆ มาทำลายต้นน้ำลำธาร บุกรุกไปตั้งถิ่นฐานทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดน้อยลง เมื่อไปทำลายป่าทำให้ดินไม่มีโอกาสได้รับน้ำมากเหมือนในอดีต

ถึงเวลาหรือยังที่ต้องหาแหล่งน้ำมาเสริมให้กับการใช้น้ำจัดหาระบบกักเก็บน้ำพัฒนาแหล่งน้ำขึ้นมา เพื่อนำน้ำมาใช้ในการเกษตร การประปา อุตสาหกรรม และที่กำลังอยู่ในภาวะขาดแคลนอยู่ในขณะนี้เมื่อฝนตกลงมาจะปล่อยให้ไหลลงทะเลไปหมดโดยเปล่าประโยชน์ เพราะไม่มีที่กักเก็บน้ำ ในอีก 10 ปีข้างหน้า พวกเราคงจะไม่มีน้ำกินน้ำใช้เพื่อการเกษตรและอื่น ๆ อย่างอุดมสมบูรณ์เท่าทุกวันนี้ มาสร้างจิตสำนึกในการประหยัดน้ำ และการใช้น้ำใกล้ตัวให้เหมาะสมให้เป็นประโยชน์มากที่สุดเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องกระทำเพื่อแก้วิกฤตการณ์น้ำให้ได้...ถึงเวลาแล้วหรือยัง...

(จากวารสารเยาวชน ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม 2536 หน้า 15)

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูอ่านข่าวจากวารสาร หนังสือพิมพ์ ที่เขียนเกี่ยวกับเรื่อง ปัญหาของการขาดแคลนน้ำ ให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนอ่านด้วยตนเอง ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำ

ขั้นสอน

1. ครูแจกเนื้อหา เรื่อง "วิกฤตการณ์น้ำ" โดยตัดตอนตั้งแต่ "ในการใช้น้ำ...ถึง...ถึงเวลาแล้วหรือยัง" ให้นักเรียนอ่านทบทวนภายในเวลา 5 นาที ครูซักถามนักเรียนจากเรื่องทีอ่านดังนี้

- 1.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 1.2 ถ้าปล่อยให้ น้ำขาดแคลนต่อไป จะเกิดอะไรขึ้น
- 1.3 ถ้านักเรียนไม่ต้องการให้น้ำขาดแคลน ควรจะมีส่วนช่วยอย่างไร
- 1.4 จากเรื่องนี้ผู้เขียนบอกรายละเอียดอะไรบ้าง

2. ครูอธิบายโครงสร้างระดับยอชชนิดปัญหา-ข้อแก้ไข ซึ่งมีคำใบ้ (Key Words) คือคำว่า ปัญหา การแก้ไข ข้อแก้ไข

3. ให้นักเรียนฝึกทำแผนภูมิหรือไดอะแกรมหาใจความหลัก และเขียนรายละเอียดของเรื่องลงในกระดาษแผนภูมิ ซึ่งมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ โดยใช้โครงสร้างระดับยอชชนิดปัญหา และข้อแก้ไข เรื่อง "วิกฤตการณ์น้ำ" โดยนำคำตอบที่ได้จากการตอบคำถามไปเติมลงในช่องว่างที่ครูเตรียมไว้ในแผนภูมิ

4. ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องเพื่อเตรียมออกมารายงานหน้าชั้น
5. หลังจากรายงานแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง
6. ฝึกการถ้อยแถลงการเรียนรู้ โดยครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ช่วยกันเขียนคำขวัญสั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการประหยัดน้ำ กลุ่มละ 1 ข้อความ ใส่ลงในกระดาษสี่ที่ครูเตรียมไว้ให้ ตกแต่งให้สวยงาม แล้วนำมาส่งครู

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้รับจากการเรียนเรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ โดยเขียนมาส่งครู
ทุกคน

สื่อการเรียนรู้

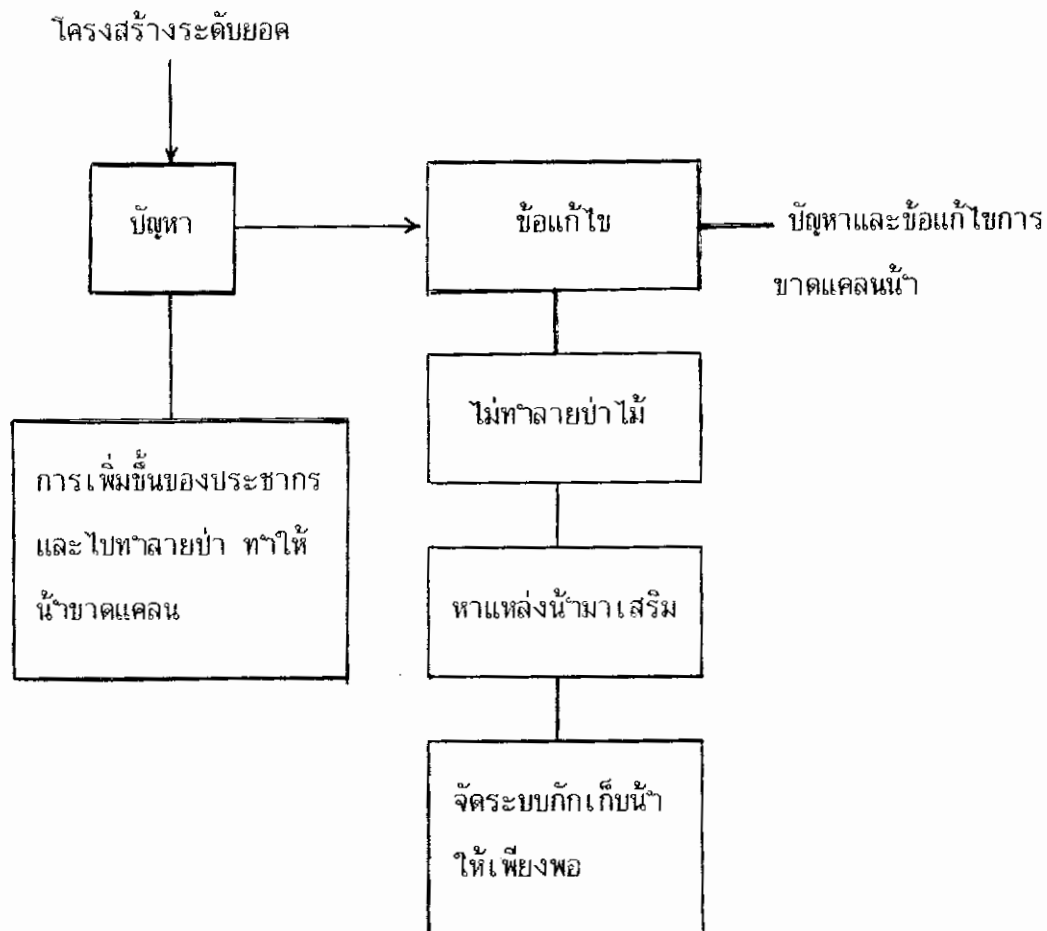
1. ข้อความจากวารสาร หนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาการขาดแคลนน้ำ
2. เนื้อเรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ (โดยตัดตอนตั้งแต่ในการใช้น้ำ...ถึง...ถึงเวลาแล้วหรือยัง)
3. แผนภูมิโครงสร้างระดับยอดชนิดปัญหา-ข้อแก้ไข
4. กระดาษสี
5. สีเมจิก

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 การเขียนแผนภูมิโครงสร้างระดับยอดชนิดปัญหา-ข้อแก้ไข
 - 2.2 การเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการประหยัดน้ำ

เจสย

โคอะแกรม

โครงสร้างระดับยอด คือ ปัญหา-ข้อแก้ไข

ใจความหลัก คือ ปัญหาและข้อแก้ไขการขาดแคลนน้ำ

บอกรายละเอียด คือ ปัญหา - การเพิ่มขึ้นของประชากร และไปทำลายป่า
ทำให้น้ำขาดแคลน

ข้อแก้ไข - ไม่ทำลายป่าไม้

- หาแหล่งน้ำมาเสริม

- จัดระบบกักเก็บน้ำ เช่น สร้างเขื่อนให้
เพียงพอ ที่จะเก็บน้ำไว้ใช้เมื่อขาดแคลน

คำใบ้ที่ใช้ คือ ปัญหา แก้ปัญหา

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มทดลอง

เรื่องควันทูทำร้ายเด็ก

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ควันทูที่มีสารพิษที่ทำอันตรายต่อผู้ที่สูบบุหรี่ และผู้ที่อยู่ใกล้เคียงโดยส่งผลให้สุขภาพอ่อนแอลง และอาจเกิดโรคร้ายแรงได้มากขึ้น
2. ควันทูที่มีสารพิษที่ร้ายแรงมาก ส่งผลให้คนที่ได้รับสารพิษเหล่านี้มีสุขภาพอ่อนแอลง เกิดโรคต่าง ๆ แทรกซ้อน จึงควรร่วมมือกันเลิกสูบบุหรี่ เพื่อสุขภาพที่ดีของตนเอง และครอบครัว

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกถึงอันตรายที่ได้รับจากควันทูได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนคำคล้องจองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอันตรายของบุหรี่ได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถเขียนสรุปความจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา**ควันทูทำร้ายเด็ก**

ปัจจุบันผลการวิจัยจากหลาย ๆ ประเทศต่างยืนยันถึงพิษร้ายของควันทู ทั้งต่อตัวผู้สูบเอง และผู้ที่สูดดมควันเข้าไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็ก และหญิงมีครรภ์

การที่สูดดมควันทูอยู่เป็นประจำจะส่งผลให้เด็กเล็ก ๆ มีสุขภาพอ่อนแอ มีผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ และมีโอกาสเกิดโรคร้ายแรงได้มากเท่า ๆ กับผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่

ศาสตราจารย์นายแพทย์สมพล พงศ์ไทย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามธิบดี และผู้เชี่ยวชาญด้านสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ได้ยืนยันว่า หญิงมีครรภ์ซึ่งตามปกติก็มีความเสี่ยงต่อ

การเป็นโรคต่าง ๆ อยู่แล้ว เมื่อต้องมารับควันบุหรี่ที่สูบเองหรือคนใกล้ ๆ ตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามี จะทำให้เกิดอันตรายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทวีคูณ ทั้งต่อแม่และเด็ก

นอกจากนี้แพทย์ทั่วโลกได้ยืนยันว่า การได้รับควันบุหรี่เป็นระยะเวลานานและต่อเนื่อง ทำให้ผู้หญิงท้องยาก และเมื่อมีครรภ์จะแท้งง่าย เพราะสารพิษจากควันบุหรี่จะเข้าไปทำลายโพรงมดลูกของแม่ และทำลายอสุจิของพ่อให้อ่อนแอลง

ส่วนผลกระทบต่อทารกในครรภ์แบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนคลอดหรืออยู่ในครรภ์ โดยสารพิษจากควันบุหรี่จะเข้าไปทำลายรก ซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญของลูกในการส่งอาหารและออกซิเจน

ส่วนอันตรายอีกระยะหนึ่งก็คือ ระยะหลังคลอดเด็กเหล่านี้จะมีน้ำหนักตัวน้อยกว่ามาตรฐานและมีพัฒนาการทางสมองช้า

(จากหมอชาวบ้าน ปีที่ 4 ฉบับที่ 167 หน้า 9)

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนเล่นเกมทายคำปริศนา ให้ได้คำที่ถูกต้องตรงกับที่ครูเฉลยว่าบุหรื

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 การเตรียมการอ่าน โดยครูนำจุลสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีภาพและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอันตรายของบุหรืมาให้ให้นักเรียนอ่าน และสนทนาถึงพิษภัยของบุหรื

1. ฝึกให้นักเรียนเขียนปริบทเรื่องที่เกี่ยวกับอันตรายของบุหรื โดยครูจะเป็นผู้ตั้งคำถาม ประธานกลุ่มจะซักถามประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียบเรียงคำตอบด้วยการเขียนแสดงเป็นแผนภูมิหรือโคอะแกรม เชื่อมโยงรายละเอียดให้ครอบคลุมเรื่องที่ครูถาม ครูให้นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแผนภูมิของนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน

2. สืบหาโครงสร้างตำราเรียน เรื่อง ควันบุหรืทำร้ายเด็ก โดยให้นักเรียนพิจารณาขั้นตอนการเขียนทั้ง 2 ขั้นตอน สำหรับขั้นตอนที่ 1 พิจารณาส่วที่เป็นหัวข้อเรื่องสำคัญ ๆ และสื่อในเนื้อเรื่องมีอะไรบ้าง ส่วนขั้นตอนที่ 2 จะพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละหัวข้อย่อย สรุปภาพในเนื้อเรื่องของแต่ละหัวข้อ

3. ฝึกการเอาความหมายคำศัพท์จากบริบท โดยฝึกให้นักเรียนรู้จักความหมายของคำ ๆ นั้น พิจารณาความหมายด้วยการอาศัยคำหรือข้อความที่แวดล้อมอยู่รอบ ๆ เพื่อจะได้เข้าใจความหมายของคำที่เป็นปัญหาหรือไม่เข้าใจ พร้อมกับให้นักเรียนตรวจสอบความหมายที่แท้จริงจากพจนานุกรมอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 2 การอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ฝึกการอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด โดยตั้งเป็นคำถามให้นักเรียนตอบ รวม 5 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อจะประกอบด้วยคำถาม 3 ระดับ ดังนี้

1.1 คำถามที่ให้นักเรียนตอบโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน โดยสามารถตรวจสอบคำตอบได้ในเนื้อเรื่อง

1.2 คำถามที่นักเรียนต้องบอกเหตุผลของเรื่องที่อ่าน โดยการแปลความตีความ ขยายความ จากเนื้อเรื่อง จึงจะสามารถตอบได้

1.3 คำถามที่นักเรียนต้องวิเคราะห์ วิจัย แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด และนำมากลั่นหาข้อสรุป จึงจะสามารถพิจารณาหาคำตอบได้

2. ฝึกการใช้ข้อทดสอบแบบโคลซ โดยใช้เนื้อเรื่องจากที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ วันระยะทุกครั้งที่ 8 ให้นักเรียนเลือกคำถามมาให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 การฝึกจับใจความสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการใช้โครงสร้างระดับยอชนิต เหตุและผล ครูจะใช้คำถามช่วยชี้แนะในการค้นหาคำตอบของนักเรียน และอธิบายถึงลักษณะการเขียน คำใด พิจารณาใจความหลัก รวมทั้งรายละเอียดของเรื่อง ให้นักเรียนฝึกการปฏิบัติด้วยการใช้โครงสร้างระดับยอชนิตนี้ร่วมกันกับครูก่อน หลังจากนั้นให้นักเรียนออกมาทำรายงานหน้าชั้นเรียน แล้วครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 การถ่ายโยงการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนสรุปความจากเนื้อเรื่อง "ควีนเบอรี่ทำร้ายเด็ก" และส่งให้ครูตรวจ

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนเล่นเกมต่อคำคล้องจองที่เกี่ยวข้องกับอันตราายของบุหรี่

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรคำปริศนา และบัตรเฉลย บุหรี่
2. จุลสาร สิ่งพิมพ์ เกี่ยวกับเรื่องภัยของบุหรี่
3. แผนภูมิฝึกการเขียนปริบท จำนวน 5 แผ่น
4. เนื้อเรื่อง "ควันบุหรี่ทำร้ายเด็ก"
5. แผนภูมิฝึกการสำรวจโครงสร้างการเขียน จำนวน 5 แผ่น
6. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
7. ข้อทดสอบแบบโคลซ
8. กระดาษสี่ (เขียนคำคล้องจอง)
9. สี่เมจิก
10. กระดาษผนัง
11. กระดาษแผนภูมิโครงสร้างระดับยอด
12. บัตรคำ คำว่า สาเหตุ ผล สาเหตุมาจาก เนื่องจาก เป็นผลมาจาก เพราะ วิจัย สืบค้น นรีเวชวิทยา ทวีคูณ มดลูก รัก มาตรฐาน พัฒนาการ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำไคอะแกรม
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจสอบแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจสอบข้อสอบแบบโคลซ
 - 2.2 ตรวจสอบคำคล้องจอง
 - 2.3 การทำแผนภูมิหรือไคอะแกรม
 - 2.4 การหาโครงสร้างระดับยอด ใจความหลัก และบอกรายละเอียด
 - 2.5 การเขียนสรุปความจากเนื้อเรื่อง

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

ครั้งที่ 5 (เรื่องควีนบุรีทำร้ายเด็ก) บันทึกคาบที่ 13 - 15 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ควีนบุรีมีสารพิษที่ทำอันตรายต่อผู้สูงอายุและผู้ที่อยู่ใกล้เคียง โดยส่งผลให้สุขภาพอ่อนแอลง และอาจเกิดโรคร้ายแรงได้มากขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกถึงอันตรายที่ได้รับจากควีนบุรีได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนคำคล้องจองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอันตรายของบุรี

ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ควีนบุรีทำร้ายเด็ก

ปัจจุบันผลการวิจัยจากหลาย ๆ ประเทศยืนยันถึงพิษร้ายของควีนบุรี ทั้งต่อตัวผู้สูบบุหรี่ และผู้ที่สูดดมควันเข้าไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็ก และหญิงมีครรภ์

การที่สูดดมควีนบุรีอยู่เป็นประจำจะส่งผลให้เด็กเล็ก ๆ มีสุขภาพอ่อนแอ มีผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ และมีโอกาสเกิดโรคร้ายแรงได้มากเท่า ๆ กับผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่

ศาสตราจารย์นายแพทย์สมพล พงศ์ไทย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามารัตน์ และผู้เชี่ยวชาญด้านสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ได้ยืนยันว่า หญิงมีครรภ์ซึ่งตามปกติก็มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคต่าง ๆ อยู่แล้ว เมื่อต้องมารับควีนบุรีทั้งที่ตัวเองหรือคนใกล้ ๆ ตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามี จะทำให้เกิดอันตรายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทวีคูณ ทั้งต่อแม่และเด็ก

นอกจากนี้แพทย์ทั่วโลกได้ยืนยันว่า การได้รับควีนบุรีเป็นระยะเวลานานและต่อเนื่อง ทำให้ผู้หญิงท้องยาก และเมื่อมีครรภ์จะแท้งง่าย เพราะสารพิษจากควีนบุรีจะเข้าไปทำลายโพรงมดลูกของแม่ และทำลายอสุจิของพ่อให้อ่อนแอลง

ส่วนผลกระทบต่อการกินกรรมแบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนคลอดหรืออยู่ในครรภ์ โดยสารพิษจากควันบุหรี่จะเข้าไปทำลายรก ซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญของลูกในการส่งอาหารและออกซิเจน

ส่วนอันตรายอีกระยะหนึ่งก็คือ ระยะหลังคลอด เด็กเหล่านี้จะมีน้ำหนักตัวน้อยกว่ามาตรฐานและมีพัฒนาการทางสมองช้า

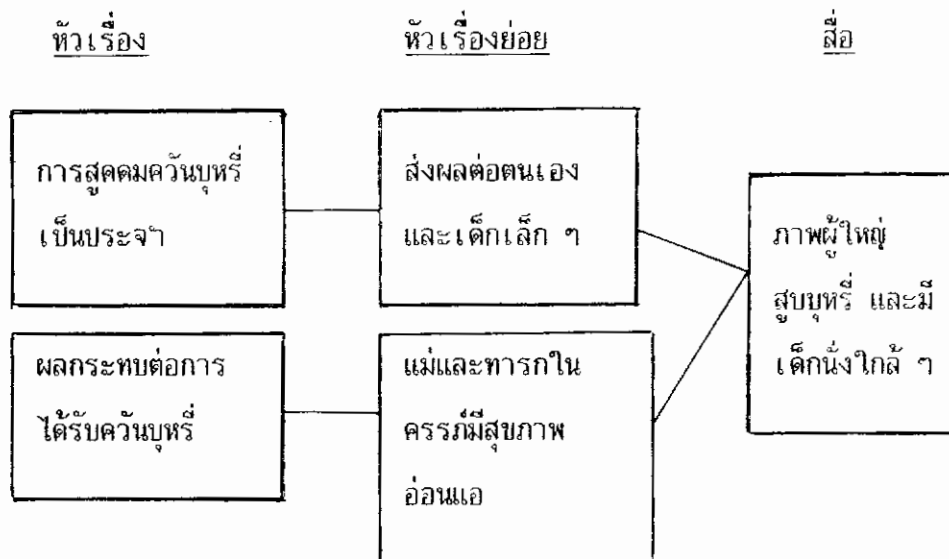
(จากหมอชาวบ้าน ปีที่ 4 ฉบับที่ 167 หน้า 9)

บ้านนา

ครูให้นักเรียนเล่นเกมทายคำปริศนา ครูคิดบัตรปริศนาไว้บนกระดานคำให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถถามคำถามเกี่ยวกับบัตรปริศนาได้กลุ่มละ 1 คำถาม เมื่อครบทุกกลุ่มแล้วครูให้เวลานักเรียนคิด 1 นาที กลุ่มใดสามารถตอบได้ก่อนว่าคำปริศนาคือคำอะไร จะเป็นฝ่ายชนะ คำปริศนานั้นได้แก่คำว่าบุหรี่

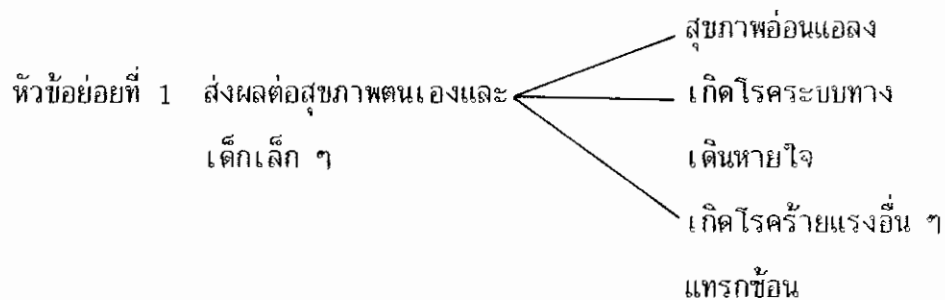
บ้านสวน

1. การเตรียมการอ่าน เรื่อง "ควันบุหรี่ทำร้ายเด็ก" โดยครูนำจุลสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีภาพ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอันตรายของบุหรี่มาให้เด็กเรียนอ่าน แล้วครูและนักเรียนสนทนาถึงพิษภัยของควันบุหรี่
2. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท เรื่องที่เกี่ยวข้องกับอันตรายของบุหรี่ โดยให้ประธานกลุ่มซักถามประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคน มีครูเป็นผู้แนะนำในเรื่องพิษร้ายของควันบุหรี่ ทั้งต่อสุขภาพของตนเอง และคนใกล้ ๆ ตัว รวมทั้งผลกระทบต่อผู้มีครรภ์และเด็ก โดยเขียนลงในแผ่นภูมิที่ครูแจกให้ และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนา และช่วยสรุปแผนภูมิของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
4. ครูแจกเนื้อเรื่อง ควันบุหรี่ทำร้ายเด็กให้นักเรียนอ่าน และสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 1 แล้วจดคำตอบของนักเรียนบนกระดานคำ ดังนี้

5. ให้นักเรียนสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 2 โดยครูแจกกระดาษให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ และให้นักเรียนส่งผลงาน แล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปอีกครั้งหนึ่ง รูปแบบที่สำรวจแล้ว จะมีลักษณะดังนี้

หัวข้อที่ 1 การสุกดมควันบุรีเป็นประจำ

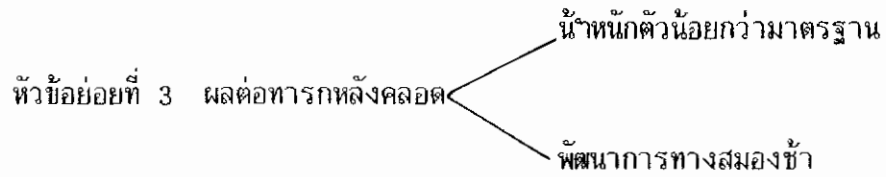

สรุปภาพ ภาพผู้ใหญ่สูบบุหรี่ และมีเด็กนั่งใกล้ ๆ

หัวข้อที่ 2 ผลกระทบต่อการได้รับควันบุรี

หัวข้อย่อยที่ 2 ผลต่อทารกในครรภ์ ————— ก่อนคลอดสารพิษจากควันบุรีจะเข้าไปทำลายรก

6. ผังการเดาค่าศัพท์จากบริบท โดยการหาตารางสำรวจคำศัพท์ที่ต้องสอน ซึ่งมี
ดังนี้คือ

1. วิจัย	(หน้า 9	ย่อหน้า 1	บรรทัด 1)
2. สถิติศาสตร์	(หน้า 9	ย่อหน้า 3	บรรทัด 23)
3. นรีเวชวิทยา	(หน้า 9	ย่อหน้า 3	บรรทัด 23)
4. ทวีคูณ	(หน้า 9	ย่อหน้า 3	บรรทัด 31)
5. มดลูก	(หน้า 9	ย่อหน้า 4	บรรทัด 40)
6. รก	(หน้า 9	ย่อหน้า 5	บรรทัด 48)
7. มาตรฐาน	(หน้า 9	ย่อหน้า 6	บรรทัด 54)
8. พัฒนาการ	(หน้า 9	ย่อหน้า 6	บรรทัด 55)

ชื่อเฉพาะ	หน้า	ย่อหน้า	บรรทัด	ปริบทที่ให้	คำอธิบาย
วิจัย	9	1	1	ผลการวิจัยจากหลาย ๆ ประเทศต่างยืนยันถึงพิษร้ายของควันทูหรี่	การค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลอย่างถี่ถ้วนตามหลักวิชา
สุติศาสตร์	9	3	23	โรงพยาบาลรามารามิบัติและผู้เชี่ยวชาญด้านสุติศาสตร์...ยืนยันว่าหญิงมีครรภ์...มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคต่าง ๆ	วิชาที่ว่าด้วยการทำคลอด
นรีเวชวิทยา	9	3	23	โรงพยาบาลรามารามิบัติและผู้เชี่ยวชาญด้านสุติศาสตร์-นรีเวชวิทยา	วิชาที่ว่าด้วยโรคเกี่ยวกับระบบการสืบพันธุ์ของสตรี
ทวิคูณ	9	3	31	ทำให้เกิดอันตรายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณทั้งต่อแม่และเด็ก	สองเท่า
มดลูก	9	4	40	สารพิษจากบุหรี่จะเข้าไปทำลายโพรงมดลูกของแม่	อวัยวะภายในอันเป็นที่ตั้งครรภ์

ชื่อเฉพาะ	หน้า	ย่อหน้า	บรรทัด	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
รก	9	5	48	ทาลายรก ซึ่งเป็นอวัยวะ สำคัญของลูกในการส่ง อาหารและออกซิเจน	ที่หุ้มห่อเลี้ยงเด็กใน ครรภ์ มีสายลามมาที่ สะดือเด็กติดกับมดลูก
มาตรฐาน	9	6	54	เด็กเหล่านี้จะมีน้ำหนักตัว น้อยกว่ามาตรฐาน	สิ่งที่ถือเป็นหลักสำหรับ เทียบกำหนด
พัฒนาการ	9	6	55	มีพัฒนาการทางสมองช้า	การเปลี่ยนแปลงใน ทางเจริญขึ้นหรือดีขึ้น (ในข้อความนี้กลับไป ในทางลดลง) เพราะ มีค่าปรับที่ต่ำอยู่ด้วย

7. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายของคำศัพท์ในเรื่อง โดยสังเกตคำแปล
บางคำว่า ต้องอาศัยบริบทช่วยในการแปลความหมาย จึงจะทำให้ข้อความนั้นแปลได้ถูกต้อง
เช่น คำว่า พัฒนาการ ซึ่งในพจนานุกรมแปลว่าการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น แต่ข้อความแวดล้อม
บ่งบอกว่า มีพัฒนาการไปในทางช้าลงหรือลดลง

8. ฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการทางความคิด โดยใช้แนวทางความเข้าใจ
เนื้อเรื่อง 3 ระดับ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านบทวนเรื่อง "ควันบุรีทำร้ายเด็ก" ภายใน
5 นาที จากนั้นให้ส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้ว ใ้
หน้าอภิปรายในกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที เลขาคัดบันทึกและส่งตัวแทนออกมาตอบหน้า
ชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้เสนอแนะเพิ่มเติมคำตอบที่ไม่ชัดเจน ซึ่งคำถามมีดังนี้

8.1 ควันบุรีมีผลเสียต่อสุขภาพของผู้สู้บ และคนที่อยู่ใกล้เคียงอย่างไรบ้าง

8.2 หญิงมีครรภ์ที่สู้บบุรี จะมีผลต่อสุขภาพอย่างไร

8.3 พ่อที่สู้บพรี จะส่งผลไปยังเด็กในครรภ์ได้อย่างไร

8.4 ถ้าครอบครัวของนักเรียนมีผู้ที่ติดบพรี จะมีวิธีช่วยแก้ไขให้เขาเลิกบพรีได้อย่างไร

8.5 นักเรียนคิดว่ารัฐบาลควรมีมาตรการที่จะป้องกันพิษภัยจากบพรีได้อย่างไร

9. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารับข้อทดสอบแบบโคลซที่ครู ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้ข้อทดสอบเท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม จากนั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ภายในเวลา 10 นาที
10. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจและแก้ไข หลังจากที่นักเรียนทำข้อทดสอบแบบโคลซเสร็จแล้ว

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเล่นเกมต่อคำคล้องจองที่เกี่ยวข้องกับอันตรายของบพรี โดยกำหนดคำขึ้นต้นว่า บพรี และให้ต่อคำคล้องจองอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ตอน ภายในเวลา 5 นาที ตัวอย่างเช่น บพรี - มีพิษ - ติดเข้า - เราแย่ - แฉฉอน

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรคำปริศนา และบัตรเฉลย บพรี
2. จุลสาร สิ่งพิมพ์ เกี่ยวกับเรื่องภัยของบพรี
3. แผนภูมิฝึกการเขียนปริบท จำนวน 5 แผ่น
4. เนื้อเรื่อง "ควีนบพรีทำร้ายเด็ก"
5. แผนภูมิฝึกการสำรวจโครงสร้างการเขียน จำนวน 5 แผ่น
6. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
7. ข้อทดสอบแบบโคลซ
8. กระดาษสี่ (เขียนคำคล้องจอง)
9. สีเมจิก
10. บัตรคำ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำแผนภูมิ
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจสอบแบบโคลซ
 - 2.2 ตรวจคำคล้องจอง

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

แพทย์ทั่วโลกได้ยืนยันว่า การได้รับควันบุหรี่เป็นระยะเวลานาน และต่อเนื่อง ทำให้ผู้สูบบุหรี่ท้องยาก และเมื่อมีครรภ์จะแท้งง่าย (1) สารพิษจากควันบุหรี่จะเข้า (2) ทำลายโพรงมดลูกของแม่ และ (3) อสุจิของพ่อให้อ่อนแอลง

ส่วนผลกระทบต่อทารกในครรภ์ (4) ได้เป็น 2 ระยะคือ ระยะก่อน (5) หรืออยู่ในครรภ์ โดยสารพิษ (6) ควันบุหรี่จะเข้าไปทำลายรก (7) เป็นอวัยวะสำคัญของลูกในการ (8) อาหารและออกซิเจน ส่วนอันตรายอีกระยะ (9) ก็คือ ระยะหลังคลอดเด็กเหล่านี้ (10) มีน้ำหนักตัวน้อยกว่ามาตรฐาน และมีพัฒนาการทางสมองช้า

1. ก. โดย	ข. เมื่อ	ค. ซึ่ง	ง. เพราะ
2. ก. ไป	ข. มา	ค. เพื่อ	ง. ร่างกาย
3. ก. ก็	ข. ถึง	ค. ทำลาย	ง. ไป
4. ก. นั้น	ข. แบ่ง	ค. จัด	ง. มารดา
5. ก. เกิด	ข. ทารก	ค. ออก	ง. คลอด
6. ก. จาก	ข. จับ	ค. ออก	ง. ผสม
7. ก. ที่	ข. โดย	ค. ซึ่ง	ง. ด้วย
8. ก. รับ	ข. ส่ง	ค. ลาเลี้ยง	ง. ให้
9. ก. นั้น	ข. มัน	ค. ต่อไป	ง. หนึ่ง
10. ก. จะ	ข. มัก	ค. บางครั้ง	ง. เมื่อ

เฉลย

1. ง. เพราะ
2. ก. ไป
3. ค. ท้าทาย
4. ข. แบ่ง
5. ง. คลอด
6. ก. จาก
7. ค. ซึ่ง
8. ข. ส่ง
9. ง. หนึ่ง
10. ก. จะ

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

ครั้งที่ 6 (เรื่องควันบุรีทำร้ายเด็ก) บันทึกคาบที่ 16 - 18 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ควันบุรีมีสารพิษที่ร้ายแรงมาก ส่งผลให้คนที่ได้รับสารพิษเหล่านี้มีสุขภาพอ่อนแอลง เกิดโรคต่าง ๆ แทรกซ้อน จึงควรร่วมมือกันเลิกสูบบุหรี่เพื่อสุขภาพที่ดีของตนเอง และครอบครัว

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปความจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ควันบุรีทำร้ายเด็ก

ปัจจุบันนี้ผลการวิจัยจากหลาย ๆ ประเทศต่างยืนยันถึงพิษร้ายของควันบุรี ทั้งต่อตัวผู้สูบเอง และผู้ที่สูดดมควันเข้าไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็ก และหญิงมีครรภ์

การที่ต้องสูดดมควันบุรีอยู่เป็นประจำจะส่งผลให้เด็กเล็ก ๆ มีสุขภาพอ่อนแอ มีผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ และมีโอกาสเกิดโรคร้ายแรงได้มากเท่า ๆ กับผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่

ศาสตราจารย์นายแพทย์สมพล พงศ์ไทย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามารัตน์ และผู้เชี่ยวชาญด้านสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ได้ยืนยันว่า หญิงมีครรภ์ซึ่งตามปกติก็มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคต่าง ๆ อยู่แล้ว เมื่อต้องมารับควันบุรีทั้งที่สูบเองหรือคนใกล้ ๆ ตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามี จะทำให้เกิดอันตรายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทวีคูณ ทั้งต่อแม่และเด็ก

นอกจากนี้แพทย์ทั่วโลกได้ยืนยันว่า การได้รับควันบุรีเป็นระยะเวลานานและต่อเนื่อง ทำให้ผู้หญิงท้องยาก และเมื่อมีครรภ์จะแท้งง่าย เพราะสารพิษจากควันบุรีจะเข้าไปทำลายโพรงมดลูกของแม่ และทำลายอสุจิของพ่อให้อ่อนแอลง

ส่วนผลกระทบต่อการบริโภคในครรภ์แบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนคลอดหรืออยู่ในครรภ์ โดยสารพิษจากควันทูหรือจะเข้าไปทำลายรก ซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญของลูกในการส่งอาหารและออกซิเจน

ส่วนอันตรายอีกระยะหนึ่งก็คือ ระยะหลังคลอดเด็กเหล่านี้จะมีน้ำหนักตัวน้อยกว่ามาตรฐานและมีพัฒนาการทางสมองช้า

(จากหมอชาวบ้าน ปีที่ 4 ฉบับที่ 167 หน้า 9)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่องที่ได้เรียนครั้งที่แล้ว โดยสนทนากับนักเรียนถึงพิษภัยของควันทูหรือ

ขั้นสอน

1. ครูแจกเนื้อหา เรื่อง "ควันทูหรือทำร้ายเด็ก" ให้นักเรียนอ่านทบทวนภายในเวลา 5 นาที แล้วครูซักถามนักเรียนจากเรื่องที่อ่านดังนี้

- 1.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 1.2 ผลการวิจัยของเรื่องนี้พบอะไรบ้าง
- 1.3 สาเหตุของเรื่องมาจากอะไร
- 1.4 ผลที่ตามมาคืออะไร
- 1.5 เรื่องนี้ให้ข้อคิดกับนักเรียนอย่างไรบ้าง
- 1.6 ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร
- 1.7 เนื้อเรื่องบอกรายละเอียดอะไรบ้าง

2. ครูอธิบายโครงสร้างระดับยอชนิดเหตุ-ผล ซึ่งมีคำใบ้คือคำว่า สาเหตุ ผล สาเหตุมาจาก เนื่องจาก เป็นผลมาจาก เพราะ ทำให้ ฯลฯ

3. ให้นักเรียนอ่านข้อความเรื่อง "ควันทูหรือทำร้ายเด็ก" แล้ววิเคราะห์เรื่องโดยใช้โครงสร้างระดับยอชนิดเหตุ-ผล ให้นักเรียนเติมข้อความที่เป็นใจความหลัก และรายละเอียดของเรื่องลงในช่องว่าง และเขียนแผนภูมิที่ครูเตรียมไว้

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น ให้โอกาสนักเรียนที่เหลือในชั้นเรียนซักถามข้อสงสัย โดยมีครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ

5. ฝึกการถ่ายทอดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนสรุปความจากเนื้อเรื่อง "ควีนบุหรืทำร้ายเด็ก" โดยจับใจความที่สำคัญของเรื่อง

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน หลังจากให้นักเรียนได้เขียนสรุปแล้ว และนำเรื่องที่เขียนมาส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. เนื้อเรื่อง "ควีนบุหรืทำร้ายเด็ก"
2. กระดาษแผ่นใหญ่ โครงสร้างระดับยอด
3. บัตรคำ คำว่า สาเหตุ ผล สาเหตุมาจาก เนื่องจาก เป็นผลมาจาก เพราะ

การประเมินผล

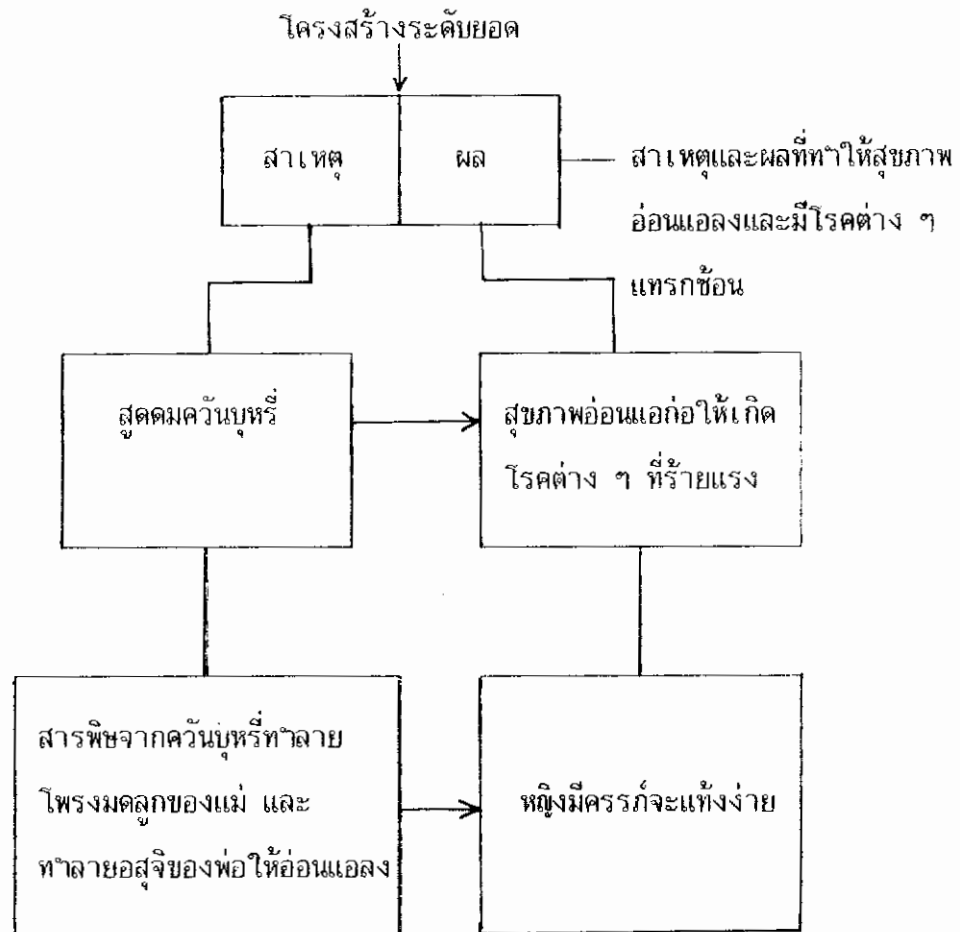
1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำ

ไดอะแกรม

- 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 การทำแผนภูมิหรือไดอะแกรม
 - 2.2 การหาโครงสร้างระดับยอด ใจความหลัก และบอกรายละเอียด
 - 2.3 การเขียนสรุปความจากเนื้อเรื่อง

เจเนย

ไดอะแกรม

โครงสร้างระดับยอด คือ เหตุ-ผล

ใจความหลัก คือ สาเหตุและผลที่ทำให้สุขภาพอ่อนแอลง และมีโรคต่าง ๆ แทรกซ้อน

บอกรายละเอียด คือ

- สาเหตุ
 - สูดดมควันบุหรี่
 - สารพิษจากควันบุหรี่เข้าไปทำลายโพรงมดลูกและอสุจิของพ่อ
- ผล
 - สุขภาพอ่อนแอก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ ร้ายแรง
 - หญิงมีครรภ์จะแท้งง่าย

คำใบ้ที่ใช้ คือ ผล

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มทดลอง

เรื่อง ฝึ่เสื่อกับหนอนแปลงร้าง

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ฝึ่เสื่อกเป็นแมลงชนิดหนึ่งมีสีส้ลนวลลายสวยงามมาก มีทั้งฝึ่เสื่อกกลางวันและฝึ่เสื่อกกลางคืน เราทุกคนควรช่วยกันอนุรักษ์ฝึ่เสื่อกไว้ให้คงอยู่กับธรรมชาติต่อไป
2. ฝึ่เสื่อกกลางวัน และฝึ่เสื่อกกลางคืน มีความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันบ้าง แต่ที่สำคัญคือ มันเพิ่มความสวยงามให้กับธรรมชาติ และช่วยทำหน้าที่ผสมเกสรดอกไม้ต่าง ๆ ที่สวยงามไว้ให้เราชื่นชมได้อีกด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกความแตกต่างของฝึ่เสื่อกกลางวัน และฝึ่เสื่อกกลางคืน ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถวาดภาพฝึ่เสื่อกได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถต่อภาพปริศนารูปฝึ่เสื่อกได้ถูกต้อง
6. นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ฝึ่เสื่อกกับหนอนแปลงร้าง

ฝึ่เสื่อกกลางวันกับฝึ่เสื่อกกลางคืนต่างกันอย่างไร

ข้อแตกต่างประการแรกคือ ฝึ่เสื่อกกลางวันหากินในเวลากลางวัน ฝึ่เสื่อกกลางคืนหรือแมลงมอธจะบินออกหากินในยามค่ำคืน ลำตัวของฝึ่เสื่อกกลางวันจะมีลำตัวพอมเรียว ไร้ขน

ปลายหนวดของผีเสื้อกลางวันจะมีปุ่ม ในขณะที่หนวดของผีเสื้อกลางคืนจะมีลักษณะคล้ายขนนก ทั้งผีเสื้อกลางวันและผีเสื้อกลางคืนมีสีสันลวดลายงดงาม ผีเสื้อกลางวันจะมีสีสดใสกว่าผีเสื้อกลางคืน ผีเสื้อแสนสวยที่รู้จัก โดยทั่วไปเรียกว่าผีเสื้อเฉย ๆ เป็นผีเสื้อกลางวัน

หนอนเปลี่ยนเป็นผีเสื้อได้อย่างไร

ทั้งผีเสื้อกลางวันและผีเสื้อกลางคืน จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างในระหว่างการเจริญเติบโต เป็น 4 ระยะ ได้แก่ ไข่ ตัวอ่อน หรือหนอน ดักแด้ และตัวเต็มวัย

ในผีเสื้อกลางวัน เมื่อไข่ฟักออกมาเป็นตัว ตัวหนอนจะคลานกระดุกกระดิกออกมา เริ่มกัดกินใบไม้เป็นการใหญ่จนได้ขนาดลำตัวอ้วนกลม เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว หนอนจะเกาะกิ่งไม้พุ่มของเหลวออกมาเป็นปลอกครอบตัว ห้อยแขวนนิ่งอยู่กับกิ่งไม้ แต่ภายในมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้ง จากหนอนเปลี่ยนเป็นปีก 4 ปีก 6 ขา หนวด เปลี่ยนรูปแบบ ดวงตาเสียใหม่ หายที่สุด ปลอกจะแตกแยกตัวออก ผีเสื้อตัวเปี่ยมจะแหวกออกมาแขวนห้อยอยู่บนกิ่งไม้จนปีกแห้งสนิท เริ่มขยับปีกบินออกไปหาอาหาร

(จากสารานุกรมแสนสนุกของชาร์ลี บราวน์ ชุดที่ 1 ลำดับที่ 4 หน้า 19)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ใช้กิจกรรมปริศนาทาย "อะไรเอ๋ย คำขึ้นต้นเป็นสิ่งที่น่ากลัว แต่ตัวจริงแสนน่ารัก คำหลังคนจับมาสวมใส่ได้" (คำเฉลย ผีเสื้อ) และให้ดูภาพปริศนารูปผีเสื้อ

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 การเตรียมการอ่าน โดยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องผีเสื้อ

1. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท เรื่อง ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง โดยครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มเกี่ยวกับความรู้ทั่ว ๆ ไปของผีเสื้อ ครูจะใช้คำถามช่วยชี้แนะ ประธานกลุ่ม จะซักถามประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียบเรียงคำตอบด้วยการเขียนเป็นแผนภูมิหรือไดอะแกรม เชื่อมโยง รายละเอียดให้ครอบคลุมเรื่องที่ครูถาม และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน หลังจากนั้นครูให้ข้อเสนอแนะสรุปหาแผนภูมิ เชื่อมโยงความคิดของแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับเรื่องนี้

2. สํารวจโครงสร้างคํารายเรียง เรื่อง ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง โดยให้นักเรียนพิจารณาขั้นตอนการเขียนว่า มีหัวข้อเรื่องของแต่ละย่อหน้าที่สำคัญ ๓ อะไรบ้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 จะพิจารณาเฉพาะหัวข้อสำคัญ ๓ ของเรื่องว่ากล่าวเรื่องใดบ้าง และสื่อในเนื้อเรื่องมีอะไรบ้าง ส่วนในขั้นตอนที่ 2 จะพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละหัวข้อย่อย และสรุปภาพในเนื้อเรื่องของแต่ละหัวข้อ

3. ผูกการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท โดยฝึกให้นักเรียนรู้จักความหมายของคำ ๓ นั้น พิจารณาความหมายด้วยการอาศัยข้อหรือข้อความที่แวดล้อมอยู่รอบ ๆ เพื่อจะได้เข้าใจความหมายของคำที่เป็นปัญหา พร้อมกับให้นักเรียนตรวจสอบความหมายที่แท้จริงจากพจนานุกรมอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 2 การอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ผูกการอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ด้วยการตั้งเป็นคำถามให้นักเรียนตอบ รวม 5 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อจะประกอบด้วยคำถาม 3 ระดับ ดังนี้

1.1 คำถามที่ให้นักเรียนตอบโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน โดยสามารถตรวจสอบคำตอบได้จากเนื้อเรื่อง

1.2 คำถามที่นักเรียนต้องบอกเหตุผลของเรื่องที่อ่าน โดยการแปลความตีความ ขยายความ จากเนื้อเรื่อง จึงจะสามารถตอบได้

1.3 คำถามที่นักเรียนต้องวิเคราะห์ วิจักษ์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด และนำมาอภิปรายหาข้อสรุป จึงจะสามารถพิจารณาหาคำตอบได้

2. ผูกการใช้ข้อทดสอบแบบโคลซ โดยใช้น้ำเรื่องจากที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่วันระยะทุกคำที่ 8 ให้นักเรียนเลือกคำมาเติมให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 การฝึกการจับใจความสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการใช้โครงสร้างระดับยออด ชนิดการเปรียบเทียบ ครูจะใช้คำถามช่วยชี้แนะในการค้นหาคำตอบของนักเรียน และอธิบายถึงลักษณะการเขียน คำไข พิจารณาใจความหลัก รวมทั้งรายละเอียดของเรื่อง แล้วให้นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วยการใช้โครงสร้างระดับยออดชนิดนี้ร่วมกันกับครู หลังจากนั้นให้นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน ครู และนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 การถ่ายโยงการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนสรุปใจความสำคัญจากเรื่อง

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนวาดภาพผีเสื้อคนละ 1 รูป พร้อมทั้งเขียนคำอธิบายสั้น ๆ ประกอบภาพ และให้เล่นเกมเก้าอี้ดนตรี โดยใช้เพลงเจ้าผีเสื้อเอ๋ย พร้อมกับทำท่าทางประกอบ

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรปริศนาคำทาย
2. เนื้อเรื่อง "ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง"
3. กระดาษแผ่นใหญ่ จำนวน 5 แผ่น
4. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. ภาพผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน
6. ภาพผีเสื้อชนิดต่าง ๆ
7. กระดาษ
8. สี
9. ข้อทดสอบแบบโคลซ
10. ภาพปริศนารูปผีเสื้อ จำนวน 5 ชุด
11. บัตรคำ มีดังนี้ เหมือนกัน คล้ายคลึงกัน เท่ากัน แตกต่างกัน ต่างกัน ไม่เท่ากัน ข้อแตกต่าง ดักแด้ กระจับปกระจับ ปลอก ขยับ
12. กระเป๋าน้ำ
13. เทปเพลง "เจ้าผีเสื้อเอ๋ย"
14. กระดาษแผ่นใหญ่โครงสร้างระดับยอดชนิดการเปรียบเทียบ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถามของนักเรียน

- 1.2 ความสนใจในขณะร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว
- 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
- 2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ข้อสอบแบบโคลซ
 - 2.2 ภาพที่นักเรียนวาด
 - 2.3 การทำแผนภูมิหรือไดอะแกรม
- 2. การเขียนสรุปเรื่อง

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

สัปดาห์ที่ 3

ครั้งที่ 7 (เรื่องผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง) บันทึกคาบที่ 19 - 21 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ผีเสื้อเป็นแมลงชนิดหนึ่ง มีสีสันทดสวยสวยงามมาก มีทั้งผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน เราทุกคนควรช่วยกันอนุรักษ์ผีเสื้อไว้ให้คงอยู่กับธรรมชาติต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกความแตกต่างของผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืนได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถวาดภาพผีเสื้อได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง

ผีเสื้อกลางวันกับผีเสื้อกลางคืนต่างกันอย่างไร

ข้อแตกต่างประการแรกคือ ผีเสื้อกลางวันหากินในเวลากลางวัน ผีเสื้อกลางคืนหรือแมลงมอดจะบินออกหากินในยามค่ำคืน ลำตัวของผีเสื้อกลางวันจะมีลำตัวผอมเรียว ไร้ขน

ปลายหนวดของผีเสื้อกลางวันจะมีปุ่ม ในขณะที่หนวดของผีเสื้อกลางคืนจะมีลักษณะคล้ายขนนก

ทั้งผีเสื้อกลางวันและผีเสื้อกลางคืนมีสีสันทดสวยงาม ผีเสื้อกลางวันจะมีสีสดใสกว่าผีเสื้อกลางคืน ผีเสื้อแสนสวยที่รู้จัก โดยทั่วไปเรียกว่าผีเสื้อเฉย ๆ เป็นผีเสื้อกลางวัน

หนอนเปลี่ยนเป็นผีเสื้อได้อย่างไร

ทั้งผีเสื้อกลางวันและผีเสื้อกลางคืน จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างในระหว่างการเจริญเติบโต เป็น 4 ระยะ ได้แก่ ไข่ ตัวอ่อน หรือหนอน ดักแด้ และตัวเต็มวัย

ในผีเสื้อกลางวัน เมื่อไข่ฟักออกมาเป็นตัว ตัวหนอนจะคลานกระดุกกระดิกออกมา เริ่มกัดกินใบไม้เป็นการใหญ่จนได้ขนาดลำตัวอ้วนกลม เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว หนอนจะเกาะกิ่งไม้พ่นของเหลวออกมาเป็นหลอดครอบตัว ห้อยแขวนนิ่งอยู่กับกิ่งไม้ แต่ภายในมีการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่โตยิ่ง จากหนอนเปลี่ยนเป็นปีก 4 ปีก 6 ขา หวด เปลี่ยนรูปแบบ ดวงตาเสียใหม่ ท้ายที่สุด ปลอกจะแตกแยกตัวออก ผีเสื้อตัวเปียกจะแหวกออกมาแขวนห้อย อยู่บนกิ่งไม้จนปีกแห้งสนิท เริ่มขยับปีกโบยบินออกไปหาอาหาร

(จากสารานุกรมแสนสนุกของชาร์ลี บรรยาย ชุดที่ 1 ลำดับที่ 4 หน้า 19)

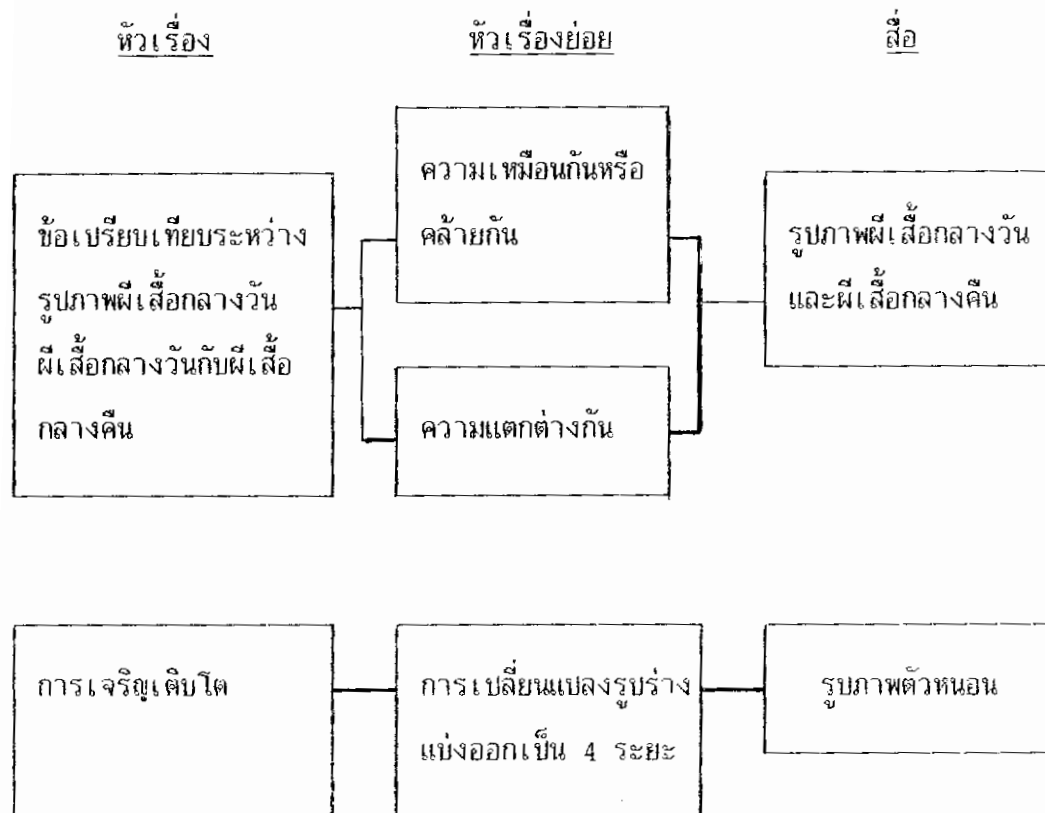
กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น ป็นนำ

ครูให้นักเรียนเล่นเกมทายปริศนาคำทาย โดยถามนักเรียนว่า "อะไรเอ๋ย คำ ขึ้นต้นเป็นล่งน่ากลัว แต่ตัวจริงแสนน่ารัก คำหลังคนจับมาสวมใส่ได้" (คำเฉลยคือ ผีเสื้อ) หากนักเรียนคนใดยกมือ และตอบได้ถูกต้องก่อน จะเป็นฝ่ายชนะ และได้รับรางวัลตุ๊กตารูป ผีเสื้อจากครู

ขั้น ป็นสอน

1. การเตรียมการอ่าน เรื่อง "ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง" โดยครูสนทนาซักถาม นักเรียนถึงลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของผีเสื้อที่นักเรียนรู้จักหรือเคยพบเห็นมาว่าเป็นอย่างไร
2. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท โดยครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่ม เกี่ยวกับเรื่องผีเสื้อ ความแตกต่างระหว่างผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน วงจรชีวิต การเจริญเติบโต รวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากผีเสื้อ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนโดยใช้แผนภูมิโยงเป็นไดอะแกรม แสดงให้เห็นเป็นตอน ๆ และนำมารายงานหน้าชั้นเรียน
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนา สรุปทำแผนภูมิเชื่อมโยงความคิดของแต่ละกลุ่ม เกี่ยวกับเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง
4. ให้นักเรียนสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 1 โดยครูแจกเนื้อเรื่อง "ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง" ให้นักเรียนอ่าน แล้วแต่ละกลุ่มช่วยกันเรียงลำดับหัวเรื่องว่ามีอะไรบ้าง และแยกออกเป็นหัวข้อย่อยอะไรบ้าง มีภาพประกอบคำอธิบายเป็นรูปอะไร โดยให้นักเรียนเขียนลงในกระดาษ ซึ่งนักเรียนจะแสดงให้เห็นดังนี้

5. ให้นักเรียนสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 2 โดยครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงแผนภูมิให้รายละเอียดของหัวข้อเรื่องที่สำคัญ ๆ ว่า มีหัวข้อย่อยอะไรบ้าง สรุปรูปภาพในเนื้อเรื่องของแต่ละหัวข้อ ให้นักเรียนเขียนลงในกระดาษที่ครูแจกให้ กลุ่มละ 1 แผ่น โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ให้นักเรียนแสดงผลงานโดยติดบนกระดานดำ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งรูปแบบที่สำรวจแล้ว จะมีลักษณะดังนี้

หัวข้อที่ 1 ข้อเปรียบเทียบระหว่างฝั่สื่อกลางวันกับฝั่สื่อกลางคืน

หัวข้อย่อยที่ 1 ความเหมือนกันหรือต่างกัน ——— มีสีสัณวลคล้ายสวยงาม

หัวข้อย่อยที่ 2 ความแตกต่างกัน

- เวลาหากิน
- ลำตัวและขน
- ปลายหนวด
- จุด

หัวข้อที่ 2 การเจริญเติบโต

สรุปภาพ รูปภาพตัวหนอน

6. ฝึกการเดาคำศัพท์จากบริบท โดยการหาตารางสำรวจคำศัพท์ที่ต้องสอน ซึ่งมีดังนี้คือ

1. ดักแด้ (หน้า 19 ย่อหน้า 2 บรรทัด 14)
2. กระดุกกระดืบ (หน้า 19 ย่อหน้า 2 บรรทัด 16)
3. ปลอก (หน้า 19 ย่อหน้า 2 บรรทัด 19)
4. ขยับ (หน้า 19 ย่อหน้า 2 บรรทัด 22)

ชื่อเฉพาะ	หน้า	ย่อหน้า	บรรทัด	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
ดักแด้	19	: 2	14	ผีเสื้อมีการเจริญเติบโต เป็น 4 ระยะ ได้แก่ ไข่ ตัวอ่อนหรือตัวหนอน ดักแด้ ตัวเต็มวัย	เป็นชื่อเรียกตัวอ่อน ระยะสุดท้าย
กระดุก กระดืบ	19	2	16	เมื่อไข่ฟักออกมาเป็นตัว ตัวหนอนจะคลาน <u>กระดุก</u> <u>กระดืบ</u> ออกมา	เคลื่อนไหวน้อย ๆ

ข้อเฉพาะ	หน้า	ย่อหน้า	บรรทัด	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
บล็อก	19	2	19	หนอนจะเกาะกิ่งไม้พ่น ของเหลวออกมาเป็น <u>บล็อก</u> ครอบตัว	ผีเสื้อจะพ่นของเหลว หรือขับไข่ออกมาเป็น เปลือกห่อหุ้มตัวอย่าง มิดชิด
ขยับ	19	2	22	ผีเสื้อ...แขวนห้อยอยู่บน กิ่งไม้จนปีกแห้งสนิท เริ่ม <u>ขยับ</u> ปีกโบยบินออกไปหา อาหาร	ทำท่าเคลื่อนไหวที่

7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายคำศัพท์ในเรื่องให้ได้ความหมายที่ชัดเจนขึ้น และเปิดพจนานุกรม เพื่อตรวจว่าตรงกับที่นักเรียนได้ให้ความหมายไว้หรือไม่ แล้วแก้ไขนำไปเขียนในช่องอธิบายคำศัพท์ให้เรียบร้อย

8. ฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการทางความคิด โดยใช้แนวทางความเข้าใจเนื้อเรื่อง 3 ระดับ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านบทกวีเรื่อง "ผีเสื้อกับหนอนเปล่งร่าง" ภายในเวลา 5 นาที จากนั้นให้ส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้ว ให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที เลขาคัดบันทึกและส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้เสนอแนะเพิ่มเติมและช่วยสรุปคำตอบที่ไม่ชัดเจน คำถามมีดังนี้

- 8.1 ผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน มีข้อแตกต่างอย่างไรบ้าง จงอธิบาย
- 8.2 จงอธิบายถึงระยะการเจริญเติบโตของผีเสื้อ ทั้ง 4 ระยะ ได้แก่อะไรบ้าง และรายละเอียดอย่างไร
- 8.3 ผีเสื้อให้ทั้งประโยชน์ และโทษต่อมนุษย์อย่างไร จงอธิบาย
- 8.4 ในอนาคตถ้าถูกทำลายหมดไป จะส่งผลต่อผีเสื้อหรือไม่ เพราะเหตุใด

8.5 เราจะมีวิธีอย่างไรบ้างจึงจะช่วยอนุรักษ์ผีเสื้อได้ดีที่สุด

9. ครูแจกข้อทดสอบแบบโคลซให้นักเรียนทุกคนทำภายในเวลา 10 นาที

10. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจและแก้ไข หลังจากให้นักเรียนทำข้อทดสอบแบบโคลซเสร็จแล้ว

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนวาดภาพผีเสื้อที่นักเรียนชอบส่งครู คนละ 1 รูป พร้อมทั้งเขียนคำอธิบายสั้น ๆ ประกอบภาพด้วย

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรปริศนาคำทาย
2. เนื้อเรื่อง "ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง"
3. ตี๊กตารูปผีเสื้อ (รางวัลสำหรับนักเรียนที่ตอบถูกต้อง)
4. กระดาษแผ่นม้วน จำนวน 5 แผ่น
5. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
6. ภาพผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน
7. ภาพผีเสื้อชนิดต่าง ๆ
8. กระดาษ
9. สี
10. ข้อทดสอบแบบโคลซ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจข้อสอบแบบโคลซ
 - 2.2 ตรวจภาพที่นักเรียนวาด และคำอธิบายประกอบภาพ

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

ข้อแตกต่างระหว่างผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืนก็คือ ผีเสื้อกลางวันหากินในเวลากลางวัน ผีเสื้อกลางคืนหรือแมลงมอร์ธจะ (1) ออกหากินในยามค่ำคืน (2) ของ ผีเสื้อกลางคืนจะอ้วนหนา มี (3) ปุย ส่วนผีเสื้อกลางวันจะมีลำตัว (4) เรียว ไร้นขนปลายหนวดของผีเสื้อ (5) จะมีปุ่ม ในขณะที่หนวด (6) ผีเสื้อกลางคืนจะมีลักษณะคล้ายขน (7)

ทั้งผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืนมี (8) ลวดลายงดงาม ผีเสื้อกลางวันจะมีสี (9) กว่าผีเสื้อกลางคืน ผีเสื้อแสนสวยที่ (10) โดยทั่วไปเรียกว่าผีเสื้อเฉย ๆ

1. ก. คอย	ข. บิน	ค. ไป	ง. รีบ
2. ก. ตา	ข. หนวด	ค. ปีก	ง. ลำตัว
3. ก. ขน	ข. ลำตัว	ค. หนวด	ง. ปีก
4. ก. เล็ก	ข. รี	ค. ผอม	ง. เป็น
5. ก. กลางคืน	ข. กลางวัน	ค. นั้น	ง. มัน
6. ก. เคลื่อนไหว	ข. มัน	ค. นั้น	ง. ของ
7. ก. นก	ข. เป็ด	ค. ไก่	ง. กระด้าย
8. ก. รูปร่าง	ข. ส่วน	ค. สี	ง. ปีก
9. ก. สะดุด	ข. แก่	ค. อ่อน	ง. สดใส
10. ก. มอง	ข. รู้จัก	ค. บิน	ง. พบ

เฉลย

1. ข. ปีน
2. ง. ลำตัว
3. ก. บน
4. ค. ผอม
5. ข. กลางวัน
6. ง. ขอบ
7. ก. นก
8. ค. สี
9. ง. สดใส
10. ข. รู้จัก

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

ครั้งที่ 8 (เรื่องผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง) บันทึกคาบที่ 22 - 24 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน มีความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันบ้าง แต่ที่สำคัญคือมันเพิ่มความสวยงามให้กับธรรมชาติ และช่วยทำหน้าที่ผสมเกสรดอกไม้ต่าง ๆ ที่สวยงามไว้ให้เราชื่นชมได้อีกด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถต่อภาพปริศนา รูปผีเสื้อได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องราวจากภาพเกี่ยวกับเรื่องผีเสื้อได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง

ผีเสื้อกลางวันกับผีเสื้อกลางคืนต่างกันอย่างไร

ข้อแตกต่างประการแรกคือ ผีเสื้อกลางวันหากินในเวลากลางวัน ผีเสื้อกลางคืนหรือแมลงมอร์จะบินหากินในยามค่ำคืน ลำตัวของผีเสื้อกลางคืนจะอ้วนหนา มีขนปุย ส่วนผีเสื้อกลางวันจะมีลำตัวผอมเรียว ไร้ขน บลายหนวดของผีเสื้อกลางวันจะมีปุ่ม ในขณะที่หนวดของผีเสื้อกลางคืนจะมีลักษณะคล้ายขนนก

ทั้งผีเสื้อกลางวันและผีเสื้อกลางคืนมีสีสันทดลางดงามผีเสื้อแสนสวยที่รู้จัก โดยทั่วไปเรียกว่า ผีเสื้อเฉย ๆ เป็นผีเสื้อกลางวัน

(จากสารานุกรมแสนสนุกของชาร์ลี บราวน์ ชุดที่ 1 ลำดับที่ 4 หน้า 19)

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาจับของซึ่งบรรจุภาพปริศนา (ภาพผีเสื้อ)

ครูใช้เวลาแต่ละกลุ่มต่อให้เสร็จเป็นภาพที่สมบูรณ์ กลุ่มใดต่อได้เสร็จเป็นภาพที่ถูกต้อง และบอกชื่อของภาพนั้นได้ จะเป็นฝ่ายชนะ

ขั้นสอน

1. ครูแจกเนื้อหาตอนหนึ่งในเรื่อง "ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง" ให้นักเรียนอ่านทบทวนเพื่อจับใจความสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูลของเรื่อง ภายในเวลา 5 นาที แล้วซักถามนักเรียนจากเรื่องที่อ่าน ดังนี้
 - 1.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
 - 1.2 ผีเสื้อกลางวัน กับผีเสื้อกลางคืน มีข้อแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
 - 1.3 ผีเสื้อกลางวันกับผีเสื้อกลางคืนคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันอย่างไร
 - 1.4 ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร
 - 1.5 เรื่องนี้บอกรายละเอียดอะไรบ้าง
2. ครูอธิบายโครงสร้างระดับยอชนิคการเปรียบเทียบ ซึ่งมีคำไข (Key Words) คือคำว่า เหมือนกัน คล้ายคลึงกัน เท่ากัน แตกต่างกัน ต่างกัน ไม่เท่ากัน ข้อแตกต่าง ฯลฯ โดยใช้บัตรคำประกอบการอธิบาย
3. ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาตอนหนึ่งที่ครูกำหนดให้ไหม เรื่องผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง แล้วให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่องโดยใช้โครงสร้างระดับยอชนิคการเปรียบเทียบ และให้ฝึกเขียนแผนภูมิหรือไดอะแกรมที่เป็นใจความหลัก และรายละเอียดของเรื่อง โดยนำเอาคำตอบที่ได้จากการตอบคำถามไปแล้วเติมลงในแผนภูมิ
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น ให้โอกาสนักเรียนที่เหลือในชั้นเรียนซักถามข้อสงสัย โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ
5. ฝึกการถ่ายโยงการเรียนรู้ โดยครูคิดภาพที่เกี่ยวกับเรื่องของผีเสื้อ จำนวน 4 ภาพ บนกระดานดำ และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องราวจากภาพที่ครูกำหนดให้ร่วมกัน

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานเรื่องราวจากภาพที่นักเรียนได้ร่วมกันแต่งขึ้นหน้าชั้นเรียน

สื่อการเรียนรู้

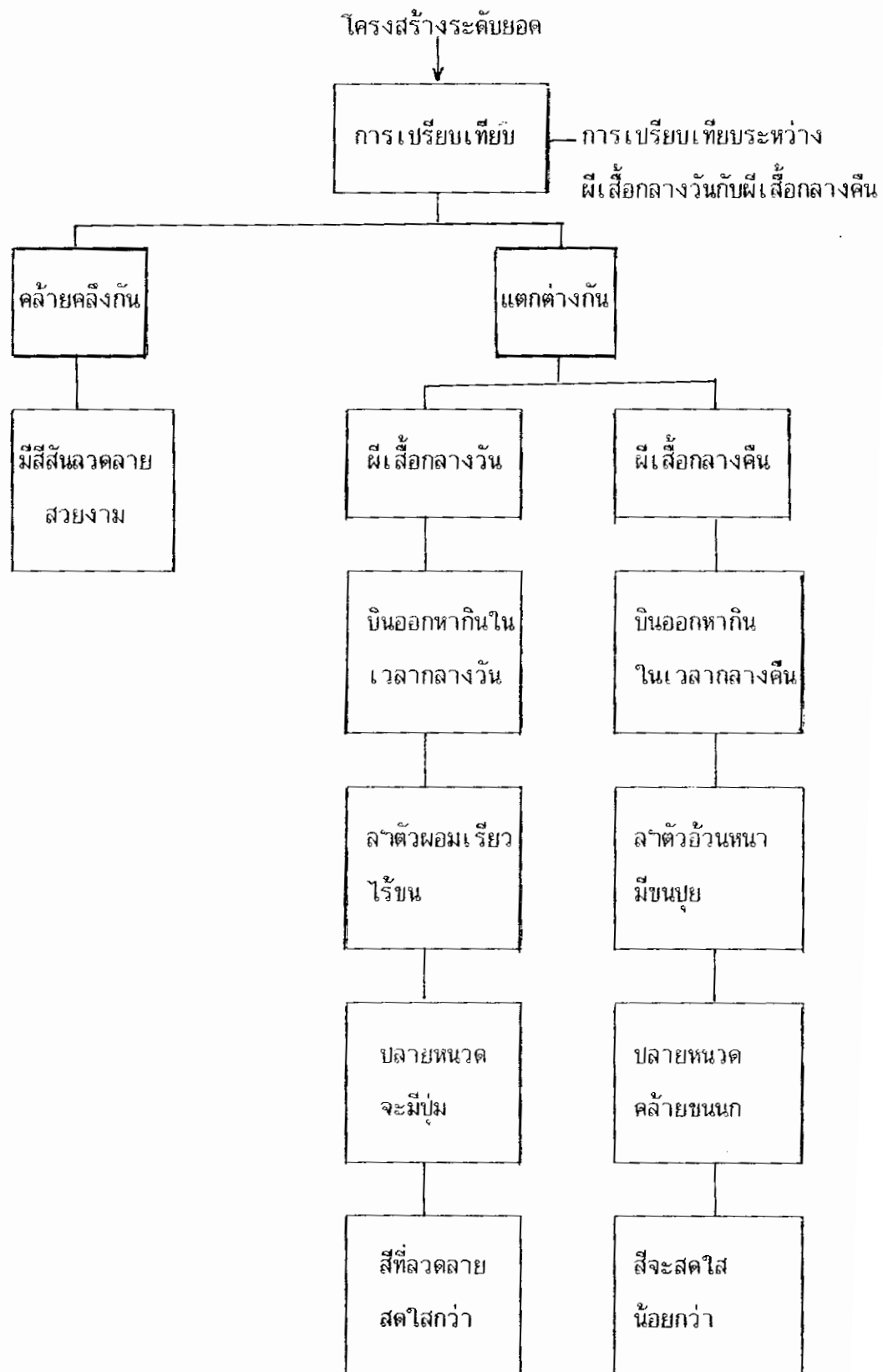
1. ภาพปริศนา รูปผีเสื้อ จำนวน 5 ชุด
2. เนื้อเรื่องตอนหนึ่งในเรื่อง "ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง"
3. บัตรคำ มีดังนี้
 - 3.1 เหมือนกัน คล้ายคลึงกัน เท่ากัน แตกต่างกัน ต่างกัน ไม่เท่ากัน

ข้อแตกต่าง

4. กระเป๋าหนัง
5. กระดาษแผ่นภูมิโครงสร้างระดับยอด
6. ภาพชุดเรื่องราวเกี่ยวกับผีเสื้อ จำนวน 4 ภาพ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถามของนักเรียน
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มและเดี่ยว
 - 1.3 การแสดงความคิดเห็น
 - 1.4 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 การทำแผนภูมิ หรือ ไคอะแกรม
 - 2.2 การเขียนสรุปเรื่อง

โครงสร้างระดับยอดคือ	การเปรียบเทียบ
ใจความหลักคือ	การเปรียบเทียบระหว่างผีเสื้อกลางวันกับผีเสื้อกลางคืน
บอกรายละเอียดคือ	ความคล้ายคลึง - มีสีน้ำตาลคล้ายวงงาม ความแตกต่าง - ผีเสื้อกลางวัน - บินออกหากินในเวลากลางวัน - ลำตัวพอมเร็ว ไร้น - ปลายหนวดจะมีปุ่ม - สีที่ลวดลายสดใสมาก - ผีเสื้อกลางคืน - บินออกหากินในเวลากลางคืน - ลำตัวอ้วนหนา มีขนปุย - ปลายหนวดคล้ายขนนก - สีจะสดใสน้อยกว่า - ผีเสื้อกลางวัน
คาใจ คือ คำว่า ข้อแตกต่าง	

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มทดลอง

เรื่อง งู

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. งูเป็นสัตว์เลื้อยคลาน บางชนิดมีพิษรุนแรงมาก จนกระทั่งคนและสัตว์ที่ถูกมันกัดหรือพ่นน้ำพิษใส่อาจถึงกับความตาย และตาบอดได้
2. งูเป็นสัตว์เลื้อยคลานสามารถลอกคราบได้หลายครั้งภายในหนึ่งปี ผู้ที่ถูกมันกัดอาจถึงแก่ความตายได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องงูได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามในเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องราวจากภาพเกี่ยวกับเรื่องงูได้ถูกต้อง

เนื้อหา

งู

งูไม่สามารถหลับตาได้เพราะมันไม่มีหนังตา แต่จะมีเปลือกตาที่แข็งและแสงผ่านได้คอยปกป้องลูกตาแทนหนังตาเหมือนแผ่นกระจก เปลือกตานี้ถึงแม้จะช่วยปกป้องลูกตา แต่ก็ไม่ได้มีผลต่อการมองเห็นของงู ดังนั้นคนทั่ว ๆ ไป จึงไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ว่างูที่เราเห็นลืมหายกขึ้นแล้วหลับอยู่ หรือกำลังจ้องเราอยู่กันแน่

จากงูที่อาศัยบนบกที่นักวิทยาศาสตร์รู้จัก 3,000 ชนิด มีประมาณ 250 ชนิดที่มีน้ำพิษ และในจำนวนนี้มีเพียงไม่กี่ชนิดที่จัดว่าร้ายหรือใช้พิษฆ่าเหยื่อ งูพิษที่เลื้อยบางชนิดหายากมาก

ไม่ค่อยจะกัดหรือพิษที่มีไม่รุนแรงพอจะฆ่าคนได้ งูที่มีพิษมากที่สุดชนิดหนึ่งในโลกเป็นงูประเภท
ออสเตรเลียน ไทเกอร์ สเนค ลำตัวยาวประมาณ 5 ฟุต มีพิษมากพอจะฆ่าและได้ถึง 300 ตัว
ทีเดียว

พังพอนเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่ต่อสู้กับงูเห่าแล้วได้รับชัยชนะเป็นส่วนใหญ่ โดยพังพอน
จะใช้วิธีหลอกล่อให้งูเห่าจก จนกว่างูเห่าจะเหนื่อยอ่อน เมื่องูเห่าเหนื่อย ความเร็วในการ
จกจะลดลง จึงเป็นโอกาสให้พังพอนพุ่งเข้าวิ่งไปบนหัวด้านหลังของงูเห่า และจะกัดไปจน
กว่างูเห่าจะตาย พังพอนจะกินงูเห่าทั้งตัวไม่เว้นแม้กระทั่งต่อมพิษของงู กว่าจะเป็นผู้ชนะ
พังพอนก็เสี่ยงไม่น้อยนะละ มันต้องมีความว่องไวมากพอจะหลบให้พ้นจากการจกของงู เพราะ
ถ้าพลาดตัวมันก็จะกลายเป็นอาหารอันโอชะของงูแทน

เมื่องูโตขึ้น หนังกูจะไม่โตขึ้นตาม ดังนั้นจึงต้องมีการลอกคราบอยู่เสมอ ๆ แล้ว
สร้างหนังใหม่ขึ้นมาแทน งูบางชนิด ลอกคราบเพียงครั้งเดียวหรือ 2 ครั้งใน 1 ปี แต่บาง
ชนิดลอกคราบถึง 6 ครั้งในฤดูร้อน เมื่อใกล้เวลาลอกคราบผิวหนังของงูจะเริ่มซีดจางลงไป
ผิวหนังใหม่จะเริ่มก่อตัวขึ้นข้างใต้ผิวหนังชั้นนอกเมื่อผิวหนังใหม่สร้างเสร็จ งูจะหลั่งสาร
หล่อลื่นซึ่งจะทำให้ผิวหนังเก่าหลุดออกจากผิวหนังใหม่ง่ายขึ้น โดยทั่วไปคราบของงูจะหลุด
ออกทั้งให้เราเห็นเป็นชั้นเดียวที่ค่อนข้างสมบูรณ์

มีงูพิษชนิดหนึ่งล่าเหยื่อได้โดยไม่ต้องเข้าใกล้แล้วกัดเหยื่อแต่จะทำการพันงูพิษ
งูชนิดนี้เป็นงูเห่าจากแอฟริกา สามารถพันพิษจากต่อมพิษที่อยู่ภายในปาก ไปยังสัตว์
ที่อยู่ห่างออกไปได้ อย่างแม่นยำ โดยมีเป้าหมายคือดวงตาของเหยื่อ พิษนี้จะทำให้สัตว์
(หรืออาจเป็นคนที่ได้) ตาบอด

ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะมีพิษไม่มาก แต่ประชากรในหลายประเทศก็ตายเพราะถูกงูกัด
ปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก เช่น ในประเทศพม่า ประชากรราว 5,000 คนเสียชีวิต
จากถูกงูกัดประมาณ 100 คน ต่อไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความรุนแรงของพิษงู และระบบการช่วย
ชีวิตผู้ถูกงูกัด ของประเทศนั้น ๆ ด้วย

(จากนิตยสารคู่คำ ปีที่ 5 ฉบับที่ 12 หน้า 21 - 22)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

โดยใช้ปริศนาคำทาย และใช้หินทานประกอบ

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 เตรียมการอ่าน โดยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง "งู"

1. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท เรื่อง "งู" โดยครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามช่วยชี้แนะ ประธานกลุ่มจะซักถามประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียบเรียงคำตอบด้วยการเขียนเป็นแผนภูมิหรือไดอะแกรม เชื่อมโยงรายละเอียดให้ครอบคลุมเรื่องที่ครูถาม และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน หลังจากนั้นครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. สืบหาโครงสร้างเรื่องราว เรื่อง "งู" โดยให้นักเรียนพิจารณารายตอนการเขียนว่า มีหัวข้อเรื่องของแต่ละย่อหน้าที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 จะพิจารณาเฉพาะหัวข้อสำคัญ ๆ ของเรื่องว่ากล่าวถึงเรื่องใดบ้าง และสื่อในเนื้อเรื่องมีอะไรบ้าง ส่วนขั้นตอนที่ 2 จะพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละหัวข้อย่อยและสรุปภาพในเนื้อเรื่องของแต่ละหัวข้อ

3. ฝึกการเดาความหมายคำศัพท์จากปริบท โดยฝึกให้นักเรียนรู้จักความหมายของคำ ๆ นั้น พิจารณาความหมายด้วยการอาศัยคำหรือข้อความที่แวดล้อมอยู่รอบ ๆ เพื่อจะได้เข้าใจความหมายของคำที่เป็นปัญหาหรือไม่เข้าใจความหมายนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น พร้อมกับให้นักเรียนตรวจสอบความหมายที่แท้จริงจากพจนานุกรมอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 2 การอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ฝึกการอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด โดยตั้งเป็นคำถามให้นักเรียนตอบรวม 5 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อจะประกอบด้วยคำถาม 3 ระดับ ดังนี้

1.1 คำถามที่ให้นักเรียนตอบโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน โดยสามารถตรวจสอบคำตอบได้ในเนื้อเรื่อง

1.2 คำถามที่นักเรียนต้องบอกเหตุผลของเรื่องที่อ่าน โดยการแปลความตีความขยายความจากเนื้อเรื่อง จึงจะสามารถตอบได้

1.3 คำถามที่นักเรียนต้องใช้ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด และนำมาอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป จึงจะสามารถพิจารณาหาคำตอบได้

2. ผักการใช้อัตนสอบแบบโคลซ โดยใช้นือรื่องจากที่นักรเรียนน้าล้งเรียนอยู่
วันระยะทุกค้ำที่ 8 ให้นักรเรียนเลือกรค้ำมาเติมให้ถูกรต้อง

ชั้นที่ 3 การผีกจับใจกรสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูล

ในชั้นตอนนึ้เป็นการใช้โครงสร้ากรระดับยอคชนิด บอกรายละเอียดหรือรายการ
ครูจะใช้ค้ำถามช่วยน้าในการค้นหาค้ำตอบของนักรเรียน และอธิบายถึงลักษณะการเขียน
ค้ำไข พิจารณาใจกรหลัก รวมนั้งรายละเอียดของรื่อง ให้นักรเรียนผีกการปฏิบัติด้วยการ
ใช้โครงสร้ากรระดับยอคชนิดนึ้ร่วมนั้งกับครูก่อน หลังจากนั้นให้นักรเรียนออกมารายงานหน้าชั้น
เรียน ครูและนักรเรียนร่วมนั้งตรวจแก้ไข ให้อ้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ชั้นที่ 4 การถ้ายโยงการเรียนรู้

ในชั้นตอนนึ้ให้นักรเรียนแต่ละกรลุ่มแต่งรื่องราวจากภาพที่เกี่ยวข้องกับรื่อง "งู"
จำนวน 4 ภาพ ให้เป็นรื่องเดียวกัน

ชั้นสรุปร

ให้นักรเรียนระบยสีภาพสัตัวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในนือรื่อง และให้นักรเรียนออกมารายงาน
รื่องกรจากภาพที่นักรเรียนแต่ละกรลุ่มได้แต่งขึ้น

สื่อกรเรียน

1. แผนภูมิปริศนาค้ำทาย
2. กระดษแผนภูมิ 10 แผ่น
3. นือรื่อง "งู" จำนวน 15 แผ่น
4. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. ปากกาเมจิก
6. สีไม้
7. กระดษ
8. อัตนสอบแบบโคลซ จำนวน 30 แผ่น
9. ภาพงู เช่น งูเห่า งูบลิ้องทอง งูเหลิ้อม งูหลาม ฯลฯ
10. นิทานรื่อง กรวนผันของมัลลย

11. แผนภูมิโครงสร้างระดับยอด
12. ภาพเรื่องราวเกี่ยวกับ งู จำนวน 4 ภาพ
13. บัณฑิตได้แก่คำว่า จู๋โจม เที้ยว ฉก ลอกคราบ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำไดอะแกรม
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจข้อสอบแบบโคลซ
 - 2.2 การทำไดอะแกรมโครงสร้างระดับยอด
 - 2.3 การตรวจเรื่องจากภาพ
3. ตรวจการวาดภาพระบายสี

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

ครั้งที่ 9 (เรื่องงู)

บันทึกคาบที่ 25 - 27 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

งูเป็นสัตว์เลื้อยคลาน บางชนิดมีพิษรุนแรงมาก จนกระทั่งคนและสัตว์ที่ถูกมันกัดหรือพ่นน้ำพิษใส่ถึงกับความตาย และตาบอดได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องงูได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามในเรื่องได้ถูกต้อง

เนื้อหา

งู

งูไม่สามารถหลับตาได้เพราะมันไม่มีหนังตา แต่จะมีเปลือกตาที่แข็งและแสงผ่านได้คอยปกป้องลูกตาแทนหนังตาเหมือนแผ่นกระจก เปลือกตานี้ถึงแม้จะช่วยปกป้องลูกตาแต่ก็ไม่ได้มีผลต่อการมองเห็นของงู ดังนั้นคนทั่ว ๆ ไป จึงไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ว่างูที่เราเห็นเลื้อยตามันนั้นหลับอยู่ หรือกำลังจ้องเราอยู่กันแน่

จากงูที่อาศัยบนบกที่นักวิทยาศาสตร์รู้จัก 3,000 ชนิด มีประมาณ 250 ชนิดที่มีน้ำพิษ และในจำนวนนี้เพียงไม่กี่ชนิดที่รู้จักมาทำร้ายหรือใช้พิษฆ่าเหยื่อ งูพิษที่เลื้อยบางชนิดหายากมากไม่ค่อยจะกัดหรือพิษที่มีไม่รุนแรงพอจะฆ่าคนได้ งูที่มีพิษมากที่สุดชนิดหนึ่งในโลกเป็นงูประเภทออสเตรเลียน ไทเกอร์ สเนค ลำตัวยาวประมาณ 5 ฟุต มีพิษมากพอจะฆ่าและได้ถึง 300 ตัวทีเดียว

พังพอนเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่ต่อสู้กับงูเห่าแล้วได้รับชัยชนะเป็นส่วนใหญ่ โดยพังพอนจะใช้วิธีหลอกล่อให้งูเห่าจก จนกว่างูเห่าจะเหนื่อยอ่อน เมื่องูเห่าเหนื่อย ความเร็วในการจกจะลดลง จึงเป็นโอกาสให้พังพอนพุ่งเข้าวิ่งไล่ไปบนหัวด้านหลังของงูเห่า และจะกัดไปจน

กว่างเห่าจะตาย พังพอนจะกินงูเห่าทั้งตัวไม่เว้นแม้กระทั่งต่อมพิษของงู กว่าจะเป็นผู้ชนะ พังพอนก็เสี่ยงไม่แน่นอนละ มันต้องมีความว่องไวมากพอจะหลบให้พ้นจากการฉกของงู เพราะ ถ้าพลาดตัวมันก็จะกลายเป็นอาหารอันโอชะของงูแทน

เมื่องูไต่ขึ้น พังงูจะไม่ไต่ขึ้นตาม ดังนั้นจึงต้องมีการลอกคราบอยู่เสมอ ๆ แล้ว สร้างหนังใหม่ขึ้นมาแทน งูบางชนิด ลอกคราบเพียงครั้งเดียวหรือ 2 ครั้งใน 1 ปี แต่บางชนิดลอกคราบถึง 6 ครั้งในฤดูร้อน เมื่อใกล้เวลาลอกคราบผิวหนังของงูจะเริ่มซีดจางลงไป ผิวหนังใหม่จะเริ่มก่อตัวขึ้นข้างใต้ผิวหนังชั้นนอกเมื่อผิวหนังใหม่สร้างเสร็จ งูจะหลั่งสารหล่อลื่นซึ่งจะทำให้ผิวหนังเก่าหลุดออกจากผิวหนังใหม่ง่ายขึ้น โดยทั่วไปคราบของงูจะหลุดออกทั้งให้เราเห็นเป็นชั้นเดียวที่ค่อนข้างสมบูรณ์

มีงูพิษชนิดหนึ่งล่าเหยื่อได้โดยไม่ต้องเข้าใกล้แล้วกัดเหยื่อแต่จะใช้น้ำพิษจากพิษชนิดนี้เป็นงูเห่าจากแอฟริกา สามารถพิษจากต่อมพิษที่อยู่ภายในปาก ไปยังสัตว์ที่อยู่ห่างออกไปได้ อย่างแม่นยำ โดยมีเป้าหมายคือดวงตาของเหยื่อ พิษนี้จะทำให้สัตว์ (หรืออาจเป็นคนก็ได้) ตาบอด

ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะมีพิษไม่มาก แต่ประชากรในหลายประเทศก็ตายเพราะถูกงูกัด ปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก เช่น ในประเทศพม่า ประชากรราว 5,000 คนเสียชีวิต จากถูกงูกัดประมาณ 100 คน ต่อไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความรุนแรงของพิษ และระบบการช่วยชีวิตผู้ถูกพิษกัด ของประเทศนั้น ๆ ด้วย

(จากนิตยสารคณาคำ ปีที่ 5 ฉบับที่ 12 หน้า 21 - 22)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูคิดแผนภูมิปริศนาคำทายบนกระดานดำ ดังนี้

ตัวฉันทาวเพื่อย	เลื้อยได้เร็วไว
ออกลูกเป็นไข่	ที่เขี้ยวมีพิษ
คนมักกลัวกัน	ที่ฉันทมีฤทธิ์
หนูจำช่วยคิด	หาชื่อฉันท

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มใช้เวลาคิด 1 นาที กลุ่มใดตอบได้ก่อนว่าคืออะไร จะเป็นฝ่ายชนะ ครูจดคำตอบที่ถูกต้องลงบนกระดานดำ (เฉลย "งู")

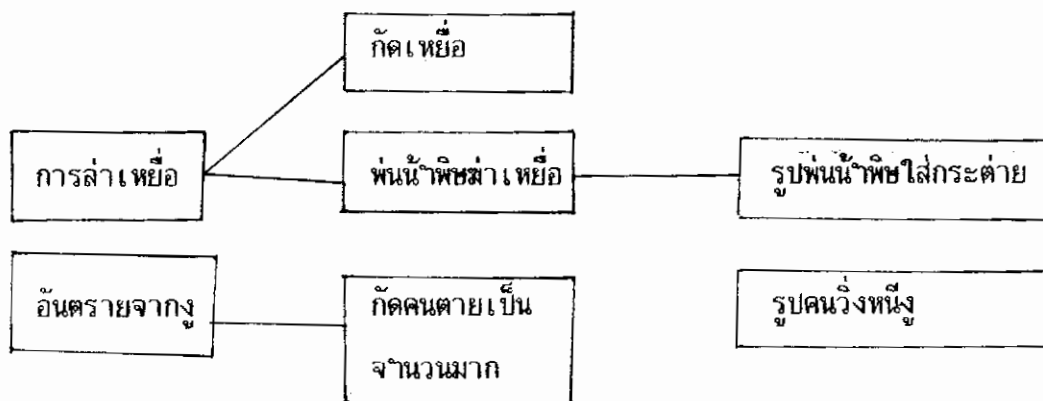
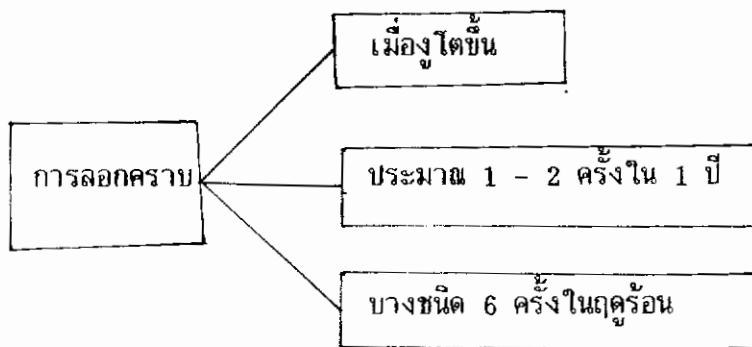
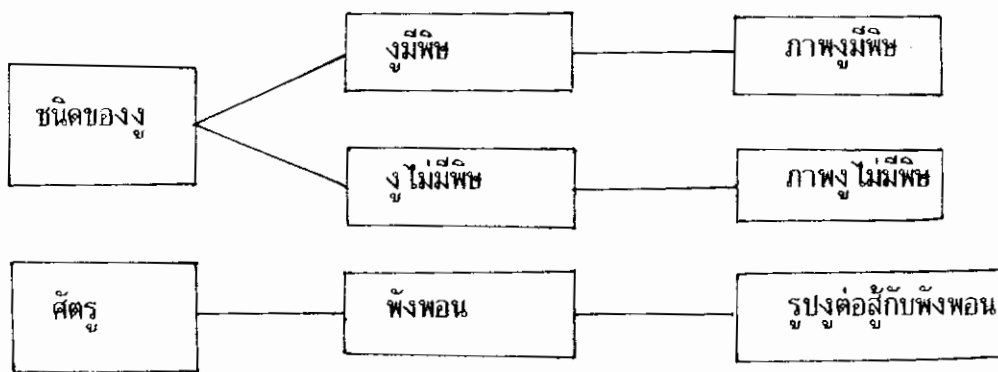
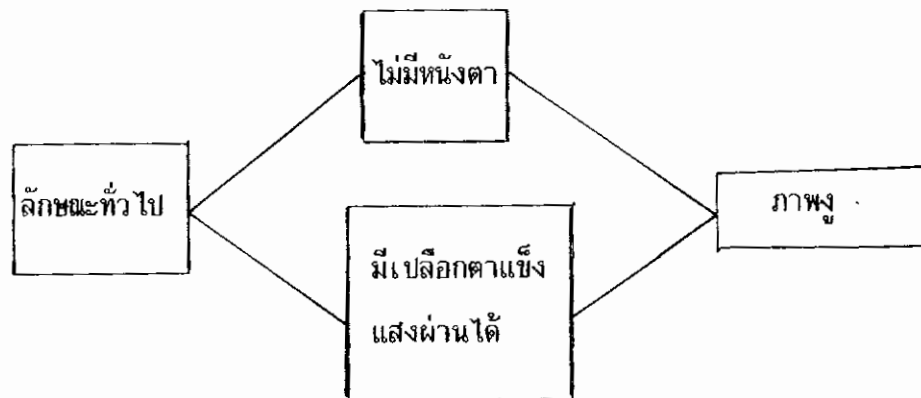
ขั้นสอน

1. เตรียมการอ่าน เรื่อง "งู" โดยครูสนทนาซักถามนักเรียน ให้นักเรียนใช้ประสบการณ์ของแต่ละคนช่วยกันคิดเกี่ยวกับเรื่องงู ในด้านต่าง ๆ เช่น ชนิดของงู รูปร่าง ลักษณะ ศัตรูของงู การลอกคราบ การล่าเหยื่อ อันตรายจากพิษของงู ฯลฯ
2. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท เรื่อง "งู" โดยครูแจกกระดาษแผ่นม้วนให้นักเรียนละ 1 แผ่น ตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันคิด ประธานกลุ่มซักถาม ประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคนให้เขียนเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับงู ให้มากที่สุด จากนั้นให้น้ำเสนอ ครูให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของ งู เพิ่มเติมจากที่นักเรียนรายงาน
3. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของงูเพิ่มเติมจากที่นักเรียนรายงาน
4. ครูและนักเรียนช่วยกันเรียบเรียงและทำแผนภูมิ เรื่อง "งู" ร่วมกัน
5. ให้นักเรียนอ่านเรื่อง งู ครูแนะนำการสำรวจโครงสร้างการเขียนในเนื้อเรื่องที่อ่าน ขั้นตอนที่ 1 จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันสำรวจโครงสร้างการเขียนบนกระดานดำ ดังนี้

หัวเรื่อง

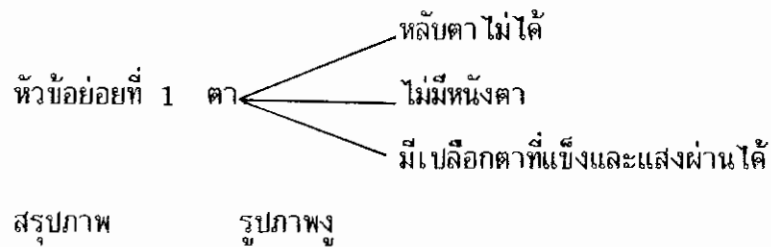
หัวเรื่องย่อย

สื่อ

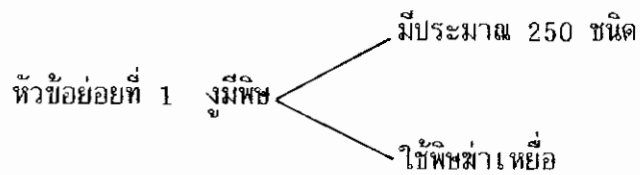

6. ให้นักเรียนสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 2 โดยครูแจกกระดาษให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ให้นักเรียนส่งผลงาน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งรูปแบบที่สำรวจแล้วจะมีลักษณะดังนี้

หัวข้อที่ 1 ลักษณะทั่วไป

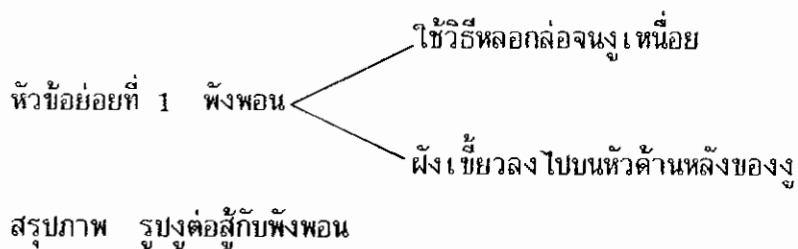
หัวข้อที่ 2 ชนิดของงู

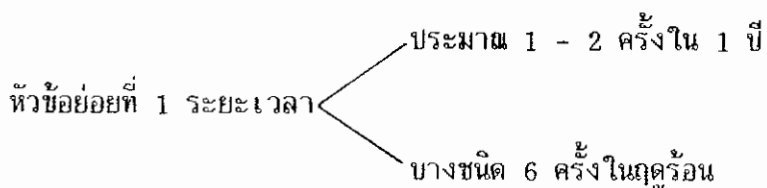
หัวข้อย่อยที่ 2 งูไม่มีพิษ

สรุปภาพ รูปงูมีพิษ และงูไม่มีพิษ

หัวข้อที่ 3 ศัตรู

หัวข้อที่ 4 การลอกคราบ

หัวข้อย่อยที่ 2 ลักษณะของการลอกคราบ

- ผิวหนังเก่าจะซีดจางและมืด
- ผิวหนังใหม่ก่อตัวขึ้นข้างใต้ผิวหนังชั้นนอก
- หลังสัปดาห์หนึ่งให้ผิวหนังเก่าหลุดออกมา

หัวข้อที่ 5 การล่าเหยื่อ

หัวข้อย่อยที่ 1 วิธีล่าเหยื่อ——พื้นน้ำพิษใส่ที่ดวงตาของเหยื่อจนตาบอด

สรุปภาพ รูปงูพิษใส่ดวงตากระต่าย

หัวข้อที่ 6 อันตรายจากงู

หัวข้อย่อยที่ 1 พิษของงู——กัดคนตายเป็นจำนวนมาก

สรุปภาพ รูปคนวิ่งหนีงู

7. ผังการเดาคำศัพท์จากบริบท โดยอาศัยข้อความที่อยู่แวดล้อมคำยากนั้นช่วยให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์นั้นได้นั้น ซึ่งทำเป็นตารางสำรวจคำศัพท์ ได้ดังนี้

- 7.1 จูโจม (หน้า 22 ย่อหน้า 2 บรรทัด 7)
- 7.2 เหยื่อ (หน้า 22 ย่อหน้า 2 บรรทัด 7)
- 7.3 ฉก (หน้า 22 ย่อหน้า 3 บรรทัด 12)
- 7.4 ลอกคราบ (หน้า 23 ย่อหน้า 4 บรรทัด 17)

ข้อเฉพาะ	หน้า ย่อหน้า บรรทัด	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
จูโจม	22 2 7	จูโจม ทำร้าย	เข้ากระทำการโดยไม่ให้รู้ตัว
เหยื่อ	22 2 7	ทำร้ายหรือใช้พิษฆ่าเหยื่อ	อาหารของสัตว์ที่กินสัตว์

ชื่อเฉพาะ	หน้า ย่อหน้า บรรทัด	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
ฉก	22 3 12	ฟังพจนานุกรมให้รู้เท่าฉาก	ชูหัวขึ้นแผ่หนังคอทำท่าจะกัด
ลอกคราบ	23 4 17	งูไต่ขึ้นแต่หนังงูไม่ไต่ตาม จึงต้องมีการลอกคราบอยู่ เสมอ ๆ	กิริยาที่งูเอาคราบออก

8. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายของคำศัพท์ จากนั้นให้นักเรียนเปิดพจนานุกรม เพื่อค้นหาความหมายที่แท้จริง นำมาใส่ในช่องคำอธิบาย

9. ฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการทางความคิดโดยใช้แนวทางความเข้าใจเนื้อเรื่อง 3 ระดับ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง งู ภายในเวลา 5 นาที จากนั้นให้ตัวแทนออกมาจับฉลากคำถามกลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้ว ให้นำมาอภิปรายภายในกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที เลขาจดบันทึก และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้เสนอแนะเพิ่มเติมหากคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน ซึ่งคำถามมีดังนี้

9.1 เหตุใดงูจึงหลับตาไม่ได้

9.2 ทำไมพองพองเมื่อต่อสู้กับงูจะต้องพองพองให้พองก่อน

9.3 ทำไมงูจึงต้องลอกคราบด้วย

9.4 ถ้านักเรียนมีความจำเป็นต้องเข้าไปในส่วนเวลากลางคืน จะมีวิธีการป้องกันไม่ให้ถูกงูกัดอย่างไร

9.5 เมื่อนักเรียนพบคนถูกงูกัด จะมีวิธีช่วยเหลืออย่างไร

10. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารับข้อทดสอบแบบโคลซที่ครู ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้รับข้อทดสอบเท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม ครูอธิบายขั้นตอนในการทำให้เข้าใจจากนั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ภายในเวลา 10 นาที

11. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจและแก้ไข หลังจากให้นักเรียนทำข้อทดสอบแบบโคลซเสร็จแล้ว

ขั้นสรุป

ครูแจกภาพในเนื้อเรื่อง ๑ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันระบายสีภาพสัตว์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเนื้อเรื่องนี้ให้สวยงาม แล้วนำมาส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิปริศนาคำทาย
2. กระดาษแผนภูมิ 10 แผ่น
3. เนื้อเรื่อง "งู" จำนวน 15 แผ่น
4. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. ปากกาเมจิก
6. สีไม้
7. กระดาษ
8. ข้อทดสอบแบบโคลซ จำนวน 30 แผ่น
9. ภาพงู เช่น งูเห่า งูปล้องทอง งูเหลือม งูหลาม ฯลฯ
10. บัตรคำ ได้แก่คำว่า จู๋โจม เพี้ยอ ฉก คราบ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 จากการตอบคำถามของนักเรียน
 - 1.2 การรายงานหน้าชั้นเรียน
 - 1.3 การอภิปราย
 - 1.4 การเขียนแผนภูมิ
2. ตรวจแบบฝึกหัด

ตรวจข้อสอบแบบโคลซ
3. ตรวจภาพระบายสี

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

- เมื่อจูไดขึ้น หนังสือจะไม่ได้ขึ้นตาม ดังนั้นจึงต้องมีการลอกคราบ _____ (1) _____
- เสมอ ๆ แล้วสร้างหนังสือขึ้นมา _____ (2) _____ งามชนิด ลอกคราบเพียงครั้งเดียว
- _____ (3) _____ 2 ครั้งใน 1 ปี แต่บาง _____ (4) _____ ลอกคราบถึง 6 ครั้งในฤดูร้อน
- _____ (5) _____ ใกล้เคียงเวลาลอกคราบผิวหนังสือของจูจะ _____ (6) _____ ชัดแจ้งและมัน ผิวหนังสือใหม่
- _____ (7) _____ เริ่มก่อตัวขึ้นข้างใต้ผิวหนังสือ _____ (8) _____ เมื่อผิวหนังสือใหม่สร้างเสร็จ จูจะ
- _____ (9) _____ สารหล่อลื่นซึ่งจะทำให้ผิวหนังสือ _____ (10) _____ หลุดออกจากผิวหนังสือง่ายขึ้น
1. ก. อย่าง	ข. อยู่	ค. สม่่าเสมอ	ง. บ่อย
2. ก. ด้วย	ข. ประจำ	ค. แทน	ง. อีก
3. ก. หรือ	ข. และ	ค. ใน	ง. เท่านั้น
4. ก. ตัว	ข. ครั้ง	ค. ที่	ง. ชนิด
5. ก. หาก	ข. เมื่อ	ค. ครั้น	ง. พอ
6. ก. สี	ข. ออก	ค. เริ่ม	ง. มอง
7. ก. จะ	ข. นั้น	ค. พอ	ง. ที่
8. ก. ใน	ข. หนังสือ	ค. ต่อไป	ง. นอก
9. ก. ผลิต	ข. หลัง	ค. ขั้ว	ง. พัน
10. ก. นั้น	ข. แฉ่ง	ค. เก่า	ง. ขยายตัว

เฉลย

1. ข. อยู่
2. ค. แทน
3. ก. หรือ
4. ง. ชนิต
5. ข. เมื่อ
6. ค. เริ่ม
7. ก. จะ
8. ง. นอก
9. ข. หลัง
10. ค. เก่า

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

สัปดาห์ที่ 4

ครั้งที่ 10 (เรื่อง งู)

บันทึกคาบที่ 28 - 30 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

งูเป็นสัตว์เลื้อยคลาน สามารถลอกคราบได้หลายครั้ง ภายในหนึ่งปี ผู้ที่ถูกมันกัดอาจถึงความตายได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องราวจากภาพเกี่ยวกับเรื่องงู ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

๗

เมื่องูโตขึ้น หนังงูจะไม่โตขึ้นตาม ดังนั้นจึงต้องมีการลอกคราบอยู่เสมอ ๆ แล้วสร้างหนังใหม่ขึ้นมาแทน งูบางชนิด ลอกคราบเพียงครั้งเดียวหรือ 2 ครั้งใน 1 ปี แต่บางชนิดลอกคราบถึง 6 ครั้งในฤดูร้อน เมื่อใกล้เวลาลอกคราบผิวหนังของงูจะเริ่มซีดจางลงไป ผิวหนังใหม่จะเริ่มก่อตัวขึ้นข้างใต้ผิวหนังชั้นนอกเมื่อผิวหนังใหม่สร้างเสร็จ งูจะหลั่งสารหล่อลื่นซึ่งจะทำให้ผิวหนังเก่าหลุดออกจากผิวหนังใหม่ง่ายขึ้น โดยทั่วไปคราบของงูจะหลุดออกทั้งให้เราเห็นเป็นชั้นเดียวที่ค่อนข้างสมบูรณ์

(จากนิตยสาร คุณค่า ปีที่ 5 ฉบับที่ 12 หน้า 23)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น นำเสนอ

ครูเล่านิทานเรื่อง ความฝันของมัลลย์ให้นักเรียนฟัง ครูให้นักเรียนติดตามเรื่องที่ครูเล่าไปด้วย

นิทานเรื่อง ความฝันของมัลลย์

วันนี้เป็นวันหยุด มัลลย์ไม่ไปโรงเรียน จึงนั่งเล่นตุ๊กตาอยู่ในห้องนั่งเล่น ไม่นานนักก็หลับไป ขณะที่มัลลย์นอนหลับได้ฝันไปว่าเดินเข้าไปในป่าคนเดียว และได้พบกับกระต่ายน้อยสีขาวตัวหนึ่ง มันน่ารักมาก พอวิ่งเข้าไปหา เจ้ากระต่ายน้อยก็รับวิ่งหนีไปที่ไหน มัลลย์วิ่งตามจนเหนื่อยแต่ไม่พบ จึงนั่งพักอยู่ใต้ต้นไม้ ทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงร้อง "ช่วยด้วย ช่วยด้วย" มัลลย์รีบเดินไปยังเสียงนั้นทันที เห็นเจ้ากระต่ายน้อยวิ่งหนีมาทางมัลลย์ มีสัตว์ตัวหนึ่งเลื้อยเร็วมากตามหลังเจ้ากระต่ายน้อยมัลลย์รีบคว้าก่อนไม่อันใหญ่ทับตัวเจ้าสัตว์นั้นทันที แต่มันยังไม่ตาย มันค่อย ๆ คลานออกมา และเลื้อยหนีไป เจ้ากระต่ายน้อยจึงหนีไปได้อย่างปลอดภัย มัลลย์ตกใจตื่นจากความฝัน และเล่าความฝันให้แม่ฟัง มัลลย์บอกแม่ว่า หนูมีความสุขมากที่ได้ช่วยเจ้ากระต่ายนั้นไว้ได้

เมื่อครูเล่านิทานจบ ครูซักถามนักเรียนว่า สัตว์ตัวที่จะทำให้อันตรายเจ้ากระต่ายน้อยนั้นคืออะไร นักเรียนคนใดตอบได้ก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ ครูให้รางวัล ตุ๊กตากระต่ายน้อย แก่นักเรียน ครูเขียนคำว่า "งู" บนกระดานดำ

ขั้น สอน

1. ครูแจกเนื้อหา เรื่องงู โดยตัดตอนตั้งแต่ "เมื่องูไต่บัน จนถึงเป็นชั้นเดียวที่ค่อนข้างสมบูรณ์" ให้นักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่น ให้เวลาอ่าน 3 นาที ครูซักถามนักเรียนจากเรื่องที่อ่านดังนี้

- 1.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 1.2 เหตุใดงูจึงลอกคราบ
- 1.3 ใน 1 ปี งูลอกคราบกี่ครั้ง

1.4 ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร

1.5 ผู้เขียนบอกรายละเอียดอะไรบ้าง

2. ครูทบทวนลักษณะการเขียนโครงสร้างระดับยอคชนิดบอกรายละเอียดของเรื่อง

3. ให้นักเรียนออกมาจับแผ่นภูมิ หรือ ไดอะแกรมจากครูกลุ่มละ 1 แผ่น ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง ฐ แล้ววิเคราะห์เรื่องโดยใช้โครงสร้างระดับยอคชนิดบอกรายละเอียด และให้เขียนไดอะแกรมที่เป็นใจความหลัก รายละเอียดของเรื่องลงในแผ่นภูมิที่ครูเตรียมให้

4. หลังจากรายงานแล้วครู และนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

5. ครูแจกเนื้อหาเรื่อง ฐ ทั้งหมดให้แต่ละกลุ่มอ่าน และร่วมกันอภิปรายเพื่อสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

6. ฝึกการถ่ายโยงการเรียนรู้โดยครูดัดภาพที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ฐ จำนวน 4 ภาพ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแต่งเรื่องราวจากภาพที่ครูให้ร่วมกัน

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานเรื่องราวจากภาพที่นักเรียนได้ร่วมกันแต่งขึ้นหน้าชั้นเรียน และนำเรื่องส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง ความฝันของมัลลย์
2. เนื้อหาเรื่อง ฐ (ตัดตอนตั้งแต่ "เมื่อ ฐ โตขึ้น จนถึงเป็นชั้นเดียวที่ค่อนข้างสมบูรณ์)
3. แผนภูมิโครงสร้างระดับยอค
4. เนื้อหาเรื่อง ฐ (ทั้งเรื่อง)
5. ภาพเรื่องราวเกี่ยวกับ ฐ จำนวน 4 ภาพ

การประเมินผล

1. การสังเกต

1.1 การตอบคำถาม

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำ
ไคอะแกรม

1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน

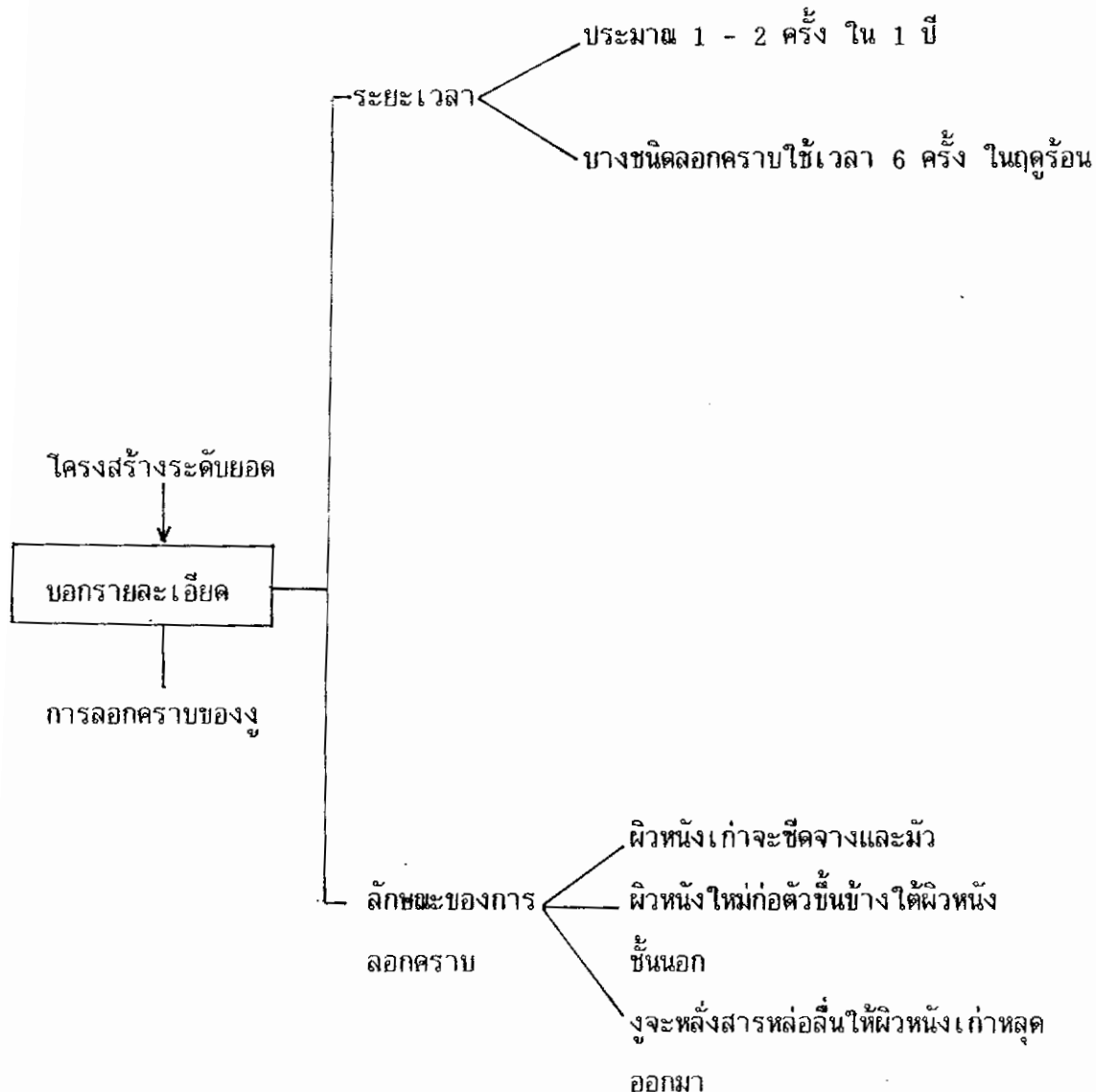
2. ตรวจสอบฝึกหัด

2.1 การทำไคอะแกรมโครงสร้างระดับยอด

2.2 การตรวจเรื่องจากภาพ

เฉลย

ไคอะแกรม

โครงสร้างระดับยอด คือ บอกรายละเอียด

ใจความหลัก คือ บอกรายละเอียดการลอกคราบของงู

บอกรายละเอียดคือ ระยะเวลาของการลอกคราบ ประมาณ 1 - 2 ครั้ง ใน 1 ปี หรือบางชนิด 6 ครั้งในฤดูร้อน ผิวหนังเก่าจะซีดจางและมัว ผิวหนังใหม่ก่อตัวขึ้นข้างใต้ผิวหนังชั้นนอก และการหลั่งสารหล่อลื่นให้ผิวหนังเก่าหลุดออกมา

แผนการสอนภาษาไทย
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 กลุ่มทดลอง

เรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. วัฒนธรรมไทย เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นไทย หากคนไทยทุกคนร่วมมือกันอนุรักษ์มรดกไทยไว้ ย่อมจะเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจของชาวไทยทุกคน
2. วัฒนธรรมไทย แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชาติ เราทุกคนควรช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมที่งดงามของไทยไว้ให้เยาวชนรุ่นหลังสืบต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายถึงปัญหาทางด้านสังคมไทยในปัจจุบันได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนคำขวัญในหัวข้อการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติที่เกี่ยวกับเรื่องของประเพณีวัฒนธรรมไทยได้ถูกต้อง
6. นักเรียนสามารถเขียนรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
7. นักเรียนสามารถเขียนบรรยายจากหัวข้อคำขวัญในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การรณรงค์วัฒนธรรมไทย

น้อง ได้สังเกตเห็นบ้างไหมคะว่า ในปัจจุบันคนไทยรับเอาความเจริญทางด้านวัตถุ และวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามากโดยไม่ได้มีการเลือกสรรและไม่คำนึงถึงความเหมาะสม แต่สำหรับวัฒนธรรมไทยที่ดั้งเดิมซึ่งสั่งสมกันมานานและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติ คนจำนวนมากทั้ง เด็กและผู้ใหญกลับละเลยไม่ใส่ใจ ในที่สุดขณะนี้เรากำลังประสบกับปัญหาทางด้านวัฒนธรรมถึงขั้นวิกฤตหลายประการ

ในปี พ.ศ. 2537 นี้ รัฐบาลจึงได้กำหนดให้เป็นปีรณรงค์วัฒนธรรมไทย เพื่อตั้ง วัฒนธรรมและจริยธรรมในสังคมไทยของเรากลับคืนมา โดยมีหัวข้อเร่งด่วนที่ต้องรณรงค์ 11 หัวข้อ ได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วิถีครอบครัว และชุมชนไทย ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย ภาษาไทย ระเบียบวินัย ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย การแต่งกายแบบไทย ศิลปกรรมของไทย วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว และวัฒนธรรมกับการพัฒนา

หลักการสำคัญที่จะนำมาใช้รณรงค์ได้แก่ การขึ้นและสร้างสำนึก เนื่องจากวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่บังคับให้ยอมรับกันไม่ได้ จึงต้องอาศัยการสร้างจิตสำนึกด้วยการออกเสียงย้ำเตือน ให้บ่อยครั้ง ซึ่งจะแยกออกเป็น 3 วิธีคือ วิธีแรก สร้างความรู้ความเข้าใจ โดยอาศัยสื่อ โทรทัศน์ วิทยุและสิ่งพิมพ์ โดยเน้นที่วันสำคัญ ๆ ของชาติ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็กแห่งชาติ วันครู วันศิลปินแห่งชาติ วันอนุรักษ์มรดกไทย วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ ฯลฯ วิธีที่ 2 อาศัย การสร้างทัศนคติที่เห็นด้วยคล้อยตาม โดยส่งเสริมการเรียนการสอน ผลิตและเผยแพร่คู่มือ ส่งเสริมการเรียนการสอน รวมทั้งผลิตและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน และวิธีสุดท้ายคือ การสร้างพฤติกรรมร่วม โดยขอความร่วมมือจากศิลปินต่าง ๆ ที่ประชาชนชื่นชอบมาเป็นผู้นำ เสนอ

น้อง ๆ ที่เป็นคนรุ่นใหม่และเป็นอนาคตของชาติความสนใจให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการรักษาวัฒนธรรมและกลืนหายไปกับสิ่งใหม่ ๆ ของต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้ง ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบันที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม

ว่า การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ คนต่างชาติมากมายยังมองเห็นคุณค่าของ

วัฒนธรรมไทย แล้วตัวเราซึ่งเป็นคนไทยแท้ ๆ จะมองไม่เห็นบ้างเชียวหรือคะ

(จากนิตยสารคุณค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 5 หน้า 5)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับปีแห่งการรณรงค์วัฒนธรรมไทย และแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมของไทยตามบทบาทที่ครูกำหนดให้ โดยคิดทำทางสื่อความให้เพื่อนหาย

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 การเตรียมการอ่าน โดยสนทนากับนักเรียนถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบันที่เป็นปัญหา และผิดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเรา จากข่าว หนังสือพิมพ์

1. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท เรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย โดยครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามช่วยชี้แนะ ประธานกลุ่มจะซักถามประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียบเรียงคำตอบด้วยการเขียนเป็นแผนภูมิหรือไดอะแกรม เชื่อมโยงรายละเอียดให้ครอบคลุมเรื่องที่ครูถาม และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน หลังจากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้
2. สืบรวจโครงสร้างตำราเรียน เรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย โดยให้นักเรียนพิจารณาขั้นตอนการเขียนว่า มีหัวข้อเรื่องของแต่ละย่อหน้าที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 จะพิจารณาเฉพาะหัวข้อสำคัญ ๆ และขั้นตอนที่ 2 จะพิจารณา ถึงรายละเอียดของแต่ละหัวข้อย่อย และสรุปภาพในเนื้อเรื่องของแต่ละหัวข้อ
3. ฝึกการเดาความหมายคำศัพท์จากปริบท โดยพิจารณาความหมายด้วยการอาศัยคำหรือข้อความที่แวดล้อมอยู่รอบ ๆ คำศัพท์นั้น ซึ่งจะทำให้สามารถเดาความหมายคำศัพท์นั้นได้ พร้อมกับให้นักเรียนตรวจสอบความหมายที่แท้จริงจากพจนานุกรมอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 2 การอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ฝึกการอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด โดยตั้งเป็นคำถามให้นักเรียนตอบรวม 5 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อจะประกอบด้วยคำถาม 3 ระดับ ดังนี้

- 1.1 คำถามที่ให้นักเรียนตอบโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งสามารถตรวจสอบคำตอบได้ในเนื้อเรื่อง
- 1.2 คำถามที่นักเรียนต้องบอกเหตุผลของเรื่องที่อ่าน โดยการแปลความตีความขยายความจากเนื้อเรื่อง จึงจะสามารถตอบได้
- 1.3 คำถามที่นักเรียนต้องใช้ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด และนำมาอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป จึงจะสามารถพิจารณาหาคำตอบได้

2. ผูกการใช้ข้อทดสอบแบบโคลซ โดยใช้เนื้อเรื่องจากที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ เว้นระยะทุกคำที่ 8 ให้นักเรียนเลือกคำมาเติมให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 การฝึกการจับใจความสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการใช้โครงสร้างระดับยอคนิด ปัญหา และข้อแก้ไข ครูจะใช้คำถามช่วยชี้แนะในการค้นหาคำตอบของนักเรียน และอธิบายถึงลักษณะการเขียน คำไข่ พิจารณาใจความหลัก รวมทั้งรายละเอียดของเรื่อง ให้นักเรียนฝึกการปฏิบัติด้วยการใช้โครงสร้างระดับยอคนิดนี้ร่วมกันกับครู หลังจากนั้นให้นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 การถ่ายโยงการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเขียนบรรยาย โดยใช้หัวข้อจากคำขวัญของกลุ่มที่ได้เขียนขึ้น ความยาวอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 10 บรรทัด ภายในเวลา 15 นาที

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนเขียนคำขวัญในหัวข้อเรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และให้นักเรียนออกมาเล่าเรื่องที่นักเรียนเขียนบรรยายโดยใช้หัวข้อจากคำขวัญที่นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดขึ้น

สื่อการเรียนรู้

1. ตicker เด็กใส่ชุดไทย (รางวัลสำหรับผู้ตอบคำถามได้ถูกต้อง)
2. ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบัน
3. เนื้อเรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย

4. แผนภูมิเพื่อการสำรวจโครงสร้างการเขียน จำนวน 5 แผ่น
5. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
6. ข้อทดสอบแบบโคลซ
7. กระดาษสี
8. สีเมจิก
9. บัตรคำได้แก่ คำว่า :- รณรงค์วัฒนธรรมไทย จริยธรรม วิถีครอบครัว
ขนบธรรมเนียม คุณธรรม ภูมิปัญญา สำนึก อนุรักษ์ ทัศนคติ
10. ฉลากคำสั่ง ดังนี้
 1. รำกลองยาว 2. รำมวยไทย 3. ประเพณีสงกรานต์
 4. ทานุญตักบาตร 5. ร้อยพวงมาลัย
11. แผนภูมิโครงสร้างระดับยอชนิต ปัญหา - ข้อแก้ไข
12. บัตรข้อความคำขวัญในหัวข้อเรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจสอบแฟ้มหัด
 - 2.1 ตรวจสอบข้อสอบแบบโคลซ
 - 2.2 ตรวจสอบการเขียนคำขวัญในหัวข้อการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
 - 2.3 การเขียนแผนภูมิโครงสร้างระดับยอชนิต ปัญหา - ข้อแก้ไข
 - 2.4 การเขียนบรรยายเกี่ยวกับหัวข้อในคำขวัญ การรณรงค์วัฒนธรรมไทย

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

ครั้งที่ 11 (เรื่องการรณรงค์วัฒนธรรมไทย) บันทึกคาบที่ 31 - 33 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

วัฒนธรรมไทย เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นไทย หากคนในสังคมไทยทุกคนร่วมมือกันอนุรักษ์มรดกไทยนี้ไว้ ย่อมจะเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจของชาวไทยทุกคน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอภิปรายถึงปัญหาทางด้านสังคมไทยในปัจจุบันได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนคำขวัญในหัวข้อการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การรณรงค์วัฒนธรรมไทย

น้อง ได้สังเกตเห็นบ้างไหมคะว่า ในปัจจุบันคนไทยรับเอาความเจริญทางด้านวัตถุ และวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามากเกินไปไม่ได้มีการเลือกสรรและไม่คำนึงถึงความเหมาะสม แต่สำหรับวัฒนธรรมไทยที่ดีงามซึ่งสั่งสมกันมานานและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติ คนจำนวนมากทั้งเด็กและผู้ใหญ่มองข้ามและไม่ใส่ใจ ในที่สุดขณะนี้เรากำลังประสบกับปัญหาทางด้านวัฒนธรรมถึงขั้นวิกฤตหลายประการ

ในปี พ.ศ. 2537 นี้ รัฐบาลจึงได้กำหนดให้เป็นปีรณรงค์วัฒนธรรมไทย เพื่อตั้ง วัฒนธรรมและจริยธรรมในสังคมไทยของเรากลับคืนมา โดยมีหัวข้อเร่งด่วนที่ต้องรณรงค์ 11 หัวข้อ ได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วิถีครอบครัว และชุมชนไทย ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย ภาษาไทย ระเบียบวินัย ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย การแต่งกายแบบไทย ศิลปกรรมของไทย วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว และวัฒนธรรมกับการพัฒนา

หลักการสำคัญที่จะนำมาใช้บังคับได้แก่ การขึ้นและสร้างสันนิษฐาน เนื่องจากวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่บังคับให้ยอมรับกันไม่ได้ จึงต้องอาศัยการสร้างจิตสำนึกด้วยการออกเสียงย้ำเตือน ให้อยู่ครั้ง ซึ่งจะแยกออกเป็น 3 วิธีคือ วิธีแรก สร้างความรู้ความเข้าใจ โดยอาศัยสื่อ โทรทัศน์ วิทยุและสิ่งพิมพ์ โดยเน้นที่วันสำคัญ ๆ ของชาติ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็กแห่งชาติ วันครู วันศิลปินแห่งชาติ วันอนุรักษ์มรดกไทย วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ ฯลฯ วิธีที่ 2 อาศัย การสร้างทัศนคติที่เห็นด้วยคล้อยตาม โดยส่งเสริมการเรียนการสอน ผลิตและเผยแพร่คู่มือ เสริมการเรียนการสอน รวมทั้งผลิตและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน และวิธีสุดท้ายคือ การสร้างพฤติกรรมร่วม โดยขอความร่วมมือจากศิลปินต่าง ๆ ที่ประชาชนชื่นชอบมาเป็นผู้นำ เสนอ

น้อง ๆ ที่เป็นคนรุ่นใหม่และเป็นอนาคตของชาติความสนใจให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการรักษาวรรณกรรมและกลืนหายไปกับสิ่งใหม่ ๆ ของต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้ง ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบันที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ว่า การรักษาวรรณกรรมคือการรักษาชาติ คนต่างชาติมากมายยังมองเห็นคุณค่าของ วัฒนธรรมไทย แล้วตัวเราซึ่งเป็นคนไทยแท้ ๆ จะมองไม่เห็นบ้างเสียหรือคะ

(จากนิตยสารคุณค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 5 หน้า 5)

ขึ้นหน้า

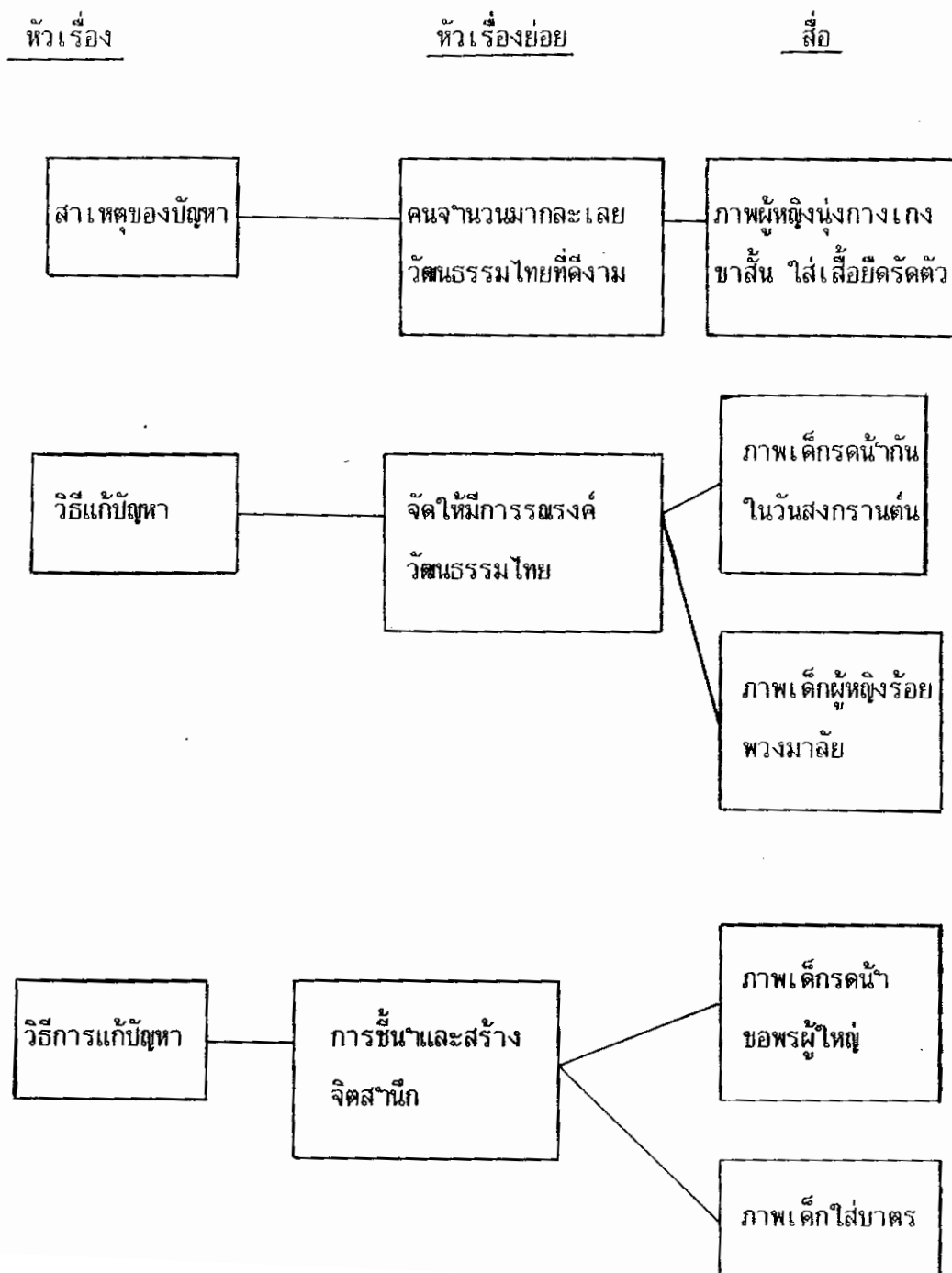
ครูสนทนากับนักเรียนว่าในปี พ.ศ. 2537 นี้ รัฐบาลได้กำหนดให้เป็นปีอะไร ใครตอบถูกจะได้รับรางวัล ครูจดหัวข้อเรื่อง "การรณรงค์วัฒนธรรมไทย" บนกระดานดำ

ขึ้นสอน

1. การเตรียมการอ่าน เรื่อง "การรณรงค์วัฒนธรรมไทย" โดยครูนำข่าวจาก หนังสือพิมพ์มาอ่านให้นักเรียนฟัง ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน เช่น ข่าวการทาสั่ง ปัญหาโสเภณี ปัญหาเด็กนักเรียนยกพวกตีกัน รวมถึงการแต่งกายของคนไทย ในปัจจุบัน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงปัญหาทางด้านสังคมในปัจจุบัน
2. ให้นักเรียนฝึกการเขียนปริบท เรื่อง "การรณรงค์วัฒนธรรมไทย" ด้วยการให้ ประธานกลุ่ม ชักถามประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคน โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ และใช้คำถาม ให้นักเรียนช่วยกันคิดในกลุ่มของตนเองว่า ปัจจุบันมีปัญหาด้านใดบ้างที่เป็นปัญหาของสังคม และ

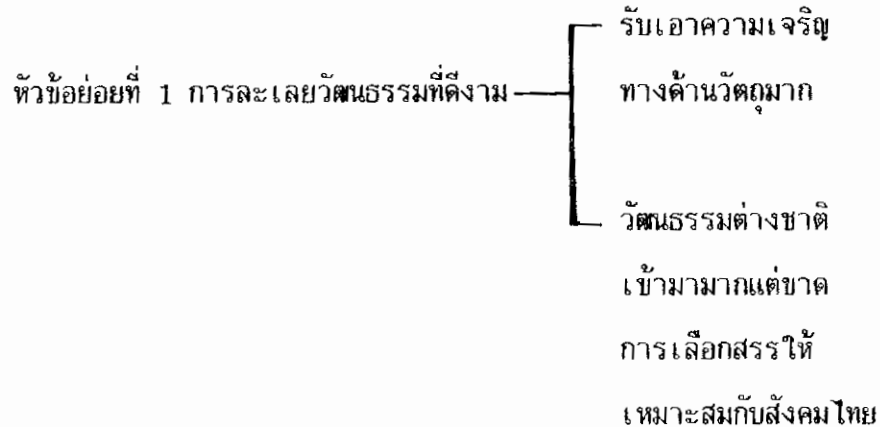
นักเรียนคิดว่า ควรจะหาทางแก้ไขอย่างไร โดยเขียนลงในแผนภูมิ ที่ครูแจกให้ และออกมา
รายงานหน้าชั้นเรียน

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนเขียนขึ้นมา
4. ครูแจกเนื้อเรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย ให้นักเรียนอ่าน และสำรวจ
โครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 1 แล้วจดคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ ดังนี้

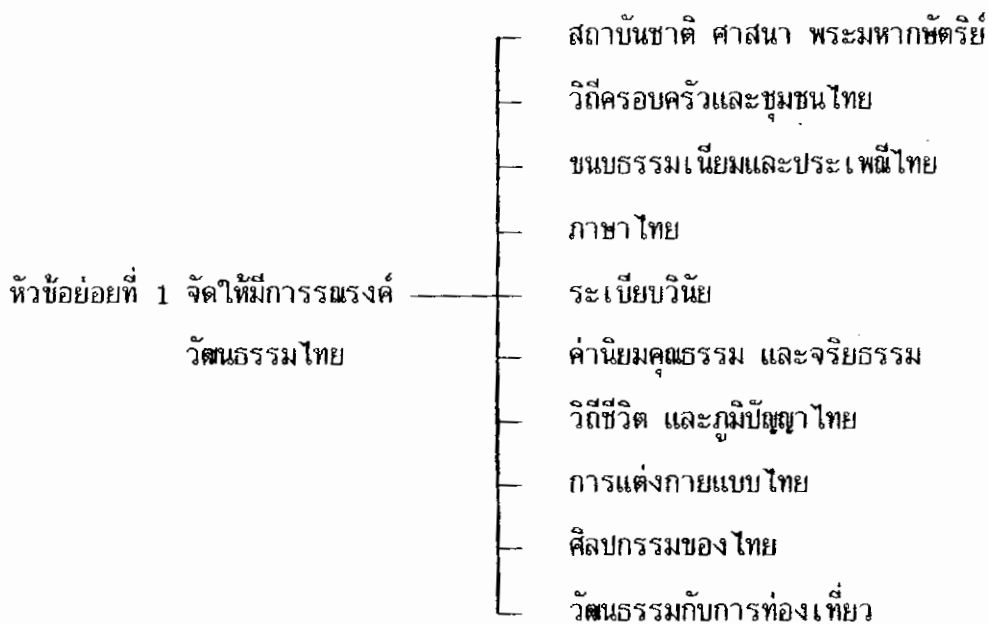

5. ให้นักเรียนสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 2 โดยครูแจกกระดาษให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ และให้นักเรียนส่งผลงานแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งรูปแบบที่สำรวจแล้วมีลักษณะดังนี้

หัวข้อที่ 1 สาเหตุของปัญหา

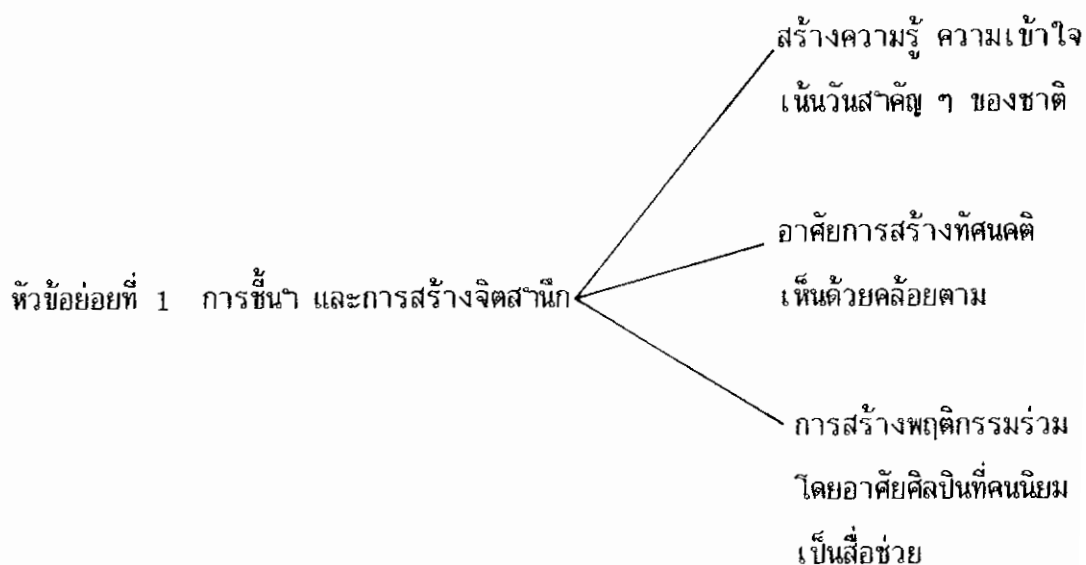

หัวข้อที่ 2 วิธีการแก้ปัญหา

- สรุปภาพ - ภาพเด็กรดน้ำกันในวันสงกรานต์
- ภาพเด็กผู้หญิงร้อยพวงมาลัย

หัวข้อที่ 3 หลักการสำคัญที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา

- สรุปภาพ
- ภาพเด็กรดน้ำขอพรผู้ใหญ่
 - ภาพเด็กทักบาตร

6. ฝึกการหาคำศัพท์จากบริบท โดยการท้าวางสำรวจคำศัพท์ที่ต้องสอน ซึ่งมีดังนี้คือ

- 6.1 รณรงค์วัฒนธรรมไทย (หน้า 5 ย่อหน้า 2 บรรทัด 8)
- 6.2 จริยธรรม (หน้า 5 ย่อหน้า 2 บรรทัด 9)
- 6.3 วิถีครอบครัว (หน้า 5 ย่อหน้า 2 บรรทัด 11).
- 6.4 ขนบธรรมเนียม (หน้า 5 ย่อหน้า 2 บรรทัด 12)
- 6.5 คุณธรรม (หน้า 5 ย่อหน้า 2 บรรทัด 13)
- 6.6 ภูมิปัญญา (หน้า 5 ย่อหน้า 2 บรรทัด 14)
- 6.7 สำนึก (หน้า 5 ย่อหน้า 2 บรรทัด 18)
- 6.8 อนุรักษ์ (หน้า 5 ย่อหน้า 2 บรรทัด 23)
- 6.9 ทัศนคติ (หน้า 5 ย่อหน้า 2 บรรทัด 23)

ชื่อเฉพาะ	หน้า ย่อหน้า บรรทัด	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
ธงรวงศ์วัฒนธรรมไทย	5 2 8	รัฐบาลจึงได้กำหนดให้ เป็น <u>ธงรวงศ์วัฒนธรรมไทย</u>	การรบหรือสนามรบ แต่อาศัยคำบริบทที่ แวดล้อมอยู่จึงหมายถึง (การแก้ไขหรือต่อสู้ เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรม ไทย)
จริยธรรม	5 2 9	เพื่อตั้งวัฒนธรรมและ <u>จริยธรรม</u> ในสังคมไทย	ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ปฏิบัติ
วิถีครอบครัว	5 2 11	<u>วิถีครอบครัว</u> และชุมชนไทย	แนวทางดำเนินชีวิต ของครอบครัวไทย
ขนบธรรมเนียม	5 2 12	<u>ขนบธรรมเนียม</u> และ ประเพณีไทย	เป็นแบบอย่างที่ยึด กันมา
คุณธรรม	5 2 13	<u>คุณธรรม</u> และจริยธรรม	คุณงามความดี
ภูมิปัญญา	5 2 14	<u>ภูมิปัญญา</u> ไทย	พื้นความรู้ความสามารถ
สำนึก	5 2 18	การนำ และสร้าง <u>สำนึก</u> เนื่องจาก วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ บังคับให้ยอมรับไม่ได้ จึงต้องอาศัยการสร้าง จิตสำนึก	สร้างให้เกิดความรู้สึก รู้ว่าสิ่งใดผิดและไม่คิด จะทำต่อไป

ชื่อเฉพาะ	หน้า ย่อหน้า บรรทัด	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
อนุรักษ์	5 2 23	อนุรักษ์มรดกไทย	รักษาให้คงเดิม
ทัศนคติ	5 2 24	อาศัยการสร้างทัศนคติ ที่เห็นด้วยคล้อยตาม	แนวความคิดเห็นต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

7. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายของคำศัพท์ในเรื่อง ดังข้อสังเกต
คำแปลบางคำ ต้องอาศัยบริบท คำหรือข้อความที่อยู่รอบ ๆ ช่วยในการแปลความหมาย
จึงจะได้ใจความ เช่นคำว่า ธรรมะวัฒนธรรมไทยหากความหมายตรงตัวตามพจนานุกรม ฉบับ
เฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 แล้วคำว่าธรรมะจะหมายถึงการรบ สนามรบ แต่ถ้านำมาใช้
ในการแปลความหมายตามท้ายของเนื้อเรื่องนี้จะผิดความหมายเพราะมีไข่แปลว่า สนามรบหรือ
การต่อสู้วัฒนธรรมไทย ต้องอาศัยคำและความหมายข้างเคียงหรือรอบ ๆ เนื้อความนั้นอธิบาย
ความหมาย จึงจะได้ความหมายที่แท้จริงว่า การแก้ไข หรือต่อสู้เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมไทย แล้วจึง
นำมาใส่ช่องคำอธิบาย

8. ฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการทางความคิดด้วยการใช้แนวทางความเข้าใจ
เนื้อเรื่อง 3 ระดับ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านทบทวนเรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย ภายใน
เวลา 5 นาที จากนั้นให้ตัวแทนออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้วให้
นำมาอภิปรายภายในกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที เลขาคัดบันทึก และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้น
เรียนโดยมีครูเป็นผู้เสนอแนะเพิ่มเติมคำตอบที่ไม่ชัดเจน ซึ่งคำถามมีดังนี้

8.1 หัวข้อที่รัฐบาลได้กำหนดในการรณรงค์วัฒนธรรมไทย ได้แก่ อะไรบ้าง

8.2 หัวข้อที่รัฐบาลได้กำหนดในการรณรงค์จะต้องใช้การขึ้นนำ และสร้าง

สำนึกด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่อะไรบ้าง

8.3 การรับอิทธิพลวัฒนธรรมต่างชาติ เข้าในประเทศ นักเรียนคิดว่าเป็นผลดี
หรือไม่อย่างไร

8.4 สื่อมวลชน รวมทั้งศิลปินแขนงต่าง ๆ ควรมีส่วนช่วยในการรณรงค์วัฒนธรรมไทยได้หรือไม่ จงอธิบาย

8.5 หากประชาชนคนไทย ละเลยไม่ใส่ใจในวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของไทยเรา แล้วต่อไปในอนาคตสังคมไทยจะเป็นเช่นใด

9. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับข้อทดสอบแบบโคลยที่ครู ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้ข้อทดสอบเท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม จากนั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ภายในเวลา 10 นาที

10. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจ และแก้ไข หลังจากให้นักเรียนทำข้อสอบแบบโคลยเสร็จแล้ว

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนเขียนคำขวัญในหัวข้อเรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยกลุ่มละ 1 หัวข้อ เช่น "ชาติจะพัฒนา หากชาวประชารักษาวัฒนธรรมไทย" ฯลฯ และให้เขียนใส่กระดาษสีที่ครูเตรียมไว้ พร้อมตกแต่งบัตรให้สวยงาม และนำมาส่งให้ครูตรวจ

สื่อการสอน

1. ตึกตาเค็กใส่ชุดไทย (รางวัลสำหรับผู้ตอบคำถามได้ถูกต้อง)
2. ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบัน
3. เนื้อเรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย
4. แผนภูมิฝึกการสำรวจโครงสร้างการเขียน จำนวน 5 แผ่น
5. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
6. ข้อทดสอบแบบโคลย
7. กระดาษสี
8. สีเมจิก
9. บัตรคำได้แก่ คำว่า รณรงค์วัฒนธรรมไทย จริยธรรม วิถีครอบครัว

ขนบธรรมเนียม คุณธรรม ภูมิปัญญา สำนึก อนุรักษ์ ทัศนคติ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจสอบข้อสอบ แบบโคลซ
 - 2.2 ตรวจสอบการเขียนคำขวัญในหัวข้อการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

ในปัจจุบันคนไทยรับเอาความเจริญทางด้านวัตถุ และวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามาก โดยไม่ได้มีการเลือกสรร และ (1) คำนี้ถึงความเหมาะสม แต่สำหรับวัฒนธรรมไทย (2) ดีงาม ซึ่งสั่งสมกันมา (3) และเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติ (4) จำนวนมากทั้งเด็กและผู้ใหญ่กลับ (5) ไม่ใส่ใจ ในที่สุดขณะนี้ (6) กำลังประสบกับปัญหาทางด้านวัฒนธรรม (7) ขึ้นวิกฤตหลายประการ คนรุ่นใหม่และเป็นอนาคตของชาติ (8) สนใจให้ความสำคัญ และมีส่วน (9) ในการรักษาวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมที่ (10) งามของไทย ซึ่งนับวันจะถูกทำลายและกลืนหายไปกับสิ่งใหม่ ๆ ของต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้ง

1. ก. ไม่	ข. คิด	ค. คอย	ง. พิจารณา
2. ก. ซึ่ง	ข. ที่	ค. อัน	ง. นั้น
3. ก. นั้น	ข. ตลอด	ค. มาก	ง. นาน
4. ก. เรา	ข. คน	ค. ปัจจุบัน	ง. ซึ่ง
5. ก. ทว่า	ข. เป็น	ค. ละเลย	ง. นิ่ง
6. ก. เมื่อ	ข. เรา	ค. แม้	ง. ทั่วไป
7. ก. ถึง	ข. จะ	ค. เป็น	ง. ใน
8. ก. กำลัง	ข. เรา	ค. ความ	ง. ควร
9. ก. ช่วย	ข. หนึ่ง	ค. ร่วม	ง. สำคัญ
10. ก. ดี	ข. เหมาะสม	ค. มี	ง. ความ

เฉลย

1. ก. ไม่
2. ข. ที่
3. ง. นาน
4. ข. คน
5. ค. ละเลย
6. ข. เรา
7. ก. ถึง
8. ง. ควร
9. ค. ร่วม
10. ก. ดี

บันทึกการสนทนากลุ่มทดลอง

ครั้งที่ 12 (เรื่องการรณรงค์วัฒนธรรมไทย) บันทึกฉบับที่ 34 - 36 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

วัฒนธรรมไทย แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชาติ เราทุกคนควรช่วยกันอนุรักษ์
วัฒนธรรมที่งดงามของไทย ไว้ให้เยาวชนรุ่นหลังสืบต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติที่เกี่ยวกับเรื่องของประเพณี วัฒนธรรมไทย
ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนบรรยายหัวข้อคำขวัญในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การรณรงค์วัฒนธรรมไทย

น้อง ได้สังเกตเห็นบ้างไหมคะว่า ในปัจจุบันคนไทยรับเอาความเจริญทางด้านวัตถุ
และวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามากโดยไม่ได้มีการเลือกสรรและไม่คำนึงถึงความเหมาะสม
แต่สำหรับวัฒนธรรมไทยที่งดงามซึ่งสั่งสมกันมานานและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติ คน
จำนวนมากทั้งเด็กและผู้ใหญ่กลับละเลยไม่ใส่ใจ ในที่สุดขณะนี้เรากำลังประสบกับปัญหาทาง
ด้านวัฒนธรรมถึงขั้นวิกฤตหลายประการ

ในปี พ.ศ. 2537 นี้ รัฐบาลจึงได้กำหนดให้เป็นปีรณรงค์วัฒนธรรมไทย เพื่อดึง
วัฒนธรรมและจริยธรรมในสังคมไทยของเรากลับคืนมา โดยมีหัวข้อเร่งด่วนที่ต้องรณรงค์
11 หัวข้อ ได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วิถีครอบครัว และชุมชนไทย

ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย ภาษาไทย ระบียบวินัย ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรม
วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย การแต่งกายแบบไทย ศิลปกรรมของไทย วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว
และวัฒนธรรมกับการพัฒนา

หลักการสำคัญที่จะนำมาใช้บังคับได้แก่ การขึ้นและสร้างสำนึก เนื่องจากวัฒนธรรม
เป็นสิ่งที่บังคับให้ยอมรับกันไม่ได้ จึงต้องอาศัยการสร้างจิตสำนึกด้วยการออกเสียงย้ำเตือน
ให้บ่อยครั้ง ซึ่งจะแยกออกเป็น 3 วิธีคือ วิธีแรก สร้างความรู้ความเข้าใจ โดยอาศัยสื่อ
โทรทัศน์ วิทยุและสิ่งพิมพ์ โดยเน้นวันสำคัญ ๆ ของชาติ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็กแห่งชาติ
วันครู วันศิลปินแห่งชาติ วันอนุรักษ์มรดกไทย วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ ฯลฯ วิธีที่ 2 อาศัย
การสร้างทัศนคติที่เห็นด้วยคล้อยตาม โดยส่งเสริมการเรียนการสอน ผลิตและเผยแพร่คู่มือ
ส่งเสริมการเรียนการสอน รวมทั้งผลิตและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน และวิธีสุดท้ายคือ
การสร้างพฤติกรรมร่วม โดยขอความร่วมมือจากศิลปินต่าง ๆ ที่ประชาชนชื่นชอบมาเป็นผู้นำ
เสนอ

น้อง ๆ ที่เป็นคนรุ่นใหม่และเป็นอนาคตของชาติความสนใจให้ความสำคัญ และมีส่วน
ร่วมในการรักษาวัฒนธรรมและกลืนหายไปกับสิ่งใหม่ ๆ ของต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่
หยุดยั้ง ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบันที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม
ว่า การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ คนต่างชาติมากมายยังมองเห็นคุณค่าของ
วัฒนธรรมไทย แล้วตัวเราซึ่งเป็นคนไทยแท้ ๆ จะมองไม่เห็นบ้างเชียวหรือคะ

(จากนิตยสารคุณค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 5 หน้า 5)

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากบนโต๊ะครู โดยในฉลากนั้นกำหนดให้
นักเรียนแสดงท่าทางบทบาทสมมติโดยไม่ใช้คำพูด เนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่อง ประเพณีวัฒนธรรม
ไทย เมื่อจับได้แล้วให้ไปประชุมกลุ่มคิดท่าทางภายในเวลา 5 นาที แล้วให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดง
บทบาทของตน กลุ่มใดทายถูกก่อนจะเป็นผู้ชนะ และกลุ่มที่แสดงจะได้รับรางวัลด้วยเช่นกัน โดย
ใช้เวลาแสดงกลุ่มละ 2 นาที หากทายไม่ได้ทั้งกลุ่มผู้แสดง และกลุ่มอื่น ๆ ที่เป็นฝ่ายทายจะไม่
ได้รับคะแนน สำหรับบทบาทที่กำหนดให้มีดังนี้คือ 1. รำกลองยาว 2. รำมวยไทย
3. ประเพณีสงกรานต์ 4. ท้าบุญตักบาตร 5. ร้อยพวงมาลัย

ขั้น นำเสนอ

1. ครูและนักเรียนสนทนาถึงลักษณะการเขียนโครงสร้างระดับย่อ ชนิต ปัญหาข้อแก้ไข เพื่อเป็นการทบทวนหลังจากที่เคยเรียนมาแล้ว
2. ครูแจกเนื้อหาเรื่อง "การรณรงค์วัฒนธรรมไทย" ให้นักเรียนอ่านทบทวนภายในเวลา 5 นาที จากนั้น ครูซักถามนักเรียนจากเรื่องที่อ่านดังนี้
 - 2.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
 - 2.2 สิ่งที่ทำให้วัฒนธรรมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องมาจากสาเหตุใด
 - 2.3 นักเรียนมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้อย่างไร
 - 2.4 จากเรื่องผู้เขียนบอกรายละเอียดอะไรบ้าง
3. ให้นักเรียนฝึกทำแผนภูมิหรือไดอะแกรม หาใจความหลัก และเขียนรายละเอียดของเรื่อง ลงในกระดาษแผนภูมิ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ด้วยการใช้โครงสร้างระดับย่อชนิต ปัญหา - ข้อแก้ไข เรื่อง "การรณรงค์วัฒนธรรมไทย" โดยนำคำตอบที่ได้จากการตอบคำถาม และจากเนื้อเรื่องนำมาวิเคราะห์และเติมข้อความลงในช่องว่าง ที่ครูเตรียมไว้ในแผนภูมิ
4. ให้นักเรียนเขียนสรุปย่อความสั้น ๆ เกี่ยวกับใจความสำคัญของเรื่อง เพื่อเตรียมออกมารายงานหน้าชั้น
5. หลังจากรายงานแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง
6. ฝึกการถ่ายโยงการเรียนรู้ โดยครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาหยิบบัตรคำขวัญที่ร่วมกันเขียนขึ้นจากครั้งที่แล้ว ไปติดบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนเขียนในลักษณะการบรรยายโดยใช้หัวข้อจากคำขวัญของกลุ่มตนเอง อย่างน้อย 10 บรรทัด ภายในเวลา 15 นาที ซึ่งทุกคนภายในกลุ่มจะต้องช่วยกันคิดทุกคน และดำเนินการเขียน เมื่อหมดเวลาให้เก็บมาส่งครู

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนนำเอาเรื่องที่เขียนออกมาเล่าให้ฟังหน้าชั้นเรียน แล้วครูและนักเรียนช่วยกันสรุปอีกครั้งหลังจากเล่าเสร็จใจในแต่ละเรื่อง

สื่อการสอน

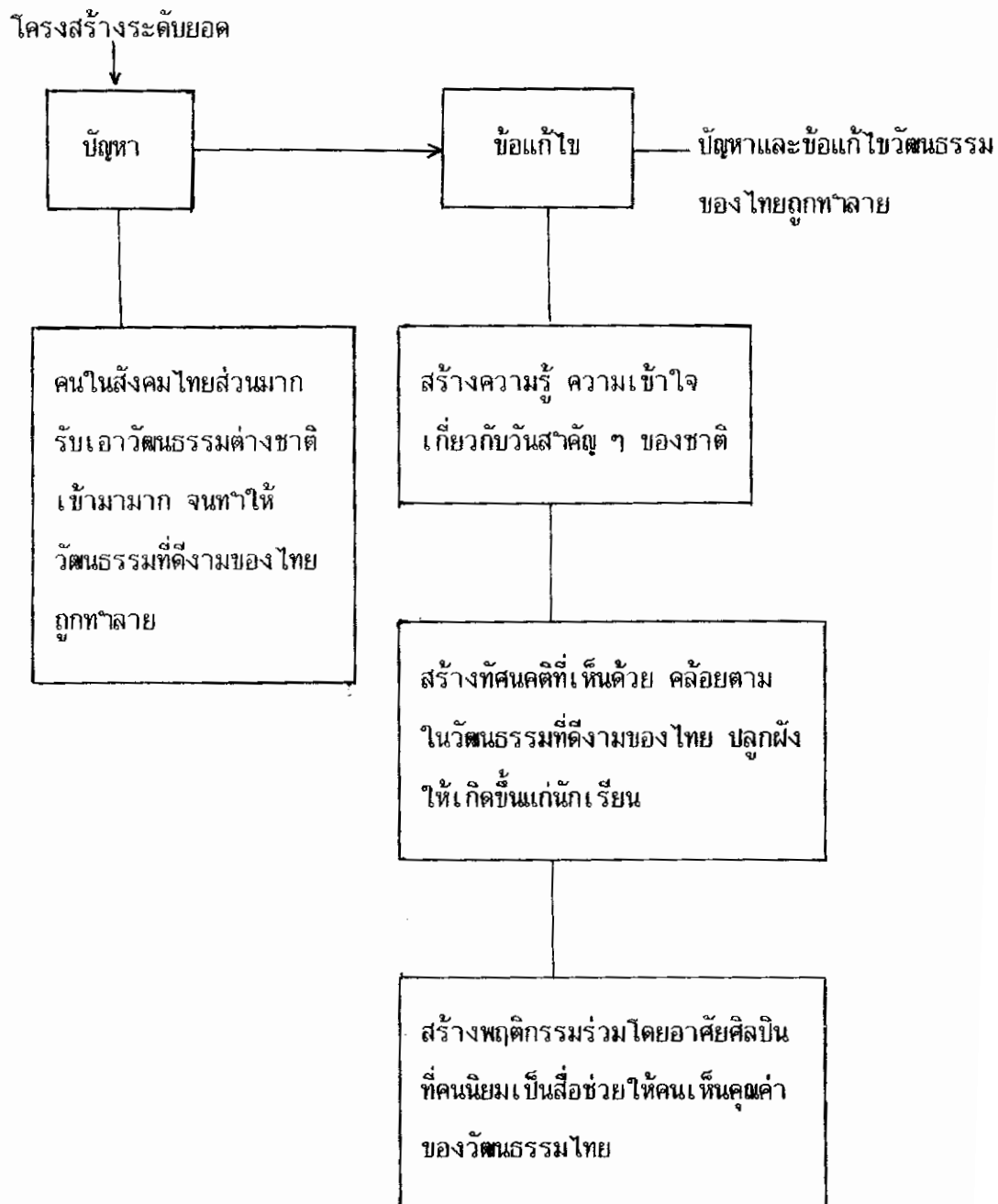
1. ฉลากคำสั่ง ตั้งนี้ 1 รำกลองยาว 2. รำมวยไทย 3. ประเพณีสงกรานต์
4. ท้าบฏตักบาตร 5. ร้อยพวงมาลัย
2. เนื้อเรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
3. แผนภูมิโครงสร้างระดับยอด ชนิดปัญหา - ข้อแก้ไข
4. บัตรข้อความ คำขวัญในหัวข้อ การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
5. ตีกลตาเด็กไทย (รางวัลสำหรับผู้ตอบ)

การประเมินผล

1. สังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การทำกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว
 - 1.3 การแสดงบทบาทสมมติ
 - 1.4 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 การเขียนแผนภูมิโครงสร้างระดับยอดชนิด ปัญหา - ข้อแก้ไข
 - 2.2 การเขียนบรรยายเกี่ยวกับหัวข้อในคำขวัญ การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

เจलय

ไดอะแกรม

โครงสร้างระดับยอด คือ ปัญหา - ข้อแก้ไข

ใจความหลัก คือ ปัญหา และข้อแก้ไข วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของไทยถูกทำลาย

บอกรายละเอียด คือ ปัญหา

- คนในสังคมไทยส่วนมากรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติ
เข้ามามาก จนทำให้วัฒนธรรมที่ดีงามของไทยถูกทำลาย

ข้อแก้ไข

- สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวันสำคัญ ๆ ของชาติ
- สร้างทัศนคติที่เห็นด้วย คล้อยตามในวัฒนธรรม ที่ดีงาม
ของไทย ปลุกฝังให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน
- สร้างพฤติกรรมร่วม โดยอาศัยศิลปิน ที่คนนิยมเป็นสื่อ
ช่วยให้คนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย

คำใบ้ที่ใช้คือ ปัญหา

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มทดลอง

เรื่อง เลี่ยมเขาควายเป็นชิ้นกัน

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. สำนวนเลี่ยมเขาควายเป็นชิ้นกัน เป็นสำนวนที่ใช้พูดในเมื่อมีผู้ยุ่งให้ผู้อื่นทะเลาะวิวาทกัน โดยใช้เล่ห์กลทำให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจผิดกัน
2. เมื่อมีเหตุการณ์สิ่งหนึ่งสิ่งใดเกิดขึ้น ทำให้เข้าใจผิดระหว่างกันและกันย่อมจะมีสาเหตุที่มา ดังนั้นจึงควรที่จะพิจารณาให้รอบคอบ และแก้ไขที่สาเหตุอย่างหลงเชื่อคำยุยงของคนอื่น เพราะเขาอาจใช้วิธี "เลี่ยมเขาควายเป็นชิ้นกัน" กับเราก็ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายสำนวน เลี่ยมเขาควายเป็นชิ้นกัน ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติที่เกี่ยวข้องกับสำนวน "เลี่ยมเขาควายเป็นชิ้นกัน" ได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถนำคำหรือข้อความที่ครูกำหนดให้มาแต่งเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เลี่ยมเขาควายเป็นชิ้นกัน

ในอำเภอแห่งหนึ่ง ทุกปีจะมีการแข่งขันตัดแต่งพุ่มไม้เป็นรูปทรงแปลก ๆ ชาวบ้านจากทุกตำบลในอำเภอนั้นต่างก็พยายามแสดงฝีมือกันอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้ครองถ้วยชนะเลิศประจำปี

แต่ตลอดเวลา 3 ปีที่ผ่านมาด้วยชนะเลิศก็เป็นของตำบลเพียงตำบลเดียวซึ่งมีอ้วนกับตุ้เป็น
ตัวแทนส่งผลงานเข้าประกวด ทั้งสองคนทำงานร่วมกันได้อย่างดีเยี่ยม ผลงานจึงไม่มีที่ติ

และตลอดเวลา 3 ปี เช่นกันที่ตำบลของอืดได้เพียงถ้วยรางวัลรองชนะเลิศ อืดทั้ง
โกธรและอิจจาอ้วนกับตุ้มมาก ถ้าพูดถึงฝีมือแล้วอืดยังคงสู้อ้วนกับตุ้มไม่ได้ เขาจึงต้องคิดหาทาง
อื่นเพื่อเอาชนะให้ได้

"ถ้าเราเอาชนะด้วยฝีมือไม่ได้ก็ต้องใช้เล่ห์กลเข้าช่วยจริงสิเราจะต้องทำให้สองคน
นั้นทะเลาะกันจนไม่ยอมร่วมมือกันเข้าแข่งขัน แล้วในที่สุดรางวัลชนะเลิศก็จะเป็นของเรา
นี่ก็จนจะถึงวันแข่งขันแล้วด้วย เราต้องรีบลงมือแล้ว" อืดคิดในใจ

วันรุ่งขึ้นอืดเริ่มดำเนินตามแผนการที่คิดไว้ทันที เขาเดินทางไปหาอ้วนและพูดกับอ้วน
ว่า

"ฉันเดินทางมาจากตำบลอื่น ถามชาวบ้านแถวนี้ว่าใครตัดแต่งพุ่มไม้เก่งที่สุด พวกเขา
บอกเป็นเสียงเดียวกันว่าคนซื้อตุ้มบ้านอยู่แถวนี้ ฉันก็เลยอยากจะมาขอชมฝีมือหน่อยได้ยินชาวบ้าน
หลายตำบลพูดกันว่าเพราะฝีมือของตุ้มเพียงคนเดียวแท้ ๆ ทำให้ได้รางวัลชนะเลิศ 3 ปีซ้อน
จริงหรือเปล่า" เมื่ออืดพูดจบก็รอฟังคำตอบจากอ้วน แต่อ้วนไม่ยอมตอบได้แต่ทำหน้า ไม่ค่อย
พอใจ อืดจึงพูดต่อไปว่า

"นี่ฉันพูดจริง ๆ นะ ชาวบ้านเขาพูดกันอย่างนี้ทั้งนั้น" อ้วนแสดงสีหน้า ไม่พอใจ
มากขึ้น แต่ก็ยังไม่พูดอะไรได้แต่พาอืดไปดูพุ่มไม้แบบต่าง ๆ

วันต่อมาอืดเดินทางไปหาตุ้มและพูดชมแต่อ้วนให้ตุ้มฟัง ทำให้ตุ้มเกิดความรู้สึกไม่พอใจ
เช่นกัน อืดคิดว่าแผนการของเขาสำเร็จไปกว่าครึ่งแล้ว เหลือแต่เพียงวันคัดเลือกตัวแทน
ตำบลเท่านั้น แล้ววันนี้ก็มาถึง

ทั้งอ้วนและตุ้มยังคงไม่พอใจซึ่งกันและกันอยู่ เมื่อมาพบกันต่างคนต่างบึ้งตึง ไม่พูดจากัน
เมื่อถึงเวลาคัดเลือกตัวแทน ชาวบ้านก็เสนอชื่อของอ้วนกับตุ้มอีกครั้งหนึ่ง แต่คราวนี้ต่าง
ไปจากทุกปีเพราะทั้งคู่ปฏิเสธที่จะทำงานร่วมกัน

"ถ้าทุกคนต้องการให้ฉันเป็นตัวแทน ฉันก็จะเป็นแต่ฉันต้องการทำงานคนเดียว ทุกคน
จะรู้ว่ารางวัลชนะเลิศที่ได้มาเป็นเพราะฝีมือของฉัน แต่ถ้าทุกคนไม่ตกลง ฉันก็ขอถอนตัว"
อ้วนพูดขึ้นทันทีที่ได้รับการเสนอชื่อ

"ฉันก็เหมือนกัน ฉันขอให้ทุกคนตัดสินใจเลือกคนใดคนหนึ่งแต่ถ้าจะให้ทำงานร่วมกันฉันไม่ยอมเด็ดขาด" ตีต่อกับทุกคน

ชาวบ้านที่ยืนฟังอยู่ต่างไม่เข้าใจว่าทำไมอ้วนกับตุ้จึงไม่ยอมทำงานร่วมกันเหมือนเช่นทุกปี และไม่ว่าใครจะขอร้องอย่างไรทั้งสองก็ยังยืนยั้งเค้าวุ่นเดิม ไม่มีใครกล้าตัดสินใจเลือกคนใดคนหนึ่งเป็นตัวแทน สุดท้ายทุกคนจึงต้องเลือกคนอื่นที่พอมือมาแทนอ้วนกับตุ้

ในวันแข่งขัน อืดได้เป็นตัวแทนประจำตำบล เขาแสดงฝีมืออย่างเต็มที่ อีกทั้งยังไร้คู่แข่งคืออ้วนกับตุ้ ดังนั้นรางวัลชนะเลิศในปีนั้นจึงตกเป็นของอืดอย่างง่ายดาย

(จากนิยายสารคดีค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 7 หน้า 4)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูใช้สำนวนไทย ซึ่งเป็นข้อความปริศนาให้นักเรียนทาย และให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติสำนวน เลี่ยมเขาควายให้ชนกัน

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 เตรียมการอ่าน โดยครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงความหมายสำนวนไทย เลี่ยมเขาควายให้ชนกัน

1. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท สาเหตุและผลของการแตกความสามัคคี รวมทั้งข้อดีของความสามัคคีกัน และข้อเสียของการแตกความสามัคคี ประธานกลุ่มจะซักถามประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียบเรียงคำตอบด้วยการเขียนเป็นแผนภูมิหรือไดอะแกรม เชื่อมโยงรายละเอียดให้ครอบคลุมเรื่องที่ครูถาม และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน หลังจากนั้นครูช่วยสรุปแผนภูมิของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

2. สืบหาโครงสร้างตาราเรียน เรื่อง เลี่ยมเขาควายให้ชนกัน โดยให้นักเรียนพิจารณาขั้นตอนการเขียนว่า มีหัวข้อเรื่องของแต่ละย่อหน้าที่สำคัญ ๆ มีอะไรบ้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 จะพิจารณาเฉพาะหัวข้อสำคัญ ๆ ของเรื่องว่ากล่าวเรื่องใดบ้าง และสื่อในเนื้อเรื่องมีอะไรบ้าง ส่วนขั้นตอนที่ 2 จะพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละหัวข้อย่อยและสรุปภาพในเนื้อเรื่องของแต่ละหัวข้อ

3. ผีการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท โดยพิจารณาความหมายด้วยการอาศัยคำหรือข้อความที่แวดล้อมอยู่รอบ ๆ คำศัพท์นั้น ซึ่งจะทำให้สามารถเดาความหมายคำศัพท์นั้นได้ พร้อมกับให้นักเรียนตรวจสอบความหมายที่แท้จริงจากพจนานุกรมอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 2 การอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ผีการอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ด้วยการตั้งเป็นคำถามให้นักเรียนตอบรวม 5 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อจะประกอบด้วยคำถาม 3 ระดับ ดังนี้

1.1 คำถามที่ให้นักเรียนตอบโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน โดยสามารถตรวจสอบคำตอบได้ในเนื้อเรื่อง

1.2 คำถามที่นักเรียนต้องบอกเหตุผลของเรื่องที่อ่าน โดยการแปลความตีความ ขยายความจากเนื้อเรื่อง จึงจะสามารถตอบได้

1.3 คำถามที่นักเรียนต้องใช้ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด และนำมาอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป จึงจะสามารถพิจารณาหาคำตอบได้

2. ผีการใช้ข้อความทดสอบแบบโคลซ โดยใช้น้ำเนื้อเรื่องจากที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ เว้นระยะทุกคำที่ 8 ให้นักเรียนเลือกคำตอบมาให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 การฝึกฝึกจับใจความสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการใช้โครงสร้างระดับยอชชนิด เหตุและผล ครูจะใช้คำถามช่วยชี้แนะในการค้นหาคำตอบของนักเรียน และอธิบายถึงลักษณะการเขียน คำไข่ พิจารณาใจความหลัก รวมทั้งรายละเอียดของเรื่อง ให้นักเรียนฝึกการปฏิบัติด้วยการใช้โครงสร้างระดับยอชชนิดนี้ร่วมกันกับครูก่อน หลังจากนั้นให้นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไข ให้อ่านเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 การถ่ายโยงการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้ให้นักเรียนนำบัตรคำหรือบัตรข้อความที่ครูกำหนดให้มาแต่งเป็นเรื่องราวได้ มีความยาวไม่ต่ำกว่า 10 บรรทัด

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของคำศัพท์ที่เรียน และออกมาเล่าเรื่องที่ได้อ่านจากบัตรคำหรือข้อความที่ครูกำหนดให้มาแต่งเป็นเรื่องราว

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรข้อความสำนวนไทยว่า "เสียมเขาควายเป็นชนกัน"
2. เนื้อเรื่อง "เสียมเขาควายเป็นชนกัน"
3. กระดาษแผ่นภูมิจำนวน 5 แผ่น
4. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. หนังสือภาพอธิบาย สุภาษิตไทย ของอาจารย์สุมล ปิณฑาค
6. ข้อทดสอบแบบโคลซ
7. การแสดงบทบาทสมมติ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสำนวน "เสียมเขาควายเป็นชนกัน"
8. แผนภูมิโครงสร้างระดับยอชนิด เหตุ และผล
9. บัตรคำ ทั้ง 9 คำ ซึ่งได้แก่คำว่า 1. สาเหตุ 2. ผลเนื่องมาจาก 3. เสียมเขาควายเป็นชนกัน 4. ขัดแย้ง 5. ข้อคิด 6. ตี 7. พุ่มไม้ 8. ฝีมือ 9. แผนการ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำแผนภูมิ การทำข้อทดสอบแบบโคลซ
 - 1.3 การวิเคราะห์เรื่องโดยใช้โครงสร้างระดับยอ
 - 1.4 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจข้อสอบ แบบโคลซ
 - 2.2 การเขียนแผนภูมิโครงสร้างระดับยอ
 - 2.3 การแต่งเรื่องจากคำหรือข้อความที่กำหนดให้

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

สัปดาห์ที่ 5

ครั้งที่ 13 (เรื่องเสียมเขาควายให้ชนกัน) บันทึกคาบที่ 37 - 39 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

สำนวนเสียมเขาควายให้ชนกัน เป็นสำนวนที่ใช้พูดในเมื่อมีผู้ยิงให้ผู้อื่นทะเลาะวิวาทกัน โดยใช้เล่ห์กลทำให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจผิดกัน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายสำนวน เสียมเขาควายให้ชนกันได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เสียมเขาควายให้ชนกัน

ในอำเภอแห่งหนึ่ง ทุกปีจะมีการแข่งขันตัดแต่งพุ่มไม้เป็นรูปทรงแปลก ๆ ชาวบ้านจากทุกตำบลในอำเภอนั้นต่างก็พยายามแสดงฝีมือกันอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้ครองถ้วยชนะเลิศประจำปี แต่ตลอดเวลา 3 ปีที่ผ่านมาถ้วยชนะเลิศตกเป็นของตำบลเพียงตำบลเดียวซึ่งมีอันกับตุ้เป็นตัวแทนส่งผลงานเข้าประกวด ทั้งสองคนทำงานร่วมกันได้อย่างดีเยี่ยม ผลงานจึงไม่มีที่ติ

และตลอดเวลา 3 ปี เช่นกันที่ตำบลของอิดได้เพียงถ้วยรางวัลรองชนะเลิศ อิดทั้งไกรธและอิจจาอันกับตุ้มมาก ถ้าพูดถึงฝีมือแล้วอิดยังคงสู้อันกับตุ้มไม่ได้ เขาจึงต้องคิดหาทางอื่นเพื่อเอาชนะให้ได้

ในวันแข่งขัน อี๊ดได้เป็นตัวแทนประจำตำบล เขาแสดงฝีมืออย่างเต็มที่ อีกทั้งยังไร้คู่แข่งคืออ้วนกับตุ้ ดังนั้นรางวัลชนะเลิศในปีนั้นจึงตกเป็นของอี๊ดอย่างง่ายดาย

(จากนิยายสารคดี ปีที่ 6 ฉบับที่ 7 หน้า 4)

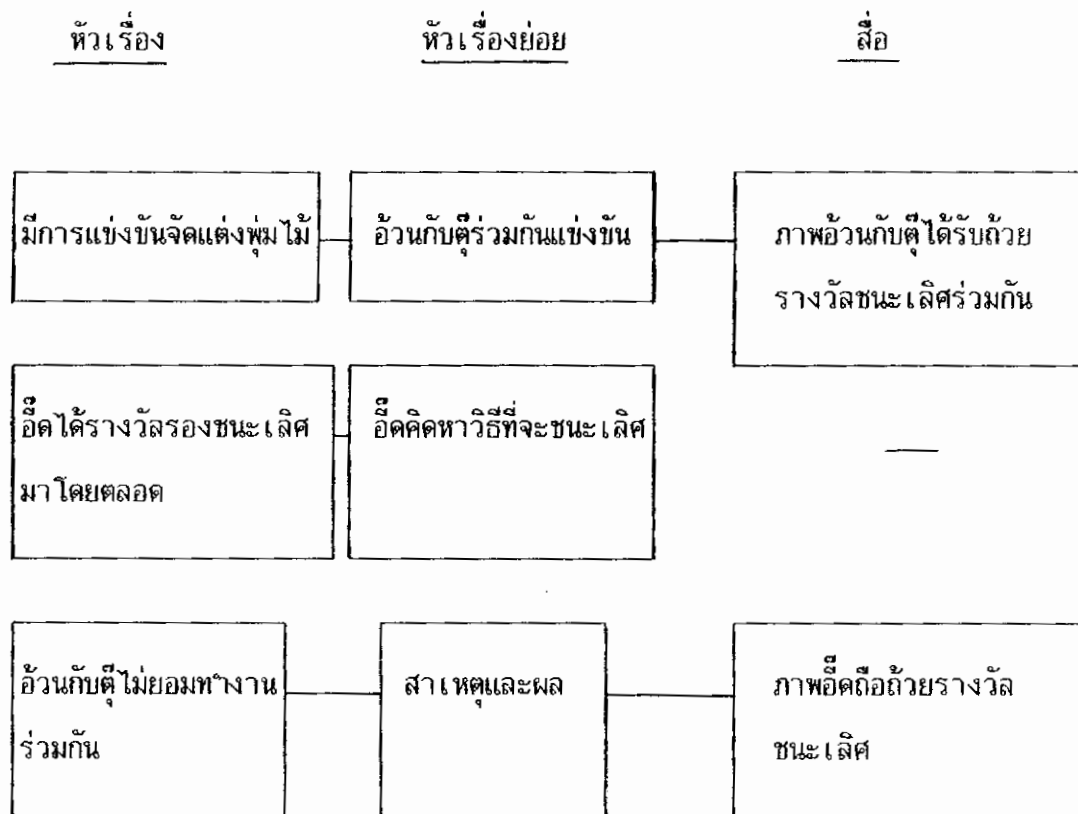
กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น นำเสนอ

ครูจัดบัตรที่มีข้อความภาษาไทยโดยปิดกระดาษไว้ ให้นักเรียนทายว่าบัตรนี้มีสำนวนอย่างไร ครูใบ้ให้ว่าในสำนวนนี้มี 6 พยางค์ และมีข้อสั่ว 4 เท้า รวมอยู่ด้วย ครูให้นักเรียนซักถามได้ไม่เกินกลุ่มละ 2 คำถาม แล้วให้ร่วมกันคิดว่าเป็นอะไร หากยังตอบไม่ได้ ครูใบ้ให้อีกว่า มีคำว่า ควาย อยู่ตรงกลางระหว่างข้อความ กลุ่มใด ตอบได้ถูกต้องก่อนจะได้รับที่ค้นหนังสือเป็นรางวัล และให้นักเรียนที่ตอบได้ถูกมาเปิดกระดาษที่ปิดสำนวนนั้นไว้

ขั้น นำเสนอ

1. เตรียมการอ่าน เรื่อง "เสียมเขาควายให้ชนกัน" โดยครูสนทนาซักถามนักเรียนและอภิปรายเรื่องสำนวนไทยนี้ ว่ามีความหมายว่าอย่างไร
2. ให้นักเรียนฝึกการเขียนปริบท เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแตกความสามัคคี โดยครูจะใช้คำถามนำให้นักเรียนคิดถึงเหตุและผลของการแตกความสามัคคี รวมทั้งข้อดีของการสามัคคีกัน และข้อเสียของการแตกความสามัคคี แล้วให้นักเรียนเขียนโยงแสดงเป็นแผนภูมิและออกมารายงานหน้าชั้น
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนา และช่วยสรุปแผนภูมิของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
4. ครูแจกเนื้อเรื่อง "เสียมเขาควายให้ชนกัน" ให้นักเรียนอ่าน และสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 1 แล้วจดคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ ดังนี้

5. ให้นักเรียนสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 2 ด้วยการแจกกระดาษให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ให้นักเรียนส่งผลงานแล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งรูปแบบที่สำรวจแล้ว จะมีลักษณะดังนี้

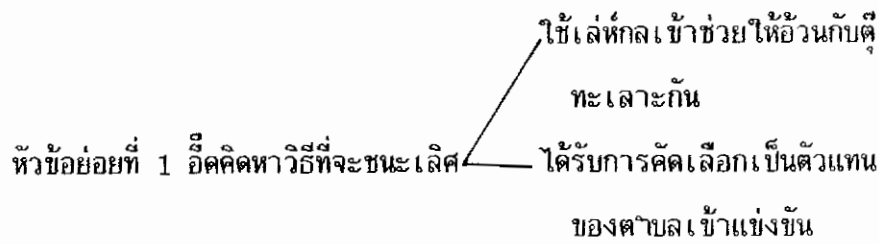
หัวข้อที่ 1 มีการแข่งขันจัดแต่งพุ่มไม้ระดับอำเภอ

หัวข้อย่อยที่ 1 อ้วนกับตุ๋มร่วมกันแข่งขัน

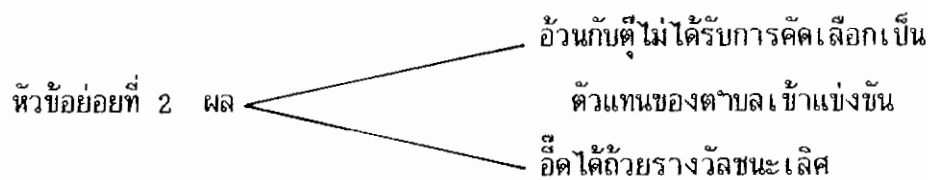
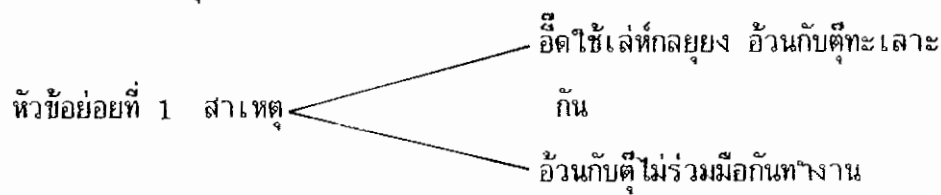
- ได้ครองถ้วยชนะเลิศร่วมกัน
- ได้รางวัลชนะเลิศ 3 ปีติดต่อกัน
- ทั้งสองทำงานร่วมกันดี

สรุปภาพ ภาพอ้วนกับตุ๋มได้รับถ้วยรางวัลชนะเลิศร่วมกัน

หัวข้อที่ 2 อีตได้รางวัลชนะเลิศมาตลอด

หัวข้อที่ 3 อ้วนกับตุ้มไม่ยอมทำงานร่วมกัน

สรุปภาพ ภาพอีตถือถ้วยรางวัลชนะเลิศ

ดังนี้

6. ผูกการเดาคำศัพท์จากปริบท โดยการหาตารางสำรวจคำศัพท์ที่ต้องสอน ซึ่งมี

6.1	สำนวน "เลี่ยมเขาคายให้ชนกัน"	(หน้า 4 บรรทัด 1)
6.2	พุ่มไม้	(หน้า 4 ย่อหน้า 1 บรรทัด 1)
6.3	ติ	(หน้า 4 ย่อหน้า 1 บรรทัด 6)
6.4	ฝีมือ	(หน้า 4 ย่อหน้า 3 บรรทัด 11)
6.5	แผนการ	(หน้า 4 ย่อหน้า 4 บรรทัด 29)

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

สัปดาห์ที่ 5

ครั้งที่ 13 (เรื่องเลี่ยมเขาควยให้ชนกัน) บันทึกคาบที่ 37 - 39 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

สำนวนเลี่ยมเขาควยให้ชนกัน เป็นสำนวนที่ใช้พูดในเมื่อมีผู้ยุ่งให้ผู้อื่นทะเลาะวิวาทกัน โดยใช้เล่ห์กลทำให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจผิดกัน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายสำนวน เลี่ยมเขาควยให้ชนกัน ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เลี่ยมเขาควยให้ชนกัน

ในอำเภอแห่งหนึ่ง ทุกปีจะมีการแข่งขันตัดแต่งพุ่มไม้เป็นรูปทรงแปลก ๆ ชาวบ้านจากทุกตำบลในอำเภอนั้นต่างก็พยายามแสดงฝีมือกันอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้ครองถ้วยชนะเลิศประจำปี แต่ตลอดเวลา 3 ปีที่ผ่านมาถ้วยชนะเลิศตกเป็นของตำบลเพียงตำบลเดียวซึ่งมีอันกับตุ้เป็นตัวแทนส่งผลงานเข้าประกวด ทั้งสองคนทำงานร่วมกันได้อย่างดีเยี่ยม ผลงานจึงไม่มีที่ติ

และตลอดเวลา 3 ปี เช่นกันที่ตำบลของอิดได้เพียงถ้วยรางวัลรองชนะเลิศ อิดทั้งไกรธและอิจจาอันกับตุ้มมาก ถ้าพูดถึงฝีมือแล้วอิดยังคงสู้อันกับตุ้มไม่ได้ เขาจึงต้องคิดหาทางอื่นเพื่อเอาชนะให้ได้

"ถ้าเราเอาชนะด้วยฝีมือไม่ได้ก็ต้องใช้เล่ห์กลเข้าช่วยจริงสิ เราจะต้องทำให้สองคนนั้นทะเลาะกันจนไม่ยอมร่วมมือกันเข้าแข่งขัน แล้วในที่สุดรางวัลชนะเลิศก็จะเป็นของเรา นี่ก็จนจะถึงวันแข่งขันแล้วด้วย เราต้องรีบลงมือแล้ว" อี๊ดคิดในใจ

วันรุ่งขึ้นอี๊ดเริ่มดำเนินตามแผนการที่คิดไว้ทันที เขาเดินทางไปหาอ้วนและพูดกับอ้วนว่า

"ฉันเดินทางมาจากตำบลอื่น ถามชาวบ้านแถวนี้ว่าใครตัดแต่งผมไม่เก่งที่สุด พวกเขาบอกเป็นเสียงเดียวกันว่าคนชื่อตุ๊บ้านอยู่แถวนี้ ฉันก็เลยอยากจะมาขอชมฝีมือหน่อย ได้ยินชาวบ้านหลายตำบลพูดกันว่าเพราะฝีมือของตุ๊เพียงคนเดียวแท้ ๆ ทำให้ได้รางวัลชนะเลิศ 3 ปีซ้อนจริงหรือเปล่า" เมื่ออี๊ดพูดจบก็รอฟังคำตอบจากอ้วน แต่อ้วนไม่ยอมตอบได้แต่ทำหน้าไม่ค่อยพอใจ อี๊ดจึงพูดต่อไปว่า

"นี่ฉันพูดจริง ๆ นะ ชาวบ้านเขาพูดกันอย่างนี้ทั้งนั้น" อ้วนแสดงสีหน้าไม่พอใจมากขึ้น แต่ก็ยังไม่พูดอะไรได้แต่พาอี๊ดไปดูผมแบบต่าง ๆ

วันต่อมาอี๊ดเดินทางไปหาตุ๊และพูดชมแต่อ้วนให้ตุ๊ฟัง ทำให้ตุ๊เกิดความรู้สึกไม่พอใจเช่นกัน อี๊ดคิดว่าแผนการของเขาสำเร็จไปกว่าครึ่งแล้ว เหลือแต่เพียงวันคัดเลือกตัวแทนตำบลเท่านั้น แล้ววันนั้นมาถึง

ทั้งอ้วนและตุ๊ยังคงไม่พอใจซึ่งกันและกันอยู่ เมื่อมาพบกันต่างคนต่างบึ้งตึงไม่พูดจากัน เมื่อถึงเวลาคัดเลือกตัวแทน ชาวบ้านก็เสนอชื่อของอ้วนกับตุ๊อีกครั้งหนึ่ง แต่คราวนี้ต่างไปจากทุกปี เพราะทั้งคู่ปฏิเสธที่จะทำงานร่วมกัน

"ถ้าทุกคนต้องการให้ฉันเป็นตัวแทน ฉันก็จะเป็นแต่ฉันต้องการทำงานคนเดียว ทุกคนจะรู้ว่ารางวัลชนะเลิศที่ได้มา เป็นเพราะฝีมือของฉัน แต่ถ้าทุกคนไม่ตกลง ฉันก็ขอถอนตัว" อ้วนพูดขึ้นทันทีที่ได้รับการเสนอชื่อ

"ฉันก็เหมือนกัน ฉันขอให้ทุกคนตัดสินใจเลือกคนใดคนหนึ่งแต่ถ้าจะให้ทำงานร่วมกันฉันไม่ยอมเด็ดขาด" ตุ๊บอกกับทุกคน

ชาวบ้านที่ยืนฟังอยู่ต่างไม่เข้าใจว่าทำไมอ้วนกับตุ๊จึงไม่ยอมทำงานร่วมกันเหมือนเช่นทุกปี และไม่ว่าใครจะขอร้องอย่างไรทั้งสองก็ยังยืนยันคำพูดเดิม ไม่มีใครกล้าตัดสินใจเลือกคนใดคนหนึ่งเป็นตัวแทน สุดท้ายทุกคนจึงต้องเลือกคนอื่นที่พอมือมาแทนอ้วนกับตุ๊

ข้อเฉพาะ	หน้า ย่อหน้า บรรทัด	ปริบทที่ใช้	คำอธิบาย
สำนวน เสียมเข ควายให้ชนกัน	4 - 1	เพราะคำพูดยุ่งเพียงเล็กน้อย ของอดีต กลับทำให้ทั้งสองคน ทะเลาะกัน ดังสำนวนที่ว่า <u>เสียมเขควายให้ชนกัน</u>	ยุ่งให้ผู้อื่นทะเลาะ วิวาทกัน
พุ่มไม้	4 1 1	มีการแข่งขันตัดแต่งพุ่มไม้ เป็นรูปทรงแปลก ๆ	พุ่มไม้ที่อยู่รวมเป็น กลุ่ม
ต	4 1 6	ทั้งสองคนทำงานร่วมกันได้ อย่างดีเยี่ยม ผลงานจึง ไม่มีที่ติ	บกพร่อง (แต่ในที่นี้ หมายถึง ไม่มีข้อ บกพร่อง เพราะมี คำปริบทว่า <u>ไม่มี</u> เติมอยู่ด้านหลัง
ฝีมือ	4 3 11	ถ้าเราเอาชนะด้วย <u>ฝีมือ</u> ไม่ได้ ก็ต้องใช้เล่ห์กลเข้า ช่วย	ความเชี่ยวชาญ ในการใช้มือ
แผนการ	4 4 29	วันรุ่งขึ้นอดีตเริ่มดำเนินตาม <u>แผนการ</u> ที่คิดไว้ทันที	แผนตามที่กะ กำหนดไว้

7. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายของคำศัพท์ จากนั้นให้เปิดพจนานุกรม เพื่อค้นหาความหมายที่แท้จริง แล้วนำมาใส่ในช่องคำอธิบาย

8. ฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการทางความคิด โดยใช้แนวทางความเข้าใจ เนื้อเรื่อง 3 ระดับ ด้วยการให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม อ่านบททวนเรื่อง "เสียมเขาคายให้ชนกัน" ภายใน 5 นาที จากนั้นให้ตัวแทนออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้ว ให้นำมาอภิปรายภายในกลุ่ม ในเวลา 5 นาที เลขาคัดบันทึก และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้เสนอแนะเพิ่มเติม สำหรับคำตอบที่ไม่ชัดเจน คำถามมีดังนี้

8.1 ทำไมอ้วนกับตุ๊จึงสามารถชนะ เลิศการตัดแต่งพุ่มไม้เป็นรูปทรงแปลก ๆ ได้ถึง 3 ปี ติดต่อกัน

8.2 สำนวนที่ว่า "เสียมเขาคายให้ชนกัน" หมายถึงอย่างไร

8.3 สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้อ้วนกับตุ๊ทะเลาะกันคืออะไร

8.4 ในเรื่องนี้ผู้ใช้เล่เหล็กเพื่อให้ได้รับรางวัลชนะเลิศ นักเรียนคิดว่าควรเอาแบบอย่างหรือไม่ จงให้เหตุผล

8.5 หากเพื่อนที่สนิทของนักเรียน เกิดทะเลาะหรือเข้าใจผิดกับเรา นักเรียนควรจะทำอย่างไร

9. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารับข้อทดสอบแบบโคลซที่ครู ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้ข้อทดสอบเท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม จากนั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติภายในเวลา 10 นาที

10. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไข หลังจากให้นักเรียนทำข้อทดสอบแบบโคลซแล้ว

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของคำศัพท์อีกครั้งหนึ่ง และให้นักเรียนจดบันทึก

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรข้อความสำนวนไทยว่า "เสียมเขาคายให้ชนกัน"
2. เนื้อเรื่อง "เสียมเขาคายให้ชนกัน"

3. กระดาษแผ่นมามีจำนวน 5 แผ่น
4. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. หนังสือภาพอธิบาย สุภาษิตไทย ของอาจารย์สุ่มล พื้นนาค
6. ข้อทดสอบแบบโคลซ
7. บัตรคำ จำนวน 5 ใบ ได้แก่คำว่า เสี่ยมเขาควายให้ชนกัน พุ่มไม้ ตี ผีมือ

แผนการ

8. กระเป๋าน้ำ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำแผนภูมิ

การทำข้อทดสอบแบบโคลซ

- 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจข้อสอบแบบโคลซ

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

ชาวบ้านต่างไม่เข้าใจว่าทำไมอ้วนกับตุ้มจึงไม่ยอมทำงานร่วมกันเหมือนเช่นทุกปี และไม่ว่าใครจะขอร้อง _____ (1) _____ ทั้งสองก็ยังคงยืนยัน _____ (2) _____ พุดเดิม ไม่มีใครกล้าตัดสินใจ _____ (3) _____ เลือกคนใดคนหนึ่งเป็นตัว _____ (4) _____ สุดท้ายทุกคนจึงต้องเลือกคน _____ (5) _____ ที่พอมีฝีมือมาแทนอ้วน _____ (6) _____ ตู

ในวันแข่งขัน อีคได้เป็น _____ (7) _____ แทนประจำตำบล เขาแสดงฝีมือ _____ (8) _____ เต็มที่อีกทั้งยังไร้คู่แข่ง _____ (9) _____ อ้วนกับตุ้ม ดังนั้นรางวัลชนะเลิศใน _____ (10) _____ นี้จึงตกเป็นของอีคอย่างง่ายดาย

1. ก. อย่างไร	ข. แล้ว	ค. ที่ไร	ง. ทุกครั้ง
2. ก. การ	ข. อย่าง	ค. เสี่ยง	ง. คำ
3. ก. ไป	ข. จะ	ค. ใจ	ง. ความ
4. ก. แข่งขัน	ข. แทน	ค. แสดง	ง. ตน
5. ก. อื่น	ข. หนึ่ง	ค. ซึ่ง	ง. ต่อไป
6. ก. และ	ข. หรือ	ค. กัน	ง. กับ
7. ก. ผู้	ข. คน	ค. ตัว	ง. หนึ่ง
8. ก. อย่าง	ข. ให้	ค. ดี	ง. ยิ่ง
9. ก. ทั้ง	ข. คือ	ค. ซึ่ง	ง. ระหว่าง
10. ก. ครั้ง	ข. เวลา	ค. ที่	ง. ปี

เฉลย

1. ก. อย่างไร
2. ง. คำ
3. ค. ใจ
4. ข. แทน
5. ก. อื่น
6. ง. กับ
7. ค. ตัว
8. ก. อย่าง
9. ข. ค้น
10. ง. ปี

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

ครั้งที่ 14 (เรื่องเลี่ยมเขาควายให้ชนกัน) บันทึกคาบที่ 40 - 42 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

เมื่อมีเหตุการณ์สิ่งหนึ่งสิ่งใดเกิดขึ้นทำให้เข้าใจผิดระหว่างกันและกัน ย่อมจะมีสาเหตุที่มา ดังนั้นจึงควรที่จะพิจารณาให้รอบคอบ และแก้ไขที่สาเหตุ อย่าหลงเชื่อคำยุยงของคนอื่น เพราะเขาอาจใช้วิธี "เลี่ยมเขาควายให้ชนกัน" กับเราก็ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติที่เกี่ยวข้องกับสำนวน "เลี่ยมเขาควายให้ชนกัน" ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถนำคำที่ครูกำหนดให้มาแต่งเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เลี่ยมเขาควายให้ชนกัน

ในอำเภอแห่งหนึ่ง ทุกปีจะมีการแข่งขันตัดแต่งพุ่มไม้เป็นรูปทรงแปลก ๆ ชาวบ้านจากทุกตำบลในอำเภอนั้นต่างก็พยายามแสดงฝีมือกันอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้ครองถ้วยชนะเลิศประจำปี แต่ตลอดเวลา 3 ปีที่ผ่านมาถ้วยชนะเลิศตกเป็นของตำบลเพียงตำบลเดียวซึ่งมีอันกับตุ้เป็นตัวแทนส่งผลงานเข้าประกวด ทั้งสองคนทำงานร่วมกันได้อย่างดีเยี่ยม ผลงานจึงไม่มีที่ติ

และตลอดเวลา 3 ปี เช่นกันที่ตำบลของอืดได้เพียงถ้วยรางวัลรองชนะเลิศ อืดทั้งโกรธและอิจฉาอันกับตุ้มมาก ถ้าพูดถึงฝีมือแล้วอืดยังคงสู้อันกับตุ้มไม่ได้ เขาจึงต้องคิดหาทางอื่นเพื่อเอาชนะให้ได้

"ถ้าเราเอาชนะด้วยฝีมือไม่ได้ก็ต้องใช้เล่ห์กลเข้าช่วยจริงสิเราจะต้องทำให้สองคนนั้นทะเลาะกันจนไม่ยอมร่วมมือกันเข้าแข่งขัน แล้วในที่สุดรางวัลชนะเลิศก็จะเป็นของเรา นักจวนจะถึงวันแข่งขันแล้วด้วย เราต้องรีบลงมือแล้ว" อืดคิดในใจ

วันรุ่งขึ้นอี๊ดเริ่มดำเนินตามแผนการที่คิดไว้ทันที เขาเดินทางไปหาอ้วนและพูดกับอ้วนว่า

"ฉันเดินทางมาจากตำบลอื่น ถามชาวบ้านแถวนี้ว่าใครตัดแต่งผมไม้เก้งที่สุด พวกเขาบอกเป็นเสียงเดียวกันว่าคนซื้อตุ๋นบ้านอยู่แถวนี้ ฉันก็เลยอยากจะมาขอชมฝีมือหน่อยได้ยีนชาวบ้านหลายตำบลพูดกันว่าเพราะฝีมือของอี๊ดเพียงคนเดียวแท้ ๆ ทำให้ได้รางวัลชนะเลิศ 3 ปีซ้อนจริงหรือเปล่า" เมื่ออี๊ดพูดจบก็รอฟังคำตอบจากอ้วน แต่อ้วนไม่ยอมตอบได้แต่ทำหน้าไม่พอใจ พอใจ อี๊ดจึงพูดต่อไปว่า

"นี่ฉันพูดจริง ๆ นะ ชาวบ้านเขาพูดกันอย่างนี้ทั้งนั้น" อ้วนแสดงสีหน้าไม่พอใจมากขึ้น แต่ก็ยังไม่พูดอะไรได้แต่พาอี๊ดไปดูไม้พุ่มแบบต่าง ๆ

วันต่อมาอี๊ดเดินทางไปหาอี๊ดและพูดชมแต่อ้วนให้ตีฟัง ทำให้อี๊ดเกิดความรู้สึกไม่พอใจเช่นกัน อี๊ดคิดว่าแผนการของเขาสำเร็จไปกว่าครึ่งแล้ว เหลือแต่เพียงวันคัดเลือกตัวแทนตำบลเท่านั้น แล้ววันนั้นก็มาถึง

ทั้งอ้วนและอี๊ดยังคงไม่พอใจซึ่งกันและกันอยู่ เมื่อมาพบกันต่างคนต่างบึ้งตึง ไม่พูดจากัน เมื่อถึงเวลาคัดเลือกตัวแทน ชาวบ้านก็เสนอชื่อของอ้วนกับอี๊ดอีกครั้งหนึ่ง แต่คราวนี้ต่างไปจากทุกปีเพราะทั้งคู่ปฏิเสธที่จะทำงานร่วมกัน

"ถ้าทุกคนต้องการให้ฉันเป็นตัวแทน ฉันก็จะเป็นแต่ฉันต้องการทำงานคนเดียว ทุกคนจะรู้ว่ารางวัลชนะเลิศที่ได้มาเป็นเพราะฝีมือของฉัน แต่ถ้าทุกคนไม่ตกลง ฉันก็ขอถอนตัว" อ้วนพูดขึ้นทันทีที่ได้รับการเสนอชื่อ

"ฉันก็เหมือนกัน ฉันขอให้ทุกคนตัดสินใจเลือกคนใดคนหนึ่งแต่ถ้าจะให้ทำงานร่วมกันฉันไม่ยอมเด็ดขาด" อี๊ดบอกกับทุกคน

ชาวบ้านที่ยืนฟังอยู่ต่างไม่เข้าใจว่าทำไมอ้วนกับอี๊ดจึงไม่ยอมทำงานร่วมกันเหมือนเช่นทุกปี และไม่ว่าใครจะขอร้องอย่างไรทั้งสองก็ยังคงยืนยันคำพูดเดิม ไม่มีใครกล้าตัดสินใจเลือกคนใดคนหนึ่งเป็นตัวแทน สุดท้ายทุกคนจึงต้องเลือกคนอื่นที่พอมีฝีมือมาแทนอ้วนกับอี๊ด

ในวันแข่งขัน อี๊ดได้เป็นตัวแทนประจำตำบล เขาแสดงฝีมืออย่างเต็มที่ อีกทั้งยังรู้คู่แข่งคืออ้วนกับอี๊ด ดังนั้นรางวัลชนะเลิศในปีนั้นจึงตกเป็นของอี๊ดอย่างง่ายดาย

(จากนิยายสารคดีค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 7 หน้า 4)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มละ 2 คน ให้แสดงบทบาทสมมติ ในหัวข้อสำนวนที่ว่า "เสียมเขาควายเป็นเพื่อนกัน" โดยให้นักเรียนแต่งเรื่องขึ้นเองเป็นเรื่องสั้น ๆ ใช้เวลาในการแสดงไม่เกิน 10 นาที จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาสรุปเรื่องที่แสดงว่าให้ข้อคิดอย่างไร โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม

ขั้นสอน

1. ครูแจกเนื้อหาเรื่อง "เสียมเขาควายเป็นเพื่อนกัน" ให้นักเรียนอ่านทบทวนภายในเวลา 5 นาที และครูซักถามนักเรียนจากเรื่องที่อ่านดังนี้
 - 1.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
 - 1.2 สาเหตุที่ทำให้ฮ้วนกับตุ้ทะเลาะกันคืออะไร
 - 1.3 ฮี้ดเอาชนะฮ้วนกับตุ้ด้วยวิธีใด
 - 1.4 ผลที่ได้รับจากการแตกความสามัคคีระหว่างฮ้วนกับตุ้เป็นอย่างไร
 - 1.5 ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร
 - 1.6 เนื้อเรื่องบอกรายละเอียดอะไรบ้าง
2. ครูทบทวนโครงสร้างระดับยอชชนิด เหตุ - ผล ซึ่งมีคำใบ คือคำว่า สาเหตุ - ผล สาเหตุมาจาก เนื่องจาก เป็นผลมาจากเพราะ ทำให้ ฯลฯ
3. ให้นักเรียนอ่านข้อความเรื่อง "เสียมเขาควายเป็นเพื่อนกัน" แล้ววิเคราะห์เรื่องโดยใช้โครงสร้างระดับยอชชนิด เหตุ - ผล ให้นักเรียนเติมข้อความที่เป็นใจความหลัก และรายละเอียดของเรื่อง โดยนำเอาคำตอบที่ได้จากการตอบคำถามไปเติมลงในแผนภูมิ
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น ให้โอกาสนักเรียนที่เหลือในชั้นเรียนซักถามข้อสงสัย โดยมีครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ
5. ฝึกการถ่ายโยงการเรียนรู้ โดยครูคิดบัตรคำทั้ง 5 คำ บนกระดานดำให้นักเรียนนำคำทั้ง 5 นั้นมาแต่งให้เป็นเรื่องกลุ่มละ 1 เรื่อง มีความยาวไม่ต่ำกว่า 10 บรรทัด สำหรับคำทั้ง 5 ที่นำมาแต่งเป็นเรื่องราวมีดังนี้
 1. สาเหตุ 2. ผลเนื่องมาจาก 3. เสียมเขาควายเป็นเพื่อนกัน 4. ขัดแย้ง 5. ข้อคิด

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนนำเรื่องที่แต่งขึ้น มาเล่าให้ฟังหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูให้คำแนะนำแต่ละกลุ่ม และให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันเขียนข้อคิดที่ได้รับจากการเรียนเรื่องนี้ มาส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. การแสดงบทบาทสมมติ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสำนวน "เสียมเขาควยให้ชนกัน"
2. เนื้อเรื่อง "เสียมเขาควยให้ชนกัน"
3. แผนภูมิโครงสร้างระดับยอคชนิด เหตุ และผล
4. บัตรคำ ทั้ง 5 คำ ซึ่งได้แก่คำว่า 1. สาเหตุ 2. ผลเนื่องมาจาก 3. เสียมเขาควยให้ชนกัน 4. ขัดแย้ง 5. ข้อคิด

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่นการแสดงบทบาทสมมติ
 - 1.3 การวิเคราะห์เรื่องการใช้โครงสร้างระดับยอค
 - 1.4 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจสอบแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจสอบการเขียนโครงสร้างระดับยอค
 - 2.2 การแต่งเรื่องจากคำที่กำหนดให้

- ผล
- อี้ดจึงใช้เล่หักกลเพราะอิจฉาที่ไม่ได้รับรางวัลชนะเลิศ
 - อ้วนกับตุ้ทะเลาะกันจึงไม่ได้รับเลือกให้เข้าแข่งขัน
 - อี้ดได้ถ้วยรางวัลชนะเลิศ

คาใบ คือ เพราะ ทำให้

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มทดลอง

เรื่อง ว้าวไทย

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ว้าวเป็นกีฬาพื้นเมืองที่มีคนนิยมเล่นกันมาก มีการพัฒนาการเล่น และออกแบบให้แปลกใหม่ขึ้นตลอดเวลา
2. ว้าวเป็นกีฬาพื้นเมืองที่มีคนนิยมเล่นกันมาก เราคนไทยทุกคนควรอนุรักษ์การเล่นชนิดนี้ให้คงอยู่สืบต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องว้าวได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ในเนื้อเรื่องนี้ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามในเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถนำบัตรคำที่ครูกำหนดให้มาแต่งเป็นเรื่องราวได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ว้าวไทย

อาร์คตัส (Atchytus) นักวิทยาศาสตร์ชาวกรีก เป็นผู้ประดิษฐ์ว้าวขึ้นราว พ.ศ. 140 ส่วนในประเทศจีนนั้น แม่ทัพ จิน ชื่อ ฮั่นสิน เป็นผู้คิดใช้ว้าวในการรบ เมื่อ พ.ศ. 337 และเชื่อกันว่ามีการเล่นว้าวมานานกว่า 2,000 ปีแล้ว

ใน อินเดีย ก็มีการเล่นว้าวในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา นอกจากนี้ว้าวยังมีส่วนช่วย เบนจามิน แฟรงคลิน ทดสอบเรื่องประจุไฟฟ้าในอากาศ

เมืองไทย มีการเล่นว่าวมานานแล้วตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ใน พงศาวดารกล่าวว่า "พระร่วง ทรงว่าวจนขาดลอยไปตกถึงเมืองตองอู" การเล่นว่าวในสมัยสุโขทัยนิยมใช้ ว่าว ห่วง (ว่าวที่มีเสียงเมื่อชักขึ้นไปในอากาศ) ซึ่งเป็นว่าวที่รับเอาแบบอย่างมาจากประเทศ อินเดีย

จนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็ยังมีการสืบทอดการเล่นว่าว มีการเล่นว่าวเป็นพระราชพิธี เรียกว่า "พิธีฉลองว่าวห่วง เรียกลม พระเจ้าแผ่นดินจะทรงว่าวทุกคืนตลอดฤดูหนาว โดยมี เสนาอำมาตย์คอยผลัดเปลี่ยนกันถือสายป่านบังคับว่าว

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีการแข่งขันว่าวถวายหน้าพระที่นั่งโดยเฉพาะในสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนับสนุนการแข่งขันว่าวเป็นอย่างยิ่ง และ พระราชทานรางวัลมากมายแก่ผู้ชนะ

ว่าวที่นิยมเล่นแข่งขันในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ คือ ว่าวปักเป้า และว่าวจุฬา ว่าวจุฬา เดิมเรียกว่า "กุลา" รูปร่างเป็นหัวแฉกคล้ายดาว ผูกคอซุงที่อกทำให้ส่าย ไปมาได้

ส่วนว่าวปักเป้า เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ผูกคอซุงที่อกเช่นกันว่าวปักเป้ามีหาง ยาวมาก

นอกจากนี้ยังมีว่าวรูปร่างแปลก ๆ ทั้งสวยงาม และมีเสียง ได้แก่ ว่าวอีลุ่ม ว่าวหาง ว่าวคิ้วย้อย ว่าวใบไม้ ว่าวปลา ว่าวนก ว่าวนกฮูก ว่าวผีเสื้อ ว่าวนกยูง ว่าวแมงปอ ฯลฯ ตลอดจนถึงว่าวสมัยใหม่ เช่น ว่าวซูเปอร์แมน ว่าวนางฟ้า และว่าวรูปคนต่าง ๆ

ในสมัยก่อน ชาวจีนนำเรือสำเภาบรรทุกสินค้าเข้ามาในเมืองไทย ซึ่งมีกระดาสว่าว และป่านชักมาด้วย ว่าวไทยจึงนิยมใช้กระดาสจากเมืองจีน

สิ่งสำคัญในการเล่นว่าวคือ ลม การเล่นว่าวในเมืองไทยเล่นได้ทั้งใน ฤดูหนาว และ ฤดูร้อน

ในฤดูหนาวจะมีลมพัดจากผืนแผ่นดินลงสู่ทะเล ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ ส่วนฤดูร้อนจะมีลมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลพัดสู่ผืนแผ่นดินใหญ่ เรียกว่า ลมตะเภา พัดในช่วงเดือนมีนาคมถึง เมษายน เรามักเรียกลมนี้ว่า ลมว่าว

วิธีเล่นว่าวของคนไทยมี 3 วิธี คือ

1. ชักว่าวให้ลอยลมปักอยู่กับที่ เพื่อดูความสวยงามของว่าว

2. บังคับสายชักให้วาวเคลื่อนไหวไปตามต้องการ ถ้าเป็นวาวชนิดที่มีเสียง จะเกิดเสียงที่แตกต่างกันไปตามการเคลื่อนไหว

3. การแข่งขันวาว ในปัจจุบันมี 2 ประเภทคือ

3.1 แข่งว่าวจุฬา และว่าวปักเป้าคว้านกลางอากาศ

3.2 แข่งเรื่องการประดิษฐ์ว่าว

อันที่จริงการแข่งขันว่าวมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ในรัชสมัยสมเด็จพระเพทราชา พ.ศ. 2231 ต่อมาในกรุงรัตนโกสินทร์ยิ่งมีความนิยมกีฬาแข่งว่าวมากขึ้น สถานที่นิยมเล่นว่าว คือ สนามหลวง

(จากนิตยสาร คุณค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 8 หน้า 28 - 29)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนตอบปริศนาคำทาย หากกลุ่มใดตอบได้ก่อน ถูกต้องตรงกับภาพที่เฉลยจะเป็นฝ่ายที่ชนะ และสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับว่าวไทย

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 เตรียมการอ่าน โดยครูสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง ว่าวไทย ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท เรื่อง ว่าวไทย โดยครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามช่วยชี้แนะ ประธานกลุ่มจะซักถามประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียบเรียงคำตอบด้วยการเขียนเป็นแผนภูมิหรือไดอะแกรม เชื่อมโยงรายละเอียดให้ครอบคลุมเรื่องที่ครูถาม และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน หลังจากนั้นครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. สืบหาโครงสร้างตำราเรียน เรื่อง ว่าวไทย โดยให้นักเรียนพิจารณาขั้นตอนการเขียนว่า มีหัวข้อเรื่องของแต่ละย่อหน้าที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 จะพิจารณาเฉพาะหัวข้อสำคัญ ๆ ของเรื่องว่ากล่าวถึงเรื่องใดบ้าง และสื่อในเนื้อเรื่องมีอะไรบ้าง ส่วนขั้นตอนที่ 2 จะพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละหัวข้อย่อย และสรุปภาพในเนื้อเรื่องของแต่ละหัวข้อ

3. ฝึกการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท โดยฝึกให้นักเรียนรู้จักความหมายของคำ ๆ นั้น พิจารณาความหมายด้วยการอาศัยคำหรือข้อความที่แวดล้อมอยู่รอบ ๆ เพื่อจะได้เข้าใจความหมายของคำที่เป็นปัญหาหรือไม่เข้าใจความหมายนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น พร้อมกับให้นักเรียนตรวจสอบความหมายที่แท้จริงจากพจนานุกรมอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 2 การอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ฝึกการอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ด้วยการตั้งเป็นคำถามให้นักเรียนตอบรวม 5 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อจะประกอบด้วยคำถาม 3 ระดับ ดังนี้

1.1 คำถามที่ให้นักเรียนตอบโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน โดยสามารถตรวจสอบคำตอบได้ในเนื้อเรื่อง

1.2 คำถามที่นักเรียนต้องบอกเหตุผลของเรื่องที่อ่าน โดยการแปลความตีความ ขยายความจากเนื้อเรื่อง จึงจะสามารถตอบได้

1.3 คำถามที่นักเรียนต้องใช้ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด และนำมาอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป จึงจะสามารถพิจารณาหาคำตอบได้

2. ฝึกการใช้ข้อความทดสอบแบบโคลซ โดยใช้เนื้อเรื่องจากที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ เว้นระยะทุกคำที่ 8 ให้นักเรียนเลือกคำตอบมาให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ฝึกการจับใจความสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการใช้โครงสร้างระดับยอชชนิด บอกรายละเอียดหรือรายการ ครูจะใช้คำถามช่วยขึ้นในการค้นหาคำตอบของนักเรียน และอธิบายถึงลักษณะการเขียน คำใบ้พิจารณาใจความหลัก รวมทั้งรายละเอียดของเรื่อง ให้นักเรียนฝึกการปฏิบัติด้วยการใช้โครงสร้างระดับยอชชนิดนี้ร่วมกันกับครูก่อน หลังจากนั้นให้นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน แล้วครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 การถ่ายโยงการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้ให้นักเรียนนำคำที่ครูกำหนดให้มาแต่งเป็นเรื่องราว โดยมีความยาวไม่ต่ำกว่า 10 บรรทัด คำที่กำหนดให้มีดังนี้ 1. ว้าวไทย 2. กีฬา 3. ปัจจุบัน 4. การละเล่น 5. ประเทศ

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนวาดรูปว่าวพร้อมกับเขียนชื่อระบายสีให้สวยงาม และให้นักเรียนออกมาเล่าเรื่องที่นักเรียนแต่งขึ้นจากคำที่ครูกำหนดให้

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพปริศนา (ว่าว)
2. กระดาษ แผนภูมิ จำนวน 10 แผ่น
3. ภาพว่าวชนิดต่าง ๆ
4. ว่าวของจริง
5. เนื้อเรื่องว่าวไทย
6. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530.
7. กระดาษวาดเขียน สีขาว
8. สี
9. ว่าว (รางวัลสำหรับนักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง)
10. ข้อทดสอบแบบโคลซ จำนวน 30 แผ่น
11. กระดาษแผนภูมิโครงสร้างระดับยอด
12. บัตรคำรูปว่าว จำนวน 10 บัตร ซึ่งมีคำว่า ว่าวไทย กีฬา ปัจจุบัน การละเล่น

ประเทศ พงศาวดาร พระราชพิธี สายป่าน ถวาย สภา

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่นการอภิปราย การทำแผนภูมิ การทำข้อทดสอบแบบโคลซ การสำรวจโครงสร้างการเขียน
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจข้อสอบแบบ โคลซ
 - 2.2 การเขียนแผนภูมิโครงสร้างระดับยอดชนิด รายละเอียดหรือรายการ
 - 2.3 ตรวจเรื่องราวที่นักเรียนเขียนขึ้น

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

ครั้งที่ 15 (เรื่องว่าวไทย)

บันทึกคาบ 43 - 45

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ว่าว เป็นกีฬาพื้นเมืองที่คนไทยเล่นกันมาก มีการพัฒนาการเล่น และออกแบบให้แปลกใหม่ขึ้นตลอดเวลา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องว่าว ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ในเนื้อเรื่องนี้ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามในเนื้อเรื่อง ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ว่าวไทย

อาร์คีตัส (Archytas) นักวิทยาศาสตร์ชาวกรีก เป็นผู้ประดิษฐ์ว่าวขึ้นราว พ.ศ. 140 ส่วนในประเทศจีนนั้น แม่ทัพ จีน ชื่อ ฮั่นสิน เป็นผู้คิดใช้ว่าวในการรบ เมื่อ พ.ศ. 337 และเชื่อกันว่ามีการเล่นว่าวมานานกว่า 2,000 ปีแล้ว

ใน อินเดีย ก็มีการเล่นว่าวในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา นอกจากนี้ว่าวยังมี ส่วนช่วย เบนจามิน แฟรงคลิน ทดสอบเรื่องประจุไฟฟ้าในอากาศ

เมืองไทย มีการเล่นว่าวมานานแล้วตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ใน พงศาวดารกล่าวไว้ว่า "พระร่วง ทรงว่าวจนขาดลอยไปตกถึงเมืองตองอู" การเล่นว่าวในสมัยสุโขทัยนิยมใช้ ว่าว หง่าว (ว่าวที่มีเสียงเมื่อชักขึ้นไปในอากาศ) ซึ่งเป็นว่าวที่รับเอาแบบอย่างมาจากประเทศ อินเดีย

จนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็ยังมีการสืบทอดการเล่นว่าว มีการเล่นว่าวเป็นพระราชพิธี เรียกว่า "พิธีแคลงว่าวหง่าวเรียกลม" พระเจ้าแผ่นดินจะทรงว่าวทุกคืนตลอดฤดูหนาว โดยมี เสนาอำมาตย์คอยผลัดเปลี่ยนกันถือสายป่านบังคับว่าว

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีการแข่งขันว่าถวายเป็นพระที่นั่งโดยเฉพาะในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนับสนุนการแข่งขันว่าเป็นอย่างยิ่ง และพระราชทานรางวัลมากมายแก่ผู้ชนะ

ว่าวที่นิยมเล่นแข่งกันในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ คือ ว่าวปักเป้า และว่าวจุฬา ว่าวจุฬา เดิมเรียกว่า "กุลา" รูปร่างเป็นหัวแจกล้ายดาว ผูกคอซุงที่อกทำให้ส่ายไปมาได้

ส่วนว่าวปักเป้า เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ผูกคอซุงที่อกเช่นกันว่าวปักเป้ามียางยาวมาก

นอกจากนี้ยังมีว่าวรูปร่างแปลก ๆ ทั้งสวยงาม และมีเสียง ได้แก่ ว่าวอีลุ้ม ว่าวหาง ว่าวตุ้ยตุ้ย ว่าวใบไม้ ว่าวปลา ว่าวนก ว่าวนกฮูก ว่าวผีเสื้อ ว่าวนกยูง ว่าวแมงป่อง ฯลฯ ตลอดจนถึงว่าวสมัยใหม่ เช่น ว่าวซูเปอร์แมน ว่าวนางฟ้า และว่าวรูปคนต่าง ๆ

ในสมัยก่อน ชาวจีนนำเรือสำเภาบรรทุกสินค้าเข้ามาในเมืองไทย ซึ่งมีกระดาดว่าวและป่านชักมาด้วย ว่าวไทยจึงนิยมใช้กระดาดจากเมืองจีน

สิ่งสำคัญในการเล่นว่าวคือ ลม การเล่นว่าวในเมืองไทยเล่นได้ทั้งใน ฤดูหนาว และ ฤดูร้อน

ในฤดูหนาวจะมีลมพัดจากผืนแผ่นดินลงสู่ทะเล ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ ส่วนฤดูร้อนจะมีลมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลพัดสู่ผืนแผ่นดินใหญ่ เรียกว่า ลมตะเภา พัดในช่วงเดือนมีนาคมถึง เมษายน เรามักเรียกลมนี้ว่า ลมว่าว

วิธีเล่นว่าวของคนไทยมี 3 วิธี คือ

1. ชักว่าวให้ลอยลมปักอยู่กับที่ เพื่อดูความสวยงามของว่าว
2. บังคับสายชักให้ว่าวเคลื่อนไหวไปตามต้องการ ถ้าเป็นว่าวชนิดที่มีเสียง จะเกิดเสียงที่แตกต่างกันไปตามการเคลื่อนไหว

3. การแข่งขันว่าว ในปัจจุบันมี 2 ประเภทคือ

- 3.1 แข่งว่าวจุฬา และว่าวปักเป้าคว่ำกันกลางอากาศ

- 3.2 แข่งเรื่องการประดิษฐ์ว่าว

อันที่จริงการแข่งขันว่าวมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ในรัชสมัยสมเด็จพระเพทราชา พ.ศ. 2231 ต่อมาในกรุงรัตนโกสินทร์ยังมีความนิยมกีฬาแข่งว่าวมากขึ้น สถานที่นิยมเล่นว่าว คือ สนามหลวง

(จากนิตยสาร คุณค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 8 หน้า 28 - 29)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น นำเสนอ

ครูตีภาพปริศนา โดยปิดภาพไว้ด้วยกระดาษสี และให้นักเรียนทายดังนี้ "กีฬาอะไรเอ่ย เล่นที่กลางแจ้ง ราคาไม่แพง ใช้แรงของลม" ครูให้เวลานักเรียนคิดภายใน 2 นาที ใครทายถูกก่อนจะเป็นผู้ชนะ และออกมาเขียนคำตอบลงบนกระดานดำ พร้อมเปิดภาพปริศนา ครูมอบภาพปริศนา (ว่าว) ให้กับนักเรียนที่ตอบได้ก่อน

ขั้น นำเสนอ

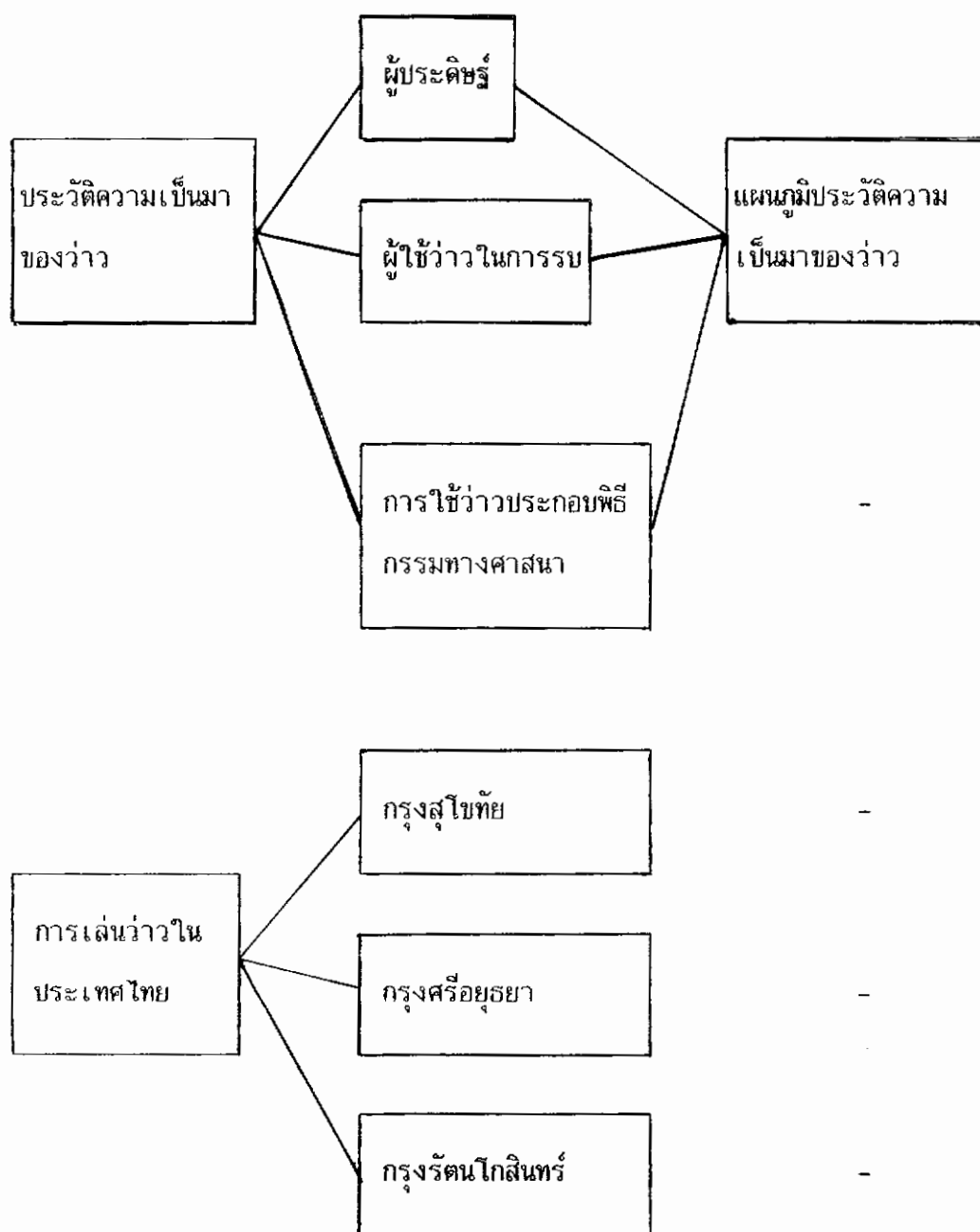
1. การเตรียมการอ่าน เรื่องว่าวไทย โดยครูสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับการเล่นว่าวว่ามีมาตั้งแต่สมัยใด ว่าวที่นักเรียนรู้จักมีว่าวอะไรบ้าง เล่นอย่างไร แล้วครูจดคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ
2. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท เรื่องว่าวไทย โดยครูแจกกระดาษแผ่นม้วน ให้กลุ่มละ 1 แผ่น ประธานกลุ่มซักถามประสบการณ์เดิมของแต่ละคน โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ และใช้คำถามช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความคิดมากขึ้นโดยนักเรียนสามารถใช้คำตอบบนกระดานดำจากที่ได้เคยตอบมาแล้ว ช่วยในการเรียบเรียงแสดงเป็นแผนภูมิจัดให้เป็นหมวดหมู่ จากนั้นให้ส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น
3. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องว่าวไทยเพิ่มเติม โดยใช้ภาพและของจริงประกอบ
4. ครูและนักเรียนช่วยกันเรียบเรียง และทำแผนภูมิเรื่องว่าวไทย ร่วมกัน
5. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องว่าวไทย และสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 1

ขั้น ดังนี้

หัวเรื่อง

หัวเรื่องย่อย

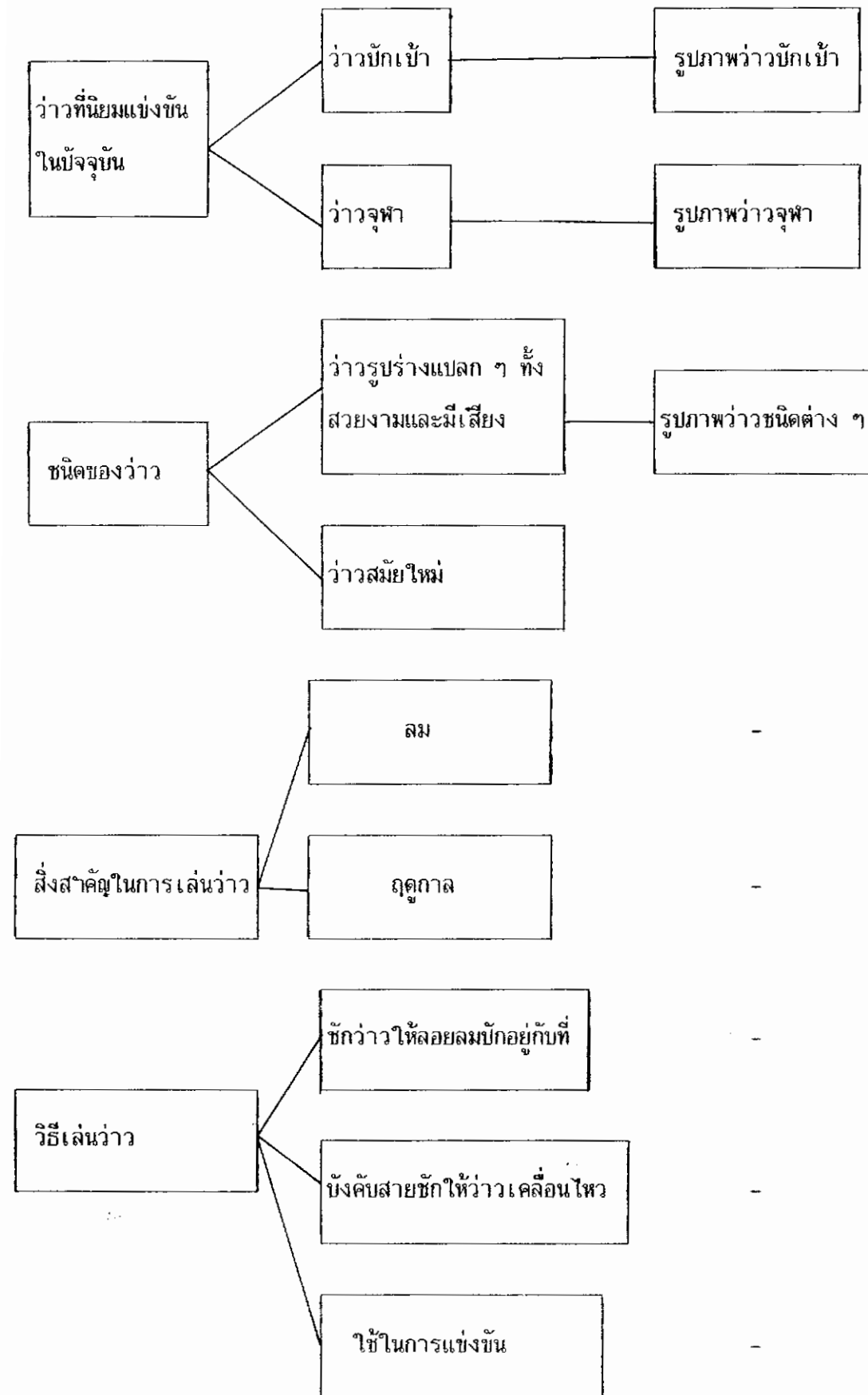
สื่อ

หัวเรื่อง

หัวเรื่องย่อย

สื่อ

6. ให้นักเรียนสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 2 โดยครูแจกกระดาษให้นักเรียน กลุ่มละ 1 แผ่น แล้วให้นักเรียนลงมือปฏิบัติโดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ให้นักเรียนส่งผลงาน แล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งรูปแบบที่สำรวจแล้วจะมีลักษณะดังนี้

หัวข้อที่ 1 ประวัติความเป็นมาของว่าว

หัวข้อย่อยที่ 1 ผู้ประดิษฐ์ - อาร์คีตัส นักวิทยาศาสตร์ชาวกรีก

หัวข้อย่อยที่ 2 ผู้ใช้ว่าวในการรบ - ฮั่นสิน แม่ทัพจีน

หัวข้อย่อยที่ 3 การใช้ว่าวประกอบ พิธีกรรมทางศาสนา อินเดีย

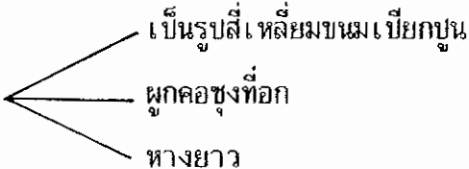
หัวข้อที่ 2 การเล่นว่าวในประเทศไทย

หัวข้อย่อยที่ 1 กรุงสุโขทัย - นิยมเล่นว่าวหง่าว

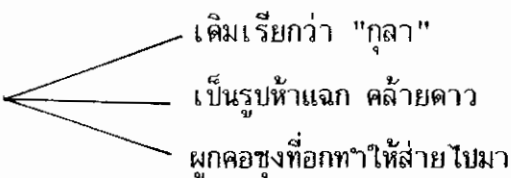
หัวข้อย่อยที่ 2 กรุงศรีอยุธยา - เล่นว่าวเป็นพระราชพิธี

หัวข้อย่อยที่ 3 กรุงรัตนโกสินทร์ - แข่งขันว่าวถวายหน้าพระที่นั่ง

หัวข้อที่ 3 ว่าวที่นิยมแข่งขันในปัจจุบัน

หัวข้อย่อยที่ 1 ว่าวปักเป้า

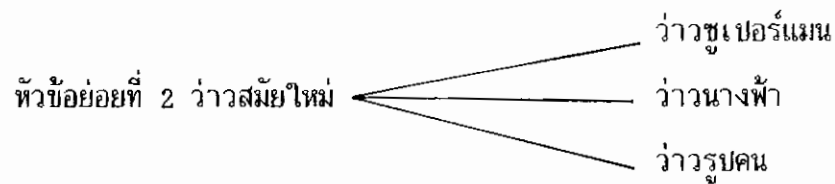
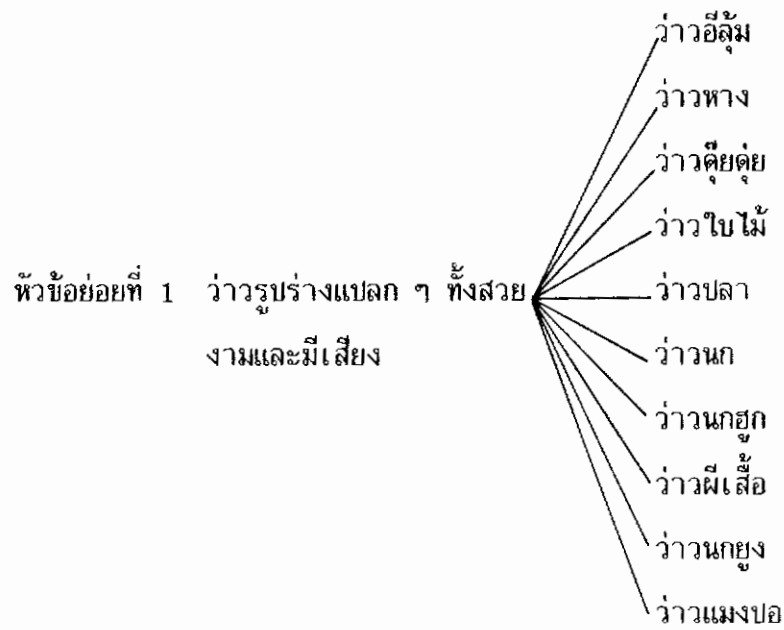
- เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน
- ผูกคอซุงที่อก
- หางยาว

หัวข้อย่อยที่ 2 ว่าวจุฬา

- เดิมเรียกว่า "กุลา"
- เป็นรูปห้าแฉก คล้ายดาว
- ผูกคอซุงที่อกทำให้ส่ายไปมา

สรุปภาพ รูปภาพว่าวปักเป้า และ จุฬา

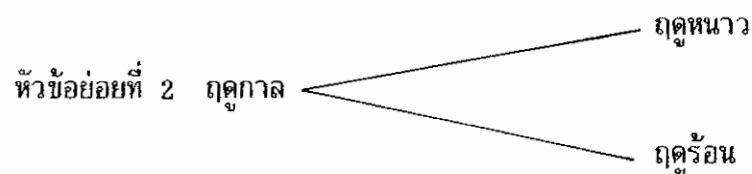
หัวข้อที่ 4 ชนิดของว่าว

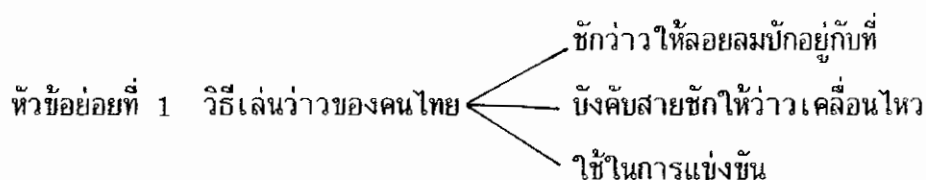
สรุปภาพ รูปภาพว่าวชนิดต่าง ๆ ได้แก่ ว่าวอีลุ่ม ว่าวหาง ว่าวคี่ด้อย
ว่าวใบไม้ ว่าวปลา ว่าวนกฮูก ว่าวนกยูง

หัวข้อที่ 5 สิ่งสำคัญในการเล่นว่าว

หัวข้อย่อยที่ 1 ลม

หัวข้อที่ 6 วิธีเล่นว่าว

7. ผูกการเดาคำศัพท์จากปริบท ครูแนะนำการใช้ปริบทในการเดาคำศัพท์ให้นักเรียน โดยการทำตารางสำรวจคำศัพท์ที่ต้องสอน ซึ่งมีดังนี้คือ

- 7.1 พงศาวดาร (หน้า 28 ย่อหน้า 3 บรรทัด 9)
 7.2 พระราชพิธี (หน้า 28 ย่อหน้า 4 บรรทัด 13)
 7.3 สายป่าน (หน้า 28 ย่อหน้า 5 บรรทัด 15)
 7.4 ถวาย (หน้า 28 ย่อหน้า 5 บรรทัด 16)
 7.5 สำเภา (หน้า 29 ย่อหน้า 10 บรรทัด 29)

ชื่อเฉพาะ	หน้า ย่อหน้า บรรทัด	ปริบทที่ใช้	คำอธิบาย
พงศาวดาร	28 3 9	การเล่นว่าวมีมานานแล้ว ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ใน พงศาวดาร กล่าวว่า ...	เรื่องราวของเหตุการณ์เกี่ยวกับประสบการณ์หรือพระมหากษัตริย์
พระราชพิธี	28 4 13	มีการเล่นว่าวเป็น พระราชพิธี ...พระเจ้าแผ่นดินจะทรงว่าวทุกคืน ตลอดฤดูหนาว	งานที่พระเจ้าแผ่นดินจัดขึ้นเพื่อความมงคล
สายป่าน	28 4 15	คอยผลัดเปลี่ยนกัน ถือ สายป่าน บังคับว่าว	เชือกสำหรับใช้ชักว่าว

ข้อเฉพาะ	หน้า ย่อหน้า บรรทัด	บริบทที่ใช้	คำอธิบาย
ถวายเป็น	28 5 16	มีการแข่งขันว่า <u>ถวายเป็น</u> หน้าพระที่นั่ง	ให้ชม
สำเนา	29 10 29	ชาวจีนนำเรือ <u>สำเนา</u> บรรทุก สินค้า	ชื่อเรือเดินทะเล แบบจีนใช้แล่นด้วย ใบ

8. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายของคำศัพท์ จากนั้นให้นักเรียนเปิดพจนานุกรม เพื่อค้นหาความหมายที่แท้จริง นำมาใส่ช่องคำอธิบาย

9. ฝึกให้นักเรียนใช้กระบวนการทางความคิดโดยใช้แนวทางความเข้าใจเนื้อเรื่อง 3 ระดับ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องว่าวไทย ภายใน 5 นาที จากนั้นให้ตัวแทนออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้ว นำมาอภิปรายภายในกลุ่มภายในเวลา 5 นาที เลขาจดบันทึก และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้เสนอแนะเพิ่มเติมหากคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน ซึ่งคำถามมีดังนี้

9.1 ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเมื่อพระราชพิธี ที่เกี่ยวข้องกับการเล่นว่าว เราเรียกว่าพระราชพิธีอะไร

9.2 ว่าวที่นิยมเล่นแข่งขันในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ คือว่าวชนิดใด

9.3 ว่าวที่ชักขึ้นไปแล้วมีเสียง ได้แก่ ว่าวอะไรบ้าง ให้บอกมาก 2 ชื่อ

9.4 เหตุใดจึงนิยมเล่นว่าวในฤดูร้อน

9.5 ขณะที่เล่นว่าวอยู่หากว่าวของนักเรียนไปติดที่เสาไฟฟ้า นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร

10. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับข้อทดสอบแบบโคลซท์ครู ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้รับข้อทดสอบเท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม ครูอธิบายขั้นตอนในการทำให้เข้าใจจากนั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ภายในเวลา 8 นาที

11. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจ และแก้ไข หลังจากให้นักเรียนทำข้อทดสอบแบบโคลซเสร็จแล้ว

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนวาดรูปว่าวชนิดใดก็ได้ มาส่งคนละ 1 ตัว พร้อมกันเขียนชื่อว่าวชนิดนั้นด้านล่าง และระบายสีให้สวยงาม

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพปริศนา (ว่าว)
2. กระดาษ แผนภูมิ จำนวน 10 แผ่น
3. ภาพว่าวชนิดต่าง ๆ
4. ว่าวของจริง
5. เนื้อเรื่องว่าวไทย
6. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530.
7. กระดาษวาดเขียน สีขาว
8. สี
9. ว่าว (รางวัลสำหรับนักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง)
10. ข้อทดสอบแบบโคลซ จำนวน 30 แผ่น
11. บัตรคำ ซึ่งได้แก่คำว่า พงศาวดาร พระราชพิธี สายป่าน ถวาย สำนึก

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่นการอภิปราย การทำแผนภูมิ การทำข้อทดสอบแบบโคลซ
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน

2. ตรวจสอบฝึกหัด

2.1 ตรวจสอบแบบโคลง

2.2 ตรวจสอบการวาดภาพ ระบายนี่ ระบุว่า

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 8 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีการแข่งขันว่าวถวายหน้าพระที่นั่ง โดยเฉพาะในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนับสนุนการแข่งขันว่าวเป็นอย่างดี (1) และพระราชทานรางวัลมากมายแก่ผู้ (2)

ว่าวที่นิยมเล่นแข่งกันใน (3) กรุงรัตนโกสินทร์ คือ ว่าวปักเป้า (4) ว่าวจุฬา เดิมเรียกว่า "กุลา" รูปร่าง (5) ห้าแฉกคล้ายดาว ผูกคอซุง (6) ออกทำให้ส่ายไปมาได้ (7) ว่าวปักเป้า เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน (8) คอซุง ที่อกเช่นกัน ว่าวปักเป้ามียางยาวมาก

1. ก. มาก	ข. สูง	ค. ยี่ง	ง. สม่่าเสมอ
2. ก. ชนะ	ข. เข้ารอบ	ค. แข่งขัน	ง. เล่น
3. ก. ครั้ง	ข. ยุค	ค. ช้าง	ง. สมัย
4. ก. กับ	ข. และ	ค. รวมทั้	ง. หรือ
5. ก. แบ่ง	ข. แยก	ค. เป็น	ง. เหมือน
6. ก. ที่	ข. ตรง	ค. เฉพาะ	ง. ใต้
7. ก. สำหรับ	ข. เมื่อ	ค. คล้าย	ง. ส่วน
8. ก. รัศ	ข. ผูก	ค. ต่อ	ง. คล้อง

เฉลย

1. ก. ยี่ง
2. ก. ชนะ
3. ง. สัมย
4. ข. และะ
5. ค. เป็ใน
6. ก. ที่
7. ง. ส่วน
8. ข. ผูก

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

สัปดาห์ที่ 6

ครั้งที่ 16 (เรื่องว่าวไทย)

บันทึกคาบที่ 46 - 48

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ว่าว เป็นกีฬาพื้นเมือง ที่มีคนนิยมเล่นกันมาก เราคนไทยทุกคนควรอนุรักษ์
การเล่นชนิดนี้ให้คงอยู่สืบต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ให้นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. ให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
3. ให้นักเรียนสามารถนำบัตรคำที่ครูกำหนดให้มาแต่งเป็นเรื่องราวได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ว่าวไทย

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีการแข่งขันว่าวถวายหน้าพระที่นั่ง โดยเฉพาะในสมัย
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนับสนุนการแข่งขันว่าวเป็นอย่างยิ่ง และ
พระราชทานรางวัลมากมายแก่ผู้ชนะ

ว่าวที่นิยมเล่นแข่งขันกันสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ คือ ว่าวปักเป้า และว่าวจุฬา

ว่าวจุฬา เดิมเรียกว่า "กุลา" รูปร่างเป็นหัวแจกลายดาว ผูกคอซุงที่อกทำให้ส่าย
ไปมาได้

ส่วนว่าวปักเป้า เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ผูกคอซุงที่อกเช่นกัน ว่าวปักเป้ามีหาง
ยาวมาก

(จากนิตยสารคุณค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 8 หน้า 28)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเกี่ยวกับว่าวชนิดต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนไปเมื่อครั้งที่แล้วว่ามีว่าวชนิดใดบ้างและที่นิยมเล่นในปัจจุบันคือว่าวอะไรบ้าง

ขั้นสอน

1. ครูแจกเนื้อหา เรื่อง ว่าวไทย โดยตัดตอนตั้งแต่ "ว่าวที่นิยมเล่นแข่งกันในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์" ถึง "ว่าวปักเป้ามีหางยาวมาก" ให้นักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่น ครูซักถามนักเรียนจากเรื่องที่อ่านดังนี้

- 1.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 1.2 การเล่นว่าวของไทยมีมาตั้งแต่สมัยใด
- 1.3 ว่าวที่นิยมเล่นแข่งขันในปัจจุบัน คือว่าวอะไร
- 1.4 ว่าวจุฬา มีลักษณะอย่างไร
- 1.5 ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร
- 1.6 ผู้เขียนบอกรายละเอียดอะไรบ้าง

2. ครูให้นักเรียนสังเกตลักษณะการเขียนจากข้อความที่อ่าน ว่าใช้โครงสร้างระดับยอชนิดใด และให้นักเรียนอธิบายหลักการสังเกตโครงสร้างระดับยอชนิดที่นักเรียนตอบ

3. ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิแสดง โครงสร้างระดับยอ ตามข้อความที่ครูกำหนดให้กลุ่มละ 1 แผ่น พร้อมทั้งเขียนด้วยว่า ใช้โครงสร้างระดับยอ ชนิดใด ใจความหลัก รวมทั้งคำใบ้ และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

4. หลังจากรายงานแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

5. ครูแจกเนื้อหา เรื่อง ว่าวไทย ทั้งหมดให้แต่ละกลุ่มอ่าน และร่วมกันอภิปรายเพื่อสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

6. ฝึกการถ่ายโยงการเรียนรู้ โดยนำเรื่องว่าวไทย มาแต่งเป็นเรื่องราว

- 1 เรื่อง โดยครูให้นักเรียนนำบัตรคำรูปว่าว ทั้ง 5 บัตร ที่ครูติดบนกระดานดำ ไปแต่งเป็นเรื่องราว จะเขียนเรื่องอะไรก็ได้ จำนวน 1 เรื่อง ประมาณ 10 บรรทัด มีกติกาว่า เรื่องราวที่เขียนนั้นจะต้องมีคำทั้ง 5 ที่ครูให้แทรกอยู่ด้วย (คำที่ให้มีดังนี้ 1. ว่าวไทย 2. กีฬา 3. ปัจจุบัน 4. การละเล่น 5. ประเทศ)

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมา เล่าเรื่องที่ได้แต่งในเวลา หน้าชั้นเรียน ครูช่วยปรับปรุงสำนวนภาษาอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้นักเรียนนำเรื่องที่ปรับปรุงแล้วมาส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. เนื้อเรื่องว่าวไทย
2. กระดาษ แผนภูมิ โครงสร้างระดับยอด
3. บัตรคำรูปว่าว จำนวน 5 บัตร ซึ่งมีคำว่า ว่าวไทย กีฬา ปัจจุบัน

การเล่น ประเทศ

การประเมินผล

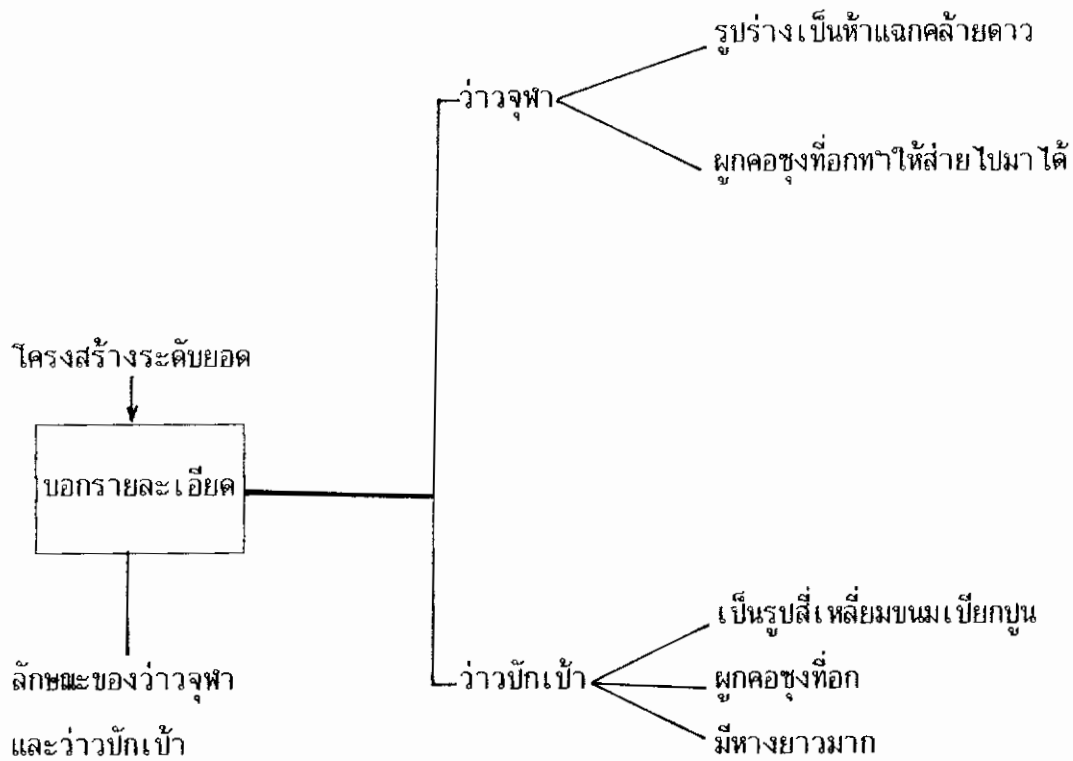
1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่น การรายงานหน้าชั้น

การอภิปราย การทำแผนภูมิโครงสร้างระดับยอด หรือไดอะแกรม

2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจแผนภูมิโครงสร้างระดับยอด
 - 2.2 ตรวจเรื่องที่นักเรียนแต่งจากบัตรคำ

เจสย

ไดอะแกรม

โครงสร้างระดับยอด คือ การบอกรายละเอียด

ใจความหลัก คือ บอกลักษณะของว่าวจุฬา และว่าวปักเป้า

บอกรายละเอียด คือ - ว่าวจุฬา - รูปร่างเป็นหัวแจกคล้ายดาว ผูกคอซุงที่อก ทำให้ส่ายไปมา

- ว่าวปักเป้า - เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ผูกคอซุงที่อกและมีหางยาวมาก

คำที่ใช้คือ คำว่า คือ

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มทดลอง

เรื่อง อุรุ และลามา

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. อุรุ และลามา เป็นสัตว์ที่มีความอดทนสามารถแบกน้ำหนักคน และสัมภาระต่าง ๆ เดินทางข้ามทะเลทรายได้เป็นอย่างดี
2. อุรุ และลามา เป็นสัตว์ที่มีรูปร่างลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปคล้ายกัน แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกันบ้าง สัตว์ทั้งสองสามารถบรรทุกสิ่งของ และเดินทางข้ามทะเลทรายโดยอดอาหารและน้ำได้เป็นเวลานาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกถึงลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของอุรุ และลามา ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถเขียนบรรยายภาพเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ได้ถูกต้อง

เนื้อหา**อุรุ และลามา**

อุรุมักได้รับการขนานนามว่า เรือแห่งทะเลทราย เพราะมันมีประโยชน์มากสำหรับการเดินทางข้ามทะเลทรายที่ปราศจากทั้งอาหารและน้ำดื่ม นิทานเกี่ยวกับการเดินทางข้ามทะเลทรายโดยไม่มีอาหารและน้ำของอุรุหลายเรื่องนั้น บางครั้งแทบจะเหลือเชื่อ แต่เรื่องราวที่มีหลักฐานแน่นอนว่าเป็นจริงนั้นก็พิสดารพอควรทีเดียว อุรุตัวหนึ่งสามารถแบกน้ำหนักคนและสัมภาระต่าง ๆ ได้มากกว่า 1.4 ตัน ในประเทศโซมาลีแลนด์มีครั้งหนึ่งที่ฝูงอุรุเดินทางในทะเลทรายอยู่ถึง 6 วัน โดยไม่มีน้ำกิน ในทวีปออสเตรเลียก็กล่าวกันว่า

อูรุกร่วมด้วยของบรรพบุรุษสามารถเดินทางได้วันละ 45 กิโลเมตรติดต่อกันเป็นเวลา 8 วัน โดยไม่มีน้ำ ในดินแดนที่ร้อนแห้งแล้งทางเหนือของทวีปออสเตรเลียมีเรื่องเล่ากันว่า ครั้งหนึ่งกองคาราวานอูรูเดินทางเป็นระยะทางถึง 864 กิโลเมตร ในช่วงเวลา 34 วัน ... โดยไม่ได้ดื่มน้ำเลย แม้ว่าอูรูหลายตัวจะตายในระหว่างทางแต่ก็มี 2 - 3 ตัวเหลือรอดชีวิต มาถึงปลายทางโดยอาศัยกินหญ้าที่เปียกชื้นด้วยหยดน้ำค้าง มีอูรูอีกชนิดหนึ่งที่มีขนาดเล็กกว่า มีสี่ตัวค่อนข้างจาง เรียกว่าไครมีดาร์ พวกนี้ใช้สำหรับขับขี้ มันสามารถควบขับไปได้ 153 กิโลเมตรในเวลา 13 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยประมาณ 11 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

มักจะกล่าวขวัญกันว่า อูรูนั้นสามารถเก็บน้ำไว้ได้ในกระเพาะ แต่เรื่องนี้ไม่เป็นความจริงเลย อูรูที่กำลังกระหายน้ำโดยปกติจะดื่มน้ำได้มากถึง 68 ลิตรต่อครั้ง ตัวที่กระหายน้ำมาก ๆ อาจดื่มน้ำได้ถึง 168 ลิตรรวดเดียว แต่น้ำเหล่านี้ไม่ได้ถูกเก็บไว้ในกระเพาะ มันจะผ่านผนังกระเพาะและกระจายไปทั่วร่างกาย ฉะนั้นหลังจากดื่มน้ำเข้าไปเป็นปริมาณมากครั้งหนึ่งนั้นตัวอูรูจะบวมพองขึ้น อูรูสะสมไขมันไว้ในตะโพกบนหลัง อูรูที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีจะมีตะโพกที่แข็งแรงมั่นคง แต่ถ้าไม่ได้กินอาหาร 2 - 3 วัน ตะโพกนั้นก็จะเป็นผองและเอียงไปข้างหนึ่ง

อูรูมีริมฝีปากที่กระด้างและฟันแข็งแรง สามารถกินพืชที่แห้งมีหนาม ซึ่งสัตว์อื่นไม่สามารถกินได้ อูรูเป็นสัตว์ประเภท "เคี้ยวเอื้อง" เหมือนวัวควายและแกะ มันจะกลืนอาหารลงไปในกระเพาะอย่างรวดเร็วเป็นปริมาณมากเมื่อมีโอกาสที่จะกินได้ และหลังจากนั้นก็จะสำรอกหรือขย้อนกลับคืนมาสู่ปากใหม่เพื่อทำการบดเคี้ยวอย่างละเอียดจนกระทั่งอาหารถูกย่อยเรียบร้อยแล้ว อูรูมีช่องจมูกคล้ายรูเปิดที่สามารถปิดได้เพื่อป้องกันไม่ให้ทรายเข้าไปในช่วงที่มีพายุทรายเกิดขึ้น นอกจากนั้นขนตาที่เป็นแผงยาวของมันก็ช่วยป้องกันไม่ให้ทรายเข้าตาได้

เท้าอูรูมี 2 คู่ แต่ละคู่มีฝ่าเท้าที่มีลักษณะคล้ายใบพายเชื่อมติดกันด้วยหนังหยาบ ๆ แข็ง ซึ่งรวบไว้กับทั้งสองกางออกและยึดติดได้อย่างมั่นคงบนพื้นทรายที่เลื่อนไถลและตามทางที่เป็นหินขรุขระ

ลูกอูรูซึ่งเกิดคราวละหนึ่งตัวมีความสูงประมาณ 90 เซนติเมตร เมื่อแรกเกิดจะช่วยตัวเองไม่ได้เลย แต่มันจะแข็งแรงภายในเวลาไม่นานนัก และสามารถวิ่งเคียงข้างไปกับแม่อูรูได้ ผู้เลี้ยงอูรูจะเริ่มฝึกหัดอูรูของตนเมื่ออูรูมีอายุประมาณ 3 ปี อูรูจะโตเต็มที่ก่อนมีอายุครบ 5 ปี และสามารถมีชีวิตอยู่ได้นานถึง 50 ปี แม้ว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้วมันจะไม่มีชีวิตอยู่ได้นานถึงขนาดนี้ก็ตาม

ในประเทศอเมริกาได้มีสัตว์ประเภทหนึ่ง เรียกว่าลาม่า มีลักษณะคล้ายคลึงกับอูฐ แต่มีขนาดเล็กกว่ามาก และมีสีจางกว่าไม่มีโหนกหลัง สัตว์ประเภทนี้ถูกคนนำมาเลี้ยงไว้เป็นเวลานานร้อย ๆ ปีมาแล้ว และถูกใช้งานเช่นเดียวกับอูฐคือเป็นสัตว์แบกหาม ขนอันยาวนุ่มอบอุ่นถูกนำมาใช้เป็นเสื้อผ้า ลาม่าพันธุ์แอลปาค่ามีขนที่นุ่มยาวเหมือนเส้นไหม เคยมีผู้พบฝูงลาม่าป่าเป็นจำนวนหลายร้อยตัวตามเทือกเขาแอนดีสและตามทุ่งราบทางภาคใต้ของทวีปอเมริกาใต้ ลาม่าถูกเขามีสื่อเฉพาะว่า วิคูน่า เป็นพวกที่มีเท้าที่มั่นคงแข็งแรงมากสามารถวิ่งและกระโดดข้ามแนวเทือกเขาในเขตห่างไกลได้เร็วมาก

(จากสารานุกรมวิทยาศาสตร์ เรื่องสัตว์ 2526 หน้า 44 - 45)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงสัตว์ที่ใช้สำหรับบรรทุกของ และสามารถเดินทางข้ามทะเลทรายเป็นระยะเวลาหลายวันได้โดยที่ไม่ได้กินอาหาร และน้ำดื่มเลย

ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 การเตรียมการอ่าน โดยสนทนาซักถามนักเรียนถึงลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของอูฐ และลาม่า

1. ให้นักเรียนฝึกเขียนปริบท เรื่อง อูฐ และลาม่า โดยครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามช่วยชี้แนะ ประธานกลุ่มจะซักถามประสบการณ์เดิมของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียบเรียงคำตอบด้วยการเขียนเป็นแผนภูมิหรือไดอะแกรม เชื่อมโยงรายละเอียดให้ครอบคลุมเรื่องที่ครูถาม และออกมารายงานหน้าชั้นเรียน หลังจากนั้นครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. สืบหาโครงสร้างคำบรรยาย เรื่อง อูฐ และลาม่า โดยให้นักเรียนพิจารณาขั้นตอนการเขียนว่า มีหัวข้อเรื่องของแต่ละย่อหน้าที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 จะพิจารณาเฉพาะหัวข้อสำคัญ ๆ ของเรื่องว่ากล่าวเรื่องใดบ้าง และสื่อในเนื้อเรื่อง มีอะไรบ้าง ส่วนขั้นตอนที่ 2 จะพิจารณาถึงรายละเอียดของแต่ละหัวข้อย่อย และสรุปภาพในเนื้อเรื่องของแต่ละหัวข้อ

3. ฝึกการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท โดยฝึกให้นักเรียนรู้จักความหมายของคำ ๆ นั้น พิจารณาความหมายด้วยการอาศัยคำหรือข้อความที่แวดล้อมอยู่รอบ ๆ เพื่อจะได้เข้าใจความหมายของคำที่เป็นปัญหาหรือไม่เข้าใจความหมายนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น พร้อมกับให้นักเรียนตรวจสอบความหมายที่แท้จริงจากพจนานุกรมอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 2 การอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ฝึกการอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด โดยตั้งเป็นคำถามให้นักเรียนตอบรวม 5 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อจะประกอบด้วยคำถาม 3 ระดับ ดังนี้

1.1 คำถามที่ให้นักเรียนตอบโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน โดยสามารถตรวจสอบคำตอบได้ในเนื้อเรื่อง

1.2 คำถามที่นักเรียนต้องบอกเหตุผลของเรื่องที่อ่าน โดยการแปลความตีความ ขยายความ จากเนื้อเรื่อง จึงจะสามารถตอบได้

1.3 คำถามที่นักเรียนต้องใช้ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่านอย่างละเอียด และนำมาอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป จึงจะสามารถพิจารณาหาคำตอบได้

2. ฝึกการใช้ข้อความทดสอบแบบโคลซ โดยใช้เนื้อเรื่องจากที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ เว้นระยะทุกคำที่ 8 ให้นักเรียนเลือกคำตอบมาให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 การฝึกจับใจความสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการใช้โครงสร้างระดับยอศชนิด บอกรายละเอียดหรือรายการ ครูจะใช้คำถามช่วยชี้แนะในการค้นหาคำตอบของนักเรียน และอธิบายถึงลักษณะการเขียน คำใบ้พิจารณาใจความหลัก รวมทั้งรายละเอียดของเรื่อง ให้นักเรียนฝึกการปฏิบัติด้วยการใช้โครงสร้างระดับยอศชนิดนี้ร่วมกันกับครูก่อน หลังจากนั้นให้นักเรียนออกมาทำรายงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไข ให้อธิบายเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 การถ่ายโยงการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง อธิบายและเล่ามา

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนเล่นเกมใบคำศัพท์โดยใช้คำในเรื่องอุฐและลามะ และนำภาพอุฐและลามะไปประกอบเป็นภาพที่สมบูรณ์ตามจินตนาการของนักเรียนแต่ละกลุ่ม พร้อมกับเขียนบรรยายภาพเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ไม่ต่ำกว่า 5 บรรทัด

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพอุฐ
2. รูปภาพลามะ
3. เนื้อเรื่อง "อุฐและลามะ"
4. กระดาษแผ่นภูมิสำหรับสำรวจโครงสร้างการเขียน
5. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
6. ข้อทดสอบแบบโคลซ
7. กระดาษสี
8. สี

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำแผนภูมิ การทำข้อทดสอบแบบโคลซ การสำรวจโครงสร้างการเขียน
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจข้อสอบแบบโคลซ
 - 2.2 การทำไดอะแกรมโครงสร้างระดับยอชชนิด การเปรียบเทียบ
 - 2.3 การเขียนสรุปใจความสำคัญ
 - 2.4 ตรวจภาพ และคำบรรยายภาพ

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

ครั้งที่ 17 (เรื่อง อูฐ และลามะ) บันทึกคาบที่ 49 - 51 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

อูฐ และลามะ เป็นสัตว์ที่มีความอดทนสามารถแบกน้ำหนักคน และสัมภาระต่าง ๆ เดินทางข้ามทะเลทรายได้เป็นอย่างดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกถึงลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของอูฐ และลามะ ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

อูฐ และลามะ

อูฐมักได้รับการขนานนามว่า เรือแห่งทะเลทราย เพราะมันมีประโยชน์มากสำหรับการเดินทางข้ามทะเลทรายที่ปราศจากทั้งอาหารและน้ำดื่ม นิทานเกี่ยวกับการเดินทางข้ามถิ่นทะเลทรายโดยไม่มีอาหารและน้ำของอูฐหลายเรื่องนั้น บางครั้งแทบจะเหลือเชื่อ แต่เรื่องราวที่มีหลักฐานแน่นอนว่าเป็นจริงนั้นก็พัสดาร์พอควร์ที่เดียว อูฐตัวหนึ่งสามารถแบกน้ำหนักคนและสัมภาระต่าง ๆ ได้มากกว่า 1.4 ตัน ในประเทศโซมาลีแลนด์มีครั้งหนึ่งที่ฝูงอูฐเดินทางในทะเลทรายอยู่ถึง 6 วัน โดยไม่มีน้ำกิน ในทวีปออสเตรเลียมีเรื่องเล่ากันว่าอูฐพร้อมด้วยของบรรทุกบนหลังสามารถเดินทางได้วันละ 45 กิโลเมตรติดต่อกันเป็นเวลา 8 วัน โดยไม่มีน้ำ ในดินแดนที่ร้อนแห้งแล้งทางเหนือของทวีปออสเตรเลียมีเรื่องเล่ากันว่าครั้งหนึ่งกองคาราวานอูฐเดินทางเป็นระยะทางถึง 864 กิโลเมตร ในช่วงเวลา 34 วัน โดยไม่ได้ดื่มน้ำเลย แม้ว่าอูฐหลายตัวจะตายในระหว่างทางแต่ก็มี 2 - 3 ตัวเหลือรอดชีวิตมาถึงปลายทางโดยอาศัยกินหญ้าที่เปียกชื้นด้วยหยดน้ำค้าง มีอูฐอีกชนิดหนึ่งที่มีขนาดเล็กกว่า มีสีตัวค่อนข้างจาง เรียกว่าไครมีดาร์ พวกนี้ใช้สำหรับขี่ มันสามารถควมขับไป 153 กิโลเมตรในเวลา 13 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยประมาณ 11 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

มักจะกล่าวขวัญกันว่า อูรูนั้นสามารถเก็บน้ำไว้ได้ในกระเพาะ แต่เรื่องนี้ไม่เป็นความจริงเลย อูรูที่กำลังกระหายน้ำโดยปกติจะดื่มน้ำได้มากถึง 68 ลิตรต่อครั้ง ตัวที่กระหายน้ำมาก ๆ อาจดื่มน้ำได้ถึง 168 ลิตรรวดเดียว แต่น้ำเหล่านั้นไม่ได้ถูกเก็บไว้ในกระเพาะ มันจะผ่านผนังกระเพาะและกระจายไปทั่วร่างกาย ฉะนั้นหลังจากดื่มน้ำเข้าไปเป็นปริมาณมากครั้งหนึ่งนั้นตัวอูรูจะบวมพองขึ้น อูรูสะสมไขมันไว้ในตะโหงกบนหลัง อูรูที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีจะมีตะโหงกที่แข็งแรงมั่นคง แต่ถ้าไม่ได้กินอาหาร 2 - 3 วัน ตะโหงกนั้นก็จะเป็นผองและเอียงไปข้างหนึ่ง

อูรูมีริมฝีปากที่กระด้างและฟันแข็งแรง สามารถกินพืชที่แข็งมีหนาม ซึ่งสัตว์อื่นไม่สามารถกินได้ อูรูเป็นสัตว์ประเภท "เคี้ยวเอื้อง" เหมือนวัวควายและแกะ มันจะกลืนอาหารลงไปในกระเพาะอย่างรวดเร็วเป็นปริมาณมากเมื่อมีโอกาสที่จะกินได้ และหลังจากนั้นก็อาจจะรอกหรือบ้วนกลับคืนมาสู่ปากใหม่เพื่อทำการบดเคี้ยวอย่างละเอียด ขี้จางกระทั้งอาหารถูกย่อยเรียบร้อยแล้ว อูรูมีช่องจมูกคล้ายรูเปิดที่สามารถปิดได้เพื่อป้องกันไม่ให้ทรายเข้าไปในช่วงที่มีพายุทรายเกิดขึ้น นอกจากนั้นตาที่เป็นแผงยาวของมันก็ช่วยป้องกันไม่ให้ทรายเข้าตาได้

เท้าอูรูมี 2 คู่ แต่ละคู่มีฝ่าเท้าที่มีลักษณะคล้ายใบพาย เชื่อมติดกันด้วยหนังหยาบ ๆ แข็ง ซึ่งรวบไว้กับทั้งสองกางออกและยึดติดได้อย่างมั่นคงบนพื้นทรายที่เลื่อนไถลและตามทางที่เป็นหิน

บรรจุระ

ลูกอูรูซึ่งเกิดคราวละหนึ่งตัวมีความสูงประมาณ 90 เซนติเมตร เมื่อแรกเกิดจะช่วยตัวเองไม่ได้เลย แต่มันจะแข็งแรงภายในเวลาไม่นานนัก และสามารถวิ่งเคียงข้างไปกับแม่อูรูได้ ผู้เลี้ยงอูรูจะเริ่มฝึกหัดอูรูของตนเมื่ออูรูมีอายุประมาณ 3 ปี อูรูจะโตเต็มที่ก่อนเมื่ออายุครบ 5 ปี และสามารถมีชีวิตอยู่ได้นานถึง 50 ปี แม้ว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้วมันจะไม่มีชีวิตอยู่ได้นานถึงขนาดนี้ก็ตาม

ในประเทศอเมริกาได้มีสัตว์ประเภทหนึ่ง เรียกว่าลาม่า มีลักษณะคล้ายคลึงกับอูรู แต่มีขนาดเล็กกว่ามาก และมีสีจางกว่าไม่มีโหนกหลัง สัตว์ประเภทนี้ถูกคนนำมาเลี้ยงไว้เป็นเวลานานร้อย ๆ ปีมาแล้ว และถูกใช้งานเช่นเดียวกับอูรูคือเป็นสัตว์แบกหาม ขนอันยาวนุ่มอบอุ่นถูกนำมาใช้เป็นเสื้อผ้า ลาม่าพันธุ์แอลปากามีขนที่นุ่มยาวเหมือนเส้นไหม เคยมีผู้พบฝูงลาม่าป่าเป็นจำนวนหลายร้อยตัวตามเทือกเขาแอนดีสและตามทุ่งราบทางภาคใต้ของทวีปอเมริกาใต้ ลาม่าภูเขาที่มีชื่อเฉพาะว่า วิคูน่า เป็นพวกที่มีเท้าที่มั่นคงแข็งแรงมากสามารถวิ่งและกระโดดข้ามแนวเทือกเขาในเขตทางไกลได้เร็วมาก

(จากสารานุกรมวิทยาศาสตร์ เรื่องสัตว์ 2526. หน้า 44 - 45.)

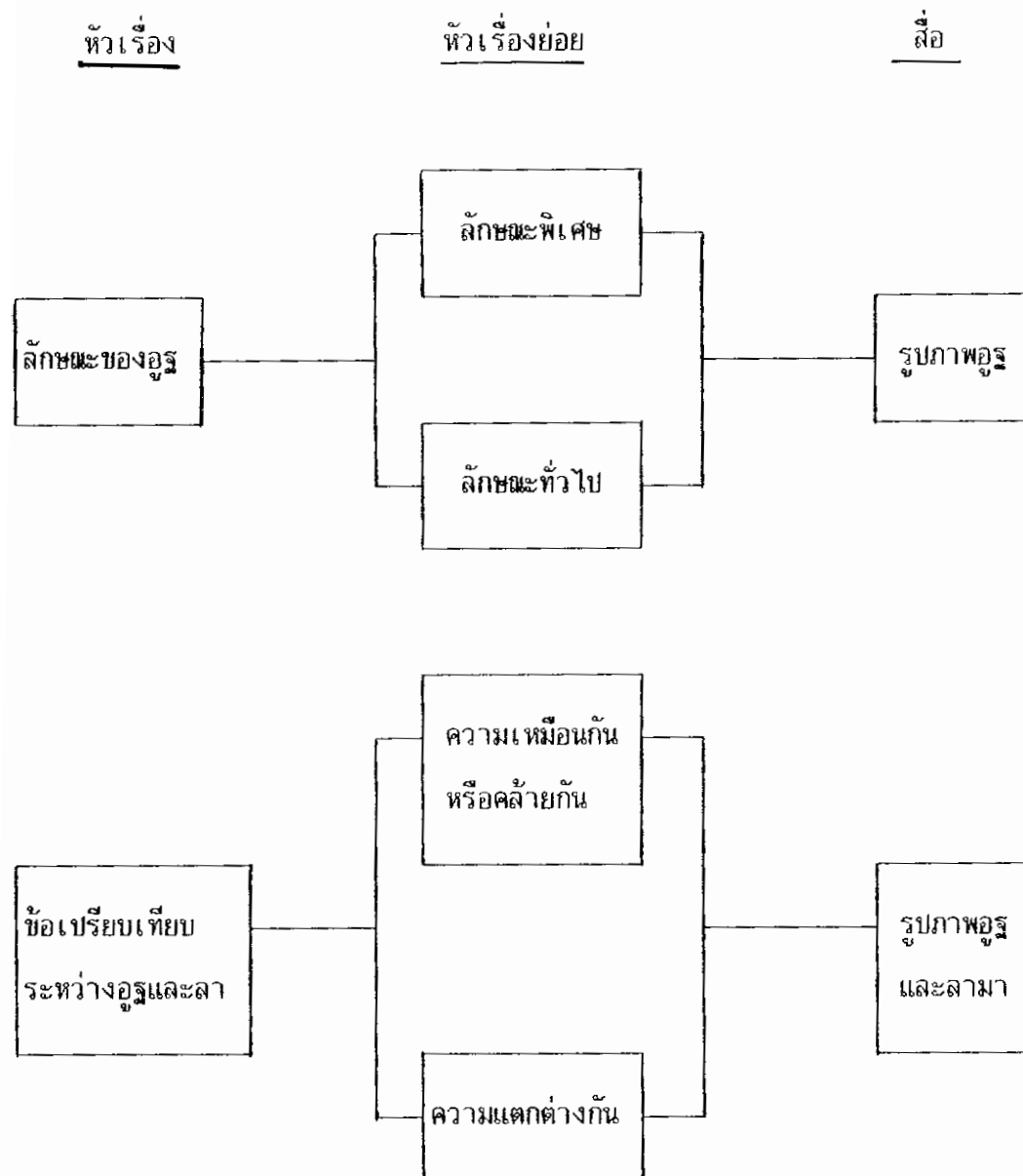
กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนว่ามีสัตว์จำพวกใดบ้างที่คนนำมาใช้สำหรับบรรทุกแบกของ และสามารถเดินทางข้ามทะเลทรายที่ไม่มีทั้งอาหารและน้ำดื่ม เป็นเวลานานได้หลาย ๆ วัน นักเรียนคนใดตอบถูกต้องจะเป็นฝ่ายชนะและได้รับรางวัลจากครู

ขั้นสอน

1. เตรียมการอ่าน เรื่อง อูฐและลามะ โดยครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของอูฐ และลามะ ที่นักเรียนรู้จักหรือเคยพบเห็นมาว่าเป็นอย่างไร แล้วครูจดคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ
2. ให้นักเรียนฝึกการเขียนปริบท โดยครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มเกี่ยวกับเรื่องอูฐและลามะ ในด้านของรูปร่าง ลักษณะ ชีวิตความเป็นอยู่ ข้อแตกต่างของสัตว์ทั้ง 2 ประเภท รวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากอูฐและลามะ จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำมาเขียนโดยแยกเป็นด้าน ๆ ลงในแผนภูมิที่ครูเตรียมไว้ให้ และนำมารายงานหน้าชั้นเรียน
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนา สรุปหาแผนภูมิเชื่อมโยงความคิดของแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง
4. ให้นักเรียนสำรวจโครงสร้างการเขียน ขั้นตอนที่ 1 โดยครูแจกเนื้อเรื่อง "อูฐและลามะ" ให้นักเรียนอ่าน แล้วแต่ละกลุ่มช่วยกันเรียงลำดับหัวเรื่องว่ามีอะไรบ้าง และแยกออกเป็นหัวข้อย่อยอะไรบ้าง มีภาพประกอบคำอธิบายเป็นรูปอะไร โดยให้นักเรียนเขียนลงในกระดาษ ซึ่งนักเรียนจะแสดงให้เห็น ดังนี้

5. ให้นักเรียนสำรวจโครงสร้างการเขียนขั้นตอนที่ 2 โดยครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม แสดงแผนภูมิให้รายละเอียดของหัวข้อเรื่องที่สำคัญ ๆ ว่ามีหัวข้อย่อยอะไรบ้าง และสรุปภาพในเนื้อเรื่องของแต่ละหัวข้อ ให้นักเรียนเขียนลงในกระดาษที่ครูแจกให้กลุ่มละ 1 แผ่น โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ ให้นักเรียนแสดงผลงานโดยติดบนกระดานดำ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งรูปแบบที่สำรวจแล้วจะมีลักษณะดังนี้

หัวข้อที่ 1 ลักษณะของอูฐ

หัวข้อย่อยที่ 1 ลักษณะพิเศษ

เดินทางข้ามทะเลทรายที่ปราศจาก
ทั้งอาหารและน้ำดื่มได้

แบกน้ำหนักได้ทั้งคนและสัมภาระ
ต่าง ๆ ได้มาก

อดน้ำในระหว่างการเดินทางได้
เป็นระยะเวลาหลายวัน

หัวข้อย่อยที่ 2 ลักษณะโดยทั่วไป

อูฐเก็บน้ำไว้โดยผ่านผนังกระเพาะ
และกระจายไปทั่วร่างกาย

สะสมไขมันไว้ในตะโหงกบนหลังที่
แข็งแรงมั่นคง

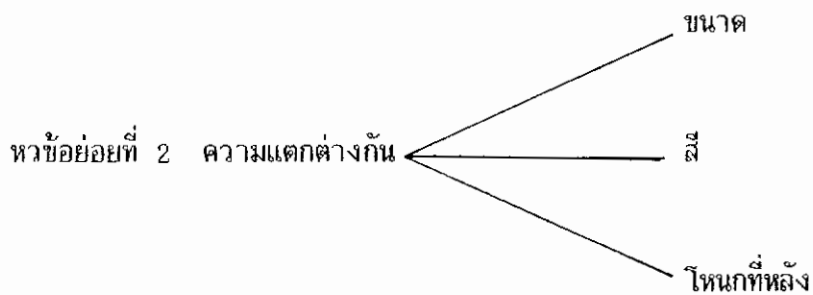
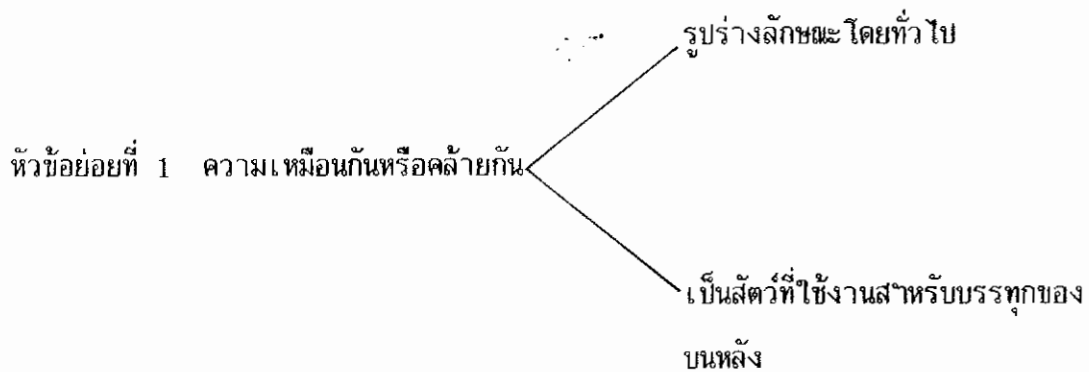
ริมฝีปากกระด้าง มีฟันที่แข็งแรง

สามารถสับรอกอาหารกลับคืนมาสู่
ปากใหม่ เพื่อบดเคี้ยวได้อีก

มีช่องจมูกคล้ายรูเปิดที่สามารถปิด
เพื่อป้องกันไม่ให้ทรายเข้าไปได้

เท้าอูฐมี 2 คู่ ลักษณะฝ่าเท้าคล้าย
ใบพาย เชื่อมติดกันด้วยหนังหยาบ ๆ

หัวข้อที่ 2 ข้อเปรียบเทียบระหว่างอุฐกับลามะ

สรุปภาพ รูปภาพ อุฐกับลามะ

6. ผูกการเล่าคำศัพท์จากปริบท โดยการทําตารางสำรวจคำศัพท์ที่ต้องสอน ซึ่งมีดังนี้คือ

1. ทะเลทราย (หน้า 44 ย่อหน้า 1 บรรทัด 4)
2. พิสตาร (หน้า 44 ย่อหน้า 1 บรรทัด 6)
3. ลัมภาระ (หน้า 44 ย่อหน้า 1 บรรทัด 7)
4. ตัน (หน้า 44 ย่อหน้า 1 บรรทัด 8)
5. คาราวาน (หน้า 44 ย่อหน้า 1 บรรทัด 13)
6. ตะโพงก (หน้า 44 ย่อหน้า 2 บรรทัด 28)
7. กระต้าง (หน้า 45 ย่อหน้า 4 บรรทัด 42)

ข้อเฉพาะ	หน้า ย่อหน้า บรรทัด	บริบทที่ให้	คำอธิบาย
ทะเลทราย	44 1 4	ข้ามถิ่น <u>ทะเลทราย</u> โดยไม่มีอาหาร และน้ำ	บริเวณที่กว้างใหญ่เต็มไปด้วย ทราย
พิสดาร	44 1 6	บางครั้งแทบจะเหลือเชื่อ แต่ เรื่องราวที่มีหลักฐาน แน่แน่นอนว่า เป็นจริงนั้นก็พิสดารพอควรทีเดียว	แปลกพิลึก
สัมภาระ	44 1 7	อูฐตัวหนึ่งสามารถแบกน้ำหนัก คนขี่ และสัมภาระต่าง ๆ ได้มาก	สิ่งของต่าง ๆ
ตัน	44 1 8	อูฐแบกน้ำหนักคนขี่ และสัมภาระ ต่าง ๆ ได้มากกว่า 1.4 ตัน	การคำนวณน้ำหนักของที่ บรรทุก คิด 1016.047 กิโลกรัม = 1 ตัน ถ้า 1.4 ตัน จะเท่ากับ 254.011 กิโลกรัม
คาราวาน	44 1 13	ครั้งหนึ่งกอง <u>คาราวาน</u> อูฐ เดินทางเป็นระยะทาง...	หมู่คนหรือยานพาหนะซึ่ง เดินทางไกลร่วมกันเป็น ขบวนยาว
ตะไหงก	44 2 28	อูฐสะสมไขมันไว้ใน <u>ตะไหงก</u> บนหลัง	ส่วนที่นูนโหนกขึ้นที่หลังอูฐ
กระด้าง	44 4 42	อูฐมีริมฝีปากที่ <u>กระด้าง</u>	ค่อนข้างแข็ง

7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายคำศัพท์ในเรื่องนี้ให้มีความหมายที่ชัดเจนขึ้น และเปิดพจนานุกรม เพื่อตรวจว่าตรงกับที่นักเรียนได้ให้ความหมายไว้หรือไม่ แล้วแก้ไข นำไปเขียนลงในช่องคำอธิบาย

8. ผีกรอ่านโดยใช้กระบวนการทางความคิด ใช้แนวทางความเข้าใจเนื้อเรื่อง 3 ระดับ โดยครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านบทกวีเรื่อง "อูรูและลามามา" ภายในเวลา 10 นาที จากนั้นให้ตัวแทนออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้วให้นำมาอภิปรายในกลุ่ม ภายในเวลา 5 นาที เลขาคัดบันทึก และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้เสนอแนะเพิ่มเติม ช่วยสรุปคำตอบที่ไม่ชัดเจน ซึ่งคำถามมีดังนี้

8.1 เพราะเหตุใดอูรูถึงอดน้ำได้ในระหว่างการเดินทางไกล ๆ เป็นเวลาติดต่อกันหลายวัน

8.2 ทำไมอูรูบางตัวตะโหงกบนหลังจึงแพะและเอียง

8.3 อูรูจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับลามามา และมีส่วนที่แตกต่างกันอะไรบ้าง

8.4 อูรูและลามามาเป็นสัตว์ที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างไรบ้าง

8.5 นักเรียนคิดว่ามีวิธีใดที่จะช่วยอนุรักษ์สัตว์ประเภทอูรูและลามามาให้อยู่

ตลอดไป

9. ครูแจกข้อทดสอบแบบโคลซให้นักเรียนทุกคนทำ ภายในเวลา 10 นาที

10. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจ และแก้ไข หลังจากให้นักเรียนทำข้อทดสอบแบบโคลซแล้ว

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนเล่นเกมใบ้คำศัพท์ โดยให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่น กลุ่มละ 2 คน เป็นผู้ใบ้คำ อีกคนเป็นทายคำ สำหรับคำที่ใช้ทายจะมีคำศัพท์จากเรื่องที่ครูนำมาสอน และคำในเนื้อเรื่อง ใน 1 กลุ่มจะได้คำ 5 คำ ใช้เวลาใบ้ 1 นาที กลุ่มใดใบ้แล้วได้คะแนนมากที่สุดจะได้รับรางวัล

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพอูรู

2. รูปภาพลามา
3. เนื้อเรื่อง "อูรูและลามา"
4. บัตรคำศัพท์ จำนวน 7 ใบ ได้แก่คำว่า ทะเลทราย พิสตาร์ สัมภาระ ต้นคาราวาน ตะโพงก กระด้าง
5. กระดาษแผ่นภูมิสำหรับสำรวจโครงสร้างการเขียน จำนวน 5 แผ่น
6. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
7. ข้อทดสอบแบบโคลซ
8. บัตรคำสำหรับใช้ใบคำศัพท์ จำนวน 25 ใบ ซึ่งได้แก่คำว่า ทะเลทราย อาหาร น้ำดื่ม เดินทาง พิสตาร์ สัมภาระ กระเพาะ กระหายน้ำ อูรู ลามา ร่างกาย ไขมัน ตะโพงก กระด้าง แข็งแรง เคี้ยวเอื้อง บดเคี้ยว พายุ ป้องกัน ใบพาย คาราวาน ขรุขระ แยกหาม กระโดด ต้น

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถามของนักเรียน
 - 1.2 ความสนใจในขณะร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่น การอภิปราย
- การใบ้คำ
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจข้อสอบแบบโคลซ
 - 2.2 ตรวจคำศัพท์ที่นักเรียนจดบันทึก

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
เพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

อูฐเป็นสัตว์ประเภท "เคี้ยวเอื้อง" เหมือนวัว ควาย และแกะ มันจะกลืนอาหารลง
ไปใน (1) อย่างรวดเร็วเป็นปริมาณมาก เมื่อ (2) โอกาสที่จะกินได้ และหลัง
(3) นั้น ก็จะสำรอกหรือคายกลับ (4) มาสู่ปากใหม่ เพื่อทำการ (5)
เคี้ยวอย่างละเอียด จนกระทั่งอาหาร (6) ย่อยเรียบร้อยแล้ว อูฐมีช่องจมูกคล้าย (7)
เปิดที่สามารถปิดได้เพื่อป้องกัน (8) ให้ทรายเข้าไปในช่วงที่ (9) พายุทราย
เกิดขึ้น นอกจากนั้นตา (10) เป็นแผงยาวของมันก็ช่วยป้องกันไม่ให้ทรายเข้าตาได้

1. ก. ปาก	ข. โหนก	ค. คอ	ง. กระเพาะ
2. ก. มี	ข. รอ	ค. คือ	ง. ถือ
3. ก. สุด	ข. ไป	ค. จาก	ง. ตัว
4. ก. ไป	ข. คืน	ค. ยัง	ง. กลืน
5. ก. ย่อย	ข. ก้น	ค. งาน	ง. บด
6. ก. นั้น	ข. ที่	ค. ถูก	ง. จะ
7. ก. รู	ข. ที่	ค. กับ	ง. แวน
8. ก. ตัว	ข. ไม่	ค. โดย	ง. กัย
9. ก. เกิด	ข. ถูก	ค. ผ่าน	ง. มี
10. ก. มัน	ข. ตก	ค. ที่	ง. ยัง

เฉลย

1. ง. กระเพาะ
2. ก. มี
3. ค. จาก
4. ข. คั้น
5. ง. บด
6. ค. ถูก
7. ก. รู
8. ข. ไม่
9. ง. มี
10. ค. ที่

บันทึกการสอนกลุ่มทดลอง

ครั้งที่ 18 (เรื่องอูฐ และลามะ)

บันทึกคาบที่ 52 - 54

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

อูฐ และลามะ เป็นสัตว์ที่มีรูปร่างลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปคล้ายกัน แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกันบ้าง สัตว์ทั้งสองสามารถบรรทุกสิ่งของและเดินทางข้ามทะเลทราย โดยอดอาหารและน้ำได้เป็นเวลานาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนบรรยายภาพเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

อูฐ และลามะ

ในประเทศอเมริกาใต้มีสัตว์ประเภทหนึ่ง เรียกว่า ลามะ มีลักษณะคล้ายคลึงกับอูฐ แต่มีขนาดเล็กกว่ามาก และมีสีจางกว่าไม่มีหนอกหลัง สัตว์ประเภทนี้ถูกคนนำมาเลี้ยงไว้เป็นเวลานานร้อย ๆ ปีมาแล้ว และถูกใช้งานเช่นเดียวกับอูฐคือเป็นสัตว์แบกหาม ขนอันยาวนุ่มอบอุ่นถูกนำมาใช้เป็นเสื้อผ้า

(จากสารานุกรมวิทยาศาสตร์ เรื่องสัตว์ 2526. หน้า 45.)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่องอูฐ และลามะ ที่ได้เรียนเมื่อครั้งที่แล้ว

ขั้นสอน

1. ครูแจกเนื้อหาตอนหนึ่งในเรื่อง "อูฐและลามะ" ให้นักเรียนอ่านทบทวนเพื่อจับใจความสำคัญ และเรียบเรียงข้อมูลของเรื่องภายในเวลา 5 นาที แล้วซักถามนักเรียนจากเรื่องที่อ่านดังนี้

- 1.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 1.2 อูฐ และลามะ มีข้อแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
- 1.3 อูฐและลามะคล้ายคลึงกัน หรือเหมือนกันอย่างไร
- 1.4 ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร
- 1.5 เรื่องนี้บอกรายละเอียดอะไรบ้าง

2. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง อูฐและลามะ ที่ครูตัดต่อมาแล้วสังเกตลักษณะการเขียนว่าจัดอยู่ในโครงสร้างระดับยอชนิดใด และให้บอกว่าคำไหนอะไรบ้าง

3. ให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่องโดยใช้โครงสร้างระดับยอชนิดการเปรียบเทียบ และเขียนแผนภูมิหรือไดอะแกรมที่เป็นใจความหลัก และรายละเอียดของเรื่อง โดยนำคำตอบที่ได้จากการตอบคำถามไปแล้วนั้นเติมลงในแผนภูมิ

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นและให้โอกาสนักเรียนที่เหลือในชั้นเรียนซักถามข้อสงสัย โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ

5. ฝึกการถ่ายโยงการเรียนรู้ โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง "อูฐและลามะ" ทั้งหมด และนำมาส่งครู

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำภาพอูฐและลามะที่บรรจุในซอง ไปประกอบเป็นภาพที่สมบูรณ์ โดยใช้อุปกรณ์การตกแต่งภาพที่ครูให้ และเขียนบรรยายภาพเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ความยาวไม่ต่ำกว่า 5 บรรทัด

สื่อการเรียนรู้

1. เนื้อเรื่องอูฐ และลามะ
2. กระดาษแผ่นภูมิโครงสร้างระดับยอ

3. ภาพอูฐ และภาพลามาวา
4. กระดาษสี
5. สี

การประเมินผล

1. การสังเกต

1.1 การตอบคำถาม

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่น การอภิปราย การทำแผนภูมิ

โครงสร้างระดับยอด

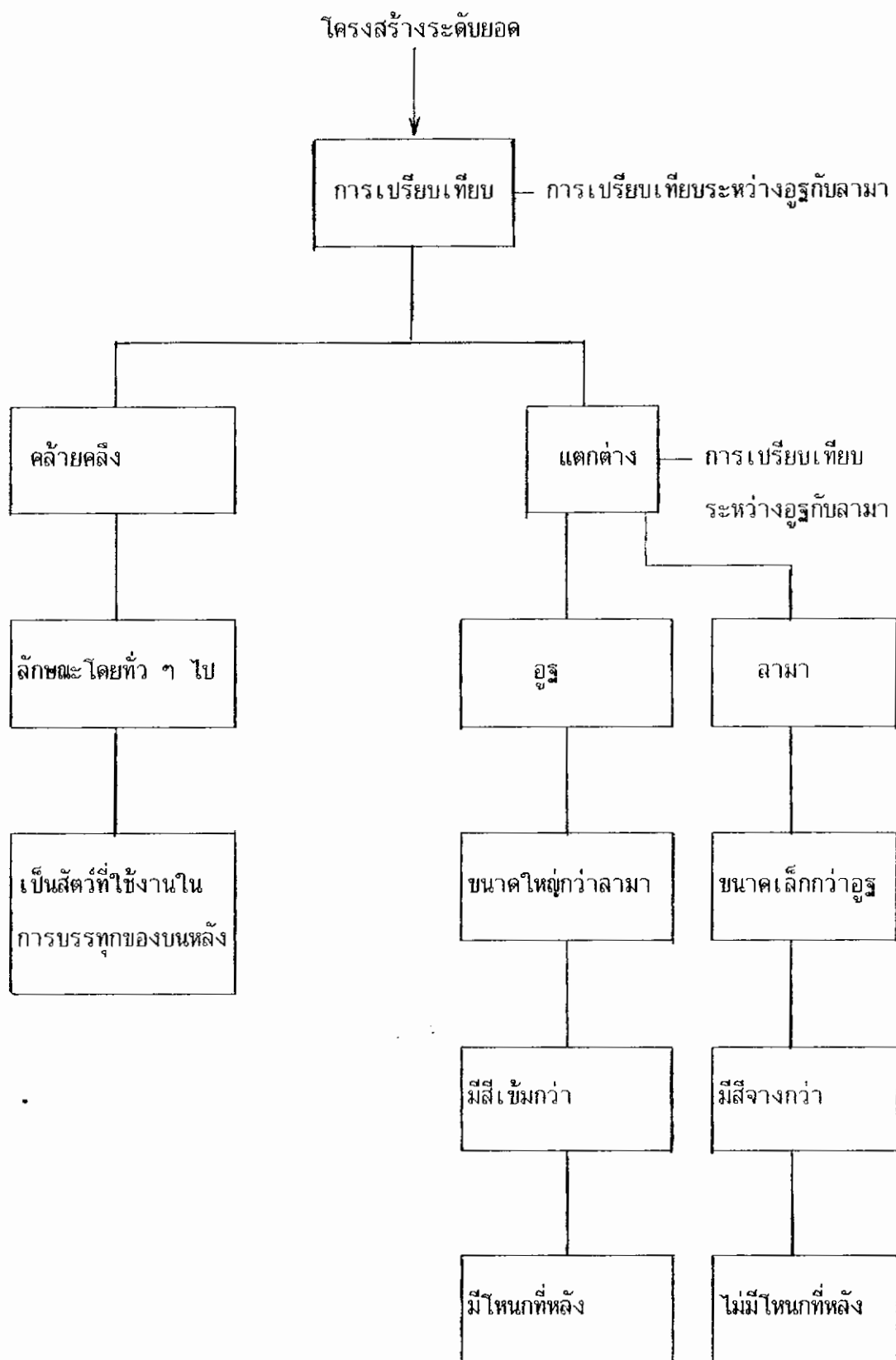
1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน

2. ตรวจสอบฝึกหัด

2.1 ตรวจสอบแผนภูมิโครงสร้างระดับยอด

2.2 การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

2.3 ตรวจสอบภาพ และคำบรรยาย

โครงสร้างระดับยอดคือ

การเปรียบเทียบ

ใจความหลักคือ

การเปรียบเทียบระหว่างอูฐกับลามะ

บอกรายละเอียดคือ

ความคล้ายคลึง - ลักษณะโดยทั่ว ๆ ไป
- เป็นสัตว์ที่ใช้งานในการบรรทุก
ของบนหลัง

ความแตกต่าง - อูฐ
- ขนาดใหญ่กว่าลามะ
- สีเข้มกว่า
- มีโหนกที่หลัง
- ลามะ
- ขนาดเล็กกว่าอูฐ
- สีจางกว่า
- ไม่มีโหนกที่หลัง

คำไข คือคำว่า คล้ายคลึง

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มควบคุม

เรื่อง ตีกลตาไทย

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ตีกลตาไทย เป็นสิ่งที่ประดิษฐ์ไว้สำหรับงานในพิธีกรรมต่าง ๆ รวมทั้งเป็นของเล่นสำหรับเด็กด้วย
2. ตีกลตาไทย มีคุณค่าทั้งในด้านการแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่ดำรงมาแล้วยังให้ความสุขใจ และความพึงพอใจ แก่คนทั่วไปด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถจัดประเภทของตีกลตาแต่ละชนิดได้อย่างถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ตีกลตาไทย

น้อยหน่าคิดว่าเพื่อน ๆ คงชอบเล่นตีกลตากันทุกคน เพื่อน ๆ ทราบไหมคะว่าแต่เดิมนั้น เราไม่ได้ตั้งใจประดิษฐ์ตีกลตาให้เป็นของเล่นของเด็กหรอกค่ะ ตีกลตาไทยในยุคแรกถูกประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีฝังศพ หรือบรรจุในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ ต่อมาเมื่อมีคนไปพบเข้าจึงนำกลับบ้านไปฝากเด็ก ๆ เมื่อเห็นว่าเด็กชอบ ผู้ใหญ่จึงประดิษฐ์ตีกลตาให้เด็กเล่นโดยตรง ตีกลตาในยุคแรกมักทำขึ้นอย่างง่าย ๆ จากวัสดุใกล้ตัว เช่น ดิน ฝา ไม้ เปลือกหอย ทางมะพร้าว และรังไหม เป็นต้น

ตุ๊กตาไทยแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ตุ๊กตาที่ใช้ในพิธีกรรม เช่น ตุ๊กตาศาลพระภูมิ เป็นตุ๊กตาคนรับใช้ชายหญิง และช้างกับม้า ตุ๊กตาชนิดนี้ใช้เพื่อใช้ในพิธีทอดผ้าป่า เป็นต้น
2. ตุ๊กตาสำหรับเด็กเล่น มักประดิษฐ์จากวัสดุที่หาได้ใกล้ตัว เช่น ตุ๊กตาที่ทำจากผ้าแถบของผู้หญิงหรือผ้าขาวม้าของผู้ชาย ตุ๊กตาปั้นจากดิน และตุ๊กตาระบายสี เป็นต้น
3. ตุ๊กตาฝีมือ ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อแสดงฝีมือทางศิลปะอันละเอียดอ่อน เช่น ตุ๊กตาชาววัง ตุ๊กตาบางกอกดอลล์ และตุ๊กตาชาวบ้านอยุธยา เป็นต้น
4. ตุ๊กตาตามความเชื่อพื้นบ้าน ประดิษฐ์ขึ้นง่าย ๆ ด้วยฝีมือชาวบ้าน เช่น ตุ๊กตาเสียดบาล ตุ๊กตานางกวัก เป็นต้น

ในบรรดาของเล่นต่าง ๆ ที่เพื่อน ๆ มีอยู่นั้น ตุ๊กตาดูเหมือนจะเป็นของเล่นชิ้นโปรดที่สุดที่ใช้ไหมคะ การเล่นตุ๊กตานั้นนอกจากจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ตุ๊กตายังมีคุณค่าในด้านต่าง ๆ อีกมากมาย ดังที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสทรงนิพนธ์ไว้ในหนังสือ "พระประวัติตรัสเล่า" ตอนหนึ่งว่า

"...การเล่นตุ๊กตาก็ให้ความรู้ได้เหมือนกัน เล่นตุ๊กตาตัวใหญ่ เรารักตุ๊กตาเป็นลูก เราได้ความรู้สึกว่าผู้ใหญ่ของเราทำนุรักเราอย่างไร นี่เป็นกตัญญู เราเอาอย่างผู้ใหญ่ทำให้แก่ตุ๊กตา หรือจักทำให้แก่คนภายนอกนี้เป็นนุภาพาริ และยังรู้จักเย็บผ้า ผสมสีย้อมผ้า เครื่องแต่งตุ๊กตา และอื่น ๆ อีก เล่นตุ๊กตาตัวเล็ก ๆ ทำให้เราสังเกตวิธีจัดเหยาเรือนหรือจัดการงานของผู้ใหญ่เพื่อจำเอามาเล่นตุ๊กตา..."

โรสแมรี วอร์เนอร์ และอลารี ฟิลลิปส์ก็เขียนถึงคุณค่าของตุ๊กตาไว้เช่นกัน ในวารสาร "สวัสดี" ของ บริษัท การบินไทย จำกัด ฉบับเดือนมกราคม ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2521

"ตุ๊กตาเป็นสิ่งสากล ให้ความสุขใจ เป็นเพื่อน เป็นความพึงพอใจและภาคภูมิใจของคนจำนวนหลายพันคนทั่วโลก ไม่ว่าผู้เยาว์หรือผู้ใหญ่ล้วนแต่รักตุ๊กตา ผู้สะสมตุ๊กตามีตั้งแต่สมเด็จพระราชินีจนถึงคนสามัญ จนถึงผู้รักและซาบซึ้งในความน่ารักของตุ๊กตาน้อย ๆ หลายเผ่าพันธุ์ และจนถึงเด็กหญิงน้อย ๆ ที่แสนจะตื่นเต้นเมื่อโอบกอดตุ๊กตาสุดที่รักอย่างแสนสุข โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การแต่งกาย และราคาแพงวอดของมัน"

นอกจากคุณค่าดังที่กล่าวมาแล้ว ตึกต่ายยังให้ความรู้ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนในอดีตอีกด้วย เช่น ตึกตาชาววังให้ความรู้เกี่ยวกับคนไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตึกตาไทยแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน ตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมพื้นบ้านที่น่าพอใจอย่างยิ่ง

เมื่อเพื่อน ๆ ทราบแล้วว่าตึกตามีคุณค่ามากเพียงใด น้อยหน้าจึงอยากขอร้องให้เพื่อน ๆ เล่นตึกตาอย่างทะนุถนอม ถ้ามีตึกตาที่เล่นไม่ได้ก็ควรซ่อมอย่างระมัดระวัง เพื่อตึกตาจะได้ไม่แตกหักเสียหาย เราจะได้มีตึกตาไว้ชื่นชมนาน ๆ ใจคะ

(จากวารสารสู่โลกกว้าง มีนาคม 2537 หน้า 24 - 25)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ให้นักเรียนเติมตัวอักษรปริศนาลงในช่องว่างรูปการ์ตูน ให้เป็นคำที่ถูกต้องตรงกับบัตรเฉลยของครู (เฉลยคำว่า ตึกตาไทย) และให้แบ่งบันทึกภาพปริศนา โดยนักเรียนสามารถชักถามเพื่อหาคำตอบได้ กลุ่มละ 1 คำถาม กลุ่มใดสามารถตอบได้ก่อนว่าเป็นภาพอะไร จะเป็นฝ่ายชนะ (ภาพปริศนา คือรูปภาพตึกตาเด็กผู้หญิง)

ขั้นสอน

1. ศึกษาคำและกลุ่มคำ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ครูแจกเนื้อหาเรื่องตึกตาไทยให้นักเรียนอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อค้นหาคำยาก ที่นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย แล้วขีดเส้นใต้คำ ๆ นั้นไว้ นำคำเหล่านี้เขียนลงในสมุด

1.2 ครูติดบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษาจากเนื้อหาเรื่องตึกตาไทย ทั้งที่ครูเตรียมมาสอนและเขียนบัตรคำเพิ่มเติมจากที่นักเรียนพบ ให้นักเรียนอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง

คำและกลุ่มคำที่นำมาให้นักเรียนศึกษา มี 10 คำ ได้แก่ คำว่า ประดิษฐ์ พิธีกรรม ศักดิ์สิทธิ์ เสี่ยงบาล บุพการี ภาควิมิ เผ่าพันธุ์ วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม

1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น ๆ โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

1.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำศัพท์ กลุ่มละ 1 คำ แล้วอธิบายคำศัพท์นั้น

1.5 ครูและนักเรียนร่วมกันอธิบายคำศัพท์นอกเหนือจากที่นักเรียนจับฉลากได้

1.6 ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำที่นำมาศึกษาทั้งหมดจากพจนานุกรม แล้วครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง แล้วจดบันทึกความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ลงในสมุด

2. สอนอ่านในใจ ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้คือ

2.1 ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านเรื่อง ตี๊กตาไทย ประมาณ 10 นาที

2.2 ครูถามคำถามนำให้นักเรียนช่วยกันตอบ เพื่อให้นักเรียนสามารถจับใจความของเรื่องทั้งหมดที่อ่าน

2.3 ให้นักเรียนออกมาจับฉลากคำถามกลุ่มละ 1 ข้อ และนำไปอภิปรายภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันค้นหาคำตอบ

2.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียน โดยครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หากคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน

2.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งบันทึกการตอบคำถามมาให้ครูตรวจ

2.6 ครูนำเนื้อหาจากเรื่อง ตี๊กตาไทย โดยตัดตอนเพียงส่วนหนึ่ง เพื่อนำมาฝึกให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น และตอบคำถามเพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยกำหนดเวลาในตอนนี้ ประมาณ 5 นาที

2.7 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความทั้งหมดจากเรื่องที่อ่านครั้งหนึ่ง และให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด

3. สอนอ่านออกเสียง โดยเน้นการออกเสียงคำที่มี ร, ล เป็นพยัญชนะต้น และคำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน เว้นวรรคตอนให้ถูกที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ครูนำฉลากสีแดงและสีเขียวใส่กล่องทั้ง 5 ใบ โดยแยกออกเป็นกลุ่ม ๆ ตั้งแต่ กลุ่มที่ 1 ถึงกลุ่มที่ 5 ซึ่งในแต่ละกล่องจะมีฉลากสีแดง 2 ใบ สีเขียว 3 ใบ

3.2 ให้นักเรียนทุกคนจับฉลากสี ใครได้ฉลากสีแดงให้เตรียมออกมาอ่านข้อความในเนื้อเรื่องตี๊กตาไทย ที่ครูกำหนดให้ รวมจำนวนนักเรียนที่อ่านออกเสียงทั้งสิ้น 10 คน

3.3 ครูสังเกตการอ่านออกเสียงของนักเรียนแต่ละคน และให้ข้อเสนอแนะหลังจากอ่านเสร็จแล้ว เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อไป

4. สรุปบทเรียน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ครูให้นักเรียนนำของซึ่งบรรจุตุ๊กตาประเภทต่าง ๆ ไปจัดเรียงให้ถูกต้องตามประเภทของตุ๊กตาไทยตามที่ได้เรียนมา แล้วแข่งขันออกมาติดภาพ บนกระดานดำให้ตรงกับบัตรคำประเภทของตุ๊กตาไทย กลุ่มใดทำได้เสร็จและถูกต้องก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ

4.2 ให้นักเรียนเขียนสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องนี้

4.3 ให้นักเรียนวาดรูปตุ๊กตาไทย แบบใดก็ได้ที่นักเรียนชอบกลุ่มละ 1 ตัว พร้อมกับให้เขียนชื่อได้ภาพ และระบายสีให้สวยงาม

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพการ์ตูนรูปบุ, หนอน, หอยทาก, ปลา และลา ซึ่งมีคำปริศนาให้นักเรียนเติมดังนี้ "ตุ๊ก_า_ท_" (เฉลยตุ๊กตาไทย)

2. รูปภาพตุ๊กตาชนิดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่

2.1 ภาพตุ๊กตาในศาลพระภูมิ (คนรับใช้ชายหญิง, ข้างกับม้า)

2.2 ภาพตุ๊กตาปั้นจากดิน

2.3 ภาพตุ๊กตาชาววัง

2.4 ภาพตุ๊กตาชาวบ้าน

2.5 ตุ๊กตานางกวัก

2.6 ภาพตุ๊กตาทำด้วยผ้า

3. ตุ๊กตาของจริง ซึ่งได้แก่

3.1 ตุ๊กตากระดาษ

3.2 ตุ๊กตาเด็กเล่น

4. เนื้อเรื่องตุ๊กตาไทย จำนวน 15 แผ่น

5. ภาพตุ๊กตา จำนวน 5 ตัว (รางวัลสำหรับนักเรียนที่ตอบได้ถูก)

6. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530

7. ปากกาเมจิก

8. บัตรคำ ซึ่งได้แก่คำว่า
 - 8.1 ตุ๊กตาไทย
 - 8.2 ตุ๊กตาที่ใช้ในพิธีกรรม
 - 8.3 ตุ๊กตาสำหรับเด็กเล่น
 - 8.4 ตุ๊กตาฝีมือ
 - 8.5 ตุ๊กตาตามความเชื่อพื้นบ้าน
9. กระเป๋าหนัง
10. ภาพปริศนา (ตุ๊กตาเด็กผู้หญิงใส่ชุดไทย)
11. กระดาษวาดเขียน
12. สีไม้
13. จลากสีแดง และจลากสีเขียว
14. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การรายงานหน้าชั้นเรียน การอภิปราย การอ่านออกเสียง
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจบันทึกสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่าน
 - 2.2 ตรวจแบบฝึกหัดชนิดเลือกคำตอบมาเติมลงในช่องว่าง
 - 2.3 ตรวจสอบจดอธิบายคำศัพท์
 - 2.4 ตรวจสอบบันทึกการตอบคำถามของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม
บันทึกการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
จำนวน 54 คาบ สอนครั้งละ 3 คาบ

สัปดาห์ที่ 1

ครั้งที่ 1 (เรื่องตุ๊กตาไทย) บันทึกคาบที่ 1 -3 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด ตุ๊กตาไทย เป็นสิ่งที่ประดิษฐ์ไว้สำหรับงานในพิธีกรรมต่าง ๆ รวมทั้งเป็นของเล่นสำหรับเด็กด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถจัดประเภทของตุ๊กตาแต่ละชนิดได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

ตุ๊กตาไทย

น้อยหน่าคิดว่าเพื่อน ๆ คงชอบเล่นตุ๊กตากันทุกคน เพื่อน ๆ ทราบไหมคะว่าแต่เดิมนั้น เราไม่ได้ตั้งใจประดิษฐ์ตุ๊กตาให้เป็นของเล่นของเด็กหรอกค่ะ ตุ๊กตาไทยในยุคแรกถูกประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีฝังศพ หรือบรรจุในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ ต่อมาเมื่อมีคนไปพบเข้าจึงนำกลับบ้านไปฝากเด็ก ๆ เมื่อเห็นว่าเด็กชอบ ผู้ใหญ่จึงประดิษฐ์ตุ๊กตาให้เด็กเล่นโดยตรง ตุ๊กตาในยุคแรกมักทำขึ้นอย่างง่าย ๆ จากวัสดุใกล้ตัว เช่น ดิน ผ้า ไม้ เปลือกหอย ทางมะพร้าว และรังไหม เป็นต้น

ตุ๊กตาไทยแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ตุ๊กตาที่ใช้ในพิธีกรรม เช่น ตุ๊กตาศาลพระภูมิ เป็นตุ๊กตาคนรับใช้ชายหญิง และข้างกับม้า ตุ๊กตาชนิดนี้สีเหลืองใช้ในพิธีทอดผ้าป่า เป็นต้น

2. ตุ๊กตาสำหรับเด็กเล่น มักประดิษฐ์จากวัสดุที่หาได้ใกล้ตัว เช่น ตุ๊กตาที่ทำจากผ้าแถบของผู้หญิงหรือผ้าขาวม้าของผู้ชาย ตุ๊กตาปั้นจากดิน และตุ๊กตากระดาษ เป็นต้น

3. ตุ๊กตาฝีมือ ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อแสดงฝีมือทางศิลปะอันละเอียดอ่อน เช่น ตุ๊กตาชาววัง ตุ๊กตาบางกอกดอลล์ และตุ๊กตาชาวบ้านอยุธยา เป็นต้น

4. ตุ๊กตาตามความเชื่อพื้นบ้าน ประดิษฐ์ง่ายๆ ง่ายๆ ด้วยฝีมือชาวบ้าน เช่น ตุ๊กตาเสียดบาล ตุ๊กตานางกวัก เป็นต้น

ในบรรดาของเล่นต่าง ๆ ที่เพื่อน ๆ มีอยู่นั้น ตุ๊กตาดูเหมือนจะเป็นของเล่นชั้นโปรดที่สุดใช้ไหมคะ การเล่นตุ๊กตานั้นนอกจากจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ตุ๊กตายังมีคุณค่าในด้านต่าง ๆ อีกมากมาย ดังที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสทรงนิพนธ์ไว้ในหนังสือ "พระประวัติตรัสเล่า" ตอนหนึ่งว่า

"...การเล่นตุ๊กตาก็ให้ความรู้ได้เหมือนกัน เล่นตุ๊กตาตัวใหญ่ เรารักตุ๊กตาเป็นลูก เราได้ความรู้รู้สึกว่าผู้ใหญ่ของเราทำนุรักเราอย่างไร นี่เป็นกตัญญู เราเอาอย่างผู้ใหญ่ทำให้แก่ตุ๊กตา หรือจักทำให้แก่คนภายหลังนี้เป็นบุญการ และยังรู้จักเย็บผ้า ผสมสีย้อมผ้า เครื่องแต่งตุ๊กตา และอื่น ๆ อีก เล่นตุ๊กตาตัวเล็ก ๆ ทำให้เราสังเกตวิธีจัดเข้าเรือนหรือจัดการงานของผู้ใหญ่เพื่อจำเอามาเล่นตุ๊กตา..."

ไรสแมรี วอร์เนอร์ และฮิลารี ฟิลลิปส์ก็เขียนถึงคุณค่าของตุ๊กตาไว้เช่นกัน ในวารสาร "สวัสดี" ของ บริษัท การบินไทย จำกัด ฉบับเดือนมกราคม ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2521

"ตุ๊กตาเป็นสิ่งสากล ให้ความสุขใจ เป็นเพื่อน เป็นความพึงพอใจและภาคภูมิใจของคนจำนวนหลายพันคนทั่วโลก ไม่ว่าผู้เยาว์หรือผู้ใหญ่ล้วนแต่รักตุ๊กตา ผู้สะสมตุ๊กตามีตั้งแต่สมเด็จพระราชินีจนถึงคนสามัญ จนถึงผู้รักและซาบซึ้งในความน่ารักของตุ๊กตาน้อย ๆ หลายเผ่าพันธุ์ และจนถึงเด็กหญิงน้อย ๆ ที่แสนจะตื่นเต้นเมื่อโอบกอดตุ๊กตาสุดที่รักอย่างแสนสุข โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การแต่งกาย และราคาแพงของมัน"

นอกจากคุณค่าดังที่กล่าวมาแล้ว ตุ๊กตายังให้ความรู้ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนในอดีตอีกด้วย เช่น ตุ๊กตาชาววังให้ความรู้เกี่ยวกับคนไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตุ๊กตาไทยแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน ตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมพื้นบ้านที่น่าพอใจอย่างยิ่ง

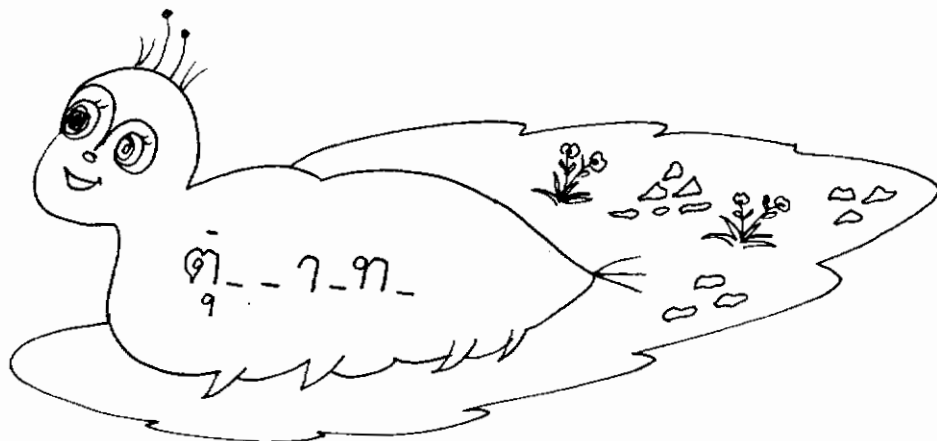
เมื่อเพื่อน ๆ ทราบแล้วว่าตุ๊กตามีคุณค่ามากเพียงใด น้อยหน้าจึงอยากขอร้องให้เพื่อน ๆ เล่นตุ๊กตาอย่างทะนุถนอม ถ้ามีตุ๊กตาที่เล่นไม่ได้ก็ควรซ่อมอย่างระมัดระวัง เพื่อตุ๊กตาจะได้ไม่แตกหักเสียหาย เราจะได้มีตุ๊กตาไว้ชื่นชมนาน ๆ ใจคะ

(จากวารสารสู่โลกกว้าง มีนาคม 2537 หน้า 24 - 25)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน โดยให้มีการเลือกประธาน 1 คน เลขา 1 คน และนอกนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่มอีก 4 คน ครูให้ประธานกลุ่มออกมาจับภาพการ์ตูนที่มีคำปริศนาไว้ให้นักเรียนเติมคำ กลุ่มใดเติมได้ตัวอักษรลงในช่องว่างเป็นคำที่ถูกต้องว่า "ตุ๊กตาไทย" ได้ก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ เช่น

ขั้นสอน

1. ครูสนทนากับถามนักเรียนเกี่ยวกับตุ๊กตาไทยในสมัยก่อนกับปัจจุบัน ที่นักเรียนรู้จักว่ามีแบบใดบ้าง และจุดประสงค์ของการผลิตตุ๊กตาแต่ละชนิด แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร แล้วครูจดคำตอบของนักเรียนลงบนกระดานดำ
2. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องตุ๊กตาไทย เพิ่มเติมโดยใช้ตุ๊กตาของจริง รูปภาพและบัตรคำประกอบการอธิบาย
3. ครูแจกเนื้อเรื่องให้กับนักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่นให้นักเรียนศึกษาและกลุ่มคำที่เป็นปัญหา นักเรียนไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง โดยให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำ ๆ นั้น และนำคำที่เป็นปัญหามาเขียนไว้ในสมุดบันทึก

4. ครูติดบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษา บนกระเป๋านักเรียนให้นักเรียนสำรวจว่ามีคำ และกลุ่มคำใดบ้างที่นักเรียนได้เขียนเอาไว้ว่าเป็นคำที่ไม่เข้าใจความหมาย แล้วครูให้นักเรียน แต่ละกลุ่มคิด อภิปรายความหมายของคำและกลุ่มคำนั้น จากนั้นให้นักเรียนจับฉลากกลุ่มละ 1 คำ และส่งตัวแทนออกมาอธิบายคำศัพท์นั้น ๆ โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ ส่วนคำศัพท์ที่เหลือ นอกนั้นครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมาย แล้วครูจดคำตอบของนักเรียนบนกระดานคำ

คำและกลุ่มคำที่ควรศึกษา มี 10 คำได้แก่คำว่า ประดิษฐ์ พิธีกรรม ศักดิ์สิทธิ์ เสียบบาล บุพการี ภาควินิ ฝ่าฟัน วัชชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม

5. ครูแจกพจนานุกรมให้นักเรียนกลุ่มละ 1 เล่ม ให้นักเรียนเปิดหาความหมายที่ แท้จริง และเปรียบเทียบกับที่ได้อภิปรายไว้ว่ามีส่วนตรงกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร แล้วครูและ นักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้องและให้นักเรียนจดบันทึกคำศัพท์ที่อธิบายความหมายถูกต้อง แล้วลงในสมุด

6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านในใจเรื่องตุ๊กตาไทย ภายในเวลา 5 นาที จากนั้น ให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้ว ให้นำมาอภิปราย ภายในกลุ่ม ใช้เวลาประมาณ 5 นาที เลขาคัดบันทึก และส่งตัวแทนออกมาตอบ หน้าชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้เสนอแนะเพิ่มเติมหากคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน คำถามมีดังนี้

- 6.1 ตุ๊กตาไทยแบ่งออกเป็นกี่ประเภท ได้แก่อะไรบ้าง
- 6.2 ตุ๊กตาให้คุณค่าหรือประโยชน์แก่เราอย่างไรบ้าง
- 6.3 ทำไมคนโดยทั่วไปจึงชอบตุ๊กตา
- 6.4 สาเหตุที่ทำให้รูปแบบของการผลิตตุ๊กตาเปลี่ยนแปลงไป คืออะไร
- 6.5 เหตุใดเด็กมักเล่นตุ๊กตาแล้วซำหุคเสียหาย ถ้าเป็นนักเรียนจะมีวิธีการ

เล่นและดูแลอย่างไร

7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งบันทึกการตอบคำถามให้ครูตรวจครูและนักเรียน ร่วมกันสรุปคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับของบนโต๊ะซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้ภาพตุ๊กตา ประเภทต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดจัดประเภทของตุ๊กตา และแข่งขันออกมา ตัดภาพ ให้ตรงกับบัตรคำที่ครูติดไว้ กลุ่มใดจัดได้เสร็จและถูกต้องก่อน จะเป็นฝ่ายชนะ

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพการ์ตูนรูปบู, หนอน, หอยทาก, ปลา และลา ซึ่งมีคำปริศนาให้นักเรียนเติมดังนี้ "ตุ__า__ท__" (เฉลยตุ๊กตาไทย)
2. รูปภาพตุ๊กตานิคมต่าง ๆ ซึ่งได้แก่
 - 2.1 ภาพตุ๊กตาในศาลพระภูมิ (คนรับใช้ชายหญิง, ช้างกับม้า)
 - 2.2 ภาพตุ๊กตาปั้นจากดิน
 - 2.3 ภาพตุ๊กตาชาววัง
 - 2.4 ภาพตุ๊กตาชาวบ้าน
 - 2.5 ตุ๊กตานางกวัก
 - 2.6 ภาพตุ๊กตาทำด้วยผ้า
3. ตุ๊กตาของจริง ซึ่งได้แก่
 - 3.1 ตุ๊กตากระดาษ
 - 3.2 ตุ๊กตาเด็กเล่น
4. เนื้อเรื่องตุ๊กตาไทย จำนวน 15 แผ่น
5. ภาพตุ๊กตา จำนวน 5 ตัว (รางวัลสำหรับนักเรียนที่ตอบได้ถูก)
6. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
7. ปากกาเมจิก
8. บัตรคำ ซึ่งได้แก่คำว่า
 - 8.1 ตุ๊กตาไทย
 - 8.2 ตุ๊กตาที่ใช้ในพิธีกรรม
 - 8.3 ตุ๊กตาสำหรับเด็กเล่น
 - 8.4 ตุ๊กตาฝีมือ
 - 8.5 ตุ๊กตาตามความเชื่อพื้นบ้าน
9. กระเป๋าหนัง

การประเมินผล

1. การสังเกต

1.1 การตอบคำถามแสดงความคิดเห็น

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่นการอภิปราย การเติมตัวอักษรลงในช่องว่างให้เป็นคำที่สมบูรณ์

1.3 การออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียน

2. ตรวจสอบแฟ้มหัตถ์

2.1 ตรวจสอบจดคำอธิบายศัพท์

2.2 ตรวจสอบบันทึกการตอบคำถามของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

ครั้งที่ 2 (เรื่องตุ๊กตาไทย)

บันทึกคาบที่ 4 - 6

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด ตุ๊กตาไทยมีคุณค่าทั้งในด้านการแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่งดงามแล้วยังให้ความสຸขใจ และความพึงพอใจ แก่คนทั่วไปด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ตุ๊กตาไทย

แต่เดิมนั้นเราไม่ได้ตั้งใจประดิษฐ์ตุ๊กตาให้เป็นของเล่นของเด็กหรือคณะตุ๊กตาไทยในยุคแรกถูกประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีฝังศพ หรือบรรจุในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ ต่อมาเมื่อมีคนไปพบเข้าจึงนำกลับบ้านไปฝากเด็ก ๆ เมื่อเห็นว่าเด็กชอบผู้ใหญ่จึงประดิษฐ์ตุ๊กตาให้เด็กเล่นโดยตรงตุ๊กตาในยุคแรกมักทำขึ้นอย่างง่าย ๆ จากวัสดุใกล้ตัว เช่น ดิน ผ้า ไม้ เปลือกหอย ทางมะพร้าว และรังไหม เป็นต้น

ตุ๊กตาไทยแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ตุ๊กตาที่ใช้ในพิธีกรรม เช่น ตุ๊กตาศาลพระภูมิ เป็นตุ๊กตาคนรับใช้ชายหญิง และข้างกับม้า ตุ๊กตาชะนีสี่เหลียงใช้ในพิธีทอดผ้าป่า เป็นต้น
2. ตุ๊กตาสำหรับเด็กเล่น มักประดิษฐ์จากวัสดุที่ได้ใกล้ตัวเช่นตุ๊กตาที่ทำจากผ้าแถบของผู้หญิงหรือผ้าขาวม้าของผู้ชาย ตุ๊กตาปั้นจากดิน และตุ๊กตากระดาษ เป็นต้น
3. ตุ๊กตาฝีมือ ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อแสดงฝีมือทางศิลปะอันละเอียดอ่อน เช่น ตุ๊กตาชาววัง ตุ๊กตาบางกอกคอลล์ และตุ๊กตาชาวบ้านอยุธยา เป็นต้น
4. ตุ๊กตาตามความเชื่อพื้นบ้าน ประดิษฐ์ขึ้นง่าย ๆ ด้วยฝีมือชาวบ้าน เช่น ตุ๊กตาเสียดยาล ตุ๊กตานางกวัก เป็นต้น

(จากวารสารสู่โลกกว้าง เดือนมีนาคม 2537 หน้า 24)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน แล้วให้แบ่งกันทายภาพปริศนา (รูปภาพตุ๊กตาเด็กผู้หญิง) ครูติดภาพปริศนาบนกระดานดำ และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถาม เพื่อหาคำตอบให้ได้ว่าเป็นภาพเกี่ยวกับอะไร โดยถามได้กลุ่มละ 1 ข้อ และให้เวลาคิดหาคำตอบจากคำถามที่ถามมาทั้งหมด กลุ่มใดตอบได้ก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ และได้มาเปิดภาพปริศนา พร้อมทั้งเขียนชื่อภาพ

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านในใจจากเนื้อหาเรื่องตุ๊กตาไทย (ตัดตอนตั้งแต่เดิมเราไม่ได้ตั้งใจประดิษฐ์ตุ๊กตาให้เป็นของเล่น...ถึง...ตุ๊กตานางกวัก เป็นต้น โดยครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านในตอนนี้อย่างน้อย 5 นาที

2. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มจากเรื่องที่นักเรียนอ่านไปแล้ว

3. ส่งตัวแทนออกมารายงานผลของการอภิปรายกลุ่ม

4. ครูถามคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบเพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านคำถามมีดังนี้

4.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

4.2 จุดมุ่งหมายในการประดิษฐ์ตุ๊กตาไทยในยุคแรก และปัจจุบัน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4.3 ตุ๊กตาไทย แบ่งเป็นกี่ประเภท ได้แก่อะไรบ้าง

4.4 ผู้เขียนบอกรายละเอียดอะไรบ้าง

5. ให้นักเรียนอ่านออกเสียงจากเนื้อหาเรื่องตุ๊กตาไทยที่ได้เรียนในครั้งนี้นั้นการออกเสียงคำที่มี ร, ล เป็นพยัญชนะต้นและคำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน เว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง โดยครูนำลากลีส่แดงและสีเขียวใส่กล่อง ให้นักเรียนจับทุกคน ใครจับได้ลากลีส่แดงให้ออกมาอ่านหน้าชั้นเรียน

6. ครูแจกแบบฝึกหัด ให้นักเรียนทุกคน ทำมาส่งครู

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องตุ๊กตาไทยทั้งหมด และให้เขียนสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องนี้ แล้วนำมาส่งครู พร้อมกับให้นักเรียนมารับกระดาษ สี สำหรับวาดรูปตุ๊กตาไทยที่นักเรียนชอบ กลุ่มละ 1 ตัว โดยให้แต่ละกลุ่มวางแผนร่วมกันและระบายสีเขียนชื่อได้ภาพนั้นด้วย

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพปริศนา (ตุ๊กตาเด็กผู้หญิงใส่ชุดไทย)
2. เนื้อเรื่อง "ตุ๊กตาไทย"
3. กระดาษวาดเขียน
4. สีไม้
5. จลากลีแดง และจลากลีเขียว
6. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่นการรายงานหน้าชั้น

การอภิปราย

- 1.3 การอ่านออกเสียง
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจการบันทึกสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่าน
 - 2.2 ตรวจแบบฝึกหัดเติมคำลงในช่องว่าง

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียวที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

ตุ๊กตาเป็นสิ่งสำคัญ ให้ความสุขใจ เป็นเพื่อนเป็นความพึงพอใจ (1) ภาควมใจของคนจำนวนหลายพันคน (2) ทุกมุมโลกไม่ว่าผู้เยาว์และ (3) ส่วนแต่รักตุ๊กตา ผู้สะสมตุ๊กตา (4) ตั้งแต่สมเด็จพระราชินีจนถึงคน (5) จนถึงผู้รักและซาบซึ้งในความ (6) ของตุ๊กตาน้อย ๆ หลายเผ่าพันธุ์ และจน (7) เด็กหญิงน้อย ๆ ที่แสนจะตื่นเต้น (8) โอบกอดตุ๊กตาสุดที่รักอย่าง (9) โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติการแต่งกาย (10) ราคาแพงของมัน

1. ก. ความ	ข. กับ	ค. โดย	ง. และ
2. ก. ทั้ง	ข. ใน	ค. ต่อ	ง. เนื่องจาก
3. ก. เด็ก	ข. ทั่วไป	ค. ผู้ใหญ่	ง. ผู้ชรา
4. ก. รวม	ข. มี	ค. นั้น	ง. ส่วนมาก
5. ก. ผู้ใหญ่	ข. ทั่วไป	ค. ยากจน	ง. สามัญ
6. ก. น่ารัก	ข. งาม	ค. ตื่นเต้น	ง. สวย
7. ก. กระทั่ง	ข. ถึง	ค. กว่า	ง. นั้น
8. ก. ค่อย ๆ	ข. มักจะ	ค. เมื่อ	ง. จะ
9. ก. แสนสุข	ข. สมใจ	ค. สดชื่น	ง. สดใส
10. ก. รวมทั้ง	ข. รูปร่าง	ค. ตลอด	ง. และ

เฉลย

1. ง. และ
2. ก. ทัว
3. ค. ผู้ใหญ่
4. ข. มี
5. ง. สามัญ
6. ก. นารัก
7. ข. ถึง
8. ค. เมื่อ
9. ก. แสนสับ
10. ง. และ

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มควบคุม

เรื่องวิกฤตการณ์น้ำ

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. น้ำ มีความจำเป็นต่อชีวิตทุกคน เมื่อประสบกับปัญหาน้ำขาดแคลนย่อมส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของคนทุกฝ่าย เราทุกคนจึงควรร่วมมือกันประหยัดน้ำตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

2. น้ำมีความสำคัญต่อชีวิตของเราเป็นอย่างมาก จึงควรที่จะร่วมมือกันรักษาน้ำ และใช้อย่างประหยัด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเรียบเรียงคำต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้ เป็นข้อความที่ได้ใจความได้อย่างถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถเขียนรายละเอียดของเรื่องได้ถูกต้อง
6. นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
7. นักเรียนสามารถเขียนคำขวัญการประหยัดน้ำ ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

วิกฤตการณ์น้ำ

เรื่อง นวลพรรณ วังษ์

ภาพ ขวัญ ธรรมเนียมจัด

คงจะไม่มีใครปฏิเสธว่า น้ำมีความสำคัญต่อชีวิตของเราเป็นอย่างมากพอ ๆ กับอากาศที่เราหายใจอยู่เลยก็เดียว นอกจากเราจะใช้น้ำในการอุปโภค บริโภค แล้วน้ำยังเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเกษตรกรชาวไทยอีกด้วย โดยเฉพาะเกษตรกรที่ทนา (นาปรัง) ซึ่งในปีหนึ่ง ๆ มีการทนากันระหว่าง 55 - 60 ล้านไร่ ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ชลประทานที่มีระบบน้ำอุดมสมบูรณ์เพียง 20 ล้านไร่เท่านั้น

ในขณะที่ประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาวิกฤตการณ์น้ำที่มีปริมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ฯลฯ และมีแนวโน้มว่า การขาดแคลนน้ำ จะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ๆ จากการที่เคยทนาปรังกัน ก็ต้องหันมาปลูกพืชฤดูแล้งแทนเพื่อเป็นการประหยัดน้ำ โดยปลูกพืชอื่นที่ใช้น้ำน้อยกว่าแทน เนื่องจากปริมาณน้ำเก็บกักในอ่างเก็บน้ำตามเขื่อนต่าง ๆ ที่สำคัญของประเทศมีปริมาณน้อยนั่นเอง โดยเฉพาะเขื่อนภูมิพลที่ จ.ตาก และเขื่อนสิริกิติ์ที่ จ.อุตรดิตถ์ อันเป็นหัวใจของการเกษตรในภาคเหนือ และภาคกลางที่ใช้หล่อเลี้ยงชีวิตชาวไทยมากกว่า 20 ล้านคน ใน 22 จังหวัดรวมทั้งกรุงเทพมหานครด้วย นอกจากนี้ยังเป็นที่ผลิตกระแสไฟฟ้าขนาดใหญ่ป้อนเข้าสู่ระบบผู้บริโภคร้อนประเทศ

สภาวะการขาดแคลนน้ำที่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนอย่างเห็นได้ชัด เป็นการขาดแคลนน้ำในปี 2535 และปี 2536 เป็นช่วงที่มีความแห้งแล้งรุนแรงที่สุดเท่าที่ปรากฏมา ถ้าใครติดตามข่าวก็คงจะทราบว่า ในปี 2535 ได้มีปัญหการขาดน้ำอุปโภค บริโภคในเขต อ.สามชุก อ.คอนเญคย์ และ อ.อุททอง จ.สุพรรณบุรี การขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในเขต อ.องครักษ์ จ.นครนายก อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา และแก้ปัญหการขาดแคลนน้ำยังทำให้ปริมาณความเค็มในบริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำท่าจีนขึ้นสูงมาก ประมาณ 8.7 กรัม/ลิตร ซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่สวนผลไม้ในฝั่งธนบุรี รวมทั้งยังเกิดปัญหาน้ำเน่าเสียในเขตภาษีเจริญอีกด้วย เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นในปี 2535 ส่วนในปี 2536 ตั้งแต่เดือนมกราคมเป็นต้นมา เกิดเหตุการณ์ขาดแคลนน้ำดิบเพื่อผลิตน้ำประปาที่ จ.ฉะเชิงเทรา

เนื่องจากสภาพน้ำตามคลองต่าง ๆ แห่งหมดยกวันคลองใหญ่ที่พอน้ำขึ้นน้ำลงอยู่บ้างเล็กน้อย และได้เกิดปัญหาน้ำเค็มรุกเข้าเข้าไปทางปากแม่น้ำบางปะกง แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีน เร็วกว่าปกติส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ทาสวนในบริเวณนั้นเป็นอย่างมาก

หลายคนอาจสงสัยว่า จากน้ำที่เคยมีใช้กันอย่างอุดมสมบูรณ์ ทำไมถึงได้ขาดแคลนได้ ย้อนไปเมื่อ 4 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2532 - 2535) ได้เกิดสภาวะความแห้งแล้งขึ้นใน ภาคเหนือ เพือเขื่อนภูมิพล, เขื่อนสิริกิติ์ และทางภาคกลางในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยามีปริมาณฝนรวมทั้งปีน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 โดยมีปริมาณฝนรวมทั้งปีประมาณ 1,100 มิลลิเมตร จึงส่งผลให้น้ำในเขื่อนภูมิพล และเขื่อนสิริกิติ์มีน้อยกว่าปีก่อน ๆ แต่เมื่อเกิดวิกฤตการณ์แล้งในปี 2535 เกษตรกรยังคงต้องการน้ำในการทำนาเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงตัดสินใจปล่อยน้ำออกจากเขื่อนทั้งสองลงมาช่วยจนน้ำเกือบหมดอ่างเพื่อมิให้ต้นข้าวได้รับความเสียหาย และอีกสาเหตุหนึ่งก็คือ สภาวะฝนแล้ง ดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าปริมาณฝนน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 เมื่อไม่มีฝนความชุ่มชื้นก็หายไปเนื่องจากป่าไม้ถูกทำลายลงมามากนั่นเอง

ในการใช้น้ำนั้นเราต้องรู้ว่าน้ำมีใช้อย่างจำกัดอย่างไร ที่มีจำกัดเพราะผู้คนที่มากขึ้นเรื่อย ๆ มาทำลายต้นน้ำลำธาร บุกรุกไปตั้งถิ่นฐานทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดน้อยลง เมื่อไปทำลายป่าทำให้ดินไม่มีโอกาสได้รับน้ำมากเหมือนในอดีต

ถึงเวลาหรือยังที่ต้องหาแหล่งน้ำมาเสริมให้กับการใช้น้ำจัดหาระบบกักเก็บน้ำพัฒนาแหล่งน้ำขึ้นมา เพื่อนำน้ำมาใช้ในการเกษตร การประปา อุตสาหกรรม และที่กำลังอยู่ในภาวะขาดแคลนอยู่ในขณะนี้เมื่อฝนตกลงมาจะปล่อยให้น้ำไหล ลงทะเลไปหมดโดยเปล่าประโยชน์ เพราะไม่มีที่กักเก็บน้ำ ในอีก 10 ปีข้างหน้า พวกเราคงจะไม่มีน้ำกินน้ำใช้เพื่อการเกษตรและอื่น ๆ อย่างอุดมสมบูรณ์เท่าทุกวันนี้ มาสร้างจิตสำนึกในการประหยัดน้ำ และการใช้น้ำใกล้ตัวให้เหมาะสมให้เป็นประโยชน์มากที่สุดเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องกระทำเพื่อแก้วิกฤตการณ์น้ำให้ได้...ถึงเวลาแล้วหรือยัง...

(จากวารสารเยาวชน ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม 2536 หน้า 13 - 15)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น หน้า

ครูสนทนากับนักเรียนถึงปัญหาที่สำคัญ ๆ ที่ประเทศไทย กำลังประสบ อยู่ในขณะนี้ว่ามีปัญหาอะไรบ้าง ที่ต้องรีบแก้ไข และครูนำข่าวจากวารสารหนังสือพิมพ์ ที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการขาดแคลนน้ำมาอ่าน ให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนอ่านด้วยตนเอง ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำ

ขั้น สอน

1. ศึกษาคำและกลุ่มคำ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ครูแจกเนื้อหาเรื่องวิกฤตการณ์น้ำให้นักเรียนอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อค้นหาคำยากที่นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย แล้วขีดเส้นใต้คำ ๆ นั้นไว้ นำคำเหล่านี้จดลงในสมุด

1.2 ครูตัดบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษาจากเนื้อเรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ ที่ครูเตรียมมาสอน และเขียนบัตรคำ เพิ่มเติมจากที่นักเรียนพบ ให้นักเรียนอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง

คำและกลุ่มคำที่นำมาให้นักเรียนศึกษา มี 5 คำได้แก่คำว่า ขลประทาน วิกฤตการณ์ นาปรัง น้ำดิบ จิตสำนึก

1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น ๆ โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

1.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำศัพท์กลุ่มละ 1 คำ แล้วอธิบาย

1.5 ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำที่นำมาศึกษาทั้งหมดจากพจนานุกรม ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง และจดบันทึกลงในสมุด

2. สอนอ่านในใจ

2.1 ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านเรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ ประมาณ 10 นาที

2.2 ครูถามคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ เพื่อให้นักเรียนสามารถจับใจความของเรื่องทั้งหมดที่อ่าน

2.3 ให้นักเรียนออกมาจับฉลากคำถามกลุ่มละ 1 ข้อ และนำไปอภิปรายภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันค้นหาคำตอบ

2.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หากคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน

2.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งบันทึกการตอบคำถามมาให้ครูตรวจ

2.6 ครูนำเสนอหาจากเรื่อง วิฤตการณ์น้ำ โดยตัดตอนเพียงส่วนหนึ่ง เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น และตอบคำถามเพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยกำหนดเวลาในตอนนี้อยู่ประมาณ 5 นาที

2.7 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความทั้งหมดจากเรื่องที่อ่านครั้งหนึ่ง และให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด

3. สอนอ่านออกเสียง โดยเน้นการอ่านออกเสียงคำที่มี ร, ล เป็นพยัญชนะต้น และคำควบกล้ำ ให้นักเรียนฟังอย่างชัดเจน เว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ครูจับฉลากรายชื่อให้นักเรียนออกมาจากกล่องทั้ง 5 ใบ กลุ่มหนึ่งจะออกมาอ่านจำนวน 2 คน ครูเรียกให้นักเรียนออกมาอ่านทีละคน

3.2 ให้นักเรียนที่อยู่ต่างกลุ่มกันฝึกสังเกตการอ่านออกเสียงของเพื่อนให้จดบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข

3.3 ครูให้นักเรียนสลับกันออกมา รายงานข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการอ่านออกเสียงของเพื่อนที่อยู่ต่างกลุ่มกัน

3.4 ครูให้ข้อเสนอแนะในการอ่านออกเสียงของนักเรียนแต่ละคน เพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำไปปรับปรุงการอ่านครั้งต่อไป

4. สรุปบทเรียน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ครูกำหนดคำถามให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันเรียงคำให้เป็นข้อความที่อ่านแล้วได้ใจความตรงกับบัตรที่ครูเฉลย สำหรับคำถามที่กำหนดให้มีดังนี้

"ประหยัด น้ำ ตั้งแต่ วันนี้ ก่อนที่จะ ไม่มี น้ำใช้ ใน วันหน้า"

4.2 ให้นักเรียนทุกคนเขียนสรุปข้อคิดที่ได้รับจากการอ่านเรื่องวิฤตการณ์น้ำ แล้วนำมาส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. เนื้อเรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ
2. บัตรคำ จำนวน 5 ใบ ได้แก่คำว่า ชลประทาน วิกฤตการณ์ นาน้ำ น้ำดิบ
จิตสำนึก
3. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
4. ฉลากคำถาม
5. บัตรรูปภาพ จำนวน 10 ดวง
6. บัตรรูปภาพ (รางวัลสำหรับนักเรียนที่เล่นเกมชนะ)
7. กระเป๋าหนัง
8. ข้อความจากวารสาร หนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาการ
ขาดแคลนน้ำ
9. กระดาษสี
10. สีเมจิก
11. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่น การอภิปราย การอ่าน
ออกเสียง การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจสอบบันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่ม
 - 2.2 ตรวจสอบการเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการประหยัดน้ำ

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

ครั้งที่ 3 (เรื่องวิกฤตการณ์น้ำ)

บันทึกคาบที่ 7 - 9

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด น้ำ มีความจำเป็นต่อชีวิตทุกคน เมื่อประสบกับปัญหาน้ำขาดแคลนย่อมส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของคนทุกฝ่าย เราทุกคนจึงควรร่วมมือกันประหยัดน้ำตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเรียบเรียงคำต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้ เป็นข้อความที่ได้ใจความได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

วิกฤตการณ์น้ำ

เรื่อง นวลพรรณ วิวงษ์

ภาพ ขวัญ ธรรมเนียมจัด

คงจะไม่มีใครปฏิเสธว่า น้ำมีความสำคัญต่อชีวิตของเราเป็นอย่างมากพอ ๆ กับอากาศที่เราหายใจอยู่เลยทีเดียว นอกจากเราจะใช้น้ำในการอุปโภค บริโภค แล้วน้ำยังเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเกษตรกรชาวไทยอีกด้วย โดยเฉพาะเกษตรกรที่ทำนา (นาปรัง) ซึ่งในปีหนึ่ง ๆ มีการทำนากันระหว่าง 55 - 60 ล้านไร่ ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ชลประทานที่มีระบบน้ำอุดมสมบูรณ์เพียง 20 ล้านไร่เท่านั้น

ในขณะที่ประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาวิกฤตการณ์น้ำที่มีปริมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ฯลฯ และมีแนวโน้มว่า การขาดแคลนน้ำ จะทวี

ความรุนแรงเพิ่มขึ้น ๆ จากการที่เคยทำนาปรังกัน ก็ต้องหันมาปลูกพืชฤดูแล้งแทนเพื่อเป็นการประหยัดน้ำ โดยปลูกพืชอื่นที่ใช้น้ำน้อยกว่าแทน เนื่องจากปริมาณน้ำเก็บกักในอ่างเก็บน้ำตามเขื่อนต่าง ๆ ที่สำคัญของประเทศมีปริมาณน้อยนั่นเอง โดยเฉพาะเขื่อนภูมิพลที่ จ.ตาก และเขื่อนสิริกิติ์ที่ จ.อุตรดิตถ์ อันเป็นหัวใจของการเกษตรในภาคเหนือ และภาคกลางที่ใช้หล่อเลี้ยงชีวิตชาวไทยมากกว่า 20 ล้านคน ใน 22 จังหวัดรวมทั้งกรุงเทพมหานครด้วย นอกจากนี้ยังเป็นต้นผลิตกระแสไฟฟ้าขนาดใหญ่ป้อนเข้าสู่ระบบผู้บริโภคร้อนประเทศ

สภาวะการขาดแคลนน้ำที่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนอย่างเห็นได้ชัด เป็นการขาดแคลนน้ำในปี 2535 และปี 2536 เป็นช่วงที่มีความแห้งแล้งรุนแรงที่สุดเท่าที่ปรากฏมา ถ้าใครติดตามข่าวก็คงจะทราบว่า ในปี 2535 ได้มีปัญหการขาดน้ำอุปโภค บริโภคในเขต อ.สามชุก อ.คอนเเจดีย์ และ อ.อุทุมพร จ.สุพรรณบุรี การขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในเขต อ.องครักษ์ จ.นครนายก อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา และแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำยังทำให้ปริมาณความเค็มในบริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำท่าจีนขึ้นสูงมาก ประมาณ 8.7 กรัม/ลิตร ซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่สวนผลไม้ในฝั่งธนบุรี รวมทั้งยังเกิดปัญหาน้ำเน่าเสียในเขตภาษีเจริญอีกด้วย เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นในปี 2535 ส่วนในปี 2536 ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมเป็นต้นมา เกิดเหตุการณ์ขาดแคลนน้ำดิบเพื่อผลิตน้ำประปาที่ จ.ฉะเชิงเทรา เนื่องจากสภาพน้ำตามคลองต่าง ๆ แห้งหมดยกเว้นคลองใหญ่ที่พอมีนํ้าอันคลองอยู่บ้างเล็กน้อย และได้เกิดปัญหาน้ำเค็มรุกล้ำเข้าไปทางปากแม่น้ำบางปะกง แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำท่าจีนเร็วกว่าปกติส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่ทำสวนในบริเวณนั้นเป็นอย่างมาก

หลายคนอาจสงสัยว่า จากนั้นที่เคยมีใช้กันอย่างอุดมสมบูรณ์ ทำไมถึงได้ขาดแคลนได้ย้อนไปเมื่อ 4 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2532 - 2535) ได้เกิดสภาวะความแห้งแล้งขึ้นในภาคเหนือ เหนือเขื่อนภูมิพล, เขื่อนสิริกิติ์ และทางภาคกลางในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยามีปริมาณฝนรวมทั้งปีน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 โดยมีปริมาณรวมทั้งปีประมาณ 1,100 มิลลิเมตร จึงส่งผลให้นํ้าในเขื่อนภูมิพล และเขื่อนสิริกิติ์มีน้อยกว่าปีก่อน ๆ แต่เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ภัยแล้งในปี 2535 เกษตรกรยังคงต้องการน้ำในการทำนาปรังอย่างมาก รัฐบาลจึงตัดสินใจปล่อยน้ำออกจากเขื่อนทั้งสองลงมาช่วยจนน้ำเกือบหมดอ่างเพื่อมิให้ต้นข้าวได้รับความเสียหาย และอีกสาเหตุหนึ่งก็คือ สภาวะฝนแล้ง ดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าปริมาณฝนน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 เมื่อไม่มีฝนความชุ่มชื้นก็สูญเสียไปเนื่องจากป่าไม้ถูกทำลายลงมามากนั่นเอง

ในการใช้น้ำนั้น เราต้องรู้ว่าน้ำมีใช้อย่างจำกัดอย่างไร ที่มีจำกัดเพราะผู้คนที่มากขึ้นเรื่อย ๆ มาทำลายต้นน้ำลำธาร บุกรุกไปตั้งถิ่นฐานทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดน้อยลง เมื่อไปทำลายป่าทำให้ดินไม่มีโอกาสได้รับน้ำมากเหมือนในอดีต

ถึงเวลาหรือยังที่ต้องหาแหล่งน้ำมาเสริมให้กับการใช้น้ำจัดหาระบบกักเก็บน้ำพัฒนาแหล่งน้ำขึ้นมา เพื่อนำน้ำมาใช้ในการเกษตร การประปา อุตสาหกรรม และที่กำลังอยู่ในภาวะขาดแคลนอยู่ในขณะนี้เมื่อฝนตกลงมาจะปล่อยให้ไหลลงทะเลไปหมดโดยเปล่าประโยชน์ เพราะไม่มีที่กักเก็บน้ำ ในอีก 10 ปีข้างหน้า พวกเราคงจะไม่มีน้ำกินน้ำใช้เพื่อการเกษตรและอื่น ๆ อย่างอุดมสมบูรณ์เท่าทุกวันนี้ มาสร้างจิตสำนึกในการประหยัดน้ำ และการใช้น้ำให้ล้นตัวให้เหมาะสมให้เป็นประโยชน์มากที่สุด เป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องกระทำเพื่อแก้วิกฤตการณ์น้ำให้ได้...ถึงเวลาแล้วหรือยัง...

(จากวารสารเยาวชน ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม 2536 หน้า 13 - 15)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงปัญหาที่สำคัญ ๆ ที่ประเทศไทย กำลังประสบอยู่ในขณะนี้ว่ามีปัญหาอะไรบ้าง ที่ต้องรีบแก้ไขโดยด่วน

ขั้นสอน

1. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของน้ำต่อสิ่งที่มีชีวิต สาเหตุที่ทำให้ขาดแคลนน้ำ รวมทั้งวิธีการแก้ไขให้ถูกต้องครูจดคำตอบของนักเรียนลงบนกระดานดำ
2. ครูแจกเนื้อเรื่องให้กับนักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่น ให้นักเรียนอ่านเรื่องนั้นอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาคำที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย และเขียนลงในสมุดบันทึก
3. ครูติดบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษา บนกระดานดำให้นักเรียนสำรวจว่ามีคำและกลุ่มคำใดบ้างที่นักเรียนได้เขียนเอาไว้ว่าเป็นคำที่ไม่เข้าใจความหมาย และนำมาพร้อมกับคำใหม่ที่ครูเตรียมมาสอน

คำและกลุ่มคำที่ควรศึกษา มี 5 คำ ได้แก่คำว่า ขลประทาน วิกฤตการณ์ นาปรัง น้ำดิบ จิตสำนึก

4. ครูนำบัตรคำใหม่ที่เตรียมมาให้นักเรียนศึกษา และคำเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่นักเรียนไม่เข้าใจ มาให้นักเรียนอ่านให้ถูกต้อง

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดอภิปรายความหมายของคำและกลุ่มคำนั้น ครูจับฉลากกลุ่มให้มาอธิบายคำศัพท์ในส่วนที่ตัวแทนกลุ่มจับได้เช่นครูจับฉลากได้กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่ 4 จะส่งตัวแทนมาจับฉลาก ถ้าจับได้คำว่า วิฤตการณ์จะต้องอธิบายความหมายของคำนั้น ครูจดคำตอบของนักเรียนบนกระดานคำ

6. ครูแจกพจนานุกรมให้นักเรียนกลุ่มละ 1 เล่ม ให้นักเรียนเปิดหาความหมายที่แท้จริง และเปรียบเทียบกับที่ได้อภิปรายไว้ว่ามีส่วนตรงกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง และให้นักเรียนจดบันทึกคำศัพท์ที่อธิบายความหมายถูกต้องแล้วลงในสมุด

7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง วิฤตการณ์นี้ ภายในเวลา 10 นาที จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามให้นำมาอภิปรายภายในกลุ่ม ใช้เวลาประมาณ 5 นาที เลขาคัดบันทึก และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน ซึ่งคำถามมีดังนี้

7.1 เหตุใดจึงต้องปลูกพืชฤดูแล้งแทนการทำนาปรัง

7.2 สาเหตุที่ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำ มีอะไรบ้าง

7.3 มีวิธีการแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำอย่างไรบ้าง

7.4 นักเรียนมีวิธีการปฏิบัติในการใช้น้ำในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

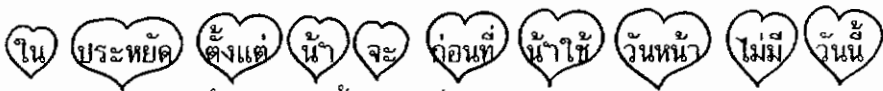
7.5 ผลกระทบที่เกิดจากการขาดแคลนน้ำทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนและประเทศชาติอย่างไรบ้าง

8. หลังจากให้นักเรียนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียนแล้วให้นักเรียนส่งบันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่มนำมาส่งให้ครูตรวจ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับบัตรรูปหัวใจกลุ่มละ 2 ดวง ที่ใต้ครูพร้อมกับกระดาษสีขาวคนละ 1 แผ่นให้อ่านคำที่จับได้ และคิดบนกระดานคำ หลังจากที่ถูกกลุ่มคิดเสร็จครูบอกกติกาดังนี้

"ให้นักเรียนนำคำเหล่านี้มาเรียงให้เป็นข้อความที่อ่านแล้วได้ใจความสมบูรณ์ถูกต้องตรงกับบัตรข้อความที่ครูจะเฉลยให้คิดภายในเวลา 3 นาที กลุ่มใดสามารถเขียนในกระดาษที่ครูแจกให้เสร็จก่อนให้มายืนเรียงต่อกันไปและให้อ่านทีละกลุ่ม กลุ่มที่เขียนได้ถูกต้องตรงกับที่เฉลย และเสร็จก่อน จะเป็นฝ่ายชนะ" กลุ่มที่ชนะจะได้รับรางวัลรูปดาว ซึ่งบัตรรูปหัวใจทั้ง 10 ดวงนั้นดังนี้

เฉลย ประหยัด น้ำ ตั้งแต่ วันนี้ ก่อนที่ จะ ไม่มี น้ำใช้ ใน วันหน้า

สื่อการเรียนรู้

1. เนื้อเรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ
2. บัตรคำ จำนวน 5 ใบ ได้แก่คำว่า ชลประทาน วิกฤตการณ์ นานับ น้ำดิบ

จิตสำนึก

3. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
4. ฉลากคำถาม
5. บัตรรูปหัวใจ จำนวน 10 ดวง
6. กระดาษแผ่น

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจสอบบันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่ม

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

สัปดาห์ที่ 2

ครั้งที่ 4 (เรื่องวิกฤตการณ์น้ำ)

บันทึกคาบที่ 10 - 12

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด น้ำมีความสำคัญต่อชีวิตของเราเป็นอย่างมาก จึงควรที่จะร่วมมือกันรักษาน้ำ และใช้น้ำอย่างประหยัด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถเขียนรายละเอียดของเรื่องได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนคำขวัญการประหยัดน้ำ ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

วิกฤตการณ์น้ำ

เรื่อง นवलพรรณ วิวงศ์

ภาพ ขวัญ ธรรมเนียมจัด

ในการใช้น้ำนี้เราต้องรู้ว่าน้ำมีใช้อย่างจำกัดอย่างไร ที่มีจำกัดเพราะผู้คนที่มากขึ้นเรื่อย ๆ มาทำลายต้นน้ำลำธาร บุกรุกไปตั้งถิ่นฐานทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดน้อยลง เมื่อไปทำลายป่าทำให้ดินไม่มีโอกาสได้รับน้ำมากเหมือนในอดีต

ถึงเวลาหรือยังที่ต้องหาแหล่งน้ำมาเสริมให้กับการใช้น้ำจัดหาระบบกักเก็บน้ำพัฒนาแหล่งน้ำขึ้นมา เพื่อนำน้ำมาใช้ในการเกษตร การประปา อุตสาหกรรม และที่กำลังอยู่ในภาวะขาดแคลนอยู่ในขณะนี้แทนที่เมื่อฝนตกลงมาจะปล่อยให้น้ำไหล ลงทะเลไปหมดโดยเปล่าประโยชน์ เพราะไม่มีที่กักเก็บน้ำ ในอีก 10 ปีข้างหน้า พวกเราคงจะไม่มีน้ำกินน้ำใช้เพื่อการเกษตรและอื่น ๆ อย่างอุดมสมบูรณ์เท่าทุกวันนี้ มาสร้างจิตสำนึกในการประหยัดน้ำ และการใช้

น้ำให้ล้นตัวให้เหมาะสมให้เป็นประโยชน์มากที่สุดเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องกระทำเพื่อแก้วิกฤตการณ์น้ำให้ได้...ถึงเวลาแล้วหรือยัง...

(จากวารสารเยาวชน ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม 2536 หน้า 15)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูอ่านข่าวจากวารสาร หนังสือพิมพ์ ที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องปัญหาของการขาดแคลนน้ำ มาให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนอ่านด้วยตนเอง ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำ

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านในใจจากเนื้อหาเรื่อง "วิกฤตการณ์น้ำ" โดยตัดตอนตั้งแต่ในการใช้น้ำ...ถึง...ถึงเวลาแล้วหรือยัง ให้นักเรียนอ่านภายในเวลา 5 นาที
2. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มจากเรื่องที่นักเรียนอ่านไปแล้ว
3. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานผลของการอภิปรายกลุ่ม
4. ครูถามคำถามให้นักเรียนตอบ เพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งคำถามมีดังนี้

- 4.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 4.2 ถ้าปล่อยให้น้ำขาดแคลนต่อไป จะเกิดอะไรขึ้น
- 4.3 ถ้านักเรียนไม่ต้องการให้น้ำขาดแคลนควรจะมีส่วนช่วยทำอย่างไร
- 4.4 จากเรื่องนี้ผู้เขียนบอกรายละเอียดอะไรบ้าง

5. ครูนำรายชื่อนักเรียนที่ยังไม่เคยอ่านออกเสียงในครั้งที่แล้วใส่ในกล่องโดยแยกกล่องออกเป็นกลุ่ม ๆ ครูจับฉลากรายชื่อนักเรียนออกมากลุ่มละ 2 ใบ และเรียกให้นักเรียนออกมาอ่านทีละคน ครูให้นักเรียนที่อยู่ต่างกลุ่มกันมีสังเกตการอ่านออกเสียงของเพื่อนจดบันทึก และนำเสนอเพื่อแก้ไข หลังจากเพื่อนอ่านเสร็จแล้วทุกคน จากนั้นครูให้ข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง

6. ครูให้นักเรียนเขียนคำขวัญในเรื่องการประหยัดน้ำ กลุ่มละ 1 ข้อความ
ตกแต่งกระดาษให้สวยงาม และนำมาส่ง

7. ครูให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดชนิดเลือกคำตอบมาเติมลงในช่องว่างให้
เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และนำมาส่งครู

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้รับจากการเรียนเรื่อง วิกฤตการณ์น้ำโดยเขียนมาส่งครู
ทุกคน

สื่อการเรียนรู้

1. ข้อความจากวารสาร หนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาการ
ขาดแคลนน้ำ
2. เนื้อเรื่อง วิกฤตการณ์น้ำ (โดยตัดตอนตั้งแต่ในการใช้น้ำ...ถึง...ถึงเวลา
แล้วหรือยัง)
3. กระดาษสี
4. สีเมจิก
5. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่นการอภิปราย การอ่านออกเสียง
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 การเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการประหยัดน้ำ
 - 2.2 ตรวจแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับ
เนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

ถึงเวลาหรือยังที่ต้องหาแหล่งน้ำมาเสริมให้กับการใช้น้ำ จัดหาระบบกักเก็บน้ำพัฒนา

(1) น้ำขึ้นมา เพื่อน้ำมา (2) ในการเกษตร การประปา อุตสาหกรรมและ (3)
กำลังอยู่ในภาวะขาดแคลนอยู่ใน (4) นี้ แทนที่เมื่อฝนตกลง (5) จะปล่อยให้ น้ำไหล
ลงทะเล (6) หมดโดยเปล่าประโยชน์ เพราะไม่มี (7) กักเก็บน้ำ

ในอีก 10 ปี ข้างหน้า พวกเรา (8) จะไม่มีน้ำกินน้ำใช้ (9) การเกษตรและ
อื่น ๆ อย่างอุดมสมบูรณ์ (10) ทุกวันนี้ มาสร้างจิตสำนึกในการประหยัดน้ำ และการใช้น้ำ
ใกล้ตัวให้เหมาะสมให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

1. ก. กัน	ข. แหล่ง	ค. ต้น	ง. กัก
2. ก. ใช้	ข. เพื่อ	ค. เสริม	ง. ไว้
3. ก. เมื่อ	ข. แม้ว่า	ค. ถ้า	ง. ที่
4. ก. ตอน	ข. ช่วง	ค. ขณะ	ง. เวลา
5. ก. มา	ข. แล้ว	ค. ไป	ง. ทะเล
6. ก. ให้	ข. ไป	ค. จะ	ง. เมื่อ
7. ก. โอกาส	ข. ภาระ	ค. การ	ง. ที่
8. ก. นั้น	ข. ทุกคน	ค. คง	ง. เห็น
9. ก. เพื่อ	ข. ใน	ค. สำหรับ	ง. แล้ว
10. ก. จน	ข. เหมือน	ค. ถึง	ง. เท่า

เฉลย

1. ข. แผลง
2. ก. ใช้
3. ง. ที่
4. ค. บณะ
5. ก. มา
6. ข. ไป
7. ง. ที่
8. ค. คง
9. ก. เพื่อ
10. ง. เท้า

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มควบคุม

เรื่อง ควันบุหรืทำร้ายเด็ก

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ควันบุหรืมีสารพิษที่ทำอันตรายต่อผู้ที่สูบบุหรื และผู้ที่อยู่ใกล้เคียง โดยส่งผลให้สุขภาพอ่อนแอลง และอาจเกิดโรคร้ายแรงได้มากขึ้น
2. ควันบุหรื มีสารพิษที่ร้ายแรงมาก ส่งผลให้คนที่ได้รับสารพิษเหล่านี้ มีสุขภาพอ่อนแอลง เกิดโรคต่าง ๆ แทรกซ้อน จึงควรร่วมมือกันเลิกสูบบุหรื เพื่อสุขภาพที่ดีของตนเอง และครอบครัว

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกถึงอันตรายที่ได้รับจากควันบุหรื ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง ได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนคำคล้องจองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอันตรายของบุหรื ได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถเขียนสรุปความจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ควันบุหรืทำร้ายเด็ก

ปัจจุบันนี้ผลการวิจัยจากหลาย ๆ ประเทศต่างยืนยันถึงพิษร้ายของควันบุหรื ทั้งต่อตัวผู้สูบเอง และผู้ที่สูดดมควันเข้าไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็ก และหญิงมีครรภ์

การที่ต้องสูดดมควันบุหรือยู่เป็นประจำจะส่งผลให้เด็กเล็ก ๆ มีสุขภาพอ่อนแอมีผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ และมีโอกาสเกิดโรคร้ายแรงได้มากเท่า ๆ กับผู้ใหญ่ที่สูบบุหรื

ศาสตราจารย์นายแพทย์สมพล พงศ์ไทย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามาธิบดี และผู้เชี่ยวชาญด้านสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ได้ยืนยันว่า หญิงมีครรภ์ซึ่งตามปกติก็มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคต่าง ๆ อยู่แล้ว เมื่อต้องมารับควันบุหรี่ทั้งที่ตัวเองหรือคนใกล้ ๆ ตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามี จะทำให้เกิดอันตรายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทั้งตัวคุณแม่ ทั้งต่อแม่และเด็ก

นอกจากนั้นแพทย์ทั่วโลกได้ยืนยันว่า การได้รับควันบุหรี่เป็นระยะเวลานานและต่อเนื่อง ทำให้ผู้หญิงท้องยาก และเมื่อมีครรภ์จะแท้งง่าย เพราะสารพิษจากควันบุหรี่จะเข้าไปทำลายโพรงมดลูกของแม่ และทำลายอสุจิของพ่อให้อ่อนแอลง

ส่วนผลกระทบต่อทารกในครรภ์แบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนคลอดหรืออยู่ในครรภ์ โดยสารพิษจากควันบุหรี่จะเข้าไปทำลายรก ซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญของลูกในการส่งอาหารและออกซิเจน

ส่วนอันตรายอีกระยะหนึ่งก็คือ ระยะหลังคลอดเด็กเหล่านี้จะมีน้ำหนักตัวน้อยกว่ามาตรฐานและมีพัฒนาการทางสมองช้า

(จากหมอชาวบ้าน ปีที่ 4 ฉบับที่ 167 หน้า 9)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น ขั้นนำ

ให้นักเรียนเล่นเกมทายคำปริศนา โดยสามารถชักถามครูได้กลุ่มละ 1 คำถาม และครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงพิษภัยของควันบุหรี่

ขั้น ขั้นสอน

1. ศึกษาคำและกลุ่มคำ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ครูแจกเนื้อหาเรื่อง ควันบุหรี่ทำร้ายเด็กให้นักเรียนอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อค้นหาคำยากที่นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย แล้วขีดเส้นใต้คำ ๆ นั้นไว้ นำคำต่าง ๆ เหล่านี้ จดลงในสมุด

1.2 ครูตีบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษาจากเนื้อหาเรื่อง ควันบุหรี่ทำร้ายเด็กทั้งที่ครูเตรียมมาสอน และเขียนบัตรคำเพิ่มเติมจากที่นักเรียนพบ ให้นักเรียนอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง

คำและกลุ่มคำที่นำมาให้นักเรียนศึกษา มี 8 คำ ได้แก่คำว่า วิจัย
 สุติศาสตร์ นรีเวชวิทยา ทวีคูณ มดลูก รก มาตรฐาน พัฒนาการ

1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น โดยมีครู
 เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

1.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำศัพท์ กลุ่มละ 1 คำ แล้วอธิบาย
 คำศัพท์นั้น

1.5 ครูและนักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำศัพท์ นอกเหนือจากที่นักเรียน
 จับฉลากได้

1.6 ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำที่นำมาศึกษาทั้งหมดจากพจนานุกรม
 ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง แล้วจับบันทึกความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ เหล่านี้
 ลงในสมุด

2. สอนอ่านในใจ

2.1 ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านเรื่อง ควินบุรี่ทำร้ายเด็ก ประมาณ
 10 นาที

2.2 ครูถามคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ เพื่อให้นักเรียนสามารถจับใจความ
 ของเรื่องทั้งหมดที่อ่าน

2.3 ให้นักเรียนออกมาจับฉลากคำถามกลุ่มละ 1 ข้อ และนำไปอภิปราย
 ภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันค้นหาคำตอบ

2.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะ
 เพิ่มเติม หากคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน

2.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งบันทึกการตอบคำถามมาให้ครูตรวจ

2.6 ครูนำเนื้อหาจากเรื่อง ควินบุรี่ทำร้ายเด็ก ให้นักเรียนได้ร่วมกัน
 อภิปราย แสดงความคิดเห็น และตอบคำถามอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
 โดยกำหนดเวลาในตอนนั้น ประมาณ 5 นาที

2.7 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความทั้งหมดจากเรื่องที่อ่านครั้งหนึ่ง
 และให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด

3. สอนอ่านออกเสียง โดยเน้นการออกเสียงคำที่มี ร, ล เป็นพยัญชนะต้นและ คำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน เว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ครูให้นักเรียนที่เหลืออีกกลุ่มละ 2 คน ออกมาอ่านออกเสียงทีละคน

3.2 ให้นักเรียนที่อยู่ต่างกลุ่มกันฝึกสังเกตการอ่านออกเสียงของเพื่อน และ ให้นักเรียนจดบันทึกข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

3.3 ครูให้นักเรียนสลับกันออกมารายงานข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการอ่านออกเสียงของเพื่อนที่อยู่ต่างกลุ่มกัน

3.4 ครูให้ข้อเสนอแนะในการอ่านออกเสียงของนักเรียนแต่ละคนเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำไปปรับปรุงการอ่านครั้งต่อไป

4. สรุปบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ให้นักเรียนต่อคำถาม ข้อความเกี่ยวข้องกับอันตรายของบุหรี่ยังน้อย ไม่ต่ำกว่า 6 ตอน ภายในเวลา 5 นาที

4.2 ให้นักเรียนเขียนสรุปความจากเนื้อเรื่อง คำนวนบุหรี่ยาเสพติดโดยจับใจความสำคัญของเรื่อง

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรคำปริศนา
2. จุลสาร สิ่งพิมพ์ เกี่ยวกับเรื่องภัยของบุหรี่ยาเสพติด
3. เนื้อเรื่อง "ค่านับบุหรี่ยาเสพติด"
4. บัตรคำ ซึ่งได้แก่คำว่า วิจัย สุติศาสตร์ นรีเวชวิทยา ทวีคูณ มดลูก

รท มาตรฐาน พัฒนาการ

5. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
6. ฉลากคำถาม
7. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต

1.1 การตอบคำถาม

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การรายงานหน้าชั้นเรียน

การอภิปราย การอ่านออกเสียง

2. ตรวจแบบฝึกหัด

2.1 ตรวจแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

2.2 ตรวจการเขียนอธิบายคำศัพท์

2.3 ตรวจการเขียนสรุปใจความสำคัญจากเนื้อเรื่อง

2.4 ตรวจการเขียนต่อคำคล้องจอง

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

ครั้งที่ 5 (เรื่องควินบุรีทำร้ายเด็ก) บันทึกคาบที่ 13 - 15 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด ควินบุรีมีสารพิษที่ทำอันตรายต่อผู้ที่สูบบุหรี่ และผู้ที่อยู่ใกล้เคียง โดยส่งผลให้สุขภาพอ่อนแอลง และอาจเกิดโรคร้ายแรงได้มากขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกถึงอันตรายที่ได้รับจากควินบุรีได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนคำคล้องจองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอันตรายของบุหรี่

ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ควินบุรีทำร้ายเด็ก

ปัจจุบันนี้ผลการวิจัยจากหลาย ๆ ประเทศต่างยืนยันถึงพิษร้ายของควินบุรี ทั้งต่อตัวผู้สูบเอง และผู้ที่สูดดมควันเข้าไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็ก และหญิงมีครรภ์

การที่ต้องสูดดมควินบุรีอยู่เป็นประจำจะส่งผลให้เด็กเล็ก ๆ มีสุขภาพอ่อนแอ มีผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ และมีโอกาสเกิดโรคร้ายแรงได้มากเท่า ๆ กับผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่

ศาสตราจารย์นายแพทย์สมพล พงศ์ไทย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามธิบดี และผู้เชี่ยวชาญด้านสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ได้ยืนยันว่า หญิงมีครรภ์ซึ่งตามปกติก็มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคต่าง ๆ อยู่แล้ว เมื่อต้องมารับควินบุรีทั้งที่สูบเองหรือคนใกล้ ๆ ตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามี จะทำให้เกิดอันตรายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทวีคูณ ทั้งต่อแม่และเด็ก

นอกจากนี้แพทย์ทั่วโลกได้ยืนยันว่า การได้รับควันบุหรี่เป็นระยะเวลานานและต่อเนื่อง ทำให้ผู้หญิงท้องยาก และเมื่อมีครรภ์จะแท้งง่าย เพราะสารพิษจากควันบุหรี่จะเข้าไปทำลายโพรงมดลูกของแม่ และทำลายอสุจิของพ่อให้อ่อนแอลง

ส่วนผลกระทบต่อทารกในครรภ์แบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนคลอดหรืออยู่ในครรภ์ โดยสารพิษจากควันบุหรี่จะเข้าไปทำลายรก ซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญของลูกในการส่งอาหารและออกซิเจน

ส่วนอันตรายอีกระยะหนึ่งก็คือ ระยะหลังคลอดเด็กเหล่านี้จะมีน้ำหนักตัวน้อยกว่ามาตรฐานและมีพัฒนาการทางสมองช้า

(จากหมอชาวบ้าน ปีที่ 4 ฉบับที่ 167 หน้า 9)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนเล่นเกมทายคำปริศนา ครูติดบัตรปริศนาไว้บนกระดานดำ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถถามคำถามเกี่ยวกับบัตรปริศนาได้กลุ่มละ 1 คำถาม เมื่อครบทุกกลุ่มแล้ว ครูให้เวลานักเรียนคิด 1 นาที กลุ่มใดสามารถตอบได้ก่อนว่าคำปริศนาคือคำอะไร จะเป็นฝ่ายชนะ คำปริศนานั้นได้แก่คำว่าบุหรี่

ขั้นสอน

1. ครูนำจุลสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีภาพ และเนื้อหาที่เกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่มาให้นักเรียนอ่าน ครูและนักเรียนสนทนาถึงพิษภัยของควันบุหรี่
2. ครูแจกเนื้อเรื่องให้นักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่น ให้นักเรียนอ่านเรื่องนั้นอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาคำที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย และเขียนลงในสมุดบันทึก
3. ครูติดบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษา บนกระดานดำให้นักเรียนสำรวจว่ามีคำและกลุ่มคำใดบ้างที่นักเรียนได้เขียนเอาไว้ว่าเป็นคำที่ไม่เข้าใจความหมายและนำมารวมกับคำใหม่ที่ครูเตรียมมาสอน

คำและกลุ่มคำที่ควรศึกษา มี 8 คำ ได้แก่คำว่า วิจัย สุนัข ศาสตร์

นรีเวชวิทยา ทวีคูณ มดลูก รก มาตรฐาน พัฒนาการ

4. ครูนำบัตรคำใหม่ที่ครูเตรียมมาให้ให้นักเรียนศึกษา และคำเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่นักเรียนไม่เข้าใจ มาให้นักเรียนอ่านให้ถูกต้อง

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น ๆ ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับฉลากเพื่ออธิบายคำศัพท์ที่กลุ่มตนเองจับได้ ส่วนคำศัพท์ที่เหลือครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและให้ความหมายร่วมกัน

6. ครูแจกพจนานุกรมให้นักเรียนกลุ่มละ 1 เล่ม ให้นักเรียนเปิดหาความหมายที่แท้จริง และเปรียบเทียบกับที่ได้อภิปรายไว้แต่เดิมว่าเหมือนกันหรือไม่ ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง และให้นักเรียนจดบันทึกความหมายของคำศัพท์แต่ละคำที่ถูกต้องแล้วลงในสมุด

7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง ควันบุรุษทำร้ายเด็ก ภายในเวลา 5 นาที จากนั้นให้ส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้วให้นำมาอภิปรายภายในกลุ่ม ใช้เวลาประมาณ 5 นาที เลขาคัดบันทึก และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน ซึ่งคำถามมีดังนี้

7.1 ควันบุรุษมีผลเสียต่อสุขภาพของผู้ที่สูบ และคนที่อยู่ใกล้เคียงอย่างไรบ้าง

7.2 หญิงมีครรภ์ที่สูบบุหรี่ จะมีผลต่อสุขภาพอย่างไร

7.3 พ่อที่สูบบุหรี่ จะส่งผลไปยังเด็กในครรภ์ได้อย่างไร

7.4 ถ้าครอบครัวของนักเรียนมีผู้ที่ติดบุหรี่ จะมีวิธีช่วยแก้ไขให้เขาเลิกสูบบุหรี่ได้อย่างไร

บุหรืได้อย่างไร

7.5 นักเรียนคิดว่ารัฐบาลควรมีมาตรการที่จะป้องกันพิษภัยจากบุหรืได้อย่างไร

8. หลังจากให้นักเรียนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียนแล้ว ให้นักเรียนส่งบันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่ม นามาส่งครู ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเล่นเกมต่อคำคล้องจองที่เกี่ยวข้องกับอันตรายของบุหรื โดยกำหนดคำขึ้นต้นว่า บุหรื และให้ต่อคำคล้องจองอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ตอน ภายในเวลา 5 นาที ตัวอย่างเช่น บุหรื - มีพิษ - ติดเข้า - เราแย่ - แนนอน

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรคำปริศนา และบัตรเฉลย บุหรี่
2. จุลสาร สิ่งพิมพ์ เกี่ยวกับเรื่องภัยของบุหรี่
3. เนื้อเรื่อง "ควันบุหรี่ทำร้ายเด็ก"
4. บัตรคำ ซึ่งได้แก่คำว่า วิจัย สุติศาสตร์ นรีเวชวิทยา ทวีคูณ มดลูก รก

มาตรฐาน พัฒนาการ

5. ฉลากคำถาม
6. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
7. กระดาษสี (เขียนคำคล้องจอง)
8. สีเมจิก
9. กระดาษแผ่น

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การอภิปรายภายในกลุ่ม
 - 1.3 การอ่านออกเสียงของนักเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจการเขียนคำคล้องจอง
 - 2.2 ตรวจแบบฝึกหัด เติมคำลงในช่องว่าง

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

ครั้งที่ 6 (เรื่องควันบุรีทำร้ายเด็ก) บันทึกคาบที่ 16 - 18 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด ควันบุรีมีสารพิษที่ร้ายแรงมาก ส่งผลให้คนที่ได้รับสารพิษเหล่านี้ มีสุขภาพอ่อนแอลง เกิดโรคต่าง ๆ แทรกซ้อน จึงควรร่วมมือกันเลิกสูบบุหรี่ เพื่อสุขภาพที่ดีของตนเองและครอบครัว

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปความจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ควันบุรีทำร้ายเด็ก

ปัจจุบันนี้ผลการวิจัยจากหลาย ๆ ประเทศต่างยืนยันถึงพิษร้ายของควันบุรี ทั้งต่อตัวผู้สูบเอง และผู้ที่สูดดมควันเข้าไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็ก และหญิงมีครรภ์

การที่สูดดมควันบุหรี่อยู่เป็นประจำจะส่งผลให้เด็กเล็ก ๆ มีสุขภาพอ่อนแอ มีผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ และมีโอกาสเกิดโรคร้ายแรงได้มากเท่า ๆ กับผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่

ศาสตราจารย์นายแพทย์สมพล พงศ์ไทย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามารินทร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ได้ยืนยันว่า หญิงมีครรภ์ซึ่งตามปกติก็มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคต่าง ๆ อยู่แล้ว เมื่อต้องมารับควันบุหรี่ทั้งที่สูบเองหรือคนใกล้ ๆ ตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามี จะทำให้เกิดอันตรายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทวีคูณ ทั้งต่อแม่และเด็ก

นอกจากนี้แพทย์ทั่วโลกได้ยืนยันว่า การได้รับควันบุหรี่เป็นระยะเวลานานและต่อเนื่อง ทำให้ผู้หญิงท้องยาก และเมื่อมีครรภ์จะแท้งง่าย เพราะสารพิษจากควันบุหรี่จะเข้าไปทำลายโพรงมดลูกของแม่ และทำลายอสุจิของพ่อให้อ่อนแอลง

ส่วนผลกระทบต่อการกินในครรภ์แบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนคลอดหรืออยู่ในครรภ์ โดยสารพิษจากควันบุหรี่จะเข้าไปทำลายรก ซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญของลูกในการส่งอาหารและออกซิเจน

ส่วนอันตรายอีกระยะหนึ่งก็คือ ระยะหลังคลอดเด็กเหล่านี้จะมีน้ำหนักตัวน้อยกว่ามาตรฐานและมีพัฒนาการทางสมองช้า

(จากหมอชาวบ้าน ปีที่ 4 ฉบับที่ 167 หน้า 9)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น ขานนำ

ครูทบทวนเรื่องที่ได้เรียนครั้งที่แล้ว โดยสนทนากับถามนักเรียนถึงพิษภัยของควันบุหรี่

ขั้นสอน

1. ครูทบทวนคำศัพท์จากที่ได้เรียนไปครั้งที่แล้ว โดยใช้บัตรคำประกอบ
2. ครูให้นักเรียนอ่านในใจ เรื่อง ควันบุหรี่ทำร้ายเด็ก ภายในเวลา 5 นาที
3. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม จากเรื่องที่นักเรียน

อ่านไปแล้ว

4. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานผลของการอภิปรายกลุ่ม
5. ครูถามคำถามให้นักเรียนตอบ เพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านซึ่งคำถามมี

ดังนี้

- 5.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 5.2 ผลการวิจัยของเรื่องนี้พบอะไรบ้าง
- 5.3 สาเหตุของเรื่องมาจากอะไร
- 5.4 ผลที่ตามมาคืออะไร
- 5.5 เรื่องนี้ให้ข้อคิดกับนักเรียนอย่างไรบ้าง
- 5.6 ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร
- 5.7 เนื้อเรื่องบอกรายละเอียดอะไรบ้าง

6. ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงโดยเรียกให้นักเรียนที่เหลืออีกกลุ่มละ 2 คน ออกมาอ่านทีละคน นักเรียนจากกลุ่มอื่นสลับกันทำหน้าที่สังเกตการอ่านออกเสียงของเพื่อน

หลังจากอ่านเสร็จผู้ครูมอบหมายจัดบันทึกสิ่งที่เกิดการอ่านออกเสียงออกมารายงานและวิจารณ์หน้าชั้นเรียนทีละคน ครูให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการอ่านในครั้งต่อไป

7. ครูให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดชนิดเลือกคำตอบมาเติมลงในช่องว่างเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ได้อ่านไป

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนสรุปความจากเนื้อเรื่อง คำนึงหรือทำร้ายเด็กโดยจับใจความสำคัญของเรื่อง และให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียนแล้วนำเรื่องที่เขียนมาส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. เนื้อเรื่อง "ควีนหรือทำร้ายเด็ก"
2. บัตรคำ ซึ่งได้แก่คำว่า วิจัย สุติศาสตร์ นรีเวชวิทยา ทวีคูณ มดลูก รก

มาตรฐาน พัฒนาการ

3. แบบฝึกหัดชนิดเติมคำลงในช่องว่าง

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่นการรายงานหน้าชั้น

การอภิปราย การอ่านออกเสียง

2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
 - 2.2 ตรวจการเขียนสรุปใจความสำคัญจากเนื้อเรื่อง

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

แพทย์ทั่วโลกได้ยืนยันว่าการได้รับควันบุหรี่เป็นระยะเวลานาน และต่อเนื่อง ทำให้ผู้หญิงท้องยาก และเมื่อมีครรภ์จะแท้งง่าย (1) สารพิษจากควันบุหรี่จะเข้า (2) ทาลายโพรงมดลูกของแม่ และ (3) อสุจิของพ่อให้อ่อนแอลง

ส่วนผลกระทบต่อการกินในครรภ์ (4) ได้เป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อน (5) หรืออยู่ในครรภ์ โดยสารพิษ (6) ควันบุหรี่จะเข้าไปทาลายรก (7) เป็นอวัยวะสำคัญของลูกในการ (8) อาหารและออกซิเจน ส่วนอันตรายอีกระยะ (9) ก็คือระยะหลังคลอดเด็กเหล่านี้ (10) มีน้ำหนักตัวน้อยกว่ามาตรฐาน และมีพัฒนาการทางสมองช้า

1. ก. โดย	ข. เมื่อ	ค. ซึ่ง	ง. เพราะ
2. ก. ไป	ข. มา	ค. เพื่อ	ง. ร่างกาย
3. ก. ก็	ข. ถึง	ค. ทาลาย	ง. ไป
4. ก. นั้น	ข. แบ่ง	ค. จัด	ง. มารดา
5. ก. เกิด	ข. ทารก	ค. ออก	ง. คลอด
6. ก. จาก	ข. จับ	ค. ออก	ง. ผสม
7. ก. ที่	ข. โดย	ค. ซึ่ง	ง. ด้วย
8. ก. รับ	ข. ส่ง	ค. สำเลียง	ง. ให้
9. ก. นั้น	ข. มัน	ค. ต่อไป	ง. หนึ่ง
10. ก. จะ	ข. มัก	ค. บางครั้ง	ง. เมื่อ

เฉลย

1. ง. เพราะ
2. ก. ไป
3. ค. ท้าย
4. ข. แบ่ง
5. ง. ตลอด
6. ก. จาก
7. ค. ซึ่ง
8. ข. สิ่ง
9. ง. หนึ่ง
10. ก. จะ

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มควบคุม

เรื่อง ฝึล่อกับหนอนแปลงร่าง จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ฝึล่อกเป็นแมลงชนิดหนึ่งมีสีล่ลวดลายสวยงามมาก มีทั้งฝึล่อกกลางวันและฝึล่อกกลางคืน เราทุกคนควรช่วยกันอนุรักษ์ฝึล่อกไว้ให้คงอยู่กับธรรมชาติต่อไป
2. ฝึล่อกกลางวัน และฝึล่อกกลางคืน มีความคล้ายคลึง และความแตกต่างกันบ้าง แต่ที่สำคัญคือมันเพิ่มความสวยงามให้กับธรรมชาติ และช่วยทำหน้าที่ผสมเกสรดอกไม้ต่าง ๆ ที่สวยงามไว้ให้เราชื่นชมได้อีกด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายความแตกต่างของฝึล่อกกลางวันและฝึล่อกกลางคืนได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถวาดภาพฝึล่อกได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถต่อภาพปริศนารูปฝึล่อกได้ถูกต้อง
6. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องราวจากภาพเกี่ยวกับเรื่องฝึล่อกได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา**ฝึล่อกกับหนอนแปลงร่าง**

ฝึล่อกกลางวันกับฝึล่อกกลางคืนต่างกันอย่างไร

ข้อแตกต่างประการแรกคือ ฝึล่อกกลางวันหากินในเวลากลางวัน ฝึล่อกกลางคืนหรือแมลงมอธจะบินออกหากินในยามค่ำคืน ลำตัวของฝึล่อกกลางวันจะมีลำตัวพอมเรียว ไร้ขน

ปลายหนวดของผีเสื้อกลางวันจะมีปุ่ม ในขณะที่หนวดของผีเสื้อกลางคืนจะมีลักษณะคล้ายขนนก

ทั้งผีเสื้อกลางวันและผีเสื้อกลางคืนมีสีสันทดลางดงาม ผีเสื้อกลางวันจะมีสีสดใสกว่าผีเสื้อกลางคืน ผีเสื้อแสนสวยที่รู้จัก โดยทั่วไปเรียกว่าผีเสื้อเฉย ๆ เป็นผีเสื้อกลางวัน

หนอนเปลี่ยนเป็นผีเสื้อได้อย่างไร

ทั้งผีเสื้อกลางวันและผีเสื้อกลางคืน จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างในระหว่างการเจริญเติบโต เป็น 4 ระยะ ได้แก่ ไข่ ตัวอ่อน หรือหนอน ดักแด้ และตัวเต็มวัย

ในผีเสื้อกลางวัน เมื่อไข่ฟักออกมาเป็นตัว ตัวหนอนจะคลานกระดุกกระดิกออกมา เริ่มกัดกินใบไม้เป็นการใหญ่จนได้ขนาดลำตัวอ้วนกลม เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว หนอนจะเกาะกิ่งไม้พุ่มของเหลวออกมาเป็นบล็อกครอบตัว ห้อยแขวนนิ่งอยู่กับกิ่งไม้ แต่ภายในมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้ง จากหนอนเปลี่ยนเป็นปีก 4 ปีก 6 ขา หนวด เปลี่ยนรูปแบบ ดวงตาเสียใหม่ ทำยที่สุด บล็อกจะแตกแยกตัวออก ผีเสื้อตัวเปี๊ยกจะแหวกออกมาแขวนห้อยอยู่บนกิ่งไม้จนปีกแห้งสนิท เริ่มขยับปีกโบยบินออกไปหาอาหาร

(จากสารานุกรมแสนสนุกของชาร์ลี บราวน์ ชุดที่ 1 ลำดับที่ 4 หน้า 19)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาคำทาย โดยถามนักเรียนว่า "อะไรเอ่ย คำขึ้นต้นเป็นสิ่งที่น่ากลัว แต่ตัวจริงแสนน่ารัก คำหลังคนจับมาสวมใส่ได้" (คำเฉลย ผีเสื้อ) และให้นักเรียนต่อภาพปริศนารูปผีเสื้อ

ขั้นสอน

1. ศึกษาคำและกลุ่มคำ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ครูแจกเนื้อหาเรื่อง ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง ให้นักเรียนอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อค้นหาคำยากที่นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย แล้วขีดเส้นใต้คำ ๆ นั้นไว้หน้าคำต่าง ๆ เหล่านี้จดลงในสมุด

1.2 ครูตีบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษาจากเนื้อเรื่อง ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง ทั้งที่ครูเตรียมมาสอน และเขียนบัตรคำเพิ่มเติมจากที่นักเรียนพบ ให้นักเรียนอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง

คำและกลุ่มคำที่นำมาให้นักเรียนศึกษา มี 4 คำ ได้แก่คำว่า ดักแด้ กระตุกกระต๊ပ် ปลอก ขยับ

1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น ๆ โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ

1.4 ครูจับฉลากกลุ่มที่จะต้องมาอธิบายคำศัพท์หน้าชั้นเรียน

1.5 ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำที่นำมาศึกษาทั้งหมดจากพจนานุกรม ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง แล้วจดบันทึกความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ เหล่านี้ลงในสมุด

2. สอนอ่านในใจ

2.1 ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านเรื่อง ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง ประมาณ 10 นาที

2.2 ครูถามคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ เพื่อนักเรียนสามารถจับใจความของเรื่องทั้งหมดที่อ่าน

2.3 ให้นักเรียนออกมาจับฉลากคำถามกลุ่มละ 1 ข้อ และนำไปอภิปรายภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันค้นหาคำตอบ

2.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หากคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน

2.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งบันทึกการตอบคำถามมาให้ครูตรวจ

2.6 ครูนำเนื้อหาจากเรื่อง ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง โดยตัดตอนเพียงส่วนหนึ่งเพื่อนำมาฝึกให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น และตอบคำถามอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยกำหนดเวลาในตอนนี้อย่างน้อย 5 นาที

2.7 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความทั้งหมดจากเรื่องที่อ่านครั้งหนึ่ง และให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด

3. สอนอ่านออกเสียง โดยเน้นการออกเสียงคำที่มี ร, ล เป็นพยัญชนะต้น และคำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน เว้นวรรคตอนให้ถูกที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ครูนำรายชื่อนักเรียนทั้งหมดเขียนใส่กล่องจำนวน 5 ใบ โดยจำแนกรายชื่อตามกลุ่มที่เป็นสมาชิก

3.2 ครูจับรายชื่อนักเรียนกลุ่มละ 2 คน และออกมาอ่านทีละคน

3.3 ให้นักเรียนที่อยู่ต่างกลุ่มกันฝึกสังเกตการอ่านออกเสียงของเพื่อน และให้นักเรียนจดบันทึก เสนอแนะ เพื่อแก้ไข

3.4 ครูให้นักเรียนสลับกันออกมารายงานข้อเสนอนแนะ เพื่อปรับปรุงการอ่านออกเสียงของเพื่อนที่ อยู่ต่างกลุ่มกัน

3.5 ครูให้ข้อเสนอนแนะกับนักเรียนที่ออกมาอ่านออกเสียงเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขการอ่านในครั้งต่อไป

4. สรุปบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ให้นักเรียนวาดภาพผีเสื้อที่นักเรียนชอบมาส่งครู คนละ 1 รูป พร้อมทั้งเขียนคำอธิบายสั้น ๆ ประกอบภาพ

4.2 ให้นักเรียนแต่งเรื่องราวจากภาพ ที่เกี่ยวกับเรื่องผีเสื้อ จำนวน 4 ภาพ และส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องราวจากภาพ

4.3 ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านทั้งหมด

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรปริศนาคำทาย
2. เนื้อเรื่อง "ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง"
3. ตicker รูปผีเสื้อ (รางวัลสำหรับนักเรียนที่ตอบถูกต้อง)
4. บัตรคำ จำนวน 4 ใบ ได้แก่คำว่า คักคัก กระดุกกระดิก ปลอก ขยับ
5. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
6. ฉลากคำถาม
7. ภาพผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน
8. ภาพผีเสื้อชนิดต่าง ๆ
9. กระดาษ
10. สี
11. กระดาษแผ่น
12. ภาพชุดเรื่องราวเกี่ยวกับผีเสื้อ จำนวน 4 ภาพ
13. ภาพปริศนารูปผีเสื้อจำนวน 5 ชุด
14. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต

1.1 การตอบคำถาม

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การอ่าน
ออกเสียง การแสดงความคิดเห็น

2. ตรวจแบบฝึกหัด

2.1 บันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่ม

2.2 ภาพฝีมือและการเขียนคำอธิบายประกอบภาพ

2.3 การเขียนสรุปเรื่อง

2.4 ตรวจแบบฝึกหัดชนิดเลือกคำตอบเติมลงในช่องว่าง

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

สัปดาห์ที่ 3

ครั้งที่ 7 (เรื่องผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง) บันทึกคาบที่ 19 - 21 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด ผีเสื้อเป็นแมลงชนิดหนึ่งที่มีสีสันทดสวยงามมากมีทั้งผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน เราทุกคนควรช่วยกันอนุรักษ์ผีเสื้อไว้ให้คงอยู่กับธรรมชาติต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายความแตกต่างของผีเสื้อกลางวันและผีเสื้อกลางคืนได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถวาดภาพผีเสื้อได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง

ผีเสื้อกลางวันกับผีเสื้อกลางคืนต่างกันอย่างไร

ข้อแตกต่างประการแรกคือ ผีเสื้อกลางวันหากินในเวลากลางวัน ผีเสื้อกลางคืนหรือแมลงมอธจะบินออกหากินในยามค่ำคืน ลำตัวของผีเสื้อกลางวันจะมีลำตัวผอมเรียว ไร้นน ปลายหนวดของผีเสื้อกลางวันจะมีปุ่ม ในขณะที่หนวดของผีเสื้อกลางคืนจะมีลักษณะคล้ายขนนก ทั้งผีเสื้อกลางวันและผีเสื้อกลางคืนมีสีสันทดสวยงาม ผีเสื้อกลางวันจะมีสีสดใสกว่าผีเสื้อกลางคืน ผีเสื้อแสนสวยที่รู้จัก โดยทั่วไปเรียกว่าผีเสื้อเฉย ๆ เป็นผีเสื้อกลางวัน หนอนเปลี่ยนเป็นผีเสื้อได้อย่างไร

ทั้งผีเสื้อกลางวันและผีเสื้อกลางคืน จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างในระหว่างการเจริญเติบโต เป็น 4 ระยะ ได้แก่ ไข่ ตัวอ่อน หรือหนอน ดักแด้ และตัวเต็มวัย

ในผีเสื้อกลางวัน เมื่อไข่ฟักออกมาเป็นตัว ตัวหนอนจะคลานกระดุกกระดิกออกมา เริ่มกัดกินใบไม้เป็นการใหญ่จนได้ขนาดลำตัวอ้วนกลม เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว หนอนจะเกาะกิ่งไม้พุ่มของเหลวออกมาเป็นปลอกครอบตัว ห้อยแขวนนิ่งอยู่กับกิ่งไม้ แต่ภายในมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้ง จากหนอนเปลี่ยนเป็นปีก 4 ปีก 6 ขา ทนอด เปลี่ยนรูปแบบดวงตาเสียใหม่ หายที่สุด ปลอกจะแตกแยกตัวออก ผีเสื้อตัวเปียกจะแหวกออกมาแขวนห้อยอยู่บนกิ่งไม้จนปีกแห้งสนิท เริ่มขยับปีกโบยบินออกไปหาอาหาร

(จากสารานุกรมแสนสนุกของชาร์ลี บราวน์ ชุดที่ 1 ลำดับที่ 4 หน้า 19)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาคำทาย โดยถามนักเรียนว่า "อะไรเอ๋ยคำขึ้นต้นเป็นสิ่งที่น่ากลัว แต่ตัวจริงแสนน่ารัก คำหลังคนจับมาสวมใส่ได้" (คำเฉลย คือ ผีเสื้อ) หากนักเรียนคนใดยกมือ และตอบได้ถูกต้องก่อน จะเป็นฝ่ายชนะ และได้รับรางวัลตุ๊กตารูปผีเสื้อจากครู

ขั้นสอน

1. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของผีเสื้อ ที่นักเรียนรู้จัก หรือเคยพบเห็นมาเป็นอย่างไร จากนั้นครูอธิบายความรู้เกี่ยวกับเรื่องผีเสื้อเพิ่มเติมโดยใช้ภาพประกอบคำอธิบาย

2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มเกี่ยวกับเรื่องผีเสื้อ ความแตกต่างระหว่างผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน ครูจดบันทึกคำตอบของนักเรียนลงบนกระดานดำ

3. ครูแจกเนื้อเรื่องให้กับนักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่น ให้นักเรียนอ่านเรื่องนั้นอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาคำที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย และเขียนลงในสมุดบันทึก

4. ครูคิดบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษา บนกระป๋องน้ำ ให้นักเรียนสำรวจว่ามีคำ และกลุ่มคำใดบ้างที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมายเพิ่มเติมมากกว่านี้ โดยนำมารวมกับคำใหม่ที่ครูเตรียมมาสอน

คำและกลุ่มคำที่ควรศึกษา มี 4 คำ ได้แก่คำว่า ตักแต้ กระดุกกระดืบ บล็อก

ขยับ

5. ครูนำบัตรคำใหม่ที่เตรียมมาให้นักเรียนศึกษา และคำเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่นักเรียนไม่เข้าใจ มาให้นักเรียนอ่านให้ถูกต้อง

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น ครูจับฉลากกลุ่ม ให้มาอธิบายคำศัพท์ในส่วนที่ตัวแทนกลุ่มจับได้ ครูจดคำตอบของนักเรียนบนกระดานคำ

7. ครูแจกพจนานุกรมให้นักเรียนกลุ่มละ 1 เล่ม ให้นักเรียนเปิดหาความหมายที่แท้จริง และเปรียบเทียบกับที่ได้อภิปรายไว้ว่ามีส่วนที่ตรงกันหรือไม่ ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง และให้นักเรียนจดบันทึกคำศัพท์ที่อธิบายความหมายถูกต้องแล้วลงในสมุด

8. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านในใจเรื่อง "ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง" ภายในเวลา 5 นาที จากนั้นให้ส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ แล้วนำคำถามมาอภิปรายภายในกลุ่ม ใช้เวลาประมาณ 5 นาที เลขาคัดบันทึก และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน ซึ่งคำถามมีดังนี้

8.1 ผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน มีข้อแตกต่างอย่างไรบ้าง

8.2 จงอธิบายถึงระยะการเจริญเติบโตของผีเสื้อทั้ง 4 ระยะได้แก่อะไรบ้าง และในแต่ละระยะมีรายละเอียดอย่างไร

8.3 ผีเสื้อให้ทั้งประโยชน์ และโทษต่อมนุษย์อย่างไร

8.4 ในอนาคตถ้าถูกทำลายหมดไป จะส่งผลต่อผีเสื้อหรือไม่ เพราะเหตุใด

8.5 เราจะมีวิธีอย่างไรบ้าง จึงจะช่วยอนุรักษ์ผีเสื้อได้ดีที่สุด

9. ให้นักเรียนส่งบันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่ม นามาส่งให้ครูตรวจ ครูและนักเรียนร่วมกัน สรุปคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนวาดภาพผีเสื้อที่นักเรียนชอบส่งครู คนละ 1 รูป พร้อมทั้งเขียนคำอธิบายสั้น ๆ ประกอบภาพด้วย

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรปริศนาคำทาย
2. เนื้อเรื่อง "ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง"
3. ตีктารูปผีเสื้อ (รางวัลสำหรับนักเรียนที่ตอบถูกต้อง)
4. บัตรคำ จำนวน 4 ใบ ได้แก่คำว่า ดักแด้ กระดุมกระดืบ ปลอก ขยับ
5. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
6. ฉลากคำถาม
7. ภาพผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน
8. ภาพผีเสื้อชนิดต่าง ๆ
9. กระดาษ
10. สี
11. กระเป๋าหนัง

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 บันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่ม
 - 2.2 ภาพผีเสื้อและการเขียนคำอธิบายประกอบภาพ

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

ครั้งที่ 8 (เรื่องผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง) บันทึกคาบที่ 22 - 24 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด ผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน มีความคล้ายคลึงและความแตกต่างกัน
บ้างแต่ที่สำคัญคือ มันเพิ่มความสวยงามให้กับธรรมชาติ และช่วยทำหน้าที่ผสมเกสรดอกไม้
ต่าง ๆ ที่สวยงามไว้ให้เราชื่นชมได้อีกด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถต่อภาพปริศนารูปผีเสื้อได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องราวจากภาพเกี่ยวกับเรื่องผีเสื้อได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง

ผีเสื้อกลางวันกับผีเสื้อกลางคืนต่างกันอย่างไร

ข้อแตกต่างประการแรกคือ ผีเสื้อกลางวันหากินในเวลากลางวัน ผีเสื้อกลางคืนหรือ
แมลงมอธจะบินออกหากินในยามค่ำคืน ลำตัวของผีเสื้อกลางวันจะมีลำตัวพอมเรียว ไร้น
ปลายหนวดของผีเสื้อกลางวันจะมีปุ่ม ในขณะที่หนวดของผีเสื้อกลางคืนจะมีลักษณะคล้ายขนนก
ทั้งผีเสื้อกลางวันและผีเสื้อกลางคืนมีสีล้นลวดลายงดงาม ผีเสื้อกลางวันจะมีสีสดใส
กว่าผีเสื้อกลางคืน ผีเสื้อแสนสวยที่รู้จัก โดยทั่วไปเรียกว่าผีเสื้อเฉย ๆ เป็นผีเสื้อกลางวัน

(จากสารานุกรมแสนสนุกของชาร์ลี บราวน์ ชุดที่ 1 ลำดับที่ 4 หน้า 19)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาจับซองซึ่งบรรจุภาพปริศนา (ภาพผีเสื้อ) ครูใช้เวลาแต่ละกลุ่มต่อให้เสร็จเป็นภาพที่สมบูรณ์ กลุ่มใดต่อได้เสร็จเป็นภาพที่ถูกต้อง และบอกชื่อของภาพนั้นได้ จะเป็นฝ่ายชนะ

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านในใจจากเนื้อหาเรื่อง "ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง" โดยตัดตอนเฉพาะข้อแตกต่างระหว่างผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน ให้นักเรียนอ่านภายในเวลา 5 นาที
2. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม จากเรื่องที่นักเรียนอ่านไปแล้ว
3. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานผลของการอภิปรายกลุ่ม
4. ครูถามคำถามให้นักเรียนตอบ เพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านซึ่งคำถามมีดังนี้

- 4.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 4.2 ผีเสื้อกลางวันกับผีเสื้อกลางคืน มีข้อแตกต่างอย่างไร
- 4.3 ผีเสื้อกลางวัน กับผีเสื้อกลางคืน คล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันอย่างไร
- 4.4 ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร
- 4.5 เรื่องนี้บอกรายละเอียดอะไรบ้าง

5. ครูจับรายชื่อนักเรียนจากกลุ่มทั้ง 5 ใบ ออกมาอ่านออกเสียงที่หน้าชั้นเรียนทีละคน รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน จาก 5 กลุ่ม และให้นักเรียนที่อยู่ต่างกลุ่มกันฟังการสังเกตการอ่านออกเสียงของเพื่อน จดบันทึก และนำเสนอเพื่อนแก้ไข หลังจากเพื่อนอ่านเสร็จแล้วทุกคน ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง

6. ครูติดภาพที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของผีเสื้อจำนวน 4 ภาพ บนกระดานดำ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องราวจากภาพที่ครูกำหนดให้ร่วมกัน และนำมาส่งครู

7. ครูให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดชนิดเลือกคำตอบมาเติมลงในช่องว่างให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องแล้วนำมาส่งครู

ขั้น เขียนสรุป

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานเรื่องราวจากภาพที่นักเรียนได้ร่วมกัน
แต่งบนหน้าชั้นเรียน

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพปริศนา รูปผีเสื้อ จำนวน 5 ชุด
2. เนื้อเรื่องตอนหนึ่งในเรื่อง "ผีเสื้อกับหนอนแปลงร่าง"
3. ภาพชุดเรื่องราวเกี่ยวกับผีเสื้อ จำนวน 4 ภาพ
4. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถามของนักเรียน
 - 1.2 เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มและเดี่ยว เช่นการอภิปราย การอ่านออกเสียง
 - 1.3 การแสดงความคิดเห็น
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 การเขียนสรุปเรื่อง
 - 2.2 ตรวจแบบฝึกหัดชนิดเติมคำในช่องว่าง

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

ข้อแตกต่างระหว่างผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืน ก็คือ ผีเสื้อกลางวันหากินในเวลากลางวัน ผีเสื้อกลางคืนหรือแมลงมอดจะ (1) ออกหากินในยามค่ำคืน (2) ของผีเสื้อกลางคืนจะอ้วนหนา มี (3) บุปผส่วนผีเสื้อกลางวันจะมีลำตัว (4) เรียว ไร้นขนปลายหนวดของผีเสื้อ (5) จะมีปุ่ม ในขณะที่หนวด (6) ผีเสื้อกลางคืนจะมีลักษณะคล้ายขน (7)

ทั้งผีเสื้อกลางวันและผีเสื้อกลางคืนมี (8) ลวดลายงดงาม ผีเสื้อกลางวันจะมีสี (9) กว่าผีเสื้อกลางคืน ผีเสื้อแสนสวยที่ (10) โดยทั่วไปเรียกว่าผีเสื้อเฉย ๆ

1. ก. คอย	ข. บิน	ค. ไป	ง. รีบ
2. ก. ตา	ข. หนวด	ค. ปีก	ง. ลำตัว
3. ก. ขน	ข. ลำตัว	ค. หนวด	ง. ปีก
4. ก. เล็ก	ข. รี	ค. ผอม	ง. เป็น
5. ก. กลางคืน	ข. กลางวัน	ค. นั้น	ง. มัน
6. ก. เคลื่อนไหว	ข. มัน	ค. นั้น	ง. ของ
7. ก. นก	ข. เบ็ด	ค. ไก่	ง. กระต่าย
8. ก. รูปร่าง	ข. ส่วน	ค. สี	ง. ปีก
9. ก. สะดุด	ข. แก่	ค. อ่อน	ง. สดใส
10. ก. มอง	ข. รู้จัก	ค. บิน	ง. พบ

เฉลย

1. ข. บิน
2. ง. ลำตัว
3. ก. ขน
4. ค. พอม
5. ข. กลางวัน
6. ข. ของ
7. ก. นก
8. ค. สี่
9. ง. สดใส
10. ข. รู้จัก

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มควบคุม

เรื่อง งู

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. งูเป็นสัตว์เลื้อยคลาน บางชนิดมีพิษรุนแรงมาก จนกระทั่งคนและสัตว์ที่ถูกมันกัดหรือพ่นพิษใส่ถึงกับตาย และตาบอดได้
2. งู เป็นสัตว์เลื้อยคลาน สามารถลอกคราบได้หลายครั้งภายในหนึ่งปี ผู้ที่ถูกมันกัดอาจถึงตายได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องงูได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามในเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. ให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
5. ให้นักเรียนสามารถเขียนเรื่องราวจากภาพเกี่ยวกับเรื่องงูได้ถูกต้อง

เนื้อหา

งู

งูไม่สามารถหลับตาได้เพราะมันไม่มีหนังตา แต่จะมีเปลือกตาที่แข็งและแสงผ่านได้คอยปกป้องลูกตาแทนหนังตาเหมือนแผ่นกระจก เปลือกตานี้ถึงแม้จะช่วยปกป้องลูกตา แต่ก็ไม่ได้มีผลต่อการมองเห็นของงู ดังนั้นคนทั่ว ๆ ไป จึงไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ว่างูที่เราเห็นลึบตาอยู่นั้นมันหลับอยู่ หรือกำลังจ้องเราอยู่กันแน่

จากงูที่อาศัยบนบกที่นักวิทยาศาสตร์รู้จัก 3,000 ชนิด มีประมาณ 250 ชนิดที่มีพิษ และในจำนวนนี้มีเพียงไม่กี่ชนิดที่ใจมทำร้ายหรือใช้พิษฆ่าเหยื่อ งูพิษที่เหลือบางชนิดหายากมาก

ไม่ค่อยจะกัดหรือพิษที่มีไม่รุนแรงพอจะฆ่าคนได้ งูที่มีพิษมากที่สุดชนิดหนึ่งในโลกเป็นงูประเภท ออสเตรเลียน ไทเกอร์ สเนค ลำตัวยาวประมาณ 5 ฟุต มีพิษมากพอจะฆ่าและได้ถึง 300 ตัว ที่เดียว

พังพอนเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่ต่อสู้กับงูเท่าแล้วได้รับชัยชนะเป็นส่วนใหญ่ โดยพังพอน จะใช้วิธีหลอกล่อให้งูเห่าจก จนกว่างูเห่าจะเหนื่อยอ่อน เมื่องูเห่าเหนื่อย ความเร็วในการ จกจะลดลง จึงเป็นโอกาสให้พังพอนพุ่งเข้าวิ่งไปบนหัวด้านหลังของงูเห่า และจะกัดไปจน กว่างูเห่าจะตาย พังพอนจะกินงูเห่าทั้งตัวไม่เว้นแม้กระทั่งต่อมพิษของงู กว่าจะเป็นผู้ชนะ พังพอนก็เสี่ยงไม่น้อยนะละ มันต้องมีความว่องไวมากพอจะหลบให้พ้นจากการจกของงู เพราะ ถ้าพลาดตัวมันก็จะกลายเป็นอาหารอันโอชะของงูแทน

เมื่องูโตขึ้น หนึ่งงูจะไม่โตขึ้นตาม ดังนั้นงูจึงต้องมีการลอกคราบอยู่เสมอ ๆ แล้ว สร้างหนังใหม่ขึ้นมาแทน งูบางชนิด ลอกคราบเพียงครั้งเดียวหรือ 2 ครั้งใน 1 ปี แต่บาง ชนิดลอกคราบถึง 6 ครั้งในฤดูร้อน เมื่อใกล้เวลาลอกคราบผิวหนังของงูจะเริ่มซีดจางลงไป ผิวหนังใหม่จะเริ่มก่อตัวขึ้นข้างใต้ผิวหนังชั้นนอกเมื่อผิวหนังใหม่สร้างเสร็จ งูจะหลั่งสาร หล่อลื่นซึ่งจะทำให้ผิวหนังเก่าหลุดออกจากผิวหนังใหม่ง่ายขึ้น โดยทั่วไปคราบของงูจะหลุด ออกทิ้งให้เราเห็นเป็นชั้นเดียวที่ค่อนข้างสมบูรณ์

มีงูพิษชนิดหนึ่งล่าเหยื่อได้โดยไม่ต้องเข้าใกล้แล้วกัดเหยื่อแต่จะใช้การพ่นน้ำพิษ

งูชนิดนี้เป็นงูเห่าจากแอฟริกา สามารถพ่นพิษจากต่อมพิษที่อยู่ภายในปาก ไปยังสัตว์ ที่อยู่ห่างออกไปได้ อย่างแม่นยำ โดยมีเป้าหมายคือดวงตาของเหยื่อ พิษนี้จะทำให้สัตว์ (หรืออาจเป็นคนก็ได้) ตาบอด

ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะมีพิษไม่มาก แต่ประชากรในหลายประเทศก็ตายเพราะถูกงูกัด ปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก เช่น ในประเทศพม่า ประชากรราว 5,000 คนเสียชีวิต จากถูกงูกัดประมาณ 100 คน ต่อไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความรุนแรงของพิษงู และระบบการช่วย ชีวิตผู้ถูกงูพิษกัด ของประเทศนั้น ๆ ด้วย

(จากนิตยสารคู้ด้า ปีที่ 5 ฉบับที่ 12 หน้า 21 - 22)

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นนำ

โดยใช้ปริศนาทาย และใช้นิทานเรื่องความฝันของมัลลี หากนักเรียนทายถูกว่า "งู" จะเป็นฝ่ายชนะทันที

ขั้นสอน

1. ศึกษาคำและกลุ่มคำ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ครูแจกเนื้อหาเรื่อง งู ให้นักเรียนอ่าน และค้นหาคำยากที่นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย แล้วขีดเส้นใต้คำ ๆ นั้นไว้ คำเหล่านี้จะจดลงในสมุด

1.2 ครูตีบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษาจากเนื้อเรื่อง งู ทั้งที่ครูเตรียมมาสอน และเขียนบัตรคำ เพิ่มเติมจากที่นักเรียนพบ ให้นักเรียนอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง

คำและกลุ่มคำที่นำมาให้นักเรียนศึกษา มี 4 คำ ได้แก่คำว่า งู ใจมเหยื่อ จก ลอกคราบ

1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น ๆ โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

1.4 ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำที่นำมาศึกษาทั้งหมดจากพจนานุกรมครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง แล้วจับบันทึกความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ลงในสมุด

2. สอนอ่านในใจ ซึ่งมีขั้นตอนการสอนอ่านดังนี้คือ

2.1 ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านเรื่อง งู ประมาณ 5 นาที

2.2 ครูถามคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ เพื่อให้นักเรียนสามารถจับใจความของเรื่องทั้งหมดที่อ่าน

2.3 ให้นักเรียนออกมาจับฉลากคำถามกลุ่มละ 1 ข้อ และนำไปอภิปรายภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันค้นหาคำตอบ

2.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หากคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน

2.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งบันทึกการตอบคำถามมาให้ครูตรวจ

2.6 ครูนำเนื้อหาจากเรื่อง งู โดยตัดตอนเพียงส่วนหนึ่งเพื่อนำมาฝึกให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น และตอบคำถามอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยกำหนดเวลาในตอนนี้ ประมาณ 5 นาที

2.7 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความทั้งหมดจากเรื่องที่อ่านครั้งหนึ่งและให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด

3. สอนอ่านออกเสียง โดยเน้นการอ่านออกเสียงคำที่มี ร, ล เป็นพยัญชนะต้น และคำควบกล้ำ ให้นักเรียนต้องชัดเจน เว้นวรรคตอนให้ถูกที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ครูจับฉลากรายชื่อนักเรียนที่ยังไม่ได้อ่านออกเสียงในกล่องทั้ง 5 ใบ โดยจับฉลากออกมากลุ่มละ 2 คน

3.2 ให้นักเรียนออกมาอ่านหน้าชั้นเรียนทีละคน

3.3 ให้นักเรียนที่อยู่ต่างกลุ่มกัน ฝึกสังเกตการอ่านออกเสียงของเพื่อน และให้จดบันทึก เพื่อเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่อง

3.4 ครูให้นักเรียนสลับกันออกมารายงานข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงการอ่านออกเสียงของเพื่อนที่อยู่ต่างกลุ่มกัน

3.5 ครูให้ข้อเสนอแนะในการอ่านออกเสียงของนักเรียนแต่ละคน เพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงการอ่าน

4. สรุปบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันระบายนีภาพสัตว์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเรื่องงู และให้นักเรียนส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมาเล่าเรื่องราวจากภาพที่ครูกำหนดให้

4.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม สรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

สื่อการเรียน

1. แผนภูมิปริศนาคำทาย
2. ภาพ งู เช่น งูเห่า งูปล้องทอง งูเหลือม งูหลาม ฯลฯ
3. เนื้อเรื่อง "งู" จำนวน 15 แผ่น
4. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. ปากกาเมจิก
6. สีไม้

7. กระดาษ
8. บัตรคำ ซึ่งได้แก่ จู๋โจม เพี้ยอ ฉก ลอกคราบ
9. กระเป๋าคาน
10. นิทานเรื่อง ความฝันของมาลัย
11. ภาพเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องงู จำนวน 4 ภาพ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การอ่านออกเสียง การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจบันทึก จดความหมายของคำศัพท์
 - 2.2 ตรวจการระบายสีภาพในเนื้อเรื่อง
 - 2.3 ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.4 ตรวจเรื่องจากภาพ
 - 2.5 ตรวจการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

ครั้งที่ 9 (เรื่องงู)

บันทึกคาบที่ 25 - 27

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด งูเป็นสัตว์เลื้อยคลาน บางชนิดมีพิษรุนแรงมาก จนกระทั่งคนและสัตว์ที่ถูกมันกัดหรือพ่นน้ำพิษใส่ถึงกับความตาย และตายบ่อยได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องงูได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามในเรื่องงูได้ถูกต้อง

เนื้อหา

งู

งูไม่สามารถหลับตาได้เพราะมันไม่มีหนังตา แต่จะมีเปลือกตาที่แข็งและแสงผ่านได้คอยปกป้องลูกตาแทนหนังตาเหมือนแผ่นกระจก เปลือกตานี้ถึงแม้จะช่วยปกป้องลูกตา แต่ก็ไม่ได้มีผลต่อการมองเห็นของงู ดังนั้นคนทั่ว ๆ ไป จึงไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ว่างูที่เราเห็นลึบตาอยู่นั้นมันหลับอยู่ หรือกำลังจ้องเราอยู่กันแน่

จากงูที่อาศัยบนบกที่นักวิทยาศาสตร์รู้จัก 3,000 ชนิด มีประมาณ 250 ชนิดที่มีน้ำพิษ และในจำนวนนี้มีเพียงไม่กี่ชนิดที่งูโจมตีร้ายหรือใช้พิษฆ่าเหยื่อ งูพิษที่เลื้อยบางชนิดหายากมาก ไม่ค่อยจะกัดหรือพิษที่มีไม่รุนแรงพอจะฆ่าคนได้ งูที่มีพิษมากที่สุดชนิดหนึ่งในโลกเป็นงูประเภท ออสเตรเลียน ไทเกอร์ สเนค ลำตัวยาวประมาณ 5 ฟุต มีพิษมากพอจะฆ่าแกะได้ถึง 300 ตัวทีเดียว

พังพอนเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่ต่อสู้กับงูเท่าแล้วได้รับชัยชนะเป็นส่วนใหญ่ โดยพังพอนจะใช้วิธีหลอกล่อให้งูเห่าจก จนกว่างูเห่าจะเหนื่อยอ่อน เมื่องูเห่าเหนื่อย ความเร็วในการจกจะลดลง จึงเป็นโอกาสให้พังพอนพุ่งเข้าวิ่งไล่ไปบนหัวด้านหลังของงูเห่า และจะกัดไปจน

กว่างูเห่าจะตาย พังพอนจะกินงูเห่าทั้งตัวไม่เว้นแม้กระทั่งค่อมพิษของงู กว่าจะเป็นผู้ชนะ พังพอนก็เสี่ยงไม่น้อยนะละ มันต้องมีความว่องไวมากพอจะหลบให้พ้นจากการฉกของงู เพราะ ถ้าพลาดตัวมันก็จะกลายเป็นอาหารอันโอชะของงูแทน

เมื่องูโตขึ้น หวังงูจะไม่โตขึ้นตาม ดังนั้นจึงต้องมีการลอกคราบอยู่เสมอ ๆ แล้ว สร้างหนังใหม่ขึ้นมาแทน งูบางชนิด ลอกคราบเพียงครั้งเดียวหรือ 2 ครั้งใน 1 ปี แต่บางชนิดลอกคราบถึง 6 ครั้งในฤดูร้อน เมื่อใกล้เวลาลอกคราบผิวหนังของงูจะเริ่มซีดจางลงไป ผิวหนังใหม่จะเริ่มก่อตัวขึ้นข้างใต้ผิวหนังชั้นนอกเมื่อผิวหนังใหม่สร้างเสร็จ งูจะหลั่งสารหล่อลื่นซึ่งจะทำให้ผิวหนังเก่าหลุดออกจากผิวหนังใหม่ง่ายขึ้น โดยทั่วไปคราบของงูจะหลุดออกทั้งให้เราเห็นเป็นชั้นเดียวที่ค่อนข้างสมบูรณ์

มีงูพิษชนิดหนึ่งล่าเหยื่อได้โดยไม่ต้องเข้าใกล้แล้วกัดเหยื่อแต่จะใช้การพ่นน้ำพิษ งูชนิดนี้เป็นงูเห่าจากแอฟริกา สามารถพ่นพิษจากค่อมพิษที่อยู่ภายในปาก ไปยังสัตว์ที่อยู่ห่างออกไปได้ อย่างแม่นยำ โดยมีเป้าหมายคือดวงตาของเหยื่อ พิษนี้จะทำให้สัตว์ (หรืออาจเป็นคนก็ได้) ตาบอด

ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะมีพิษไม่มาก แต่ประชากรในหลายประเทศก็ตายเพราะถูกงูกัด ปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก เช่น ในประเทศพม่า ประชากรราว 5,000 คนเสียชีวิต จากถูกงูกัดประมาณ 100 คน ต่อปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความรุนแรงของพิษงู และระบบการช่วยชีวิตผู้ถูกงูพิษกัด ของประเทศนั้น ๆ ด้วย

(จากนิตยสารคู่คำ ปีที่ 5 ฉบับที่ 12 หน้า 21 - 22)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูคิดแผนภูมิปริศนาทายบนกระดานคำดังนี้

"ตัวฉันยาวเพื่อย	เลื้อยได้เร็วไว
ออกลูกเป็นไข่	ที่เขี้ยวมีพิษ
คนมักกลัวกัน	ที่ฉันมีฤทธิ์
หนูจำช่วยคิด	หาชื่อฉันที"

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มใช้เวลาคิด 1 นาที กลุ่มใดตอบได้ก่อนว่าคืออะไรจะเป็น

ฝ่ายชนะ ครูจดคำตอบที่ถูกต้องลงบนกระดานคำ (เฉลย "งู")

ขั้นสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง งู ในด้านต่าง ๆ เช่น ชนิดของงู รูปร่างลักษณะ ศัตรูของงู การลอกคราบ การล่าเหยื่อ อันตรายจากพิษของงู ฯลฯ ครูจดคำตอบของนักเรียนลงบนกระดานดำ
2. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องงูเพิ่มเติม โดยใช้รูปภาพ ประกอบคำอธิบาย
3. ครูแจกเนื้อเรื่องให้นักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่น ให้นักเรียนศึกษาคำและกลุ่มคำที่เป็นปัญหา นักเรียนไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง และเขียนลงในสมุดบันทึก
4. ครูตีศัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษา บนกระป๋องหนึ่ง ให้นักเรียนสำรวจว่ามีคำและกลุ่มคำใดบ้างที่นักเรียนได้เขียนเอาไว้ว่าเป็นคำที่ไม่เข้าใจความหมาย และนำมารวมกับคำใหม่ที่ครูเตรียมมาสอน
- คำและกลุ่มคำที่ควรศึกษา มี 4 คำ ได้แก่คำว่า จู๋โจม เหยื่อ ฉก ลอกคราบ
5. ครูนำศัตรคำใหม่ที่เตรียมมาให้ให้นักเรียนศึกษา และคำเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่นักเรียนไม่เข้าใจ มาให้นักเรียนอ่านให้ถูกต้อง
6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดอภิปรายความหมายของคำและกลุ่มคำนั้น พร้อมกับจดสรุปความหมายจากที่ได้อภิปรายลงในกระดาษ
7. ครูแจกพจนานุกรมให้นักเรียนกลุ่มละ 1 เล่ม ให้นักเรียนเปิดหาความหมายที่แท้จริง และเปรียบเทียบที่ได้อภิปรายไว้ว่ามีส่วนตรงกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง และให้นักเรียนจดบันทึกคำศัพท์ที่อธิบายความหมายถูกต้องแล้ว ลงในสมุด
8. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง งู ภายในเวลา 5 นาที จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่ม ออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามให้นำมาอภิปรายภายในกลุ่ม ใช้เวลาประมาณ 5 นาที เลขาคัดบันทึก และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน ซึ่งคำถามมีดังนี้
 - 8.1 เหตุใดงูจึงหลับตาไม่ได้
 - 8.2 ทำไมงูจึงต้องล่าเหยื่อจะต้องหลอกล่อให้งูฉกมันก่อน
 - 8.3 ทำไมงูจึงต้องลอกคราบ

8.4 ถ้านักเรียนมีความจำเป็นต้องเข้าไปในสวนเวลากลางคืน จะมีวิธีการป้องกันไม่ให้ถูกงูกัดอย่างไร

8.5 เมื่อนักเรียนพบคนถูกงูกัด จะมีวิธีช่วยเหลืออย่างไร

ขั้นสรุป

ครูแจกภาพในเนื้อเรื่อง งู ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันระบายสีภาพสัตว์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเนื้อเรื่องนี้ให้สวยงาม แล้วนำมาส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิบริศนาศำทำย
2. ภาพ งู เช่น งูเห่า งูปล้องทอง งูเหลือม งูหลำม ฯลฯ
3. เนื้อเรื่อง "งู" จำนวน 15 แผ่น
4. พจนำนุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. ปากกาเมจิก
6. สีไม้
7. กระดำช
8. บัตรคำ ซึ่งได้แก่ 1. จู๋โจม 2. เพี้ยอ 3. ฉก 4. ลอกครำบ
9. กระเป่ำพ่น้ำ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 จากการตอบคำถำมของนักเรียน
 - 1.2 การร่ำยงำนหน้าชั้นเรียน
 - 1.3 การอภิปรำย
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 ตรวจการบันทึกควำมหมำยของคำศัพท์
3. ตรวจภำพระบำยสี

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

สัปดาห์ที่ 4

ครั้งที่ 10 (เรื่องงู)

บันทึกคาบที่ 28 - 30

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด งูเป็นสัตว์เลื้อยคลาน สามารถลอกคราบได้หลายครั้งภายในหนึ่งปีที่ถูกมันกัดอาจถึงความตายได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องราวจากภาพเกี่ยวกับเรื่องงูได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เรื่องงู

เมื่องูโตขึ้น หนึ่งงูจะไม่ได้ขึ้นตาม ดังนั้นงูจึงต้องมีการลอกคราบอยู่เสมอ ๆ แล้วสร้างหนังใหม่ขึ้นมาแทน งูบางชนิดลอกคราบเพียงครั้งเดียวหรือ 2 ครั้งใน 1 ปี แต่บางชนิดลอกคราบถึง 6 ครั้งในฤดูร้อนเมื่อใกล้เวลาลอกคราบผิวหนังของงูจะเริ่มซีดจางและมัว ผิวหนังใหม่จะเริ่มก่อตัวขึ้นข้างใต้ผิวหนังชั้นนอกเมื่อผิวหนังใหม่สร้างเสร็จ งูจะหลั่งสารหล่อลื่นซึ่งจะทำให้ผิวหนังเก่าหลุดออกจากผิวหนังใหม่ง่ายขึ้น โดยทั่วไปคราบของงูจะหลุดออกทั้งให้เราเห็นเป็นชั้นเดียวที่ค่อนข้างสมบูรณ์

(จากนิตยสารคณาค่า ปีที่ 5 ฉบับที่ 12 หน้า 23)

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูเล่านิทานเรื่อง ความฝันของมัลลย์ให้นักเรียนฟัง ครูให้นักเรียนติดตามเรื่องที่ครูเล่าไปด้วย

นิทานเรื่อง ความฝันของมัลลย์

วันนี้เป็นวันหยุด มัลลย์ไม่ไปโรงเรียน จึงนั่งเล่นตุ๊กตาอยู่ในห้องนั่งเล่น ไม่นานนักก็กลับไป ขณะที่มัลลย์นอนหลับได้ฝันไปว่า เดินเข้าไปในป่าคนเดียว และได้พบกับกระต่ายน้อยสีขาวตัวหนึ่ง มันน่ารักมาก พอวิ่งเข้าไปหา เจ้ากระต่ายน้อยก็วิ่งหนีไปทันที มัลลย์วิ่งตามจนเหนื่อย แต่ไม่พบ จึงนั่งพักอยู่ใต้ต้นไม้ ทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงร้อง "ช่วยด้วย! ช่วยด้วย !" มัลลย์รีบเดินไปยังเสียงนั้นทันที เห็นเจ้ากระต่ายน้อยวิ่งหนีมาทางมัลลย์ มีสัตว์ตัวหนึ่งเลื้อยเร็วมากตามหลังเจ้ากระต่ายน้อย มัลลย์รีบคว้าท่อนไม้ยื่นใหญ่กับล่าตัวเจ้าสัตว์ตัวนั้นทันที แต่มันยังไม่ตาย มันค่อย ๆ คลานออกมา และเลื้อยหนีไป เจ้ากระต่ายน้อยจึงหนีไปได้อย่างปลอดภัย มัลลย์ตกใจตื่นจากความฝัน และเล่าความฝันให้แม่ฟัง มัลลย์บอกแม่ว่า หนูมีความสุขมากที่ได้ช่วยเจ้ากระต่ายนั้นไว้ได้

เมื่อครูเล่านิทานจบ ครูซักถามนักเรียนว่า สัตว์ตัวที่จะทำอันตรายเจ้ากระต่ายน้อยนั้นคืออะไร นักเรียนคนใดตอบได้ก่อน จะเป็นฝ่ายชนะ ครูให้รางวัลตุ๊กตากระต่ายน้อยแก่นักเรียน ครูเขียนคำว่า "งู" บนกระดานดำ

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านในใจจากเนื้อหาเรื่อง "งู" โดยตัดตอนตั้งแต่เมื่องูโตขึ้น... ถึง...เป็นขั้นเดียวที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ให้นักเรียนอ่านภายในเวลา 5 นาที
2. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม จากเรื่องที่นักเรียนอ่านไปแล้ว
3. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานผลของการอภิปรายกลุ่ม
4. ครูถามคำถามให้นักเรียนตอบ เพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งคำถาม

มีดังนี้

- 4.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 4.2 เหตุใดจึงลอกคราบ
- 4.3 ใน 1 ปี งูลอกคราบกี่ครั้ง
- 4.4 งูมีวิธีการลอกคราบอย่างไร
- 4.5 ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร
- 4.6 ผู้เขียนบอกรายละเอียดอะไรบ้าง

5. ครูจับฉลากรายชื่อนักเรียนที่ยังไม่ได้อ่านออกเสียงกลุ่มละ 2 คน และให้นักเรียนออกมาอ่านทีละคน ให้นักเรียนที่อยู่ต่างกลุ่มกัน ฟังสังเกตการอ่านออกเสียงของเพื่อน จดบันทึกและนำเสนอเพื่อแก้ไข หลังจากเพื่อนอ่านเสร็จแล้วทุกคน จากนั้นครูให้ข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง

6. ครูคิดภาพเกี่ยวกับเรื่องของงู จำนวน 4 ภาพ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแต่งเรื่องราวจากภาพที่ครูให้ร่วมกัน

7. ครูให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดชนิดเลือกคำตอบมาเติมลงในช่องว่าง เพื่อทบทวนเนื้อเรื่องทั้งหมด แล้วนำมาส่งครู

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทน ออกมารายงานเรื่องราวจากภาพที่นักเรียนได้ร่วมกันแต่งขึ้นหน้าชั้นเรียน และนำเรื่องมาส่งครู พร้อมกับให้แต่ละกลุ่มสรุปใจความสำคัญของเรื่องโดยเขียนมาส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง ความฝันของมาลัย
2. เนื้อหาเรื่องงู (ตัดตอนมาส่วนหนึ่ง)
3. ภาพเรื่องราวเกี่ยวกับงู จำนวน 4 ภาพ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่น การอภิปราย การอ่าน
ออกเสียง การรายงานหน้าชั้นเรียน

2. ตรวจสอบฝึกหัด

2.1 ตรวจสอบฝึกหัดชนิดเติมคำลงในช่องว่าง

2.2 ตรวจสอบเรื่องจากภาพ

2.3 ตรวจสอบการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เพิ่มเติมลงในช่องว่างของข้อความ

เมื่อจูโตขึ้น หนึ่งงูจะไม่โตขึ้นตาม ดังนั้นงูจึงต้องมีการลอกคราบ (1) เสมอ ๆ แล้วสร้างหนังใหม่ขึ้นมา (2) งูบางชนิดลอกคราบเพียงครั้งเดียว (3) 2 ครั้งใน 1 ปี แต่บาง (4) ลอกคราบถึง 6 ครั้งในฤดูร้อน (5) ไกล่เวลาลอกคราบผิวหนังของงูจะ (6) ขีดยางและมัว ผิวหนังใหม่ (7) เริ่มก่อตั้งขึ้นข้างใต้ผิวหนังชั้น (8) เมื่อผิวหนังใหม่สร้างเสร็จ งูจะ (9) สลัดลอกทิ้ง ซึ่งจะทำให้ผิวหนัง (10) หลุดออกจากผิวหนังใหม่ง่ายขึ้น

1. ก. อย่าง	ข. อยู่	ค. สม่่าเสมอ	ง. บ่อย
2. ก. ด้วย	ข. ประจำ	ค. แทน	ง. อีก
3. ก. หรือ	ข. และ	ค. ใน	ง. เท่านั้น
4. ก. ตัว	ข. ครั้ง	ค. ที่	ง. ชนิด
5. ก. หาก	ข. เมื่อ	ค. ครั้น	ง. พอ
6. ก. สี	ข. ออก	ค. เริ่ม	ง. มอง
7. ก. จะ	ข. นั้น	ค. พอ	ง. ที่
8. ก. ใน	ข. หนึ่ง	ค. ต่อไป	ง. นอก
9. ก. ผลิต	ข. หลั่ง	ค. บับ	ง. ฟัน
10. ก. นั้น	ข. แห้ง	ค. เก่า	ง. ขยายตัว

เฉลย

1. บ. อยู่
2. ค. แทน
3. ก. หรือ
4. ง. ชนค
5. ข. เมื่อ
6. ค. เริ่ม
7. ก. จะ
8. ง. นอก
9. ข. หลัง
10. ค. เก่า

แผนการสอนภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
กลุ่มควบคุม
เรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. วัฒนธรรมไทย เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นไทย หากคนในสังคมไทยทุกคนร่วมมือกันอนุรักษ์มรดกไทยนี้ไว้ ย่อมจะเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ ของชาวไทยทุกคน
2. วัฒนธรรมไทย แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชาติ เราทุกคนควรช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงามของไทย ไว้ให้เยาวชนรุ่นหลังสืบทอดไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายถึงปัญหาทางด้านสังคมไทยในปัจจุบันได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนคำขวัญในหัวข้อการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติที่เกี่ยวกับเรื่องของประเพณีวัฒนธรรมไทยได้ถูกต้อง
6. นักเรียนสามารถเขียนรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
7. นักเรียนสามารถเขียนบรรยายหัวข้อคำขวัญในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การรณรงค์วัฒนธรรมไทย

น้อง ๆ ได้สังเกตเห็นบ้างไหมคะว่า ในปัจจุบันคนไทยรับเอาความเจริญทางด้านวัตถุ และวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามากเกินไปไม่ได้มีการเลือกสรรและไม่คำนึงถึงความเหมาะสม แต่สำหรับวัฒนธรรมไทยที่ดีงามซึ่งสั่งสมกันมานานและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติ คนจำนวน

มากทั้งเด็กและผู้ใหญ่กลับละเลยไม่ใส่ใจ ในที่สุดขณะนี้เรากำลังประสบกับปัญหาทางด้านวัฒนธรรมถึงขั้นวิกฤตหลายประการ

ในปี พ.ศ. 2537 นี้ รัฐบาลจึงได้กำหนดให้เป็นปีรณรงค์วัฒนธรรมไทย เพื่อดึงวัฒนธรรมและจริยธรรมในสังคมไทยของเรากลับคืนมา โดยมีหัวข้อเร่งด่วนที่ต้องรณรงค์ 11 หัวข้อ ได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วิถีครอบครัว และชุมชนไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ภาษาไทย ระเบียบวินัย ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาไทย การแต่งกายแบบไทย ศิลปกรรมของไทย วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว และ วัฒนธรรมกับการพัฒนา

หลักการสำคัญที่จะนำมาใช้รณรงค์ได้แก่ การชื่นชม และสร้างสำนึก เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่บังคับให้ยอมรับกันไม่ได้ จึงต้องอาศัยการสร้างจิตสำนึกด้วยการออกเสียงย้ำเตือนให้บ่อยครั้ง ซึ่งจะแยกออกเป็น 3 วิธีคือ วิธีแรก สร้างความรู้ความเข้าใจ โดยอาศัยสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และสิ่งพิมพ์ โดยเน้นที่วันสำคัญ ๆ ของชาติ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็กแห่งชาติ วันครู วันศิลปินแห่งชาติ วันอนุรักษ์มรดกไทย วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ ฯลฯ วิธีที่ 2 อาศัยการสร้างทัศนคติที่เห็นด้วย คล้อยตาม โดยส่งเสริมการเรียนการสอน ผลิตและเผยแพร่คู่มือส่งเสริมการเรียนการสอน รวมทั้งผลิตและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอนและวิธีสุดท้ายคือ การสร้างพฤติกรรมร่วม โดยขอความร่วมมือจากศิลปินดัง ๆ ที่ประชาชนชื่นชอบมาเป็นผู้นำเสนอ

น้อง ๆ ที่เป็นคนรุ่นใหม่และเป็นอนาคตของชาติควรสนใจให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการรักษาวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมที่งดงามของไทย ซึ่งนับวันจะถูกทำลายและกลืนหายไปกับสิ่งใหม่ ๆ ของต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้ง ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมว่า การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ คนต่างชาติมากมายยังมองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย แล้วตัวเราซึ่งเป็นคนไทยแท้ ๆ จะมองไม่เป็นบ้างเสียหรือคะ!

(จากนิตยสารคุณค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 5 2537 หน้า 5)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนว่าในปี พ.ศ. 2537 นี้ รัฐบาลได้กำหนดให้เป็นปีอะไร ครูจดคำตอบของนักเรียนลงบนกระดาน และให้นักเรียนแสดงท่าทางบทบาทสมมติ เกี่ยวข้องกับการแสดงออกถึงประเพณีวัฒนธรรมของไทย เช่น รำกลองยาว รำมวยไทย ประเพณีสงกรานต์ ทาบุญตักบาตร ร้อยพวงมาลัย กลุ่มใดแสดงได้ดีจนกลุ่มอื่นทลายได้ถูกต้อง ภายในเวลา 2 นาที จะได้รับรางวัลจากครู

ขั้นสอน

1. ศึกษาคำและกลุ่มคำ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ครูแจกเนื้อหาเรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย ให้นักเรียนอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อค้นหาคำยากที่นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย และขีดเส้นใต้คำ ๆ นั้น ไว้หน้าคำต่าง ๆ เหล่านี้จดลงในสมุด

1.2 ครูติดบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษาจากเนื้อหาเรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย ทั้งที่ครูเตรียมมาสอน และเขียนบัตรคำเพิ่มเติมจากที่นักเรียนพบให้นักเรียนอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง

คำและกลุ่มคำที่นำมาให้นักเรียนศึกษา มี 9 คำ ได้แก่ คำว่า รณรงค์วัฒนธรรมไทย จริยธรรม วิถีครอบครัว ขนบธรรมเนียม คุณธรรม ภูมิปัญญา สำนึกอนุรักษ์ ทศนคติ

1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น ๆ โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

1.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำศัพท์ กลุ่มละ 1 คำ แล้วอธิบายคำศัพท์นั้น

1.5 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายคำศัพท์นอกเหนือจากที่นักเรียนจับฉลากได้

1.6 ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำที่นำมาศึกษาทั้งหมดจากพจนานุกรม ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง แล้วจดบันทึกความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ เหล่านี้ลงในสมุด

2. สอนอ่านในใจ ซึ่งมีขั้นตอนการสอนอ่านดังนี้คือ

- 2.1 ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านเรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย
ประมาณ 5 นาที
- 2.2 ครูถามคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ เพื่อให้นักเรียนสามารถจับใจความ
ของเรื่องทั้งหมดที่อ่าน
- 2.3 ให้นักเรียนออกมาจับฉลากคำถามกลุ่มละ 1 ข้อ และนำไปอภิปราย
ภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันค้นหาคำตอบ
- 2.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติม หากคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน
- 2.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งบันทึกการตอบคำถามมาให้ครูตรวจ
- 2.6 ครูนำเนื้อหาจากเรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย ให้นักเรียนได้ร่วมกัน
อภิปราย แสดงความคิดเห็น และตอบคำถามอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
โดยกำหนดเวลาในตอนนี้ ประมาณ 5 นาที
- 2.7 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความทั้งหมดจากเรื่องที่อ่านอีกครั้งหนึ่ง
และให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด

3. สอนอ่านออกเสียง โดยเน้นการอ่านออกเสียงคำที่มี ร, ล เป็นพยัญชนะต้น และคำควบกล้ำ ให้นักเรียนต้องชัดเจน เว้นวรรคตอนให้ถูกที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ครูให้นักเรียนที่ยังไม่ได้อ่านออกเสียงออกมาอ่านทีละคน
- 3.2 ให้นักเรียนที่อยู่ต่างกลุ่มกันฝึกสังเกตการอ่านออกเสียงของเพื่อนและให้
นักเรียนจดบันทึก เสนอแนะ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง
- 3.4 ครูให้นักเรียนสลับกันออกมารายงานข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงการอ่าน
ออกเสียงของเพื่อนที่อยู่ต่างกลุ่มกัน
- 3.5 ครูให้ข้อเสนอแนะในการอ่านออกเสียงของนักเรียนแต่ละคน เพิ่มเติม
อีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงการอ่าน

4. สรุปบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 4.1 ครูให้นักเรียนเขียนคำขวัญในหัวข้อเรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
กลุ่มละ 1 หัวข้อ
- 4.2 ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องมาส่งครู

4.3 ครูให้นักเรียนนำเรื่องที่เขียนบรรยายหัวข้อคำขวัญออกมาเล่าให้ฟัง

สื่อการเรียนรู้

1. ตี๊กตาเด็กไร้ชุดไทย (รางวัลสำหรับผู้ตอบคำถามได้ถูกต้อง)
2. ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบัน
3. เนื้อเรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย
4. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. บัตรคำ จำนวน 9 ใบ ได้แก่คำว่า รณรงค์วัฒนธรรมไทย จริยธรรม

วิถีครอบครัว ขนบธรรมเนียม คุณธรรม ภูมิปัญญา สำนึก อารักขา ทศนคติ

6. กระเป๋าหนัง
7. การแสดงบทบาทสมมติ (โดยไม่ใช้คำพูด เกี่ยวกับเรื่องประเพณีวัฒนธรรมไทย)
8. บัตรข้อความดังนี้
 - 8.1 รำกลองยาว
 - 8.2 รำมวยไทย
 - 8.3 ประเพณีสงกรานต์
 - 8.4 ทำบุญตักบาตร
 - 8.5 ร้อยพวงมาลัย
9. ฉลากคำถาม
10. แบบฝึกหัด
11. กระดาษ
12. สีเมจิก

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การรายงานหน้า

ชั้นเรียน การอ่านออกเสียง การแสดงบทบาทสมมติ

2. ตรวจสอบฝึกหัด

- 2.1 การเขียนคำขวัญในหัวข้อการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
- 2.2 ตรวจสอบการจดคำอธิบายศัพท์
- 2.3 การสรุปใจความสำคัญจากเรื่อง
- 2.4 การเขียนบรรยายจากหัวข้อคำขวัญเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์

วัฒนธรรมไทย

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

ครั้งที่ 11 (เรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย) บันทึกคาบที่ 31 - 33 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด วัฒนธรรมไทย เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นไทย หากคนในสังคมไทย
ทุกคนร่วมมือกันอนุรักษ์มรดกไทยไว้ ย่อมจะเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ ของชาวไทยทุกคน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายถึงปัญหาทางด้านสังคมไทยในปัจจุบันได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนคำขวัญในหัวข้อการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การรณรงค์วัฒนธรรมไทย

น้อง ๆ ได้สังเกตเห็นบ้างไหมคะว่า ในปัจจุบันคนไทยรับเอาความเจริญทางด้านวัตถุ
และวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามากโดยไม่ได้มีการเลือกสรรและไม่คำนึงถึงความเหมาะสม แต่
สำหรับวัฒนธรรมไทยที่ดีงามซึ่งสั่งสมกันมานานและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติ คนจำนวน
มากทั้งเด็กและผู้ใหญกลับละเลยไม่ใส่ใจ ในที่สุดขณะนี้เรากำลังประสบกับปัญหาทางด้าน
วัฒนธรรมถึงขั้นวิกฤตหลายประการ

ในปี พ.ศ. 2537 นี้ รัฐบาลจึงได้กำหนดให้เป็นปีรณรงค์วัฒนธรรมไทย เพื่อค้ำ
วัฒนธรรมและจริยธรรมในสังคมไทยของเราสืบมา โดยมีหัวข้อเร่งด่วนที่ต้องรณรงค์ 11
หัวข้อ ได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วิถีครอบครัว และชุมชนไทย
ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ภาษาไทย ระเบียบวินัย ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรม วิถีชีวิต
และภูมิปัญญาไทย การแต่งกายแบบไทย ศิลปกรรมของไทย วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว และ
วัฒนธรรมกับการพัฒนา

หลักการสำคัญที่จะนำมาใช้บังคับได้แก่ การขึ้นา และสร้างสำนึก เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่บังคับให้ยอมรับกันไม่ได้ จึงต้องอาศัยการสร้างจิตสำนึกด้วยการออกเสียงย้ำเตือนให้บ่อยครั้ง ซึ่งจะแยกออกเป็น 3 วิธีคือ วิธีแรก สร้างความรู้ความเข้าใจ โดยอาศัยสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และสิ่งพิมพ์ โดยเน้นที่วันสำคัญ ๆ ของชาติ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็กแห่งชาติ วันครู วันศิลปินแห่งชาติ วันอนุรักษ์มรดกไทย วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ ฯลฯ วิธีที่ 2 อาศัยการสร้างทัศนคติที่เห็นด้วย คล้อยตาม โดยส่งเสริมการเรียนการสอน ผลิตและเผยแพร่คู่มือส่งเสริมการเรียนการสอน รวมทั้งผลิตและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอนและวิธีสุดท้ายคือ การสร้างพฤติกรรมร่วม โดยขอความร่วมมือจากศิลปินดัง ๆ ที่ประชาชนชื่นชอบมาเป็นผู้นำเสนอ

น้อง ๆ ที่เป็นคนรุ่นใหม่และเป็นอนาคตของชาติควรสนใจให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการรักษาวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมที่งดงามของไทย ซึ่งนับวันจะถูกทำลายและกลืนหายไปกับสิ่งใหม่ ๆ ของต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้ง ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมว่า การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ คนต่างชาติมากมายยังมองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย แล้วตัวเราซึ่งเป็นคนไทยแท้ ๆ จะมองไม่เป็นบ้างหรือคะ!

(จากนิตยสารคนค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 5. หน้า 5)

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนว่า ในปี พ.ศ. 2537 นี้ รัฐบาลได้กำหนดให้เป็นปีอะไร ใครตอบถูกต้องจะได้รับรางวัล ครูจดหัวข้อเรื่อง "การธำรงวัฒนธรรมไทย" บนกระดานดำ

ขั้นสอน

1. ครูนำข่าวจากหนังสือพิมพ์มาอ่านให้นักเรียนฟังถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน เช่น ข้าราชการแท้ง ปัญหาโสเภณี ปัญหาเด็กนักเรียนยกพวกตีกัน รวมถึงการแต่งกายของคนไทยในปัจจุบัน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงปัญหาทางด้านสังคมในปัจจุบันที่ส่งผลทำให้วัฒนธรรมไทยที่งดงามของเรากำลังสูญหายไปมีสาเหตุเนื่องมาจากอะไร และมีวิธีการแก้ไขได้อย่างไรบ้าง ครูจดบันทึกคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ

3. ครูแจกเนื้อเรื่องให้นักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่น ให้นักเรียนอ่านเรื่อง "การรณรงค์วัฒนธรรมไทย" อย่างคร่าว ๆ เพื่อหาคำที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมายและเขียนลงในสมุดบันทึก

4. ครูติดบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษา บนกระเป๋าค้น ให้นักเรียนสำรวจว่ามีคำ และกลุ่มคำใดบ้าง ที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมายเพิ่มเติมมากกว่านี้โดยนำมารวมกับคำใหม่ที่ครูเตรียมมาสอน

คำและกลุ่มคำที่ควรศึกษา มี 9 คำ ได้แก่คำว่า รณรงค์วัฒนธรรมไทย จริยธรรม วิถีครอบครัว ขนบธรรมเนียม คุณธรรม ภูมิปัญญา สำนึก อนุรักษ์ ทัศนคติ

5. ครูนำบัตรคำใหม่ที่เตรียมมาให้ให้นักเรียนศึกษา และคำเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่นักเรียนไม่เข้าใจ มาให้นักเรียนอ่านให้ถูกต้อง

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้นครูให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำศัพท์ กลุ่มใดได้คำใดจะต้องออกมาอธิบายคำศัพท์ที่จับได้ กลุ่มละ 1 คำศัพท์ ส่วนคำศัพท์ที่เหลือ ครูและนักเรียนร่วมกันให้ความหมาย

7. ครูแจกพจนานุกรมให้นักเรียนกลุ่มละ 1 เล่ม ให้นักเรียนเปิดหาความหมายที่แท้จริง และเปรียบเทียบกับที่ได้อภิปรายไว้ว่ามีส่วนตรงกันหรือไม่ ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง และให้นักเรียนจดบันทึกคำศัพท์ที่อธิบายความหมายถูกต้องแล้ว ลงในสมุด

8. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง "การรณรงค์วัฒนธรรมไทย" ภายในเวลา 5 นาที จากนั้นให้ส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมาจับฉลากคำถามกลุ่มละ 1 ข้อ แล้วนำคำถามมาอภิปรายภายในกลุ่มใช้เวลาประมาณ 5 นาที เลขาจดบันทึก และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน ซึ่งคำถามมีดังนี้

8.1 หัวข้อที่รัฐบาลได้กำหนดในการรณรงค์วัฒนธรรมไทย ได้แก่อะไรบ้าง

8.2 หลักการสำคัญที่นำมาใช้ในการรณรงค์วัฒนธรรมไทยจะต้องใช้การชี้แนะ และสร้างสำนึกด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่อะไรบ้าง

8.3 การรับอิทธิพลวัฒนธรรมต่างชาติ เข้ามาในประเทศ นักเรียนคิดว่าเป็นผลดีหรือไม่อย่างไร

8.4 สื่อมวลชน รวมทั้งศิลปินแขนงต่าง ๆ ควรมีส่วนช่วยในการรณรงค์วัฒนธรรมไทยได้หรือไม่ อย่างไร จงอธิบาย

8.5 หากประชาชนคนไทยละเลยไม่ใส่ใจในวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเราแล้ว
ต่อไปในอนาคตสังคมไทยจะเป็นเช่นไร

9. ให้นักเรียนส่งบันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่ม นามาส่งให้ครูตรวจ ครูและ
นักเรียน ร่วมกันสรุปคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนเขียนคำขวัญในหัวข้อเรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยกลุ่มละ 1 หัวข้อ
เช่น "ชาติจะพัฒนา หากชาวประชารักษาวัฒนธรรมไทย" ฯลฯ และให้เขียนใส่กระดาษสีที่
ครูเตรียมให้ พร้อมตกแต่งบัตรคำขวัญให้สวยงาม และนามาส่งให้ครูตรวจ

สื่อการเรียนรู้

1. ตึกตาเติกส์ไทย (รางวัลสำหรับผู้ตอบคำถามได้ถูกต้อง)
2. ข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบัน
3. เนื้อเรื่อง การรณรงค์วัฒนธรรมไทย
4. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. บัตรคำ จำนวน 9 ใบ ได้แก่คำว่า รณรงค์วัฒนธรรมไทย จริยธรรม
วิถีครอบครัว ขนบธรรมเนียม คุณธรรม ภูมิปัญญา สำนึก อนุรักษ์ ทัศนคติ
6. กระดาษแผ่น

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 การตอบคำถาม
 - 2.2 การเขียนคำขวัญในหัวข้อการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

ครั้งที่ 12 (เรื่องการรณรงค์วัฒนธรรมไทย) บันทึกคาบที่ 34 - 36 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด วัฒนธรรมไทย แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชาติ เราทุกคนควรช่วยกัน
อนุรักษ์วัฒนธรรมที่งดงามของไทย ไว้ให้เยาวชนรุ่นหลังสืบต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติที่เกี่ยวกับ เรื่องของประเพณี วัฒนธรรมไทย
ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนบรรยายหัวข้อคำขวัญในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้
ถูกต้อง

เนื้อหา

การรณรงค์วัฒนธรรมไทย

น้อง ๆ ได้สังเกตเห็นบ้างไหมคะว่า ในปัจจุบันคนไทยรับเอาความเจริญทางด้านวัตถุ
และวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามากโดยไม่ได้มีการเลือกสรรและไม่คำนึงถึงความเหมาะสม แต่
สำหรับวัฒนธรรมไทยที่งดงามซึ่งสั่งสมกันมานานและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติ คนจำนวน
มากทั้งเด็กและผู้ใหญ่มักจะเลอะไม่ใส่ใจ ในที่สุดขณะนี้เรากำลังประสบกับปัญหาทางด้าน
วัฒนธรรมถึงขั้นวิกฤตหลายประการ

ในปี พ.ศ. 2537 นี้ รัฐบาลจึงได้กำหนดให้เป็นปีรณรงค์วัฒนธรรมไทย เพื่อดึง
วัฒนธรรมและจริยธรรมในสังคมไทยของเรากลับคืนมา โดยมีหัวข้อเร่งด่วนที่ต้องรณรงค์ 11
หัวข้อ ได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วิถีครอบครัว และชุมชนไทย

ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ภาษาไทย ระเบียบวินัย ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาไทย การแต่งกายแบบไทย ศิลปกรรมของไทย วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว และ วัฒนธรรมกับการพัฒนา

หลักการสำคัญที่จะนำมาใช้รณรงค์ได้แก่ การชื่นชม และสร้างสำนึก เนื่องจาก วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่บังคับให้ยอมรับกันไม่ได้ จึงต้องอาศัยการสร้างจิตสำนึกด้วยการออกเสียง ย้ำเตือนให้บ่อยครั้ง ซึ่งจะแยกออกเป็น 3 วิธีคือ วิธีแรก สร้างความรู้ความเข้าใจ โดย อาศัยสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และสิ่งพิมพ์ โดยเน้นที่วันสำคัญ ๆ ของชาติ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็กแห่งชาติ วันครู วันศิลปินแห่งชาติ วันอนุรักษ์มรดกไทย วันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ ฯลฯ วิธีที่ 2 อาศัยการสร้างทัศนคติที่เห็นด้วย คล้อยตาม โดยส่งเสริมการเรียนการสอน ผลิต และเผยแพร่คู่มือส่งเสริมการเรียนการสอน รวมทั้งผลิตและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอนและวิธี สุดท้ายคือ การสร้างพฤติกรรมร่วม โดยขอความร่วมมือจากศิลปินดัง ๆ ที่ประชาชนชื่นชอบ มาเป็นผู้นำเสนอ

น้อง ๆ ที่เป็นคนรุ่นใหม่และเป็นอนาคตของชาติควรสนใจให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการรักษาวรรณธรรมและขนบธรรมเนียมที่ดีงามของไทย ซึ่งนับวันจะถูกทำลายและกลืนหายไปกับสิ่งใหม่ ๆ ของต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้ง ดังพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมว่า การรักษาวรรณธรรมคือการ รักษาชาติ คนต่างชาติมากมายยังมองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย แล้วตัวเราซึ่งเป็นคนไทย แท้ ๆ จะมองไม่เป็นบ้างหรือคะ!

(จากนิตยสารคุณค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 5 หน้า 5)

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากบนโต๊ะครู โดยในฉลากนั้นกำหนด ให้นักเรียนแสดงท่าทางบทบาทสมมติโดยไม่ใช้คำพูด เนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่อง ประเพณี วัฒนธรรมของไทย เมื่อจับได้แล้วให้ไปประชุมกลุ่มคิดท่าทางภายในเวลา 5 นาที แล้วแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทของตน กลุ่มใดทายถูกก่อนจะเป็นผู้ชนะ และกลุ่มที่แสดงจะได้รับรางวัล ด้วยเช่นกัน โดยใช้เวลาแสดงกลุ่มละ 2 นาที หากทายไม่ได้ทั้งกลุ่มผู้แสดง และกลุ่มอื่น ๆ

ที่เป็นฝ่ายตายจะไม่ได้รับคะแนนเช่นกัน สำหรับบทบาทที่กำหนดให้มีดังนี้คือ 1. รำกลองยาว 2. รำมวยไทย 3. ประเพณีสงกรานต์ 4. ทาบุญตักบาตร 5. ร้อยพวงมาลัย

ขั้น นำเสนอ

1. ครูให้นักเรียนอ่านในใจจากเนื้อหาเรื่อง "การรณรงค์วัฒนธรรมไทย" ภายในเวลา 5 นาที
2. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม จากเรื่องที่นักเรียนอ่านไปแล้ว
3. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานผลของการอภิปรายกลุ่ม
4. ครูถามคำถามให้นักเรียนตอบ เพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านซึ่งคำถามมีดังนี้
 - 4.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
 - 4.2 สิ่งที่ทำให้วัฒนธรรมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากสาเหตุใด
 - 4.3 นักเรียนมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยได้อย่างไร
 - 4.4 จากเรื่องนี้ผู้เขียนบอกรายละเอียดอะไรบ้าง
5. ครูให้นักเรียนที่ยังไม่ได้อ่านออกเสียงออกมาอ่านที่ละคน ให้นักเรียนที่อยู่ต่างกลุ่มกันสังเกตการอ่านออกเสียงของเพื่อน และจดบันทึกเพื่อนำเสนอแก้ไขในครั้งต่อไป หลังจากเพื่อนอ่านเสร็จแล้วทุกคน จากนั้นครูให้ข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง
6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาหยิบบัตรคำขวัญที่ร่วมกันเขียนขึ้นจากครั้งที่แล้ว ไปติดบนกระดานดำ ครูให้นักเรียนเขียนในลักษณะการบรรยาย โดยใช้หัวข้อจากคำขวัญของกลุ่มตนเองอย่างน้อย 10 บรรทัด ภายในเวลา 15 นาที ทุกคนภายในกลุ่มจะต้องช่วยกันคิดทุกคน และเรียบเรียงเขียนมาส่งครู
7. ครูให้นักเรียนทุกคนทาบแบบฝึกหัดชนิดเติมคำลงในช่องว่าง เพื่อทบทวนเรื่องที่ได้อ่านไป และนำมาส่งครู

ขั้น สรุป

ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องมาส่งครู และนำเรื่องที่บรรยายจากหัวข้อคำขวัญออกมาเล่าให้ฟัง ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปให้ข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

ในปัจจุบันคนไทยรับเอาความเจริญทางด้านวัตถุและวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามาก โดยไม่ได้มีการเลือกสรรและ (1) ...คำนึงถึงความเหมาะสม แต่สำหรับวัฒนธรรมไทย (2) ...สิ่งามซึ่งสิ่งสมกันมา (3) ...และเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติ (4) ...จำนวนมากทั้งเด็กและผู้ใหญ่กลับ (5) ...ไม่ใส่ใจ ในที่สุดขณะนี้ (6) ...กำลังประสบกับปัญหาทางด้านวัฒนธรรม (7) ...ขั้นวิกฤตหลายประการ

คนรุ่นใหม่และเป็นอนาคตของชาติ (8) ...สนใจให้ความสำคัญ และมีส่วน (9) ...ในการรักษาวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมที่ (10) ...งามของไทย ซึ่งนับวันจะถูกทำลายและกลืนหายไปกับสิ่งใหม่ ๆ ของต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้ง

1. ก. ไม่	ข. คิด	ค. คอย	ง. พิจารณา
2. ก. ซึ่ง	ข. ที่	ค. อัน	ง. นั้น
3. ก. นั้น	ข. ตลอด	ค. มาก	ง. นาน
4. ก. เรา	ข. คน	ค. ปัจจุบัน	ง. ซึ่ง
5. ก. ทำ	ข. เป็น	ค. ละเลย	ง. ึ่ง
6. ก. เมื่อ	ข. เรา	ค. แม้	ง. ทั่วไป
7. ก. ถึง	ข. จะ	ค. เป็น	ง. ใน
8. ก. กำลัง	ข. เรา	ค. ความ	ง. ควร
9. ก. ช่วย	ข. หนึ่ง	ค. ร่วม	ง. สำคัญ
10. ก. ดี	ข. เหมาะสม	ค. มี	ง. ความ

เฉลย

1. ก. ไม่
2. ข. ที่
3. ง. นาน
4. ข. คน
5. ค. ละเลย
6. ข. เรา
7. ก. ถึง
8. ง. ควร
9. ค. ร่วม
10. ก. ดี

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มควบคุม

เรื่อง เสียมเขาควายเป็นชนกัน

จำนวน 6 คาบ

ความคุ้มครอง

1. สำนวนเสียมเขาควายให้ชนกัน เป็นสำนวนที่ใช้พูดในเมื่อมีผู้ยิงให้ผู้อื่นทะเลาะวิวาทกัน โดยใช้เล่ห์กลทำให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันผิด
2. เมื่อมีเหตุการณ์สิ่งหนึ่งสิ่งใดเกิดขึ้นทำให้เข้าใจผิดระหว่างกันและกันย่อมจะมีสาเหตุที่มา ดังนั้นจึงควรที่จะพิจารณาให้รอบคอบ และแก้ไขที่สาเหตุอย่าหลงเชื่อคำยุยงของคนอื่น เพราะเขาอาจใช้วิธี "เสียมเขาควายให้ชนกัน" กับเราก็ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายสำนวน เสี่ยมเขาควายให้ชนกันได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้อย่างถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติที่เกี่ยวข้องกับสำนวน "เสี่ยมเขาควายให้ชนกัน" ได้อย่างถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถนำคำที่ครูกำหนดให้มาแต่งเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

เล่นเกมเบาควายให้ชนกัน

ในอำเภอแห่งนี้ ทุกปีจะมีการแข่งขันตัดแต่งพุ่มไม้เป็นรูปทรงแปลก ๆ ชาวบ้านจากทุกตำบลในอำเภอนั้นต่างก็พยายามแสดงฝีมือกันอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้ครองถ้วยชนะเลิศประจำปี แต่ตลอดเวลา 3 ปีที่ผ่านมาถ้วยชนะเลิศตกเป็นของตำบลเพียงตำบลเดียวซึ่งมีวนักบู้เป็นตัวแทนส่งผลงานเข้าประกวด ทั้งสองคนทำงานร่วมกันได้อย่างดีเยี่ยม ผลงานจึงไม่มีที่ติ

และตลอดเวลา 3 ปี เช่นกันที่ตำบลของอิดได้เพียงถ้วยรางวัลชนะเลิศ อิดทั้งไกรธและอิจฉาอ้วนกับตุ้มมาก ถ้าพูดถึงฝีมือแล้วอิดยังคงสู้กับตุ้มไม่ได้ เขาจึงต้องคิดหาทางอื่นเพื่อเอาชนะให้ได้

"ถ้าเราเอาชนะด้วยฝีมือไม่ได้ก็ต้องใช้เล่ห์กลเข้าช่วยจริงสิเราจะต้องทำให้สองคนนั้นทะเลาะกันจนไม่ยอมร่วมมือกันเข้าแข่งขัน แล้วในที่สุดรางวัลชนะเลิศก็จะเป็นของเรา นี่ก็จนจะถึงวันแข่งขันแล้วด้วย เราต้องรีบลงมือแล้ว" อิดคิดในใจ

วันรุ่งขึ้นอิดเริ่มดำเนินตามแผนการที่คิดไว้ทันที เขาเดินทางไปหาอ้วนและพูดคุยกับอ้วนว่า

"ฉันเดินทางมาจากตำบลอื่น ถามชาวบ้านแถวนี้ว่าใครตัดแต่งพุ่มไม้เก่งที่สุด พวกเขาบอกเป็นเสียงเดียวกันว่าคนซื้อตุ้มบ้านอยู่แถวนี้ ฉันก็เลยอยากจะมาขอชมฝีมือหน่อยไฉนชาวบ้านหลายตำบลพูดกันว่าเพราะฝีมือของตุ้มเพียงคนเดียวแท้ ๆ ทำให้ได้รางวัลชนะเลิศ 3 ปีซ้อนจริงหรือเปล่า" เมื่ออิดพูดจบก็รอฟังคำตอบจากอ้วน แต่อ้วนไม่ยอมตอบได้แต่ทำหน้าไม่ค่อยพอใจ อิดจึงพูดต่อไปว่า

"นี่ฉันพูดจริง ๆ นะ ชาวบ้านเขาพูดกันอย่างนี้ทั้งนั้น" อ้วนแสดงสีหน้าไม่พอใจมากขึ้น แต่ก็ยังไม่พูดอะไรได้แต่พาอิดไปดูพุ่มไม้แบบต่าง ๆ

วันต่อมาอิดเดินทางไปหาตุ้มและพูดคุยกับอ้วนให้ฟัง ทำให้ตุ้มเกิดความรู้สึกไม่พอใจเช่นกัน อิดคิดว่าแผนการของเขาสำเร็จไปกว่าครึ่งแล้ว เหลือแต่เพียงวันคัดเลือกตัวแทนตำบลเท่านั้น แล้ววันนี้ก็มาถึง

ทั้งอ้วนและตุ้มยังคงไม่พอใจซึ่งกันและกันอยู่ เมื่อมาพบกันต่างคนต่างบึ้งตึงไม่พูดจากัน เมื่อถึงเวลาคัดเลือกตัวแทน ชาวบ้านก็เสนอชื่อของอ้วนกับตุ้มอีกครั้งหนึ่ง แต่คราวนี้ต่างไปจากทุกปีเพราะทั้งคู่ปฏิเสธที่จะทำงานร่วมกัน

"ถ้าทุกคนต้องการให้ฉันเป็นตัวแทน ฉันก็จะเป็นแต่ฉันต้องการทำงานคนเดียว ทุกคนจะรู้ว่ารางวัลชนะเลิศที่ได้มาเป็นเพราะฝีมือของฉัน แต่ถ้าทุกคนไม่ตกลง ฉันก็ขอถอนตัว" อ้วนพูดขึ้นทันทีที่ได้รับการเสนอชื่อ

"ฉันก็เหมือนกัน ฉันขอให้ทุกคนตัดสินใจเลือกคนใดคนหนึ่ง แต่ถ้าจะให้ทำงานร่วมกันฉันไม่ยอมเด็ดขาด" ตุ้มบอกกับทุกคน

ชาวบ้านที่ยืนฟังอยู่ต่างไม่เข้าใจว่าทำไมอ้วนกับตุ๊จึงไม่ยอมทำงานร่วมกันเหมือน
เช่นทุกปี และไม่ว่าใครจะขอร้องอย่างไรทั้งสองก็ยังยืนยันคำพูดเดิม ไม่มีใครกล้าตัดสินใจ
เลือกคนใดคนหนึ่งเป็นตัวแทน สุดท้ายทุกคนจึงต้องเลือกคนอื่นที่พอมีฝีมือมาแทนอ้วนกับตุ๊

ในวันแข่งขัน อืดได้เป็นตัวแทนประจำตำบล เขาแสดงฝีมืออย่างเต็มที่ อีกทั้งยังไร้
คู่แข่งคืออ้วนกับตุ๊ ดังนั้นรางวัลชนะเลิศในปีนั้นจึงตกเป็นของอืดอย่างง่ายดาย

(จากนิยายสารคดีค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 7 หน้า 4)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้น ขั้นนำ

ให้นักเรียนทายสำนวนไทย โดยครูเป็นผู้ใบ้ให้ หากใครตอบได้ก่อนจะเป็นผู้ชนะ
และให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติในหัวข้อสำนวน "เสียมเขาควายเป็นชนกัน"

ขั้น ขั้นสอน

1. ศึกษาคำและกลุ่มคำ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ครูแจกเนื้อหาเรื่อง เสียมเขาควายเป็นชนกัน ให้นักเรียนอ่านอย่าง
คร่าว ๆ เพื่อค้นหาคำยากที่นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย แล้วขีดเส้นใต้คำ ๆ นั้น
หน้าคำต่าง ๆ เหล่านี้จดลงในสมุด

1.2 ครูติดบัตรคำและกลุ่มคำที่ควรศึกษาจากเนื้อหาเรื่อง เสียมเขาควายเป็น
ชนกัน ทั้งที่ครูเตรียมมาสอน และเขียนบัตรคำเพิ่มเติมจากที่นักเรียนพบ ให้นักเรียนอ่าน
ออกเสียงให้ถูกต้อง

คำและกลุ่มคำที่นำมาให้นักเรียนศึกษา มี 5 คำ ได้แก่ คำว่า
เสียมเขาควายเป็นชนกัน พุ่มไม้ ตี ฝีมือ แผนการ

1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น ๆ
โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ

1.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำศัพท์กลุ่มละ 1 คำ แล้วอธิบาย
คำศัพท์นั้น หากยังมีคำศัพท์ที่นอกเหนือจาก 5 คำนี้ ให้นำมาอภิปรายร่วมกัน

1.5 ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำที่นำมาศึกษาทั้งหมดจากพจนานุกรม
ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง และจดบันทึกลงในสมุด

2. สอนอ่านในใจ ซึ่งมีขั้นตอนการสอนอ่านดังนี้คือ

- 2.1 ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านเรื่อง เสียมเขาควาย ให้ชนกัน
ประมาณ 5 นาที
- 2.2 ครูถามคำถามนำให้นักเรียนช่วยกันตอบ เพื่อให้นักเรียนสามารถจับใจความ
ของเรื่องทั้งหมดที่อ่าน
- 2.3 ให้นักเรียนออกมาจับฉลากคำถามกลุ่มละ 1 ข้อ และนำไปอภิปราย
ภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันค้นหาคำตอบ
- 2.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติม หากคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน
- 2.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งบันทึกการตอบคำถามมาให้ครูตรวจ
- 2.6 ครูนำเนื้อหาจากเรื่อง เสียมเขาควาย ให้ชนกัน ให้นักเรียนได้ร่วมกัน
อภิปราย แสดงความคิดเห็น และตอบคำถามอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
โดยกำหนดเวลาในตอนนี้ ประมาณ 5 นาที
- 2.7 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความทั้งหมดจากเรื่องที่อ่านอีกครั้งหนึ่ง
และให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด

3. สอนอ่านออกเสียง โดยเน้นการอ่านออกเสียงคำที่มี ร, ล เป็นพยัญชนะต้น และคำควบกล้ำ ให้นักต้องชัดเจน เว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ครูให้นักเรียนเล่นเกมยอคนักอ่าน โดยปฏิบัติดังนี้
 - 3.1.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาจับบัตรข้อความในเรื่อง เสียมเขาควาย ให้ชนกัน อ่านโดยครูแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ ความยาวประมาณกลุ่มละ
10 บรรทัด
 - 3.1.2 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาแข่งขันการอ่าน กลุ่มละ 2 คน
โดยออกมาอ่านทีละคน
 - 3.1.3 ให้นักเรียนในกลุ่มอื่น ๆ ผลัดกันสังเกตและให้คะแนนการอ่าน
ตามเกณฑ์ที่ครูแจกให้ ส่วนกลุ่มตนเองไม่มีสิทธิ์ให้คะแนน
 - 3.1.4 นักเรียนคนใดที่ครูรวมคะแนนแล้วได้คะแนนสูงสุด จะได้รับ
รางวัลจากครู
 - 3.1.5 ครูให้ข้อเสนอแนะในการอ่านออกเสียงของนักเรียนแต่ละคน

4. สรุปบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของคำศัพท์ และให้นักเรียนจดบันทึก
- 4.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเรื่องราวที่แต่ง โดยใช้คำที่ครูกำหนดออกมาเล่าให้ฟัง
- 4.3 ให้นักเรียนเขียนข้อคิดที่ได้รับจากการเรียนเรื่อง "เสียมเขาควายเป็นเพื่อนกัน" มาส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรข้อความสำนวนไทย เสียมเขาควายเป็นเพื่อนกัน
2. เนื้อเรื่อง เสียมเขาควายเป็นเพื่อนกัน
3. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
4. หนังสือภาพอธิบายสุภาษิตไทย ของอาจารย์สุเมธ พันนาค
5. บัตรคำ ซึ่งได้แก่คำว่า เสียมเขาควายเป็นเพื่อนกัน พุ่มไม้ ตี ผีมือ แผนการ
6. กระเป๋าหนัง
7. การแสดงบทบาทสมมติ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสำนวน "เสียมเขาควายเป็นเพื่อนกัน"
8. บัตรข้อความ เนื้อเรื่องสำหรับอ่านออกเสียง
9. บัตรคำทั้ง 5 ใบ ซึ่งได้แก่คำว่า 1.สาเหตุ 2.ผลเนื่องมาจาก
- 3.เสียมเขาควายเป็นเพื่อนกัน 4.ขัดแย้ง 5.ข้อคิด
5. แบบฝึกหัด
6. สมุดจดบันทึก (ร่างไว้สำหรับนักเรียนที่เป็นยอดนักอ่าน)

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การรายงานหน้าชั้นเรียน การอ่านออกเสียง
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน

2. ตรวจสอบฝึกหัด

- 2.1 ตรวจสอบการจดคำอธิบายศัพท์
- 2.2 ตรวจสอบบันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่ม
- 2.3 ตรวจสอบการทำแบบฝึกหัด
- 2.4 ตรวจสอบการแต่งเรื่องราวจากคำที่กำหนดให้

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

สัปดาห์ที่ 5

ครั้งที่ 13 (เรื่องเลี่ยมเขาควยให้ชนกัน) บันทึกคาบที่ 37 -39 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด สำนวนเลี่ยมเขาควยให้ชนกัน เป็นสำนวนที่ใช้พูดในเมื่อมีผู้ยุ่งให้ผู้อื่นทะเลาะวิวาทกัน โดยใช้เล่ห์กลทำให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันผิด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายสำนวน เลี่ยมเขาควยให้ชนกัน ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เลี่ยมเขาควยให้ชนกัน

ในอำเภอแห่งหนึ่ง ทุกปีจะมีการแข่งขันตัดแต่งพุ่มไม้เป็นรูปทรงแปลก ๆ ชาวบ้านจากทุกตำบลในอำเภอนั้นต่างก็พยายามแสดงฝีมือกันอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้ครองถ้วยชนะเลิศประจำปี แต่ตลอดเวลา 3 ปีที่ผ่านมาถ้วยชนะเลิศตกเป็นของตำบลเพียงตำบลเดียวซึ่งมีอันกับตุ้เป็นตัวแทนส่งผลงานเข้าประกวด ทั้งสองคนทำงานร่วมกันได้อย่างดีเยี่ยม ผลงานจึงไม่มีที่ติ

และตลอดเวลา 3 ปี เช่นกันที่ตำบลของอืดได้เพียงถ้วยรางวัลรองชนะเลิศ อืดทั้งโกรธและอิจฉาอันกับตุ้มมาก ถ้าพูดถึงฝีมือแล้วอืดยังคงสู้อันกับตุ้มไม่ได้ เขาจึงต้องคิดหาทางอื่นเพื่อเอาชนะให้ได้

"ถ้าเราเอาชนะด้วยฝีมือไม่ได้ก็ต้องใช้เล่ห์กลเข้าช่วยจริงสิ เราจะต้องทำให้สองคนนั้นทะเลาะกันจนไม่ยอมร่วมมือกันเข้าแข่งขัน แล้วในที่สุดรางวัลชนะเลิศก็จะเป็นของเรา นี่ก็จนจะถึงวันแข่งขันแล้วด้วย เราต้องรีบลงมือแล้ว" อืดคิดในใจ

วันรุ่งขึ้นอี๊ดเริ่มดำเนินการตามแผนที่คิดไว้ทันที เขาเดินทางไปหาอ้วนและพูดกับอ้วนว่า

"ฉันเดินทางมาจากตำบลอื่น ถามชาวบ้านแถวนี้ว่าใครตัดแต่งผมไม้เก้งที่สุด พวกเขาบอกเป็นเสียงเดียวกันว่าคนซื้อตุ๋นอยู่แถวนี้ ฉันก็เลยอยากจะมาขอชมฝีมือหน่อย ได้ยินชาวบ้านหลายตำบลพูดกันว่าเพราะฝีมือของตุ๋นเพียงคนเดียวแท้ ๆ ทำให้ได้รางวัลชนะเลิศ 3 ปีซ้อนจริงหรือเปล่า" เมื่ออี๊ดพูดจบก็รอฟังคำตอบจากอ้วน แต่อ้วนไม่ยอมตอบได้แต่ทงหน้าไม่ค่อยพอใจ อี๊ดจึงพูดต่อไปว่า

"นี่ฉันพูดจริง ๆ นะ ชาวบ้านเขาพูดกันอย่างนี้ทั้งนั้น" อ้วนแสดงสีหน้าไม่พอใจมากขึ้น แต่ก็ยังไม่พูดอะไรได้แต่พาอี๊ดไปดูไม้พุ่มแบบต่าง ๆ

วันต่อมาอี๊ดเดินทางไปหาตุ๋นและพูดชมแต่อ้วนให้ตุ๋นฟัง ทำให้ตุ๋นเกิดความรู้สึกไม่พอใจเช่นกัน อี๊ดคิดว่าแผนการของเขาสำเร็จไปกว่าครึ่งแล้ว เหลือแต่เพียงวันคัดเลือกตัวแทนตำบลเท่านั้น แล้ววันนั้นก็มาถึง

ทั้งอ้วนและตุ๋นยังไม่พอใจซึ่งกันและกันอยู่ เมื่อมาพบกันต่างคนต่างบึ้งตึงไม่พูดจากัน เมื่อถึงเวลาคัดเลือกตัวแทน ชาวบ้านก็เสนอชื่อของอ้วนกับตุ๋นอีกครั้งหนึ่ง แต่คราวนี้ต่างไปจากทุกปีเพราะทั้งคู่ปฏิเสธที่จะทำงานร่วมกัน

"ถ้าทุกคนต้องการให้ฉันเป็นตัวแทน ฉันก็จะเป็นแต่ฉันต้องการทำงานคนเดียว ทุกคนจะรู้ว่ารางวัลชนะเลิศที่ได้มาเพราะฝีมือของฉัน แต่ถ้าทุกคนไม่ตกลง ฉันก็ขอถอนตัว" อ้วนพูดบนเวทีที่ได้รับการเสนอชื่อ

"ฉันก็เหมือนกัน ฉันขอให้ทุกคนตัดสินใจเลือกคนใดคนหนึ่งแต่ถ้าจะให้ทำงานร่วมกันฉันไม่ยอมเด็ดขาด" ตู๋นบอกกับทุกคน

ชาวบ้านที่ยืนฟังอยู่ต่างไม่เข้าใจว่าทำไมอ้วนกับตุ๋นจึงไม่ยอมทำงานร่วมกันเหมือนเช่นทุกปี และไม่ว่าใครจะขอร้องอย่างไรทั้งสองก็ยังยืนกรานคำพูดเดิม ไม่มีใครกล้าตัดสินใจเลือกคนใดคนหนึ่งเป็นตัวแทน สุดท้ายทุกคนจึงต้องเลือกคนอื่นที่พอมีฝีมือมาแทนอ้วนกับตุ๋น

ในวันแข่งขัน อี๊ดได้เป็นตัวแทนประจำตำบล เขาแสดงฝีมืออย่างเต็มที่ อีกทั้งยังรู้คู่แข่งคืออ้วนกับตุ๋น ดังนั้นรางวัลชนะเลิศในกีฬานี้จึงตกเป็นของอี๊ดอย่างง่ายดาย

(จากนิยายสารคดี ปีที่ 6 ฉบับที่ 7 หน้า 4)

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูจัดบัตรที่มีข้อความภาษาไทยโดยปิดกระดาษไว้ ให้นักเรียนทายว่าบัตรมีข้อความอย่างไร ครูใบ้ให้ว่าในจำนวนมี 6 พยางค์ และมีข้อสั่ว 4 เพ้ารวมอยู่ด้วย ครูให้นักเรียนซักถามได้ไม่เกินกลุ่มละ 2 คำถาม แล้วให้ร่วมกันคิดว่าเป็นอะไร หากยังตอบไม่ได้ ครูใบ้ให้อีกว่า มีคำว่า ความ อยู่ตรงกลางระหว่างข้อความ กลุ่มใดตอบได้ถูกต้องก่อน จะได้รับที่ค้นหนังสือเป็นรางวัล และให้นักเรียนที่ตอบได้ถูกมาเปิดกระดาษที่ปิดข้อความนั้นไว้

ขั้นสอน

1. ครูสนทนาซักถามนักเรียน และอภิปรายถึงสำนวนไทย "เสียมเขาคายให้ชนกัน" ว่ามีความหมายอย่างไร
 2. ครูแจกเนื้อเรื่องให้นักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่น ให้นักเรียนอ่านเรื่องนั้นอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาคำที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย และเขียนลงในสมุดบันทึก
 3. ครูจัดบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษาบนกระเป๋านักเรียนให้นักเรียนสำรวจว่ามีคำและกลุ่มคำใดบ้าง ที่นักเรียนได้เขียนเอาไว้ว่าเป็นคำที่ไม่เข้าใจความหมาย และนำมาพร้อมกับคำใหม่ที่ครูเตรียมมาสอน
- คำและกลุ่มคำที่ควรศึกษา มี 5 คำ ได้แก่คำว่า เสียมเขาคายให้ชนกัน พุ่มไม้ ตี ผีมือ แผนการ
4. ครูนำบัตรคำใหม่ที่เตรียมมาให้ให้นักเรียนศึกษา และคำอื่น ๆ ที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย มาให้นักเรียนอ่านให้ถูกต้อง
 5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น โดยให้มาจับฉลากว่าจะได้อธิบายคำศัพท์ใด เมื่อนำไปอภิปรายภายในกลุ่มแล้วให้ออกมารายงานที่หน้าชั้นเรียน
 6. ครูแจกพจนานุกรมให้นักเรียนกลุ่มละ 1 เล่ม ให้เปิดหาความหมายที่แท้จริงของคำศัพท์ต่าง ๆ และนำมาร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง
 7. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง "เสียมเขาคายให้ชนกัน" ภายในเวลา 5 นาที จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้วให้นำ

มาอภิปรายภายในกลุ่มโดยใช้เวลาอภิปรายประมาณ 5 นาที เลขาจดบันทึกการอภิปราย และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้น ซึ่งคำถามมีดังนี้

7.1 ทำไมอ้วนกับตุ๊จึงสามารถชนะเลิศการตัดแต่งพุ่มไม้เป็นรูปทรงแปลก ๆ ได้ถึง 3 ปีติดต่อกัน

7.2 สำนวนที่ว่า "เสียมเขาควายเป็นชนกัน" หมายถึงอย่างไร

7.3 สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้อ้วนกับตุ๊ทะเลาะกันคืออะไร

7.4 ในเรื่องนี้อ้วนใช้เล่ห์กลเพื่อให้ได้รับรางวัลชนะเลิศ นักเรียนคิดว่าควรเอาแบบอย่างหรือไม่ จะให้เหตุผล

7.5 ถ้าเพื่อนที่สนิทของนักเรียน เกิดทะเลาะหรือเข้าใจผิดกับเรา นักเรียนควรจะทำอย่างไร

8. หลังจากให้นักเรียนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียนแล้ว ให้นักเรียนส่งบันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่ม นำมาส่งให้ครูตรวจ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของคำศัพท์อีกครั้งหนึ่ง และให้นักเรียนจดบันทึก

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรข้อความสำนวนไทย เสียมเขาควายเป็นชนกัน
2. เนื้อเรื่อง เสียมเขาควายเป็นชนกัน
3. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
4. หนังสือภาพอธิบาย สุภาษิตไทย ของอาจารย์ สุมล ปิณฑาค
5. บัตรคำ ซึ่งได้แก่คำว่า เสียมเขาควายเป็นชนกัน พุ่มไม้ ตี มีมือ แผนการ
6. กระเป๋าหนังสือ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจสอบแฟ้มก๊อปปี้
 - 2.1 สมุดจดอธิบายคำศัพท์

ครั้งที่ 14 (เรื่องเลี่ยมเขาควยให้ชนกัน) บันทึกฉบับที่ 40 - 42 จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด เมื่อมีเหตุการณ์สิ่งหนึ่งสิ่งใดเกิดขึ้นทำให้เข้าใจผิดระหว่างกันและกันย่อมจะมีสาเหตุที่มา ดังนั้นจึงควรที่จะพิจารณาให้รอบคอบ และแก้ไขที่สาเหตุอย่าหลงเชื่อคำยุยงของคนอื่น เพราะเขาอาจใช้วิธี "เลี่ยมเขาควยให้ชนกัน" กับเราก็ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติที่เกี่ยวข้องกับสำนวน "เลี่ยมเขาควยให้ชนกัน" ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถนำคำที่ครูกำหนดให้มาแต่งเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เลี่ยมเขาควยให้ชนกัน

ในอำเภอแห่งหนึ่ง ทุกปีจะมีการแข่งขันตัดแต่งพุ่มไม้เป็นรูปทรงแปลก ๆ ชาวบ้านจากทุกตำบลในอำเภอนั้นต่างก็พยายามแสดงฝีมือกันอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้ครองถ้วยชนะเลิศประจำปี แต่ตลอดเวลา 3 ปีที่ผ่านมาถ้วยชนะเลิศตกเป็นของตำบลเพียงตำบลเดียวซึ่งมีอ้วนกับตุ้เป็นตัวแทนส่งผลงานเข้าประกวด ทั้งสองคนทำงานร่วมกันได้อย่างดีเยี่ยม ผลงานจึงไม่มีที่ติ

และตลอดเวลา 3 ปี เข่นกันที่ตำบลของอืดได้เพียงถ้วยรางวัลรองชนะเลิศ อืดทั้งโกรธและอิจฉาอ้วนกับตุ้มมาก ถ้าพูดถึงฝีมือแล้วอืดยังคงสู้อ้วนกับตุ้มไม่ได้ เขาจึงต้องคิดหาทางอื่นเพื่อเอาชนะให้ได้

"ถ้าเราเอาชนะด้วยฝีมือ ไม่ได้ก็ต้องใช้เล่ห์กลเข้าช่วยจริงสิเราจะต้องทำให้สองคนนั้นทะเลาะกันจนไม่ยอมร่วมมือกันเข้าแข่งขัน แล้วในที่สุดรางวัลชนะเลิศก็จะเป็นของเรา นี่ก็วนจะถึงวันแข่งขันแล้วด้วย เราต้องรีบลงมือแล้ว" อืดคิดในใจ

วันรุ่งขึ้นอืดเริ่มดำเนินตามแผนการที่คิดไว้ทันที เขาเดินทางไปหาอ้วนและพูดกับอ้วน

ว่า

"ฉันเดินทางมาจากตำบลอื่น ถ้าชาวบ้านแถวนี้ว่าใครตัดแต่งผมไม่เก่งที่สุด พวกเขาบอกเป็นเสียงเดียวกันว่าคนซื้อตุ๋นบ้านอยู่แถวนี้ ฉันก็เลยอยากจะมาขอชมฝีมือหน่อยได้ไหมชาวบ้านหลายตำบลพูดกันว่าเพราะฝีมือของตุ๋นเพียงคนเดียวแท้ ๆ ทำให้ได้รางวัลชนะเลิศ 3 ปีซ้อนจริงหรือเปล่า" เมื่ออึดพูดจบก็รอฟังคำตอบจากอ้วน แต่อ้วนไม่ยอมตอบได้แต่ทำหน้าไม่ค่อยพอใจ อึดจึงพูดต่อไปว่า

"นี่ฉันพูดจริง ๆ นะ ชาวบ้านเขาพูดกันอย่างนี้ทั้งนั้น" อ้วนแสดงสีหน้าไม่พอใจมากขึ้น แต่ก็ยังไม่พูดอะไรได้แต่พาอึดไปคุ้ยผมแบบต่าง ๆ

วันต่อมาอึดเดินทางไปหาตุ๋นและพูดชมแก่อ้วนให้ฟัง ทำให้ตุ๋นเกิดความรู้สึกไม่พอใจเช่นกัน อึดคิดว่าแผนการของเขาสำเร็จไปกว่าครึ่งแล้ว เหลือแต่เพียงวันคัดเลือกตัวแทนตำบลเท่านั้น แล้ววันนั้นมาถึง

ทั้งอ้วนและตุ๋นยังคงไม่พอใจซึ่งกันและกันอยู่ เมื่อมาพบกันต่างคนต่างบึ้งตึงไม่พูดจากัน เมื่อถึงเวลาคัดเลือกตัวแทน ชาวบ้านก็เสนอชื่อของอ้วนกับตุ๋นอีกครั้งหนึ่ง แต่คราวนี้ต่างไปจากทุกปีเพราะทั้งคู่ปฏิเสธที่จะทำงานร่วมกัน

"ถ้าทุกคนต้องการให้ฉันเป็นตัวแทน ฉันก็จะเป็นแต่ฉันต้องการทำงานคนเดียว ทุกคนจะรู้ว่ารางวัลชนะเลิศที่ได้มาเป็นเพราะฝีมือของฉัน แต่ถ้าทุกคนไม่ตกลง ฉันก็ขอถอนตัว" อ้วนพูดขึ้นทันทีที่ได้รับการเสนอชื่อ

"ฉันก็เหมือนกัน ฉันขอให้ทุกคนตัดสินใจเลือกคนใดคนหนึ่งแต่ถ้าจะให้ทำงานร่วมกันฉันไม่ยอมเด็ดขาด" ตู๋บอกกับทุกคน

ชาวบ้านที่ยืนฟังอยู่ต่างไม่เข้าใจว่าทำไมอ้วนกับตุ๋นจึงไม่ยอมทำงานร่วมกันเหมือนเช่นทุกปี และไม่ว่าใครจะขอร้องอย่างไรทั้งสองก็ยังยืนยันคำพูดเดิม ไม่มีใครกล้าตัดสินใจเลือกคนใดคนหนึ่งเป็นตัวแทน สุดท้ายทุกคนจึงต้องเลือกคนอื่นที่พอมีฝีมือมาแทนอ้วนกับตุ๋น

ในวันแข่งขัน อึดได้เป็นตัวแทนประจำตำบล เขาแสดงฝีมืออย่างเต็มที่ อีกทั้งยังไร้คู่แข่งคืออ้วนกับตุ๋น ดังนั้นรางวัลชนะเลิศในปีนั้นจึงตกเป็นของอึดอย่างง่ายดาย

(จากนิยายสารคดี ปีที่ 6 ฉบับที่ 7 หน้า 4)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มละ 2 คน ให้แสดงบทบาทสมมติในหัวข้อสำนวนที่ว่า "เลี่ยมเขาควายให้ชนกัน" โดยให้นักเรียนแต่งเรื่องขึ้นเองเป็นเรื่องสั้น ๆ โดยใช้เวลาในการแสดงไม่เกิน 10 นาที จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาสรุปเรื่องที่แสดงให้ข้อคิดแก่นักเรียนอย่างไรบ้าง โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม

ขั้นสอน

1. ครูทบทวนคำศัพท์จากที่ได้เรียนไปครั้งที่แล้ว โดยใช้บัตรคำประกอบ
2. ครูให้นักเรียนอ่านในใจเรื่อง เลี่ยมเขาควายให้ชนกัน ภายในเวลา 5 นาที
3. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มจากเรื่องที่นักเรียนอ่านไปแล้ว
4. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานผลของการอภิปรายกลุ่ม
5. ครูถามคำถามให้นักเรียนตอบ เพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งคำถามมีดังนี้

- 5.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 5.2 สาเหตุที่ทำให้วัวกับตุ๊ทะเลาะกันคืออะไร
- 5.3 อี๊ดเอาชนะวัวกับตุ๊ด้วยวิธีใด
- 5.4 ผลที่ได้รับจากการแตกความสามัคคีระหว่างวัวกับตุ๊เป็นอย่างไร
- 5.5 เนื้อเรื่องบอกรายละเอียดอะไรบ้าง

6. ครูให้นักเรียนเล่นเกมยอคนักอ่าน โดยให้นักเรียนออกมาหยิบบัตรข้อความในเรื่อง "เลี่ยมเขาควายให้ชนกัน" โดยครูแบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นตอน ๆ ความยาวประมาณ 10 บรรทัด ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอ่าน กลุ่มละ 2 คน ให้นักเรียนในกลุ่มอื่น ๆ ผลัดกันสังเกตและให้คะแนนการอ่านตามเกณฑ์ที่ครูแจกให้ส่วนกลุ่มตัวเองไม่มีสิทธิ์ให้คะแนน หลังจากให้นักเรียนอ่านเสร็จให้รวมคะแนน แล้วนำมาส่งครู หากนักเรียนคนใดได้คะแนนสูงสุด จะได้รับรางวัลจากครู

7. ครูให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดชนิดเลือกคำตอบมาเติมลงในช่องว่างให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง แล้วนำมาส่งครู

8. ครูคิดบัตรคำทั้ง 5 ใบ บนกระดานดำ ให้นักเรียนนำคำเหล่านี้มาแต่งให้เป็นเรื่องราว กลุ่มละ 1 เรื่อง มีความยาวไม่ต่ำกว่า 10 บรรทัด คำที่ใช้มีดังนี้

1. สาเหตุ 2. ผลเนื่องมาจาก 3. เสียมเหศวรวายให้ชนกัน
4. ขัดแย้ง 5. ข้อคิด

ข้อสรุป

ให้นักเรียนนำเรื่องที่แต่งขึ้น มาเล่าให้ฟังหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูให้คำแนะนำแต่ละกลุ่มและให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันเขียนข้อคิดที่ได้รับจากการเรียนเรื่องนี้มาส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. การแสดงบทบาทสมมติ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสำนวน "เสียมเหศวรวายให้ชนกัน"
2. เนื้อเรื่อง "เสียมเหศวรวายให้ชนกัน"
3. บัตรข้อความเนื้อเรื่องสำหรับอ่านออกเสียง
4. บัตรคำทั้ง 5 ใบ ซึ่งได้แก่คำว่า 1.สาเหตุ 2.ผลเนื่องมาจาก 3.เสียมเหศวรวายให้ชนกัน 4.ขัดแย้ง 5.ข้อคิด
5. แบบฝึกหัด
6. สมุดจดบันทึก (ร่างไว้สำหรับนักเรียนที่เป็นยอดนักอ่าน)

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การรายงานหน้าชั้นเรียน การอ่านออกเสียง
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 การทำแบบฝึกหัด
 - 2.2 การแต่งเรื่องจากคำที่กำหนดให้

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

ชาวบ้านต่างไม่เข้าใจว่าทำไมอ้วนกับตุ๊จึงไม่ยอมทำงานร่วมกันเหมือนเช่นทุกปี และไม่ว่าใครจะขอร้อง (1) ทั้งสองก็ยังคงยืนยัน (2) พวกเดิมไม่มีใครกล้าคัดค้าน (3) เลือกคนใดคนหนึ่งเป็นตัว (4) สุดท้ายทุกคนจึงต้องเลือกคน (5) ที่พอมือมือมาแทนอ้วน (6) ตุ๊

ในวันแข่งขัน อัดได้เป็น (7) แทนประจำตำบล เขาแสดงฝีมือ (8) เดิมที่ อีกทั้งยังไร้คู่แข่ง (9) อ้วนกับตุ๊ ดังนั้นรางวัลชนะเลิศใน (10) นี้ จึงตกเป็นของอัดอย่างง่ายดาย

1. ก. อย่างไร	ข. แล้ว	ค. ที่ไร	ง. ทุกครั้ง
2. ก. การ	ข. อย่าง	ค. เสี่ยง	ง. คำ
3. ก. ไป	ข. จะ	ค. ใจ	ง. ความ
4. ก. แข่งขัน	ข. แทน	ค. แสดง	ง. คน
5. ก. อื่น	ข. หนึ่ง	ค. ซึ่ง	ง. ต่อไป
6. ก. และ	ข. หรือ	ค. กัน	ง. กับ
7. ก. ผู้	ข. คน	ค. ตัว	ง. หนึ่ง
8. ก. อย่าง	ข. ให้	ค. ดี	ง. ยิ่ง
9. ก. ทั้ง	ข. คือ	ค. ซึ่ง	ง. ระหว่าง
10. ก. ครั้ง	ข. เวลา	ค. ที่	ง. ปี

เฉลย

1. ก. อย่างไร
2. ง. คำ
3. ค. ใจ
4. ข. แทน
5. ก. อื่น
6. ง. กับ
7. ค. ตัว
8. ก. อย่าง
9. ข. คือ
10. ง. ปี

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มควบคุม

เรื่อง ว่าวไทย

จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ว่าวเป็นกีฬาพื้นเมืองที่มีคนนิยมเล่นกันมาก มีการพัฒนาการเล่น และออกแบบว่าวให้แปลกใหม่ขึ้นตลอดเวลา
2. ว่าวเป็นกีฬาพื้นเมืองที่มีคนนิยมเล่นกันมาก เราคนไทยทุกคนควรอนุรักษ์การเล่นชนิดนี้ให้คงอยู่สืบต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องว่าวได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ในเนื้อเรื่องนี้ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามในเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถนำบัตรคำที่ครูกำหนดให้มาแต่งเป็นเรื่องราวได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ว่าวไทย

อาร์คีตัส (Archytus) นักวิทยาศาสตร์ชาวกรีก เป็นผู้ประดิษฐ์ว่าวขึ้นราว พ.ศ. 140 ส่วนในประเทศจีนนั้น แม่ทัพ จิน ชื่อ ฮั่นสิน เป็นผู้คิดใช้ว่าวในการรบ เมื่อ พ.ศ. 337 และเชื่อกันว่ามีการเล่นว่าวมานานกว่า 2,000 ปีแล้ว

ใน อินเดีย ก็มีการเล่นว่าวในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา นอกจากนี้ว่าวยังมี ส่วนช่วย เบนจามิน แฟรงคลิน ทดสอบเรื่องประจุไฟฟ้าในอากาศ

เมืองไทย มีการเล่นว่าวมานานแล้วตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ใน พงศาวดารกล่าวว่า "พระร่วง ทรงว่าวจนขาดลอยไปตกถึงเมืองตองอู" การเล่นว่าวในสมัยสุโขทัยนิยมใช้ ว่าว

หว้าว (ว่าที่มีเสียงเมื่อชักขึ้นไปในอากาศ) ซึ่งเป็นว่าที่รับเอาแบบอย่างมาจากประเทศอินเดีย

จนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็ยังมีการสืบทอดการเล่นว่าว มีการเล่นว่าวเป็นพระราชพิธี เรียกว่า "พิธีแครงว่าวหว้าวเรียกลม พระเจ้าแผ่นดินจะทรงว่าวทุกคืนตลอดฤดูหนาว โดยมีเสนาอำมาตย์คอยผลัดเปลี่ยนกันถือสายป่านบังคับว่าว

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีการแข่งขันว่าวถวายหน้าพระที่นั่งโดยเฉพาะในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนับสนุนการแข่งขันว่าวเป็นอย่างยิ่ง และพระราชทานรางวัลมากมายแก่ผู้ชนะ

ว่าวที่นิยมเล่นแข่งกันในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ คือ ว่าวปักเป้า และว่าวจุฬา

ว่าวจุฬา เดิมเรียกว่า "กุลา" รูปร่างเป็นหัวแฉกคล้ายดาว ผูกคอซุงที่อกทำให้ส่ายไปมาได้

ส่วนว่าวปักเป้า เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ผูกคอซุงที่อกเช่นกัน ว่าวปักเป้ามีหางยาวมาก

นอกจากนี้ยังมีว่าวรูปร่างแปลก ๆ ทั้งสวยงาม และมีเสียง ได้แก่ ว่าวอีลุ้ม ว่าวหาง ว่าวตี่ต้อย ว่าวใบไม้ ว่าวปลา ว่าวนก ว่าวนกฮูก ว่าวผีเสื้อ ว่าวนกยูง ว่าวแมงป่อง ฯลฯ ตลอดจนถึงว่าวสมัยใหม่ เช่น ว่าวซูเปอร์แมน ว่าวนางฟ้า และว่าวรูปคนต่าง ๆ

ในสมัยก่อน ชาวจีนนำเรือสำเภาบรรทุกสินค้าเข้ามาในเมืองไทย ซึ่งมีกระดาดว่าวและป่านชักมาด้วย ว่าวไทยจึงนิยมใช้กระดาดจากเมืองจีน

สิ่งสำคัญในการเล่นว่าวคือ ลม การเล่นว่าวในเมืองไทยเล่นได้ทั้งใน ฤดูหนาว และ ฤดูร้อน

ในฤดูหนาวจะมีลมพัดจากพื้นแผ่นดินลงสู่ทะเล ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ ส่วนฤดูร้อนจะมีลมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลพัดสู่พื้นแผ่นดินใหญ่ เรียกว่า ลมตะเภา พัดในช่วงเดือนมีนาคมถึง เมษายน เรามักเรียกลมนี้ว่า ลมว่าว

วิธีเล่นว่าวของคนไทยมี 3 วิธี คือ

1. ชักว่าวให้ลอยลมปักอยู่กับที่ เพื่อดูความสวยงามของว่าว

2. บังคับสายชักให้ว่าวเคลื่อนไหวไปตามต้องการ ถ้าเป็นว่าวชนิดที่มีเสียง จะเกิดเสียงที่แตกต่างกันไปตามการเคลื่อนไหว

3. การแข่งขันว่าว ในปัจจุบันมี 2 ประเภทคือ

3.1 แข่งว่าวจุฬา และว่าวปักเป้าตัวกันกลางอากาศ

3.2 แข่งเรื่องการประดิษฐ์ว่าว

อันที่จริงการแข่งขันว่าวมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ในรัชสมัยสมเด็จพระเพทราชา พ.ศ. 2231 ต่อมาในกรุงรัตนโกสินทร์ยังมีความนิยมกีฬาแข่งว่าวมากขึ้น สถานที่นิยมเล่นว่าว คือ สนามหลวง

(จากนิตยสาร คุณค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 8 หน้า 28 - 29)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูติดภาพปริศนาบนกระดานดำ ให้นักเรียนทายว่าเป็นภาพอะไร โดยครูใช้ปริศนา คำทายให้นักเรียนช่วยกันคิดว่า "กีฬาอะไรเอ๋ย เล่นที่กลางแจ้ง ราคาไม่แพง ใช้แรงของลม" ครูให้นักเรียนคิดภายในเวลา 2 นาที ใครทายถูกก่อนจะเป็นผู้ชนะ และได้รับรางวัลจากครู

ขั้นสอน

1. ศึกษาคำและกลุ่มคำ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ครูแจกเนื้อหาเรื่อง ว่าวไทย ให้นักเรียนสำรวจคำยากที่นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย ขีดเส้นใต้คำนั้นไว้ และนำมาเขียนลงในสมุด

1.2 ครูติดบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษาจากเนื้อหาเรื่อง ว่าวไทย ทั้งของครู และที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย ให้นักเรียนอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง

คำและกลุ่มคำที่นำมาให้นักเรียนศึกษา มี 5 คำ ได้แก่ คำว่า พงสาวดาร พระราชพิธี สายป่าน ถวาย ส่วภา

1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น ๆ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ

1.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำศัพท์กลุ่มละ 1 คำ แล้วอธิบายคำศัพท์นั้น หากยังมีคำศัพท์ที่นอกเหนือจาก 5 คำ ให้นำมาอภิปรายร่วมกัน

1.5 ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำที่นำมาศึกษาทั้งหมดจาก พจนานุกรม ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง และจดบันทึกลงในสมุด

2. สอนอ่านในใจ ซึ่งมีขั้นตอนการสอนอ่านดังนี้คือ

- 2.1 ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านเรื่อง ว่าวไทย ประมาณ 5 นาที
- 2.2 ครูถามคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ เพื่อให้นักเรียนสามารถจับใจความของเรื่องทั้งหมดที่อ่าน
- 2.3 ให้นักเรียนออกมาจับฉลากคำถามกลุ่มละ 1 ข้อ และนำไปอภิปรายภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันค้นหาคำตอบ
- 2.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หากคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน
- 2.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งบันทึกการตอบคำถามมาให้ครูตรวจ
- 2.6 ครูนำเนื้อหาจากเรื่อง ว่าวไทย โดยตัดตอนเพียงส่วนหนึ่ง ให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น และตอบคำถามอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยกำหนดเวลาในตอนนี้ ประมาณ 5 นาที
- 2.7 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความทั้งหมดจากเรื่องที่อ่านอีกครั้งหนึ่ง และให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด

3. สอนอ่านออกเสียง โดยเน้นการอ่านออกเสียงคำที่มี ร, ล เป็นพยัญชนะต้น และคำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน เว้นวรรคตอนให้ถูกที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ครูให้นักเรียนเล่นเกมยอตนักอ่าน โดยปฏิบัติดังนี้
 - 3.1.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาจับบัตรข้อความในเรื่องว่าวไทย โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับเรื่องที่อ่านมีความยาวประมาณกลุ่มละ 10 บรรทัด
 - 3.1.2 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาแข่งขันการอ่าน กลุ่มละ 2 คน โดยออกมาอ่านทีละคน
 - 3.1.3 ให้นักเรียนในกลุ่มอื่น ๆ เป็นกรรมการให้คะแนนการอ่านตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดให้ สำหรับกลุ่มตนเองไม่มีสิทธิ์ให้คะแนน เมื่อทุกคนอ่านเสร็จให้นำคะแนนมาส่งครู
 - 3.1.4 นักเรียนคนใดที่ครูรวมคะแนนแล้ว ได้คะแนนสูงสุด จะได้รับรางวัลจากครู
 - 3.1.5 ครูให้ข้อเสนอแนะในการอ่านออกเสียงของนักเรียนแต่ละคน

4. สรุปบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ให้นักเรียนวาดรูปว่าชนิดใดก็ได้ที่นักเรียนชอบมาส่งครู คนละ 1 ตัว พร้อมกับเขียนชื่อว่าชนิดที่วาดได้ภาพ และระบายสีให้สวยงาม

4.2 ให้นักเรียนนำเรื่องราวที่แต่งจากคำที่ครูกำหนดให้ออกมาแล้วให้ฟัง

4.3 ให้นักเรียนเขียนสรุปข้อคิดที่ได้รับจากการเรียนเรื่องนี้มาส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพปริศนา (ว่าว)
2. ภาพว่าวชนิดต่าง ๆ
3. ว่าวของจริง
4. เนื้อเรื่องว่าวไทย
5. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
6. กระดาษวาดเขียนสีขาว
7. สี
8. ว่าว (รางวัลสำหรับนักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง)
9. บัตรคำศัพท์ จำนวน 5 ใบ ซึ่งได้แก่คำว่า 1.พงศาวดาร 2.พระราชพิธี

3.สายป่าน 4.ถวายเป็น 5.สำเภา

10. กระเป๋าหนัง
11. บัตรข้อความเนื้อเรื่องสำหรับอ่านออกเสียง
12. บัตรคำรูปว่าว จำนวน 5 บัตร ซึ่งได้แก่คำว่า ว่าวไทย กีฬา ปัจจุบัน

การเล่น ประเทศ

13. สมุดบันทึก (รางวัลสำหรับยอดนักอ่าน)
14. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การรายงาน
หน้าชั้นเรียน การอ่านออกเสียง

2. ตรวจสอบแบบฝึกหัด

2.1 สมุดจดการอธิบายศัพท์

2.2 การแต่งเรื่องจากบัตรคำที่ครูกำหนดให้

2.3 แบบฝึกหัดชนิดเลือกคำตอบมาเติมคำในช่องว่างให้เหมาะสม

2.4 การวาดภาพว่าว

2.5 การเขียนรูปข้อคิดที่ได้รับจากการเรียนเรื่องว่าวไทย

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

ครั้งที่ 15 (เรื่องว่าวไทย)

บันทึกคาบที่ 43 - 45

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด ว่าว เป็นกีฬาพื้นเมืองที่มีคนนิยมเล่นกันมาก มีการพัฒนาการเล่นและออกแบบว่าวให้แปลกใหม่ขึ้นตลอดเวลา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องว่าว ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ในเนื้อเรื่องนี้ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามในเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ว่าวไทย

อาร์คีตัส (Atchytus) นักวิทยาศาสตร์ชาวกรีก เป็นผู้ประดิษฐ์ว่าวขึ้นราว พ.ศ. 140 ส่วนในประเทศจีนนั้น แม่ทัพ จิน ชื่อ ฮั่นสิน เป็นผู้คิดใช้ว่าวในการรบ เมื่อ พ.ศ. 337 และเชื่อกันว่ามีการเล่นว่าวมานานกว่า 2,000 ปีแล้ว

ใน อินเดีย ก็มีการเล่นว่าวในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา นอกจากนี้ว่าวยังมี ส่วนช่วย เบนจามิน แฟรงคลิน ทดสอบเรื่องประจุไฟฟ้าในอากาศ

เมืองไทย มีการเล่นว่าวมานานแล้วตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ใน พงศาวดารกล่าวว่า "พระร่วง ทรงว่าวจนขาดลอยไปตกถึงเมืองตองอู" การเล่นว่าวในสมัยสุโขทัยนิยมใช้ ว่าว หง่าว (ว่าวที่มีเสียงเมื่อชักขึ้นไปในอากาศ) ซึ่งเป็นว่าวที่รับเอาแบบอย่างมาจากประเทศ อินเดีย

จนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็ยังมีการสืบทอดการเล่นว่าว มีการเล่นว่าวเป็นพระราชพิธี เรียกว่า "พิธีแคลงว่าวหง่าวเรียกลม" พระเจ้าแผ่นดินจะทรงว่าวทุกคืนตลอดฤดูหนาว โดยมี เสนาอำมาตย์คอยผลัดเปลี่ยนกันถือสายป่านบังคับว่าว

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีการแข่งขันว่าวถวายหน้าพระที่นั่งโดยเฉพาะในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนับสนุนการแข่งขันว่าวเป็นอย่างยิ่ง และพระราชทานรางวัลมากมายแก่ผู้ชนะ

ว่าวที่นิยมเล่นแข่งกันในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ คือ ว่าวปักเป้า และว่าวจุฬา

ว่าวจุฬา เดิมเรียกว่า "กุลา" รูปร่างเป็นหัวแจกคล้ายดาว ผูกคอกซุงที่อกทำให้ส่ายไปมาได้

ส่วนว่าวปักเป้า เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ผูกคอกซุงที่อกเช่นกันว่าวปักเป้ามีหางยาวมาก

นอกจากนี้ยังมีว่าวรูปร่างแปลก ๆ ทั้งสวยงาม และมีเสียง ได้แก่ ว่าวอีลุ้ม ว่าวหาง ว่าวตุ้ยตุ้ย ว่าวใบไม้ ว่าวปลา ว่าวนก ว่าวนกฮูก ว่าวผีเสื้อ ว่าวนกยูง ว่าวแมงปอ ฯลฯ ตลอดจนถึงว่าวสมัยใหม่ เช่น ว่าวซูเปอร์แมน ว่าวนางฟ้า และว่าวรูปคนต่าง ๆ

ในสมัยก่อน ชาวจีนนำเรือสำเภาบรรทุกสินค้าเข้ามาในเมืองไทย ซึ่งมีกระดาดว่าวและป่านชักมาด้วย ว่าวไทยจึงนิยมใช้กระดาดจากเมืองจีน

สิ่งสำคัญในการเล่นว่าวคือ สม การเล่นว่าวในเมืองไทยเล่นได้ทั้งใน ฤดูหนาว และ ฤดูร้อน

ในฤดูหนาวจะมีลมพัดจากพื้นแผ่นดินลงสู่ทะเล ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ ส่วนฤดูร้อนจะมีลมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลพัดสู่พื้นแผ่นดินใหญ่ เรียกว่า ลมตะเภา พัดในช่วงเดือนมีนาคมถึง เมษายน เรามักเรียกลมนี้ว่า ลมว่าว

วิธีเล่นว่าวของคนไทยมี 3 วิธี คือ

1. ชักว่าวให้ลอยลมปักอยู่กับที่ เพื่อดูความสวยงามของว่าว
2. บังคับสายชักให้ว่าวเคลื่อนไหวไปตามต้องการ ถ้าเป็นว่าวชนิดที่มีเสียง จะเกิดเสียงที่แตกต่างกันไปตามการเคลื่อนไหว

3. การแข่งขันว่าว ในปัจจุบันมี 2 ประเภทคือ

- 3.1 แข่งว่าวจุฬา และว่าวปักเป้าคว้างกันกลางอากาศ

- 3.2 แข่งเรื่องการประดิษฐ์ว่าว

อันที่จริงการแข่งขันว่าวมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ในรัชสมัยสมเด็จพระเพทราชา พ.ศ. 2231 ต่อมาในกรุงรัตนโกสินทร์ยังมีความนิยมกีฬาแข่งว่าวมากขึ้น สถานที่นิยมเล่นว่าว คือ สนามหลวง

(จากนิตยสาร คุณค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 8 หน้า 28 - 29)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูตีภาพปริศนาโดยปิดภาพไว้ด้วยกระดาษสี ให้นักเรียนทายดังนี้ "กีฬาอะไรเอ๋ย เล่นที่กลางแจ้ง ราคาไม่แพง ใช้แรงของลม" ครูให้เวลานักเรียนคิดภายใน 2 นาที ใครทายถูกก่อนจะเป็นผู้ชนะ และออกมาเขียนคำตอบลงบนกระดานดำ พร้อมเปิดภาพปริศนา ครูมอบภาพปริศนา (ว่าว) ให้กับนักเรียนที่ตอบได้ก่อน

ขั้นสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเล่นว่าวว่ามีมาตั้งแต่สมัยใดว่าที่นักเรียนรู้จักมีว่าวชนิดใดบ้าง เล่นอย่างไร ครูจดคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ
2. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องว่าวไทยเพิ่มเติม โดยใช้ภาพ และของจริงประกอบการอธิบาย
3. ครูแจกเนื้อเรื่องให้นักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่น ให้อ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาคำที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมายและจดบันทึก
4. ครูตีบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษาบนกระป๋องหนึ่งให้นักเรียนสำรวจว่ามีคำ และกลุ่มคำใดบ้าง ที่นักเรียนได้เขียนเอาไว้ว่าเป็นคำที่ไม่เข้าใจความหมายและนำมารวมกับคำใหม่ที่ครูเตรียมมาสอน

คำและกลุ่มคำที่ควรศึกษา มี 5 คำ ได้แก่คำว่า พงศาวดาร พระราชพิธี สายป่าน ถวาย สำเภา

5. ครูนำบัตรคำใหม่ที่เตรียมมาให้ให้นักเรียนศึกษา และคำอื่น ๆ ที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย มาให้นักเรียนอ่านให้ถูกต้อง
6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาจับฉลากว่าจะได้อธิบายคำศัพท์ใด เมื่อนำไปอภิปรายภายในกลุ่มแล้วให้ออกมารายงานที่หน้าชั้นเรียน

7. ครูแจกพจนานุกรมให้นักเรียนกลุ่มละ 1 เล่ม ให้เปิดหาความหมายที่แท้จริงของคำศัพท์ต่าง ๆ และนำมาร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง ให้นักเรียนจดบันทึกคำศัพท์ที่อธิบายความหมายถูกต้องแล้ว ลงในสมุด

8. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง "ว่าวไทย" ภายในเวลา 5 นาที จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับฉลากคำถาม กลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้วให้นำมาอภิปรายภายในกลุ่ม โดยให้เวลาอภิปรายประมาณ 5 นาที เลขาคัดบันทึกการอภิปราย และส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน ซึ่งคำถามมีดังนี้

8.1 ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเมื่อพระราชพิธี ที่เกี่ยวข้องกับการเล่นว่าวเราเรียกว่า พระราชพิธีอะไร

8.2 ว่าวที่นิยมเล่นแข่งกันในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ คือว่าวชนิดใด

8.3 ว่าวที่ชักขึ้นไปแล้วมีเสียง ได้แก่ว่าวอะไรบ้าง ให้บอกมา 2 ข้อ

8.4 เหตุใดจึงนิยมเล่นว่าวในฤดูร้อน

8.5 ขณะที่เล่นว่าวอยู่ หากว่าวของนักเรียนไปติดที่เสาไฟฟ้า นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร

9. หลังจากให้นักเรียนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียนแล้ว ให้นักเรียนส่งบันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่มมาส่งให้ครูตรวจ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคำตอบ

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนวาดรูปว่าวชนิดใดก็ได้มาส่งคนละ 1 ตัว พร้อมกับเขียนชื่อว่าวชนิดนั้นด้านล่างของภาพและระบายสีให้สวยงาม

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพปริศนา (ว่าว)
2. ภาพว่าวชนิดต่าง ๆ
3. ว่าวของจริง
4. เนื้อเรื่องว่าวไทย
5. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530

6. กระดาษวาดเขียนสีขาว
7. สี
8. ว้าว (รางวัลสำหรับนักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง)
9. บัตรคำศัพท์ จำนวน 5 ใบ ซึ่งได้แก่คำว่า 1.พงศาวดาร 2.พระราชพิธี
3.สายป่าน 4.ถวาย 5.สำเภา
10. กระเป๋าน้ำ

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 การวาดภาพระบายสี
 - 2.2 บันทึกการตอบคำถาม

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

สัปดาห์ที่ 6

ครั้งที่ 16 (เรื่องว่าวไทย)

บันทึกคาบที่ 46 - 48

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด ว่าวเป็นกีฬาพื้นเมืองที่มีคนนิยมเล่นกันมาก เราคนไทยทุกคนควรอนุรักษ์การเล่นชนิดนี้ให้คงอยู่สืบต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถนำบัตรคำที่ครูกำหนดให้มาแต่งเป็นเรื่องราวได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ว่าวไทย

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีการแข่งขันว่าวถวายหน้าพระที่นั่ง โดยเฉพาะในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนับสนุนการแข่งขันว่าวเป็นอย่างยิ่ง และพระราชทานรางวัลมากมายแก่ผู้ชนะ

ว่าวที่นิยมเล่นแข่งกันในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ คือ ว่าวปักเป้า และว่าวจุฬา

ว่าวจุฬา เดิมเรียกว่า "กุลา" รูปร่างเป็นหัวแฉกคล้ายดาว ผูกคอซุงที่อกทำให้ส่ายไปมาได้

ส่วนว่าวปักเป้า เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ผูกคอซุงที่อกเช่นกันว่าวปักเป้ามียางยาวมาก

(จากนิตยสาร คุณค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 8 หน้า 28)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเกี่ยวกับว่าวชนิดต่าง ๆ ที่ได้เรียนไปเมื่อครั้งที่แล้วว่ามึว่าวชนิดใดบ้าง และที่นิยมเล่นในปัจจุบันคือว่าวอะไรบ้าง

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านในใจ เรื่อง ว่าวไทย ภายในเวลา 5 นาที
2. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มจากเรื่องที่นักเรียนอ่านไปแล้ว

3. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานผลของการอภิปรายกลุ่ม
4. ครูถามคำถามให้นักเรียนตอบ เพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านซึ่งคำถามมีดังนี้

4.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

4.2 การเล่นว่าวของไทยมีมาตั้งแต่สมัยใด

4.3 ว่าวที่นิยมเล่นแข่งขันในปัจจุบัน คือว่าวอะไร

4.4 ว่าวจุฬามีลักษณะอย่างไร

4.5 ว่าวปักเป้า มีลักษณะอย่างไร

4.6 ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร

4.7 ผู้เขียนบอกรายละเอียดอะไรบ้าง

5. ครูและนักเรียนสนทนาร่วมกันสรุปคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

6. ครูให้นักเรียนเล่นเกมยอคนักอ่าน โดยให้นักเรียนออกมาหยิบบัตรข้อความในเรื่องว่าวไทย โดยครูแบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นตอน ๆ ความยาวประมาณกลุ่มละ 10 บรรทัด ให้นักเรียนที่ยังไม่เคยแข่งขัน ออกมาอ่าน โดยกลุ่มหนึ่งจะมี 2 คน และให้อ่านทีละคน ให้นักเรียนกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับคนที่มาอ่านให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด หากนักเรียนคนใดได้คะแนนสูงสุด จะได้รับรางวัลจากครู

7. ครูจัดบัตรคำทั้ง 5 ใบบนกระดานดำ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำคำเหล่านี้ มาแต่งเป็นเรื่องราว จำนวน 1 เรื่อง ความยาวไม่น้อยกว่า 10 บรรทัด ซึ่งได้แก่คำว่า ว่าวไทย กีฬา ปัจจุบัน การละเล่น ประเทศ

8. ครูให้นักเรียนทุกคน ทำแบบฝึกหัดชนิดเลือกคำตอบมาเติมลงในช่องว่างให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง แล้วนำมาส่งครู

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องที่ได้อ่านในเวลานี้ชั้นเรียน ครูช่วยปรับปรุงสำนวนภาษาอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำเรื่องที่ปรับปรุงแล้วมาส่งครู

สื่อการเรียนรู้

1. เนื้อเรื่องว่าวไทย
2. บัตรข้อความ เนื้อเรื่องสำหรับอ่านออกเสียง
3. บัตรคำรูปว่าว จำนวน 5 บัตร ซึ่งมีคำว่า ว่าวไทย กิฬา ปัจจุบัน การละเล่น

ประเทศ

4. สมุดบันทึก (ร่างไว้สำหรับยอคนักอ่าน)
5. แบบฝึกหัด

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว
 - 1.3 การรายงานหน้าชั้นเรียน
 - 1.4 การอ่านออกเสียง
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 การแต่งเรื่องจากบัตรคำที่ครูกำหนดให้
 - 2.2 ตรวจแบบฝึกหัดชนิดเลือกคำตอบ

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 8 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีการแข่งขันว่าถวายเป็นพระที่นั่ง โดยเฉพาะในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนับสนุนการแข่งขันว่าวเป็นอย่างดี (1) และพระราชทานรางวัลมากมายแก่ผู้ (2)

ว่าวที่นิยมเล่นแข่งกันใน (3) กรุงรัตนโกสินทร์ คือ ว่าวปักเป้า (4) ว่าวจุฬาว่าวจุฬาเดิมเรียกว่า "กุลา" รูปร่าง (5) ห้าแฉกคล้ายดาว ผูกคอซุง (6) ออกทำให้ล่ายไปมาได้ (7) ว่าวปักเป้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน (8) คอซุงที่อกเช่นกัน ว่าวปักเป้ามียาวมาก

1. ก. มาก	ข. สูง	ค. ยี่ง	ง. สม่่าเสมอ
2. ก. ชนะ	ข. เข้ารอบ	ค. แข่งขัน	ง. เล่น
3. ก. ครั้ง	ข. ยุค	ค. ช่วง	ง. สมัย
4. ก. กับ	ข. และ	ค. รวมทั้ง	ง. หรือ
5. ก. แบ่ง	ข. แยก	ค. เป็น	ง. เหมือน
6. ก. ที่	ข. ตรง	ค. เฉพาะ	ง. ได้
7. ก. สำหรับ	ข. เมื่อ	ค. คล้าย	ง. ส่วน
8. ก. รัศ	ข. ผูก	ค. ต่อ	ง. คล้อง

เฉลย

1. ค. ยี่ง
2. ก. ชนะ
3. ง. สมัย
4. ข. และ
5. ค. เป็น
6. ก. ที่
7. ง. ส่วน
8. ข. ผูก

แผนการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มควบคุม

เรื่อง อุฐ และลามา จำนวน 6 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. อุฐและลามา เป็นสัตว์ที่มีความอดทนสามารถแบกน้ำหนักคน และสัมภาระต่าง ๆ เดินทางข้ามทะเลทรายได้เป็นอย่างดี
2. อุฐและลามา เป็นสัตว์ที่มีรูปร่างลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปคล้ายกัน แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกันบ้าง สัตว์ทั้งสองสามารถบรรทุกสิ่งของและเดินทางข้ามทะเลทรายโดยอดอาหารและน้ำได้เป็นเวลานาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกถึงลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของอุฐและลามาได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถเขียนบรรยายภาพเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

อุฐ และลามา

อุฐมักได้รับการขนานนามว่า เรือแห่งทะเลทราย เพราะมันมีประโยชน์มากสำหรับการเดินทางข้ามทะเลทรายที่ปราศจากทั้งอาหารและน้ำดื่ม นิทานเกี่ยวกับการเดินทางข้ามถิ่นทะเลทรายโดยไม่มีอาหารและน้ำของอุฐหลายเรื่องนั้น บางครั้งแทบจะเหลือเชื่อ แต่เรื่องราวที่มีหลักฐานแน่นอนว่าเป็นจริงนั้นก็มีสารพอควรทีเดียว อุฐตัวหนึ่งสามารถแบกน้ำหนักคนและสัมภาระต่าง ๆ ได้มากกว่า 1.4 ตัน ในประเทศโซมาลีแลนด์มีครั้งหนึ่งที่ฝูงอุฐ

เดินทางในทะเลทรายอยู่ถึง 6 วัน โดยไม่มีน้ำกิน ในทวีปออสเตรเลียก็เล่ากันว่า อูฐพร้อมด้วยของบรรทุกบนหลังสามารถเดินทางได้วันละ 45 กิโลเมตรติดต่อกันเป็นเวลา 8 วัน โดยไม่มีน้ำ ในดินแดนที่ร้อนแห้งแล้งทางเหนือของทวีปออสเตรเลียมีเรื่องเล่ากันว่า ครั้งหนึ่งกองคาราวานอูฐเดินทางเป็นระยะทางถึง 864 กิโลเมตร ในช่วงเวลา 34 วัน โดยไม่ได้ดื่มน้ำเลย แม้ว่าอูฐหลายตัวจะตายในระหว่างทางแต่ก็มี 2 - 3 ตัวเหลือรอดชีวิต มาถึงปลายทางโดยอาศัยกินหญ้าที่เปียกชื้นด้วยหยดน้ำค้าง มีอูฐอีกชนิดหนึ่งที่มีขนาดเล็กกว่า มีสี่ตัวค่อนข้างจาง เรียกว่าโครมีดาร์ พวกนี้ใช้สำหรับขี่ มันสามารถควมับไปได้ 153 กิโลเมตรในเวลา 13 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยประมาณ 11 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

มักจะกล่าวขวัญกันว่า อูฐนั้นสามารถเก็บน้ำไว้ได้ในกระเพาะ แต่เรื่องนี้ไม่เป็นความจริงเลย อูฐที่กำลังกระหายน้ำโดยปกติจะดื่มน้ำได้มากถึง 68 ลิตรต่อครั้ง ตัวที่กระหายน้ำมาก ๆ อาจดื่มน้ำได้ถึง 168 ลิตรรวดเดียว แต่น้ำเหล่านั้นไม่ได้ถูกเก็บไว้ในกระเพาะ มันจะผ่านผนังกระเพาะและกระจายไปทั่วร่างกาย ฉะนั้นหลังจากดื่มน้ำเข้าไปเป็นปริมาณมากครั้งหนึ่งนั้นตัวอูฐจะบวมพองขึ้น อูฐสะสมไขมันไว้ในตะโพกบนหลัง อูฐที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีจะมีตะโพกที่แข็งแรงมั่นคง แต่ถ้าไม่ได้กินอาหาร 2 - 3 วัน ตะโพกนั้นก็จะเป็นแฟลงและเอียงไปข้างหนึ่ง

อูฐมีริมฝีปากที่กระด้างและฟันแข็งแรง สามารถกินพืชที่แห้งมีหนาม ซึ่งสัตว์อื่นไม่สามารถกินได้ อูฐเป็นสัตว์ประเภท "เคี้ยวเอื้อง" เหมือนวัวควายและแกะ มันจะกลืนอาหารลงไปในการเพาะอย่างรวดเร็วเป็นปริมาณมากเมื่อมีโอกาสที่จะกินได้ และหลังจากนั้นก็จะสำรอกหรือขย้อนกลับคืนมาสู่ปากใหม่เพื่อทำการบดเคี้ยวอย่างละเอียดจนกระทั่งอาหารถูกย่อยเรียบร้อยแล้ว อูฐมีช่องจมูกคล้ายรูเปิดที่สามารถปิดได้เพื่อป้องกันไม่ให้ทรายเข้าไปในช่วงที่มีพายุทรายเกิดขึ้น นอกจากนั้นขนตาที่เป็นแผงยาวของมันก็ช่วยป้องกันไม่ให้ทรายเข้าตาได้ เท้าอูฐมี 2 คู่ แต่ละคู่มีฝ่าเท้าที่มีลักษณะคล้ายใบพาย เชื่อมติดกันด้วยหนังหยาบ ๆ แข็ง ซึ่งรวบไว้กับทั้งสองกางออกและยึดติดได้อย่างมั่นคงบนพื้นทรายที่เลื่อนไถลและตามทางที่เป็นหินขรุขระ

ลูกอูฐซึ่งเกิดคราวละหนึ่งตัวมีความสูงประมาณ 90 เซนติเมตร เมื่อแรกเกิดจะช่วยตัวเองไม่ได้เลย แต่มันจะแข็งแรงภายในเวลาไม่นานนัก และสามารถวิ่งเคียงข้างไปกับแม่อูฐได้ ผู้เลี้ยงอูฐจะเริ่มฝึกหัดอูฐของตนเมื่ออูฐมีอายุประมาณ 3 ปี อูฐจะโตเต็มที่ก่อนมีอายุครบ

5 ปี และสามารถมีชีวิตอยู่ได้นานถึง 50 ปี แม้ว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้วมันจะไม่มีชีวิตอยู่ได้นานถึงขนาดนี้ก็ตาม

ในประเทศอเมริกาได้มีสัตว์ประเภทหนึ่ง เรียกว่าลาม่า มีลักษณะคล้ายคลึงกับอูฐ แต่มีขนาดเล็กกว่ามาก และมีสีจางกว่าไม่มีโหนกหลัง สัตว์ประเภทนี้ถูกคนนำมาเลี้ยงไว้เป็นเวลานานร้อย ๆ ปีมาแล้ว และถูกใช้งานเช่นเดียวกับอูฐคือเป็นสัตว์แบกหาม ขนอันยาวนุ่มอบอุ่นถูกนำมาใช้เป็นเสื้อผ้า ลาม่าพันธุ์แอลปาคามีขนที่นุ่มยาวเหมือนเส้นไหม เคยมีผู้พบฝูงลาม่าป่าเป็นจำนวนหลายร้อยตัวตามเทือกเขาแอนดีสและตามทุ่งราบทางภาคใต้ของทวีปอเมริกาใต้ ลาม่าถูกเขามีสื่อเฉพาะว่า วิคูน่า เป็นพวกที่มีเท้าที่มั่นคงแข็งแรงมากสามารถวิ่งและกระโดดข้ามแนวเทือกเขาในเขตต่างไกลได้เร็วมาก

(จากสารานุกรมวิทยาศาสตร์ เรื่องสัตว์ 2526. หน้า 44 - 45.)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงสัตว์จำพวกที่คนนำมาใช้สำหรับบรรทุกแบกของและสามารถเดินทางข้ามทะเลทรายที่ไม่มีทั้งอาหารและน้ำดื่ม เป็นเวลานานได้หลาย ๆ วัน นักเรียนคนใดตอบถูกจะเป็นฝ่ายชนะและได้รับรางวัลจากครู

ขั้นสอน

1. ศึกษาคำและกลุ่มคำ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ครูแจกเนื้อหาเรื่อง อูฐ และลาม่า ให้นักเรียนอ่านอย่างคร่าว ๆ และขีดเส้นใต้คำยากที่อ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย แล้วนำคำนั้นมาเขียนลงในสมุด

1.2 ครูติดบัตรคำ และกลุ่มคำ ที่ควรศึกษาจากเนื้อเรื่อง อูฐ และลาม่า ทั้งของครู และที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย ให้นักเรียนอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง

คำและกลุ่มคำที่นำมาให้นักเรียนศึกษา มี 7 คำ ได้แก่ คำว่า ทะเลทราย พิสดาร์ สัมภาระ คัน คาราวาน ตะโหงก กระด้าง

1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น ๆ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ

1.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาจับฉลากคำศัพท์ กลุ่มละ 1 คำ แล้วอธิบายคำศัพท์นั้น

1.5 ครูและนักเรียนร่วมกันอธิบายคำศัพท์นอกเหนือจากที่นักเรียนจับฉลากได้

1.6 ให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำที่นำมาศึกษาทั้งหมดจากพจนานุกรม ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง แล้วจดบันทึกความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ลงในสมุด

2. สอนอ่านในใจ ซึ่งมีขั้นตอนการสอนอ่านดังนี้คือ

2.1 ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านเรื่อง อูรูและลามะ ประมาณ 5 นาที

2.2 ครูถามคำถามนำให้นักเรียนช่วยกันตอบ เพื่อให้นักเรียนสามารถจับใจความของเรื่องทั้งหมดที่อ่าน

2.3 ให้นักเรียนออกมาจับฉลากคำถามกลุ่มละ 1 ข้อ และนำไปอภิปรายภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันค้นหาคำตอบ

2.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียน ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หากคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน

2.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งบันทึกการตอบคำถามมาให้ครูตรวจ

2.6 ครูนำเนื้อหาจากเรื่อง อูรู และลามะ โดยตัดตอนเพียงส่วนหนึ่ง ให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น และตอบคำถามอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยกำหนดเวลาในตอนนั้น ประมาณ 5 นาที

2.7 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความทั้งหมดจากเรื่องที่อ่านครั้งหนึ่ง และให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด

3. สอนอ่านออกเสียง โดยเน้นการอ่านออกเสียงคำที่มี ร, ล เป็นพยัญชนะต้น และคำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน เว้นวรรคตอนให้ถูกที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ครูให้นักเรียนเล่นเกมยอคนักอ่าน โดยปฏิบัติดังนี้

3.1.1 ให้นักเรียนที่ยังไม่ได้เล่นเกมยอคนักอ่านอีกกลุ่มละ 2 คน ออกมารับเรื่องที่อ่านจากครู แล้วออกมาอ่านทีละคน

3.1.2 ให้นักเรียนในกลุ่มอื่น ๆ เป็นกรรมการให้คะแนนการอ่านตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดให้ สำหรับกลุ่มตัวเองไม่มีสิทธิ์ให้คะแนน เมื่อทุกคนอ่านเสร็จแล้วให้นำใบคะแนนมาส่งครู

3.1.3 นักเรียนคนใดที่ครูรวมคะแนนแล้ว ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัลจากครู

3.1.4 ครูให้ข้อเสนอแนะในการอ่านออกเสียงของนักเรียนแต่ละคน

4. สรุปบทเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ให้นักเรียนเล่นเกมใบคำศัพท์ กลุ่มละ 2 คน ใน 1 กลุ่ม จะได้คำใบ้รวม 5 คำ ใช้เวลาใบ้ประมาณกลุ่มละ 1 นาที โดยคำศัพท์ต่าง ๆ เหล่านี้จะอยู่ในเรื่อง อูฐและลามะ ทั้งหมด

4.2 ครูให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง อูฐและลามะ

4.3 ให้นักเรียนประกอบภาพ อูฐ และลามะ ให้เป็นภาพที่สวยงาม

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพอูฐ
2. รูปภาพลามะ
3. เนื้อเรื่อง "อูฐและลามะ"
4. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. บัตรคำ จำนวน 7 ใบ ได้แก่คำว่า ทะเลทราย พัสดาร์ สัมภาระ ต้น

คาราวาน ตะโหงก กระดังง์

6. บัตรคำที่ใช้ใบคำศัพท์
7. สมุดบันทึก (รางวัลสำหรับยอคนักอ่าน)
8. แบบฝึกหัด
9. กระดาษสี
10. สี

การประเมินผล

1. การสังเกต

1.1 การตอบคำถาม

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การอ่าน
ออกเสียง การรายงานหน้าชั้นเรียน

2. ตรวจสอบฝึกหัด

2.1 บันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่ม

2.2 ตรวจคำศัพท์ที่นักเรียนจดบันทึก

2.3 การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

2.4 การตกแต่งภาพ และบรรยายภาพ

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

ครั้งที่ 17 (เรื่องอูฐและลามะ)

บันทึกคาบที่ 49 - 51

จำนวน 3 คาบ

ความคิรวบยอ อูฐและลามะ เป็นสัตว์ที่มีความอดทนสามารถแบกน้ำหนักคน และสัมภาระต่าง ๆ เดินทางข้ามทะเลทรายได้เป็นอย่างดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกถึงลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของอูฐและลามะได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

อูฐ และ ลามะ

อูฐมักได้รับการขนานนามว่า เรือแห่งทะเลทราย เพราะมันมีประโยชน์มากสำหรับการเดินทางข้ามทะเลทรายที่ปราศจากทั้งอาหารและน้ำดื่ม นิทานเกี่ยวกับการเดินทางข้ามทะเลทรายโดยไม่มีอาหารและน้ำของอูฐหลายเรื่องนั้น บางครั้งแทบจะเหลือเชื่อ แต่เรื่องราวที่มีหลักฐานแน่นอนว่าเป็นจริงนั้นก็มีหลายเรื่องทีเดียว อูฐตัวหนึ่งสามารถแบกน้ำหนักคนและสัมภาระต่าง ๆ ได้มากกว่า 1.4 ตัน ในประเทศโซมาลีแลนด์มีครั้งหนึ่งที่ฝูงอูฐเดินทางในทะเลทรายอยู่ถึง 6 วัน โดยไม่มีน้ำกิน ในทวีปออสเตรเลียก็เล่ากันว่าอูฐพร้อมด้วยของบรรทุกบนหลังสามารถเดินทางได้วันละ 45 กิโลเมตรติดต่อกันเป็นเวลา 8 วัน โดยไม่มีน้ำ ในดินแดนที่ร้อนแห้งแล้งทางเหนือของทวีปออสเตรเลียมีเรื่องเล่ากันว่าครั้งหนึ่งกองคาราวานอูฐเดินทางเป็นระยะทางถึง 864 กิโลเมตร ในช่วงเวลา 34 วัน โดยไม่ได้ดื่มน้ำเลย แม้ว่าอูฐหลายตัวจะตายในระหว่างทางแต่ก็มี 2 - 3 ตัวเหลือรอดชีวิตมาถึงปลายทางโดยอาศัยกินหญ้าที่เปียกชื้นด้วยหยดน้ำค้าง มีอูฐอีกชนิดหนึ่งที่มีขนาดเล็กกว่ามีสีตัวค่อนข้างจาง เรียกว่าโครมีดารี พวกนี้ใช้สำหรับขับขี มันสามารถควบขับไปได้ 153 กิโลเมตรในเวลา 13 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยประมาณ 11 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

มักจะกล่าวขานกันว่า อูรูนั้นสามารถเก็บน้ำไว้ได้ในกระเพาะ แต่เรื่องนี้ไม่เป็นความจริงเลย อูรูที่กำลังกระหายน้ำโดยปกติจะดื่มน้ำได้มากถึง 68 ลิตรต่อครั้ง ตัวที่กระหายน้ำมาก ๆ อาจดื่มน้ำได้ถึง 168 ลิตรรวดเดียว แต่น้ำเหล่านี้ไม่ได้ถูกเก็บไว้ในกระเพาะ มันจะผ่านผนังกระเพาะและกระจายไปทั่วร่างกาย ฉะนั้นหลังจากดื่มน้ำเข้าไปเป็นปริมาณมากครั้งหนึ่งนั้นตัวอูรูจะบวมพองขึ้น อูรูสะสมไขมันไว้ในตะโหงกบนหลัง อูรูที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีจะมีตะโหงกที่แข็งแรงมั่นคง แต่ถ้าไม่ได้กินอาหาร 2 - 3 วัน ตะโหงกนั้นก็จะเป็นผองและเอียงไปข้างหนึ่ง

อูรูมีริมฝีปากที่กระด้างและฟันแข็งแรง สามารถกินพืชที่แห้งมีหนาม ซึ่งสัตว์อื่นไม่สามารถกินได้ อูรูเป็นสัตว์ประเภท "เคี้ยวเอื้อง" เหมือนวัวควายและแกะ มันจะกลืนอาหารลงไปในกระเพาะอย่างรวดเร็วเป็นปริมาณมากเมื่อมีโอกาสที่จะกินได้ และหลังจากนั้นก็จะสํารอกหรือย้อนกลับคืนมาสู่ปากใหม่เพื่อทำการบดเคี้ยวอย่างละเอียดจนกระทั่งอาหารถูกย่อยเรียบร้อยแล้ว อูรูมีช่องจมูกคล้ายรูเปิดที่สามารถปิดได้เพื่อป้องกันไม่ให้ทรายเข้าไปในช่วงที่มีพายุทรายเกิดขึ้น นอกจากนี้ขนตาที่เป็นแผงยาวของมันก็ช่วยป้องกันไม่ให้ทรายเข้าตาได้ ทำให้อูรูมี 2 กีบ แต่ละกีบมีฝ่าเท้าที่มีลักษณะคล้ายใบพายเชื่อมติดกันด้วยหนังหยาบ ๆ แข็ง ซึ่งรวมไว้กับทั้งสองกางออกและยึดติดได้อย่างมั่นคงบนพื้นทรายที่เลื่อนไถลและตามทางที่เป็นหินขรุขระ

ลูกอูรูซึ่งเกิดคราวละหนึ่งตัวมีความสูงประมาณ 90 เซนติเมตร เมื่อแรกเกิดจะช่วยตัวเองไม่ได้เลย แต่มันจะแข็งแรงภายในเวลาไม่นานนัก และสามารถวิ่งเคียงข้างไปกับแม่อูรูได้ ผู้เลี้ยงอูรูจะเริ่มฝึกหัดอูรูของตนเมื่ออูรูมีอายุประมาณ 3 ปี อูรูจะโตเต็มที่ก่อนมีอายุครบ 5 ปี และสามารถมีชีวิตอยู่ได้นานถึง 50 ปี แม้ว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้วมันจะไม่มีชีวิตอยู่ได้นานถึงขนาดนี้ก็ตาม

ในประเทศอเมริกาได้มีสัตว์ประเภทหนึ่ง เรียกว่าลาม่า มีลักษณะคล้ายคลึงกับอูรู แต่มีขนาดเล็กกว่ามาก และมีสีจางกว่าไม่มีโหนกหลัง สัตว์ประเภทนี้ถูกคนนำมาเลี้ยงไว้เป็นเวลานานร้อย ๆ ปีมาแล้ว และถูกใช้งานเช่นเดียวกับอูรูคือเป็นสัตว์แบกหาม ขนอันยาวนุ่มอบอุ่นถูกนำมาใช้เป็นเส้นผ้า ลาม่าพันธุ์แอลปากามีขนที่นุ่มยาวเหมือนเส้นไหม เคยมีผู้พบฝูงลาม่าป่าเป็นจำนวนหลายร้อยตัวตามเทือกเขาแอนดีสและตามทุ่งราบทางภาคใต้ของทวีป

อเมริกาใต้ ลามากูเขามีชื่อเสียงว่า วิคูน่า เป็นพวกที่มีเท้าที่มั่นคงแข็งแรงมากสามารถวิ่งและกระโดดข้ามแนวเทือกเขาในเขตห่างไกลได้เร็วมาก

(จากสารานุกรมวิทยาศาสตร์ เรื่องสัตว์ 2526. หน้า 44 - 45.)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงสัตว์จำพวกที่คนนำมาใช้สำหรับบรรทุกแบกของและสามารถเดินทางข้ามทะเลทรายที่ไม่มีทั้งอาหารและน้ำดื่ม เป็นเวลานานได้หลาย ๆ วัน นักเรียนคนใดตอบถูกจะเป็นฝ่ายชนะและได้รับรางวัลจากครู

ขั้นสอน

1. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงลักษณะโดยทั่ว ๆ ไป ของอูฐและลาม่า ที่นักเรียนรู้จักหรือเคยพบเห็นมาเป็นอย่างไร ครูจดคำตอบของนักเรียนบนกระดานดำ
2. ครูแจกเนื้อเรื่องให้กับนักเรียนกลุ่มละ 3 แผ่นให้อ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาคำที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย และจดบันทึกไว้
3. ครูติดบัตรคำ และกลุ่มคำที่ควรศึกษาบนกระป๋องแข็งให้นักเรียนสำรวจว่ามีคำและกลุ่มคำใดบ้าง ที่นักเรียนได้เขียนเอาไว้ว่าเป็นคำที่ไม่เข้าใจความหมายและนำมารวมกับคำใหม่ที่ครูเตรียมมาสอน

คำและกลุ่มคำที่ควรศึกษา มี 7 คำ ได้แก่คำว่า ทะเลทราย พิสดาร์

ล้มการะ ตัน คาราวาน ตะโพงก กระด้าง

4. ครูนำบัตรคำใหม่ที่เตรียมมาให้ให้นักเรียนศึกษา และคำอื่น ๆ ที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย มาให้นักเรียนอ่านให้ถูกต้อง
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความหมายของคำ และกลุ่มคำนั้น โดยให้มาจับฉลากว่าจะได้อธิบายคำศัพท์ใด เมื่อนำไปอภิปรายภายในกลุ่มแล้ว ให้ออกมารายงานที่หน้าชั้นเรียน
6. ครูแจกพจนานุกรมให้นักเรียนกลุ่มละ 1 เล่ม ให้เปิดหาความหมายที่แท้จริงของคำศัพท์ต่าง ๆ และนำมาร่วมกันตรวจแก้ไขให้ถูกต้อง ให้นักเรียนจดบันทึกคำศัพท์ที่อธิบายความหมายถูกต้องแล้ว ลงในสมุด

7. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง อูรูและลาม่า ภายในเวลา 10 นาที จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับฉลากคำถามกลุ่มละ 1 ข้อ หลังจากได้คำถามแล้วให้นำมาอภิปรายภายในกลุ่ม โดยให้เวลาอภิปรายประมาณ 5 นาที เลขาคัดบันทึกและส่งตัวแทนออกมาตอบหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้เสนอแนะเพิ่มเติมช่วยสรุปคำตอบที่ไม่ชัดเจน ซึ่งคำถามมีดังนี้

7.1 เพราะเหตุใดอูรูถึงอดน้ำได้ในระหว่างการเดินทางไกล ๆ เป็นเวลาติดต่อกันหลายวัน

7.2 ทำไมอูรูบางตัวตะโหงกบนหลังจึงแพบ และเอียง

7.3 อูรูมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับลาม่า แต่ส่วนที่แตกต่างกันนั้นมีอะไรบ้าง

7.4 อูรูและลาม่า เป็นสัตว์ที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างไรบ้าง

7.5 นักเรียนคิดว่ามีวิธีใดที่จะช่วยอนุรักษ์สัตว์ประเภทอูรูและลาม่าให้คงอยู่ตลอดไป

8. หลังจากที่นักเรียนออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียนแล้ว ให้นักเรียนส่งบันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่มนำมาส่งให้ครูตรวจ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคำตอบ

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนเล่นเกมใบ้คำศัพท์ โดยให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่น กลุ่มละ 2 คน เป็นผู้ใบ้คำ อีกคนเป็นผู้ทายคำ สำหรับคำที่ใช้ทายจะมีคำศัพท์จากเรื่องที่ครูนำมาสอน และคำในเนื้อเรื่องใน 1 กลุ่ม จะได้คำ 5 คำ ใช้เวลาใบ้ 1 นาที กลุ่มใดใบ้แล้วได้คะแนนมากที่สุดจะได้รับรางวัล

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพอูรู
2. รูปภาพลาม่า
3. เนื้อเรื่อง "อูรูและลาม่า"
4. พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530
5. บัตรคำ จำนวน 7 ใบ ได้แก่คำว่า ทะเลทราย พิสตาร สัมภาระ ต้น

คาราวาน ตะโหงก กระด้าง

6. บัตรคำที่ใช้ใบคำศัพท์ จำนวน 25 ใบ ซึ่งได้แก่คำว่า ทะเลทราย อาหาร น้ำดื่ม เดินทาง พืชสาร สัมภาระ กระเปาะ กระหายน้ำ อูฐ ลามา ร่างกาย ไหม้น ตะโหงก กระด้าง แข็งแรง เคี้ยวเอื้อง บดขี้เยว พายุ ป้องกัน ใบพาย คาราวาน ขรุขระะ แบกหาม กระโดด ตัน

การประเมินผล

1. การสังเกต

1.1 การตอบคำถาม

1.2 การร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่น การอภิปราย การใบ้คำ ฯลฯ

การรายงานหน้าชั้นเรียน

2. ตรวจแบบฝึกหัด

2.1 บันทึกการตอบคำถามของแต่ละกลุ่ม

2.2 ตรวจคำศัพท์ที่นักเรียนจดบันทึก

บันทึกการสอนกลุ่มควบคุม

ครั้งที่ 18 (เรื่องอูฐและลามะ)

บันทึกคาบที่ 52 - 54

จำนวน 3 คาบ

ความคิดรวบยอด อูฐและลามะ เป็นสัตว์ที่มีรูปร่างลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปคล้ายกัน แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกันบ้าง สัตว์ทั้งสองสามารถบรรทุกสิ่งของและเดินทางข้ามทะเลทรายโดยอดอาหารและน้ำได้เป็นเวลานาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนบรรยายภาพเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

อูฐและลามะ

ในประเทศอเมริกาใต้มีสัตว์ประเภทหนึ่ง เรียกว่าลามะ มีลักษณะคล้ายคลึงกับอูฐ แต่มีขนาดเล็กกว่ามาก และมีสีจางกว่า ไม่มีโหนกหลัง สัตว์ประเภทนี้ถูกคนนำมาเลี้ยงไว้เป็นเวลานานร้อย ๆ ปีมาแล้ว และถูกใช้งานเช่นเดียวกับอูฐคือเป็นสัตว์แบกหาม ขนอันยาวนุ่มอบอุ่นถูกนำมาใช้เป็นเสื้อผ้า

(จากสารานุกรมวิทยาศาสตร์ เรื่องสัตว์ 2526 หน้า 45)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่องอูฐและลามะ ที่ได้เรียนเมื่อครั้งที่แล้ว

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านในใจ เรื่องอูฐและลามะ ภายในเวลา 5 นาที
2. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มจากเรื่องที่นักเรียน

อ่านไปแล้ว

3. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานผลของการอภิปรายกลุ่ม
4. ครูถามคำถามให้นักเรียนตอบ เพื่อจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านซึ่งคำถาม

มีดังนี้

- 4.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 4.2 อูฐและลามามีข้อแตกต่างกันอย่างไร
- 4.3 อูฐและลามาสลายคลึงกัน หรือเหมือนกันอย่างไร
- 4.4 ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร
- 4.5 เรื่องนี้บอกรายละเอียดอะไรบ้าง

5. ครูและนักเรียนสนทนาร่วมกัน เพื่อสรุปคำตอบอีกครั้งหนึ่ง

6. ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงที่เหลืออีกกลุ่มละ 2 คน ซึ่งยังไม่เคยเล่นเกมยอด

นักอ่าน ออกมาหยิบบัตรข้อความในเรื่องอูฐและลามามา โดยครูแบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นตอน ๆ

ความยาวประมาณกลุ่มละ 10 บรรทัด และออกมาอ่านทีละคน นักเรียนในกลุ่มอื่น ๆ ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดให้ หลังจากอ่านเสร็จให้รวมคะแนน นักเรียนคนใดได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัลจากครู

7. ครูให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดชนิดเลือกคำตอบมาเติมลงในช่องว่างให้

เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง แล้วนำมาส่งครู

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องอูฐและลามามาทั้งเรื่องและให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำของที่บรรจุภาพอูฐและลามานำไปประกอบเป็นภาพที่สมบูรณ์ โดยใช้อุปกรณ์การตกแต่งภาพที่ครูให้ และเขียนบรรยายภาพเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ไม่ต่ำกว่า 5 บรรทัด และนำผลงานมาส่งครูทั้งหมด

สื่อการเรียนรู้

1. เนื้อเรื่องอูฐและลามามา
2. ภาพอูฐและภาพลามามา
3. บัตรข้อความสำหรับอ่านออกเสียง

4. สมุดบันทึก (รางวัลสำหรับยอดนักอ่าน)
5. แบบฝึกหัด
6. กระดาษสี
7. สีส

การประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 การตอบคำถาม
 - 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว เช่นการอภิปราย การอ่านออกเสียง

การรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด
 - 2.1 การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง
 - 2.2 การตกแต่งภาพ และการบรรยายภาพ

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 1 - 10 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

อูฐเป็นสัตว์ประเภท "เคี้ยวเอื้อง" เหมือนวัวควาย และกะมันจะกลืนอาหารลงไป ใน (1) อย่างรวดเร็วเป็นปริมาณมาก เมื่อ (2) โอกาสที่จะกินได้ และหลัง (3) นั้นก็จะสำรอกหรือย้อนกลับ (4) มาสู่ปากใหม่เพื่อทำการ (5) เคี้ยวอย่างละเอียด จนกระทั่งอาหาร (6) ย่อยเรียบร้อยแล้ว อูฐมีช่องจมูกคล้าย (7) เบ็ดที่สามารถปิดได้เพื่อป้องกัน (8) ให้ทรายเข้าไปในช่วงที่ (9) พายุทรายเกิดขึ้น นอกจากนั้นตา (10) เป็นแผงยาวของมันก็ช่วยป้องกันไม่ให้ทรายเข้าตาได้

1. ก. ปาก	ข. โหนก	ค. คอ	ง. กระเพาะ
2. ก. มี	ข. รอ	ค. คือ	ง. ถือ
3. ก. สุด	ข. ไป	ค. จาก	ง. ตัว
4. ก. ไป	ข. ขึ้น	ค. ยัง	ง. กลืน
5. ก. ย่อย	ข. กัด	ค. งาน	ง. บด
6. ก. นั้น	ข. ที่	ค. ถูก	ง. จะ
7. ก. รู	ข. ที่	ค. กับ	ง. แวน
8. ก. ตัว	ข. ไม่	ค. โดย	ง. ภัย
9. ก. เกิด	ข. ถูก	ค. ผ่าน	ง. มี
10. ก. มัน	ข. ตก	ค. ที่	ง. ยัง

เฉลย

1. ง. กระเพาะ
2. ก. มี
3. ค. จาก
4. ข. ค้น
5. ง. บด
6. ค. ถูก
7. ก. รุ
8. ข. ไม่
9. ง. มี
10. ค. ที่

ภาคผนวก ง

- แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
- แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านวิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เวลา 30 นาที

30 คะแนน

จุดประสงค์

เมื่อกำหนดสถานการณ์ ข้อความ หรือบทความให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ สามารถแปลความ ตีความ ขยายความ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีจำนวน 20 ข้อ (20 คะแนน)
2. คำถามแต่ละข้อมีความให้เลือก 4 คำตอบ คือ ก. ข. ค. หรือ ง.
3. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร กากับคำตอบที่ถูกต้อง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ (0)

"งานการไม่ทำ เอาแต่เล่นอย่างเดียว ลูกนะลูก"

(0) ข้อความนี้จะเป็นคำพูดของใคร

- ก. พี่
- ข. ครู
- ค. แม่
- ง. มารโง

ถ้าคำตอบที่เลือกได้คือข้อ ค. ให้นักเรียนขีดในกระดาษคำตอบดังนี้

ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.
0			X	

ดังนี้

4. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบ เช่น เปลี่ยนจากข้อ ค. เป็นข้อ ข. ให้ทำ

ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.
0		X	≠	

5. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบนี้

ตอนที่ 2 แบบทดสอบเติมคำลงในช่องว่างชนิดมีตัวเลือก

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีจำนวน 10 ข้อ (10 คะแนน)
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร กับคำตอบที่ถูกต้อง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

เต่าทะเลเป็นสัตว์เลื้อยคลานที่หายใจทางอากาศ ถ้าเมื่อใดไข่ฟักได้น้ำ 0 เต่าจะจมตายทันที

0. ก. ลูก ข. และ ค. แม่ ง. ตัว

ถ้าคำตอบที่เลือกได้คือข้อ ก. ให้นักเรียนขีดในกระดาษคำตอบดังนี้

ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.
0	X			

3. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบ เช่น เปลี่ยนจากข้อ ก. เป็นข้อ ค. ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.
0	✕		X	

4. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบนี้

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านแบบปรรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 2

โปรดระวัง !

ห้ามใช้มือเปียก เบ็ด - บิดสวิตช์ไฟฟ้า หรือจับเครื่องใช้ไฟฟ้า เพราะกระแสไฟฟ้าอาจมาหาตัวเราได้ เพราะความชื้นเป็นตัวนำไฟฟ้า

(จากนิตยสารคุณค่า ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 หน้า 15)

1. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด
 - ก. ข่มขู่
 - ข. บังคับ
 - ค. แนะนำ
 - ง. ขอร้อง
2. ข้อความนี้เน้นความสำคัญของเรื่องใด
 - ก. ความชื้น
 - ข. ตัวนำไฟฟ้า
 - ค. กระแสไฟฟ้า
 - ง. ข้อระวังในการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 3 - 4

"โอ๊ย ! เจ็บจังเลยคุณแม่" ไหน่ร้องไห้ และรีบวิ่งมาหาคุณแม่ที่บ้านจนเกือบตก

ห้องร้อง

"ไหน ขอคุณหน่อยสิ ไปดูอะไรมาจ๊ะ" คุณแม่มองดูเบนลูกชายที่วิ่งม

"ไหนดึงไปเก็บชมพู่ครับ จิง _____"

"ตายจริง ! เดี่ยวคุณแม่จะรีบเอาเหล็กในออกนะ"

หลังจากคุณแม่เอาเหล็กในออกแล้วก็พาไหนดึง ไปหาหมอ และเตือนไม่ให้ไหนดึงไป

เก็บชมพู่อีก

3. " _____ " ข้อความที่ขาดหายไปคืออะไร

- ก. ถูกงัด
- ข. ถูกมัดกั้ด
- ค. ถูกยุงกัด
- ง. ถูกฝังต่อ

4. เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ใด

- ก. ป่า
- ข. สวน
- ค. บ้าน
- ง. ตลาด

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 5 - 6

"อิน - จัน เป็นฝาแฝดที่มีหน้าอกติดกับหน้าท้องของอีกคนเลยกลายเป็นของแปลกที่ใคร ๆ ก็อยากดู แม้ว่า อิน - จัน จะเป็นฝาแฝดเกิดมาพร้อมกัน แต่มีนิสัยที่ต่างกัน อินเป็นคนใจเย็น ส่วนจันเป็นคนโมโหง่าย"

(จากวารสารเกี่ยวกับ ปีที่ 1 ฉบับปฐมฤกษ์ หน้า 25)

5. ข้อความนี้^{ชี้}มีลักษณะการเขียนชนิดใด

- ก. เหตุ - ผล
- ข. เปรียบเทียบ
- ค. บอกรายละเอียด
- ง. ปัญหาและข้อแก้ไข

6. ข้อความนี้^{ชี้}ต้องการเน้นเรื่องใด

- ก. ประวัติชีวิต อิน - จัน
- ข. ความแปลกของฝาแฝด
- ค. เกร็ดความรู้เรื่องฝาแฝด
- ง. อุปนิสัยที่แตกต่างกันของอิน - จัน

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 7 - 10

โลกนี้ย่อมงดงามด้วยความรัก	แม้สมศรีใจมิได้ตรีสมาน
มีน้ำใจเอื้อเฟื้อรู้เจื้อจวน	รู้สงสารเมตตาธุการุณย์
เหมือนอาทิตย์แสงทองสาดส่องฟ้า	ให้โลกหล้าแจ่มใสด้วยไออุ่น
คือสัญลักษณ์การเกื้อกูลเจื้อจวน	สวดยแสงคุณค่าแห่งการแบ่งปัน
เมื่อน้อมใจสุจริตแล้วคิดหวัง	ย่อมจะยังใจเปรมเกษมสันต์
จงความงามความดีของชีวัน	มอบให้กันและกันวันวันคร

(จากวาทิช จรุงกิจอนันต์ นิตยสารสวนเด็ก ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 หน้า 3)

7. ผู้แต่งบทร้อยกรองนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร
 - ก. ชี้แจง
 - ข. สั่งสอน
 - ค. ตักเตือน
 - ง. ให้ข้อคิด

8. สาระสำคัญของบทร้อยกรองนี้ กล่าวถึงอะไร
 - ก. การคบเพื่อน
 - ข. ความซื่อสัตย์สุจริต
 - ค. การทำจิตใจให้เป็นสุข
 - ง. การให้ความรักและเมตตาต่อกัน

9. คำขวัญใด มีความหมายสอดคล้องกับปรัชญาของบวรข้างต้น
- ก. ทำความดี ย่อมมีความสุข
 - ข. ทุกคนจะสุขใจ ถ้าไม่เบียดเบียนกัน
 - ค. โลกจะสดใส เมื่อร่วมใจสร้างไมตรี
 - ง. ร่วมใจกันพัฒนา ชาวประชาผาสุกใจ
10. ใจความสำคัญของบวรข้างต้นคืออะไร
- ก. ความรักจะทำให้โลกสดใส
 - ข. การทำความดีจะทำให้เรามีความสุข
 - ค. สังคมจะเป็นสุขถ้าทุกคนมีไมตรีที่ดีต่อกัน
 - ง. เมื่อใจเป็นสุข ย่อมชนะอุปสรรคได้ทุกอย่าง

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 11 - 14

"ก่อนนี้โลกสวยด้วยป่า
สดชื่นเย็นตาพาสุสันต์
บัดนี้ป่าไม้ถูกโรมรัน
พรั่งพร้อมมีวันโลกสิ้นใจ
ครุฑา ป่าของหนอยู่ที่ไหน
ต้นไม้ และใบอย่างไหนแท้
หรือหนจะได้ชมเพียงแต่
กาบแก่ใบแห้งแสร้างว่าจริง"

(จากนิยายสาร รักลูก ปีที่ 9 ฉบับที่ 99 เดือนเมษายน 2534 หน้า 144)

11. บทร้อยกรองนี้กล่าวในลักษณะใด
 - ก. ตำนาน
 - ข. ชื่นชม
 - ค. แนะนำ
 - ง. บอกความในใจ

12. บทร้อยกรองเรื่องนี้กล่าวถึงเรื่องใด
 - ก. ป่าไม้
 - ข. ธรรมชาติ
 - ค. ความสดชื่น
 - ง. การปลูกป่า

13. "บัดนี้ป่าไม้ถูกโรมรัน" ในบทร้อยกรองนี้มีความหมายว่าอะไร
- ก. ไฟไหม้ป่า
 - ข. ป่าแห้งแล้ง
 - ค. คนตัดไม้ทำลายป่า
 - ง. ผู้ก่อการร้ายบุกรุกป่า
14. ใจความสำคัญของบทร้อยกรองนี้คืออะไร
- ก. ป่าไม้ทำให้โลกสวยงาม
 - ข. จงร่วมใจรักษาธรรมชาติให้คงงาม
 - ค. ป่าไม้มีคุณค่าควรรักษาให้คงอยู่สืบต่อไป
 - ง. ภัยธรรมชาติเป็นเหตุทำให้ป่าไม้ถูกทำลาย

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 15 - 18

มีการจัดแข่งขันกีฬาฟุตบอลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนแห่งหนึ่งเป็นประจำทุกปี ผลการแข่งขันนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้รับชัยชนะ เพราะนักเรียนทุกคนในทีมต่างขยันฝึกซ้อม และได้รับเหรียญทองกันทุก ๆ คนที่ลงเล่น วันหนึ่งพิชัยซึ่งเป็นหัวหน้าทีมฟุตบอลที่ชนะเลิศได้พูดกับเพื่อน ๆ ว่า "การที่ห้อง ป. 5 ชนะเลิศฟุตบอลนั้น เพราะมีหัวหน้าทีมที่ดี ไม่เช่นนั้นจะไม่ได้เหรียญทองชนะเลิศ" เพื่อน ๆ ต่างไม่พอใจคำพูดของพิชัยสุดชาติ พุดกันว่า "การที่ทีมชนะเพราะทุกคนขยันฝึกซ้อม ไม่เช่นนั้นจะไม่มีทางชนะ" ต่อมาทีมฟุตบอลนี้ได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนไปแข่งขันฟุตบอลระหว่างกลุ่มโรงเรียน ผลปรากฏว่าทุกคนไม่ให้ความร่วมมือฝึกซ้อม และอาจารย์กล่าวตักเตือน พิชัยเสียใจมาก กล่าวขอโทษเพื่อนทุกคนในทีมฟุตบอล และพูดว่า "การที่จะทำงานสิ่งใดให้สำเร็จจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกคนไม่ใช่คนใดคนหนึ่ง" ต่อมาทุกคนในทีมต่างขยันฝึกซ้อม จนได้รับการชนะเลิศในที่สุด

15. เหตุใดทีมฟุตบอลชั้น ป. 5 จึงชนะเลิศ

- ก. มีหัวหน้าทีมที่ดี
- ข. คุณครูให้กำลังใจ
- ค. ทุกคนขยันฝึกซ้อม
- ง. ไม่มีการเอาเปรียบกัน

16. คำพูดของพิชัยที่กล่าวในตอนแรก แสดงว่าพิชัยเป็นคนอย่างไร

- ก. หยิ่ง
- ข. ถ่อมตัว
- ค. ขอบใจ
- ง. มีความรับผิดชอบ

17. สิ่งใดเป็นผลที่สำคัญที่สุดของความร่วมมือร่วมใจ
- ก. ความสำเร็จ
 - ข. ความสงบสุข
 - ค. ความสบายใจ
 - ง. ความสนิทสนม
18. ใจความสำคัญของเรื่องนี้คืออะไร
- ก. สามัคคีทำให้ตัวเราดีขึ้น
 - ข. การทำงานต้องร่วมมือกัน
 - ค. ความรับผิดชอบงานเป็นสิ่งที่ควรกระทำ
 - ง. ควรเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 19 - 20

"ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป มิได้เกิดเฉพาะในสังคมไทยเท่านั้น แต่กำลังเป็นปัญหาอันใหญ่หลวงของสังคมโลกที่มีพัฒนาการทางเทคโนโลยี และความก้าวหน้าทางวัตถุ โดยไม่คำนึงถึงเรื่องทางด้านวัฒนธรรม องค์การสหประชาชาติ และองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก จึงได้ประกาศให้ช่วงปี 2531 - 2540 เป็นปีทศวรรษโลกเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ให้ประเทศสมาชิกได้มองเห็นความสำคัญของงานวัฒนธรรมที่มีส่วนเสริมสร้าง และพัฒนาความเข้าใจระหว่างชุมชนต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติเช่นเดียวกัน"

(จากอนุสาร อสท เดือน มีนาคม 2537 หน้า 28)

19. ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

- ก. ปัญหาคุณภาพชีวิต ของประชาชน
- ข. ปัญหาความเจริญทางเทคโนโลยี
- ค. ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
- ง. ปัญหาทางด้านวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง

20. วิธีแก้ไขปัญหานี้ที่ดีที่สุดคือข้อใด

- ก. ชื้อสินค้าที่ทำในประเทศ
- ข. อบรมด้านวัฒนธรรมตามหน่วยงาน
- ค. ให้การศึกษาด้านศิลปะและวัฒนธรรม
- ง. จัดการแสดงศิลปะ วัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ ให้มากขึ้น

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย เติมคำลงในช่องว่างว่ามีตัวเลือก
คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำในข้อ 21 - 30 แล้วเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
 เพียงคำตอบเดียว ที่จะนำมาใช้เติมลงในช่องว่างของข้อความ

การทำงานของร่างกายซีกซ้ายจะถูกควบคุมโดยสมองซีกขวา และการทำงานของ
 ร่างกายซีกขวาก็จะถูกควบคุมโดยสมองซีกซ้าย ในคนส่วนใหญ่สมองซีกซ้าย (21) มีการพัฒนา
 ที่ดีกว่า ดังนั้น (22) ขวาก็แข็งแรงและมีการควบคุม (23) ดีกว่ามือซ้าย แต่ในบาง
 (24) สมองซีกขวามีการพัฒนาที่ (25) กว่า คน ๆ หนึ่งก็จะถนัดซ้าย

มีเรื่องเล่ากันว่า ในสมัยก่อน มีการสู้รบด้วยดาบและโล่ คนที่ถนัดขวาจะถือดาบ
 (26) มือขวา และถือโล่ป้องกัน (27) ด้วยมือซ้าย ส่วนคนถนัดซ้าย (28) ถือดาบ
 ด้วยมือซ้าย และถือ (29) ด้วยมือขวา คนที่ถือโล่ (30) มือซ้ายจะสามารถป้องกันส่วน
 หัวใจซึ่งอยู่ค่อนข้างต่ำ ซ้าย ดังนั้นคนถนัดขวาที่บาดเจ็บจากการต่อสู้จะรอดตายมากกว่าคนถนัด
 ซ้าย ซึ่งมักมีบาดแผลอยู่รอบ ๆ หัวใจ และตายในที่สุด

21. ก. จึง	ข. ซึ่ง	ค. จะ	ง. หาก
22. ก. สมอง	ข. มือ	ค. ซีก	ง. ด้าน
23. ก. งาน	ข. โดย	ค. ต้อง	ง. ที่
24. ก. คน	ข. สิ่ง	ค. ที่	ง. อย่าง
25. ก. เร็ว	ข. มาก	ค. ดี	ง. ซ้าย
26. ก. โดย	ข. ด้วย	ค. ที่	ง. ไว้
27. ก. ภัย	ข. สมอง	ค. ทัวไป	ง. ตัว
28. ก. นั้น	ข. จะ	ค. แล้ว	ง. บางที่
29. ก. อาวุธ	ข. ดาบ	ค. โล่	ง. สิ่งต่าง ๆ
30. ก. ด้วย	ข. ทาง	ค. ที่	ง. โดย

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อถามความรู้สึก และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิชาภาษาไทยในด้านความสำคัญ และคุณประโยชน์ นักเรียนมีอิสระที่จะพิจารณา และเลือกตอบว่า เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วย ต่อข้อความในแต่ละข้อ
2. ขอให้นักเรียนอ่าน และใช้ความคิดตัดสินใจเลือกข้อความด้วยตนเอง
3. การตอบแบบสอบถาม ไม่มีคำตอบที่ถูก หรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความคิดที่ไม่เหมือนกัน
4. วิธีตอบแบบสอบถามในข้อความหนึ่ง ๆ ให้นักเรียนเลือกตอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอยู่ในระดับใด กล่าวคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อนักเรียนอ่านแล้วคิดจะตอบในช่องใด ให้คำเครื่องหมาย / ให้ตรงช่องนั้น ๆ

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0	ข้าพเจ้าเรียนวิชาภาษาไทย ด้วย ความสนุกสนานเพลิดเพลิน			/.....			
00	ข้าพเจ้าไม่สนใจที่จะแสดงความ คิดเห็นร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั่วโมง เรียนภาษาไทย						/.....

คำอธิบาย

จากตัวอย่าง (0) แสดงว่านักเรียนอ่านข้อความแล้วมีความรู้สึกว่า เห็นด้วยกับข้อความนั้น

จากตัวอย่างข้อ (00) แสดงว่านักเรียนอ่านข้อความแล้วมีความรู้สึกว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนั้น

คำชี้แจง ให้คำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือของนักเรียน โดยให้ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ	ข้อความ	ความรู้สึก				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	นักเรียนรู้สึกว่กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติใน เวลาเรียนชั่วโมงภาษาไทยให้ความ สนุกสนานเพลิดเพลิน					
2	ภาษาไทยเป็นวิชาที่น่าไปใช้ในชีวิต ประจำวันได้กว้างขวาง					
3	นักเรียนอยากเรียนวิชาอื่น ๆ แทน วิชาภาษาไทย					
4	คนไทยทุกคนควรเรียนรู้วิชาภาษาไทย เพราะจะทำให้ใช้ภาษาไทยได้อย่าง ถูกต้อง					
5	นักเรียนตั้งใจเมื่อถึงเวลาเรียนวิชา ภาษาไทย					
6	นักเรียนต้องการให้ครูชมเชยว่าใช้ ภาษาไทยได้ถูกต้อง					

ข้อ	ข้อความ	ความรู้สึก				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
7	ในเวลาเรียนภาษาไทยนักเรียน ติดตามเนื้อเรื่องด้วยความสนใจโดย ตลอด					
8	การเรียนภาษาไทยทำให้มีความคิด แคลง					
9	เมื่อนักเรียนอ่านพบเรื่องราวที่สนุกน่า สนใจมักจะแนะนำให้เพื่อน ๆ อ่าน บ้าง					
10	นักเรียนคิดว่าทุกคนควรใช้ภาษาไทย ให้ถูกต้อง ทั้งการฟัง พูด อ่าน และ เขียน					
11	ในขณะที่เรียนภาษาไทย จะรู้สึก ง่วงนอนทุกครั้ง					
12	นักเรียนรู้สึกว่าภาษาไทยเป็นวิชาที่ น่าเบื่อหน่าย					
13	เมื่อได้ยินคนพูดหรือใช้ภาษาไทยผิด นักเรียนต้องการจะแก้ไขให้ถูกต้อง					
14	นักเรียนไม่ต้องการทำแบบฝึกหัดวิชา ภาษาไทย					
15	ในชั่วโมงภาษาไทยนักเรียนต้องการ ให้หมดเวลาเร็ว ๆ					
16	เมื่อครูให้ทำกิจกรรมกลุ่มในเวลา เรียนภาษาไทย นักเรียนไม่สนใจ เข้าร่วมกิจกรรม					

ข้อ	ข้อความ	ความรู้สึก				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
17	การเรียนรู้ภาษาไทยทำให้เกิดความ เครียด เพราะต้องขบคิดปัญหา ตลอดเวลา					
18	นักเรียนคิดว่าการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นวิชาที่ยังเรียน ยิ่งน่าสนใจ ...					
19	นักเรียนคิดว่าการเรียนรู้ภาษาไทย ทำให้เสียเวลามาก					
20	นักเรียนไม่เคยอ่านหนังสือภาษาไทย ที่จะเรียนมาล่วงหน้าเลย					

ภาคผนวก จ

- แบบประเมินความเหมาะสมของเรื่องหรือบทความที่ใช้เป็นสื่อการสอนอ่าน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินความเหมาะสมของเรื่องหรือบทความที่ใช้เป็นสื่อการสอนอ่าน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้ประเมิน.....

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาเรื่องหรือบทความต่อไปนี้ว่า มีความเหมาะสมกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
หรือไม่

- ถ้าท่านแน่ใจว่าเรื่องหรือบทความนั้น มีความเหมาะสมกับเกณฑ์ ให้เขียน
เครื่องหมาย / ลงในช่อง 1
- ถ้าท่านไม่แน่ใจว่าเรื่องหรือบทความนั้น มีความเหมาะสมกับเกณฑ์ ให้เขียน
เครื่องหมาย / ลงในช่อง 0
- ถ้าท่านแน่ใจว่าเรื่องหรือบทความนั้น ไม่มีความเหมาะสมกับเกณฑ์ ให้เขียน
เครื่องหมาย / ลงในช่อง -1

แบบประเมินความเหมาะสมของเรื่องหรือบทความที่ใช้เป็นสื่อการสอนอ่าน

ชื่อเรื่อง.....

ข้อที่	เกณฑ์	ความเหมาะสม		
		1	0	-1
1	เรื่องมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 หลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ตามที่แนบมาด้วย	...	...	...
2	เรื่องมีความเหมาะสมกับความสนใจของเด็กระดับประถมศึกษาปีที่ 5.	...	...	...
3	เรื่องมีใจความสำคัญชัดเจนเหมาะสมกับการอ่านของเด็ก ประถมศึกษา	...	...	...

ข้อคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รศ.จรรย์	สุวัตถ์	อาจารย์ข้าราชการบำนาญ
2. รศ.วิญญา	วิศาลาภรณ์	อาจารย์ภาควิชาวัฒน และวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. อาจารย์ธนดี	ธีรภัทรสกุล	อาจารย์สอนภาษาไทย โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. อาจารย์สุพน	ทิมาอำ	ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายพัฒนากลุ่มทักษะภาษาไทย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
5. อาจารย์ศรีสุวรรณ	บุญชัย	อาจารย์สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียน วัดปรเมย์ยิกาวาส จังหวัดนนทบุรี

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวจุไรรัตน์	ชื่อสกุล เพ็ญสุข
เกิด	วันที่ 27 เดือน สิงหาคม พุทธศักราช 2500
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 55/17 หมู่ที่ 4 ถนนบางแวก แขวงคลองขวาง เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านคลองหนึ่ง ตำบลไทรใหญ่ อำเภไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี 11150
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2524	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) จากวิทยาลัยครูธนบุรี
พ.ศ. 2537	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริก้ากับการสอนปกติ

บทคัดย่อ

ของ

จุไรรัตน์ เพิ่มสุข

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

มกราคม 2538

การศึกษครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเอริก้ากับการสอนปกติ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์ ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้การสอนแบบเอริก้า ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนโดยใช้การสอนปกติ ระยะเวลาทดลองกลุ่มละ 54 คาบ คาบละ 20 นาที

แบบแผนการทดลองครั้งนี้เป็นแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ t-test แบบ Independent ในรูป Difference Score

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า

1. ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARISON OF PRATHOM SUKSA V STUDENTS' READING
COMPREHENSION AND ATTITUDE TOWARDS TEACHING
THAI THROUGH THE ERICA MODEL
AND THE TRADITIONAL METHOD

AN ABSTRACT

BY

JURAI RAT PERMSUK

Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education degree in Elementary Education
at Srinakharinwirot University

January 1995

The purpose of this study was to compare the Thai reading Comprehension and Attitude towards Learning Thai of Prathom Suksa V Students Through the ERICA Model and the Traditional Method

The subjects for this study consisted 60 students of Prathom Suksa V at Watjangsirisumpan School, Tambol Bangkraso, Amphoe Meaung, Nontaburi, during the first of the 1994 academic year. They were randomly selected by using simple random sampling into two groups as the experimental and control groups, with 30 students in each group. The experimental group was taught through the ERICA Model ; whereas the control group was taught through the Traditional Method. Both groups were taught by the researcher for 54 periods with 20 minutes for one period.

This study was designed by using the randomized control group pretest-posttest design. The data was statistically analized by using the t-test difference scores.

The finding revealed that :

1. The Thai reading Comprehension of the experimental and control groups was significantly different at the .01 level.
2. The Attitudes towards Learning Thai of the experimental and control groups was significantly different at the .01 level.